

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΟΛΛΑΤΤΕ

532
ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ὑ π ο

ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ

ΕΝ ΝΑΥΠΑΓΙΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Θ. ΚΟΝΤΑΞΗ ΚΑΙ Ν. ΛΟΥΔΑΚΗ:

ΠΛΑΤΕΙΑ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΑΡΙΘ. 13.

1834.

Ο Θ Ω Ν Ι

Τ Ω

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ

Τ Η Σ

ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ

Η ΒΙΒΛΟΣ ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ

ΑΥΤΗ

18000

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

SOAANA

ΕΥΜΕΝΕΣΤΑΤΕ ΑΝΑΞ!

Συνισῶσιν οἱ Ἕλληνες τὴν Φιλόμεσον περὶ
τῆς ἠθικῆς προόδου τῶν Ἑταιρίαν καὶ πρῶτος
ἐπιδαφιλεύεται ἄστυλον εἰς αὐτὴν ὁ πατρικὸς
καὶ ἐνδοξὸς Οἶκος τῆς Υ. Μ. Συγκροτοῦσιν οἱ
Ἕλληνες τὸν δίκαιον ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς ἀ-
νεξαρτησίας τῶν Πόλεμον κατὰ τῆς μακρῆς
καταδυναστείας τῶν βαρβάρων· καὶ πρῶτος ὁ
ἀγαθοεργὸς Οἶκος τῆς Υ. Μ. κηρύττει τὰ συμ-
παθητικώτερα αἰσθήματα περὶ τέτων, πρῶ-
τος, καὶ ἐναντίον τόσων δυσχερειῶν, ἐκτείνει
χεῖρα ἀρωγὸν ὑπὲρ τῆ πάσχοντος Ἑλλήνος.

Τοιαῦται ἀξιωματιμύονεστοι περιστάσεις ἐνθου-
σιάζουσιν ἑκτοτε δι' ἠθικῆς δεσμῆς τὴν Ἑλλάδα μετὰ
τὸν φιλάνθρωπον καὶ φιλόμεσον Οἶκον τῶν
Οὐτέλεσβάχων· ὁ δὲ θεῖος Προορισμὸς τῆς πο-
λιτικῆς ἐνότητος ἐκπληρῆται τέλος πάντων εἰς
τὸ πολυσέβαστον Πρόσωπον τῆς Υ. Μ.

Ἡ Ὑψιστος Πρόνοια, διαλύσασα τὰ μέλανα νέφη τῆς ἀβεβαιότητος, καλύπτοντα ἐπὶ δωδεκαετίαν τὸν ὀρίζοντα τῆς Ἑλλάδος, ἐφανεώνει τὴν ἡρώϊκὴν Ἐπιχειρήσιν τῆς διὰ τῆς εὐεργετικῆς χειρὸς τῶν Χριστιανῶν Συμμάχων, καὶ σπριζεῖ ἐπὶ ἀκλονήτων βάσεων τὴν εὐδαίμονα, τὴν λαμπρὰν ἀποκατάστασιν τῆς. Τῶν ἀνεκτιμῆτων τέτων ἀγαθῶν τὸ Σημεῖον διεχάραξεν ἀνεξάλειπτον ἢ προωρισμένη καὶ πολύευκτος Ἀναγόρευσις τῆς Γ. Μ. Μὲ πάλλυσαν καρδίαν ἀπεριορίσεν χαρᾶς, με βαθυτάτην συναίσθησιν εὐγνωμοσύνης ἶδον οἱ Ἕλληες ἀτεξαιρέτως τὴν γόνιμον τόσων εὐτυχιῶν ἡμέραν τῆς 25 τῆς Ἰαννουαρίου ὡς ἡμέραν Μεταβολῆς τῆς διέξιας τοῦ Ὑψιστου.

Ὑπὸ τὴν ὕψηλὴν λοιπὸν προσασίαν Εὐεργέτη κλειῖς καὶ Βασιλέως σωτῆρος τοῦ λαοῦ

ὁ ὑποσημειώμενος, πισὸς ὑπήκοος τῆς Υ: Μ: νὰ
ἀναθέσῃ τὸ πρῶτον ἤδη δημοσιευόμενον Ἴσο-
ρικὸν τοῦ Δοκίμιον.

Ὡς πρόδρομος τῆτο τῆς νέας Ἑλληνικῆς Ἴ-
σορίας προσφέρει πρὸς τὴν Υ: Μ: πλήρη τὴν
ιδεάν τῆ μυσηρίε τῆς ἐνδόξου Ἐπαναστάσεως·
ἐξηγεῖ τὰ οἰκτρὰ δυσυχήματα τῆς Μεταβολῆς
τῆ 1453 καὶ τὰς κατὰ συνέπειαν ἀφορμὰς τῶν
ἀδιακόπων συγκρέσεων τῶν τυραννεμένων καὶ
τῶν τυραννοῦντων· δίδει τὴν εἰκόνα τῆ πνεύ-
ματος, τῆ ἠθικῆ καὶ τῶν κλίσεων ἐνὸς ἐνδόξου
Ἑθνους, τὸ ὅποῖον ἡ Θεία Βελὴ ἐνεπισεύθη ὑπὸ
τὴν Βασιλικὴν αἰγίδα τῆς Υ: Μ: περιγράφει
ὅλας τὰς μέχρι τῆς ρήξεως τῆ Πολέμου σπου-
δαίας περιστάσεις· καὶ ἀναφέρει τὲς ἀνδρας ἐ-
κείνους, εἰς τῶν ὁποίων τὴν φρόνησιν, τὲς με-
γάλους κόπους καὶ τὰς πατριωτικὰς θυσίας ὀφεί-

λεται ἑξαιρετικῶς ἡ προδιάθεσις τῆς Μεταβολῆς τοῦ 1821.

Μεμακρυσμένον ἐντελῶς ἀπὸ τὰς ιδέας, εἰς τὰς ὁποίας ἄλλοτε προσέτρεξε διὰ τὴν ἀνοικονόμητον βίαν τῆ δεσποτισμῆς, τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀπολαύει ἤδη, Χάρις εἰς τὴν πολυπόθητον παρυσίαν τῆς Υ: Μ! τὰ εὐεργετήματα τῆς εἰρηνικῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων. Τὰς περὶ τῆ μέλλοντος μεγαλητέρας ἐλπίδας τῆ ἔχει ὀλοσχερῶς ἀφιερωμένας εἰς τὴν εὐγενῆ ΣΟΥ καὶ φιλόλαον ψυχὴν, ΒΑΣΙΛΕΥ! καὶ πέποιθε τελευταῖον, ὅτι θέλει χαίρει ἐφεξῆς πλήρη τὰ ἀγαθὰ τῶν πολιτικῶν του Δικαίων καὶ τῆ Τύχης ἐπαξίως τῶν ἐλευθερίων ἀρχῶν τῆ Ὑψηλῆ ΣΟΥ Θρόνῳ· πέποιθεν, ὅτι αἱ Μῆσαι θέλουσιν ἀνακτήσει καὶ πάλιν τὴν πρώτην εἰς τὸ πάτριόν των ἔδαφος δόξαν· καὶ

ἔτῳ σεμνυνόμενον ἐπὶ τῶν τοιούτων ἑξαισιῶν
ἀρετῶν **ἈΝΑΚΤΟΣ**

“ . . . ΤΟΤ κλέος εὐρύ καδ' Ἑλλάδα . . . ”

Δέλει παραδώσει, ὥς κληρονομίαν πολέτι-
μον, εἰς τὰς μεταγενεσέρας γενεὰς τὴν μνήμην
τῆς Υ. Μ: μνήμην Δικαίου, μνήμην ἀγαθοῦ
ΠΛΥΤΡΟΣ καὶ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Τῆς Υ. Μ:

πιστὸς καὶ ταπεινὸς Ὑπῆκοος

Ἰωάννης Φιλήμους.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1891

CHICAGO, ILL.

1891

CHICAGO, ILL.

1891

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Η λεπτομερής, ὅσον εἶναι δυνατόν, περιγραφή τῶν αἰτίων καὶ τῶν μίσων, διὰ τῶν ὁποίων διετίθη ἡ Ἑλληνικὴ Μεταβολὴ τοῦ 1821, εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῆ παρόντος Δοκιμίου. Ἀποβλέπει κυρίως τὴν περιέργον ΕΤΑΙΡΙΑΝ ΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ. Ἐξετάζονται ἐνταυτῷ μὲ τὴν μεγαλητίραν συντομίαν καὶ τὰ πρὸ αὐτῆς σχετικὰ Συμβάντα. Τὴν νέαν μετὰ τὴν πτώσιν τῆ Ανατολικῆ Βασιλείου Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος θεωροῦμεν κυρίως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν 1769.

Τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τὸ εἰσαγωγικόν τῆτο Μέρος δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ὑσιῶδες ὥς πρὸς τὴν ὑπόθεσίν του· ἡ δὲ σαφήνεια τοῦ πραγματικῆ του προκύπτει πλέον δύσκολος παρὰ τὴν ἀρκετὰ περιπεπλεγμένην Ἱστορίαν τῆ Πολέμου. Ἀποτελῶσι τῆτο τῆ Συστήματος τῶν Φιλικῶν ἡ ἰδία φύσις, καθὼ μυστηριώδης, καὶ διάφορα περιστατικὰ μεσολαβήσαντα κατὰ τὴν περιόδόν τε. Οἱ Ἀρχηγοὶ τοῦ ἐνταυτῷ ἐφρόντισαν πάντοτε τὴν μυστικὴν διατήρησιν τῶν ἐγχαράφων. Ἐντεῦθεν δὲν ἐγνωρίσθη πούποτε εἰς διὰ τις Ἀρχεῖου (α) παρακαταθήκη. "Ευμενον

(α) Εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἀναγορεύσεως τῷ Ἀλεξάνδρῳ Ῥητλάντου. Περιορίζεται οὕτως καὶ αὕτη εἰς μικρὰν περίοδον χρόνου· καὶ τὸ χειρότερον, δὲν θεραπεύει, νὰ εἰπωμεν οὕτω, τὴν

ὁμοίως κατὰ φυσικὴν τινα συνίπειαν εἰς άτομα καὶ εἰς πόλεις ἐσπαρμένα διάφορα ἀναγκαῖα ἐγγράφα· καὶ τούτων πάλιν δὲν ἔφθειρον ὀλίγον μέρος οἱ θάνατοι, οἱ φόβοι (α) καὶ αἱ μετέπειτα ἀνωμαλῖαι τῷ Πολέμου. Δὲν λέγομεν ἤδη, ὅποσον αἱ περιστάσεις ἐπιβάλλουσιν ἀκόμη ὑποχρεωτικὴν τὴν ἀπόκρυφον διαφύλαξιν πολλῶν ἐγγράφων καὶ τὴν μυστηριότητα διαφόρων ἰδεῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡδύνατο νὰ φωτισθῇ ὑσιωδῶς ἓνας Συγγραφεὺς αὐτῇ τῇ γριφώδεις μέρους τῆς νέας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Εἰς τὸ Συστήμα τὲτο δὲν ἐλάβομεν ἰδιαιτέρως μετοχὴν τινα, ὅδε εἶχομεν γνώσεις μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβεῖς περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν προόδων του. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῷ Πολέμου ἡδυνήθημεν νὰ ἐμβατεύσωμεν εἰς ἀνακαλύψεις ἀρκετὰς. Αὐ-

ἐπαισθητοτέραν στέρησιν ἐκείνων, ὅσα ἀποβλέπουσι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς πρώτας ἐνεργείας τῆς Ἑταιρίας.

Ἡ Ἐφορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐσχημάτισε δι' ὀλίγον καιρὸν παρακαταθήκην τινα Ἀνταποκρίσεων, ὡς γενικωτέρων. Ἡ αἰφνίδιος ὅμως ταραχὴ τῷ 1821 καὶ ἡ ἐντρομος δραπέτευσις τῶν Ἐφόρων πιθανολογοῦσι πολλὰ τὸν διασκορπισμὸν, καὶ μᾶλλον τὸ καῖσιμον, ἂν ὅχι ὅλου, τουλάχιστον τοῦ σημαντικωτέρου μέρους καὶ τούτων τῶν ἐγγράφων. (Ἰδε καὶ ἀκολουθῶς.)

(α) Ὁ πανικός φόβος, γέννημα τῆς ἐξαγριώσεως τῶν Τέρκων εἰς τὴν κήρυξιν τῷ Πολέμου, ὑπεχρέωσε τὰς Ἑλλήνας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἄλλων τόπων, νὰ ἀφανίσωσι διὰ τοῦ πυρός, ὅχι μόνον ὅσα ἔφερον πολλοὶ ἐγγράφα Ἑταιρικά, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ βιβλία τῆς Παιδαγωγικῆς, τῆς Λεωγραφίας κ. λ. π. οἷς περιέχοντα Σχήματα, δυνάμενα νὰ χορηγήσωσι τὴν ὑπόνοιαν Σχεδίων Πολιτικῶν εἰς τὴν ἀραδῇ Ἑβραϊαν. (Τε συμβάντος τέττε ἐστράφημεν αὐτόπται.)

τὰς ὑπεστήριξαν ἔγγραφα Ἀξιωματικά, εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ὁποίων μᾶς συνίδραμον διάφοροι εὐκαιρίαι. Τοιουτοτρόπως ἐκάμαμεν σκέψεις εἰς ὀλίγα, ἃν δὲν ἴδωμεν ὅλα τὰ πράγματα τῆς Ἑταιρίας.

Εἰς ταῦτα κυρίως θεμελιῦνται τὰ Δοκίμιόν μας. Δὲν ἐλάβομεν ὡς ἀρχὴν τὰ ἀναφερόμενα εἰς δημοσιεύσεις τινάς, πραγματευομένας κατὰ μέρος περὶ τῆ ἰδίου ἀντικειμένου. Δὲν ἐνδόσαμεν ἐπίσης μήτε εἰς τὰς ἀντιφατικὰς ἐξηγήσεις (α) διαφόρων. Ἡ φιλαυτία, τὰ πάθη, (ὅσα ἐ-

(α) Ἀπ' αὐτὰς ἀναμφιβόλως ἠπατήθησάν τινες ὁμιλήσαντες διαφορῶς περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν προόδων τῆς Ἑταιρίας. Δὲν ἀρνούμεθα, ὅπουτοι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἠκούσαμεν, οἰκειοποιουμένους ἕκαστον τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρώτην διεύθυνσίν της. Ὅσον ἐπιθυμοῦν πολλοὶ, διὰ νὰ μὴν ἐπώμεν ὅλοι, νὰ ἀπεδύωνται τὸ αἶσχος τῆς ἀποτυχίας Ἔργου, τῇ ὁποίᾳ συνεμέδεξαν· τόσον ἐξεναντίας φιλοτιμῶνται νὰ μερικίζωσιν εἰς τὸν αὐτόν των τὰ αἰτιατὰ καὶ τὴν τιμὴν μιᾶς ἱπιτυχίας.

Δὲν διέσπειρεν ὀλιγωτέραν πλάνην Ἀνώνυμός τις Ἐκδέσεις, ἀφορῶσα τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἀποστολὰς τῆς Ἑταιρίας μέχρι τῆς ἐποχῆς τῇ Α'. Ὑψηλάντου. Τὴν ἔχομεν ὑπ' ὄφιν χειρόγραφον. Περὶληψιν τῆς ἰδίας ἰδομεν ἐπισυνημμένην εἰς τὰ Πολιτικά Παράλληλα τῇ Ἀθανασίου Χρηστοπούλου (Σελ: 151-157.) Τὸ ἀναπόδεικτον τῶν διαλαμβανομένων μᾶς ἔδωκε τὰς μεγαλητέρας ἀμφοβολίας· καὶ ταύτας ἐβεβαίωσαν πολὺ πλέον παροτηρήσεις Ἐποκειμένων, τῶν ὁποίων ἐζητήσαμεν τὴν κρίσιν.

Ὁ ἀνώνυμος Συγγραφεύς της, ὁποῖον συμπεραίνομεν τὸν Ἐμμανουὴλ Ξάνδον, περιγράφει μὲ φιλαυτον ὑπερβολὴν τὰ περὶ τῆς θέσεώς τε ὡς πρὸς τὴν Ἑταιρίαν. Ὑπόσχεται ἐπιλογιζόμενος, ὅτι «εἰς ἄλλην εὐνοϊκωτέραν εὐκαιρίαν θέλει γράφει λεπτομερῇ Ἱστορίαν αὐτῆς, ὅπου θέλει τάξει τὰς ἐγγραφάς ἀποδείξεις μὲ τῆς Ἀνταποκρίσεως (τῶν Ἀρχηγῶν

γεννήθησαν ἐπὶ τῆς διαρκείας τοῦ Συστήματος καὶ μετὰ τὴν ρῆξιν τῆς Πολέμου,) αἰμεταβολαὶ καὶ ἡ ἀκριτος ἐκ μέρους τινων ἀποδοχή πολλῶν παραδόσεων εἰς τοιοῦτον περιέπλεξαν λαβύρινθον ἀπορίας τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν τῆς Ἑταιρίας, ὥστε δὲν ἤθελε κριθῇ, νομιζομεν, περιτολόγοις, ἂν παρατηρήσῃ τὴν βάσιμον ἐξι-

“τῆς Ἑταιρίας) τὰ γράμματα, τὰ ἀμοιβαία Συμφωνητικά
 “των καὶ τῆς Ὑψηλάντου, καὶ ἄλλα περίεργα γράμματα
 “τὴν αἰτίαν τῶν διαφορῶν διχονοιῶν καὶ διωγμῶς τῶν δια-
 “φόρων Μελῶν, καὶ πόθεν ἐπήγασαν, καὶ ὅσα εἶναι ἀναγ-
 “καῖα. Ἐπειτα δὲ καὶ τὴν περιγραφὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἑ-
 “παναστάσεως, καὶ τὰ αἷτια ὅπῃ ἐκίνησαν τὸν Ὑψηλάντην
 “να τὴν κινήσῃ τότε ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν Συναρχηγῶν. Καὶ
 “ποιοὶ ἦτον οἱ συνεργοὶ τόσον εἰς τὴν Βλαχο-Μποχδανίαν,
 “καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.,”

Μετὰ ἄλλας λέξεις ὑπόσχηται ὁ Ἀνώνυμος πᾶν, ὅ,τι ἀπαί-
 τῆται εἰς τὴν πλήρη κατασκευὴν τῆς Ἱστορίας αὐτῆς τῷ Μί-
 ρου. Καθίσταται τοιοῦτοτρόπως ἐπιθυμητὴ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς
 ὑποσχέσεώς του. Εἰς τὸ ἔργον τὶτο δύναται μεγάλως νὰ ἐυ-
 κολυνηθῇ διὰ τῶν ἀποτεταμιυμένων εἰς αὐτὸν ἐγγράφων τῆς
 Ἑταιρίας, καὶ τῶν ὁποίων ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἰδεῶν περὶ αὐτῆς
 πλέον καθαρῶν, παρὰ τὰς ὁποίας ἔγραφε.

Ὁ μνημονευθεὶς ἀνωτέρω Α. Χρηστόπουλος, μακρυνόμε-
 νος τοῦ νὰ κάμῃ παρατηρήσεις κριτικὰς εἰς τὴν καταχωρισ-
 θείσαν Ἐκθεσιν, περιωρίσθη, δὲν ἠξέερομεν διὰ ποίους λόγους,
 εἰς ὑποψινδομισμοῦς τινας κατὰ τῶν ὑποτιθεμένων Ἀντουργῶν
 τοῦ Συστήματος, γράφων· “ . . . τρεῖς ποταποὶ Ἕλληνες,
 “ φίλοι εἰς τὸ δέσπον. . . , Ἦξω τότε φαρμόξω εἰς τὴν Ἑται-
 “ρίαν τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀλάτης καὶ πλάνης. Διὰ τῆς πρώ-
 “του μέρους τῶν τοιούτων φράσεων τοῦ μᾶς ἐξηγῆται, ὅτι φρο-
 “νὴ ποταπὸν Ἕλληνα πάντα μὴ Λογοθέτην, Καριαράσην
 καὶ καθέξην. Διὰ δὲ τῆς δευτέρου μᾶς ἀποδιδέκεται, ὅτι δὲν ἐ-
 συμβουλεύθη τὴν πολυμάθειαν καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ εἰς τὰ
 περὶ τῆς νέας Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἱστορίας της.

στόρησίν της τόσον δύσκολον σχεδόν, ὅσον εἶναι εὐκόλον τὸ νὰ γράψῃ τις καταφατικῶς περὶ πραγμάτων, συμβάντων πρὸ τῶν Ἱστορικῶν Λιόνων.

Τὸ Δοκίμιον τοῦτο δὲν ὑπόσχεται τὴν τελειότητα, εἰς τὰς ὁποίας ἐπαγγέλλεται ιδίας (α). εἰδὲ εἶναι παράδοξον, ἂν μεσολαβῶσι καὶ λάθῃ, τόσον πρόχειρα μ' ὅλην τὴν διδομένην προσοχὴν ἐνὸς παρατηρητῆ, ὅσον ἐξετάζεται σκοτεινῇ αὐτῇ ἢ φύσει τῆς Ὑποθέσεως, καθὼς προεῖπομεν (β).

Τὴν ἀκριβῆ ἀνάλυσιν θέσεων τινων, καὶ πολλὰ τὴν παντελῇ παρασιώπησιν πραγμάτων πολλῶν δὲν συγχωροῦσιν ἐκ προσθήκης αἰτίας, τῶν ὁποίων τὴν ἐπήρειαν βιάζεται καθίς πρὸς τὸ παρὸν νὰ προσέξῃ. Τὴν ἀχλὺν αὐτὴν δύναται μόνῃ νὰ διασκεδάσῃ τῶν μετέπειτα περιστάσεων ἢ ὠριμότης. Γνωρίζομεν, εἰς ποίαν ἤδη πίπτομεν ἀντίφασιν ὡς πρὸς τὸν ἰδιαίτοτα χαρακτῆρα ἐνὸς Ἱστορικῆ. Εἰδομεν, ὁποία δίδεται ἀφορμὴ παρατηρήσεων εἰς τὰς λεπτολόγους. Θεωροῦμεν μολοντοῦτο προκριτωτέραν τὴν μάκρυσίν μας ἀπὸ ἀφορμᾶς τινος, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων θίλει εἶναι ἡ καιρία βλάβη ὅχι εἰς τὸ πρόσωπον τῆ γράφοντος, ἀλλ' εἰς τὴν πολιτικὴν, ἢ καὶ τὴν ἰδιωτικὴν, θίξιν ἄλλων πολλῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων. Τὴν ἰδίαν βλάβην ἡ-

(α) Τὴν ἀτέλειάν του δεικνύει κατ' ἑαυτὸν ὁ τίτλος Δοκίμιον. Ἄλλων οἱ κόποι αἷς ἀναπληρώσωσι τὴν ἀκρίβειαν τῆς ὕλης του.

(β) Σελ. α'.

δίλαμεν θεωρεῖ καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν ἀκόμη τὴν τύχην τῇ Ἑθνοῦς, ἃν δὲν ἐβασιλεύετο ἀνεξάρτητον κατ'εὐτυχίαν.

Ὅποίαν καὶ ἂν κατεβάλλομεν προσπάθειαν εἰς τὴν εὐστοχωτέραν συγγραφὴν αὐτῇ τῇ Ἱστορικῇ Κιλάδου τῆς Ἐπαναστάσεως· ὅποιοι καὶ ἂν ἀποβῶσιν αἱ ἐλπίδες μας ὡς πρὸς τὴν βασιμότητα, ὅσων ἐλάβομεν ἀρχῶν· ὁμολογεῖμεν πάντοτε, ὅτι εἰς μόνον τὰ Διίψανα τῶν ἰδίων Διοργανιστῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας ἀπόκειται ἡ ἐξαίρετος τιμὴ τοιοῦτου ἔργου. Καθεὶς ἄλλος τολμηρίας κρίνεται, ὡς μᾶς συγχωρηθῇ νὰ εἰπώμεν, ἂν ὄχι ψελλίζων, τοῦλάχιστον ὁμως ὅχι τόσον εὐτυχὲς προαγωγὸς τῆς ἱστορικῆς τελειότητος Ἐπιχειρηματὸς τινος, τὰ ἄδυστα τῇ ὁποίῳ μῆτε ἐμυῖθῳ, μῆτε εἶναι ἐύκολον νὰ διαγνωρῖσῃ (α).

(α) Περὶ τῆς Ἑταιρίας, καὶ μᾶλλον περὶ τῶν αἰτίων καὶ τῶν συμβάντων τῆς κινήσεώς του εἰς τὴν Μολδαβο-Βλαχίαν, ἔγραφε, καθὼς μᾶς ἐβιβαίωσαν, εἰς τὴν φυλακὴν εὐρισκόμενος, ὁ Α. Τψηλάντης Ἡ δημοσίευσίς Συγγραφῆς τοιαύτης ἠθέλει εἶναι βοηθητικὴ εἰς τὴν ἐκρίνειαν πολλῶν, ἀμφιβαλλομένων ἔτι, πραγμάτων, ἃν δὲν παρεδίδετο εἰς τὴν βοράν τῇ πυρὸς ἀπὸ τῶν ἰδίων.

Τολμῶμεν νὰ παρατηρήσωμεν μετ'αὐτοῦτο, ὅτι καὶ αὕτη ἡτο θεμελιωμένη ὡςπιτοπλείστον εἰς τὰς ἰδίας ἐκείνας ἀρχάς, ὅσαι περιέχονται εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν (Σελ. γ Σημ. α.) Ἐκθεσιν. Ὁ Τψηλάντης ἔλαβεν ἀπὸ τῶν Ε. Ξάνδων τὰς πρῶτας περὶ τῆς Ἑταιρίας ἰδίας. Οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἀκολούθως τὸν ἐπλησίασαν, δὲν εἶχον γνώσεις ἀκριβεστέρας.

Ὁ Γερμανὸς Μητροπολίτης τῶν Παλαιῶν Πατρῶν, συνέταξε περὶ τῆς ἰδίας σύντομα Ἐνθυμήματα, καθ' ὅσον ἶδεν, ἤκουσε καὶ ἔκρανε. Δὲν ἴδομεν ἔτι τὴν συγγραφὴν αὐτὴν· ἡ

Ἡ περίοδος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας ἀρχεῖται κυρίως ἀπὸ τῆ τέλους τῆ 1814, καὶ παύει μέχρι τῆ 1820, λαβοῦσα μέρος καὶ ἀπὸ τῆ 1821. Τὸ Δοκίμιον διαιρεῖται εἰς τέσσαρας ἐποχάς. Διὰ τὰ σαφηνίσωμεν τὰ αἷτια ἢ τὰς κυρίας πηγὰς τοῦ πνεύματος τῆ Πολέμου, εὐρέθημεν ἠναγκασμένοι νὰ κλείσωμεν ὁλόκληρον τὴν πρώτην Ἑτοχὴν διὰ μιᾶς, ἂν καὶ συνοπτικῆς, ἐπόψεως τῆς καταστάσεως τῶν Ἑλλήνων (α) ἀπὸ τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Ἀνατολικῆς Αυτοκρατορίας μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆ 19^α Αἰῶνος. Παρόμοιαι Ἐπιχειρήσεις, τείνουσαι ἐπίσης εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς σωτηρίας, ἢ τοῦ παντελοῦς ἀφανισμοῦ, δὲν ἠμπορῶν νὰ πηγάζωσιν, ἤδὲ στηρίζονται μετὰ τὴν γέννησίν των, εἰμὴ ἀπὸ τὴν προοδευούσαν ἠθικὴν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς προκύπτουσαν ἐνδιά-

θόσον ὁμως ἐπληροφορήθημεν, φαίνεται, ὅτι κυριώτερον ἀποτείνεται εἰς τὰ περὶ τῆς Πελοποννήσου· καὶ ἐκτίθενται αἱ ἀρχαὶ καὶ πρόοδοι, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἡ Ἑταιρία εἰς τοῦτον τὸν τόπον, τὰ διατρέξαντα τῆς Βοσίτσης, ἢ διαρρύαχῇ τοῦ Πολέμου εἰς τὰ Καλάβρυτα κ.τ.λ. Τὰ Ἐνθυμήματα αὐτὰ ὑπάρχουσιν, ἀλλ' ἀδημοσίευτα ἔτι, εἰς τὴν κυριότητα ἄλλου μετὰ τὴν συμβᾶσαν (1826) ἀποβίωσιν τοῦ Γερμανοῦ II. Πατρῶν. Πλέον περιέργως θέλει εἶναι ἡ ἰδικὴ ἐκδοσίς των χωρὶς ἄλλης προσθαφαρέσεως.

Ἐδημοσίευσάν τινες, ὅσας εἶχον ἰδέας περὶ τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν. Ἄλλοι ὁμως ἀπέφυγον διόλῳ τὸ περιεργότερον μέρος: τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀρχῶν τῆς, καὶ ὅλοι σχεδὸν ἠσόχησαν εἰς τὰς περὶ τῶν προόδων τῆς λεπτομερείας, ἐπιστηριζόμενοι, ὡς φαίνεται, εἰς μόνας τὰς παραδόσεις.

(α.) Περιέχεται ἐν παρόδῳ καὶ ἀρκετὸν μέρος ἐκείνης τῶν Τούρκων.

ἴσμεν δὲ δύναμιν τῇ Δοῦ, τὸν ὁποῖον προτίθενται
τὰ χειραγωγήσουν. Οἱ ἄνθρωποι δὲν φέρουσι
τὰς Μεταβολάς, ἀλλὰ τὰ ἥθη, μὲ τὰ ὁποῖα οὗ-
τοι οἰκοδομοῦσι τὴν ἀληθῆ των τύχην. Ὅσακις
δὲν ἐμελέτησαν καλῶς οἱ Ἐπιχειρηματῖαι τῶν
πολιτικῶν μεταβολῶν, ἢ ἡρνήθησαν ἐπεριδύ-
μενοι εἰς τὰ ἰδιῶτων μέτρα, τὰ ἐκτιμῶσι τὴν
δύναμιν αὐτῆς τῆς καθολικῆς ἀρχῆς· οἱ τοιοῦτοι
ἀπεκύλισαν τὸ Ἔθνος των, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εὐ-
ρίσκετο μᾶλλον ἢ ἦττον κατάστασιν ἐκ συγκρί-
σεως ὑποφερτὴν· ἀπίσβισαν ἀπὸ τὴν καρδίαν
τοῦ πᾶσαν ὀγλίγωρον ἱλτίδα τύχης ἀγαθωτέρας,
καὶ ἐπλούτισαν τὴν Τραγωδίαν μὲ τὴν μεγαλη-
τέραν ὕλην. Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, παρὰ τὴν
ὁποίαν ὑπέφερε καταδυναστείαν τόσων χρόνων,
ἔδοκίμασε περιοδικῶς τὰς οἰκτρὰς συνεπείας πα-
ρομοίων τολμημάτων· εἶδε ἡθέλει ἴσως βραδύ-
νει εἰς τὸν ὀριστικὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀ-
γῶνα, ἢ τοῦλάχιστον ἡθέλει εὐρεθῇ ἐσχάτως
εἰς στάσιν πολέμου πλείον ἰσχυρὰν, ἢ δὲν προη-
γοῦντο τὰ συμβάντα τῇ 1769 καὶ τᾶλλα, ὅσα
ἀναφέρονται εἰς τὴν Δευτέραν Ἐποχὴν. Εἰς τὴν
ἰδίαν ὑπάγεται κατηγορίαν καὶ ἡ ἐπιχείρησις τῇ
Ῥήγα Φεραίου, μολονότι ἡ τραγικὴ σκηνὴ τῆς
προίλαβε περιορισθεῖσα εἰς τοῦτον μόνον καὶ εἰς
ὀλίγους ἐκ τῶν ὁπαδῶν του. Θαρροῦμεν, ὅτι
δὲν θίλει νομισθῇ τόσον τολμηρὰ ἢ παρατήρη-
σις μας αὕτη.

Οἱ ἀναφερόμενοι Ἐπιχειρηματῖαι δὲν εἶναι ἄλ-
λο κυρίως, εἰμὴ τὸ ἐκτελεστικὸν τῆς ἠθικῆς δυ-
νάμεως τῇ Ἔθνοισ των. Τοιοῦτους εὐρίσκομεν

τῆς Δημιουργοῦς (α) τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας τὴν δὲ Ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος δυνάμει ὑπάρχουσαν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ δυναστεύοντος Ἐθνους. Ἡ κυρία ἄρα ἀρχὴ τῆς δὲν προέρχεται ἀπο τῆς Ὁργανισμὸς τῆ 1814, μῆτε ἀπο τὴν ἀκόλουθον προσπάθειαν ὀλίγων Ἐποκειμένων. Ἀνάγονται ὅλα ταῦτα εἰς τὰς ιδιόκλητας ἐκείνας, ὅσαι ἰσοδυναμοῦν μετὰ τὸ ἀνυπόστατον τῆς μηχανικῆς ἐπιρροῆς ἑνὸς πηδαλίου χωρὶς τῆς προηγουμένης ὑπάρξεως πλοίου. Ἐξηγουμένη καὶ πιστεύομεν, ὅτι δὲν θέλομεν νομισθῇ ἀκολουθῶντες τὸν πανηγυρικὸν τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν Ἐπανάστασιν προπαρασκεύασε πολιτικῶς αὕτη τῶν Τούρκων ἢ τυραννία, καθ' ἣν ὁ Ἕλλην δὲν ἔχει τα φυσικὰ καὶ πολιτικὰ δίκαια, στερούμενος τὴν ἀσφάλειαν καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τῆς. Ἡ Ἐπανάστασις ἦτο προητοίμασμένη, ἀφ' οὗ καὶ οἱ τελευταῖοι Παλαιολόγοι παρέλιπον ὡς παρακαταθήκην εἰς τῆς Τούρκους τὸ Βασιλείον των, (κατὰ τὴν κυριεύουσαν δοξασίαν των Ἑλλήνων) οἱ δὲ Τούρκοι τὸ ἰδιοποιήθησαν ὡς πατρογονικὴν καὶ νόμιμον ἰδιοκτησίαν διὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἰσχυρωτέρου (β): ἀφ' οὗ καὶ οὐ καὶ ἡ Ὁρησκία τοῦ Ἕλληνος ἐξιδριζέτο πραγματικῶς, μολονότι ἐφαίνετο πολιτικῶς προστατευομένη· τὸ αἶμα τῶν μαρτύρων τῆς ἀθωότη-

(α) Μολονότι θέλομεν ἴδῃ τὴν μεγαλητέραν καὶ μεταξὺ τούτων διαφορὰν τῆς προσωπικῆς ἰκανότητος.

(β) Διὰ τοῦτο μετεχειρίζοντο ὡς ἀξίωμα τῆς διακατοχῆς των τό· “ Διὰ τῆς σπάθης ἐλαβομεν τὸν τόπον· διὰ τῆς σπάθης θέλομεν τοῖς δώσει. ” (Ἐκκλησιάζειν ἀλλήλους· ἡκίλει· ἡκίλει· βερετζέει.)

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

τος ἰχύνετο χωρὶς φειδῶ· αἱ δὲ πολυειδεῖς βίαι, οἱ σπαραγμοὶ καὶ αἱ μεταναστιάσεις κατέστησαν τὸν τόπον ἀντικείμενον τῷ ἔλεις.

Τὴν Ἐπανάστασιν ἐμψύχωνον ἡθικῶς ἡ βαθμὴν προοίσις διὰδοσις τῶν φώτων, ἡ ναυτιλία, τὸ ἐμπόριον, τὰ παραδείγματα τόσων ἄλλων Ἐθνῶν. Τὴν ἐνεθάρρυνον κατ' ἓνα τρόπον τὰ διάφορα Πολιτικά καὶ Πολεμικά συστήματα, καθὼς καὶ αὕτη πρὸ πάντων ἡ Θρησκεία καὶ οἱ Λειτουργοί της, τοὺς ὁποίους ἴδομεν θερμούς μετόχους ὄλων τῶν πολεμικῶν περιστάσεων τοῦ ἔθνους. Τὴν ἐπροκαλεῖτο τέλος πάντων ὁ αὐξὼν βαθμὸς τῆς ἡθικῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἀνεπετροῦτο ἡ ἐνδόμυχος καὶ ὀρμητικὴ πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν κλίσις τῶν Ἑλλήνων. Πρέπει νὰ εἰπῶμεν ἐνταυτῷ, ὅπόσον ἐξ ἐνὸς μέρους οἱ ἀθάνατοι Ἥοραις καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι διεκρίθησαν ἐπίσης ἄοκνοι μορφῶται τοῦ πνεύματος τῶν ὁμογενῶν των, ἐνίπνεον εἰς τὴν καρδίαν καθενὸς τὴν βεβαιότητα μιᾶς Μεταβολῆς· καὶ ὅπόσον ἐκ τῶν ἄλλων τὴν ἐπὶ ἡλπιζον οἱ περίβλεπτοι Ἰαποδίστριαι, νεοὶ Γύγαι τῶν Ἑλλήνων, διὰ τῆς θείσεως, τῆς μεγαλοκοίας καὶ τῆ πατριωτισμῶ των. Τοις τοτρόπως οἱ Ἕλληνες, ἀδύνατοι νὰ ὑποφέρωσι πλέον μίαν κατάστασιν δουλείας, καὶ δουλείας τόσον ἐπονειδίστου, ἐκίνησαν τὴν Ἐπανάστασιν των, καὶ ὅχι αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἡ Ἐταιρία. (Δὲν ἔχουσιν ἤδη λόγον τινα τῆς ἐγκαίρου, ἢ ἀκαίρου, ῥῆξιώς της τὰ αἷτια.) Εἰς διαφορικτὴν περίστασιν ἤθελεν ἀντικόψει πάντα τὸν φυσικὸν δρόμον τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τῷ Συστήματι ἢ ἐλλείψει τῶν ἡθικῶν μέ-

των, περί τῶν ὁποίων πραγματεύεται ἰδικῶς τὸ μέρος τῆς πρώτης Ἑποχῆς τῷ Δοκιμίῳ.

Τάχα, ἀνατρέχοντες εἰς τὸ παρελθόν, δὲν θέλομεν ἰδῆ ἐν ἐνεργείᾳ μάλιστα τὴν Ἐπανάστασιν; Τὴν θεωροῦμεν, ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ Κλέπται ἐπολέμουν τὴν τυραννίαν εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν εἶπετο νὰ κυλισθῇ ἡ σφαῖρα τοῦ Πολέμου καὶ εἰς τὰ πεδία. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ Πελοπόννησος, ἡ Αἰτωλία καὶ πολλαὶ Νῆσοι ὤρμησαν εἰς τὴν ἑλευθέρωσίν των, 1769. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ Πελοπόννησος ἀπηλλάγη ἀπὸ τοῦ ἐπαχθεῖς βάρους τῶν εἰσβαλλόντων Ἀλβανῶν, ἐξολοθρεύσασα τήντες, ἃν καὶ σύμμαχος ἦδη τῇ Χασσᾶν Πασσᾷ, 1779. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ Λάμπροι Κατσῶναι κινεῖνται εἰς τὸ Πέλαγος τοῦ Αἰγαίου, 1800. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ Ρῆγαι Φεραῖοι ἐνεργοῦν καὶ θανατώνονται, 1797. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ Κωνσταντῖνοι ὕψηλάνται ἐκστρατεύουσι μετὰ τῶν Ῥώσσω, εἰς τὰς ὁποίας ἡγεμόνευον ἐπαρχίας τοῦ Δουναβέως, 1806. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς τέλος πάντων οἱ Παππᾶ Θύμιοι Παχλαῖται καὶ ἡ Θεσσαλία μ' ἄλλης τόπης ἐπανίστανται 1808 καὶ 1809 (α).

Εἰς τὴν ἐξέτασιν τούτων ἀποβλέπει ἡ ὕλη τῆς Δευτέρας Ἑποχῆς. Αὐτὰ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὸ πραγματικὸν τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὴν Πρώτην. Θεωροῦμεν ἑνταῦθα τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος σχετικῶς μὲ ἐκεῖνα τῆς Εὐρώπης καὶ

(α) Ὀλιγώτερον παρατηρητέος ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσίν μας δὲν εἶναι καὶ ὁ πολυετής Πόλεμος τῷ Σελίου. (Ἴδε τὸ περὶ Ἑλλάδος Ὑπόμνημα τῷ Α. Κιοραῇ, 1803, καὶ τὴν πρώτην Ἱστορίαν τῷ Σελίῳ, γεγραμμένην ὑπὸ τῷ Χ. Περβραϊβῷ.)

μάλιστα τῆς Ἀρκτου. Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦτων προκίπτει καὶ ἐκείνη τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ἐνῶ δὲν εἶχον πλέον οὗτοι ὑπαρξέν πολιτικὴν.

Ἡ Ἱστορία τῶν Ἑθνῶν παρουσιάζει, ὡς ἐπὶ πίνακος, τὰς ἀρχὰς τῆς εὐδαιμονίας ἢ κακοδαιμονίας, τῆς πτώσεως ἢ τῆς ἀνεγέρσεώς των. Ἀπὸ αὐτὴν ὁδηγοῦμενοι οἱ Ἕλληνες, ὅποιας ἐβλεπον εἰς ἐκείνην τῶν Τούρκων, ἱκανὰς νὰ τοῦς διατηρήσωσι καὶ, εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλοτε σφθασαν πολιτικὴν ὑπεροχὴν; Ἡ τελευταία μάλιστα κατάστασις αὐτοῦ τοῦ Βασιλείου ἰδείκνυε συμπληρούμενον τὸ μέρος τῆς παρακμῆς του, συνέπεια φυσικὴ τῆς ὁποίας ἐφαίνετο καὶ ἡ ἐπάνοδος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν προτέραν πολιτικὴν τῆς θείσιν, διὰ τοῦς ὁποίους θέλομεν ἐπιφέρει ὀλίγον κατωτέρω λόγους. Ἐντεῦθεν φαίνονται αἱ ἀρχαὶ τῆς Ἑταιρίας: Παύει μ' ἄλλες λόγους τὸ λαμπρὸν μέρος τῆς ἱστορίας τῇ Τερικῇ, καὶ ἄρχεται ἐκείνο τῇ Ἑλληνικῇ Ἑθνῆς.

Εἰς τούτων τῶν ἀρχῶν τὴν δυνατὴν ἀνάπτυξιν ἐπασχολεῖται τὸ Κεφ: Γ' τῆς Δευτέρας Ἐποχῆς, καὶ ἐξετάζεται τὸ φιλονεικούμενον ζήτημα περὶ τῆς καταλληλότητος τῇ σχηματισμῷ τῆς Ἑταιρίας, κατὰ τὸν ὁποῖον ἰφάνη χρόνον.

Οἱ Τούρκοι δὲν ἡλλαξάν ποτε μῆτε ἡθῆ, καὶ διὰ τοῦτο μῆτε καθεστῶτα. Ἐνήμενον, εἰς τῶς ὁποίους ἔτυχον ὄρους, διὰ τὸ πολιτικο-θρησκευτικὸν πολίτευμά των, τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν ἐπομένην δεισιδαιμονίαν. Ἰδοὺ αἱ ἱστορικαὶ ἀρχαὶ τῆς προμηνυομένης πτώσεώς των. Οἱ Ἕλληνες ἐξ ἐναντίας μεταβάλλοντες ἡθῆ, ὡς

λατρευταὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ μόνου ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα Πολιτεύματα βοηθοῦ τῆς ἡθικῆς καὶ πολιτικῆς προόδου τοῦ ἀνθρώπου, ἔπρεπε νὰ μεταβάλῃ καὶ πολιτικὴν τύχην. Ἰδοὺ αἱ ἀρχαὶ τῆς προόδου καὶ τῆς ἐλπιζομένης ἀπ' αὐτὴν ἀνεγέρσεώς των. Εἶναι προσέτι ἀναντίρρητον, ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ προτερήματα ἀνώτερα ἐκείνων τοῦ ἀρχομένου, ὅς τις θέλῃ νὰ ἀρχῇ. Οἱ Τοῦρκοι τὰ ἐστεροῦντο. Τοὺς δὲ Ἕλληνας δὲν ὑπεχρίωνε κανεὶς δεσμός, διὰ νὰ ὑποτάσσωνται τυφλῶς εἰς μίαν τύραννον καὶ ἄνισον μὲ τὰ ἡθικῶν Ἐξουσίαν. Ὡς τοιοῦτοι ἄρα εἶχον δίκαιον καὶ θέλησιν τοῦ νὰ ζητῶσιν ἀδιακόπως τὴν ἐλευθερίαν των.

Εἶναι ἡδὴ εἰς θέσιν διάφορον ἐκ διαμέτρου μ' ἐκείνην τῆς πρὸ τῶν 1453 ἐποχῆς, ἐκτεινομένης μέχρι τοῦ ΙΣΤ' Αἰῶνος. Ἐκλειυμένοι τότε ἀπὸ τὴν ἐπὶ ἡρείαν τῶν διαφθορῶν τῆς Βυζαντινῆς Αὐλῆς καὶ ἐντρομοὶ εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν γειννίαν τῶν Ὀσμανλίδων, βεβαρυμένοι μετέπειτα ἀπὸ τὰς πολυπληθεῖς κακώσεις μιᾶς ὥμοτάτης καὶ αὐθαιρέτου Ἐξουσίας, δὲν εἶχον τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν γενναιότητα τοῦ νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰ δίκαια καὶ τὴν πολιτικὴν των ὕπαρξιν· οὐδὲ ἦσαν ἀκολουθῶς εἰς στάσιν τοῦ νὰ ὀποβλέψωσιν εἰς ὑψηλότερα ἔργα, κατατρυχόμενοι ἀπὸ τὰς πρώτας φυσικὰς ἀνάγκας. Ἐπαθον ὅμως· καὶ τὰ μεγάλα παθήματα τοὺς διδάσκουσι τὴν ἀληθινὴν λατρείαν καὶ χρῆσιν τῶν δικαίων των, πρὸς τὴν ὁποίαν προδιατίθενται μ' ὅλην τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἀξέπαινον καρτερίαν. Τοιουτοτρόπως καὶ πρὶν

καὶ ἀπὸ τοῦ 10^{ου} αἰῶνος μάλιστα λαμβάνουσι φρονηήματα ἄξια τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἀγχίνοις ἐκ φύσεως, ἐνεργητικοὶ καὶ ἐπιτηδαιοὶ ἐξ ἀνάγκης δράττουσι τὰς παντοειδεῖς περιστάσεις, ὠφελοῦνται ἀπὸ τὰς ἐλλείψεις τῶν τυράννων, καὶ εἰς το πολίτικον θίατρον τοῦ Κόσμου παρουσιάζονται αἰφνυδῶς τοιοῦτοι, ὅποιοι δὲν ἠλπίζοντο ἀπὸ διαφόρους. Παράδοξον τῶντι! Ἔως σήμερον ὁ Ἕλληνα κρίνεται ὡς “ἀνδράποδον καὶ ἄχθος ἀρούρης”, καὶ αὖριον ἐκπλήττει τὸν κατηγόρον του, μεταβαίνων ἀπὸ τὴν δουλικὴν εἰς τὴν ἐνδοξὴν τῆς ἐλευθερίας του κατάσασιν. Ἰσοῖοι φαίνονται νικηταὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, γινόμενοι μεγαλόψυχοι καὶ ἀνώτεροι ὅλων τῶν δεινῶν, ὅσα μάλιστα συνεπιφέρει εἰς ὅλην τὴν διάρκειάν του ἄτακτος καὶ ἄνιστος Πόλεμος; Ὁ ἐχθρῶν ἐμπορος, ὁ γεωργός, ὁ βιομηχανός, ὁ μαθητής, ὁ σχολάρχης, ὁ λειτουργὸς τοῦ οὐρανῶ, συνήθεις ὅλοι εἰς τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὰς εἰρηνικὰς ἔξεις τῶν ἐργασιῶν τοῦ βίου. Ἦσαν ἄρα οἱ Ἕλληνες ἄνθρωποι, τὲς ὁποῖους δὲν ἐγνώριζον εἰς τὰ συστατικὰ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἠθικῆς των μέρη μῆτε ὁ τύραννός των διόλου, μῆτε ὁ Εὐρωπαῖος ὡσεπιτοπλεῖστον. Ἐγνώριζοντο ὁμῶς μεταξὺ των· ἡ δὲ τυραννία καὶ προλαβόντα παραδείγματα τοὺς ὑπαγορευοῦν τὴν χρεῖαν τοῦ νὰ συναγροικηθῶσι διὰ πλαγίου μέσου, καὶ οὕτω νὰ διαδίσωσι τὰ μέτρα, διὰ τῶν ὁποίων ἰδύναντο ν’ ἀντιταχθῶσι κατὰ τῆς ἐπικειμένης βίας. Τὸ μέσον τοῦτο εἶναι ὁ Ὀργανισμός, ἡ ἡ κοινότερον

Κατήχησις, ἐκτιθεμένη εἰς τὸ τέλος τῆς ἰδίας
Δευτέρας Ἐποχῆς.

Εἰς ταύτην φαίνεται ὁ μέγας σκοπός, τὸν ὁποῖον προέβλετο νὰ πραγματοποιήσῃ ἡ Ἐταιρία, στηριζομένη εἰς τὴν ψυχὴν, ἢ τὸ πνεῦμα, τοῦ Ἑθνους. Ἡ ἀκρίβεια ἐπὶ τοῦ ἡθικοῦ της μέρους, οἱ σοβαροὶ τρόποι τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ μυστηρίου καὶ ἡ ἀρμοδιότης πολλῶν ἄλλων λεπτομερειῶν καὶ μάλιστα τῆς Ἱεραρχίας της, ὁμολογοῦσι καθ' ἑαυτὰ ὅσον τὴν ἱερότητα τοῦ πράγματος, τόσον καὶ τὴν ἔντιμον θῆσιν ἐκείνων, οἵοποιοι ἀνέλαβον οἴκοθεν τὸ βῆμα τοῦ νὰ κινήσωσι παρομοίαν σημαντικὴν μηχανὴν, μορφώνοντες εἰς ἓν τὴν ἰδέαν ὅλες τῆς Ἑθνεῖς.

Πόσον δείκνυνται ἀντιφατικά τὰ πράγματα μετὰ τοὺς στοχασμοὺς μιᾶς μοίρας ἀνθρώπων, τοὺς ὁποῖους ἡ Ἱστορία παραδίδει εἰς τὴν ἐποιεϊδιστὸν κλάσιν τῶν τυράννων καὶ εἰς τὸν αἰῶνιον ἀγαθισμὸν τῶν ἀνθρώπων! Οἱ Τούρκοι δὲν θεωροῦσι τὸν Ἕλληνα, εἰμὴ ὡς κτῆμα ἀπαλλοτριώτου, ὡς ἐν ἔμπνουν σῶμα καταδεδικασμένον ἐκ φύσεως εἰς τὴν δουλείαν. Ἡ ἰδέα αὕτη περιείχετο εἰς τὴν μοναδικὴν λέξιν “Γκιαούρ”, (α) Δὲν ἐστοχάσθησάν ποτε, ὅτι τὸ κλί-

(α) Γράφεται κυρίως Γκί α β-ἔ ρ, ἐξηγούμενον Βοόπισος (καὶ κοινότερον Βοιδόπισος). Ἡ ἐπὶ τῇ Ἀπίσος διδομένη κοινῶς ἔννοιά του εἶναι σφαλερά. Ὁ Μουσουλμανικὸς Νόμος θεωρεῖ καὶ διαιρεῖ ὅλες τὰς ἀνθρώπους τῆς γῆς εἰς δύο μεγάλα πολιτικά Σώματα, ὀνομάζων τὸ μὲν Μῆ σ λ η μ (Ὁρθόδοξος καὶ τοιούτους θέλει ὅλες τὰς ὁμολογῶντας τὸν Μοχαμετισμὸν) τὸ δὲ Κί α φ ἔ ρ Βλασφήμης, καὶ ἐπομένως Ἀπίσος. Τοιούτους ἔννοεῖ τῆς λατρευτῆς παντὸς ἄλλου Δόχματος.) Ἐν-

μα τῆς Ἑλλάδος δημιουργεῖ πλέον θερμοῦργοις πρὸς τὴν ἐλευθερίαν των τοὺς κατοίκους της· οὐδὲ παρετήρησαν, ὅτι, ἂν ἐχάθησαν ἐκκλίναντες ἀπο τὰ ἥθη των οἱ πρῶτοι Ἕλληνες, ἡ γῆ ὅμως δὲν ἐχάθη γεννώσα τοὺς ἰδίους ἀνθρώπους, μήτε ὑπάρχουσι πάντοτε διαρκεῖς αἱ περιστάσεις καὶ τὰ αἷτια, ὅσα ἐξαχρειώνουσι τὰ ἥθη. "Αν ἄλλαι ὑψηλότεραι σκέψεις δὲν τοὺς ἐβυήθουν εἰς τοῦτο, μὲ πολλὴν ὅμως εὐκολίαν ἠμποροῦν νὰ παραδειγματισθῶσι τὰ ἄλλα ἕϊνα "Εθνη, ὅσα ἐπάτησαν μὲν τὸ ἀνώμαλον ἔδαφος αὐτῆς τῆς γῆς, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ στερεώσωσι τὴν δεσποτείαν των, μ' ὅσῃν ἔφερον δύναμιν, καὶ μ' ὅσῃν μετεχειρίσθησαν πανοῦργον πολιτείαν. Οἱ Τοῦρκοι εἰς ἓνα λόγον ἀψηφούσι τὸ πανῆργον, τὸ διαπεραστικὸν καὶ τὸ φιλέκδικον πνεῦμα τοῦ Ἑλλήνος. Ὡς τοιοῦτοι δὲν βλέπουσιν, οὐδὲ θέλουν νὰ πιστεύσωσιν, ὅποια θέλησις δύναται νὰ τοὺς ἐναντιωθῇ ποτε, ἂν καὶ ἕϊνοι τινες, προχωρήσαντες εἰς τὰ ὑψηλὰ τῆς πολιτικῆς, ἐφώναζον πολλάκις (διὰ τὰ ἴδια συμφέροντά των) πρὸς τοὺτους "Ω Τοῦρκοι! ποὶ φέρισθε;,, Εἰς μάτην! Οἱ καλοὶ Τοῦρκοι ἐθεώρουν τὴν ἱερότητα καὶ τὴν στερεότητα τῆς κυριαρχίας των εἰς τὸν χρόνον καὶ τὰ ὅπλα. Ἄλλ' ἡ τυραννία,

τεῦθεν αἱ Τῦρκοι ἐθεώρουν μὲ τὴν ἰδίαν ὑπεροφίαν ὄχι μόνον τὸν Ἕλληνα ἀλλὰ καὶ πάντα ἄλλον ὅποιονδήποτε Γένος. Ἐκ τούτου καὶ ὁ Εὐρωπαῖος ἐπιτιμοφορεῖτο μὲ τὸ Γκιαβ-ἔρ οὐδὲ ἤκουεν ὀνομαζομένην τὴν Σμαϊάν του Σαντσακ, ἀλλὰ Πλατσαβῦραν.

Θέλουεν ἀναφέρει καὶ ἄλλου παρομοίας ναυτιᾶσεις τῶν πνεύματος τῶν Τούρκων.

ὅσον μακρὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ, δὲν καθιερούται ἀπὸ τὸν χρόνον, ὅδε εἶναι τρόπος τῇ νὰ διαιωνισθῇ ποτε δυνάμει καὶ αὐτῶν τῶν αὐστηροτέρων μέτρων.

Ὁ Ἕλλην ἔκρινε τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν. Σύνοι-
δεν, ὅτι εἰς μίαν τύραννον Κυβέρνησιν δὲν ὑ-
πάρχει ὁ γλυκὺς δεσμός, ὅστις ἐνώνει ἐκ συνθήκης
τὸν ἄρχοντα μὲ τὸν ἀρχόμενον. Ἄν ᾗναι ἀ-
ληθινόν, ὅτι δὲν ἐδυνήθη οὗτος νὰ φυλάξῃ τὴν
ἐλευθερίαν του, πολεμούμενος ἀπὸ τόσας περιστά-
σεις· εἶναι ὁμῶς βέβαιον, ὅτι δὲν ἤθελε μῆτε
νὰ τυραννῇται. Τὰ δίκαιά του ἐντεῦθεν, ὑπο-
χωρήσαντα ἄλλοτε εἰς τὴν βίαν, λαμβάνεσι τε-
λευταῖον πνεῦμα· καὶ ἤδη οὗτος, διὰ τῇ προ-
σωρινῇ συστήματος τῶν Φιλικῶν, τρέχει ἀπὸ
πόλιν εἰς πόλιν, ἐνῷ ὁ τύραννός του ῥαθυμεῖ
ἐκπίπτων ἀπὸ λάθῃ εἰς λάθῃ· τρέχει ἀπὸ τόπον
εἰς τόπον, ἐνῷ ὁ τύραννός του ἐπαπαύεται εἰς
τὰ ἰδανικά δικάια του, καταφερόμενος ἀπὸ ἐγ-
κλήματα εἰς ἐγκλήματα· σπουδάζει τὰ πνεύμα-
τα, ἐνῷ ὁ τύραννος τὰ καταφρονεῖ· ἀπαντᾷ παν-
τῇ τὴν πίστιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ ἄρ-
χεται νὰ ὀργανίσῃ τὸν Πόλεμόν του. Ἡ περι-
γραφὴ ὅλων τῶν ἀκολουθεῖ τὸν Ὀργανισμόν
τῆς Ἑταιρίας διὰ τῆς Τρίτης Ἐποχῆς.

Θίλομεν ἴδῃ εἰς αὐτὰ ἐξηγούμενον τὸ πνεῦμα
ὅλου τῇ Ἑθνοῦς διὰ πάσης Τάξεως. Τὸν πνευ-
ματικὸν Ποιμένα τῇ Λαῷ γινόμενον ἀπόστολον
τῆς πολιτικῆς του σωτηρίας. Τὸν λάτρην τῶν
Μουσῶν παρουσιαζόμενον κήρυκα τῆς μελλού-
σης παλιγγενεσίας. Τὸν ἔμπορον παραιτῶμενον
τον κερδῶν Ἑρμῆν, καὶ θύοντα τὰ χρήματά

του εἰς τὸν βωμον τῆς Πατρίδος. Τὸν βιομήχανον ἐμπνευσμένον τὰ ὑγιέστερα αἰσθήματα· καὶ τὸν Ὑπάλληλον αὐτὸν τῆς Σουλτανικῆς Ἀρχῆς καταφρονῶντα τὰ ἄμεσα ὀφείλη τῆς πολιτικῆς χλαμύδος, καὶ συμμορφόμενον μὲ τοὺς συναδελφούς του εἰς τὴν πρόοδον τῆ γενικῆ σκοποῦ. Θέλομεν ἐπίσης ἴδῃ, ὅποσον ἡ προχωρῶσα παντὶ δολιότης καὶ κακουργία δὲν ἔλαβε καμμίαν χώραν προοδευτικὴν μὲ ὅλους τῆς ἐπικειμένους κινδύνους τῆς τυραννίας. "Ἦδη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας τὸ μίγα δίκαιον ἦτον ὁ ἱερώτερος σκοπός, ἡ πλεον περισπούδαστος φροντίς ὧν ἔτι δαί; Ἐὰν βάρβαρα σμήνη ἐνόπλων βάρβωσι πρὸ πολλῇ τὴν Ἑλληνικὴν γῆν μὲ το αἷμα τῆ πάσχοντος ἀθώου, θέλουσιν ἀρκεσθῇ μετ' ὀλίγον νὰ παραφυλάττωσι τὰ ὅρια τῆ Ἑλληνισπόντης, τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἠπείρου. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀληθινόν, ὅτι "ὀλίγοι ζητῶν ἐκδίκησιν, ὅταν πολλοὶ πάσχουν." Αἱ ὑβρεῖς καὶ τὰ δυστυχήματα εἶναι γενικὰ εἰς κατάσασιν τοιαύτην πραγμάτων. Ἐπομένως ὑπάρχει γενικὴ καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως.

Τῆς Ἑταιρίας ἡ πρόοδος ἐστάθη ὀρμητικῇ. Δὲν εἶναι διὰ τῆτο παράδοξον, ἂν ἐξώκειλεν ὀλίγον, ἐνῶ διάφοροι Μῦσται δὲν ἀκολουθοῦν κατὰ γράμμα τὸ σχέδιον τῶν Ὀργανισμῶν τῆς. Θέλομεν ἐξηγηθῇ περὶ τῆς φύσεως τῆτου. Πρὸ παντός ἄλλου οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας εἶχον τὸν θεμελιώδη σκοπὸν τῆ νὰ παραδώσωσι τὰς ἡνίας τῆς Ἐπιχειρήσεώς των εἰς ἓνα μόνον. Γεννᾶται ἐντεῦθεν ἡ πρόσκλησις τῆς Χαποδίστρια καὶ ἡ Ἀναγόρευσις τῆς Α: Ὑψηλάντου, ἡ ὁποία

εἶναι τὸ τέλος τῆς Τρίτης Ἑποχῆς.

Εἰς τὴν ἀκολουθῶσαν Τετάρτην καὶ τελευταίαν Ἑποχὴν διαλαμβάνονται διάφορα ἀξιοπεριέργα συμβάντα· αἱ συστηματικώτεραι ἐνέργειαι τῆς Ἑταιρίας διὰ τῆ Ὑψηλάντου· τὰ περὶ τῆς βιασθείσης ἐξόδου τε, καθὼς καὶ ἡ ἠθικὴ καὶ πολεμικὴ κατάστασις τῆς Δακίας, Θράκης καὶ Μακεδονίας· τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη· ἡ μυστικὴ Συνέλευσις τῆς Βοστίτισης· ἡ εἴσοδος τῶν Ἀρχιερέων καὶ Προεστώτων εἰς Τριπολιτσάν, κτλ. Αἱ Συνωμοσίαι, ὅταν ἀργῆν μάλιστα, ἢ διαδίδωνται ἀπροστοχάστως, πάντοτε ἀνακαλύπτονται. Ἐντεῦθεν ἄρχονται τὰ πρῶτα πλάγια κινήματα τῶν Τέρκων.

Τὸ Δοκίμιον κλείεται τέλος πάντων διὰ τῆ Συνθηματικῆς Λεξικῆς τῆς Ἑταιρίας. Παρατηρεῖται καὶ ἐκ τούτου ἡ ἔκτασις, τὴν ὁποίαν προέβαλλεν αὕτη εἰς τὰς ἐργασίας της. Ἀκολουθεῖ τούτο ἡ κατάβασις τῆς Δημητρίου Ὑψηλάντου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς συσχετικὴ μὲ τὰ πράγματα τῆς Ἑταιρίας.

Ὅστις γράφει τὴν Ἱστορίαν τῶν συγχρόνων τε, δυσκόλως δύναται νὰ ᾔῃαι ἐλεύθερος ἀπὸ συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας αἰσθημάτων. Δὲν εἶναι πλέον τῆτο ἰδέα προβληματικὴ. Ὁ ἄνθρωπος, φύσει ὑποκείμενος εἰς τὰ πάθη τῆς ψυχῆς καὶ μᾶλλον τὴν ἀπάτην, πηγάζουσιν ὥσεπιτοπολὺ ἀπὸ τὸν διάφορον τρόπον τῆ συλλογίζεσθαι, λαμβάνει πολλάκις ὁδηγὸν τὴν πρόληψιν, υἱοθετεῖ τὴν δόξαν τῶν πραγμάτων, ὅπου δὲν ἀνήκει, καὶ μεταλλάσσει τὰ πάντα πρὸς ὑποστή-

ριξιν τῶν ιδεῶν του. Εἰς τὴν Φιλολογικὴν Ἱστορίαν θεωρῶνται σπανιώτατοι, ὅσοι ὑπῆρξαν ἀνώτεροι αὐτῆς τῆς φυσικῆς ἀδυναμίας. Δὲν καυχώμεθα, ὅτι δέλομεν μεθίξει τὴν ἐντιμον δέσιν τῶν δευτέρων. Ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη τιμὴ ἀπὸκειται βεβαιότερον εἰς τὸν μεταγενέστερον Ἱστορικὸν τῆς Ἑλλάδος. Προθυμούμενοι μόνον νὰ προμηθεύσωμεν εἰς τὸν ὕλην μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῆ, δὲν φρονῶμεν, ὅτι ἀναλαμβάνομεν τὸ ὑπέρμεγα βάρος ἐνὸς Ἱστοριογράφου. Τὸν ἴδιον δέλουσιν ἔχει χαρακτῆρα, καὶ ὅσα ἠμπορῶμεν ἀκολούθως νὰ δημοσιεύσωμεν Ἱστορικὰ Ἐιθυμήματα περὶ τῷ Πολέμου, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ Κινήματος τῷ Α. Ὑψηλάντου καὶ καταβαίνοντες μέχρι τέλους τοῦ 1832.

Εἰς τὸ δημοσιευόμενον ἤδη Δοκίμιον δέλουσι παρατηρηθῇ λεπτολογίαι τινες περιτταί. Δὲν ἀγνοῶμεν, ὁποῖαν ἐπρεπε νὰ μεταχειρισθῶμεν γενικότητα, πραγματευόμενοι περὶ μόνης τῆς ὑσιωδεστέρας ὕλης. Ἀλλ' εἰς τὴν ἀνάπτυξιν της, καθὼ νεοφανῆς, ἴδωμεν τὴν ἀνάγκην τῷ νὰ μὴ σιωπήσωμεν πᾶν, ὅ,τι ἐδύνατο νὰ τὴν ὑποστήσῃ ἀδιαφιλονείκητον. Ἡ χρεια αὕτη δὲν θίλει εἶναι κοινὴ καὶ εἰς τὸν μετέπειτα Ἱστορικόν.

Ἴσως συμφωνήσωσι μὲ τὴν ἐπιθυμίαν μας καὶ αἱ περιστάσεις τοῦ νὰ ἐπιχειρισθῶμεν καὶ ἀκολούθως τὴν τελειοτέραν καὶ καθαρωτέραν ἔκδοσιν τῷ Δοκιμίου. Τὰς περὶ τούτῳ ἐλπίδας μας ἔχομεν ἀφιερωμένας ὥσεπιτοπολὺ καὶ εἰς τὴν συνδρομὴν ἐκείνων, ὅσοι γνωρίζωσι περιστάσεις καὶ ἄλλας, διαφυγέσας τὴν προσοχὴν μας, ἢ ἔχωσιν ἰδίαις πλείον ἀκραιφνεῖς περίτινων ἀν-

εἰκειμένων καὶ ἐγγραφα περιέργα τῆς Ἑταιρίας.
Τὴν βοήθειαν τούτων θέλομεν δεχθῇ με πλήρη
εὐχαρίστησιν.

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι ἔργον ἑ-
νός. Καθὼς εἰς τὸν Πόλεμον, παρομοίως καὶ εἰς
τὸν Ἱστορικόντης ἀγῶνα πρέπει νὰ συντρέξω-
σι χεῖρες πολλαὶ καὶ μᾶλλον τὸ νοῦν μέρους.

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΕΠΟΧΗ ΠΡΩΤΗ

Γενική Ἑποψις τῆς Ἡθικῆς καὶ Πολιτικῆς Καταστάσεως τῶν Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Αἰτίαι τῆς δουλείας τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοὺς Τούρκους — Πρόσδος τοῦ Μοχαμετισμοῦ — Αὐτοκράτορες τῆς Ἀνατολῆς — Παλαιολόγοι — Δεσποτισμὸς τῶν Τούρκων — Παιδομάζωμα — Δύο φρικώδεις Ἑποχαὶ κατὰ τῆς Ἀνατολικῆς Θρησκείας — Σπαχίδες τῆς Ἠπείρου — Σκενδέρ Πηῆς — Σπαδία — Τιμάρια κ. λ. π. — Φόροι διάφοροι — Τσιφλίκια κ. λ. π.

Η ΕΛΛΑΣ, τὸ λαμπρότερον ὑποκείμενον τῆς παλαιᾶς τῶν Ἑθνῶν Ἱστορίας ἢ Γῆ ἐκείνη, ἥ ὁποία ἀνεβίβασε κατὰ προτίμησιν τὰ ἔξοχα πνεύματά της μέχρι τῶν Θρόνων τῆ Οὐρανοῦ, ἀνεκάλεσεν ἐσχάτως περίεργον τὴν προσοχὴν τοῦ τῆ πεπολιτισμένου Κόσμου. Ἕθνος σεμνυνόμενον εἰς τὴν προπατορικὴν του λαμπρότητα καὶ δόκιμον παντοτεινὰ εἰς τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἀνδρίαν. Ἕθνος ἐπιβαρυνόμενον ἀπὸ τὴν ἐπὶ-

ρειαν τῶν περιστάσεων ὑπὸ τὴν διαδοχικὴν μάστιγα τόσων ξένων, ἀναβλέπει δια τὴν βελτίωσιν τῇ ἡθικῇ τε ἀπὸ τοῦ βάραθρον τῆς δουλείας, γυμνώνεται βαθμηδὸν ἀπὸ τὰς τρομακτικὰς ἰδέαις μιᾶς, ἀνίστη πάντοτε διὰ τὴν κατάστασίν τε ὁμολογεμένης, Πάλης, καὶ παλαίει μετὸν τυραννόν τε εἰς ὁλόκληρον ἐννεαετίαν ὑπὸ τοῦ σῦνδγμα τῆς Ἑλευθερίας ἢ τῇ Θανάτῃ.

Εἰς τὴν ἱστορικὴν ταύτην ἀπόφασίν τε: ἀποφασιν Ἀγῶνος συνισταμένου μεταξὺ δυνατῇ καὶ ἀδυνάτου, μεταξὺ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, νεκρώνονται παρευθὺς αἱ πικραὶ περὶ τῇ χαρακτῆρός τε ἀξιῶσεις διαφορῶν (α). Ἀπὸ τῆς ὕψης τῆς Μεταβολῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ὥρμησεν ὁ Ἕλλην μόνος, δὲν θεωρεῖται πλέον ὁ Ἄνθρωπος ὁ πρὸ τῆς ἡμέρας, ὁ πρὸ τῆς στιγμῆς. Θεωρεῖται ὁ Ἄνθρωπος, ὅστις ἀναπτύσσει τὰ ἐμφωλεύοντα πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν τοῦ φιλελεύθερα αἰσθημάτων· ὁ Ἄνθρωπος, τῇ ὁποίῳ τὰ πολιτικὰ δίκαια δὲν ἴσχυσαν νὰ παραγράψωσι Δουραστεῖαι περιοδικαὶ καὶ ξέναι εἴκοσι περίπυ αἰώνων· ὁ Ἄνθρωπος τέλος πάντων, ὅστις πάντοτε ἐπιβρέπῃς εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς Ἑλευθερίας του, ἀπιφασίσθη καὶ ἰσχυάτως ἐν ὀνόματι τῆς Πίστιως καὶ τῆς Πατρίδος τε νὰ ριφθῇ νεκρὸς ἀπὸ ταῦτα ὕψη, ἂν δὲν δυνηθῇ νὰ φθάσῃ εἰς

(α) Μὲν τὴν αὐθάδειαν καὶ τὴν βαρβαρότητα τῆς ἡ Τυραννὸς Ἑξυσία ἀνιγνώριζε τὰς Ἑλλήνας ἔθνος, λέγουσα “Οὐρ-
ου Μιλλίτ”. Μὲν ὅλα ἐξ ἐναντίας τὰ πρῶτα καὶ τὸν ἐξευγενισμόν
τῶν Χριστιανοῦ τινες τὰς ἡγνῆντο ἀκόμη καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς
διαφιλονεικῆσεις τῇ 1821 τὸν ἐθνισμόν των.

αὐτὰ τὴν πρὸ πολλοῦ περιπλανωμένην τύχην τῆς πολιτικῆς τῆς βελτιώσεως. Ἡ βάσκανος πολιτικῇ, ἐνδίδουσα εἰς τὴν δύναμιν Ἀποφάσεως τοιαύτης, ὡμολόγησε πασιφανῶς τὸν ἀναγκαῖον ἀποχωρισμὸν τῇ Ἑλλήνῳ καὶ τῇ Τέρκῃ.

Τοῦ Ἑλλήνῳ ἡ δουλεία ἰσχύει πηγάζει; Ἡ παθητικὴ καὶ ἐνεργητικὴ θέσις τοῦ ἰσχυροῦ; Τὰ ἀρχικὰ αἰτία τῆς τελευταίας τοῦ διαγωγῆς ἰσχύος ἀρα ἐσάδῃσαν; Τῶν ὅλων θέλομεν ἐξετάσει μόνας ὡσεπιτοπλεῖστον τὰς κεφαλαιώδεις ἀρχάς, διὰ νὰ εὐρωμεν τὰς πηγὰς τοῦ πνεύματος, τῆς ὁποίας προεθέμεθα νὰ διαγράψωμεν Φιλικῆς Ἑταιρίας. Διὰ τῆς ἐπεμβάσεως αὐτῆς σκοπὸν δὲν ἔχομεν τοῦ νὰ κινήσωμεν τὴν συμπάθειαν τῶν Λαῶν καὶ τῶν Θρόνων. Εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐποχὴν τῆς ἐξεπλήρωσαν διάφοροι τὸ ἐντιμον τῆτο ἔργον (α).

Διὰ διηγετικῆς πείρας εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅσον ἡ διαγωγὴ τῆς Ἑξουσίας, τὰ φρονήματα τῆς ἐποχῆς καὶ ἡ δύναμις τῶν περιστάσεων ἐπη-

(α) Ἡ νέα Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος θέλει εὐγνωμονήσῃ ὄνομασι πρὸς ὅλως τῆς. Οἱ τοῖστοι ὑπερασπισθεῖντες τὸν Πόλεμόν μας ὡς νόμιμον καὶ δικαίον, συνετέλεσαν οἱ περισσώτεροι καὶ δι' ἄλλων μέσων. Αἱ Γερμανικαὶ καὶ Ἰταλικαὶ Ἑταιρίαι ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων λαμπρύνονται μὲ τὰ ὀνόματα τῶν.

Δὲν ἔμπορεῖ νὰ λησμονήσῃ ὁ Ἕλλην καὶ ἄλλα καὶ τὴν περιώνυμον Συγγραφεὴν, φέρσαν Ἀύραν καὶ Ξίφος. Διὰ τῆς εἰκονικῆς ταύτης παραστάσεως τῶν δύο Θεοτήτων (τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρῆς) παρεκινῶντο οἱ ἠεπαυμένον καὶ Πολεμικοὶ, νὰ τρέξωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ χύσωσιν ὑπὲρ αὐτῆς τὴν ὑδρῶτα καὶ τὸ αἷμά των εἰς δόξαν τῆς Χριστιανισμοῦ ἐναντίον τῆς ἀποτροπαῆς δεσποτισμοῦ τῆς Μοχάρμετ.

ρεάζουσιν εἰς τῶν Λαῶν τὰ ἡθῆ καὶ τὴν τύχην. Τὴν ἐπήρειαν αὐτὴν μόλις ἡδυνήθη νὰ ἐξασθενήσῃ εἰς μέρη τινα ἢ πρόοδος τῶν φώτων. Μὲ τὴν συμμαχίαν τούτων ἰσχυσαν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀντιζυγίσωσι τὰς ἐλλείψεις ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐνεπιστεύθησαν τὰ πολιτικὰ συμφέροντά των, καὶ ν' ἀντιπαλαίσωσιν ἐναντίον τῶν ἰδανικῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἀτόπων συμφερόντων. Ὁ ἀγὼν ἔτος, τόσον δραστήριος εἰς τὸ σάδιόν του, ὅσον ἀφορᾷ τὸν μηδενισμόν ἐρριζωμένων ἰδεῶν· τόσον ἐπίφθονος εἰς τὸ εἶδός του, ὅσον διατείνεται εἰς τὴν ἀληθῆ μὀρφωσιν τοῦ πολιτικῆ ἀνθρώπου: ὁ μυσηρίος ἔτος ἀγῶν δὲν δίδει ὑποφέρει, ὡς ἄλλοτε, τὰς σκληρὰς ἐνστάσεις τῆς ὀλεθρίου βαρβαρότητος, χάρις εἰς τὴν εὐεργετικὴν καὶ ἀκαταδάμαστον ἐνέργειαν τοῦ Τύπῃ! ἔδῃ εἶναι πιθανὸν τὸ νὰ δοκιμάζῃ ἀφορισικῶς τὴν τύχην τῶν πρώτων αἰώνων ἢ κατὰ μίγα μέρος ἀκόμη βασανιζομένη ἀνθρωπότης.

Τῆς παιδείας ἢ ὀλεθρίου καταφρόνησις, ἢ ἐπαχθῆς μάσιξ τῆς παραλυσίας, διαφόρων Αὐτοκρατόρων τὰ προσωπικὰ φρικώδη ἐλαττώματα (α), αἱ Αὐλικαὶ διαφθοραὶ καὶ αἱ παραφοραὶ

(α) Ἐδιοίκησαν καλῶς καὶ ἐλάμπρυναν τὸ Βασίλειον τῆς Ἀνατολῆς ὁ Ἰουστινιανὸς, στρατηγούντων τῇ Βελισσαρίου καὶ τῇ Ναρσῇ ὁ Λέων Ι', Βασίλειος Μακεδών, Λέων ὁ Σοφός, Ἰωάννης Α' ὁ Τζιμισκῆς, Βασίλειος ὁ Β', Κομνηνὸς Ἀλέξιος ὁ Α' καὶ ἄλλοι τινες. Εἰς τὰς ἐποχὰς τῶν ἄλλων δὲν βλέπει τις ἄλλο ὥςπιτοπλεῖστον, εἰμὴ σφαγὰς ἐπισήμων ἀνδρῶν, ἐπιβουλὰς, συνωμοσίας, ἀνταρσίας, διωγμοὺς θρησκευτικὰς, ἐκτυφλώσεις, ἐκθροισμοὺς βιαίους, μαιφονίας, φαρμακώσεις, ἀσωτείας, ἀγορὰς εἰρήνης καὶ πληρωμὰς ἐτησίων φό-

των θρησκευτικῶν αντιζηλιῶν (α) εἶπετο νὰ φέρωσι καὶ εἰς τὰ ἤδη τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὴν μεγαλητέραν παραλυσίαν, καὶ εἰς τὸ ἱκράτος ἐπομένως τὴν μεγαλητέραν ἀδυναμίαν.

Ἡ προοδεύουσα, ἡ ἐπιστρέφουσα, κατάστασις μιᾶς Δυνάμεως συνεπισύρει τὴν δυστυχίαν, ἡ τὴν

ρων ἄλλοτε εἰς τὰς Οὐνους (ἐπὶ τῷ Θεοδοσίῳ), ἄλλοτε εἰς τοὺς Βουλγάρους (ἐπὶ Κωνσταντίνου Πρωγάτου), καὶ ἄλλοτε εἰς τὰς Τέρκους (ἐπὶ Νικηφόρου Α'). Μεσολοντοῦτο ἀπὸ τῷ 408 μέχρι τῷ 1,143 εὐρίσκετο περιοδικῶς εἰς κατάστασιν καλὴν τὸ Βασίλειον τῆτο. Ἐκτοτε ὁμως ἤρχησε κορυφωμένη ἡ διαφθορά, καὶ ἐπεταχύνετο τῆς Βασιλείας ἡ πτώσις, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν συνήργησαν ὀλίγον καὶ οἱ Σταυροφόροι. Ληλατῶντες τὰς τόπας. (Αὐτοὶ ἔγιναν καὶ κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως περίτῃ τῶν 60 χρόνων.) Ἰδε κατωτέρω (περὶ τῆς προόδου τῷ Μοχαμετισμῷ).

(α) Αἱ Αἰρέσεις, ὅσαι ἐτάραττον πάντοτε τὴν Ἐκκλησίαν, ἠϋῆσαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Αὐτοκράτορες παρεχώρησαν εἰς τὸν Κληρὸν ἀπειρα εἰσοδήματα καὶ ἀξιώματα. Ὁ Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως φέρει τὸν τίτλον τῷ Οἰκουμενικοῦ. Ζηλοτυπεῖ ὁ τῆς Ῥώμης. Διάφορα προσωπικά συμφέροντα αὐξάνει τὰ ἀντικείμενα τῆς αντιζηλίας, καὶ μορφώνει τὰς ἀρχὰς τῶν διχονοιῶν. Οἱ Ἀνατολικοὶ Ἐπίσκοποι δεικνύειν, ὅτι ἐπιθυμῶν νὰ κλείσωσιν αἱ νέαι πληγαὶ τῆς Ἐκκλησίας. Συνέρχονται· φιλονεικοῦν. Ἀλλὰ ποία ἰδύνατο νὰ γίνῃ συνδιαλλαγή τῶν διαφορῶν, ὅπου ἐναντιῆτο ἡ δύναμις τῶν συμφερόντων;

Αἱ Θεολογικαὶ Φιλονεικίαι ἤρχησαν σφοδραὶ ἀπὸ τῷ Ἡρακλείῳ, ὅτε ἐφάνη καὶ ὁ Μοχάμετ συστήσας τὸ Βασίλειον τῶν Καλιφῶν. Ἡ καταστροφή τῷ 1453 τὰς κατέπαυσε διὰ παντός. Ἡ ἰδία ἐχώνευσε καὶ τὰ διάφορα Τάγματα εἰς ἓν τὸ τῷ Μεγάλῳ Βασιλείῳ. Τοιουτοτρόπως εὐρίθη ἡνωμένον πάντοτε τὸ Ἱερατεῖον τῆς Ἀνατολῆς, καὶ σφικτὰ συνδεδεμένον μετὰ τῷ Ἔθνῳ.

εὐτυχίαν, εἰς κάθε βῆμα. Εἶναι δύσκολον πολλὰ, ἂν ὅχι ἀδύνατον, τὸ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀντικόψῃ τις τὸν φυσικὸν τῶν πραγμάτων ροῦν, ὀρμώμενον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔλαχον αὐτὰ διεύθυνσιν τῷ πνεύματος καὶ τῶν περιστάσεων. Παράδειγμα, τὸ πλεόν ἤδη πρόχειρον, ἔχομεν τὴς Καλίφας, ἢ Σουλτοῦνς, καὶ τὴς Αὐτοκράτορας.

Ὁ Μοχάμετ, γράφει Ἑλλην τις πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως (α), φαίνεται εἰς τὰ πέρατα τῷ Ἀνατολικῷ Βασιλείῳ, καὶ προχωρεῖ ἐκ τῷ μέσῳ τῆς Ἀραβίας φέρων τὴν σημαίαν τῆς νέας τοῦ Δι-δασκαλίας. Οἱ ἄμαθεις ἐκπλήττονται. Οἱ Αἰρετικοί, ἀδιάλλακτοι ἐχθροὶ τῶν Ὁρθοδόξων, τὸν ὑποσηρίζουν. Οἱ Ἰνδαῖοι τὸν βοηθοῦν. Ἡ Κυβέρνησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν καταφρονεῖ διὰ τὸν τρέχοντα τότε συρμὸν τῶν Πλάνων· καὶ ἀξιοκατάκριτος ἀμίλεια ἀφίνει εἰς τὴν Αἵρεσιν τοῦ τὸν καιρὸν τοῦ νὰ ριζωθῇ βαθέως. Ἀποσπινθῆρα ἀπλοῦν ἐξάπτεται πυρκαϊά· καὶ αὕτη μέλλει νὰ καταφλογίσῃ τὸ μεγαλύτερον καὶ ἀξιολογώτερον μέρος τῷ Κόσμῳ.

Ὁ Μοχαμετισμὸς προοδεύει κατὰ τὴν Ἀνατολήν, καὶ ἐπαπειλεῖ τὴν Ῥωμαϊκὴν Μοναρχίαν. Οἱ Αὐτοκράτορες τελευταῖον ἐξίρχονται ἀπὸ τὸν λήθαργον, εἰς τὸν ὁποῖον ἰβυθίσθησαν ἐξ ἀδιακρίτου θεοσιβείας. Ἡ ἀνάμνησις τῆς παλαιᾶς δυνάμεως παρίσται εἰς τὴν τεταραγμένην φαντασίαν των. Προσπαθὲν νὰ ἀπομακρύνωσι

(α) Ἴδε Ἀνάλ: τῆς Ἐφημ: ἢ Ἀθηνᾶ τῷ 1831, Σελ. 9· Ἀπ' αὐτὴν ἱρανείσθημεν μέρος τῶν ἀναφερομένων περὶ τοῦ Ἰερατείου, τῷ Τερκισμῷ τῶν Σπαχίδων κλπ.

τὴν μάστιγα τῆς νέας θρησκείας· ἀλλ' εἰς μάτην. Προσκαλὼν ὑπὸ τὰς σημαίας των τὸν Λαόν· ἀλλ' ὁ Λαὸς ἐνοθεύθη, ἡσθένησεν, ἀπέκαμεν ἀπὸ τὰ τρομερὰ ἀποτελέσματα μακροχρονίᾳ ἀναρχίας, καλυπτομένης ὑπὸ τὴν σκιὰν μιᾶς ἀδυνάτου Κυβερνήσεως. Τὴν ἀναψυχὴν τῷ Λαῷ ζητήσιν εἰς τὰς δημοσίας προσόδους· ἀλλ' οἱ πόροι τῇ ἐθνικῇ πλύτῃ ἦσαν πλέον ἐξηντλημένοι. Σπουδάζειν, πλὴν παράκαιρα, νὰ ἐνώσωσι τῆς Πολιτείας ὅλα τὰ μέρη. Τὰ μέρη ταῦτα διεμερίσθησαν μεταξὺ τῶν καταγομένων ἐκ τῇ βασιλικῇ αἵματος (α). Οἱ Μοχαμετανοὶ καθορῶσι καὶ δράττονται ἐπιδειξίως ὅλην τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποίαν χορηγεῖ ἡ Κυβέρνησις ἐνὸς Βασιλείᾳ διηρημίνῃ, καὶ ἔχοντος Λαὸν ἐπιθυμῶντα τὴν μεταβολὴν τῆς τύχης τῆς. Δεικνύονται ἐντεῦθεν ἀνεξίθρησκοι, θεοσεβεῖς, ἀγαθοὶ, δίκαιοι καὶ ἐλευθέριοι· ἀλλ' ὑπερήφανοι καὶ τρομεροὶ πρὸς τοὺς ἐναντίους. Οἱ ταλαίπωροι τῆς Ἀσίας Ἕλληνες κλίνουσιν τὸν αὐχένα εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Διαδόχων τῇ Μοχάμετ, ἐλπίζοντες, ὅτι ἐδύναντο νὰ ἀγοράσωσι διὰ μετρίου φόρου τὴν εἰρήνην καὶ τὴν

(α) Πολλοὶ ἀπὸ τούτων μετεχειρίζοντο καὶ Στρατεύματα ξενικὰ πρὸς ὑποδούλωσιν τῶν συμπολιτῶν των, καὶ πολλάκις ἐπροσκόλουν βοηθούσων καὶ αὐτὰς τῆς Τῦρκου. Πρὸς τὰ ἄλλα ἔχομεν ὑπ' ὅψιν καὶ τὸ Ἱστορικὸν τοῦ Κομνηνοῦ καὶ Πρόκλη, διαλαμβάνον τὴν τοιαύτην διαγωγὴν τῇ τυράννου Θωμᾷ, Δουκὸς τῶν Ἰωαννίνων, καθ' ἣν μάλιστα ἐποχὴν οἱ Τῦρκοι ἐκυρίευν μέχρι τῆς Θεσσαλονίκης. Εἰς τὸ ἴδιον Ἱστορικὸν βλέπομεν, καὶ τὴν ὁποίαν ἔκαμον οἱ Ἀλβανοὶ λεηλασίαν τῇ τόπου, κυριεύσαντες τέλος πάντων μέχρι τῆς Διτωλίας.

ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς λατρείας τῶν. Θέλομεν εἶπῃ, ὅποσα μετ' ὀλίγον ἐδοκίμασαν. Ἄλλ' ἐντοσούτῳ οἱ Μοχαμετανοὶ ἀποκαθίστανται εἰς ἕθνος ὄχι ἀσήμαντον, καὶ ὁ Ἀρχηγός τῶν εἰς δυνατόν Μονάρχην.

Ἀποδεικνύεται τοιοῦτοτρόπως, ὅτι αἱ μικραὶ κατ' ἀρχὰς ἐπιτυχίαι τῷ Μοχάμετ καὶ τῶν Διαδόχων τε, βοηθουμένων πρὸς τὴν ἐπιτηδειότητα, τὴν δραστηριότητα, τὸ φιλοπόλεμον, καὶ ἀπ' ὅσας ἀναφέρει ἡ Ἱστορία μεγάλας περιστάσεις, ἐξεφανώθησαν κατὰ συνέπειαν μεἰστέρας πολὺ ἀνωτέρας. Ἡ Εὐρώπῃ συγχρόνως καὶ διὰ τὰ μίση της καὶ διὰ τὰς περιωρισμένας τῆς πολιτικῆς ἰδέας της δὲν ἦτον εἰς σάσιν ἕτε νὰ συμφωνήσῃ ἐναντίον τῶν προόδων τῆς νέας Θρησκείας, ἕτε νὰ προΐδῃ τὸν ἐλαπιδούμενον παγκόσμιον κατακλυσμὸν, τὸν ὁποῖον μόλις ἠδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ ἡ Γαλλία πρῶτον καὶ ἡ Βιένα ἔπειτα ἐπὶ τῷ Μοχάμετ Δ' (1683).

Ἀποδεικνύεται ἔξ ἐναντίας ἡ τύχη τῆς ἐπιστροφῆς κατασάσεως τῷ Ἑλληνικῷ Βασιλείῳ. Καμμίαν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποσχεθῇ ἀσφάλειαν μόνιμον μίᾳ Ἑξυσίᾳ, οἰκοδομῆσα καὶ προικίζουσα Μοναστήρια ἀντὶ Φρερίων, ἔχουσα Αὐλικὰς καὶ Τιτλοφόρους ἀντὶ Στρατευμάτων, καὶ περιθάλλουσα τοὺς Μοναχὺς ἀντὶ τῷ Λαῷ. Καὶ ἐπότε; Καθ' ὃν καιρὸν τὸ Βασιλεῖον τῶν Καλιφῶν ἐξετείνετο ἀπὸ τῆς Μεσημβρίας εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, καὶ οἱ Κεζάραι τῆς Ῥωσσίας προετοιμάζοντο νὰ ἐκτανθῶσιν ἀπὸ τὴν Ἀρκτον εἰς τὴν Μεσημβρίαν. Καμμίαν δὲν ἠμπόρουν νὰ δώσωσιν ἐγγυήσιν μεγα-

λουργίας ἄνθρωποι, φέροντες μόνην τὴν οἴησιν τῇ Διαδημάτων (α). Καὶ τότε; Καθ' ὃν καιρὸν ὁ Ὀσμαντζίκης, εὐτελής καὶ ληστής κατ' ἀρχάς, ἀλλ' εὐφυής καὶ μεγαλοπράγμων, συνίστα εἰς τὴν Ἀσίαν τὴν Τουρκικὴν φυλὴν ἐπὶ τῶν ἱρειπίων τοῦ Ἀραβικοῦ Καλιφάτου (1300)· καὶ ἐκ τῷ ἄλλου Ἀλιέξανδρος ὁ Νεῦσκης, καταβάλλων τὴν κυριότητα τῶν Μογγόλων τῷ Γεγυγὺς Χάν, ἔδεμελίωκε τὸ μέγα Δεκάτον τῷ Βλαδιμηρου. Καμμίαν τέλος πάντων ἐλπίδα σωτηρίας δὲν ἔπρεπε νὰ περιμένῃ τις ἀπὸ εἰδῶλα Βασιλείων, οἱ ὅποιοι δὲν ἤξευρον μῆτε νὰ ὤφελῃσιν ἀπὸ τὰς περιστάσεις τῶν ἐχθρῶν τῶν, ὅτε ὁ Τιμηρ Χάν αἰχμαλωτίζει εἰς τὴν Ἀγκυραν τὸν Βαϊαζήτην Α'. ὅτε ἡ δύναμις τοῦτου τῷ Ταττάρῳ καταδλίβει τὴν Ἑρώσσης καὶ τὴν Ὀθωμανὺς διὰ μιᾶς (1400)· ὅτε οἱ υἱοὶ τοῦ ἀποθανόντος Βαϊαζήτη μάχονται μεταξὺ τῶν (1403) περὶ τοῦ Θρόνου (β). Δὲν εἶναι ἐντεῦθεν παρά-

(α) Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Ὀρχάνης ἐκυρίευσεν τὴν Γαλλίαν, κειμένην εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Προποντίδος, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης φέρεται μὲ τὴν μεγαλητέραν οἴησιν, λέγων, ὅτι ἔχασεν ἓνα ἀμφορέα: δηλονότι μίαν κρασολαγὴν. Ἦτον ἀξιοπρεπέστερον εἰς τὸν νὰ λάβῃ ὅλα τὰ δραστήρια μέτρα, ὥστε νὰ ἀποδιώξῃ ἓνα ἐπιχειρηματίαν ἐχθρὸν, ὀχυρωνόμενον εἰς τὴν πλευράν τε.

(β) Εἰς τὴν Αὐτοκράτορας ἐπαρουσιάσθησαν ἐξἑκαὶ εὐκαιρίαι καὶ πρὸ τῷ Ὀσμαντζίκῃ. Οἱ Διάδοχοι τῷ Μοχάμμετ δὲν ἐστάθησαν κληρονόμοι καὶ τῆς ἐξαιρέτου εὐφυΐας του. Τὰ κοινὰ πράγματα εἶχον ἐξασθενήσει ἐν μέρει τὸν θρησκευτικὸν ἐνδουσιασμόν, καὶ ἡ Ἐξουσία διηρέθη μεταξὺ πολλῶν Ἀρχηγῶν. Ἐφαίνετο τότε διασκιδαζόμενος ὁ ἐπικείμενος χαιμὼν τῷ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Ἐφαίνετο κατὰ συνέπειαν τε-

10 ΕΠΟΧΗ Α', ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

δοξον, μολονότι λυπηρόν, ἂν ἡ ἀναξιότης Αυτοκρατόρων τινων ἦνοιξέ μόνῃ τας πύλας τῆς εὐρυχώρης Ἐπικρατείας των εἰς τὴς κατακτητικὰς σκοπεῖ τῆς φυλῆς τῶν Σκυθῶν τῇ Τυρκικῇ.

Εἶναι ἀληθινόν, ὅτι, καθὼς καὶ ἄλλοι (α), παρομοίως καὶ οἱ πρὶν Εἰδωλολάτραι τῇ Βορείῳ ἐπεχείρησαν πολλάκις τὴν κατεξέσπασιν αὐτοῦ τῇ ὠραίου καὶ κεντρικῇ Τύπῃ. Αἱ δοκιμαί των ὅμως μὴν ἔχουσαι συνοδὸν τὴν προκύπτουσαν ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῇ πολέμῃ καὶ τὰς περιστάσεις τῇ ἐσωτερικῇ των ἀρμοδιότητι, ἄλλοτε ἀπετύχωνον, καὶ ἄλλοτε ἐπαλιρρόοιζον ἱκανοποιούμεναι εἰς ὠφελήματα ἐφημέρα καὶ παράδοξα πολλάκις. Ἀλλ' ὁ χεῖμαρρος τῶν φανητιαστῶν Ὁσμανλίδων, εὐτυχῆς εἰς τὸ στάδιον τῶν Ἀνατολικῶν κατακτησέων τῇ, ἀφ' ἧς ἀπαξ μετέβη τὴν Εὐρώπην, καὶ ἀνεπέτασε τὴν Ἡμισέληνον εἰς τὴν Πόλιν τῇ Ἀδριανῇ (1360 ἐπὶ τῇ Μυράτ Α'), ἣτον ἀδύνατον φυσικῶς νὰ ἀπαντηθῇ ἀπὸ τὴν παράλυτον ἤδη, μεμονωμένην καὶ ὑποτελῆ ἱαδίδραν (β) τοῦ Κωνσταντίνου. Οἱ Ἀυτοκράτορες

ρεόμενος καὶ πάλιν ὁ Θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλ' οἱ Ἀυτοκράτορες δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν ἐπιτηδείαν αὐτὴν εὐκαιρίαν, διὰ νὰ ἐπαναλάβωσι τὰς Ἐπαρχίας των. Δίδοντας εἰς τὰς ἡδύτητας ἐφημέρου ἡσυχίας καὶ εἰς ἐλπίδας κενὰς.

(α) Τὸ Ἀνατολικὸν Βασίλειον κατετρέχετο ἀδιακόπως ἀπ' ὅλα σχεδὸν τὰ τότε βάρβαρα Ἑθνη τῆς Οὐννους, Γότθους, Οὐγγρους, Οὐζους, Βουλγάρους, Σαρακηνῶν, Ἀράβας, Πέρσας, Λυτικὰς κλπ.

(β) Ἡ ἐπὶ τῇ Ἰωάννου Καντακουζηνῷ ἐπιγαμία τῆς Θεοδώρας μετὰ τὸν Σουλτάνον Ὁρχάνην ἦτο τρόπος τινα τὸ δακτυλίδιον τῆς ἀρραβωνίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοὺς

πᾶσχουν, πλην εἰς μάτην, νὰ ἀναβάλλωσι τὸ τέρμα τῆς ὑπάρξεώς των, διαπραγματευόμενοι μὲ τῆς Σουλτάνους συνθήκας συνεχεῖς, ταπεινάς καὶ ἐπιζημίους. Οἱ Παλαιολόγοι δὲν ὁμοιάζουσιν ἀληθινὰ τῆς προκατόχης μωρολόγης, ἐπικαλόμενοι τὰς βοηθείας τῶν Δυτικῶν Ἱγυμένων, καὶ προτείνοντες τρόπους συνδιαλλαγῆς διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν· δὲν ἤμπορὺν ὅμως νὰ παρεκτείνωσι τὸν ἐπίλογον τῆς Ἱστορίας τῆ Ἀνατολικῆς Κράτους μ' ὅλα τὰ ὑψηλά, ἀλλὰ παράκαιρα πλέον, μέτρα. Ἡ παλαιὰ Ῥώμη, ἀλλαζὼν εἰς τὸν φανταστικὸν θρίαμβόν της, ἐναντιῆται, καὶ ἡ Σύνοδος τῆς Φλωρεντίας διαλύει πᾶσαν ἐνώσεως ἐλπίδα. "Ἄλλη Σύνοδος διακηρύττει Σχισματικὴν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αἱ δύο Ἐκκλησίαι ἀφορίζονται ἀμοιβαίως, καὶ ἡ πεπρωμένη, ἀλλὰ τὸσον δυστυχῆς, ὥρα σημαίνεται διὰ τὸ Βασίλειον τῶν Ἑλλήνων. Τοιουτοτρόπως ἄλλη δὲν ἔπνευ τιμὴ εἰς τὸν τελευταῖον Κωνσταντῖνον, τὸν ἱενομασθέντα Δράγασιν, παρ' ἐκείνην τῇ ἀπλῇ Στρατιώτῳ, γνωρίζοντος τὰ χρέη τε καὶ τὸν ἔτιμον θάνατον. Δὲν παραχωρεῖ τὰ ἔθνη καὶ τα Βασιλικά Δικαιώματα, ἀλλὰ μάχεται κατα τοῦ Μοχάμετ Β', καὶ διὰ τῆ αἵματός του ἐξαγοράζει εἰς τὴν μετὰ ταῦτα Γενεάν το πολύτιμον πρόνομιον τῆ νὰ μὴν ὀνομάζεται αἰχμάλωτος (α).

Τέρας. Τὸ ἴδιον ἠκολούθησαν πρὶν ἔτι καὶ οἱ Ῥώτσοι διὰ τῆς αὐτῆς πολιτικῆς σκοποῦς, ὅτε (988) ὁ Βλαδίμηρος, νεώτερος υἱὸς τῆ Σφενδοσλοβου, ἔλαβεν εἰς γυναῖκα Ἀνναν, τὴν ἀδελφὴν Κωνσταντῆς τῆ Πορφυρογεννήτης.

(α) Διὰ τὸτο ἡ Τυρκικὴ Ἐξουσία ἔλεγε τὸν Ἕλληνα

Το δίκαιον τῷ Πολέμῳ ὑφίστατο κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς τὴν ἀνεξαίρετον σφαγὴν, τὴν τετρατῶδην διαρπαγὴν καὶ τὴν ἀπάνθρωπον αἰχμαλωσίαν.

Παραδοξὸς σύμπτωσις! Καθ' ἣν ἐποχὴν (1453) ἡ Ἡμισελήνος ἀναπέταται ἐπὶ τῶν κωδονουσιῶν τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὀλίγον ὕστερον (1462) ὁ Σταυρὸς ὑψῆται ἐπάνω τῷ Θρόνῳ τῆς Κρεμλίνου εἰς Μόσχαν (α). Το φαινόμενον τῷτο δεικνύει, τὴν ὁποίαν τὰ δύο γειτνιάζοντα ἤδη Ἑθνη θείλουσιν ἔχει διηνεκὴ φιλονεικίαν καὶ ζηλοτυπίαν περὶ τῶν τόπων, ὅσας ἄφησαν ἑρμαῖον τῷ ἰκανωτέρου αἱ σημειωθεῖσαι καταστάσεις τῶν Αὐτοκρατόρων. Ἡ ὑπόθεσις ἐγίνεν ἔργον. Ἡ δὲ τύχη τῶν Σουλτάνων καταντᾷ ἡ ἰδία μὲ ἐκείνην τῶν Αὐτοκρατόρων.

Τοιαύτην ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ Ἑλληνικὴ δουλεία ὑπο τὸ σκῆπτρον τῶν Τούρκων. Τὴν καταστροφὴν διαδέχεται τρομεροτάτη σφαγὴ· τὴν σφαγὴν συνοδεύει ἡ πλεον φθοροποιὰ λεηλασία καὶ αἰχμαλωσία. Ὁ θάνατος κρέμαται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῷ δυστυχῆς Χριστιανῷ, καὶ τελεία ἐρήμωσις κινδυνεύει νὰ διαδεχθῇ τὸν πληθυσμὸν τοῦ τόπου.

Ὀλιγώτερον φρικωδεστέρα δὲν φαίνεται τῶν

Ῥεαγιά Ἑμμανετουλάχ: ἡγουν Ῥήκοον ὡς ἐνέχον παραδεδωμένον.

(α) Ἐπὶ τῷ Ἰβάν Βασιλειεύτῃ: (ἡγουν ἐπὶ τῷ Ἰωάννου Α' Βασιλεῖαδου) αὐτὸς ἠνωσε τὴν Ἰωσσίαν εἰς μίαν βλοναρχίαν, ὑποτάξας, ὡς ἄλλος τῶν Τούρκων Ὀσμαντζίκης, τῆς λοιπῆς ἡγεμονίας, καὶ ψηφίσας τὸ ἀδιαίρετον τῷ Βασιλεῖ.

Λειψάνων ἢ κατάστασις, εἰς ὅσα παρεχώρησε μόνην τὴν πνοὴν ἢ μαιφόνος βαρβαρότης. Μεθυσιμένοι ἀπὸ τὸν τυφὸν τῶν θριαμβευτικῶν προόδων τῶν οἱ Λατρευταὶ τῆς νέας Θρησκείας· ἐστηριγμένοι εἰς τὰ δόγματα τῆ Θεμελιωτῆ τῆς δοῆς των, ὑποσχόμενα εἰς τέττις ἐξαιρετικὴν τὴν παυβασίλειαν ὅλη τῇ ἡμισφαίρει· οἱ Τῦρκοι μεταχειρίζονται τῆς Ἑλληνας τοιούτους, ὁποῖς δὲν συγκρίνει ἡ Ἱστορία μ' ἄλλους, ὑποκύψαντας εἰς παρομοίαν μεταβολὴν, Λαῦς. Βάρβαροι, ἀπάνθρωποι, πλεονέκται, καταφρονῶντες πᾶν ἄλλο μὴ περιεχόμενον εἰς τὸ Ἀλκοράνι, καὶ φορτωμένοι μ' ὅλα τὰ ἐλαττώματα καὶ μ' ὅλας τὰς προλήψεις, ἀποκαθιστῶσιν ἀπόξενον τὸν Ἑλληνα ἀπὸ τὰ δίκαια τῆς φύσεως καὶ τῆς κοινωνίας. Οἱ Ἕλληνες ἐντεῦθεν, ὡς κτήματα θεωρούμενοι, ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐθαρεσίαν ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ὁπαδῶν τῇ Ἰσλαμισμῷ. Ὡς ἀπιστοὶ κατακρινόμενοι, δὲν δικαιῶνται ἐναντίον τῇ Πιστῇ· τὴν δὲ ζωὴν των ὀφείλουσιν εἰς μόνας τὰς χρείας τῇ δεσπότῃ (α).

Ἡ τυραννία ἐξαντλεῖ κατὰ συνέχειαν τὰ μέτρα τῆς κακοτρόπης διαγωγῆς τῆς καὶ ἐναντίον τῆς τελευταίας παρηγορίας τῇ τεθλιμμένῃ πατρὸς τῆς οἰκογενείας. Αὐτὸς δὲν χαίρει πρὸς τὰ ἄλλα ἔτι τὴν ἀσφάλειαν τῶν τέκνων τῇ ἀποδεκατιζο-

(α) Ἀπ' αὐτὰς ὠφελήθησαν οἱ Ἕλληνες εὐρόντες τὴν σωτηρίαν των κατὰ διαφόρους ἐποχάς, εἰς τὰς ὁποίας τῆς ἐπαπειλεῖτο γενικὴ σφαγὴ. Καὶ ἄλλοτε καὶ ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ Πολέμῳ μάλιστα αἱ τοιαύτης φύσεως διαταγαὶ τῶν Σουλτάνων δὲν ἐπεκυρώθησαν ἐκ μέρους τῶν Γομοφυλάκων Τῦρκων ὅχι δι' ἄλλο, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπαγομένην ἄλλωφρον ἀνδραπόδων.

μένων. Προέκυψεν έντεϋθεν τὸ πολυθρύλλητον Παιδομάζωμα (α). Παρομοίαις ἀπανθρωπίας ὁ στιγματισμὸς δὲν φαίνεται τελάχιστον εἰς τὰ χρονικά τῶν ἄλλων τυράννων. Καὶ θανάτων καὶ βιάζων τὸν Ἕλληνα εἰς τὸν Μοχα-

(α) Ὁ Ὁρχάνης, διάδοχος τῆ Ὁσμαντζίκη, βεβιασμένος ἀπὸ τὰς λιποταξίας τῶν Τυρκομένων, ἐπενόησε τὸν Τυρκισμόν τῶν Χριστιανικῶν παιδίων ἐπὶ σκοπῷ τῆ νὰ σχηματίσῃ Τάγμα Στρατιωτῶν ἀδιάλυτον. Ἐτέρκιζεν έντεϋθεν καθέκασον χρόνον 1000 παιδιά Χριστιανῶν, εἰς τὰ ὅποια ἔδιδε τὸ γυμνάσιον τῆς Πολεμικῆς. Καὶ τις Χατζῆ Βεκτάσης ἔδωκεν εἰς τὸ νεοσύστατον τῆτο Τάγμα τὸ ὄνομα Γενίτζαρι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Τυρκιζομένων ἀνέβη ἐπὶ τῷ Μοχάμετ Β' εἰς 12,000· ἐπὶ τῷ Σουλτανῶν εἰς 20,000, καὶ ἐπὶ τῷ Μοχάμετ Δ' εἰς 40,000.

Μετέπειτα δὲ διὰ τὴν μεγάλην φθοράν, τὴν ὁποίαν ἔδοκίμασαν οἱ Τῦρκοι κατὰ τὸν ΙΣΤ' Αἰῶνα, πολεμῦντες τὴς Χριστιανῆς Βασιλείας καὶ τὴν Περσίαν, ἀπεφάσισαν καὶ συνηθροίσαν ἀνὰ ἓν παιδίον ἐξ ἑκάστης Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας. Λέγεται, ὅτι ἡ συνάθροις αὕτη ἀνέβη τὸ ποσὸν τῶν 290,000. Τὸ συμβὰν δὲ τῆτο τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ὠνόμασαν οἱ Ἕλληνες Παιδομάζωμα. Τὰ παιδιά ταῦτα, μεταφερθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Ἀσίας, ἐβιάσθησαν νὰ δεχθῶσι τὸν Μοχαμετισμόν. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν προεχώρησαν καὶ εἰς ἀξιώματα σημαντικά. Ἐν ἐκ τούτων, καταγόμενον ἀπὸ τὸ Μαναδένδρι, κώμην τῆς κατὰ τὸ Ζαγόριον Βητίσης, γενόμενον Σπαχῆς διὰ τὰς πολεμικὰς ἀνδραγαθίας τε, κατέστη καὶ Ἀρχηγὸς τῶν Σπαχήδων (Ἀλαιοπερῆς). Προεχώρησε βαδμηδὸν καὶ εἰς τὸ ἀξίωμα τῆ Πασσᾶ, κατοικῶν εἰς τὰ Ἰωάννινα. Ἀπὸ τούτου τὸν Ἀσλὰν Πασσᾶν κατήγοντο ἐσχάτως ὅλοι αἱ σημαντικαὶ Οἰκογένειαι τῆ Ἀσῆμ Μπεή, (υἱοῦ τοῦ ποτε Μυσταφᾶ Πασσᾶ,) τῷ Ἀσλὰν Μπεή καὶ Νεμπτή Μπεή, (υἱὸς τῷ Ἀλῇ Πασσᾶ,) τῷ ἄλλῳ Ἀσλὰν Μπεή, (ἐγκόνου τῷ Πασσᾶ Καλῆς,) τῷ Μπεμπρῇ Μπεή, (υἱὸς τοῦ Ταῆρ Πασσᾶ,) τῷ Καπλὰν Πασσᾶ ἐκ τῷ Ἀργυροκάστρῳ, ἀπὸ

μετισμὸν (α) ὁ Τῦρκος νομίζει, ὅτι εὐαριστεῖ
τον ἀνιξίκακον Θεόν, καθὼς καὶ τὸν Προφή-
την του, καὶ διὰ τὴν μίαν καὶ διὰ τὴν ἄλλην
περίστασιν.

Παρ' ἐκείνας τῶν καταστρεπτικῶν πολέμων
καὶ τῶν κατὰ μέρους περιοδικῶς ἐνεργουμένων
καταδυναστεϊῶν (β) δύο ἄλλαι ἐποχαὶ παρου-

τὴν οἰκογένειαν τῷ ὁποίῳ κατήγετο καὶ ὁ περίφημος Σουλεϊ-
μὰν Πασσᾶς.

(α) “Ντὶν ἰσλαμᾶ γκελμῖς:,, (ἤγυν ἦλθεν εἰς τὴν ὀρ-
θὴν Πίστιν) ἔλεγεν ὁ Τῦρκος περὶ τῷ Ἕλληνος, ἀλλάζοντος
τὴν Θρησκείαν τε. Τὴν ἰδίαν αὐτὴν ἐπρέσβευεν ὡς τὴν πλίον
ἱερὰν κατὰ τὸ Ἄρθ. ΙΣΤ' τῷ Ἀλκορανίου, ὅπῃ ἀναφέρεται
“Καθὶν βρέφος γεννᾶται μὲ τὸν χαρακτῆρα τῷ Ἰσλαμισμού,
“οἱ δὲ γονεῖς τε εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι τὸ βιάζον εἰς τὸν Ἰσ-
“δαϊσμόν, ἢ τὸν Χριστιανισμόν, ἢ τὴν Εἰδωλολατρείαν.”

Ὁ μεγαλοφυὴς Μοχάμετ προέβλεψε καὶ διὰ τῷ Ἄρθρου
τῆς τὸν πληθυσμὸν, τῷ ὁποίου ἐμόρφωνεν Ἕθνους, καὶ τὴν
καθιέρωσιν τῆς Θρησκείας τε.

(β) Ἀπὸ τὰς περιστάσεις αὐτὰς φαίνεται ἐπικρατῆσαν καὶ
ἄλλο εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὴν Κρήτην, τὴν Στεριάν καὶ
ἄλλῃς, ἐπίσης ὀλίθριον, δυστύχημα: ἡ γαμικὴ ἐπιμιξία.
Ὁ Τῦρκος ἐνυμφεῖτο τὴν Ἑλληνίδα κατὰ τὸ δόγμα τε, καὶ
εἰς τὴν Χιμάρραν ὁ Ἕλλην τὴν Ὀθωμανίδα μὲ τὸ λεγομέ-
νον κα πίνι. Τὸ κακὸν τῆτο ἔλειψε πρό καιρῷ ἀπὸ τὴν
Πελοπόννησον, ἐσβέσθη εἰς τὴν Χιμάρραν διὰ τῷ Ἀλῇ Ποσ-
σᾶ· ἐσώζετο ὅμως εἰς τὴν ἔτι πολυπαθεστέραν Κρήτην. Ἀφί-
νονται αἱ παράδοξοι λεπτομέρειαι τῆς συνδιαγωγῆς τοιούτων
συνοικεσίων.

Εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τυρκίαν, καὶ μᾶλλον τὴν Κωνσταν-
τινούπολιν καὶ τὴν Κρήτην, ὑπῆρχεν ἔτι καὶ ἄλλο σύστημα
ἀνθρώπων, ἀπορρέον ἀναμφιβόλως ἀπὸ τὰς ἰδίας περιστάσεις.
Θεοῦ ἀνθρώποι ἦσαν, ὑποκρινόμενοι εἰς τὸ φαινόμενον τὸν Μο-
χαμετισμὸν καὶ ἐνδεδυμένοι ὁλοκλήρως τὴν Τυρκικὴν ἐνδυ-
μασίαν, ἦσαν εἰς τὸ κρυπτὸν Χριστιανοὶ τῷ Ἀνατολικῷ ἔθ-

σισζονται αἱ φρικωδέστεραι, ἂν καὶ διαφέρουσαι ὡς πρὸς τὴν ἔκβασίν των. Ἡ πρώτη συμβᾶσα πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκινδύνευσε νὰ καταλύσῃ τον ἐθνισμὸν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀσίας διὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς Ὀρησκείας των. Ἡ δευτέρα ἐπρολήφθη παραδόξως· δεικνύει ὁμως, τὸν ὁποῖον πάντοτε οἱ Τῦρκοι ἔπνεον διωγμὸν κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Ὀρησκείας.

Εἶπομεν (α) τὴν πανῆργον πολιτείαν τῶν ὀπαδῶν τῷ Μοχαμετισμῷ, καθ' ἣν ἐποχὴν ὑπεχρῆντο ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῷ νὰ παγιωθῶσιν ἐπὶ μονιμωτέρων βάσεων. Ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ ὁ καιρὸς τῆς πραότητος των. Ἐχοντες τὸν σκοπὸν τῷ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ θέλοντες νὰ ἀσφαλίσωσι τὰ ὀπίσθιά των ὡς πρὸς τὰς κατακτήσεις τῆς Ἀνατολῆς, μεταχειρίζονται τὴν βίαν τῆς ἐξουσίσεως (β) καὶ τῆς μαχαίρας, σπεύδοντες νὰ φθάσωσιν

γματος, ἔχοντες εἰς τὸ ἐνδότερον μέρος τῆς οἰκίας τὰς Ναοὺς των, τὰς δὲ Ἱερεῖς των ὑπὸ τὸ κοινὸν σχῆμα τῷ Δερβίση. Ὡς τοιαῦτοι ἐσχηματίζον ὥς ἐπιτοπλείστον κώμας χωριστάς μετὰ τῶν πόλεων· δὲν συνεκοινῶνεν διὰ γὰρ μὲ τὰς ἀληθεῖς Τῦρκους, καὶ ἐβοήθουν πολλάκις τοὺς Ἕλληνας διὰ πλαγίων τρόπων.

Ἐπὶ τῷ Ἠολέμον τῷ 1811 ἀπεκαλύφθησαν τινες εἰς τὴν νῆσον τῆς Κρήτης, καὶ ἔλαβον αὐτόματο δραστήριον μετοχὴν εἰς τὸν Ἐθνικὸν Ἀγῶνα. Τοιαῦτοι ὑπῆρξαν οἱ γνωστοὶ Κυρμούλαι.

(α) Σελ: 7.

(β) Ἡ ὁμολογία τῆς Ὀθωμανικῆς Πίστεως συνίστατο εἰς τὰς ἀκολουθοῦς λόγους· "Λαίλαχ ἰλῖ Ἀλλάχ, βὲ Μοχαμέτ "Ῥεσῦλ Οὐλάχ:" ἥ γιν ἄν εἶναι ἄλλος Θεὸς παρὰ

εἰς τὸν σκοπὸν τῶν διὰ τῷ ἑνὸς ἢ διὰ τῷ ἄλλου τρόπου. Αἱ σκηναὶ τῆς φρίκης ἐπισωρεῖονται ἤδη ἢ μία κατόπι τῆς ἄλλης ἐναντίον τῶν Λαῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ ὠμότης προχωρεῖ εἰς βαθμὸν τὸ νὰ κόπτωνται καὶ αἱ γλώσσαι τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, διὰ νὰ ὁμιλῶσι τὰ βρέφη τὴν φωνὴν τῶν κατακτητῶν, ἀποβάλλοντα τὴν μητρικὴν τῶν. Ἡ δὲ Ἐκκλησία ὑποφέρει καὶ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὅλους τῆς διωγμῆς, ὅσοι ἀνεφύησαν εἰς τὰ γενέθλια τῷ Χριστιανισμῷ. Οἱ ἀπύχοι τῶν θυμάτων τῆς Πίστεως ἔμειναν ἀπαρασαλεύτως προσκεκολλημένοι εἰς τὴν Θρησκείαν τῶν· καὶ βλέπομεν καὶ τὴν σήμερον ἀκόμῃ Χριστιανικὰς Λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς μὴ λαλῦντας ἄλλην παρὰ τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν. Αἱ Ἐκκλησίαι μετετράπησαν εἰς Τζαμί· καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν πρώτων εἰς τὴν διατήρησιν τῶν δευτέρων.

Ἡ ἀμάθεια, ἡ δεισιδαιμονία καὶ διάφορα ἀντικρουόμενα συμφέροντα τῶν Τῦρκων ἐτοιμάζουσι καὶ μετέπειτα νέους κεραυνούς κατα τῆς κεφαλῆς τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως διατάσσεται ἀπο τὸν Σουλτάνον νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν Θρησκείαν τὸ Μοχάμετ ὅλους τῷ Δόγματι τῆς Ἀνατολικῆς. Ἀλλ' ὁ τότε Μεγάλος Βεζύρης, εἴτε συναισθανόμενος τὸ ἄδικον τῆς διαταγῆς αὐτῆς, εἴτε προβλέπων τὴν αἰαστροφὴν, τὴν ὁποίαν ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐμελλοῦς ἐπιφέρει εἰς ὅλα τὰ Τηήκοα ἱεῖρη τῷ ἱερατικῷ,

τὸν Θεόν, ὁ δὲ Μοχάμετ εἶναι ὁ Προφήτης τοῦ Θεοῦ.

πληροφορεῖ περὶ τούτου πρῶτον τῆς Μουφτηδᾶς (Ἀνωτάτης Διερμηνεῖς τῆ Νόμου, ἀλλ' ἀδιαλλάκτους ἔχθρῆς τῇ Χριστιανισμῷ,) καὶ συμβουλευεὶ τὸν Πατριάρχην περὶ ὅλων τῶν μίσων, ὅσα ἠδυνήθησαν τελευταῖον νὰ σώσωσι τῆς Ἑλλήνας ἀπὸ τὰ δεινὰ ἐκείνων τῆς Ἀσίας.

Ἀλλὰ τὸ δυστύχημα τούτο δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἀποφύγῃσι (κατὰ τὸν ΙΖ' Αἰῶνα) οἱ λεγόμενοι Χριστιανοὶ Σπαχίδες τῆς Ἡπείρου. Οἱ Στρατιωτικοὶ ἤτοι ἀπενέμοντο ἐκ συνθήκης, ὅσα εἶχον προνόμια καὶ ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν Δεσποτῶν. Ὑπόχρεοι νὰ ἐκστρατεύωσιν ὑπὲρ τῶν Σουλτάνων εἰς ὅλως τῆς πολέμουστων, συνηθροίζοντο εἰς τὰ Ἰωάννινα, ὅθεν ἐκινῶντο ὑπὸ τὰς σημαίας τῇ Ἀγίῳ Γεωργίῳ μέχρι τῇ Πίνδῳ. Ἐκείθεν ἤνοιγον τὰς Τερκικὰς σημαίας. Τὴν ὑπηρεσίαν τὴν αὐτὴν ἠκολέθουν ἤδη ἐπὶ δύο σχεδὸν αἰῶνας· ἀλλ' ὁ φθόνος τῶν Τέρκων συνώδευε πάντοτε τὰς ἀνδραγαθιάστων. Εἰς τὸν κατὰ τῆς Περσίας πόλεμον τῇ 1620, διαρκέσαντα τριακονταετίαν, ἦσαν ἐκ τῆ τάγματος τούτου τῶν Σπαχίδων ὡς 12.000. Εἰς τὴν γενικὴν, ὡς φαίνεται, τελευταίαν μάχην, ἐνῷ οἱ Πέρσαι ἐνίκησαν τῆς Τέρκους, αὐτοὶ ἀνοίξαντες τὰς Χριστιανικὰς σημαίας τῶν, ὥρμησαν καὶ ἀντενίκησαν τῆς Πέρσας. Εἰς τὴν σκηνὴν τῇ Βεζύρῃ ἐπαρουσιάσθησαν κατὰ συνέπειαν μὲ τὰς ἰδίας τῶν σημαίας· καὶ αὕτη ἡ περίστασις ἐνίσταξεν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τότε καὶ τῶν ἄλλων Τέρκων τὴν ἀδιάλλακτον ζηλοτυπίαν, τὸ μῖσος καὶ τὰς κινδυνώδεις ὑποψίας περὶ τῇ μέλλοντος. Τοιοῦτοτρόπως ἡ Ὀθωμανικὴ Ἐξουσία διέταξεν ἀπολύθως ἐναν-

τίον τῶν προγενομένων Συνθηκῶν τὸ νὰ μὴν ὑπάρχη Ἑλλήν Σπαχῆς, εἰμὴ ὅποιος τυρκίση· οἱ δὲ Στρατιωτικοὶ ἔτοι ὑπεχρεώθησαν νὰ δεχθῶσι τὸν Μοχαμετισμὸν, δια νὰ μὴ σεληθῶσι τὰ εἰσοδήματά των. Ἐντεῦθεν οἱ περισσότεροι Τῆρκοι τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῶν περὶ τὸ τόπων κατάγονται ἀπὸ τῆς Σπαχίδας τῆτους καὶ ἀπὸ τὸ ὅποιον προανεφίραμεν Παιδομάζωμα.

Τῆς Οἰκογενείας ἡ τιμὴ ἐσάθη πάντοτε ζηλότυπος εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ἰ Μήπως διέφευγε καὶ αὕτη τὴν κτηνοδιαν τῇ βιασῇ; Ἡ ἀδῶα νεᾶνις, πισὴ εἰς τὰ ἡΐτη καὶ τὴν Ὀρησκειάν τῶν πατέρων της, προσρέχει πολλάκις εἰς δευτέρους ἀγνισμύς· τὸ δὲ ὄνομα τῇ Τέρκῃ καθίσταται καὶ ἐνεκα τῆς περιστάσεως αὐτῆς τόσον φρικαλαίον, ὥστε ἡ ἄσπονδος ἀποσροφὴ τῇ ὀνόματός του μετοχετεύεται κοινὴ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀνῆλικα βρέφη τῶν ὀρέων.

Μικρὸς σπινθήρ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας, ἀλλὰ τόσον καταπληκτικὸς εἰς τὰ σιμῆνη τῶν Τούρκων (α), ἔμενεν ἔτι εἰς τὴν στρατιωτικὴν Ἀλβανίαν μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τοῦ Γεωργίου Καστριώτη, γνωστῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα Σκενδέρ Πεή. Ἀλλ' ἐσβεσε καὶ τῆτον ἡ ἀναξιότης τῶν υἱῶν μετὰ τὸν θάνατον τῆ πα-

(α) Ὁ Μουράτ καὶ ὁ Μοχάμετ Β' ἰδοκίμασαν κατὰ συνήθειαν 32 ἡττας. Ἀποδεικνύεται δὲ, ὅτι ἓνας δῆλος ἄλλοτε τῇ Μυράτ, ἀλλὰ Ἑλλήν· ἓνας μικρὸς Πρίγκιψ, ἀλλὰ ἀξίος, τρομάζει ὁλόκληρον τὸ Ὄθωμανικὸν Βασίλειον καὶ δὲν νικᾶται, καθ' ἣν ἐποχὴν τῆτο νικᾷ καὶ τρομάζει ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην.

τρός. Ὁ Σκενδέρ Πιῆς ἰστάθη ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῶν θριάμβων καὶ τῆς δόξης τῇ μέρῃ τε-
του (α). Βαϊαζήτ ὁ Β' γίνεται κύριος τῶν τόπων
τε· οἱ δὲ φανατισαὶ Ἰσλάμιδες καταδέχονται νὰ
εὐλαβηθῶσι τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν τῇ ἀναφερο-
μένῃ Ἡρώος, ἀγιάζοντες τὰ ὅπλα τῶν δια τοῦ
τριψίματος τῶν ὀσείων τε. Ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ ἀ-
ρετὴ θαυμάζεται καὶ εἰς τὸν τάφον ἀπὸ τὴν δε-
μελιωμένην εἰς τὸ πεπρωμένον Βαρβαρότητα.

Ἡ Πελοπόννησος (1715) καὶ ἡ λοιπὴ Ἑλλάς
κυριεύονται ἐκ συνεχείας, δοκιμάζουσαι τὰ ἀπει-
ρα δεινὰ τῶν ἀντιμαχομένων ἀλληλοδιαδόχως
κατακτητικῶν Ἑθνῶν. Αἱ πρὸς τοὺς Χριστιανὲς
ἐλπίδες τῶν Ελλήνων ἐπιβαρύνουσιν ἀντὶ νὰ ἐ-
λαφρῶσωσι τὰ βάρη κατασάσεως ἀξιοθρηνήτε.
Καὶ τὸν νικητὴν καὶ τὸν νενικημένον δὲν ὁδη-
γεῖ ἄλλο πνεῦμα παρὰ τὴν βίαν, τὴν ἐκδίκησιν
καὶ τὴν ἄρπαγὴν. Τῶν ὅλων τὸ ὑποκείμενον
ἦτον ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία μὴτε ἐτιμᾶτο, μὴτε ὠ-
φελεῖτο, θυσιάζουσα τὸ αἷμα τῆς ὑπὸ τὴν Ση-
μαίαν τότε ἢ ἐκείνῃ τῇ Χριστιανικῇ Ἑθνεῖ. Τοι-
σοτρόπως ἡ παρουσία τῶν Χριστιανῶν δὲν προα-
ναγγέλλει πλέον τὸ ἄσυλον τῆς ἀποφυγῆς χειρο-
τέρων δυστυχιῶν. Οἱ Ἕλληνες, μεταβαίνοντες,
ὡς πρόβατα, εἰς τὴν ἰσχυρωτέραν τὴν κυριότητα,
δὲν αἰσθάνονται σχεδὸν τι ξεχωριστὸν εἰς τὴν

(α) Τὰ περὶ τῆς Ὀρεινῆς, ἢ τῆς λεγομένου Ἀτάκτς, Πο-
λέως μαθήματος τῇ Σκενδέρ Πιῇ ἀκολουθῶσιν οἱ Ἕλληνες
μ' ἐπιτυχίαν καὶ εἰς τὴν τελευταίαν Ἐπανάστασιν τῶν. Θέλο-
μεν δὲ ὁμιλήσει ἄλλοτε, ἂν ἦτον ὁ μόνος σύμφορος τρόπος
ὡς πρὸς τὴν γεωγραφικὴν θέσιν καὶ τὸν πληθυσμὸν τῶν.

προσωπικὴν διαδοχὴν νέῃς Δεσπόταις. Ἡ Θριαμβεύτρια Ἡμισέληνος προβάλλει πανταχοῦ τὴν ἀσπλαχνίαν, φέρουσα συγχρόνως τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν βαρβαρότητα τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας· τὸ δὲ σκῆπτρον τῶν Σουλτάνων, βεβιασμένον νὰ διακρατῇ τὰς κῆας κατακτηθεῖς, χαρίζεται εἰς τὰς Στρατιωτικὰς ἢ εἰς τὰς μετανάστας Φρουρὰς, τὴν ἀπονομὴν τῆς γονίμης γῆς, καὶ ἐπικρατῶσιν ἐντεῦθεν τὰ πολυθρύλλητα Τιμάρια, Ζιαμίτια καὶ Σπαθιά. Οἱ κατασταθέντες Σπαχίδες (α) ἐξ ἐκείνων μάλιστα, ὅσοι ἦσαν φυγάδες ἐπὶ τῶν Ἐννετῶν εἰς τὴν Ἡπειρον καὶ τὴν Ἀσίαν, ἐσχηματίζον ἐπίσης μέρος τῆς Φρουρᾶς τῆς Ἑλλάδος, προικισμένοι ἀναλόγως ὁ καθείς μὲ τὰς ἀποδεκατώσεις (β).

Ὁ κανὼν τοῦ Χαρατσὶς καὶ τῆς Ἀποδεκατώσεως τῶν προϊόντων τῆς γῆς ἦτο γενικὸς εἰς ὅλης τῆς κατακτηθέντας τύπῃς. Τὰ δημόσια δὲ ἐισοδήματα τελωνείων καὶ λοιπῶν, καθὼς καὶ ἐκείνο τῶν ὀσπητίων λεγόμενον Τερκισὶ Νοζὺλ Α'βαρίζ, ἦσαν ἄλλης φύσεως (γ). Το γενινόν

(α) Ἦτοι Δεκατίσται ἐν γένει ὅλων τῶν προϊόντων ἐκάστου χωρίου διὰ Χρυσοβέλων (Μπερατίων). Τὰ δέκατα αὐτὰ ἐνέμοντο ἀντὶ μισθοῦ ἐπὶ ζωῆς των. Τὸ προνόμιον τὸτο μετίβαινε ὡρεὰν καὶ εἰς τὰς υἱάς, ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς.

Οἱ Σπαχίδες τῆς Πελοποννήσου εἶχον ἰδιαιτέραν διὰ προνομίου χάριν τὴν νὰ μὴν ἐκστρατεύωσιν εἰς τὰς πολέμους τοῦ Βασιλείου.

(β) Οἱ ἴδιοι ἐλάμβανον καὶ κατὰ κεφαλὴν ἄλλον φόρον μικρὸν, ὀνομαζόμενον Σπέντσα. Ἦτο προσδιωρισμένος ὁ ἄνθρωπος πρὸς 10 λεπτά διὰ τὸν ἄνδρα καὶ ὀλιγώτερος διὰ τὰ ἀρσενικὰ παῖδια.

(γ) Ἐπεβλήθησαν μετέπειτα καὶ ἄλλαι Εἰσπραξεῖς.

τῶν Ἐπαρχιῶν ἐπιφορτίζεται μὲ χρονικὰ δοσίματα ὀνομαζόμενα Δεβλὲτ Ματλουπατλαρί: δηλονότι Βασιλικάι Ἀπαιτήσεις (α). Παρομοίως, ὅποτε κατεσκευάζοντο, ἢ ἐπισκευάζοντο, Φρούρια, ἐπιβαρύνοντο αὐταὶ μὲ τὴν ἑκτακτον συνδρομὴν λεγομένην Καλιὰ Ταμιρί: (Διόρ-
 θωμα Φρερίων). Καὶ ἐπὶ τῶν Πολέμων μὲ τὰς λεγομένας Νεφεῖρ Μπεντελιεσί (Πληρωμὴν τῶν Στρατευμάτων). Τσαμὺζ Μπεντελιεσί (Πληρωμὴν τῶν βεβαλίων). Τακίκ Μπεντελιεσί (Πληρωμὴν τῇ ἀλεύρῃ), κ.τ.λ. Εἶναι δὲ φηναλόγισοι αἱ ἀγχαρίαι εἰς ἀνθρώπους καὶ ζῶα, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα ἔξοδα τῆς τροφῆς τοῦ διαβαίνοντος Στρατῆ.

Ἕνας Ἀξιωματικὸς καὶ πολλάκις δύο καὶ τρεῖς, ὁ εἰς κατόπι τοῦ ἄλλου, ἀπεσέλλοντο διὰ

διάφορα προϊόντα Δὲν ἔμειναν ἔξω πληρωμῆς καὶ τὰ μαγκάνια τῶν μεταξίων καὶ οἱ ἀργαλοὶ τῶν πανίων. Ἐπίσης ὠνομάζοντο αὐταὶ Μπεταίτια.

Ἡ ἐπὶ τῶν ποιμνίων εἰσπραξίς, ἡ ὁ Ποιμενικὸς λεγόμενος φόρος, διεκρίνετο εἰς τρία εἶδη: Ἀντὰτ ἀγχαμί, Τσελεπικὸν καὶ Τσελέπιασιάνι, καταντῶσα πρὸς 11 τοῖς 100. Καὶ ὁ τοῦ φόρος, ὡς διορισθεὶς μετέπειτα, ὠνομάζετο Νιζάμι Τσεντίτ Μπινταατλαρί· ἦγεν Νέα Ἐπιβολῇ Δοσιμάτων.

(α) Τοιαῦτα ἦσαν τὰ Καλιοντζάτικα, δηλονότι οἱ μισθοὶ τῶν Στρατιωτῶν τῇ Στόλῃ· τὸ Ἰαμπιάρ Μπεντελιεσί, οἱ μισθοὶ τῶν ναυτῶν τῇ Στόλῃ· τὸ Ἰαπάκ μιρισί, ἡ ἀγορὰ τῶν μαλίων διὰ τὰ ἐνδύματα τῶν Γενιτσάρων· τὸ Ἀσάρ τσαουσιλίκι, διὰ τὰ πανία, μὲ τὰ ὅποια κατεσκευάζοντο τὰ λεγόμενα Καλαφάτια (οἱ πῖλοι) τῶν Γενιτσάρων· τὸ Ικιεβερτσιλε ἀχτσεσί, διὰ τὸ νύτρεν τῆς πυρικτοκρέως κ. τ. λ.

τὴν εἰσπραξίν τούτων. Ἡ ἐπισασία αὕτη ἀντη-
μείβετο μὲ ἰδιοιτίραν ἀδρὰν πληρωμὴν. Παρό-
μοιαι πληρωμαὶ ἔπρεπε νὰ εὐχαρισῶσι καὶ τοὺς
ἀποσελλομένους ὑπὸ διαφόρους αἰτίας (α). Αἰτία
παραμικρὰ, ἡ διαταγὴ τῆς Πόρτας, ἦτον ἱκα-
νὴ νὰ ἐπιβαρύνῃ ἐκ νῦν τὰς Ἐπαρχίας διὰ τῶν
ἀποσολῶν τοῦ σμήνους τῶν λεγομένων Καπι-
τσιμπασσίδων, Χοτσακιάνιδων, Σαλα-
χώριδων, Χασεκίδων, Μπαλτατσίδων
κ. λ. π. Οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἄλλα ὠφελήματα τού-
των καὶ τῶν ὑπηρετῶν των ἦσαν ἢ γυμνωσις
τῶν δυσυχῶν ὑπηκόων.

Τα ἀνήκοντα εἰς τοὺς Βεζύρας καὶ Σατράπας
διάφορα δοσίματα ἦσαν ὁ Χαζαριῆς καὶ Κεν-
τυμῆς: (ἦγεν ἡ Χρονικὴ Ἀπόλαυσις ἐπὶ λόγῳ
τοῦ κανονικῆς μισθῶτων)· ὁ Ἰκραμιῆς, (Ἐπι-
χορήγησις, λαμβανομένη κατὰ περισσοτέραν κα-
τάχρησιν ἐπὶ λόγῳ δωρεᾶς)· τὸ Σαντσάκ Με-
σαριφι, ("Ἐξοδὸν τῆς Σημαίας, ὑπὸ τὴν ὁ-
ποίαν ἐκαλύπτετο ὁ διοικούμενος Τόπος)· τὸ
Ντερπεντάτ Ναζιρλίκ. Τὸ μέγαλον τοῦτο
δόσιμον περὶ τῆς Ἐπισασίας τῶν Στενῶν διὰ
τῆς λησᾶς ἠνόχλει πολὺ τὴν Θεσσαλίαν, Βοιω-
τίαν, Φωκίδα, Δωρίδα, Λοκρίδα, Αἰτωλίαν,
Ἀκαρνανίαν, Ἡπειρον, Μακεδονίαν καὶ Πελο-
πόννησον. Αἱ Ἐπαρχίαι ἐπλήρωννον τῆς Διοι-
κητᾶς των δι' αὐτὸ τὸ τέλος· καὶ μολοντοῦτο
αἱ σιλλόμεναι πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς τοῦ ἔργου
Ἐκτελεστικαὶ Δυνάμεις ἐμισθώνοντο ἀπὸ τὰς ἰ-

(α) Τοῖοι ἦσαν οἱ Σκέλλε Τεφτιτσιλερί, (Ἐ-
ξετασαὶ τῶν Σκαλλωμάτων) κ. λ. π.

δίας, υποχρεωμένας ἔτι εἰς τὴν τροφὴν τῶν καὶ εἰς μυρίας ἄλλας ζημίας.

Ἄλλη πληγὴ τῶν ὑψηλῶν ἦσαν οἱ Χουσμὲτ Μπυπασιριελέρ: (ἦγυν οἱ ἄνθρωποι τῶν Διοικητῶν διαμοιραζόμενοι εἰς διαφόρους κλάδους). Αἱ ὑπηρεσίαι τῶν ἦσαν τὸ Νιζάμ Χουσμειλερί: (δηλονότι ἡ Ἐπιστολίη τῆς Εὐταξίας)· τὸ Χουσμὲτ Ἰπκὰ, (ἡ Ἐδρα τῆς Ἀναγεώσεως τῆς Ἐξουσίας τῶν αὐτῶν Διοικητῶν καὶ εἰς τὸν ἐρχόμενον χρόνον). Ἐπληρῶνον οἱ Ὑπηκοοί, ὡς νὰ ἦσαν εὐχάριστοι ἀπὸ τὴν παρελθόν, καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν διοίκησιν τῶν. Πρὸς τὰς ἄλλας, τὰς ὁποίας ἀφίνουμεν, ἦτο μία καὶ τὸ Κλησία Τεφτισί: (ἡ Ἐξερεύνησις τῶν Ἐκκλησιῶν). Ἄν συνεπίπτε νὰ φανῇ ἡ ἔλαχιστη ἐπισκεύασις εἰς καμμίαν, ἢ τὸ κάρφωμα ἐνὸς μόνου καρφί, ἦτο τοῦτο ἰκανὴ αἰτία νὰ κρημνισθῇ ὁλόκληρος ὁ Ναός (α), καὶ ν' ἀφανισθῶσιν οἱ Κάτοικοι μετὰ τὰς φυλακώσεις, ἐυλιζόμενοι πολλάκις καὶ ζημιούμενοι περισσοτέρας ἐνίοτε ποσότητος παρὰ τὰς ἀναγκαιούσας εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς. Ἄλλα, καὶ ἂν δὲν εὐρι-

(α) Εἶναι, πιστεύομεν, γνωστὸν εἰς πολλοὺς, ὅτι οἱ σχηματισθέντες εἰς τὴν ἀνομίαν Τοῦρκοι ὠνόμαζον ὡς ἐπιπολὺ Ἀχούρ: (δηλονότι Ἰπποτάσιον) τῆς Χριστιανικῆς Ναὸς. Καὶ τῶν ἐκείνων εἰς αὐτὰς πολλάκις καὶ τὰς ἰππας τῶν. Ἐντεῦθεν ἔχει τὴν αἰτίαν τοῦ τὸ παράδοξον φαινόμενον τῆς πολλῆς χαμηλῆς καὶ γεννῆς πύλης τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἐπαγομένην ἀδύνατον εἰσοδῶν τῶν ἰππων. Εἰς τὸ μέτρον τῆτο ἡγευκάσθησαν νὰ καταφύγῃσι πολλὰ Μοναστήρια καὶ οἱ Χωρικοί, τυραννέμενοι τόσον πλέον, ὅσον ἐμακρύνοντο ἀπὸ τὴν καθ' ὅρον τῆς Δεσποτισμῶ.

σκον οἱ τοιοῦτοι Ἐπιτηρηταὶ παρόμοιον ἔγκλημα φρικῶδες παρακοῆς, ἔπρεπε νὰ πληρωθῶσι πάλιν δια τὸν κόπον τῶν.

Ἡ ἀλλαγὴ ἐνὸς Πασσᾶ ἐπροξένει τὰ μεγαλῆτερα ἔξοδα εἰς βῆρος τῇ ὑπῆκόν (α). Πενέτατος ὥσεπιτοπλείσον καὶ αὐτὸς καὶ ὅλον τῶν ὑπαλλήλων τε τὸ σιμῆνος ἔπρεπε νὰ πλυτίσωσι δι' ὀλίγου καιρῷ (ἐνεκα τῆς ἀβεβαίης διαμονῆς τῶν) ἀπὸ τῆς ἰδρώτας καὶ τὰ αἵματα τοῦ Λαῦ (β). Δὲν ἐπαριθμῦνται τὰ πρόσια (Τσερεμιῆδες) καὶ αἱ ἀναριθμητοὶ ἄλλαι προφάσεις τῆς χρηματολογίας· μῆτε ἀναφέρονται τὰ ἄλλα βάρη τῶν Ἑλλήνων, ὑποκειμένων εἰς τὸ νὰ χορταίνωσι τὴν ἀπλησίαν τῶν Ἀγαδῶν καὶ καθενὸς ἐν γένει Τύρκου, νὰ ὑποφέρωσι τὰ ἔξοδα τῶν προσωπικῶν διαιρέσεων τῶν Προεστώτων, καὶ νὰ βασάζωσι τὴν σημαιτικὴν δαπάνην τῆς Ἐκκλησίας, σπαραττομένης καὶ ἀπὸ τῆς Τύρκικης, καὶ ἀπὸ τῆς Φαναριώτας καὶ ἀπὸ διαφορῆς ἄλλης.

Ὁλη ἡ πεδινὴ γῆ κατηντησεν ἰδιοκτησίᾳ τῶν Τούρκων. Ὁ Ἕλλην δὲν ἠδύνατο νὰ σπείρῃ ἰδιον σπόρον· τὸν ἐλάμβανεν ἀπὸ αὐτοῦ, ὡς ἰδιοκτήτας. Ἐν τῇ ἐμεινον εἰς τοῦτον κοπιᾶζοντα ὀλόκληρον χρόνον; Ἐκ τῶν 100 (ἐξ ὑποθέσεως) κυβελίων γυνήματος μόνα 20, καὶ αὐτὰ πολ-

(α) Ἐμβαίνων εἰς τὴν Σατραπίαν τε ἵνας Πασσᾶς, ἐστίζετο μ' ὅλην τὴν δαφίλειαν ἀπὸ τὰς Κοινοτήτας κατὰ τῆς σαθμῆς· μεχριστοῦ ἔφθανεν εἰς τὴν Καθέδραν. Διὰ τὸν κόπον τῆτον τοῦ τρωγεῖν ἐφιλοωρεῖτο καὶ μὲ μίαν ποσότητα χρηματικὴν, λεγομένην Ντίς κίρασί; (Ἐνοίκιον ὀδόντων).

(β) Ἴδε καὶ Ἐποχ. Β, Κεφ. Β.

λάκεις ὀχι πλήρη. Μὲ τοιοῦτον ἐτήσιον κέρδος ἔπρεπε νὰ ἀπαντᾷ τὰς οἰκιακάς τε ἀνάγκας, τα βαρύντατα ὀσίσματα καὶ τὰς ἰδιαιτέρας ἀρπαγὰς τῆς Ἑξουσίας καὶ τῶν Τέρκων ἐν γένει. Ἀλλὰ τὸτο ἦτον ἀδύνατον φυσικῶς. Προέκυπτον ἐντεῦθεν τὰ χρεῖα, αὐξανόμενα κατ' ἔτος, καὶ ἡ κατάσασις τῶν χωρίων καὶ κωμοπόλεων εἰς Τσιφλίκια: (ἡτοι εἰς ἰδιοκτησίαν Τυρκικὴν). Ὁ Ἕλληνας ἔτιωσ ἔφθανε νὰ μὴν ἔχη μάλισα τὸ δίκαιον τῆς κυριότητος μῆτε σπιθαμῆς γῆς, μῆτε οἰκίας. Θεωρῶμεν ἐδῶ τὴν γενικωτέραν τάξιν τῆ γεωργῆ (α).

Τοιαύτη ἦτον ἐν συντόμῳ τῇ Ἑλληνος ἡ παθητικὴ θέσις. Τίποτε σχεδὸν δὲν ἐφαίνετο ἰκανὸν νὰ τὸν διατηρῇ προσκεκολλημένον εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς τε. Πολλοὶ ἐθεώρουν, ὅτι ἡ

(α) Καὶ μολαταῦτα μολὶς ἀνέβαινον αἱ ἐνιαῦστοι πρόσοδοι τῇ Ὀθωμανικῇ Βασιλείᾳ εἰς 25 ἑκατομμύρια γροσίων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 10 ἔδαπανῶντο εἰς τὰς μισθὰς τῶν ἰεντισσίων κατ' ἔτος.

Ἡ πρόσοδος, λεγομένη Μάλι Μιρί, (Περσία Ἀφεντική), ἡ Μπέιττελ μάλι Μυσλιμί, (ἡτοι Θησαυροφυλάκιον τῶν Ὀρθοδόξων,) ἀνήκειν εἰς τὸν Δημόσιον Θησαυρόν. Ὁ δὲ ἕτερος κλάδος τῆς προσόδου προέρχεται ἐκ δωρεῶν, κληρονομιῶν τῶν ἀποθνησκόντων Μεγισάνων, Σελτάνων γυναικῶν, καὶ πολλάκις καὶ ἰδιωτῶν πλουσίων, καὶ ἐκ πολλῶν δημευσεων. Ἐκ τῶν μέρους ἐδίδοτο εἰς τὸν Δημόσιον Θησαυρόν, μέρος δὲ εἰς τὸν Βασιλικὸν λεγόμενον Χαζινέι Χεμαγιέν. Τὰ ἐκ τῶν Βασιλικῶν κτημάτων ἐδίδοντο εἰς ἐργολάβους καὶ εἰς ἐπιστάτας. Τὸ ἀποταμιευόμενον τῷ κεφάλαιον ἠϋξανε συνεχῶς, καὶ ἔδαπανᾶτο μέρος μόνον εἰς μεγάλας ἀνάγκας. Αἱ Βασιλικάι αὗται πρόσοδοι ἐπεσάτνυτο ἀπὸ τὸν κατὰ καιρὸν Ζαρπχανέ Ναξιρή, (Ἐπίστατε τῇ Νομισματοκοπείᾳ).

κατακλύσασα τὴν Ἑλλάδα Βαρβαρότης ἐμελλε νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς ἑατοίκους τῆς εἰς τὴν ἡλιθιότητα τῆς ἀγρίας ζωῆς· ἀλλὰ τὺτο δὲν συμβαίνει κατὰ παράδοξόν τινα τρόπον. Οἱ Ἕλληνες ἐξ ἐναντίας ὑπομένουν τὰ πάντα ὡς τιμωρίαν ἐπιβεβλημένην ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν γονέων των (α), καὶ ἐπικαλόμενοι ὀδιακόπως τὴν ἐξιλέωσιν τῆς, ἡῦχοντο ἐνώπιον τοῦ Θουσιαστηρίου καθεκάστην· “Σῶσον, Κύριε! τὸν Λαόν Σου. . . .”

Ἀλλὰ ποῖα, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης καταστάσεως, προὔπηρξαν τὰ πρῶτα μέσα, ὅσα βαθυμυθὸν προήγαγον το πνεῦμα καὶ τὰς δυνάμεις των εἰς τὴν ἀνάκτησιν, τῆς ὁποίας ἀπώλεσαν Πολιτικῆς Ἑλευθερίας; Θέλομεν ἤδη ἐξετάσει καθ' ὅλας τὰς φάσεις τὸ μέρος τῆτο.

(α) Ἐντεῦθεν ἐσοχάζοντο ἐξιλεόμενον τὸν Θεόν, ὅσας βλέπον νικωμένους τοὺς Τῦρκους ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα τῶν Ῥώσων. Τοῦ Τυράννου ἡ καταστροφή τόσο ἐνχαρίσει τὸ φιλέκδικον τῆς ψυχῆς των! Ἀπὸ τὰς περιστάσεις αὐτὰς, καὶ ἔτι πλέον τὴν πρόοδον τῶν Ὀμοπίστων τῆς Ἀρκτῆς, ἡλπίζον βεβαίαν καὶ τὴν ἰδικὴν των σωτηρίαν τέλος πάντων. Ἡ ἐλπίς των αὕτη ἐθεμελιῶτο εἰς βάσεις πολιτικὰς ὅχι καταφρονητίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Διαγωγή τῆς Μοχάμετ Β' ὡς πρὸς τὸ Θρησκευτικὸν τῶν Ἑλλήνων — Ἱερατεῖον — Κλέπται — Προεστώτες — Δημογεροντικά Συστήματα — Ναυτιλία — Ἐμπόριον — Φαναριώται — Συντεχνίαι.

Ο Μοχάμετ Β' δὲν ἶδε τὴν κατάκτησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς τὸ τέλος, ἀλλ' ὡς ἀρχὴν μεγαλητέρων εἰς τὸ μέλλον ὁγώνων. Εἰς τὴν πολιτικὴν του ταύτην κρίσιν δὲν ἔλανθάνετο. Ἐπῆρχεν ἔτι τὸ Βασίλειον τῶν Κομνηνῶν εἰς τὴν Τραπεζῆντα, ἂν καὶ ὄχι τόσον δυνατόν· τῶν Ἑννετῶν ἢ Ἀριστοκρατία, ἰσχυρὰ κατὰ ἑρὰν διὰ τῶν Φρουρίων της καὶ πολὺ πλείον κατὰ θάλασσαν διὰ τῆς Στύλως της, κυριεύουσα ἀπο τοῦ ΙΒ' Αἰῶνος τὰ περισσότερα τῶν παραλίων τῆς Ελλάδος καὶ τῆς Ἀλβανίας, τὴν Κρήτην, καὶ μέγα μέρος τῶν Νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ πρὸ πάντων τὴν κλεῖν ὄλυν τούτων τῶν τόπων· τὴν Εὐβοίαν. Ἐπῆρχον τὰ Τάγματα τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῶν Ἰππέων τῆς Μάλτας, κυριεύοντων τὰς σημαντικωτέρας Νήσους τῆς Μεσογείου, ἂν καὶ χωρὶς ἐνέργειαν προοδευτικὴν. Ἐπῆρχιν ἀκυρίετον ἔτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Μεσημβρινῆς, τῆς Δυτικῆς καὶ τῆς Ἀρκτικής Ἑλληνικῆς Στερεᾶς, ὅπερ Ἐμμανυὴλ ὁ Κομνηνὸς ἀνήγειρε πρὶν διαφόρους Δεσποτίας χάριν τῶν γόθων υἱῶν του, αἱ ὁποῖαι, σχηματίζουσαι τὸ Τιμαρωτικὸν Σύνστημα μὲ ὅλας

τῆς τὰς καταχρήσεις, εἶχον διαδεχθῇ τὴν τυραννίαν τῆς παλαιᾶς Κυβερνήσεως. Τοιοῦτοτρόπως ἠναγκάζετο Μοχάμετ ὁ Β' νὰ πολεμήσῃ διαφόρους Ἐπικρατείας, ἢ τεμάχια τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Ἀνατολῆς, ἃν καὶ ἀδύνατα καὶ ἔχοντα τὰ αὐτὰ ἐλαττώματα τῆς Νέας Ῥώμης. Τὸ σημαντικώτερον δὲ φόβητρον ἦσαν ὅχι τόσον οἱ Χριστιανοὶ τῆς Βορείως, ὅσον ἐκείνοι τῆς Δύσεως· ἐναντίον τῶν ὁποίων οἱ Τῦρκοι ἠναγκάζοντο νὰ δώσωσι τὴν μεγαλητέραν προσοχήν των, μολονότι οἱ Πάππαι τῆς Ῥώμης τὴς ἐπίσχοντο κάθε συνδρομὴν, διὰ νὰ τὴς λάβωσι βοηθοὺς ἐναντίον τῶν ἰδίων Χριστιανῶν, ὅσοι δὲν ἐδέχοντο τὴν Θεοκρατίαν των.

Ἡ Ὀρησκεία ἐτάθη πάντοτε τὸ δυνατώτερον ἐλατήριον τῶν Ἑθνῶν. Διὰ νὰ στερεώσῃ ὑπὸ τὴν ὑποταγὴν του τὰς μέχρι τῆδε κατακτήσεις· διὰ νὰ κατορθώσῃ ἐξ ἑνὸς μέρους τὴν εὐκολωτέραν ἐξουσίαν τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου τὴν ἠθικὴν ἀντιπαράθεσιν τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῶν Δυτικῶν, διηρημένων διὰ θρησκευτικὰς δοξασίας· ὁ ὀξύνοος Μοχάμετ μεταχειρίζεται τὸ μέσον τῆτο, συγκαταβαίνων εἰς τὴν ἀνοχήν τῶν Ὀρησκυμμάτων, καὶ ἐπιχειρίζεται τὴν ἀνασύστησιν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἑλλήνων. Τοιοῦτοτρόπως ἐκτελῶν τὰ καθήκοντα τῶν Αὐτοκρατόρων, ἐνθρονίζει εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Καθίδραν τὸν Γεννάδιον Σχολάριον, ἐκλεχθέντα παρὰ τῇ ἰδίᾳ Κλήρῳ. Ὁ Πατριάρχης, ἢ τὸ Ἱερατεῖον, προικίζεται ἤδη μὲ προνόμια σημαντικά, καὶ εἰς τὸν Θρόνον τούτου βλέπουσιν οἱ Ἕλληνες τὴς τύπους ἐνός μέρους τῆς

προτίρας δόξης των καὶ παρηγορίαν τινα τῶν θλίψεων τῆς Μεταβολῆς τῷ 1453.

Εἶναι ἀληθινόν, ὅτι τὸ Ἱερατεῖον ἦτο κατὰ μέγα μέρος τὸ μορμολύκιον τῆς πολιτικῆς τοῦ δεσπόζοντος Ἔθνους. Ἀπεδείχθη δὲ πολλάκις, ὅτι τὰ παραχωρηθέντα προνόμια τῷ Ἀνωτάτου Ἀρχιερέως δὲν εἶχον καὶ τὴν ἰσχὺν τῇ νὰ ἀπαλλάξωσι τῆτον ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν τῆς ἀγχόνης. Εἰς τὰς τυραννίας οἱ νόμοι καὶ τὰ προνόμια δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ αὐθαίρετος πολιτική. Μολον-
τῆτο συστοιχίζον ἤδη πρὸς τὸ μέρος τε ὅλην τὴν πίστιν καὶ τὴν ἠθικὴν δύναμιν τῷ Ἔθνους, σταθερὸν εἰς τὰ εὐαγγελικὰ καθήκοντά τε, τὸ Ἱερατεῖον ὠφέλησεν ἑξαισίως διὰ τῶν νουθεσιῶν καὶ τῷ παραδείγματός τε, ὅτε ἐκινδύνευεν ὁλόκληρος ὁ καταποντιμὸς τῆς Θρησκείας.

Οἱ δεισιδαίμονες Μωσελμάνοι φθονῶσι τὴν μεγαλοπρέπειαν τῇ Ἑλληνικῇ Κλήρῳ, καὶ προσπα-
δοῦν τὴν ταπεινώσιν τε. Ἐντεῦθεν ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων μετασχηματίζεται εἰς Τσαμὸν, τὸ δὲ Πατριαρχεῖον περιορίζεται εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Παμμακαρίστου (κατὰ τὸ Φανάρι).

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς μήτηρ ἤδη ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἀντίχει γενναία ἐναντίον τῶν ὀχληρῶν ἐπιβουλῶν. Προβλεπτικοὶ ὡς ρυθμίζουσι βαθμὴν τὸν διοργανισμὸν τῆς καὶ ἐκείνου τοῦ Κλήρου, φέρουσι τὸ Ἔθνος εἰς ὑπαρῆν καλλητέραν ἐπὶ τὸν δεσποτισμὸν, καὶ τὸ προπαρασκευά-
ζουσι τρόπον τινα εἰς ἐπιχειρήματα μεγάλα. Καλινώνεται τοιοῦτοτρόπως ἡ ἑξὺς τότε αὐθαί-
ρετος τῷ Πατριάρχῃ ἰδεαία, καθεποβάλλεται ὁ.

Ἑλλῆρος εἰς κανονισμὸς, δίδεται εἰς τὸ Ἔθνος Ἀντιπροσωπικὴ τὴς δυνάμεις, καὶ διατίθενται αἱ πρόσοδοι τῆς Ἐκκλησίας εἰς τρόπον τῷ νὰ ἡμπορώσιν εἰς κατεπειγῆσας περιστάσεις τὰ χορηγῶσι τὰ μέσα εἰς ἐξιλέωσιν τῆς ὀργῆς, ἢ εἰς ἀνάκτησιν τῆς εὐνοίας τῆς Τουρκικῆς Γιουβερνήσιως.

Τὸ μίγα τῆτο ἐπιχείρημα, ἀποβλέπον ἐσιώδως τὰ πρῶτα βήματα τῆς προόδου τῶν Ἑλλήνων, ἐπίτυχε τὸν σκοπὸν τοῦ. Ἡ Σύνοδος, συγκατεστημένη πρῶτον ἀπ' ὅλους τὲς Μητροπολίτας καὶ Ἀρχιεπισκόπους, ὅσοι εὐρίσκοντο εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, κατέστη ἔπειτα δωδεκαμελὴς, προεδρευομένη ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ ἀντιπροεδρευομένη ἀπὸ τὸν Καίσαρ εἰς τῆς. Αὕτη, οἱ λεγόμενοι Εὐγενεῖς τῷ Φαναρίῳ, οἱ σημαντικώτεροι μεταξὺ τῶν Ἐμπόρων, καὶ οἱ Τεχνῖται ἐσχημάτιζον Ἐθνικὴν τινὰ Συνέλευσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ τὸν ἐπιτετραμμένον τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῷ Πατριάρχῳ. Τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐκκλησίας, ἐλεύθερον ἤδη ἀπὸ τὰ ἔξοδα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ὑπεχρέωνεν ἕκαστος νέος Πατριάρχης, ἐνέπιστεύθη εἰς Ἐπιτροπὴν τινὰ συγκατεστημένην ἐκ δώδεκα Μελῶν (α').

(α) Δηλονότι 4 Μητροπολιτῶν, 4 Πληρεξουσίων τῶν Εὐγενῶν καὶ 4 τῆς τρίτης Ταξείως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἀνανεουμένη κατ' ἔτος, εἶδε λόγον τῶν πράξεων τῆς ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ἡ Πατριαρχικὴ Σφραγὶς, μετὰ τὴν ὁποῖαν ἐσφραγίζοντο αἱ πρὸς τὴν Πόρταν Ἀναφοραὶ καὶ τὰ Χρεωστικὰ Γραμμάτια τῆς Ἐκκλησίας, διηρέθη εἰς 4 τμήματα. Τέσσαρες Μητροπολίται, Μέλῃ τῆς Συνόδου, ἐκράτουν ἀνὰ ἓκ τετῶν. Ὁ Πατριάρχης ἔφερε τὴν λαβὴν, μετὰ τὴν ὁποῖαν ἤντητο τὰ 4 ταῦτα τμήματα.

Ὁ Πατριάρχης καὶ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἦτον ὁ ἀνώτατος Κριτὴς τῶν Ἑλλήνων τῆς Βασιλευούσης (α). Ἐξετέλει τὰ καθήκοιτά του μὲ μίαν Σύνοδον ἰδιαίτεραν, συγκειμένην ἀπὸ τῆς πρώτης αὐλικῆς τοῦ Ἱερωμένου καὶ Λαϊκῆς. Το Δικαστήριον τῆτο ἤνοιγε δις τῆς ἐβδομάδος μὲ τὴν μεγαλητέραν πομπήν· καὶ ἦσαν ἐπίσης τῆς ἀρμοδιότητός τε καὶ πολιτικαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ ὑποθέσεις.

Ὁ Πατριάρχης ἐδίκαζε κατὰ τῆς ἰδίου τύπους τῇ Μεγάλῃ Βεζύρῃ, μεταχειριζόμενος τὸν Κώδικα τῇ Ἰουστινιανοῦ. Εἶχε τὸ δικαίωμα τῇ νὰ πέμπῃ τῆς ἐνόχους εἰς τὸ Ναυπηγεῖον, (ἢ τὸ γνωστὸν Κότεργον,) χωρὶς νὰ δίδῃ λόγον εἰς κανένα. Ἦτο ἰσχύει προσίτι νὰ ἐξορίζῃ τῆς ἐνόχους, ἢ νὰ τῆς κλείῃ εἰς φρούρια, ζητῶν τὴν ὑποχρεωτικὴν συγκατάθεσιν τῆς Πόρτας εἰς περίπτωσιν τοιαύτην. Οἱ Γενίτσαροι ἐσχημάτιζον τὴν τιμητικὴν φυλακὴν του, ἐξαρτῶμενοι ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἐκτελῶντες ἀκριβῶς τὰς διαταγὰς τε.

Τὸ Μίγα Δικαστήριον τῆς Μεγάλῃς Συνόδου, συνεδριάζον δις τῆς ἐβδομάδος, εἶχε τὴν ἀπὸλυτον ἐξουσίαν τῇ ν' ἀποφασίζῃ καὶ ἐκκλησιαστικὰς καὶ κοσμικὰς ὑποθέσεις. Ἡ Πόρτα ἀνεγνώριζε τῆτο, καὶ ὅλα τὰ Φερμάνιά της διενδύοντο πρὸς τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Σύνο-

τα· εἰς τρόπον, ὥστε ἀπητέτο ἡ συνδρομὴ τῇ Πατριάρχῳ καὶ 4 Μελῶν τῆς Συνόδου, ὅποταν ἐπρόκειτο χρεία τῆς Πατριαρχικῆς Σφραγίδος.

(α) Τοιαυτὴν εἶχον δύναμιν καὶ οἱ Ἐπίσκοποι εἰς τὰς Ἐπαρχίαις των.

δον. Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκόπων ἀνεθεωρῶντο καὶ ἀκυρώνοντο, ἢ μὴ, ὑπὸ τῆς Συνόδου. Εἰς περίστασιν τοιαύτην ἡ Σύνοδος ἐθεωρεῖτο ὡς Ἑκκλητικὸν Δικαστήριον. Ἐνώπιον αὐτῆς δὲν ἐκκαλῶντο μόνον αἱ διαφοραὶ, ὅσαι ἐθεωρῶντο ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τὴν ἰδιαιτέραν τῆς Συνόδου.

Τοιοτὸτρόπως τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ὑπὸ τὴν δουλείαν καταδικασμένον, διετήρει ἐν ἑαυτῷ δικαιώματά τινα, καὶ παρίστα πάντοτε τὸ μικτὸν Ἀντιπροσωπικὸν τὸ Σύστημα εἰς τὴν ἱαθίδραν τῆς Ἑξουσίας. Ἡ παράδοξις καὶ κατ' ἀνάγκην συναρμολογία τῆς προσωπικῆς τῆς δὲν διέφερεν ἀπ' ἐκείνης τῶν χρεῶν τῆς, ὡς χαίροντος ἐν ταυτῇ καὶ Ἐκτελεστικὴν δύναμιν καὶ Δικαστικὴν δικαιοδοσίαν. Δὲν ἔχομεν προκείμενον ἤδη, εἰδὲ τὸν ἀρμόδιον καιρὸν τῷ νῦν περιγράφωμεν, ὅποσα ἄλλα οἱ Μητροπολίται ἀπῆλθον προνόμια ἐναντίον τῆς ἀπολύτης ὑπεροχῆς τῶν Πασσάδων. Διὰ τούτων ἔσωζον τὴν μεγαλητέραν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Λαῖ ἐπήρειαν, ἀποδειχθεῖσαν εἰς τὰς σημαντικωτέρας περιστάσεις. Ἡ Ἑξουσία, τὸσον ἀκοινωνήτος διὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἡθικῆς, τῆς θρησκείας καὶ τῆς γλώσσης, ἦτο μακρὰν τῇ νῦν ἰδῇ μεματαιουμένους τῆς στοχασμῆς τῆς ὡς πρὸς τὸ Ἱερατικὸν τῆς Ἀνατολῆς, ἐνῶ τὸ ὑπεστήριζε μόνον καὶ μόνον, διὰ τὰ ἦναι ὁ ἡθικός χαλιὸς τῶν ὑψηλῶν τῆς Ἑλλήνων, καὶ ὁ κήρυξ τῆς δουλείας. Πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ τις, ὅτι τὸ Σύστημα τούτο, ὅποιον καὶ ἂν κρίνῃται πρὸ τῆς Μεταβολῆς τοῦ 1453, χαίρει ὅμως τὴν πάνδημον ἐγγνωμοσύνην εἰς

τὴν μετέπειτα διαγωγὴν του. Ὅφείλεται εἰς αὐ-
τὸ ἡ σωτηρία τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Γλώσσης (α).

Τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν εὐ-
ρυχώρων κατακτήσεων πολλαπλασιάζουν εἰς τὰς
Τῦρκοις τὰ πάθη τῆς Ἀσιατικῆς πολυτελείας καὶ
ὀκνηρίας. Καὶ ἡ Ἐξουσία καὶ ὁ ἰδιώτης Τῦρκος
δὲν ἔχουσι τὸν ἀπαιτούμενον χαλινὸν εἰς τὴν κα-
θημερινὴν αὐξήσιν τῶν ἀπαιτήσεων των. Οἱ
Κάτοικοι τῶν πεδίων πάσχουν πολὺ πλέον. Καὶ
οἱ Φρυγοὶ καὶ οἱ πλείστοι μέτοικοι Ὁθωμανοί,
κάτοχοι ἤδη ὅλης τῆς γεωργησίμου γῆς, περιω-
ρίσθησαν εἰς ταῦτα, ἀφῆσαντες εἰς κάποιαν ἐ-
λευθερίαν τὰ ὄρεινὰ μέρη, ὡς μὴν ἔχοντες ἀπὸ
αὐτὰ μεγάλας ὠφελείας. Ἡ τυραννία ἄρα πε-
ριωρίζετο κυριώτερον εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς πα-
ραλίους τῆς Ἑλλάδος. Πηγάζει ἐντεῦθεν ἡ μετα-
ξὺ τῶν ὀρεινῶν καὶ τῶν πεδινῶν Ἑλλήνων δια-
φορά. Οἱ πρῶτοι ζωηροὶ καὶ κλίνοντες περισ-
σότερον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πόλεμον (β).

(α) Ἰδε Κεφ. Γ'.

(β) Εἰς τὴν Ρούμελην μάλιστα ὑπῆρξεν ὀρμητικωτέρα ἡ
πρὸς τὰ ὄπλα καὶ τὴν ἐλευθερίαν κλίσις τῶν ὀρεινῶν Ἑλλη-
νων. Τὸς κατέστησε τοιοῦτος πρῶτον ἡ βοηθητικωτέρα παρὰ
τὰ ἄλλα μέρη θείσις τῇ τύχῃ· δεῦτερον ἡ ἐποχὴ τῆ Σκευδέρ-
Πη, ἀφῆσασα διαδοχικὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἐπήρειάν της εἰς
τὰς διασκορπισθείσας γενεάς· καὶ τέλος πάντων αὐτὴ ἡ πολι-
τεία τῶν Τῦρκων, οἱ ὁποῖοι παρεχώρησαν δίκαια καὶ προ-
νόμια εἰς τοὺς Καπιτανίους, ὅτε κατεκυρίευν τὰς Ἐπαρχίας.
Εἴτε ἀντιπερισπώμενοι ἀπὸ ἀνωτέρας περιστάσεις πολέμων, εἴτε
ἀφίγοντες εἰς τὸν μέλλον τὴν ἐνέργειαν τῶν πλέον ἐκτεταμένων
σοχισμῶν των, οἱ Τῦρκοι, εἶναι ὁμολογούμενον, δὲν ἰστά-
θησαν ἱκανοὶ νὰ φέρωσιν εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς· καὶ ἰδομεν,

οἱ δευτέρου ἐκλελυμένοι καὶ ἀήθεις ὥσεπιπολυ εἰς τὴν διαχείρησιν τῶν ὄπλων. Ἀπὸ τὴν κλάσιν τῶν δευτέρων ἰδείχθησαν ἐπὶ Τυρκοκρατίας ὕδεις Πολεμικοὶ καὶ ὀλίγοι ἀγχίνοες Πολιτικοί· ἀλλ' ἀπὸ ἐκείνην τῶν πρώτων καὶ πολλοὶ Πολεμικοὶ καὶ οἱ ἐπιχειρηματικώτεροι Πολιτικοί.

Ἡ ἀνατροφή μορφώνει τὸν ἄνθρωπον. Δὲν ὑποτάσσεται αὐτός, κατ' ἐξαιρέσιν κατεπειγυσης βίας, εἰς ὅ,τι προσβάλλῃ ἀπ' εὐθείας τα φυσικὰ καὶ κοινωνικὰ δίκαιά τῃ. Ἦτον ἐπόμενον ἄρα τὸ νὰ μὴ δεχθῶσιν οἱ ὄρεινοὶ Ἕλληνες ταςπροσβολὰς τῆς τυραννίας μὲ τοιαύτην ὑπομονήν, ὅποια ἐχαρακτήριζεν ἐξ ἀνάγκης τὲς κατοίκους τῶν πεδίων. Ἐνταυτῷ ἡ Τυρκικὴ Ἐξουσία δὲν ἐγνώρισε νὰ διαπολιτευθῇ, ἢ κατεφρόνησε νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸ πηγάζον ἐκ τῆς φύσεως τῇ τόπῃ καὶ τῶν περιστάσεών τῶν πολεμικὸν πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων, θέλουσα νὰ τὲς ἀφαιρήσῃ καθεὺς ὑποκείμενον ἐθνισμὸν, καὶ ἔχουσα τὸν σκοπὸν τῇ νὰ καταστήσῃ ὅλγες γεωργὲς, ἀπλῶς βιομηχάνους καὶ ὡς τοιοῦτους ταπεινότατα ἀνδράποδα τῶν χρεῶν τῆς.

Ἐντεῦθεν ἐπανίστανται κατ' αὐτῆς, ἢ ἀπαρνῦνται τὴν ὑποταγὴν τῶν οἱ κατὰ γενεὰς ὑπάρχοντες καὶ ἀπο τῆς ἐποχῆς τῶν Ἑλλήνων Αὐτοκρατόρων (α) Καπεταναῖοι. Συγχρόνως ἄλ-

μέχρι τίνος καιρῷ διεφύλαζαν τὰ δίκαια ἐλευθερίας τινος πολ-
λόταται ὀρεῖναι Ἐπαρχίαι.

(α) Βεβαιῦμεθα τῆτο καὶ ἀπ' ἄλλα Ἱστορικά Ἐπομνήματα καὶ ἀπὸ τὴν δημοσιευθεῖσαν (Ἐνάλ. Ἀθην. σελ. 118) Διαταγὴν τοῦ ἐπὶ Σουλτὰν Μουράτ Σινὰν Πασσᾶ πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας (1650).

λοι ἐκ τῶν ὀρεινῶν Ἐπαρχιῶν, πλέον κατὰ σύγκρισιν φίλοι τῆς ἐλευθερίας τῶν, ἀρνῦνται τρόπον τινά τὴν κοινωνίαν καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς, σύρονται εἰς τὰ δάση καὶ τὰ ὑπερήφανα βουνά, καὶ προκρίνῃσι τὴν ἀγρίαν κατάσασιν τῆς φύσεως παρὰ τὴν ὑποδύλωσιν τῶν εἰς τὰς Τύρκας. Ἡ ἀπειλίσσα, θυγάτηρ ὡσεπιπολὺ τῆς τυραννίας, σύρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς μεγαλητέρας ἀτοπίας· ἀλλ' εἰς τὴν περίσασιν αὐτὴν δὲν χαρακτηρίζεται ὁλοκλήρως τοιαύτη. Ἡ διαγωγὴ τῶν ἀνωτέρω ἀνθρώπων, καρπὸς τοῦ φυσικοῦ αἰσθήματος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἀπειθύνετο πρὸς ἓνα πάντοτε σκοπὸν: τὴν προσβολὴν τῆς τυραννίας καὶ ἀπλῶς τῷ Τύρκου. Ἡ ἰδέα αὕτη δὲν ἀκυρεῖται, φρονῶμεν, ἂν οἱ ἄνθρωποι ἔτοι, ἀδύνατοι νὰ ζωογονῶνται πλέον μὲ βαλάνους, κυνήγια, φλύδας δένδρων καὶ τοὺς αὐτομάτους καρπὸς τῆς γῆς, ἐπιβλεῦοντο τὸν ἀγρόν καὶ τὸ ποίμνιον τοῦ γείτονός τῶν. Καθὼς οἱ Τοῦρκοι πάντοτε, τοιαυτοτρόπως καὶ οἱ Ἕλληνες ἤδη εὐρίσκονται εἰς τὸν μίσον τῷ παλαιῷ καὶ τῷ νέῳ Κόσμῳ Διῶνα τῆς Εὐρώπης.

Τοιαῦτα ὑπῆρξαν τὰ γεννέθλια τῶν πολυδρυλλήτων ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας

ΚΛΕΠΤΩΝ (α).

Ἐκτοτε παρετηρήθη, ὅτι ἦτον ἀδύνατον τὸ νὰ

“ Τῆς κεφαλῆς τῶν κεφαλάδων καὶ Αὐθέντε πάσης Δύσεως
 “ τῷ Σινᾶν Πασσᾷ ὀρισμὸς καὶ χαιρετισμὸς εἰς . . . τὸν Κα-
 “ πετὰν Στρατηγόπουλον καὶ τὸν υἱὸν τῷ Καπετάνι τὸν
 “ Κύρ Παῦλον . . . ”

(α) Τὸ ὄνομα Κλέπται δὲν ἐδόθη εἰς τέτς διὰ τὸ πραι-

συζῶσιν "Ελλην καὶ Τῦρκος. "Εφερον ὕτοι τὰς
 Σημαίας τοῦ Σταυροῦ (α), καὶ πολλάκις ἐσχη-

κτικὸν μέρος τῆς διαγωγῆς των. Αὐτὴ δὲν ἦτο κατ' ἀρχὰς
 διόλου ἐνοχλητικὴ εἰς τὰς Ἑλλήνας. Πᾶσα Διοίκησις, εἴτε
 καλὴ, εἴτε τυραννικὴ, ὀνομάζει Ἀντάρτας καὶ Ἀποσάτας, ἢ
 Κλέπτας καὶ Κακῆργους, ἐκείνους, ὅσοι ἀπαρίσκονται εἰς τὸ
 σύστημά της, καὶ δὲν πείθονται εἰς τὰς διαταγὰς της, ἐναντιῶ-
 μενοι ἀπ' εὐθείας ἔνοπλοι. Καὶ οἱ Τῦρκοι ἐντεῦθεν ἔπρεπε νὰ
 μεταχειρισθῶσι τὴν ἰδίαν ὀνοματολογίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους
 τύτους. Παράδειγμα ἔχομεν καὶ ἄλλας καὶ τὴν τελευταίαν ἐ-
 ποχὴν τῇ 1821, ὅτε ἡ Τυρκικὴ Ἐξουσία ὠνόμαζε τὰς ὀπλι-
 σθέντας ἐναντίον της Ἑλλήνας Χιρσίσιδας καὶ Ἀσίσιδας·
 (ἦγυν Κλέπτας καὶ Ἀποσάτας).

Τὴν ἀρχὴν αὐτὴν καλῶς ἐννοῶντες καὶ οἱ περὶ τῆς νέας Ἑλ-
 λάδος Συγγραφεῖς Εὐρωπαῖοι, μετεχειρίσθησαν τὸ Κλέπται
 ὡς τίτλον τῇ Συζητήματος τύτῃ. Τὸ ἴδιον ἠκολούθησαν καὶ αἱ
 Δυνάμεις τῆς Ρωσσίας, Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἐπὶ τῆς διαδο-
 χικῆς Πρασασίας τῆς Ἑπτανήσου. Τὰς Ἀνθρώπους τύτους δὲν
 ἐθεώρησαν ὡς Κλέπτας ἀληθινὰς, ἀλλ' ὡς Ἀξιωματικὰς τοῦ
 ἔθνους των. Ὡς τοῖς τῇς καὶ τῇς ἐτίμησαν.

Πάντοτε δὲ ὕτοι, μολονότι ἐξόριστοι ἀπὸ τὴν ξένην Ἐξου-
 σίαν τῆς Πατρίδος των, δὲν ἔπνεον ἄλλο καὶ μακρὰν αὐτῆς,
 εἰμὴ τὴν Ἑλευθερίαν της. Ἡ Ἐποχὴ Β' μᾶς δίδει παραδείγ-
 ματα πολλότατα αὐτῆς τῆς ἀληθείας. Τὴν ἰδίαν ἐπισφραγίδεα
 ὁλοσχερῆς ὁ Πόλεμος τῇ 1821.

(α) Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι αἱ Σημαῖαι τῶν Κλεπτῶν τῆς
 Πελοποννήσου, παρὰ τὰς συνήθεις ἀπεικονίσεις τῶν Στρατη-
 λατῶν τῇ Ἁγίῳ Γεωργίῳ, ἢ τῇ Ἁγίῳ Δημητρίῳ, ἔφερον καὶ
 τὸ Ἀάβαρον τῇ Μεγάλῃ Κωνσταντίνῃ,

“Ἐν τούτῳ νίκα τοὺς ἐχθροὺς σου.”,

διὰ τοῦ ὁποίου ἐνίκησεν ὕτος, κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστο-
 ρίαν, τὸν πολὺ δυνατώτερον τύραννον καὶ ἐχθρόν του Μα-
 ξέντιον, καθ' ὃν καιρὸν ἀνελογίζετο τὴν αἵματον ροὴν τῇ Κό-
 σμῃ καὶ ἐπικίνδυνον πολλὰ τὴν κατὰ τῆς Ἰταλίας κίνησιν τῇ.

μάτιζον Δύναμιν ὄχι κατοφρονητίαν. Ἦσαν ἄρα ἡ Ἐθνικὴ Φρουρὰ τῆς Ἑλλάδος κατ' ἓνα τρόπον. Κολάζοντες διὰ τῶν προσβολῶν τὸν δεσποτισμὸν τῶν Τέρκων, εἰς μὲν τὸ Ἔθνος ἔδιδον ψυχὴν καὶ ἐλπίδας, εἰς τύτους δὲ διέσπειρον τὴν παραλυσίαν καὶ τὴν ἀτιμίαν. Εἶπαι δὲ βίβαιον, ὅτι μ' ὅλα τὰ μέσα τῆς ἡ Ἐξουσία δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴς ἐξοντώσῃ (α) καὶ δι' ἄλλας αἰτίας καὶ διὰ τὴν συνεχῆ περιπλοκὴν τῆς εἰς ἐμφυλίας ταραχὰς καὶ πολέμους. Ἡ θείσις τῆς Ἑλλάδος ἦτο βοηθητικὴ εἰς τύτους. Μάλιστα εἰς τὴν ἐξολοθρευσίν, σπανίαν καὶ αὐτὴν, ἐνὸς μέρους ἐπαρυσιάζοντο, κατὰ τὴν Ἑπτακέφαλον Ὑδραν,

(α) Τότε εὐδοκίμησαν ἐν μέρει οἱ Τούρκοι, ὅτε ἔλαβον βοηθὸς τὴς Κατοίκους. Κατὰ τὴς τελευταίας χρόνους ἠδυνήθη ὁ ἂλῃ Πασσᾶς νὰ καταδαμάσῃ πολλὰς τῆς Στερεᾶς, καὶ νὰ ἐξολοθρεύσῃ οἰκογενείας τινὰς ἐκ τούτων. Μία περίσσις τοῦ 1806 ἀπετέλεισε τὸν ἐν γένει ἀπὸ Τέρκους καὶ Ἑλλήνας διωγμὸν τῶν Κλεπτῶν τῆς Πελοποννήσου. Ἐκτοτε ἐξηλείφθησαν ὅλοι ἀπὸ τὸν τόπον τῆτον, ὅπου ὑπερίσχυε τὸ Πολιτικὸν μέρος, ἢ οἱ Προεσῶτες, καθὼς ἐξ ἐναντίας εἰς τὴν Στερεὰν τὸ Πολιτικὸν, ἢ τὰ Καπετανάτα. Ἀπὸ τὰ λείψανα τῆτων, καθὼς καὶ ἐκείνων τῇ Σελίς καὶ τῆς Ῥέμελης, ἐσχηματίσθη εἰς τὴν Ἑπτάννησον τὸ γνωστὸν Ἑλληνικὸν Σῶμα κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ὄπλασκιαν.

Εἰς τὴν Στερεὰν διέμενον καὶ ἠὺδοκίμησαν περισσότερον οἱ Κλέπται διὰ τὴν φυσικὴν δεξιότητα καὶ ἔκτασιν τῇ τόπῳ. Ἡ Πελοπόννησος ἦτο περιωρισμένη. Συνέτεινεν ὄχι ὀλιγώτερον καὶ ἡ γειτονία τῆς Ἀβανίας, ἡ ὁποία μὴν ἔχυσεν ἡδὴ καθαρῶς Τερκικὰ καὶ πάντοτε ἐξ ἀνάγκης στρατιωτικὴ καὶ ἐπιρρῆ-πῆς εἰς τὴν ἀρπαγὴν, δὲν ἔσωζε τόσον ἀδυσώπητα τὰ μίσση τῆς κατὰ τῇ Συστήματος τῆτον, εἰς τὸ ὁποῖον εὗρισκε πολλὰς καὶ συμφέρον καὶ καταφύγιον.

ἄλλοι περισσότεροι. Τα ὄρη καὶ ἡ γειτονιῦσα Ἑπτάνησος ἦσαν τὰ καταφύγια των.

Οἱ Κλέπται φιλότιμοι, ὑπερήφανοι, φιλόξενοι, ἀπλοῆθεις, γενναῖοι, αἰσχροκερδεῖς καὶ ἐκδικητικοὶ (καὶ πρὸς αὐτὰς πολλάκις τοὺς Ὀμογενεῖς των ἐξ ἀνάγκης), ἐβεβαίωσαν, πολεμῦντες πάντοτε ὀλίγοι πρὸς πολλὰς, τὴν Ἑλληνικὴν ἀνδρείαν καὶ ὑπεροχὴν εἰς τὸν πόλεμον, ἃν ποτε ἀπεφάσιζε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ὁλόκληρον τὸ ἔθνος. Οἱ κίνδυνοι καὶ οἱ θρίαμβοὶ των ἑναντίον τῶν τυράννων ἦσαν τὸ σφοδρότερον ἱλατήριον, τὸ ὁποῖον ἔστυρεν ἀπὸ τὴν ἡλιθιότητα τῆς πολλῆς, καὶ τῆς ἡναπτε τὴν φαντασίαν καὶ τὰς ἐλπίδας. Τα Κλεπτικὰ ἐντεῦθεν Τραγῳδία (α)

(α) Ἐνέπνεον αὐτὰ ἐνθουσιασμόν ζωηρότατον διὰ τὴν ἀπλοϊκὴν διήγησιν συγχρόνων πολεμικῶν πράξεων, καὶ ἀνεζωπύρουν εἰς τὴν ψυχὴν ἐκάστη τὰ ἀγαπητὰ τῇ ἡρώϊσμῳ πάθη διὰ τὸ ἐλευθεριάζον κατὰ τῆς τυραννίας πνεῦμα των. Ἡ ἀνεπιτήδευτος, ἢ ἡ φυσικὴ, φαντασία των δὲν ἔδιδε μικροτέραν χάριν. Ἐκινήθη διὰ τῆτο σπυδαία ἡ περὶ αὐτὰ περιέργεια καὶ τῶν ξένων Περιηγητῶν τῆς Ἑλλάδος, πολλοὶ τῶν ὁποίων τὰ κατέταξαν καὶ εἰς τοὺς κώδικας τῆς Ποιητικῆς Φιλολογίας.

Ἀπὸ τῆ Πολέμου τῆ 1821 ἐφάνησάν τινες μιμηταὶ τῇ εἰδους αὐτῇ τῆς ἀπλοϊκῆς Ποιήσεως. Ἄλλ', ὅτι εἶναι βεβιασμένον, δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὴν φυσικὴν χάριν ἐνὸς πρωτοτύπου.

Τὰ Κλεπτικὰ Τραγῳδία, ἐπονομαζόμενα ἀπὸ τῆ πράγματος καὶ Ἑλεύθερα, μετεχειρίζοντο οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν λεγομένον Ἑλεύθερον Χορόν. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ συνεθέτερα τῇ μαχίμῳ Κίττῳ, τῇ περιφήμῳ Νίκῳ Τσάρα, τῇ μεγαλοφύχῳ Περικυβάλλῃ, τῇ ὀρμητικῇ Πολυδέκῃ, τῇ θαυμαστῇ Ζαχαρίᾳ, τῇ τρομακτικῇ Κωλοκοτρῶνῃ καὶ ἄλλων.

Αἱ Ἡρωϊκαὶ αὐταὶ Ὠδαί, διεγείρουν τὸν θυμὸν τῆς ψυ-

διδυμον την μεγαλητέραν εὐχαρίσῃσιν εἰς τὰς καρδίας ὄλων. Αἱ αὐτῶν ἀνεγνωρίζοντο, κατὰ το παράδειγμα τῶν Ἡρωϊκῶν Αἰώνων, ὡς ἥρωες ἀληθινοὶ, οἱ ὀλίγοι πρόμαχοι τῆς ἐλευθερίας των. Ἐσχηματίζον ἄρα οὗτοι τὸν Ἡρωϊκὸν Αἰῶνα τῆς Ἑλλάδος, ὁμοιότατον καθ' ὅλα μ' ἐκείνον τῆς παλαιᾶς καὶ ὡς πρὸς τὴν διαίταν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἱεραρχίαν των. Αἱ γυμνάσεις των, κοιναὶ καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἑλλήνας, ἦσαν ἐπίσης ὡς ἐκείναι τῶν παλαιῶν, ἀποβλέπουσαι εἰς μόνην τῶν σωματικῶν δυνάμεων τὴν τελειοποίησιν. Αἱ μάχαι καὶ ὁ θάνατος ἦσαν ἡ ἰσορία των.

Πολλάκις, διὰ τὰ μὴν εἰπωμεν πάντοτε, βεβιασμένη ἡ Τυρκικὴ Ἐξουσία ἰδικαίῳνε τὴν διαγωγὴν των. Τὸς ἑτάμα δὲ μὲ τὰ λεγόμενα Ἀρματολίκια, ἂν καὶ δὲν ἀνείχετο βλέψατα ἔνοπλον καὶ ἰσχυρὸν ἐκείνον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον ὡς κτῆνος. Γεννᾶται ἤδη ἡ συστηματικὴ ὑπεροχὴ των εἰς τὰς Ἐπαρχίας, καὶ μάλιστα τὰς ὀρεινὰς.

Παρὰ τὸ πρῶτον τοῦτο αἴσιον βῆμα αἱ Ὀπλαρχηγαί, ἡ τὰ συνειδέερον Ἀρματολίκια καὶ Καπετανάτα, διατηροῦντα διαδοχικὴν τὴν ἀξίαν διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ὀπλων, ἐπαρυσίαζον κατ' ἓνα τρόπον δύο ἀντιθετικὰς δυνάμεις, εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἐξουσία, μ' ὅλην τὴν πα-

χῆς καὶ τὸν ἐνθεσιασμὸν τῆς πνεύματος, ἰγίνοντο πρὸς ἑκατὸν τινος ἀνδραγαθήματος, ἡ ἀποδνήσκοντος Καπετάνου ἐξ ἐνὸς μέρους, καὶ πρὸς κατηγορίαν τῶν Τυρκων ὡς δειλῶν καὶ ἀνεπιτηδείων ἐκ τῆς ἄλλης. Ἐχαρακτῆριζον ἄρα τῶν ἱλεπτῶν τὸ φρόνημα καὶ τὴν μεγαλαυχίαν πρὸς τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν.

χύτητα τῷ νοός της, ἔβλεπε τῆς περιστάσεως αὐ-
τῆς τὰ χειρότερα ἀποτελέσματα· μετεχειρίζετο
ἐντεῦθεν τὴν χαμερπεσίραν ἀλωπεκὴν, ὅτε δὲν
ἔφθανεν ἡ λεοντὴ τῷ πολέμου· ἐδίποτε ὁμως ἐ-
δειχθῇ εἰλικρίνειά τις εἰς τὰ διδόμενα ἀμοιβαία
πιστά. Οἱ Καπεταναῖοι, ἀμαθεῖς μὲν, ἀλλ' ὠφε-
λέμενοι ἀπὸ τὴν φυσικὴν ἀγχίνοϊαν καὶ τὴν
πείραν, ἔγνωρίζον ὡς Μαθηματικὴν ἀλήθειαν,
πόσον εἶναι ἄπιστος ἡ τυραννὶς εἰς τὰς ὑποσχέσεις
της. Καὶ τὰ δύο μέρη εὐρίσκοντο κατ' οὗτον
τον τρόπον ὡς εἰς προσωρινὴν ἀνακωχὴν πολέ-
μῳ· καὶ προέκυπτε τὸ νὰ φαίνωνται συχνὰ ἄλ-
λοτε ἑλίπται, ὅταν ἐβιάζοντο, καὶ ἄλλοτε Ἀρ-
ματωλοὶ οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι, ὅταν ἔχαιρον τὴν
ἡσυχον ἐπιρροὴν τῶν ὀπλων των.

Τίλος πάντων τὸ Σύστημα τῶν ἑλεπτῶν ἦτο
μ' ἄλλες λόγους τὸ Πρώτυπον Πολεμικὸν Σχο-
λεῖον τῆς μελλύσης Μεταβολῆς, σχηματίζον τὴν
πρώτην Στρατιωτικὴν Δύναμιν τῆς Ἑλλάδος.
Παρεσίφρυσαν καὶ εἰς τοῦτο καταχρήσεις ση-
μαντικαί. Ἄλλ' ἄνθρωποι, ἔργον ἔχοντες τὴν
πολεμικὴν, καὶ σαφέστερον ἀκολουθεῖντες τὸν στρα-
τιώτην κατὰ τὴ δύνασιν των, χωρὶς τινος πόρε,
ἦτοιν ἀδύνατον φυσικῶς νὰ μὴν ἐπιβλεύωνται
τὴν κατάσασιν τῇ ἄλλῃ. Ἐξω τούτου ἐφάνησαν
παυτῇ καὶ πάντοτε ἀναποχώριστοι αἱ καταχρή-
σεις ἀπο τα περισσότερα καὶ, ἃς μᾶς συγχωρηθῇ
νὰ εἴπωμεν, τὰ πλέον ἱερὰ Σύσηματα. Δὲν εἶ-
ναι παράδοξον λοιπὸν, ἂν ἀνεφάνησαν καὶ με-
ταξὺ τῶν νέων Ἡρώων τῆς Ἑλλάδος ἄλλοι κα-
τά τινα τρόπον Πιτυοκάμπται, Προκρουσταὶ
καὶ Σκίρωνες.

Τον Ἡρωϊκὸν Αἰῶνα τῆς Ἑλλάδος θέλει διαδεχθῇ ἡ ἐποχὴ τῆς Παιδείας, καὶ ταύτην ἐκείνη τῆς Ἑλευθερίας. Ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἔμβωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν ὅσον τῆς μιᾶς, τόσον καὶ τῆς ἄλλης περισάσεως, πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ἄλλα τινα ἀντικείμενα, ἐν τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Σῦστημα τῶν

ΠΡΟΕΣΤΩΤΩΝ

γνωσῶν ὑπὸ τὸ χυδαιοβάρβαρον ὄνομα Κοτσαβάσιδων.

Τῶν ἡθῶν, καθὼς καὶ τῶν φυσικῶν χρειῶν, ἑνὸς Λαῶ ἡ ἄγνοια, ἡ ἡ παραμέλησις, φέρει εἰς τὰς Διοικῆντας τὰς μεγαλητέρας ἀστοχίας καὶ διαπτώσεις. Ὡς τοιῦτοι οἱ Τῆρκοι δὲν ἤμπορῶν νὰ συγκοινωνήσωσι μὲ τὰς ἀρχομένους, καὶ νὰ τὰς φέρωσιν, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ ἰδιοιᾶτρεχον δρόμον. Συνέτρεχεν εἰς τῆτο καὶ ἡ φύσις, ἡ τὸ ἀνώμαλον ἔδαφος τῆ τόπῃ, χωριζομένη ἀπὸ πορθμῆς καὶ θαλάσσας, καὶ διακοπτομένου ἀπὸ μεγάλα βενά. Γεννᾶται δὲ ἡ ἀνάγκη Συστημάτων, συντιθεμένων ἀπὸ τῆς ἰδίας Κατοίκης καὶ αὕτη ὑποχρεώνει τὰς Τέρκας νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸ ἀρχαῖον δίκαιον τῆς Δημοῦς Ἀρχῆς τῶν Ἑλλήνων. Ἦτον αὕτη φραγμὸς τις τῆς ὀρμητικῆς προσβολῆς τῆ ἀγρίας Δεσποτισμῆ, σπαράττοντος ἀδιακόπως τὸ ἡμέρον Ὑπῆκοον. Ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὕτην περίστασιν πηγάζει τὸ Σῦστημα τῶν κατ' Ἐπαρχίας Προεστώτων, οἱ ὁποῖοι ἔδραξαν βαθμηδὸν τὴν δευτέραν μετὰ τὸ Ἱερατεῖον ἐπήρειαν εἰς τὸ κοινὸν πνεῦμα. Αὐτοὶ ἔδειξαν ἀναγεννωμένην ὁπωσδήποτε τὴν νεκρω-

θεῖσαν ἰδίαν τῆς ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων καὶ τῶν Ἑνετῶν Ἀρχοντείας.

Προβάλλοντες εἰς τὴν Ἑξουσίαν, ὅποια ἱστοχάζοντο ἀρμόδια ὡς πρὸς τὸ ἰσχυρικὸν τῶν Ἐπαρχιῶν πολιτικά, καὶ μάλιστα οἰκονομικά, μέτρα, συνεμερίζοντο μετ' αὐτὴν τῆς ἐκτελέσεώς των τὴν φροντίδα. Διὰ τῶν ἰδίων ἐδίδεν ὁ Λαὸς τὰς ἐπιβαλλομένας φόρους. Εἰς τὰς Ἐπαρχίας ἐξετέλεον χρὴ Διοικητῆ καὶ Δικαστῆ μετὰ τοῦ Βοεβόνδα καὶ Καδδῆ· εἰς δὲ τὴν Καθίδραν συνηγμένοι ἐσχημάτιζον κατ' ἓνα τρόπον τὸ Ἀντιπροσωπικὸν Σύστημα τῇ Λαῷ, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐκλέγοντο. Πάντοτε ἐφρόντιζον τῆς τῆς, ὅσον ἦτο δυνατόν, προφύλαξιν ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς Τυρκικῆς αὐθαιρέσιος ἄλλοτε διὰ τῶν δεήσεων, ἄλλοτε διὰ τῶν πειστικῶν ἐνδείξεων τῇ δικαίᾳ, ἄλλοτε διὰ τῶν πλαγίων ἀπειλῶν καὶ πρὸ ὅλων τῶν διὰ τῶν χρηματικῶν μέσων.

Διὰ τὰς ἀμοιβαίας χρείας τῇ Διοικούντος καὶ τῇ Διοικουμένου, οἱ Προεστῶτες, ἀνώτεροι τῶν κατὰ Κοινότητας Δημογεροντικῶν Συστημάτων, ἐδείχθησαν ἰσχυροὶ· καὶ, προϊόντος τῆς καιρῆς, ἀντεπάλαισαν καὶ μετὰ Σατράπας, τῶν ὁποίων ὑπεχρέωσαν τὴν καθαίρεσιν (α). Ὡς πρὸς τὰς Τέρκες ἢ εὐφυῖα τῶν Ἑλλήνων ἀντιζυγίζετο ἐν μέρει μετὰ τὴν ἑλληνικὴν τῆς πολιτικῆς δελησιῶς των.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἶχε τοιοῦτοτρόπως πρὸς τὰς Πολεμικὰς καὶ δυνάμιν τινα Πολιτικὴν, ὅποιαν ἠδύνατο νὰ δείξῃ ἢ τότε κατάστασις των

(α) Ἐνθυμεῖται καθὲς τὴν γνωστὴν περίστασιν τοῦ Βελγίου, ἀποβληθέντος ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, 1812.

πραγμάτων. Παράδοξον δὲν εἶναι, ἂν ἡ τυραννικὴ Ἐξουσία ἐμψύχωνε πλαγίως τὰς συνεχεῖς παραφοράς τῆς. Εἰς τὰς παρομοίας Κυβερνήσεις φαίνεται τόσον τρομακτικὴ ἢ κοινὴ ὁμόνοια, ὅσον δὲν ἐπιστηρίζονται αὐταὶ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, δογματίζουσαι τὴν ἀποτρόπαιον ἀρχὴν τῇ “Διαίρει καὶ Βασιλευε.” Ἦτο δὲ λυπηρὸν, ὅτι ὁ Λαὸς, ἐξ ὀνόματος τῇ ὁποίᾳ ἐνήργουν ἔτοι, ἐπιβαρύνετο διὰ τῆς ἐκτάκτου δαπάνης. Ἡθικὴν καλλυτέραν δὲν ἠμπόρουν νὰ ἔχωσιν ἄνθρωποι, σερβύμενοι τὰ χρειώδη φῶτα, καὶ διδασκόμενοι πάντοτε τὸ αὐθαδὲς καὶ ἀσυμπαθὲς τῶν Τούρκων. Ὁ ἄνθρωπος ἐξετάζεται, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται, καὶ ὅχι εἰς τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ᾔναι, κατάστασιν. Καὶ ὅμως, ἰὰν παρατηρήσῃ τις καὶ πολλὸς ἐξ ἐκείνων, ὅσοι ἐπαγγέλλονται μὲ στόμα σρογγύλον τὸν ἐξευγενισμὸν καὶ φιλελεύθερον τῇ 10^ῃ Αἰῶνος, ὁποίας ἀπαντᾷ πολιτικὰς ἀρετάς;

Οἱ Προειῶτες, πλησιάζοντες τὴν Ἐξουσίαν, ἐγνώριζον ἀναμφιβόλως τὰς (ἀναποχωριστὰς ἀπὸ πάθε μιᾶν) ἀδυναμίας τῆς. Ὡς τοῖστοι ἠμπόρουν νὰ γίνωνται ὠφελιμώτεροι εἰς τὸν Λαόν, τοῦ ὁποῖα προηγέοντο. Πρέπει ὅμως καὶ νὰ ὁμολογήσῃ τις, ὅτι καὶ θέλοντες ἔτοι δὲν εὐκολύνοντο ἔχοντες τὴν ἀνάγκην τῇ νὰ συμβιβάζωσι τὰς προτάσεις τῶν μὲ τὸ σύστημα καὶ τὴν ἠθικὴν τῶν Τούρκων. Ἐντεῦθεν ἔλαβον πολλοὶ τὴν αἰτίαν τῇ νὰ εἴπωσιν, ὅτι τὸ Σύστημα τῶν ἡτῶν ἦτο τὸ ὄργανον τῆς κυριεύσεως τυραννίας.

Ἡ τοιαύτη Πολιτικὴ δύναμις τῶν Ἑλλήνων ἠὲδοκίμησε περιπλῖον εἰς τὴν Πελοπόννη-

σον (α). Τὴν ἐκωλόβωσε μεγάλως εἰς τὴν Στε-
 ρεαν ἢ δολιωτέρα παρὰ τὰς ἄλλας τυραννία τῆ
 Ἀλῆ Πασσᾶ. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς διεκρίθησαν
 πολλοί, χαίροντες ἰσχὺν πολιτικὴν· ἀλλ' ἦσαν
 ὅλοι δημιοβρήματα αὐλικά τῆ ἰδίας εἰς τρόπον·
 ὥστε, ἐνῶ οἱ Προεσῶτες τῆς Πελοποννήσου ἀν-
 τεπροσώπουν τὸν Λαὸν ἐνώπιον τῆς Ἀρχῆς,
 ἐκεῖνοι τῆς Στεριῦς ἱπαρξίαζον ὥσεπιτοπολὺ
 πρὸς τὶτον τὸ πρόσωπον τῆ Ἀλῆ Πασσᾶ, ἐκ-
 τὸς τῶν Λεβαδειτῶν.

Μιολοντῆτο καὶ ἄλλαι καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς Ἑται-
 ρίας, καθὼς καὶ ἐκείνη τῆ Πολέμου, ἀνῆρσαν,
 τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ πολλοὶ ἰδίαν περὶ τῆ Τυρ-
 κολατρισμῆ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Διαφορε-
 τικά καὶ ὡς εὐκατάστατοι καὶ ὡς χαίροντες ἐ-
 πήρειαν πολιτικὴν, νομιζόμενοι Δεσποτίσκοι,
 ἤθελον ἀρνηθῆ τὸ νὰ γίνωσι μῦσαι τῆς Ἑται-
 ρίας ἐνθερμοὶ, καὶ μέτοχοι τῆ Πολέμου τόσον ἀ-
 ποφασιστικοί, ὅσον ἡ ἐναρξίς τε εἰς τὴν Πελοπόν-
 νησον καὶ δι' αὐτῆς εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα τιμᾶ
 μεγάλως αὐτὴν τὴν Τάξιν.

Τὴν Δευτέραν μετὰ τῆς Προεστῶτας ἐπεῖχον
 δέσιν αἱ ἐκλεγόμεναι παρὰ τῆ Λαῶ

(α) Ἡ Πελοπόννησος ἦτο πάντοτε τὸ ἐπιφοβώτερον μέρος
 τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὰς Τούρκους. Εἶχε διὰ τῆτο ἓνα ἀριθ-
 μὸν Προεσῶτων, ὀνομαζομένων χυδαιοβαρβάρως Βεκίλι-
 δων, εἰς τὴν Κωνσταντινουπολιν. Πολιτικῶς ἦσαν ἄνθρωποι ὡς ἐ-
 νέχειρον τῆς πίστεώς τε εἰς τὴν Ἑξουσίαν. Ἐπρόσάτενον δὲ
 διὰ τῶν αἰείων σχέσεων τῶν μετὰ τὰς Μεγιστάνους Τούρκους τὰ
 συμφέροντα τῆ Τουρῆς ἐναντίον τῆς ἀπολύτης Διοικήσεως τῶν
 Πασσᾶδων.

ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΕΙΑΙ.

Τὸ Σύστημα τῆτο ἦτο κοινὸν εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ἂν καὶ διάφορον πολὺ καὶ ὡς πρὸς τὰ συστατικά τε μέρη καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἐργασιῶν τε. Εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Στερεὰν ἦτο πλέον δημοτικὸν καὶ ὄχι τόσον ἰσχυρὸν· εἰς δὲ τὰς Νήσους καὶ τὴν Μάνην ἔφερε τὸν χαρακτῆρα τῆς Ὀλιγαρχίας. Εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπηρεάζετο ἀπὸ τῆς Προεσώτας· εἰς δὲ τὴν Στερεὰν πλαγίως ὥσεπιτοπλεῖστον, καὶ εἰς τὴν Μάνην κατ' εὐθείαν, ἀπὸ τῆς Ιαπτανίης (α). Ἡ Ἐξουσία δὲν ἔχαιρε παντὶ τὴν παραμικρὰν ἡθικὴν ἐπήρειαν εἰς τὸ πνευμά τε· μετεχειρίζετο τὴν βίαν τῆς διὰ τῶν Βοεβόνδων καὶ τῶν Προεσώτων. Εἰς τὴν διανομὴν τῶν φόρων συνέπραττε μὲ τῆς Προεστῶτας καὶ τὰς Τυρρικκὰς Ἀρχάς· μόνον δὲ ἐπεμελεῖτο τὴν εἰσπραξίν τῶν. Αἱ Δημογεροντεῖαι ἦσαν τὸ Εἰρηνοδικεῖον ὑποθέσεων πολιτικῶν ὄχι μεγάλης ἀξίας. Ἡ θέλησις τῶν, ἐνυμένη καὶ μ' ἐκείνην

(α) Οἱ Μανιάται κατοικῶν τὴν δυνατωτέραν ἐκ τῆς θέσεώς τῆς μισημβρινῇ Ἐπαρχίᾳ τῆς Πελοποννήσου. Οὐδέποτε ἄφησαν τὰ ὄπλα. Ὁ Βελῆ Πασσᾶς ἰδοκίμασε καὶ ἰσχάτως τὰ τῆς ὑποτάξε· δὲν ἠδυνήθη ὁμως νὰ προοδεύσῃ μετὰ τὴν γενομένην εἰς τὰ μεθ' ὁρίων μάχην.

Πρὸ τῆς Πολέμης τῶν 1769 ἦσαν συνδεδεμένοι πολιτικῶς μετὰ τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὸν Σατράπην τῆς ὁποίας ἔδδον μικρὸν τέλος. Ἀπὸ τῆς 1773 ἰδέθησαν εἰς τὸν Διβανχανὲν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διοικούμενοι δι' ἐνὸς ἐντοπίου Ἰεγεμόνος. Τοῦτος πρῶτος ἐπῆρξεν ὁ Τσανέτος Κυτύφαρης ἐκ τῆς Σταυροπηγῆς· καὶ τελευταῖος, 1821, ὁ Πέτρος Μαυρομικχαλῆς ἐκ τῆς Τσίμβρας.

τῶν Προεστώτων, ἦτον ἱκανὴ νὰ παραταχθῇ ἐναντίον ὅλων τῶν ἀδίκων ἀπαιτήσεων τῷ Βοι-βοῦδα.

Οἱ ἐνιαῦστοι Δημογέροντες τῶν Νήσων, ἐπονομαζόμενοι καὶ Ἀρχοντες, καθὼς οἱ Προεσῶτες τῆς Στερεᾶς, ἀπῆλθον καὶ προνόμια ὅχι εὐκαταφρόνητα ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῷ τόπῳ. Παρεχωρήθησαν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ πρώτου Σουλτάνου, μὴν ἔχοντας δύναμιν Ναυτικῆ ἀξιόχρεων. Ἀνῆκεν ἐπίσης εἰς τὴν ἀρμοδιότητά των καὶ ἡ δικαστικὴ δικαιοδοσία. Ὁ ἀνώτατος Ἀρχηγὸς καὶ Δικαστὴς ἦτον ὁ Καπετὰν Πασσᾶς. Ἐνεκα τούτων αἱ Νῆσοι εὐρίσκοντο πάντοτε ἀηλλαγμένα ἀπὸ τὰ δεινὰ, ὅσα ἐπασχον αἱ διοικούμεναι δια τῶν Πασσάδων Ἐπαρχίαι (α).

Τὰ τέλη τῶν Νήσων δὲν ἦσαν μεγάλα. Τὰς ἐπιβάρυνε μόνον ἡ ἐτησίος ἐκπλευσις τῷ Ὄθωμανικῷ Στόλῳ, φέροντος ἢ τὸν ἴδιον Καπετὰν Πασσᾶν, ὅσάκις συνέπιπτον ὑποθήσεις σημαντικαί, ἢ ἓνα Ἀντιπρόσωπόν τε· καὶ τοιοῦτος διωρίζετο ὡσεπιτοπλεῖσον ὁ Διερμηνεὺς τῆς Ἀσπρῆς Θαλάσσης. Τὰς ἐπιβάρυνον ἐκ προσδήκης, καθὼς καὶ τὲς ἄλλες τόπαι, οἱ συμπίπτοντες Πόλεμοι τῆς Πόρτας, κατὰ τὲς ὁποῖας ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ δίδωσι καὶ πλοῖα φορτηγὰ καὶ ναύτας.

Τὸ δαιμόνιον τῆς Πατρίδος προδίδτε τοὺς Ναύτας τῆς Τόδρας, Πειτσῶν καὶ Ψαρῶν διὰ τὴν λαμπρὰν ἐποχὴν τῇ 1821. Αἱ Νῆσοι αὗται δὲν

(α) Ἡ νῆσος Τόδρα ἔλαβε μάλιστα, καθὼς καὶ ἡ Μάρη, (ἴδε Σελ: 46,) καὶ Ἡγεμόνα αὐτόχθονα μέχρι τῆς.

ἔδιδον πρὸς τὴν καθεσῶσαν Ἑξουσίαν ἄλλον φόρον, εἰμὴ ἓνα προσδιωρισμένον ἀριθμὸν ναυτῶν εἰς τὸν Στόλον της. Ἀπὸ τὴν βοηθητικὴν ταύτην περισσασιν προῆλθον δύο καλὰ· πρῶτον ἡ ἕξις τῶν Ἑλλήνων Ναυτῶν εἰς τὸ νὰ διοικῶσι πλοῖα τῆς γραμμῆς, μὴν ἐκπληττόμενοι εἰς τὴν θίαν των· καὶ δεῦτερον ἡ ἐκ τῆς ἔτω πως ἀναπληρυσμένης χρείας ἀδιαφορία τῶν Σουλτάνων εἰς τὴν ὁπωσδήποτε συστηματικὴν μόρφωσιν τοῦ προσωπικῆ τῆς θαλασσίου δυνάμεώς των. Ἰδομεν ἐκ τούτων τὴν ἱλεινὴν κατάστασιν τῆς Στόλου τῆς Κωνσταντινῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ 1821. Εἰς αὐτὴν πρὸ πάντων χρεωσθεὶς τῆς μεγάλης θριάμβους τοῦ τοῦ μικροῦ Ναυτικοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Βαθυδὸν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς ΙΣΤ' Αἰῶνος, οἱ Ἕλληνες ἤρχησαν αὐξάνοντες τὴν κτηματικὴν κατάστασιν των διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Ὡς τοιούτοι θέλουσι διαπρέψει πολλοὶ μεταξὺ τῆς Ἑθνικῆς τῶν ὡς συνδρομηταὶ ἐνδερμοὶ τῆς ἡθικῆς βελτιώσεώς τε. Εἰς ταῦτα, τὰ μόνα ζωτικὰ μῆσα τῆς δικαίης πλατυσμῆς καὶ τῆς ἡθικῆς ἀναπλάσεως, δεικνύουσιν οἱ Τῆρκοι τὴν μεγαλητέρα καταφρόνησιν διὰ τὴν ἀμάθειαν, τὸν ὀργανισμόν τῆς Πολιτείας των καὶ τὰ αἴμιστα ὀφέλη τῶν ἀρπαγῶν των· οἱ Ἕλληνες ὅμως τὰ ἐναγκαλιζονται ἐναγώνιοι, καὶ δὲν ἀπατῶνται ποσῶς, ὡς ἦτον ἐπόμενον, εἰς τὰς περὶ τῆς μέλουντος ὑψηλοτέρας ἐλπίδας. Τὸ Ἐμπόριον (α),

(α) Τὸ Ἐμπόριον τῶν Μεγαλοπόλεων τῆς Τερκίας ὅσον ἦτο τυφλὸν καὶ ἐπικερδές, τόσον ἐξ ἐναντίας ἐπεβελύετο ἀδιακόπως ἀπὸ τὴν ἀνύστην Ἑξουσίαν, τὴν μάστιγα τῆς ἀτα-

αὐτὸ τὸ μέγα σοιχεῖον τῷ κοινωνισμῷ, θέλει χορηγήσει βοήθειαν πολλὰ λόγῳ ἀξίαν, (καὶ ἴσως ἀνωτέραν παρ' ἐκείνην τῆς ἐπανόδου τῶν Φώτων,) εἰς τὴν πολιτικὴν παλιγγεννησίαν τῆς Ἑλλάδος. Τὴν ἀρχὴν αὐτὴν βλέπομεν ἀδιαφιλονείκητον ἀπὸ τὴν περίοδον τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας.

Εἰς τὴν Συνθήκην τῆς Καϊναρτσικίου (1774), εἰς τὴν ὅλως ἐμπορικὴν τῆς 1783 καὶ πολὺ πλεον εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἐπαναστασιν (1793) καὶ τὸν Πόλεμον τῆς Ἰσπανίας (1807), χρεωσέει ὁ Ἕλληνας τὴν ἐμψύχωσιν τῆς Ναυτιλίας τῷ (α). Αἱ

ξίας, τὴν πανώλην καὶ τὰς πυρκαϊάς. Εἰς τὴν ἰδίαν εὐρίσκοντο κατὰστασιν καὶ οἱ κτηματῖαι καὶ οἱ ἄλλοι βιομήχανοι εἰς τρόπον, ὥστε ὁ σημερινὸς πλῆσιος ἐξημερώνετο αὖριον ἐνδεέστατος, καὶ ὑδέποτε σχεδὸν μία κατὰστασις λαμπρὰ μετέβαινεν εἰς τρίτον πρόσωπον, σπανίως δὲ εἰς δεύτερον.

: Ποῖος ἀμφιβάλλει, ὅτι ἡ ἠθικὴ κατὰστασις τῶν Ἑλλήνων ἠθέλει εἶναι πολὺ βελτιωτέρα, ἂν ἔλειπον αἱ τοιαῦται ἐπιβλαφαί, γεννήματα φυσικὰ τῶν ἐλλείψεων μιᾶς ἀμαθῆς καὶ αὐθαιρέτης Ἐξουσίας; Καὶ ὅμως κρίνονται πλέον ἀξιεπαινοί εἶς τοι, ἐν ᾧ ἐνησχολῶντο ἀνευδότης νὰ ὑπερβαίνωσιν ὅλας αὐτάς τὰς δυσυπερβλήτους ἐναντιότητας.

(α) Καθὼς ὅλα τὰ πράγματα τῷ Κόσμῳ, παρομοίως καὶ τὸ Ναυτικὸν ἔχει τὰς μεταβολὰς του, περιοδεύον ἀπὸ τόπον εἰς τόπον. Κατὰ τὸν ΙΗ' Αἰῶνα ἡ Πιάτμος καὶ τὸ Μεσολόγιον εἶχον πρῶτα τὸ μεγαλῆτερον Ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖνο τῆς πρώτης ἐπροστατεύετο ἀπὸ τὴν Σημαίαν τῷ Ἀρχιεπίσκοπῳ Ἰωάννῳ τῆς Μελίδης.

Μετέβη κατόπιν εἰς τὰς νήσους Ὑδρας, Πετσῶν καὶ Ψαρῶν. Κατὰ δεύτερον λόγον θεωρεῖνται ἐκεῖνα τῆς Κασσῆς, Μηκῶνς, Λαλαγεῖδός καὶ ἄλλων τινῶν Λιμένων τῆς Μεσογείου, ἡ φυσικὴ ἀκαρπία τῶν Νήσων τούτων ἠνάγκασε τὴν κατοικίαν των εἰς τὴν θαλασσοπολίαν· ἡ δὲ γειτονία των μετὴν Ἰε-

πρώται περισάσεις ἔφερον αὐτὴν ὑπὸ Σημαίας Ῥωστικὰς εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ τὸν Ἀδριατικὸν Κόλπον· αἱ δὲ δευτέραι εἰς τὰς παραλίς τῆς Ἰσπανίας καὶ εἰς ἐκείνας τῆς Γαλλικῆς Προβέντσης. Ἡ σιτοδεία καὶ ἡ προκύψασα ἀπὸ αὐτὴν ἐπικερδεσάτη σιτεμπορεία ἐπολλαπλασίασαν ὀγλίγωρα τὴν εὐτυχίαν τῶν Νήσων· καὶ ἔφερον τὸ Ναυτικὸν τῶν εἰς κατάσασιν τοῦ νὰ διαπρέψῃ ἐναντίον τῷ διπλῷ κινδύνῳ τῶν συστηματικῶν Πολιορκιῶν ἐξ ἑνὸς μέρους καὶ τῶν

λοπόννησον καὶ τὴν Στερεὰν εἰλκυσε συνάμα τὰς ἐμπορικὰς Συντροφίας τῶν εὐκαταστάτων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μεγάλων πλοίων τῶν ἔφθανε τὰ 200 ἐπὶ τῷ Πόλει τῷ 1821.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ναυτῶν τῆς Ὑδρας ὑπερέβαινε τὰς 5000. Αἱ ἄλλαι μὲν οἱ ἠρίθμουν τοσούτους. Διὰ τὴν μερικὴν ὁμαλότητα καὶ τὸν ἀξιόλογον λυμένα των αἱ Πέτσαι ἠθέλον εἶναι πολυπληθέστεραι, ἂν δὲν ἔδυστύχουν εἰς τὸν Πόλεμον τῷ 1769. Διὰ τὴν τότε ἡσυχον διαγωγὴν τῆς ἡ Ὑδρα ἔσυρεν εἰς τὸ μέρος τῆς μέγαν ἀριθμὸν φυγάδων ἀπὸ αὐτὰς καὶ τὴν Πελοπόννησον. Ὅλοι οὗτοι ἐβιάσθησαν νὰ ἐκδοθῶσιν εἰς τὴν ναυτιλίαν.

Αἱ Πέτσαι ἤδη ἀκμάζουσιν εἰς τὸ Ναυτικόν, καθὼς καὶ οἱ πάροιχοι τῆς Αἰγίνης Ὑφανοὶ· πρὸ πάντων δὲ ἡ Ἑλληνικὴ Νῆσος τῆς Κεφαλληνίας, ἀριθμῶσα ὡς 15,000 ναῦτας. Ἡ περίφημος Ὑδρα ὠπισθοδρόμησεν ὁλοκλήρως, ἀπολέσασα τὰ πλοιά της ἐπὶ τῷ Πόλει. Προκύπτει ἄρα νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ Πόλεμος τῷ 1769 ἀφανίζει τὰς Πέτσας, καὶ ἀνοίγει τὸ δρόμον εἰς τὴν γείτονα Ὑδραν, προετοιμαζὺν εἰς αὐτὴν τὴν μετὰ ὑπεροχὴν τῆς ὡς πρὸς τὴν θαλασσίαν Δύναμιν τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖνος τῷ 1821 ἐνδυναμώνει τὰς πρώτας, καὶ παραλύει τὴν δευτέραν, οἱ υπερήφανοι Κιάτικοι τῆς ὁποίας ἀναγκάζονται τελευταῖον νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῷ Αἰγυπτιακῷ καὶ τῷ Εὐξαρινῷ Στάλῳ. Μαράδοξοι μὲν ταῦτά τε!

πειρατειῶν τῆς Ἀφρικῆς ἐκ τοῦ ἄλλου.

Νέα βήματα παρορσιάζουσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας νείας καὶ μεγάλας ἐλπίδας. Εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνὴν καθίστανται διάσημοι ἄνθρωποι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ 1731. Ὁ χρόνος παραδίδων εἰς τὴν λήθην τὰς μνησικακίας, μετριάζων τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ζηλοτυπίας, πλησιάζει βαθυμηδὸν καὶ τὸν πλέον βάρβαρον εἰς τὰς κανόνας τῆς λογικότητος. Οἱ Τῆρκοι ἐκτιμῶσιν ἤδη τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος τὴν δοκιμότητα. Ἐντεῦθεν ὁ Ἕλληνας ῥεαγιστὴς προχωρεῖ εὐθὺς εἰς τὰς ἀξίας τῶν μεγάλων βαθμῶν, λαμπρυνόμενος μὲν τὰ Διαδήματα τῶν δύο Διερμηνειῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐλῆς καὶ τῶν δύο Ἡγεμονειῶν τῆς Δακίας. Ὡς τοιοῦτος ἀναπτύσσει πολυειδῶς τὰς ιδέας τε, ἐπηρεάζει εἰς τὴν διαγωγὴν τῆς Ἐξουσίας, πλετεῖ καὶ δεικνύεται προβαίνων εἰς φρονήματα ὑψηλότερα.

Ἡ τάξις τῶν Φαναριωτῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπαρσείασέ τινας μεγαλόνοας, φίλους εὐλικρινεῖς τῇ κοινῇ καλῇ καὶ ἐπιχειρηματίας. Ἡ Ἰσορία τῆς Ἐπαναστάσεως φέρει ἐπὶ κεφαλῇς τῆς τὸ ὄνομα τῆς Ὑψηλάντης. Δὲν ἐσερεῖτο τὰ μέσα καὶ ὡς τοιαύτη ἠδύνατο νὰ λάβῃ τὴν λαμπρότητα δέσιν εἰς τὴν πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ἐποχὴν τῆς Ἑθνικῆς, προάγυσά το μὲλλον τῆς πολιτικῆς τοῦ τύχης. Ἐσερεῖτο οὖν τὴν πλήρη δόλῃσιν ἔνεκα τῶν ἐλαττωμάτων, τὰ ὅποια εἶπετο νὰ γεννηθῶσιν ἀπὸ τὴν ἐπαγομένην διαφθορὰν τῶν ἀντιζηλιῶν καὶ τῆς τυραννικῆς προσκλήσεως τῇ πλῆτι. Ἦτον ἄρα ἐν Σύστημα ἀνθρώπων, φέρον τὰ ἐλαττώματα τῶν παλαιῶν Ὀλιγαρχιῶν.

Μεολοντῆτο τὸ "Εθνος τὸ Ἑλληνικὸν ἀπῆλυσεν ἐν μέρει τὰς βοηθείας τῆς, τεθειμένον ἤδη εἰς μίαν τῆς προτέρας τῆ ἐντιμωτέραν σάσιν. "Εβλεπε μὲ ἐσωτερικὴν χαρὰν ἀναλαμβάνουσάν τὴν ἐξωτερικὴν τιμὴν τῆ, καὶ ἐσεμνύνετο εἰς τῆς νόας ἐκείνης, ὅσοι ἐφιλονεικησαν καὶ εἰς τὰς πλείον δυσχερεῖς περιστάσεις μὲ τὸν διπλωματικὸν Κόσμον.

Ἡνωμένη ἡ πολιτικὴ δύναμις τῶν Φαναριωτῶν μὲ ἐκείνην τῆ Ἱερατεῖς, χαίροντος, ὡς εἶπαμεν (α), προνόμια σημαντικὰ Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Πολιτικῆς δικαιονομίας, ἀπετελεῖ τὴν ζηλότυπον θῆσιν τῆ "Εθνὸς μεταξὺ τῶν ἄλλων Λαῶν, ὅσοι ἦσαν ὑποβεβλημένοι ὑπὸ τὴν Τυρκικὴν Δυναστείαν.

Ἀπὸ τὴν μέχρι τῆδε σειρὰν τῶν διαφορῶν τάξεων δὲν ἀποξενώνομεν καὶ τὰς λεγομένας Συντεχνίας (Ἑσνάφια). Δὲν ἦτο καταφρονητία ἡ δύναμις καὶ τῆς, διοικουμένων καὶ δικαζομένων ἀπὸ ἀνωτέρων Ἀρχηγῶν, ἐκλεγομένων ἐκ τῆς ὁλομελείας τῶν. Αἱ Συντεχνίαι, ἔχουσαι ὡς εἶπομεν (β), ψῆφον ἰσχυρὰν καὶ εἰς τὰ πράγματα τῆ Ἐκκλησιαστικῆς Θρόνῳ τῆς Ἡωνσαντινῆ πόλεως, τιμῶνται ἐκ προσθήκης διὰ τὸ ἀπλόηδες, τὸ φιλόπορον καὶ τὴν γενναίαν συνδρομὴν τῶν εἰς συστάσεις Σχολείων καὶ εἰς ὑποτροφίας Μαθητῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διάσωσης τῶν Γραμμάτων. — Ἐπιρροή τῆς Θρησκείας καὶ Ἰλώσεως. — Μεταγλωττίσεις Βιβλίων εἰς τὴν Τυρκικὴν φωνήν. — Ἀρχαὶ τῆς ἐπανόδου τῶν Μαθητῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Ζωσιμάδαι. — Φιλόμυσον τῇ Ἱερατεῖ. — Φιλόμυσος Ἑταιρία. — Μεταφρασαὶ κλπ. — Ὁφείλειαι τῆς Ἱστορίας. — Παρατηρήσεις.

Φθάνομεν ἤδη εἰς τὸ σοιχειοδύσερον μέρος, διὰ τῇ ὁποίᾳ προήχθη ἡ ἠθικὴ τῇ Ἑλληνος. Φέρει καὶ τῷτο ἴσην μὲ τὸ Ἐμπόριον ἐπιρροὴν εἰς τὸ μέγα καὶ ἱστορικὸν Συμβάν τῇ 1821. Εἶναι δὲ ἡ δι' ὀλίγων καιρῶν πρόοδος εἰς τὴν παιδείαν: πρόοδος, πάντοτε ὑπερίχουσα ἀπὸ ἐκείνην, ὅσῃν ἡδύνατο νὰ κάμῃ ἄλλος ὁποιοσδήποτε Λαὸς, τεθιμμένος εἰς παρομοίαν μὲ τὸν Ἑλληνα παθητικὴν σάσιν. Ἦτον ἀδύνατον εἰς τὴν τυραννίαν νὰ περιορίσῃ τὴν βοηθητικὴν εἰς τοῦτο ἀγχίνοιαν τῇ πνεύματός τε.

Ὅποια εὐτυχὴς πρόβλεψις! Κατὰ τὸν κλυδωνὰ τῶν πολιτικῶν ἀσφολειῶν τῶν οἱ Ἕλληνες φυγαδεύουσι τὰς Μῆσας τῶν εἰς τὴν Ἱταλίαν (α):

(α) Ἡ σωτηρία τῶν Γραμμάτων συναπαρτίζει ἓνα ἐκ τῶν σημαντικωτέρων κλάδων τῆς προτέρας Ἱστορίας τῇ Ἑθνῆς. Τὴν θέσιν αὐτὴν σαφηνίζει ἀρκετὰ ἡ ἀκόλουθος εὐρεθεῖσα εἰς χειράς μας περιληπτικὴ Σημείωσις, ἀνήκουσα εἰς Ἑλληνα πεπαιδευμένον καὶ φίλον τῆς ἑθνικῆς τιμῆς.

— Κυρίως ὁ ΙΔ' καὶ ΙΕ' Αἰὼν εἶναι ἐπίσημοι εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Γραμμάτων. Αὐτοὶ προητοίμασαν τὴν μεγίστην

Τας φυγαδεύουσι προβλέποντες την μέλλουσαν χρησιμότητά των κατα τῷ ἀγκαιῷ ἤδη Βαρβαρισμῷ. Ὁ χρόνος ἔδειξε τὸ ἀποτέλεσμα της.

Μεταβολὴν τῷ ΙΣΤ'. Εἰς τὰς αἰῶνας τῆς ἡρχήσαν νὰ ἀναγεννῶνται αἱ Μαθήσεις καὶ ἡ φιλοκαλία μεταξὺ τῶν Λαῶν τῆς Εὐρώπης. Κατὰ ἀναντίρρητον λόγον χρεωστῶσιν οὗτοι εἰς τὰ πολύτιμα λείψανα τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τὴν μόρφωσιν τῆς αἰσθήσεως τῷ καλῷ καὶ τὴν παλιγγενεσίαν τῶν Ὠραίων Τεχνῶν.

Ἡ στενοχωρία, εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκετο κατ' αὐτὰς τὰς ἐποχὰς τὸ Βασίλειον τῆς Ἀνατολῆς, ἐπαπιλωμενον κάθε στιγμήν ὑπὸ τῶν Τῦρκων, ὑπῆρξεν ἡ αἰτία στενωτέρας σχέσεως μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Οἱ Βασιλεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως διευθύνοντο πρὸς τὰς Ἡγεμόνας τῆς Δύσεως περὶ βοηθείας. Ἀλλ' εἰς τὰς αἰῶνας τῆς ἦτον ἀδύνατος ἡ στερέωσις τῆς πολιτικῆς, πρὶν ἢ ἐνωθῶσιν αἱ δύο Ἐκκλησίαι. Οἱ Παλαιολόγοι ἐπροσπάθησαν νὰ συμβιβάσωσι τὰ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Θρησκευτικὰ Σχίσματα. Εἰς τὴν ἐκτέλεισιν ὥμως τῆς τῷ σκοπῷ, ἐπρεπε νὰ συγκροτηθῶσι Σύνοδοι, ἱκαναὶ νὰ συμβιβάσωσι τὰς διαφοράς. Διὰ τὸν σκοπὸν τῆτον ἐστάλησαν πολλάκις Πρίσβεις εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ὁ βασιλεύων Τόκος εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχεν ἐμπνευσεὶ πρὸς τὰς Ἄνδρας τῆς τῆς κλίσιν πρὸς τὴν κλασικὴν Φιλολογίαν καὶ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Φιλοσοφίαν. Αὐτοὶ εὗρον εἰς τὴν Ἰταλίαν μίαν γενεὰν προητοιμασμένην ἀπὸ τὸν Δάντην Πετράρχην καὶ Βοκκάκιον εἰς τὸ εἶδος τῆς παιδείας καὶ εἰς τὸν βαθμὸν ἱκείνον τῆς παιδεύσεως, οἱ τῆς ἦτον ἀναγκαῖοι εἰς αὐτὰς, διὰ νὰ γενθῶσι τὴν κλασικὴν Φιλολογίαν. Ἐνταῦθα εὗρον πολλὰς Πάππας καὶ ἄλλους Ἡγεμόνας ἱραστὰς καὶ ὑπερασπιστὰς τῶν Μαθησεων, καθὼς καὶ τὴν λαμπρὰν Οἰκογένειαν τῶν Μεδίκων, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ἱμπνέει εἰς τὴς φίλεις τῶν Μουσῶν τὸ εὐγενέστερον σῖβας. Ἐν Μίλος τῆς ἰνδόξας ταύτης Οἰκογενείας ἱπωνομάσθη ΠΑΤΗΡ ΤΩΝ ΠΑΜΜΑΤΩΝ, διὰ τὴν ὁποίαν ἱχορήγει εἰς αὐτὰ καὶ εἰς τὰς ἱπαιδεύμενους συνδρομὴν καὶ προστασίαν.

Ἀνιφίραμεν, ὁπόσῃν τὰ ἤδη τῆς Ἐξουσίας ἔχουσιν ἐπήρειαν μορφωτικὴν εἰς ἐκεῖνα τῷ Λαῷ. Ἀλλὰ, χάρις εἰς τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Γλῶσ-

Εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἡ ἐφεύρεσις καὶ τελειοποίησις τῆς Τυπογραφίας πολλαπλασιάζει τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα πρότερον ἡγοράζοντο μὲ τὸ βάρος τῷ χρυσῷ, διασπείρει τὰς γνώσεις καὶ διαφυλάττει τὰς Ἐπιστήμας ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῷ νὰ μηδενισθῶσι διὰ τὰς Πολιτικὰς Μεταβολὰς τῷ Κόσμῳ.

Αἱ κατακτήσεις τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐβίβασαν ὅλως τὴς τότε πεπαιδευμένους Ἕλληνας νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἐκεῖ ἤρχησαν νὰ διδάσκωσι τὰ Ἑλληνικὰ ἱεράμματα. Οἱ Λαοὶ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης τὰ ὑπεδέχθησαν μὲ μεγίστην προθυμίαν. Ἐνας τῶν σημαντικωτέρων τῶν Ἑλλήνων εἶναι καὶ ὁ Λάσκαρης. Αὐτὸς κατέφυγε πρῶτον ἀπὸ τὴν Κωνσταντινῆσιν εἰς τὴν Σικελίαν, φέρων πλησίον τε καὶ σημαντικὰς τινὰς γυναικὰς ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν Κομνηνῶν καὶ τὴς ἀθανάτης θησαυρὸς τῶν Συγγραμμάτων τῶν μεγαλητέρων νέων τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν μετέβησαν εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ Χρυσολωρᾶς, ὅπῃ πρῶτος ἐδίδαξε δημοσίως τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν μὲ παράδοξα ἀποτελέσματα. Δημήτριος Χαλκοκονδύλης ὁ Ἀθηναῖος, πρῶτος ἐπιχειρισθεὶς (1488) τὴν ἔκδοσιν τῆς Ὁμήρου· ὁ Βησσαρίων, διαπρέψας διὰ τῆς εὐγλωττίας τε εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον. Ἐπέρμαχος υἱὸς τῆς ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἀνταμείβεται ἀπὸ τὸν Πάππαν Εὐγένειον ὑψωθείς εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Καρδινάλεως, καὶ ἀπὸ τὸν Πῖον Β' ψηφίζεται Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ οἰκία τε, εἰς ὅποιανδήποτε πόλιν τῆς Ἰταλίας καὶ ἂν εὐρίσκετο, ἦτο συνέδριον τῶν Πειπαιδευμένων, καὶ ἀπετέλει εἶδος Ἀκαδημίας. Ὁ Καρδιναλὴς Βησσαρίων εἰς τόσῃν προεχώρησεν ὑπόληψιν, ὥστε δις ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκμὴν τῇ νὰ ἐκλεχθῇ Πάππας. Ἀποθνήσκων ἄφησεν εἰς τὴν Βενετιάν τὴν πλεσίαν Βιβλιοθήκην τε, προσδιορίσας διὰ διαθήκης τὸ νὰ ἐπιστραφῇ αὕτη εἰς τὴν Ἑλλάδα. ὅταν ἀναλόβῃ τὸ Βασίλειόν της. Ἡ Βασι-

σαν, συμβαίνει ἤδη ὅλον τὸ ἐναντίον. Τὴν Θρησκείαν των πρεσβεύουσιν οἱ Ἕλληνες μεταξὺ πλημμύρας αἵματος καὶ ἀμηχανίας, καὶ εἰς αὐτῆς

λικὴ ἤδη Κυβέρνησίς μας ἔχει ἄρα δίκαιον νὰ τὴν ἀπαιτήσῃ τὴν σήμερον.

Μεταξὺ τῶν Σοφῶν τῶτων φυγάδων ἐπαριθμῶνται καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ὡς ὁ Μοσχόπελος, Μιχαὴλ ὁ Ἀποστόλιος, Ματθαῖος Καμαριώτης Θεσσαλονικεὺς, ὁ Ἀνδρόνικος, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Μονεμβασίας Μάρκος Μῆσερης, τὸν ὅποιον οἱ Ἄλδεις (περίφημοι Τυπογράφοι) μετεχειρίσθησαν εἰς τὴν ἔκδοσιν διαφόρων Ἑλληνικῶν Συγγραμμάτων, ὁ Ἀργυρόπελος, καὶ ὅλοι εἰς ἓνα λόγον οἱ Παιδευμένοι τῆς Ἑλλάδος. Καταφεύγοντες ἑτοι πλησίον τῶν Πριγκίπων τῆς Εὐρώπης, ἐφερον πλησίον των τὰ Συγγράμματα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων καὶ μὴν ἔχοντες ἄλλον πόρον ζωῆς, ἐδίδασκον τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα, καὶ ἐκ τῆς ὠφελῆντο καὶ ὠφελῶσαν.

Κωνσταντῖνος ὁ Λάσκαρης, εὐρισκόμενος ἀκόμη εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἶχε σχηματίσει συλλογὴν Ἀντιγράφων τῶν Κλασικῶν τῆς Ἑλλάδος Συγγραφῶν. Ἡ Συλλογὴ αὕτη, μετακομισθεῖσα εἰς τὴν Σικελίαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐκαμνηγνώστως εἰς τὴν Εὐρώπην τὴς ἐυδοξότερης Συγγραφῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος. Διάφορα Συγγράμματα ἀντιγεγραμμένα ἀπὸ τὰς ἰδίας αὐτοῦ χεῖρας, φέρουσιν ἐπιγραφάς, αἱ ὁποῖαι ἀναμνησκουσιν ἢ σπευδαίαντινα περιγραφὴν, ἢ ἐκφράζουσιν εὐχενέτι αἶσθημα. Ἐφ' ἑνὸς ὠραίη Ἀντιγράφου τῶν Πολιτικῶν τῷ Ἀριστοτέλει εἶναι ἡ ἀκόλουθος Ἐπιγραφή.

“Πλείστη χάρις τῷ Θεῷ, αἰτίῳ παντὸς ἀγαθοῦ. Κωνσταντῖνος Λασκάρειος τῷ Βυζαντίου ὁ κόπος καὶ τὸ κτῆμα, καὶ μετ' αὐτὸν τῷ συνιέντος.”

Τὰ χειρόγραφα τῷ Ἡρόδοτῳ, τῷ Θουκυδίδῃ, τῷ Εὐριπίδῃ, τῷ Σοφοκλεῖ, τῷ Πλάτῳ καὶ λοιπῶν φέρουσι διαφόρους Ἐπιγραφάς, ἀναφερομένας εἰς τὴν κατὰ τὴν Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν διατριβὴν τῷ Λασκάρει. Εἰς τὴν Συλλογὴν ταύτην εὐρίσκονται καὶ Ἐπιστολαὶ πρὸς διαφόρους ἄλλες φυγάδας τῷ Βυζαντίῳ, καὶ Ἱστορικαὶ Περικοπαὶ ἐδέποτε ἐκδοθεῖσαι. Πᾶσα

μόνης ὑποτάσσονται τὰς ὑψηλὰς ἀξιώσεις τῆς ἀπαγγελιομένης εὐδαιμονίας τῶν. Ὑπομένουν καρτερόψυχοι, διὰ νὰ σωθῶσι μίαν ἡμέραν ἀπὸ

Σύνοψις Γενικῆς Ἱστορίας, τὴν ὁποίαν ὁ Λάσκαρς εἶχεν ἐξακολουθήσει μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Ἰωνσταντινουπόλεως, τελειώνει μὲ τὴν διήγησιν τῆς θανάτου τῆς αὐτοκράτορος καὶ τῆς ἐφεξῆς λόγους. “Καὶ ἐπὶ τῷτῃ ἀπώλετο ἡ βασιλεία τῶν Ἰω-
“μαίων, καὶ ἡ Ἐλευθερία, καὶ εὐγένεια, καὶ λόγοι καὶ
“πάν ἁγαθόν.”

Εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ’ ἣν ὁ Λάσκαρς μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἡγεμόνευε εἰς τὴν Φλωρεντίαν ὁ φιλομυθεὶς Κόσμος Μεδίκης. Αὐτὸς περιέβαλεν ἤδη πολλὰς φυγάδων οἰκογενείας, καὶ ἐδέποτε ἐπαύειν ἀπὸ τοῦ φιλάνθρωπον τῷτῃ ἔργον, διὰ ἀρκετὴν ἀνταμοιβὴν τῇ ὁποῖα ἐνόμιζε τὴν παρουσίαν τῆς Λασκάρεως, φέροντος μετ’ αὐτῆς τὰς τέχνας καὶ τὰ μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὴν Φλωρεντίαν ἤρχησε τότε ἡ πρόθυμος καλλιέργεια τῶν Τεχνῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας. Διὰ τῷτῃ ἡ πόλις αὕτη ὠνομάσθη “πόλις τῆς Ὀμήρου.” Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς φιλομυθεῖς Μεδίκης ἡ λατρεία τῶν τεχνῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυίας προήχθη ἐπὶ τοσούτον, ὥστε εἰς τὸ παλάτιον τῷτῃ ἑωρτάσθη τὸ Γενέθλιον τῆς Ἰλιάτῳ, τὸ ὁποῖον ἦτο πεπαυμένον εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸ δώδεκα αἰῶνων.

Ἡ Ἰταλία δὲν ἦτο τὸ μόνον ἀσυλον τῶν πεπαιδευμένων φυγάδων Ἑλλήνων. Ἀνδρονίκος ὁ Κοντοβλάκος ὑπῆγε (1474) εἰς τὴν Βασιλείαν, πόλιν τῆς Ἑλβετίας, ὅπου ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆς Ἰωάννης Γεϊχλίν, ὅστις ἐνέπνευσε εἰς τὴν ἑρμάνειν τὴν κλίσιν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Αὐτὸ τῷτῃ ἐπραξεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ὁ ἐκ Σπάρτης Ἑρμῶνυμος, χρηματίσας διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων.

Ἡμπορεῖτε νὰ παρατηρήσῃ ἐνταῦθα, ὅτι ἡ Τοσκάννα, μολονότι μικρὸν καὶ ἀδύνατον κράτος, ἀπέκτησε μεγάλην λαμπρότητα καὶ δόξαν διὰ τὴν εἰς τὰς Ἐπιστήμας καὶ τὰς ἱερὰς Τέχνας προοδὸν τῶν ἱατοίκων τῆς, προστατευομένης ἀπὸ φιλομυθεῖς ἡγεμόνους.

τα δεινά, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρων προίβαλλε πᾶσαν ἀποφυγὴν ἢ ἀπλῇ ἐξόμωσις.

Οἱ Ἕλληνες τιμῶσι τῶν Προγόνων τῶν τὸ Ἑθνικὸν Ὄνομα, μολονότι αἱ Μεταβολαὶ τὰς διδουσι νέον καὶ ξένον. Ἀλλὰ πᾶν ξένον εἶναι καὶ προσωρινόν. Δὲν ἀφίνουσι διὰ τοῦτο τὴν πατρῴαν γῆν, διὰ νὰ μὴ χάσῃσι τὸν ἔθνισμόν καὶ αὐτὴν ἴσως τὴν Θρησκείαν τῶν, πνιγόμενοι εἰς τὸν ὠκεανὸν τῇ ἄλλῃ Κόσμῳ.

Ἡ Ἑλλὰς καταμολύνεται ἐκ συνεχείας ἀπὸ τὰς ἀγρίας φυλάς, ὅσαι καταρρέουσιν ἀπὸ τοῦ Καυκάσου, πλημμυρῆσαι ὅλην τὴν ὠραίαν Εὐρώπην. Φυλάττει ὁμῶς παρακαταθήκην ἱερὰν τὴν Γλῶσσαν τῶν Πατέρων τῆς, ἃν καὶ τρόπον τινα ἐφιλοτιμήθησαν νὰ τὴν ἀφανίσωσιν ὁλόκληρον αἱ προηγηθεῖσαι Ῥωμαϊκαὶ καὶ Ἑννετικαὶ ἀναμίξεις (α). Εἰς αὐτὴν καὶ τὴν Θρησκείαν χρεω-

Οἱ Ἕλληνες, ἀποκτήσαντες ἤδη ἀρκετὰς δάφνας διὰ τὰς πολεμικὰς τῶν ἀγῶνας, εἶναι καιρὸς νὰ ἔμβωσι καὶ πάλιν εἰς τὸ σταδίου τῶν Μαθησέων καὶ τῶν ἱερῶν Τεχνῶν, ὡς προγο- νικῆν τῶν ἀρετῶν.

(α) Ἡ Τυρκικὴ, ἂν καὶ ἐπικρατῆσα Διαλεκτὸς τῆς Ἑξασίας, εἰσῆξεν ὀλιγωτέρως μολυσμὸς. Ἐφερεν ἐλάττωσιν ἐπαισθητὴν καὶ τῶν ἡ Μεταβολὴ τῇ 1821.

Αἱ ἀπὸ τὴν βίαν τῶν ἐξολοθρευτικῶν πολέμων προελθῆσαι μεταναστάσεις τῶν Ἀλβανῶν δὲν ἐξέτεινον κατ' εὐτυχίαν ἔξω τῆς σφαίρας τῶν τὴν διεφθαρμένην Ἀλβανικὴν γλῶσσαν. Ῥ- πάρχουσα αὕτη παραφύστικὴ τῆς ἀρχαίας Ἰλλυρικῆς, περιέ- χει ἀρκετὰς Ἑλληνικάς, καὶ μάλιστα Αἰολικάς, λέξεις, καὶ ἐν τρίτον Σλαβονικάς, Λατινικάς καὶ Κελτικάς. Προσθέτων- τις καὶ τὴν μετέπειτα μίξιν πολλῶν Τυρκικῶν, ἀφ' ἑνὸς χρόνου ἐπλημύρῃσαν οἱ βαρβαροὶ τὴν Θράκην, Ἰλλυρίαν καὶ Ἡ- πείρον, εὐρίσκει εἰς αὐτὴν τὴν μεγαλητέραν τραγελαφικὴν ἀηδία.

τῷ τὸν χαρακτήρᾳ τῶν καὶ τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἡθῶν τῶν οἱ Ἕλληνες. Ἄρα, ἐνῶ ἡ Ὀρησκεία καὶ ἡ Γλῶσσα δὲν παρεχαράχθησαν, ἐπομένως μὴτε τὸ Ἔθνος καὶ ὁ χαρακτήρ τῆ ἐξουθενώθησαν. Καὶ βλέπομεν, ὅτι, ἐνῶ ἡ Ὀρησκεία σώζει πρῶτον τὴν Γλῶσσαν, αὕτη ἀκολούθως ἐλευθερώνει τὴν Ὀρησκειάν καὶ τὴν Πατρίδα ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῶν.

Εἶναι ἀληθινόν, ὅτι αἱ Ἀποικίαι τῆς Ἀσίας, τῆ Πόντου καὶ ἄλλων μερῶν ἐερεήθησαν, ὅ,τι ἠτύχησε νὰ ἐπιφυλάξῃ εἰς ἑαυτὴν ἀγαθοὶ ἢ Ἑλλὰς. Εἶπομεν (α), ὅτι ὁλόκληροὶ Λαοὶ παρὰ τὴν ἀπίθανον μείωσιν τῷ πληθυσμῷ τῶν ὑπεχρεώθησαν νὰ δεχθῶσι καὶ τὴν φωνὴν τῆ νέου Κυρίων. Ἀλλ' οἱ ἴδιοι Ἕλληνες προέβλεψαν μετῴπειτα τὴν ἔλλειψιν αὕτην διὰ τῆς εἰς τὸ Τυρρικὸν μεταγλωττίσεως τῶν Ὀρησκευτικῶν Βιβλίων μὲ χαρακτήρας Ἑλληνικῆς. Κατ' αὕτην τὴν μέθοδον καὶ οἱ Λαοὶ ἔτοι, ἄπειροὶ παντάπασιν καὶ τῶν σοχειοδεστέρων ἰδεῶν τῆς κοινῆς νείας, παιδαγωγῶνται εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλεται ἡ μελέτη τῶν Γραφῶν καὶ ἡ σταθερότης τῷ Ὀρησκευτικῷ χαρακτήρῳ. Τὸ μέτρον τῆς μεταγλωττίσεως διαδίδονται πολὺ πλέον ἀξίειπαινοὶ προσπαθήσεις, ὁ-

Τὴν ἰδίαν ἔλαβε τύχην καὶ ἡ ἰδιότροπος τῶν Λακωνίων, καὶ ἐκείνη τῶν Βλάχων τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας. Εἰς τῆς ὅλης εἶναι κοινὴ καὶ ἡ καθομιλουμένη Ἑθνικὴ Διάλεκτος, τῆς ὁποίας ἡ ἀπὸ τῆ 1821 βελτίωσις καθίσταται περιεργὸς ἐφώντι.

(α) Σελ: 17.

φορώσαι την σύσασιν Σχολείων Ἑλληνικῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς παχυτέρας βαρβαρότητος.

Εἰς τὴν ἀμάθειαν τῶν Τῦρκων (α) πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ ὁ Ἕλλην καὶ τινα χάριν. Τῆς διεκράτει αὐτὴ ἀλυσσοδεμίνας τρόπον τινα εἰς μίαν δέσιν, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἠγγύον, ποῖα μέτρα ὠφέλυν, καὶ ποῖα ἔβλαπτον ἀναφορικῶς ὡς πρὸς το Πολιτικόν των Σύστημα. Οἰστρηλατῶμενοι

(α) Ὁ κοινότερος χαρακτήρ τῶν Τῦρκων ἦτον ἡ ἀμάθεια. Δὲν ἦσαν διὰ τὺτο ἐπιτήδαιοι τύραννοι. Ἄλλως ἡ Ἑλλάς ἤθελεν ἀναστενάξει περισσότερον καιρὸν ὑπὸ τὸν ζυγόν των.

Τῆς ἀμαθείας τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα προβλέπων, ὡς φαίνεται, κάποιος Ἰμβραχήμ Ἐφένδης, (γνωστὸς εἰς τὰ Χρονικά τῶν Τῦρκων, ἐκ τῆς ὁποίας διεπραγματεύθη Συνθήκης μετὰς τῶν Ἄντις καὶ Αὐστριακῆς εἰς τὴν μικρὰν πόλιν τῆς Σερβίας Βασσάροβιτις,) ἠθέλησεν (ἐπὶ τῷ Σουλτάν Ἀχμέτ Ι', 1727,) νὰ εἰσαῇ τὸν τύπον εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν. Ἡ εἰσαγωγὴ ἐπεκυρώθη διὰ Χάτ Σερίφις· ἀπὸ δὲ τὴν τύπωσιν ἐξαιρῶντο μόνον τὰ Κανονικά καὶ τὰ Νομικά Βιβλία. Ἀλλὰ μετὰ τὸν συμβάντα (1746) θάνατον τῷ Διευθυντῇ ἔμεινε νεκρὰ καὶ ἡ ἐπιχείρησις. Μετέπειτα ἐπὶ τῷ Σουλτάν Ἀβδὺλ Χαμίτ ἀνεστερεώθη (1784) ἕτος, καταργηθεὶς μετὰ τριετίαν μετὰ τὴν πτώσιν τῷ ὑπερσπιστῇ τῷ Μεγάλῳ Βεζύρῃ Χαμίδ Χαλίλ Πασσᾶ. Ὁ τελευταῖος Σουλτάν Μαχμέτ, μιμῶμενος τὸ παράδειγμα τῶν δυὼ σημειωθέντων προκατίχωντες, ὑπεστήριξε τῷτον, ἀρᾷ ἰδοκίμασεν ὅλας τὰς εἰς τὸν Ἀλκορανικὸν Νόμον στηριζομένας ἐνστάσεις τῶν Μουφτίδων, Σοφτάδων καὶ Οὐλλεμάων. Ἐκτοτε, ὡς φαίνεται, προδιέδεν ἕτος τὸν σκοπὸν, τῆς ὁποίας ἐπραγματοποίησε, 1826, γενικῆς Μεταρρύθμισεως τῷ ἰσωτερωτέρῳ. Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν δημοσιεύονται ἡδη καὶ Ἑφημερίδες Ἰερικαί.

Ἡ ποῖα δύναμις ὑπερφυστικὴ δύναται νὰ πολεμήσῃ πλείον τὴν ἐπιβίον τῶν Ἰωτῶν;

ἔτιοι ἀπὸ προσφορᾶς χρημάτων, ἀπαξ διδομένων, ἢ καὶ ἀδύνατοι νὰ ἐκτιμῶσι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν δύναμιν τῶν Φώτων, ἐσυγχώρουν τὴν σύτασιν Σχολείων μὲ τόσῃν εὐκολίαν, μ' ὅσῃν δυσκολίαν κατεπείδοντο νὰ παραχωρήσωσι τὴν οἰκοδομὴν, ἢ ἐπισκευὴν, Ναῦτινος.

Ἐξάγεται λοιπὸν, ὅτι ἡ Τυρκικὴ Κυριαρχία, ἂν καὶ ἐπέφερε τὰ πάνδεινα διὰ τὴν βαρβαρότητα της, ἦτο προτιμητέα διὰ τὴν ἀμάθειάν της μέχρι τινὸς παρὰ πᾶσαν ἄλλην συστηματικὴν καὶ πεφωτισμένην Δυναστείαν (α). Ἄλλως ἤθελεν ἐξαντλήσει ὅλην τὴν προσοχὴν της εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τῆς Ἑλληνος, ἢ καὶ ὁλόκληρον, ἔὰν ἐδύνατο, τὴν φωτοκτονίαν, σπρώχνουσα τῆτον ἐπιτηδείως εἰς τὴν τελείαν διαφθοράν τῆς πνεύματος καὶ τῶν ἡθῶν τῆς. Ἐξουσία ἤθελεν εὐδοκιμήσει εἰς τὴν διάθεσιν Ἐθνους, φύσει ὀρμητικῆς πρὸς τὰς Μύσας;

Τὴν πρώτην ἐπάνοδον τῶν Μαθησέων εἰς τὴν Ἑλλάδα θεωρεῖμεν διὰ τῆς Δαμοδῆς τῆς Κεφαλληνίας. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν τῆς, κοινὴν δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, παρέδιδεν ἕτος καὶ ἀνώτερα Μαθήματα. Διὰ τῆς προσφυῆς μεθόδου τῶν παραδόσεών του ἀνέδειξεν εἰς διάστημα ὀλίγον πολλὰς Μαθητὰς, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίθη καὶ ὁ Μοσχόπουλος (β).

Ὁ Ἱστορικὸς τῆς νέας Ἑλλάδος θίλει διαιωνί-

(α) Ζῆτει καὶ Ἐποχ. Α' Κεφ. Γ'.

(β) Χρηματίσας Διδάσκαλος καὶ τῆς Νικολάου Μαυροματῆ, ἐνὸς τῶν ὁπαδῶν τῆς Ῥήγας.

σει τὴν εὐγνωμοσύνην τῇ "Εθνῶς πρὸς ἐκείνους, δια τῆς γενναίας προσπαθήσεως τῶν ὁποίων ἔλαβον ὑπαρῆν τὰ Γυμνάσια τῶν Ἰωαννίνων, Ἀθῶνος, Πάτμου, Θεσσαλονίκης, Χίου, Σύφνης, Σμύρνης, Κυδωνίων, Βυζαντίου, Ἰασίου, Βυκερρεΐας κλπ. Πλήθος ἄλλο Διδακτικῶν Καταστημάτων εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος (α) ἐπέιχον τὴν δευτέραν τάξιν.

(α) Ἀπὸ τὴν τιμὴν αὐτὴν μένει ὑστέρᾳ πολὺ ἡ Πελοπόννησος. Τὸ ισχυρώτερον μέρος τῆς, οἱ Προεστώτες, ἔχοντες τὸ παράδειγμα τῶν ἐπίσης βασανιζομένων Ἰωαννίνων, τῆς Θεσσαλονίκης, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Κρήτης καὶ αὐτῆς ἀκόμη, ἂν πρέπη νὰ εἰπώμεν, τῆς ἐνδοτέρας Ἀσίας, ἠμποροῦν νὰ καταστήσωσι ἱ γυμνάσιον Ἑλληνικὸν τῇ πρώτῃ βαθμῇ ὡς πρὸς τὴν περίστασιν ἐκείνην τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ, φαίνεται, δὲν εἶχον αὐτὴν τὴν εὐγενῆ διάθεσιν, περιπεπλεγμένοι ἐξαιρετικῶς εἰς τὴν τυρβὴν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῇ τότε. Ἡ δὲ λυπηρὰ ἀποτυχία τῷ Καρισιώτῃ Ἐμπόρῳ, ἐπιχειρισθέντος δι' ἰδίας δαπάνης τὴν εἰς τὴν Πατρίδα τῆς (Λακωνίαν) ἀνέχεσθαι μιᾶς Σχολῆς, ἀποδεικνύει πασιφανῶς, ὅτι ἡ Παιδεία ὄχι μόνον ἡμελείτο, ἀλλὰ καὶ κατετρέχετο κατὰ δυστυχίαν περισσότεράν ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου τέτῃς.

Οἱ ὀλίγοι μεταβαίνοντες εἰς τὴν Εὐρώπην νέοι Πελοποννήσιοι ἐσπούδαζον μᾶλλον τὴν Ἰατρικὴν καὶ ὄχι ποτὲ μὲ τὸν σκοπὸν τῇ νὰ φωτίσωσι τὴν Πατρίδα των ὡς Σχολάρχαι. Τὸ ἴδιον ἠκολούθουν καὶ οἱ σπουδάζοντες εἰς τὰ Γυμνάσια τῆς Ἑλλάδος διασκορπιζόμενοι εἰς ἄλλους τόπους, ἐνῷ δὲν εὕρισκον εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς των περίθαλψιν καὶ πόρον. Οἱ δὲ γαυριῶντες εἰς τὸν πομπῶδη τίτλον τῷ Πρῶχοντος δὲν ἔστελλον ὑδὲ τὰ τέκνα των εἰς τὴν Εὐρώπην, ἢ ἀλλῶ, ἐπὶ προφάσει ἀδείσμευ.

Τὸ κακὸν τῷτο ἔλαβε τὸν χαρακτήρα μιᾶς γενικῆς προλήψεως. ὁθεν ἐπήχασε τὸ νὰ φαίνωνται Διδάσκαλοι εἰς τὸν τόπον τῷτον Γαλόγῃνοι τινες, πλῆρεις θεοβλαβείας καὶ ἐπαθεῖ

*Αν ἔλειπεν ἀπὸ αὐτὰ ἡ διδασκαλία τῶν ἱψηλοτέρων γνώσεων, ὅσας ὁ ἀνθρώπινος νῆς ἐγέννησε καὶ ἐκαλλιέργησε· τὸτο ἦτο συνέπεια φυσικῇ τῶν ἐλλείψεων καὶ τῶν πολιτικῶν ὑπονομιῶν, τὰς ὁποίας προέβαλλον ὑποχρεωτικῶς αἱ τότε καταστάσεις. Δὲν ἤμπορεῖ νὰ ζητῇ τις ἀνδρικὰς ἀρετὰς ἀπὸ μίαν νηπιώδη ἡλικίαν.

Μᾶς συγχωρεῖται νὰ εἰπῶμεν μευλοντῦτο, ὅτι τὰ κυριώτερα μαθήματα, ὅσα μορφώνεσι τὸν πολίτην ἐπάξιον τῆ πολυτίμου τέτῃ ὀνόματος, καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡ Ἑλλὰς εἶχε τὴν μεγαλητέραν χρείαν, εὐρίσκοντο σποράδην εἰς τὰς Διαλογικὰς εἰσηγήσεις τῆ δαιμονίᾳ Σωκράτους, καὶ τῶν Μαθητῶν τῶν πρωτοτύπων ἱερέων. Τὸ πνεῦμα τῶν νέων καλλιεργεῖται ἀπὸ τὰς ἀρχετύπων ταύτας ἰδίας καὶ τὰς ἄλλας τῶν διαφορῶν Ῥητόρων, Ἱστορικῶν καὶ Ποιητῶν, ἐφωδιάζετο ὅπωςδὴποτε μὲ τὰ αἰσθήματα ἐκεῖνα, ὅσα ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς κρηπίς εἰς τὴν μέλλουσαν Μεταβολὴν τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Σχολεῖον τῶν Ἰωαννίνων, διιδυνόμενον ἀπὸ τῆς Μπαλάνης, Συγδερεῖς, Μελετίης καὶ ἄλλης, διέχυσε πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα φῶτα, ἂν καὶ μικρὰ, Φιλοσοφίας. Καρπὺς πολυτίμης προσέφερον ἐπίσης καὶ ἐκεῖνα τῆ "Αἰωνος, Χίου,

τῆ μονοτόνου συστήματος τῶν ξηρῶν Γραμματικῶν. Μοναδικῇ εἰς τὴν Πελοπόννησον ὑπῆρξεν ἡ τοιαύτης φύσεως Ἑλληνικὴ Σχολὴ τῆς Δημητσάνης (Θεισώας). Ἡ Πελοπόννησος διὰ τὸτο δὲν ἔδειξε τὴν ἐκ συγκρίσεως ἀρκετὴν Λογίαν τῆς εἰς τὴν Ἐπανάστασιν. Μικραὶ ἐξαιρέσεις δὲν ἀναιρῶν τὴν καθολικὴν αὐτὴν παρατήρησιν.

Σμύρνης, Κυδωνιῶν, Βυζαντίου καὶ Ἰασίου. Ὁ ὠφελιμώτατος Εὐγένειος Βέλγαρης, σαλεύσας τὸν βαρὺν λήθαργον τῆς ἀπαιδευσίας, ὁ Θεοτόκης, Δανιήλ, Λάμπρος Φωτιάδης, Τσιλεμπής, Πρώτος, Στέφανος καὶ ἄλλοι ὑπῆρξαν τόσοι Ἀπόστολοι τῆς μελλύσης πολιτικῆς τῇ Ἑθνικῇ τύχῃ, ἐμπνευσμένοι τὸν δαῖμον πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας καὶ τὴν πατρίδα ἔρωτα.

Τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα τιμῶσι διαφερόντως καὶ ἐκεῖνοι, ὅσοι συνῆδραμον ὑλικῶς εἰς τὴν ἔκδοσιν βιβλίων, τὴν σύσασιν βιβλιοθηκῶν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν νέων πολλῶν εἰς τὴν Εὐρώπην. Μεταξὺ τῶν τοιούτων διαπρίπτει καὶ ἄλλοι καὶ πρὸ πάντων οἱ ἀξιοτίμοι Ζωσιμάδαι, διαχειρισθέντες ὠφελίμως τὰ πλῆθη των.

Πᾶσα ἐν γένει τάξις Ἑλλήνων συνέτρεχεν ἀμιλλωμένη εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς παιδείας. Ἀδίκως προσῆψάν τινες εἰς τὸ Ἱερατεῖον τῆς Ἀνατολῆς τὴν κατηγορίαν, ὅτι ἡγάπα τὴν μωρίαν τῷ Θεῷ καὶ τὸ σκότος, ἐνῷ ὑπηρετεῖ τὸν Πατέρα τῶν Φώτων. Τὰ Μοναστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα εὗρισκον οἱ Ἕλληνες πολλὴν ἠθικὴν παρηγορίαν, ἦσαν ὡσεπιτοπολὺ τὰ σπενδαστήρια τῆς Ἑλληνικῆς καὶ αἱ ἀποθῆκαι δημοσίων βιβλιοθηκῶν ἀξίων λόγου· οἱ δὲ νάρθηκες καὶ τὰ προαύλια τῶν Ναῶν τὰ προπαιδευτικὰ καταγώγια τῶν παιδων. Ἐκ τῇ Ἱερατικῇ Τάγματι βλέπομεν πολλὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς, πεποικισμένους μὲ ὑψηλὴν παιδείαν καὶ ἀληθινὴν ἀρετὴν, κήρυκας θεοῦ τῆς ἠθικῆς ἀναπλάσεως τῇ Ἑθνικῇ διὰ τῶν παραδόσεων, τῶν ἐκδόσεων καὶ τῷ ἄμβωνος, καὶ μεμακρυσμένους ἀπὸ τῆς νῆρας ἔχω-

σι τὴν σοφίαν τῷ Θεῷ ὡς ἐργαστήριον αἰσχρο-
 κερδείας καὶ πολιτικῶν σκοπῶν, κατὰ τὸ παρά-
 δειγμα τούτων ἄλλων. Τὸ Ἱερατεῖον τῆς Ἀνα-
 τολῆς δὲν κατεδιωξέ ποτε βίβλους, τυπογραφία
 καὶ διδασκαλίας ὁποίωνδήποτε δοξασιῶν, ἐκτὸς
 ἂν ἔτοι ἐφαίνοντο πραγματικῶς διασρέφοντες
 τὴν ἀθωότητα, θέλοντες, να τὴν ἐμφυτεύσωσιν
 ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ιδίας, τὰς ὁποίας ἦτον ἀδύ-
 νατον αὐτὴ να χωνεύσῃ. Τέλος πάντων πρὸς
 ἀπόδειξιν τῆς συστηματικῆς καὶ ἐνθέρμης προστα-
 σίας τῶν φωτῶν ἐνθυμεῖται τις καὶ ἄλλας δια-
 φορὰς πράξεις καὶ τὴν λαμπρύνουσιν πολὺ πλέον
 τὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Συνοδι-
 κὴν Ἐγκύκλιον τῇ 1807 περὶ συστάσεως Σχο-
 λείων (α). Δὲν μᾶς λαμβάνεισι καὶ παραφοραί
 τινες τῇ ιδίᾳ περὶ τῆς Φιλοσοφίας· ἀλλ' εἰμεθα
 πάρα βέβαιοι, ὅτι εἰς ταύτας ἔδοσαν ἀφορμὴν ἡ
 διαγωγὴ καὶ τὰ ὀρμητικὰ πάθη ἀνθρώπων ἡ-
 μιμαθῶν καὶ δέλων τῶν προλήψεων.

Τὴν ἀφοσίωσιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς Μῆσας
 ἐπιβεβαιοῖ ὁ ἀπὸ τῇ 1813 σχηματισμὸς τῆς Φι-
 λομέσσης Ἐταιρίας τῶν Ἀθηνῶν (β) καὶ ἡ δι' αὐ-

(α) Ἡ Ἐγκύκλιος αὕτη ἐδημοσιεύθη καὶ διὰ τῆς Φιλο-
 λογικῆς Ἐφημερίδος, ὁ Λόγιος Ἑρμῆς, 1819.

Μία τῶν ἐντίμων προσπαθήσεων τῇ ιδίᾳ Θρόνῳ ἐσάθη καὶ
 τελευταῖον ἡ ἀγορὰ μεγάλῃ ἀριθμῷ βιβλίων. Ἦσαν δὲ ταῦτα
 λείψανα τῶν βιβλιοθηκῶν, ὅσας ἡ Τερικὴ Ἐξουσία ἐδήμει-
 σεν ἀπὸ τοῦ 1821.

Τὸ Ἱερατεῖον κατῴρθωσε πρὸ ἀρκετῆ καιρῷ τὴν εἰσαγω-
 γὴν τῷ Ἰνքε εἰς τὸ Κωνσταντινον. Τὸ παράδειγμα τῇ ἠκολούθη-
 σεν ἡ πόλις τῇ Ἰασίᾳ καὶ τελευταῖον ἐκείναι τῆς Χίος καὶ τῶν
 Κεδωνιῶν.

(β) Ἰδε Ἐποχ. Β', κεφ. Ι'.

τῆς σύστασις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Ὑπὸ τὴν ἐπαγρύπνησιν τῆς ἰδίας διετηρηθῆσαν ἀβλαβεῖς πολλαὶ ἐπίζηλοι Ἀρχαιότητες. Δὲν ἀναφέρομεν ἰδῶ τον παραδειγματικὸν Ζῆλον πρὸς τὰ φῶτα τῶν Χίων, τῶν Συρναίων καὶ τῶν Κυδωνιέων.

Τῶν Συγγραφέων, τῶν Μεταφρασῶν καὶ τῶν Σχολιαστῶν ὅλοι οἱ ἀγῶνες ἔτεινον εἰς τὸν ἴδιον σκοπὸν τῆς λογικῆς μορφώσεως τῶν Ἑλλήνων. Ἡ μεταγλωττίσις μυρίων ἄλλων καὶ μάλιστα τῆς Ἱστορίας τοῦ Κασριώτῃς ἐπαρυσίαζεν εἰς τὸν Ἑλληνα τὸν καθρέπτην τῆς δυνατῆς μεταβολῆς τοῦ ἀπο τὴν κατάστασιν τῆς τυραννίας εἰς ἐκείνην τῆς ἐλευθερίας. Εἰς ταύτην ἔβλεπε καὶ ἐδιδάσκετο ὅτις τὰ εὐτυχῆ ἀποτελέσματα τῆ πατριωτικῆς, τὸν χαρακτῆρα τῆ ἀξίῃ Ἀρχηγῆς, τὴν ἀδυναμίαν ἑνὸς βαρβάρου Στρατοῦ, τὸ ζημιώδες τῶν προλήψεων, τὴν θείαν διεκδικήσιν τοῦ προδότου, τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης, τὴν ἀνωφελῆ μετάνοιαν τῶν σφαλμάτων, τὰ ὀφείλη τῶν στρατηγῶν κτλ.

Τῆ φιλοσόφου Βεκκαρία το περίφημον περὶ Ἐγ-

Τὸ Σύστημα τῆτο, παύσαν ἐπὶ τῆς Μεταβολῆς τῆ 1821, ἀνανεώθη περὶ τὸν Σεπτέμβριον τῆ 1825, μολονότι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶχον ἤδη ἐξησφαλισμένην οὐδὲ αὐτὴν τὴν φυσικὴν ὑπαρξίν των. Ἐσχημάτισεν εὐθὺς Καταστήματα τῆς νέας Λαγκασρικῆς Μεθόδου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς διὰ τὰ ἄρρηνα καὶ τὰ κοράσια, Βιβλιοθήκην καὶ Μυστεῖον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ἐμελλεν ὅμως νὰ νεκρωθῇ ὅλας τὰς ἐκ τούτου νέας ἐλπίδας τῶν Ἑλλήνων ἢ πρόξενος πολλῶν δυσυχιῶν ἡμέρα τῆς 24 Μαΐου 1827 καθ' ἣν ἀνεπέτασε τὴν ἱμισέληνον ὁ Ῥεσσὴτ Μεχμέτ Πασσᾶς ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἀκροπόλεως.

κλημάτων καὶ Ποινῶν Σύγγραμμα προσφέρει (1812) ὁ ἀοιδιμος Κοραῆς, καὶ διαθεῖται τὴν Νεο-
 λααν μὲ τὴν ἀκόλουθον πρόρρησιν μάλλον, ἢ
 συμβαλὴν· “Θελεῖ ἐλθεῖν καιροσ, ὁπότεν ἡ Πα-
 “τρὶς ἔχη νὰ ζητήσῃ Νόμους ἀπο (αὐτὴν)”, καὶ
 Νόμους βεβαία δὲν ἐννοεῖ ἄλλως παρα τῆς Πο-
 λιτικῆς (α). Τόσον ἦτο πεπεισμένος περὶ τῆ-
 τῃ, ὥστε δὲν ἐδίδαξε καὶ πρὶν ἔτι (ἀπὸ τῶν 1807)
 νὰ κηρύξῃ· “Ἡ εἶναι βεβαίον, ὅτι ἐνεργεῖται
 “τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀναγέννησις, ἡ δὲν εἶναι τίπο-
 “τε βεβαίον εἰς τὸν Κόσμον (β)”,.

Εἰς τὴν πρόγνωσιν σὺ ταύτην δὲν ἐλόνθασας,
 ἀθάνατε Κοραῖ! Ἡ ἀναγέννησις τῶν Φώτων,
 τῆς ὁποίας διεκρίθης ὁ ἐνεργητικώτατος πρόμα-
 χος, ἔπρεπε νὰ ἐπιφέρῃ φυσικῶς καὶ τὴν πολι-
 τικὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος. Οἱ φιλοὶ τοῦ
 δεσποτισμοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ γελάσωσι τα
 χρυσᾶ ταῦτα γράμματα σὺ, καὶ νὰ τα κάψω-
 σιν, ὡς ἄλλοτε ἐκεῖνα τοῦ Ῥήγα, ὡς ἀντίδια
 (ἀντιπολιτικά).

Πόσον ἐκ προσθήκης ὁ Ἕλλην ἐφρονιματίζε-
 το ἀπὸ τὰς Ὀπτασίας τῇ Ἱερωνύμου Ἀγαθαγ-

(α) Εἰς τὸ ἴδιον ἀπευθύνετο πνεῦμα καὶ πάντοτε καὶ τελευταῖον
 (1819), ἐκδίδων τὴν πολυμαθῆ καὶ πολύτιμον Ἀντίρρῃ-
 σίν του κατὰ τοῦ Κοδρικᾶ, ἡ τῇ περιβοήτῃ Δόγματος τῶν
 Σκεπτικῶν Φιλοσόφων καὶ τῶν Σοφιστῶν· “Νόμος (συνη-
 “θεῖα) καλόν, νόμος κακόν.” Διὰ τῇ Διαλόγου τῇ Μαρο-
 κίνῃ Δερβίσση καὶ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Περιηγητῇ ἐξεκόνισε θαυ-
 μάσιως τὴν τύραννον Διοίκησιν τῶν Τῦρκων, καὶ ἐδίδαξεν ἐ-
 πιτηδείως τὰ σοιχεῖα καὶ τὰ κοινὰ εὐτυχήματα μιᾶς ἀγαθῆς
 Πολιτείας.

(β) Ἰδε εἰς τὴν ἔκδοσιν τῇ Ἰσοκράτους Μέρ. Α', σελ. νς”

γελλω (α)! Πόσον ἐναβρύνετο εἰς τὰς ἀναμνήσεις τῶν διαφορῶν Κινημάτων (β)! Πόσον ἐσημνύνετο εἰς τὸν πολυχρόνιον πόλεμον τῶν ὀλίγων μὲν, ἀλλὰ ἀκαταμαχήτων, Σελιωτῶν (γ)! Πόσον ἔχαιρεν εἰς τὴν αὐτόνομον κατάσασιν τῶν Μανιατῶν, τῶν Σφακιανῶν καὶ ἄλλων!

Ἡ Ἱστορία τὸν ἐβεβαίωνεν, ὅτι δὲν ἐνικήθη ποτε, ἢ ἐχάθη ἐνδόξως, ὁποῖος Λαὸς ἐκινήθη σαφερός ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τε. Τὸν ἐβεβαίωνεν, ὅτι τῶν τυράννων ἢ ὑπερτερῶσα ὑλίκη δύναμις δὲν ἰσοβαρεῖ ποτε μὲ τὴν ἡθικὴν ἐκείνην αἰδρίαν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ εὐγενὲς τῷ πατριωτισμῷ αἶσθημα. Τὸν ἐβεβαίωνε πάντοτε τεταπεινωμένην ταύτην ἐνώπιον τῆς θείας ἐκείνης πανοπλίας, μὲ τὴν ὁποίαν περι-

(α) Χρονολογούμενας τῷ ασοθ' (1270), καὶ ἐκδοθείσας εἰς τὸ Μεδιόλανον τῷ αφνέ (1555). Μεταπεφρασμέναι διεφυλάττοντο ἀπὸ πολλῶν χειρόγραφοι, ὡς κώδῃ τις θεῖος, ἀναγχιλλῶν βεβαίαν τὴν ἀπὸ τῆς Τέρκης σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἰδέα αὕτη ἦτον ἐντετυπωμένη εἰς τὰς κεφαλὰς καὶ τῶν ἰδίων Τέρκων, πολλοὶ τῶν ὁποίων ὡμολόγην φθάσασαν τὴν συντέλειαν τῆς πολιτικῆς των ἐξουσίας.

Ἐπιτήδείοι τινες γνωρίζοντες τὴν τοιαύτην ὑπόληψιν τοῦ Λαῶ περι τῶν εὐαγγελισμῶν τῆς Ἀγαθαγγέλλου, ἐνήργησαν τὴν εἰς Μισολόγγιον μετατόπισιν τε, 1824.

(β) Ζητεῖ Ἐποχ. Β', Κεφ. Α'.

(γ) Ἱστορικὸν μνημεῖον τῇ ἡρωϊσμῷ τῆς νέας Ἑλλάδος εἶναι καὶ ἡ Πάργα. Ἄν οἱ κάτοικοί της ἐπωλήθησαν ἐνεκα μιᾶς πολιτικῆς, ἀφορώσης τὸν σύνδεσμον σχέσεων τιμῶν μετὰ τῷ τυραννῇ τῆς Ἰλπίρου, ἀπέδειξαν ὅμως καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ἔτι σιγμὴν τὰ ἀγαπητότερα ὑπὲρ τῆς πατρίδος των αἰσθήματα. Ἀφύοντες τὸν τόπον των, συμμετέφερον τὰς ἰππογόνους καὶ τὰς οὐκ τῶν.

βάλλει τὸν μὲ νῦν Λαόν ἢ εἰλικρινὲς ἀφοσίωσις πρὸς τὸ πολιτικόν τε δίκαιον. Τὰ λαμπρὰ συμβάντα τῷ Μαραθῶνος, πολεμαρχῆντος τῷ Μιλτιάδῃ τῶν Στενῶν τῆς Σαλαμῖνος, ὁδηγῦντος τῷ Θεμισοκλέους· καὶ τῶν Πλαταιῶν τῆς Βοιωτίας, στρατηγῶν τῷ Ἀριείδῃ καὶ τῷ Πανσανίῃ, προείκυντο εἰς τῶτον τόσαι ζωηραὶ εἰκόνες τῆς ὑπεροχῆς τῷ πατριωτισμῷ καὶ τῷ φιλελευθέρῳ πνεύματος ἐναντίον τῆς βαρβαρότητος καὶ τῷ ἐγωϊσμοῦ.

Τὴν φαντασίαν τοῦ Ἑλλήνος ἰμεγάλυνον αἰσκίαι τῷ Λεωνίδῃ καὶ τῶν Τριακοσίων, ἀποθανατισθέντων εἰς τὰς Θερμοπύλας· ἰμψύχωνον οἱ Θρασύβουλοι, σωτῆρες τῆς Πατρίδος τῶν ἀπὸ τὴν ἐπιβεβλημένην τυραννίαν τῶν ξένων· τῆς Σπάρτης καὶ τῷ Φιλίππῃ· ἐνεθάρρυνεν ἡ ἰσορία τῷ Κίμωνος, τῷ Ἀγησιλᾷ, τῷ Ἀλεξάνδρῃ καὶ μυρίων ἄλλων.

Εἰς τὸν καθρέπτην τῶν Ἑλβετῶν, οὔτινες ἀπειτίναξαν καὶ ἀπροπαρασκευάστοι τὸν τότε βάρβαρον ζυγὸν τῶν Αὐστριακῶν, ἔβλεπεν ὁ Ἕλλην, ὅτι καὶ μὴ ἔχων ἰσόπαλα τὰ μέσα, δύναται νὰ παρατάξῃ κατὰ τῷ τυράννῃ του τὴν θέλησιν καὶ ἐπιμονὴν τε. Εἰς ἐκείνον τῶν Ἰσπανῶν, ὑποτιταγμένων εἰς τοὺς Ἀραβας ἰπέκεινα τῶν ἐπὶ αἰώνων, παρετήρει, ὅτι καὶ ἡ πλέον πολυχρόνιος δυναστεία καταβάλλεται ἀπὸ ἑνα Λαόν, πολεμῶντα ὑπὲρ τῶν δικαίων του. Ἐτί ἄλλο ἰβεβαίωσαν οἱ Ἰσπανοὶ καὶ ἐσχάτως, πολεμῶντες τὸν νικητὴν ὅλης τῆς Εὐρώπης Ναπολέοντα; Σαφηνίζεται ἔδῳ καὶ ἡ πολυτίμος ἀξία τῷ θρησκευτικῷ χαρακτήρῳ.

Ὁ Ἕλλην δὲν ἀγνοῶσιν ἤδη, ὅτι ὁ ὀλίγος καὶ ἐνδεὴς λαὸς τῶν Ὑλλανδῶν ἐπαυσεὶν ἀνατενάζων ὑπὸ τὸ σιδηροῦν σκήπτρον τῆς Ἰσπανίας, αἷμα ἔδραμεν εἰς τὰ ὄπλα ἀπηλπισμένος. ἩΞεῦρεν, ὅτι τὴν γενναίαν θείλῃσιν τῶν γειτόνων μὲ τῆς Ἰσπανίης Πορτογάλλων δὲν ἐδάμασε μήτε ἡ δύναμις, μήτε ἡ γειτονία, μήτε τὰ πλῆτη τῆς Ἰσπανίας. Ἐγνώριζε τὰ πρόσφατα παραδείγματα τῶν Ἀγγλικῶν Ἀποικιῶν τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τῆς Μητροπόλεως τῶν, καὶ τῶν Ἡνωμένων Ἐπαρχιῶν κατὰ τῆς Ἰσπανίας. Πλέον ἀκόμη πρόσφατον παράδειγμα ἐφάνη τὸ ἀνήκεστον τόλμημα τῶν Μαύρων τῆς Ἀγίας Δομινίκης, καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ αἶσθημα τῆ πατριωτικῆς δὲν ἀφίνει ἀνελευθέρους μήτε αὐτὲς τῆς ἀργυρωννῆτους δούλους.

Ὡς τοιοῦτοι οἱ Ἕλληνες ἔσωζον πάντοτε τὰς μεγαλητέρας περὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐλπίδας, γινόμενοι πολλάκις ἀνώτεροι τῆ ἑαυτῆ τῶν. Οἱ δὲ Τῆρκοι, ἂν καὶ κατειργάσθησαν ὅλα, δὲν ἴσχυσαν ὁμῶς νὰ γίνωσι κύριοι καὶ τῆ πνεύματος τῆτων. Ἡ βία, ἂν δημιουργῇ ὑποκριτάς, δὲν μορφώνει φρόνημα. Ὁ θρίαμβός της, πρόσκαιρος πάντοτε, ἀδυνατεῖ νὰ σηρίξῃ διαρκῇ κανένα πολιτικὸν σκοπόν. Εἰς μάτην λοιπὸν ἀπεδέριζεν ὁ τύραννος τὸ πλῆσιον καὶ τὸ διαπρίπον μέρος (α). Ἐσοχάζετο, ὅτι ἐθυσίαζε τὸ πνεῦμα

(α) Ἡ Ἐξουσία τῶν Σουλτάνων ὑποπτος πάντοτε, ὡς μὴ περιφραρυμένη ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῶν κυβερνωμένων, ἐξέτεινε τὸ ἴδιον σύστημά της καὶ ἐναντίον τῶν Τέρκων, αἷμα ἐμεγαλύνοντε εἰς τὰς ἐξουσίας καὶ τὰ πλῆτη, Ἀπλῇ ὑποψία ἢ συ-

τῆς Ἑλλάδος, θυσιάζων ὀλίγους. Ἄλλα πόσον ἦτον ἠπατημένος! Τα Ἕθνη δὲν θυσιάζονται. Εἶναι ἄρα ἀναλλοίωτον τὸ πνεῦμά των.

Οἱ Ἕλληνες κάτοικοι μιᾶς γῆς, τόσον ἐπιζήλου δια τα πλεονεκτήματα τῆς φύσεως καὶ τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς της, ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴν ὀργῶσιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν των, πνέοντες τὰ σκληρότερα μίση ἐναντίον μιᾶς τυραννίας, ἣ ὅποια ἐμασίγωνεν ἐν μέρει καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν Εὐρώπην διὰ τῶν προλήψεων καὶ τῆς βαρβα-

κοφαντία ἤρκει εἰς τὴν καταδίκην ὅποιαδήποτε. ! Ποίαν ἐπομένως οἱ Σουλτάνοι ἔπρεπε νὰ ἐλπίζωσι πιστὴν ὑποταγὴν ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους των, ἐνῷ δ' ἐν τῇς ἡσυχάζον ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς συκοφαντίας; Καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Θεὸν προσευχόμενος ὁ Δαβὶδ εἶπε πρῶτον· “Φύλαξόν με, Κύριε! ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων”, καὶ ἔπειτα ὑπεσχέθη· “καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς σου”, Μονοὶ οἱ Τῦρκοι, ἀλλ' ὅχι ποτὲ οἱ Ἕλληνες, δοξάζοντες τὸ ἀναμάρτητον εἰς τὴν ὀντότητα τῆς Σουλτανικῆς Ἰεζουσίας, καὶ μᾶλλον τετυφλωμένοι ἀπὸ τὴν ἐκ τῆς Θεοβλαβείας προερχομένην πλάνην, ὡμολόγησαν ὡς ἀρετὰς ὅλα τὰ ἀμαρτήματα τῶν Σουλτάνων, καὶ ὡς θεῖαν ἀπόφασιν τὴν θέλησιν καὶ τὰς παραλογισμὸς των.

Αἱ κτηματικαὶ κατασάσεις ὅλων τῶν θανατεμένων ἐδημιούντο. Εἰς τὰ 1830 βλέπομεν ἐν παράδειγμα ὅλως διόλου ἐναντίον Ὁ Μέγας Ἐπίσκοπος Ρεσσίτ Μεχμέτ Πασσᾶς, ἐκδίδων τὴν ἐναντίον τῶν Καπιτανίων τῆς ὑποκειμένης Σερειᾶς Ἀποφασίν τε ἰ. Ἰωάννινα, 27 Νοεμβρίου 1830, ἡ προσδέτει

“Ἀρθρ. Ε'. Ὅσοι δὲ (Καπιτανοὶ) φανῶν ἀπειθεῖς καὶ φρονηθούν, ἡ ἔσθια των νὰ μὴν ἀβλαβής, καὶ νὰ τὴν οικιοποιῶνται μέχρι λεπτῶν τὰ τέκνα των . . .”

Θέλομεν ἐνταῦθα νὰ ὑποσῇσωμεν, ὅτι ἀπὸ τὴν ἀντίθεον ἰδεάν τῆς δημεύσεως ἤρχθησαν τέλος πάντων μακρὺν μενοὶ καὶ οἱ Τῦρκοι, ἀν καὶ ἐδιωρῶντο μέχρι τοῦδε ἀμετάβλητοι ἀπὸ τὰς ἔξεις των.

ρότητός της. Ἡ καλή, ἢ κακή, Διοίκησις ἐνὸς Κράτους ἐπηρεάζει ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἄλλων.

Ἡ πολυανθρωπία τῆς Ἑλλάδος ἐσμικρύνθη πρὸ ἀρκετοῦ καιροῦ (α). Ἄλλ' ὅσον εἶναι βέλβαιον τῆτο, τόσον ἐξ ἐναντίας παρετηρήθη κατὰ διαφορὰς περιστάσεις, ὅτι ὁ ὀξυδερκής, μεθόδικὸς καὶ φιλόπονός Ἕλλην ἠδυνήθη νὰ ἀντιπαλαίσῃ μὲ πολλαπλάσιον ἀριθμὸν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀφ' ἐνὸς μέρους ἐλάτρευον ἐκ συζηήματος τὴν ἀργίαν καὶ τὴν ἠδυπάθειαν, καὶ ἀφ' ἑτέρου κατεδικάσθησαν τρόπον τινὰ νὰ μὴν ἐκπηδησώσι ποτε ἀπὸ τῆς ὁρᾶς τῆς νηπιώδους λογικότητος καὶ τῆς σρεβλῆς ἠθικῆς των (β). Ἡ πολυανθρωπία ἄρα δὲν συνιστᾷ τὴν δύναμιν· ἡ δὲ ἀμάθεια καὶ ἡ ἀταξία εἶναι ὁ ὀλεθριώτερος ἐχθρὸς καὶ τῆς πλείον κολοσσαίας Ἐπικρατείας.

Ἄν ἐβιάσθη ὁ Ἕλλην νὰ κατοικήσῃ τὰ τραχύτατα βουνὰ καὶ τὰς πέτρας τῶν Νήσων, ὥφελήθη μάλιστα, χωρὶς νὰ ζημιωθῇ ζημίαν ἀνεπανόρθωτον. Γυμνασικώτερος καὶ ἐπιτηδειότερος ἤδη προώδευεν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τε, ἀναπτύσσων τὸ λογικόν τε καὶ τὰ ἔντιμα μέσα

(α) Εἰς καθὲν τετραγωνικὸν μίλλιον μόλις φέρει ἡδὴ 877 ψυχάς.

(β) Ἀπόρροϊαν τῆς τοιαύτης ἠθικῆς θεωρεῖμεν τὴν ἐπέμβασιν των καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἀποφάσεις τῆ Πλάτος. Εἰχον ἀξίωμα τό· “Πᾶς μὴ Τῦρκος ἐκ ἀνθρώπου.” Ἄν καὶ τοῦτο πρὸς ἄλλα πολλὰ τῶν Τούρκων ἦναι “Ἰ Τί ἂν εἶποι “Τῦρκος ἀνὴρ;” βλέπομεν μολοντῆτο, ὅτι ἡ ἀπαιδευσία καὶ ἡ ἀδελφὴ ἢ αὐτὴν βαρβαρότης δὲν ἠμποροῦν γινώμεναι νὰ γεννήσωσι κακοηδέτερον ἄλλο ἀπόφθεγμα.

εοῦ βίου. Τῶν Τέρκων ἐξ ἐναντίας αἰλησρικαὶ προσκλήσεις τῇ πλῆτει, ἡ τρυφηλότης, ὁ γάμος (α), ἡ ἄτακτος Κυβέρνησις καὶ ἡ πρὸ καιροῦ ἐκτεθλυμένη ἀνατροφή τῶν Διαδόχων τοῦ Θρόνου, εἰς τόσῃν ἔφερον παραλυσίαν καὶ χαύνωσιν τὰς ἄλλοτε ρωμαλαίας δυνάμεις τῶν, ὥστε καὶ πρὸ χρόνων ἔτι δὲν ἠμπόρουν ὅτιοι να συγκροτῶσι, τὰς ὁποίας πρὸ τινος καιρῆ ἐσχημάτιζον Στρατίας φοβεράς οἱ εὐφυεῖς Σουλτάνοι καὶ οἱ θανυασοὶ Ἰπτατοὶ τῶν. Τὸ ἠθικόν τῶν πρὸς τὸν πόλεμον ἐμυδένισαν ἐνταυτῷ οἱ Λεγεῶνες τῆς Ἀρκτὸς πρῶτοι, καὶ προσέτι ἡ κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἐκστρατεία. Εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας ἀπέκειτο ν' ἀφαιρέσωσιν ὅλως διόλου τὸ παραπέτασμα, ὅπισθεν τῇ ὁποίᾳ ἐκρύπτετο ἡ ὄχι τόσον ἐκτετυλιγμένη ἔτι ἀδυναμία τοῦ Ὀθωμανικοῦ Βασιλείου.

Τῆς μεγαλοπρεπείας ὁ τύφος δὲν εἰκονίζει τὴν ἀληθινὴν δύναμιν τῆς Ἑξουσίας. Ἡ Ποία ἄλλη λοιπὸν ὑπερφυσικὴ αἰτία παρ' ἐκείνην τῆς ἀντιζηλίας καὶ τῶν συμφερόντων ὑπεσῆριζεν ἓνα Θρόνον, μὴν ἔχοντα χρήσιν αἰσθήσεως ὁρᾶς, ἐδὲ ἐνέργειαν ὠρίμου λογισμοῦ;

(α) Μ' ὅλην τὴν πολυγαμίαν τῶν Τέρκων ὁ εἰς τὴν Ἀσίαν πληθυσμὸς τῶν ἤρχησεν ἱλαττούμενος ἀπὸ τινος καιροῦ. Εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ἀριθμῶνται 2,000,000· οἱ δὲ Ἕλληνες μ' ὅλους τὰς κατοδιωχμῶν τῶν εἰς 3,000,000. Ὡστε, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν περὶ τὰ Βόρεια Ἑθνῶν, ὅσα ἐνώνει μὲ τὰς Ἕλληνας ἡ Ὀρησκεία: (δηλονότι τῶν Σέρβων 1,800,000· τῶν Βουλγάρων 1,500,000· καθὼς καὶ τῶν Πολοδαυο-Βλάχων 1,500,000·) εὐρίσκει τις τετραπλάσιον σχεδὸν τῶν πληθυσμὸν τῶν εἰς 7,800,000.

Εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν τῶν
κατὰ μέρος πολιτῶν χρεώσῃσι τὰ "Ἐθνη τὴν δύ-
ναμιν καὶ τὴν ὑπεροχὴν των. Ἀρετὴν τοιαύ-
την ἤλπισαν ἀπὸ τῆς συμπολίτας των ἐκείνοι,
ὅσοι συνέλαβον τὴν μεγάλην ιδέαν τῆς νὰ διορ-
γανίσωσι τὸν Πόλεμον. "Ιδομεν μέχρι τῆδε τὰ
βραδεία μὲν, ἀλλὰ προοδευτικά, μέσα τῶν Ἑλ-
λῆνων, ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὰ χρονικά τῆς
δουλείας των, ἐξηγῶντα τὸ μυήριον τῆς ἠθικῆς
καταστάσεώς των ὡς πρὸς τὴν Μεταβολὴν τοῦ
1821. "Ιδομεν μ' ἄλλης λόγῃς ὅλα ἐκεῖνα τὰ σοι-
χεῖα, ὅσα ἔμελλον ἀναποφεύκτως νὰ τοὺς βά-
λῃσι μίαν ἡμέραν εἰς κίνησιν κατὰ τοῦ δε-
σποτισμοῦ, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἐξέναζον τόσας αἰῶ-
νας. Θέλομεν ἀκολούθως ἐξετάσει, ὁποίων περι-
στάσεων συνέπεια εἶναι τὸ Σύνθημα τῶν Φιλικῶν.
Πῦ, πότε καὶ ἀπὸ ποίης ἔλαβε τὰς ἀρχάς τε,
καὶ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ Ὄργανισμός τε.

ΕΠΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Συμβάντα ἀπὸ τῆς 1769· καὶ Ἀρχαὶ
τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἡ Ἑλλὰς ὡς πρὸς τὴν Ῥωσσίαν. — Ἐπανάστασις τῆς 1769·
— Χασσὰν Πασσὰς καὶ Κλέπται, ἡ ἔξολοθρευσις τῶν
Ἀλβανῶν. — Λάμπρος Κατσωνης, ἡ Ἠλόλιμος τῆς 1790·
— Ῥήγας Φεραῖος. — Οἱ Ῥῶσσοι εἰς τὴν Ἐπτάνησον.
— Κωνσταντῖνος Ῥψηλάντης. — Παπᾶ Ῥόμιος. —
Ἐπανάστασις τῆς Ὀλύμπου κλ. 1809. — Δαντισιὼτ, Κω-
λοκοτρώνης καὶ Ἀλῆ Φαρμάκης.

Εἰς τὴν ἱστορικὴν σειρὰν τῶν συμβάντων ἐκεί-
νων, ὅσα ἐγέννησαν ἐκ μικρῶν μεγάλα ἀποτε-
λέσματα, διακρίνεται ἔν κατα τὸν 19^{ον} Αἰῶνα καὶ
ἡ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ. Σχηματισθεῖσα
αὕτη ἀπὸ μικρὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς στοιχεῖα, ἀ-
πετέλεσε τὸ σημαντικώτερον ἔργον τῆς Μεταβο-
λῆς τῆς 1821. Ἀφίνουμεν τὸν παραλληλισμὸν τῆς
μ' ἄλλα παρομοίας φύσεως ἔργα.

Ἰδομεν προηγουμένως (α) τὰ αἷτια, ὅσα ὑπα-
γόρευον εἰς τὸ τυραννιζόμενον Ἑλληνικὸν ἔθνος
τὴν ἀνάγκην τῆς νὰ ἐλπίζη εἰς ἓνα, ἂν καὶ βίαιον,
Πόλεμον. Εἶχε πάντοτε τῆτο τὸν ἴδιον σκοπὸν
ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέκυψεν

(α) Ἐποχ. Α'. Κεφ Α', σελ. 12-27.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ 1769 (α).

Δεν ἦτον αὐτὸς οκλήσις τοῦ, ἀλλ' ἀπόρροια τις ἐκείνης τῆς 1768 μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τερκίας, εἰς τὸν ὅποιον ἔδοσαν ἀφορμὴν αἱ μετὰ τῶν συμπολιτευομένων Πολλωνῶν σχέσεις καὶ αἱ πρὸς ἀλλήλους ἐπιδρομαὶ τῶν Ταττάρων καὶ τῶν Κοζάκων εἰς τὰς χώρας τῶν Ῥώσσων καὶ τῶν Τέρκων. Οἱ Ἕλληνες τότε δὲν εἶχον πρόοδον ἡθῶν τοιαύτην, ὅποια ἡδύνατο νὰ δείξῃ τοῖς ἐλπιζόμενον ἀποτέλεσμα εἰς περιστάσιν παρομοίαν. Βεβαιῆται μολοντὺτο ἢ ἔκτοτε πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῶν διηνεκῆς ἐπιθυμία, καταδλιβομένη ἀπομόνην τὴν βίαν. Ἀλλὰ ἡ βία ἦτον ἀδύνατον νὰ θεωρηθῇ αἰώνιος, ὡς ἀντίθετος εἰς τὰς ἀρχαίας μορφῆς αἰωνίς Δικαιοσύνης. Ἦσαν ἄρα ἀναπόφευκτός τις συνέπεια τὰ περιοδικὰ παρομοιάς φύσεως Συμβάντα μέχρι τῆς 1821.

Ἀδύνατοι οἱ Ἕλληνες εἰς τὸ ἐσωτερικόν των, ἐγκαταλελειμμένοι ἀπο ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ πάντοτε ἐπιθυμῶντες τὴν σωτηρίαν των ἐκ τῆς Δυναστείας, ἐνατένιζον ὥσεπιτοπολὺ εἰς τὴν Ὀμοδρησκήν τῆς Ἀρκτῆς. Τὸ πνεῦμα τὺτο ἡθέλη-

(α) Πρὸ αὐτῆς συνέβη ὁ Πόλεμος τῶν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν εἰς τὰ 1662. Ὁ Λιβερνὸς Ἱεραρχῆς, βοηθούμενος ἀπὸ τῆς Ἑνετῆς μὲ δύναμιν θαλασσίαν, ἀπέβη εἰς τὴν Ἄρταν. Οἱ Ἀρματωλοὶ καὶ οἱ ἡμετοικοὶ τὸν ὑπεδέχθησαν καὶ συνέτρεξαν τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς. Εἰς ὀλίγον διάστημα καιρῷ ἡ Ἀκαρνανία καὶ ἡ Αἰτωλία ἐκυριεύθησαν· ἡ δὲ Ἐπὸνάσασις προέβη μέχρι τῶν Φερσάλων. Ἡ Ἐκκρατεία αὕτη, διαρκέσασα τετραετίαν περισπ, διελύθη ἔνεκα τῆς συμβιβασμῆς, γενομένης μεταξὺ τῶν Ἑνετῶν καὶ τῶν Τέρκων.

σαν νὰ ὑποστήτωσι διάφοροι ὡς αἰτίαν τῆς διαρκῆς δαλείας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῆς Τύρκικης. Δευθεωρῶμεν ἰδῶ τὰς ἀφορμας τῆς ζηλοτυπίας: ζηλοτυπίας, ἡ ὁρμὴ τῆς ὁποίας διεκρίθη σφοδροτέρᾳ καὶ πλέον διὰ τὸτο κινδυνώδης ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Πολέμου τῆς 1821 Ἐπιθυμῶμεν νὰ ἴδωμεν μόνον, ποῖαι προὔπηρξαν αἱ προηγουμέναι αἰτίαι αὐτῆς τῆς φαινομένης.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγαλητέρας βαρβαρότητος τῆς παλαιᾶς Κόσμου ἢ Ἑλλάς μόνῃ ἠδυνήθη νὰ προάξῃ τὰ φῶτα καὶ τὸν πολιτισμόν. Τὰ ἀγαθὰ τῆς αὐτᾶς ἐφρόντισε νὰ μεταδώσῃ καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς θαλασσοπλοΐας καὶ τῶν ἀποικιῶν. Διὰ τῶν μεγάλων ἐκστρατειῶν τῆς ἐξίτεινε τὰ ἴδια καὶ εἰς ἄλλας βεβαρβαρωμένους τόπους ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ. Ἐπὶ τῆς ἐσχάτης καταστροφῆς τῆς τέλους πάντων ἡ ἴδια ἐναπέθεσε τὰς Νύκτας τῆς εἰς τὰς κόλπους τῆς Εὐρώπης. Ἀλλ' ὅποίαν ἀπήλαυσεν ἀμοιβὴν εἰς τὰς δυστυχίας τῆς; Ἄλλο παρὰ τὴν καταφρόνησιν καὶ τὴν ἐπιβελὴν δὲν ἴδεν, ὅδ' ἐγνώρισε διαφορὰν τινα μεταξὺ τῶν ἀγρίων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν τότε Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης. Μαρτυρεῖ ἡ Ἱστορία. Εὐρέθη διὰ τὸτο συνδεδεμένη ἠθικῶς μὲ τῆς Ῥώσσης διὰ τὸ οὐόθρησκον καὶ τὴν κολακευτικὴν πολιτείαν τῆτων. Θέλομεν ἴδῃ, ὅποιον εἶχεν αὕτη σκοπόν. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ὁ ἄνθρωπος προσηλώνεται φυσικὰ πρὸς τὸν θεωρῶμενον εὐεργέτην τῆς, ἀπὸ τὸν ὅποιον δύναται νὰ ἐλπίζῃ ἀνώτερα ὀφέλη. Ὁ Ἕλλην ὅχι μόνον δὲν ἔχαιρε καμμίαν τιμὴν πολιτικὴν πλησίον τοῦ ἄλλου Κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἐμιστετο ἀφρονέμε-

νος καὶ μὴ κρινόμενος ἔδε ἄξιος ταφῆς εἰς τὸν θάνατόν τε. Οἱ ἄνθρωποι τῷ Βορέως τον μετεχειρίσθησαν ἐξ ἐναντίας ὡς εἰς ἀδελφόν. Πλησίον τούτων εὗρεν ἕτος καταφύγιον εἰς τὰς ἀμυχανίας τε, περίθαλψιν εἰς τὰς δυστυχίας τε, εὐκολίας ἐμπορικὰς, τιμὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς, καὶ ἐλπίδας σοβαρὰς περὶ τῆς μελλούσης τύχης τε. Διὰ τῆς λόγους αὐτῆς δὲν ἠρνήθη εἰς κακμίαν περίστασιν σχεδὸν τὴν πρὸς αὐτῆς ἡδικὴν ἐμπισοσύνην τε (α).

Εἶναι γνωστὰ αἱ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας Ὀδηγίαι τῷ Μεγάλῳ Πίτρῳ πρὸς τὴν Διαδοχὴν τε. Ὁ προορατικὸς ἕτος νῆς ἐγνώρισε πρῶτος μεταξὺ τῶν ἄλλων τὴν κατὰσασιν καὶ τοπολεμικὸν πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ δὲν ἠπατήθη προβλέπων, πόσον ἐμμελλον νὰ κατασθῶσι βοηθὰ εἰς τὴν σκοπὴν τε. Ἡ Αἰκατερίνη Β' δεικνύει διὰ τῆς διαγωγῆς τῆς σάδιον ἐπιχειρημάτων. Εἰς τὸτο ἤλπισαν οἱ Ἕλληνας καὶ τὴν μερικὴν ὠφέλειαν τῆς Πατρίδος τῶν. Εὐρέθησαν ἐντεῦθεν ἐτοιμοὶ (β) εἰς τὴν εὐκαιρίαν τῷ 1769, προδιατεθεῖσαν διὰ τῷ ἀπεσταλμένῳ Παππάζογλου, τῶν Ὀρλόφων, τῷ Μα-

(α) Παραδειγματιζόμεθα τὴν περίστασιν τοῦ 1808. Ἡ Γαλλία, παραλαβῆσα τὴν Ἑπτάνησον, ἐζήτησεν ὄρκον πίσεως καὶ ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν Ἀγίαν Μαύραν εὐρισκόμενον Ἑλληνικὸν Σῶμα (3,000 περίπου). Ἀλλ' ὀρκιζόμενον τοῦτο, ὅτι θέλει γνωρίζει ἐχθρόν του ὅποιονδήποτε πολέμιον τῆς Γαλλίας, εἶπεν "Ἐκτὸς τῶν Ῥώσων... Ἦτον ἐπόμενον ἐντεῦθεν τὸ νὰ μὴ γίνῃ δεκτὸν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς Γαλλίας.

(β) Μετὰ χρόνους 55 τῆς κατακτῆσεως τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Τούρκων.

ρέττη Θεσσαλῶ καὶ ἄλλων. Μικραὶ ἀποστολαί, μεγάλαὶ ὑποσχέσεις καὶ ἡ παράδοξος ἐμφάνις τῇ Ῥωσικῇ Στόλῃ· ἴδεν τὰ ἐλατήρια, ὅσα ἴσχυσαν νὰ τὴς ἐνθαρρύνωσι διὰ τῇ Ἱερατείου μᾶλλον εἰς μίαν Κίνησιν τόσον ἀβέβαιον εἰς τὰ ἀποτελέσματά της, ὅσον ἐξήρητο ἡ καλὴ ἢ κακὴ ἐκβασίς της ἀπὸ τὴν διάθεσιν καὶ τὸ συμφέρον ξένου.

Οἱ Μπινᾶκαι, οἱ Μαυρομιχάλοι καὶ οἱ Κρεββαταῖ, πρωτοσάται τῇ Κινήματος, ἔδειξαν, ὅτι δὲν ἦσαν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς. Εἶχον τὸν εὐγενῆ ἐνθουσιασμόν, ὅχι ὅμως καὶ τὸν ὥριμον νῦν, διὰ νὰ προῖδωσιν ἐξ ἑνὸς μέρους τὰς πολιτικὰς σκοπὰς καὶ τὴν βαρύτητα τῶν ὑποσχέσεων τῆς Αἰκατερίνης, καὶ νὰ μελετήσωσιν ἐκ τῇ ἄλλῃ τὴν ἠθικὴν κατάσασιν (α) τῇ Ἐξίτις των, ἂν ἦτον ἀρμοδιὰ ὡς πρὸς μίαν Ἐπιχείρησιν, τόσῃ λόγῳ ἀξίαν. Ἡ δύναμις τῶν Τῦρκων ἱφαίνετο ἤδη κολοσσαία καὶ ἰσχυρά· ἐδὲ εἶχε παρῆλθαι χρόνος πολὺς, καθ' ὃν ὁ Μέγας Πέτρος,

(α) Τῆτο ἔφερε τὸν ἀφανισμόν τῇ Τόπῃ πολὺ πλέον. Ἡ ἀλήθεια αὕτη μαρτύρεται ἀκόμη καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας Κατοίκους τῆς Πελοποννήσου. Οἱ εἰρημίνοι (Κρεββαταῖ κλ.) ἀπειποῦνθῃσαν νὰ δεχθῶσιν ἀξιόχρεων βοήθειαν Στρατιωτικὴν. Ἐζήτησαν μόνον Λόχους τινὰς πρὸς παραδειγματισμόν, καὶ χρήματα. Ἐπίσχοντο δὲ καθεὶς, ὅτι δύναται νὰ κινήσῃ τρεῖς καὶ τέσσαρας χιλιάδας ἐνόπλων. Τοιοῦτοτρόπως εὐρέθη ἀδύνατος ἡ Κίνησις, καὶ θυσιάζονται ἔξω τῆς Τριπολιτσᾶς οἱ ὀλίγοι ἀκολοθῆσαντες Ῥῶσοι. Δι' αὐτὴν ἴσως τὴν αἰτίαν ἔδειξαν ἑτοίμους εἰς τὸ Νεόκαστρον μετέπειτα τὴν μεγαλητέραν ἀναληγῆσιν, καθ' ἣν σιγμὴν ἐπικαλῶντο τὴν βοήθειαν των αἱ ἀπληλπισμέναι ψυχαὶ τῆς Σφακτηρίας.

περικυκλωμένος εἰς τὸν Πρῶτον ἐν 250.000 Τέρκων, μόλις διεσώθη διὰ τῆς συζύγου τῆς Αἰκατερίνης μὲ δόσεις χρημάτων σημαντικὰς καὶ μετὴν ἀποδοσιν τῇ Ἀζόφ τῆς Ταναΐδος (α).

Ἀφίνοντες ἐν μέρει τὰς παρατηρήσεις μας αὐτάς, ἀναγκαζόμεθα νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι καὶ εἰς ταύτην τὴν περίστασιν ἔπαιξεν ἐπιτηδείως τὸ συμφέρον τῆς δυνατῆς μὲ τὸ αἷμα τῆς ἀδυνατοῦ. Ἐντὸς ὀλίγου, ἂν καὶ ἔγινε κατὰ τὸν Τσεσμεν πυρίκαυστος ὁ Στόλος τῶν Τέρκων ὑπὸ τῇ Ὀρλώφ (1770), ἡ Πελοπόννησος, ἡ Αἰτωλία καὶ πολλαὶ Νῆσοι μένεσιν ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὰ δεινὰ ἐνὸς βεβιασμένου Πολέμου, ἢ τὴν μανιώδη ἐκδίκησιν τῆς ἀδυσωπῆτος ἐχθρῶτων, μὴν ἔχουσαι δύναμιν ἰδίαν. Αἱ ἐλπίδες τῶν κόπτονται διὰ μιᾶς. Ἡ δὲ ἀδιάκοπος εἰσρροὴ τῶν λησῶν τῆς Ἀλβανίας φέρει εἰς ὅλα τῆς τὰ βήματα τὸν ἔξανδραποδισμὸν, καὶ ἀφίνει εἰς τὰ λείψανα τῆς τύπης φρικωδεστάτης ἀπανθρωπίας. Μεταξὺ τῶν πολλῶν εἶναι γνωστὸς διὰ τὰς ἰδιαιτέρας κακουργίας τινὲς καποιοὶ Μὲτς Ἀράπης.

Ἡ Αἰκατερίνη, εἰς τὴν ὁποίαν ἡρνήθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ δώσωσι καὶ Ὀρκον Πίσεως, περιώρισε τὴν συμπάθειάν της, εἰς τὰς ὁποίας διεπραγματεύθη (1774) ὠφελίμως (β) Συνθήκας εἰς τὸ

(α) Οἱ Ῥῶσοι μόλις ἐπανεκτήσαν τῆτο ἐπὶ τῇ Πολέμου τῷ 1736, ἢ διὰ τῆς Συνθήκης τῇ Βελιγραδίας (1791) γινόμενης ἐπὶ τῆς Αυτοκρατορίσεως Ἀννης καὶ τῶν Σουλτάνων Ἀχμέτ Β' καὶ Μοχάμετ Ε'.

(β) Ἡ Τυρκία ἐγνώρισε τότε ἀνεξάρτητον τὴν Κριμαίαν, καὶ δὲν ἐφύλαξεν εἰς αὐτὴν, εἰμὴ τὰ θρησκευτικὰ δίκαια τοῦ Μοχαμετανικῷ Καλλιφάτη. Παρεχώρησεν εἰς τοὺς Ῥώσσους

Κουτζούκ Καϊρνατσίκ (Βουλγαρικήν Κωμόπολιν) με τὸν σκληρότερον ὄλων τῶν Σουλτανῶν Μεσαφάρ Γ'. Προεκήρυξεν ἕως τὴν σημειωθεῖσαν Ἀνεηστίαν πρὸς ὅλα τὰ μέτοχα τῇ Πολέμῳ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἀπλούσταται αἱ Προκηρύξεις δὲν στηρίζουσι Συνθήκας, δὲν πραγματοποιοῦν το δίκαιον. Ἡ Δικαιερίνη ἔδειξεν ἤδη, ὅτι ἐσερεῖτο τὴν ἐπιχειρηματικὴν προαίρεσιν τὴν νὰ ὑπερασπισθῇ ὡςδὴ π. τε καὶ τοὺς ἄλλους τόπους καὶ τὴν Πελοπόννησον, κατατρυχομένην εἰς ολόκληρον δεκαετίαν· τὴν Πελοπόννησον, ὁ πληθυσμὸς τῆς ὁποίας ἐλαττῶνται τόσον σημαντικά (α) διὰ τὰς σφαγὰς καὶ τὸν διασκορπισμὸν μεγάλῃ μέρει τὴν Πελοπόννησον, μίγα μέρος τῆς ὁποίας βιάζεται νὰ ὑπερασπισθῇ διὰ τῶν ὅπλων εἰς τὰ ὅρη, ὅθεν γεννᾶται τὸ ἀδιύλακτον ἔκτοτε μίσος μεταξὺ τῶν δεσποτῶν καὶ τῶν δούλων αὐτῶν τῶν τόπων.

Παράδοξοι ὑποσχέσεις, παρόδοξοι ἀπροσεξίαι ρίπτουσι τὴν Ἑλλάδα εἰς ἓν χάος δυστυχημάτων χειροτέρων, παρὰ τὰ ὅποια ὑπέφερον ἄλλοτε. Ἀλλὰ παράδοξοι πάλιν περιστάσεις τὴν θέτουσιν εἰς εἰς τὴν νὰ διεκδικηθῇ ἐλευθερουμένη ἀπὸ τοὺς ἀγρίους τῆς Ἀλβανίας. Μετὰ παρελυτὴν καιρὸν βιάζεται ἡ Τερκικὴ **Εὐρασία** διατάττεισα τὴν ἐξοδὸν τέτων ἀπὸ τὴν Χερσόν-

τὴν κατὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον ἐλευθέραν ναυτιλίαν, καὶ παρέδωκε τὰ φρούρια Κιμβέρνον, Γενικαλὲ, Κερτσὲ, Ταναΐδα καὶ Ταϊνγαρόν, καθὼς καὶ ἀνὰ μετὰ τῇ Βορυσθένης Ποταμῷ τῆς Ἑσθονίας, καὶ τῇ Βόχῃ Ἐπαρχίᾳ.

(α) Εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐπαθε περισσότερον ἡ Λακεδαιμόν.

νησόν. Αὐτοὶ δὲν ὑπακύνουσι μεταχειρίζονται
χωρὶς διαφορὰν τοὺς ἐντοπίους Τέρκους καὶ τοὺς
Ἑλληνας· καὶ ἀφανίζουσι κατὰ κράτος δύο τῆς
Πελοποννήσου Σατραπίας, τὸν ἕνα ἀποσταλέντα
ἐκ τῆς Σκόνδρας, καὶ τὸν ἄλλον ἐπονομαζόμε-
νον ἐμπαικτικῶς Πρασσαν, ὡς Ἀργεῖον.

Ἡ τοιαύτη πολιτεία τῶν ὑπὸ χρεώσεν εἰς μέ-
τρα δραστηριώτερα τὸν Σουλτάνον Ἀβδὺλ Χα-
μίτ. Διορίζεται ἐναντίοντων μὲ πληροῦσι δό-
γματι ἀπόλυτον ὁ Τσιζάερλης

ΧΑΤΖΗ ΧΑΣΣΑΝ ΠΑΣΣΑΣ,

ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Μαυρογέννην. Εἰς τὴν
Ἀρχολικὴν τῆς Πελοποννήσου φθάνει ἕτος περὶ
τὰς ὀρχας τῆ Ἰουλίου, 1779, καὶ προσκαλεῖ βοή-
θους τὰς φυγάδας εἰς τὰ ὄρη Πελοποννησίους, ἧ
τὰς λεγομένους Κλίπτας, παρακινούμενος ἀπὸ τὴν
ἀνάγκην καὶ μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἰδίας Τέρκου τοῦ
τόπου. "Ἰδομεν πρωτότυπον τῆς Διατάγματος (Μπυ-
γινοδὶ), περιέχον αὐτολεξί· " . . . σας διορί-
" ζομεν νὰ σκοτώνετε χωρὶς φόβον τὰς Ζορπά-
" δες (α). Εἶναι δικά σας ὅλα τὰ πράγματά των.
" Νὰ μᾶς φέρετε μόνον τὰ κεφάλιά των· καὶ σᾶς
" συγχωρῶμεν, ὅσα ἐκάμετε καὶ δὲν ἐκάμετε
" καπαίτια. . . ."

Ξεχωριστὴν ὑποδεξίωσιν καὶ τιμὰς κατὰ τὴν
συνηθειὰν τῶν Τέρκων ἔλαβον τότε ὁ Ἀνα-
γνώστης καὶ Κωνσταντῖνος (β) Κωλοκοτρώνας,

(α) Δηλονότι τὰς ἀποστάτας Ἀλβανούς.

(β) Εἶναι ἕτος ὁ πατὴρ τῆ νῦν Θεοδώρου Κωλοκοτρώνη.
Μόνος τῶν ἄλλων δὲν ἐπαρουσιάσθη προσωπικῶς πρὸς τὸν

καθώς καὶ ὁ Ἡκὺρ Μπαϊάας, ἔχοντες τὴν ἀνωτέραν εἰς τὰς Κλέπτας σημασίαν. Ἦσαν ἔτσι τῶν Ἀλβανῶν οἱ παντοτεινοὶ καὶ ἀσυμβίβαστοι διώκται. Ἡ συμμαχία τῶν ἐβίασε πολὺ πλέον τὴν συγκέντρωσιν τῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος, Ἀλβονῶν εἰς τὴν ἀτείχισον ἐπὶ Τριπολιτσάν, ἔξω τῆς ὁποίας ἐνίκηθησαν (α) ἔτσι διὰ τῆς πρώτης καὶ τελευταίας μάχης.

Οἱ Πελοποννήσιοι διεκδικήθησαν ἀρκετὰ εἰς τὰ πολυχρόνια δεινὰ τῶν. Ἐκ τοῦ ὅλου τῶν Ἀλβανῶν, ἀριθμυμένων ὑπὲρ τὰς 10,000, μόλις διεσώθησαν τὸ ἐν τρίτον μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τῆς Μεγαρικῆς. Ἐνθυμῶνται πολλοὶ τὴν εἰς Τριπολιτσάν σχηματισθεῖσαν πυραμίδα ἐκ τῶν κεφαλῶν τῶν θανατωθέντων. Ὅθεν, ἂν αἱ κακουργίαι τῶν ἄφῃσαν εἰς τὴν μνήμην τῶν Πελοποννησίων ἐποχὴν φρίκης, δὲν εἰμεινεν ὅμως καὶ εἰς τὰς ἀποχόρους τέτων (τῶν λησῶν) ὀλιγώτερον φρικῶδες τὸ τραγικόν των τέλος. Τοιωτοτρόπως ἐνομίσθη ἀπὸ τῆς ἰδίας ἡ ἐποχὴ τοῦ 1821 ὡς ἡ προωρισμένη εὐκαιρία τῇ νὰ διεκδικηθῶσι καὶ ἔτσι τὴν περίσασιν τῇ 1779.

Παρά τὴν ἐξάλειψιν τῶν Ἀλβανῶν ἐπήγασαν

Χασσὰν Πασσὰν ὑποπιεύων, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπήρειαν γενικὴν εἰς τὰς Κλέπτας τῆς Χερσονήσου.

(α) Οἱ Κλέπται ὡς 4,000 ἤδη ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰ Τρίκορφα. Ἐναντίον των ἐπέπεσον ὅλοι οἱ Ἀλβανοί, ἡναγκασμένοι ἀπὸ τὸ διὰ τῆ Παρθενίς κινήσαν Ἱππικὸν καὶ τὴν ἄλλην Πεζικὴν δύναμιν τῆ Χασσὰν Πασσᾶ. Ἐκεῖ ἔλαβον τὸν μεγαλύτερον ἀφανισμόν των. Ἐκτοτε ἠκῶσθη σημαντικὸν τὸ ὄνομα τῆ Κωλοκοτρῶνῃ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἰσρκίαν καὶ μάλιστα τὴν Ἀλβανίαν.

ἤδη καὶ ἄλλα ὠφελήματα. Οἱ Κλέπται δὲν ἀφῆσαν τὰ ὄπλα περιφερόμενοι εἰς τὰ φαλακρά τῆς Χερσοννήσου ὄρη, καὶ ἐμψυχωμένοι ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς νίκης τῶν Τρικόρφων. Οἱ ἐντόπιοι Τῦρκοι ὑπεχρεώθησαν νὰ περιορίσωσιν ἐν μέρει τὰς βίας τῶν ἐναντίον τῇ Λαοῦ (α)· καὶ ἡ Μόνη, βοηθὸς ἐπίσης εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῇ Χασσᾶν Πασσᾶ, ἐμετρίασε τὴν ἐναντίον τῆς μνησικακίαν τῆς Ἐξουσίας, ἐνῶ ἐπέμεινεν ἡ ὑτέρα διὰ τῶν Μαυρομιχαλίων εἰς τὴν προηγηθεῖσαν ἰχθυοπραξίαν τῇ 1769.

Τοιοῦτον ἔλαβε τέλος δυστυχὲς ἡ πρώτη τῶν Ἑλλήνων Ἐπιχειρήσις κατὰ τῆς τυράννου των. Ὁ σῶμα ἀδύνατον ἔγιναν τὸ ὀλοκαύτωματὲ συμφεύροντος καὶ τῆς ἐκδικήσεως, εὐρεθέντες ἐν τῷ μέσῳ δύο Ἡφαισείων τῆς ἀπάτης καὶ τῆς βαρβα-

(α) Ἐπεβυλεύθησαν μετ' ὀλίγον τὴν ὑπεροχὴν τῶν Κλεπτῶν διὰ συστηματικῆς ἐκστρατείας. Τὸν Κωνσταντῖνον Κωλοκοτρώνην ἐπολιόρκησαν, βεβιασμένον πλέον, εἰς τὴν Μεγάλην Καστάνιτσαν τῶν Βαρδανοχωρίων τῇ Μισθρός, ὅστις μετὰ πεισματώδη πόλεμον ἐξῆλθε πληγωμένος, καὶ διεσώθη μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας. Ἐπροδόθη ὁμοῦ κατὰ συνέπειαν ἀπὸ ἑνα Τυρκαλβανόν, ἄλλοτε στρατιώτην τε, καὶ ἰθανατώθη.

Τοιαύτη ἐστάθη ἡ πρώτη καταδρομὴ τῶν Κλεπτῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἡ τελευταία, ἐνεργηθεῖσα καὶ πάλιν ἐναντίον ὠσιποπλείδου τῆς ἰδίας Κωλοκοτρωνικῆς Οἰκογενείας, ἣ τῇ νῦν Θεοδώρου, χρονολογεῖται εἰς τὰ 1806.

Ἐπὶ τῆς πρώτης ἐποχῆς ἠχμαλώτισαν οἱ Τῦρκοι δύο ἀηλίκους υἱὲς τῇ Κωνσταντίνου. Ἐπεχρεώθησαν ἑτοίμοι νὰ ἀφῇσωσι τὴν Θρησκείαν τῶν Πατέρων των, προχωρήσαντες καὶ εἰς σημαντικὰ ἀξιώματα τῆς Τυρκικῆς Ἐξουσίας.

Τοιούτον τι ἔπαθε καὶ ἡ Μαυρομιχαλικὴ Οἰκογένεια ἐξ ἄλλης περιστάσεως.

ρότητος. Βεβιασμένοι μολοντούτο καὶ πάλιν, κατέφευγον εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ὡς εἰς βωμόν τινα ἐλπίδος, προκρίνοντας τὸ φαινόμενον μὴ χεῖρον ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα δύο κακά. Ἐθεώρουν ὡς ὑποφερτὰ ὅλα ἐκτὸς τῆς τυραννίας τῶν Τέρκων εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ὁποίων ἦσαν πάντοτε ἐνοχοποιημένοι.

Ἡ Ῥωσσία δὲν εἶχεν ἔτι ὑποσῆσει τὰς δυνάμεις τῆς τοιαύτας, ὥστε νὰ μὴν ἔχη τὴν χρεῖαν καὶ ξένων ἐνίστε θυμάτων. Ἡ χρεῖα τῆς αὐτῆς θίλει ἑξακολουθήσει μέχρι τῆ 1809. Ἐκαμε διττὸ τὰς σημαντικώτερας περιποιήσεις εἰς τὸ Ἱερατεῖον τῶν Ἑλλήνων· ἤνοιγεν εἰς τὴς λοιποὺς τὰς ἀγκάλας τῆς διὰ τῆ ἐμπορίας καὶ τῆς παραχωρήσεως γεῶν καλλιεργησίμων, καὶ ἐπάσχισε νὰ μορφώσῃ διὰ τῶν Σχολείων τῆς καὶ Ῥωσσο-Ἑλλήνας. Τπῆρχον συγχρόνως τολμηροὶ τινες θηρεύοντες σάδιον τύχης. Ἡ χεὶρ τῆς Ῥωσσίας ἐξετείνετο καὶ μέχρι τούτων. Τὰ φαινόμενα αὐτὰ δὲν ὠφελῶσι παντελῶς τῆς ἀμεταβλήτης διὰ πολὺν ἀκόμη χρόνον Τέρκους.

Ὁ ἀδύνατος γίνεται πάντοτε τὸ παίγνιον τοῦ δυνατοῦ. Τοιοῦτος παρῆσιάζεται ὁ Ἕλλην καὶ εἰς τὰ 1787, ὅτε ἐκηρύχθη ὁ μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τυρκίας Πόλεμος, προελθὼν ἀπὸ ἀμοιβαία περὶ τῆς πολιτικῆς καὶ περὶ τῆ ἐμπορίου παράπονα (α). Ἡ Αἰκατερίνη Β', κυρία πρὸ ὀλίγου τῆ Κράτους τῆ Ἡρακλείου (τῆς Γεωργίας) καὶ ἐκείνου τῆ Χάν τῆς Κριμίας (ἐπονομασθείσης Ταυ-

(α) Κυρίως οἱ Τέρκοι δὲν ὑπέφερον τὴν προηγηθεῖσαν ἀπορρόφησιν τῆς Κριμίας ἐκ μέρους τῶν Ῥώσων.

ρικής Χρσουνήσου), προκηρύττει (α) “πρὸς τὸ
 “Ιερατεῖον καὶ λοιποὺς πάσης τάξεως καὶ βα-
 “θμοῦ Ἑλλήνας τὴν ἐπιθυμίαν τῆς εἰς τὸ νῦν ἐ-
 “λευθερώσῃ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀπὸ
 “τὸν θεοσυγῇ Τυρκικὸν ζυγόν . . . Προσκαλεῖ
 “τὸν θρίαμβον τῆς κοινῆς ἐλευθερώσεως· παρα-
 “κινεῖ νέαν Ἀποσασίαν καὶ ἔνωσιν τῶν Ἑλλη-
 “νικῶν ὅπλων μὲ ἐκείνα τῶν Ῥώσσων· σημειό-
 “νει τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας τῆς καὶ τὴν
 “μητρικὴν διὰ τὸ ὁμόθρησκον φροντίδα τῆς·
 “καὶ βεβαιώνει ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειαν ἀπὸ
 “τὰ ὅπλα τῆς τελείαν . . .”

Ἡ πολιτικὴ ἔννοια τῆς Προκηρύξεως αὐτῆς
 “ποία ἦτο; Ἡ Τάχα ἡ σωτηρία τῆς Θρησκείας,
 ἢ ἡ ἐκ μονομερείας ὠφέλεια ἐνὸς ἀντιπερισπα-
 σμῆ, τόσον ἐπὶ ἀναγκαίου, ὅσον ἐκηρύχθησαν
 ἤδη σύμμαχοι τῆς Πόρτας ἢ Ἀγγλία καὶ Πρωσ-
 σία, ζητῆσαι εἰρήνην (β); Εἶναι ἀδύνατος ἐλευ-
 θερία θρησκευτικὴ χωρὶς τῆς πολιτικῆς, μόλις α
 ὑπὸ τὴν κυριότητα Ἑθνικοῦ βαρβάρου. Ἡ τύχη
 τοῦ Πολέμου τέτε ἦτον ἀβεβαιοτέρα τῆς προτίρε·
 καὶ ὁμως μέρος Ἑλλήνων οἰσρηλατεῖται ἀπὸ τὴν
 ἐλπίδα τῆς ἀληθινῆς τῆς σωτηρίας, καθ’ ἣν ἐπο-
 χὴν ἐξακολουθεῖ ἡ Αἰκατερίνη τὸν κηρυχθέντα
 Πόλεμον παρὰ τοῦ Ἀβδελ Χαμίτ. Ἡ περίστα-
 σις τοῦ 1769 ἀποκαθιστᾷ προσεκτικὸς τοὺς Πε-
 λοποννησίους ἤδη.

(α) Ἰδομεν Ἀντίτυπον τῆς Προκηρύξεως αὐτῆς, χρονο-
 λογυμένης 17 Φεβρουαρίου, 1788.

(β) Ἡ Αὐστρία συμμάχη ἤδη μὲ τὴν Ῥωσσίαν.

Ὁ περίφημος, ἀλλὰ πολυπιδέστατος,

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΤΣΩΝΗΣ

(Λεβαδείτης) ἀποσέλλεται (1790) διὰ τῆς Τριεῖς εἰς τὸ Αἰγαῖον μὲ ἓνα Στολίσκον. Τὸν συντρέχουσιν ἔξωθεν Ἕλληνες πολλοί· ἀλλὰ δὲν εὐρίσκει ἰσωτερικῶς συναγωνισὰς, εἰμὴ τὸν Ἀνδρῆ-τσον, πατέρα τοῦ Ὀδυσσεύς, δεδιωγμένον ἐκ τῆς Στερεᾶς, τὸν Καρακατσάνην Πετσιώτην καὶ τρωγλοδύτας τινας, ἢ Κακαβελαῖς, τῆς Μάτης. Ἐντοσὺτφ ἡ Αἰκατερίνη κάμνει τὰς σποῖδας τῆς Ἰασίς (α), ἀφ' ὃς Σοβαρῶφ ἐκυρίευσεν τὸ Ἰσσημῆλιον ἐξ ἐφ' ὅδῃ, κρατήσασα τὴς μέχρι τοῦ Νίσρου τόπης τῆς Τερκίας· ὁ δὲ Λάμπρος παρατάττεται μέχρι τινος κατὰ τῆς Κετσὺκ Χυσεῖν Πασσᾶ, ἀλλὰ μὴν εὐρίσκων μ' ὅλας τὰς παρακινήσεις τοῦ σύμφωνον τυλάχισον τὴν Μάνην, κατατροπώνεται καὶ διαφεύγει νυκτὸς μὲ ἐν πλοιάριον, δοκιμάζων δι' ἄρκετόν καιρὸν τὰς μεγαλητέρας δυσυχίας. Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Τερκικοῦ Στολὸς τιμᾷ τὴς Μαυρομιχαλαῖς τῆς Μάτης· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν παραδίδουσιν εἰς τὴν διάκρισίν του τὴς ζητηθέντας πρόσφυγας ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Λάμπρου. Οἱ ἴδιοι ὠδήγησαν καὶ τὸν Ἀνδρῆ-τσον εἰς τὸν Ζαχαριᾶν, περίφημον τῆς ἐποχῆς Κλέπτην, ὃς τις τὸν συνώδευσεν μέχρι τῆς αἰγιαλῆς τῆς Βοσίτσης.

Οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ Αἰγαιοπελαγῖται, ἀκατάπεισοι διὰ τὴν προτίραν ἐγκατάλειψίν των

(α) Αἱ Σπονδαὶ αὗται ἐπεκυρώθησαν διὰ τῆς Συνθήκης τῆς Ἰασίς, 1792, ἐπὶ τῇ Σελήμ 1".

εἰς τὰς εἰσηγήσεις τῶν Ῥωσσικῶν Προξένων καὶ τὰς ἐπισήμους ὑποσχέσεις τῆς Αἰκατερίνης, ἀποφρεύουσι τὴν κινδύνους νέας καταστροφῆς ἢ Στερεὰ ὁμῶς ρίπτεται εἰς ἀνωφελῆ μεταμέλειαν, δυσιαζομένη ἐκ δευτέρου. Ἰδὲ ὅτι ὁ δυνατός, μεταχειριζόμενος κεφάλαιον τὴν ἀφηρημένην ἀπάτην, ἀποβλέπει πάντοτε εἰς βέβαιον ὑλικὸν συμφέρον· ὁ δὲ ἀδύνατος, καταδίδων τὴν κατάστασιν καὶ τὸ αἷμα τῆς, χωνεύεται εἰς τὸν κρατῆρα τῆς ἀνυποστάτου ἐλπίδος. Τὰ κηρύγματα καὶ αἱ μεγαλοπρεπεῖς προσφοραὶ ἦσαν ὅλα λόγοι καὶ ἐπιχειρήματα ἐπιφανείας.

Αἱ μνημονευθεῖσαι περιστάσεις ἀπετέλεσαν συγχρόνως καὶ τὴν ἀδυσώπητον μνησικακίαν τῶν Τούρκων. Οἱ Ἕλληνες ἐντεῦθεν θεωρῶνται ὑποπτοὶ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν Πολέμου· πάσχουν· ἀλλὰ, χωρὶς νὰ ἀνατρέχωσιν εἰς τὰ αἰτιατὰ τῆς ἐξαιρετικῆς αὐτῆς δυσυχίας των, αὐξάνουσι τὸ πρὸς τὴν Τούρκου μῖσος, καθὼς ἀμέσως ἐνεργῶς τῶν δεινῶν των· ἡδὲ μακρύνονται ποτε ἀπὸ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐκδικήσεως καὶ τῆς σωτηρίας των.

Ἦδη αἱ προαναφερθεῖσαι περιστάσεις ψυχραίνουσιν πολλὰς, καὶ σύρουν τὸ ὄμμα των ἐκεῖ, ὅθεν ἤρχησε φαινομένη ἡ καταστροφή τῶν Δυναστειῶν. Ἡ Μεταβολὴ τῆς Γαλλίας ὑπόσχεται κατ' ἓνα τρόπον τὴν παγκόσμιον ἐλευθερίαν. Μορφώνει αὕτη νέα φρονήματα καὶ νέον ἦθος. Τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ἐδείκνυον ὑποσηρίζοντα τὰ ἀνδραγαθήματα τῆς νέας Ἀρχηγῆς τῆς μ' ὅλην τὴν ἐναντίον τῆς σφοδρῆς συμμαχίας τῆς πρωτοστάτιδος Ἀγγλίας, τῆς Αὐστρίας, τῆς

Ῥωσσίας, καὶ ἄλλων καὶ τῆς παραπληρωματικῆς Τουρκίας.

Ἀτινίζουσιν ἤδη μερικοὶ πρὸς τὸν νέον Ἀλέξανδρον τῆς Εὐρώπης: τὸν Ναπολέοντα· ἀλλὰ δὲν ἔγνωρίζον προλαμβανόμενοι, τὶ ἐζήτην μὲσον τῶν ἔξων. Ἄν δὲν τὴς ὠφέλησεν ὡς πρὸς τὸτο ἢ ἸσORIA τῶν Προγόνων των· τελάχισον ἢ ἀνάπτυξις τῶσων προσφάτων περιστάσεων ἔπρεπε νὰ τοὺς διδάξῃ, ὅτι ἡ διάλεκτος τῆς Διπλωματίας εἶναι ὡσεπιτοπλῆισον μία καὶ ἡ αὐτὴ παντὶ ὑπὸ διαφόρους τροποποιήσεις· ὅτι αἱ ἐπιθυμίαι τῶν δυνατῶν εἶναι αἱ αὐταὶ παντοῦ ὑπὸ διάφορα προσχήματα· ὅτι ἡ διάλεκτος τῶν πρώτων καὶ τὸ σύστημα τῶν δευτέρων καλύπτονται πρὸς τὸ φαινόμενον ὑπὸ τῆς πλείον εὐαρίστους σκοπῆς τῆς ἀγαθοποιΐας, ἕως ἡ κατορθώσι τὰ συμφέροντα, εἰς τὰ ὅποια τείνουν· καὶ ὅτι οἱ πλανώμενοι Λαοὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἀλλάσσειν κατάστασιν πολιτικὴν, ἀλλὰ πρόσωπον μόνον τυράννων.

Ἡ Ῥωσσία πρότερον, σύμφωνος καὶ μ' ἄλλης (τὸν Ἰωσήφ Β'), καὶ ἡ Γαλλία ἤδη σύμφωνος μὲ τὸν ἑαυτὸν της, ἔχουσι καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη μέσον συντελεστικόν, διὰ νὰ μὴν εἴπωμεν παιγνιον, τῶν ἐκτιταμένων σοχασμῶν των τὰς περὶ τῆς Ἐλευθερίας των προσδοκίας τῶν Ἑλλήνων. Δὲν ἀποβλέπουν κυρίως, εἰμὴ εἰς τὴν ἰδικὴν ἀπορρόφησιν τῇ Ὀθωμανικῇ Βασιλείῳ. Μόνη ἄλλοτε ἢ περὶ τῆς Ἰωνσαντιναπόλεως ζηλοτυπία, μόναι ἤδη αἱ μεταβολαὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς καταστάσεως ἀναβάλλουν τὴν πραγματοποιήσιν παρομοίων σοχασμῶν. Ἡ Ῥωσσία καὶ

ἡ ἡπατημένη Αὐστρία ἀφίνονται ἤδη ἡ πρώτη ἐν μέρει καὶ ἡ δευτέρα ὀλικῶς ἀπο τὰς μεταξὺ τῶν συμφωνίας περὶ τῆς διανομῆς τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας, καὶ συνεπιδίδονται νὰ ἀπαντήσωσι τὸν χεῖμαρρον τῶν νέων πνεύματος καὶ τῶν νέων προόδων τῆς Γαλλίας. Προίρχεται ἐντεῦθεν καὶ ἡ συμμαχία τῆς Ῥωσσίας μετὰ τῆς Τουρκίας εἰς τὰ 1708 κατὰ τῆς Γαλλίας, πολέμουσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον (α).

Ο ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ (β)

συλλαμβάνει εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τὴν μεγάλην ἰδίαν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας, ἐνδίδων ὥσεπιτοπλείστον εἰς τὰς σπερμολογίας τῶν διεσπαρμένων Ἀποστόλων τῆ Ναπολέοντος. Μεγαλόφρων καὶ ἐπιχειρηματίας, ἀλλ' ὅχι τόσον σκεπτικός καὶ κρυψίτης· κάτοχος γνώσεων πολλῶν καὶ ζωηρὸς εἰς τὸ πνεῦμα, ἀλλ' ἐπιπόλαιος ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων καὶ μᾶλλον τῆς κατα-

(α) Ἡ Συμμαχία αὕτη διελύθη διὰ τῶν εἰς Παρισίους (1801 καὶ 1802) καὶ τῶν μετ' αὐτὰς εἰς Ἀμβιανὸν γενομένων Σπονδῶν ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ Α'. Ἀνανεώθη ὁμως περὶ τὰ τέλη τῆς 1805, ὅτε ἡ Ῥωσσία σύμμαχος τῆς Αὐστρίας καὶ Ἀγγλίας νικάται εἰς τὸ Ἀουστερλίτζ.

(β) Ὃσον ἡσχήμισε τὴν πόλιν τῶν Φερῶν τῆς Θεσσαλίας ὁ διαβόητος τυραννότης Ἀλέξανδρος Ἰεραῖος, (φονεύσας τὸν ἀδελφόν τε Πολύδωρον, φονεὶα καὶ τῆτον πρότερον τῆ ἄλλου τυράννου ἀδελφῆς τῆς Ἰάσωνος) τόσον τιμᾷ αὐτὴν, ἀν καὶ πολίχνιον πλέον, ὁ Ῥήγας κατὰ τὰς ἐσχάτους χρόνους. Ἐνεκα τούτου δὲν μετεχειρίζετο ὁ Ῥήγας τὸ ἀρχαῖον τοπικὸν ὄνομα τῆς πατρίδος τε, κατὰ τὴν ὁποίαν ἕκαμον χρῆσιν διάφοροι ἄλλων τόπων, ἀλλὰ τὸ μεταγενέστερον Βελεστηνός.

τάσει· τὸ "Εθνος τε· ὁ Ῥήγας φαίνεται μᾶλλον ὁ ἄνθρωπος καὶ ὄχι ὁ Ἀρχηγός· Εἰς τὴν ἐνέργειαν τὴν ἀποδίδεται ἡ ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου κίνησις αὐτῇ εἰς Βιδινὲ Παζβάντογλου (α), κηρυχθέντος Ὑπερασπιστῆ τοῦ ἁθροισθέντος Ἀλκοράνις καὶ Προσδότη τοῦ Ῥεαγιά.

Μακρυνόμενος ὁ Ῥήγας ἀπὸ τὰ πολιτικά τῆς Λακίας ἐπὶ τῇ Πγεμνὸς Μιχαήλ Σύτσου, ἐυρίσκει εἰς τὴν Βιέννην σύμφωνον μετὰ τὴν σκοπὸν τοῦ ὅλου τοῦ μέρους τῶν Λογίων καὶ Εὐπόρων Ἑλλήνων. Εἰς τὴν Μητρόπολιν αὐτὴν ἠκμαζεν ἤδη τὸ εὐπόριον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας. Συνηγροικημένος μετὰ τον Ναπολέοντα, Ἀρχιστράτηγον ἤδη, ἐνησχοληθῇ εἰς τὸν ὀργανισμόν τοῦ ἔθνους τε, καὶ μᾶλλον εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ Κινήματος τε, διὰ τῶν Ποιησέων καὶ ἄλλων συντελεστικῶν μεταφράσεων καὶ συντάξεων (β).

(α) Ὁ Δερίμπεης υἱὸς ἠὲ γνωμόναι πρὸς τὸν Ῥήγαν, καθὼς σωτηρᾷ τε εἰς τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπεβλεύθη ἀπὸ τὸν ισχύοντα Ἑγεμόνα τῆς Βλαχίας Νικόλαον Μαυρογέννην. Ἠκολυθησε διὰ τῆτο πιστὰ τὰς ὁδηγίας τε.

Τὸ ἴδιον Παζβάντογλου ἐγραφεν ὁ Ῥήγας, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τινῶν, τὰς προσφύεις πρὸς τὸν Σουλτάνον δικαιολογίας τῆς διαγωγῆς τε.

Ὁ Παζβάντογλους εἰδείχθη ὑπέρροχος τῶν ἐναντίον τε δυνάμεων τῆς Ἑξουσίας δι' ἀρκετὸν καιρὸν.

(β) Συντάξεν υἱὸς σχέδια Νόμων Πολιτικῶν καὶ Πολεμικῶν. Ἀπένδισμα ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Βομβᾶν, περὶ Πολιορκιῶν καὶ Πολεμικῶν προβλέψεων· τὴν Χωρογραφίαν τῆς Χάρταν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλα. Τὸ σημειούμενον Ἀπένδισμα ἔφερε τὸν τίτλον Ἐγκόλπιον Στρατιωτικόν.

Ὡς Ἀρχηγὸς τοῦ μέλλοντος Κινήματος ἔφερε καὶ Σφραγίδα Ἑθνικὴν, σημειόνουσα τρία Ῥόπαλα, φέροντα τὸ καδὲν ἀνά.

Το πολεμικόν Σχέδιόν τε ιδεμελιῦτο εἰς τὴν ἀντιπερισπαστικὴν ἐπανάστασιν τῷ Παζβάντογλου, καὶ εἰς τὴν διὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας (c) προσωπικὴν κίνησιν τε διὰ τῆς βοηθείας 20.000 Γάλλων.

Δὲν ἤξεύρομεν, ἂν ἡ Γαλλία, ἐπιφορτισμένη τότε τὸν πόλεμον ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἰδύνατο νὰ μὴν πισῇ εἰς τὴν ὑποτιθεμένην βεβαίαν ὑπόσχεσίν της. Ἄς εἰπῶμεν μεολοντῆτο, ὅτι ὁ περισπασμὸς τῆς Ἀνατολῆς δὲν ἦτον ἀδιάφορος εἰς αὐτήν, ὡς ἱκανὸς νὰ ἐξαντλήσῃ μίγα μέρος τῆς προσοχῆς τῶν ἐνεργητικῶν Δυνάμεων τῆς Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας.

Ἐντοσὺτῳ ὁ Ῥῆγας καταβαίνει εἰς τὴν Τεργίστην, σκοπεύων νὰ συνομιλήσῃ εἰς τὴν Βενετίαν μὲ τὸν Ναπολέοντα. Ἐκεῖ συλλαμβάνεται ἐκ προδοσίας (9 Ἰαννουαρίῳ, 1797.) Ἡ προδοσία ἔγινεν ἐκ μέρους τινος Δημητρίου Οἰκονόμου Κοζανίτου (β), ἐπιθυμῶντος πάντοτε τὴν ἀπόκτησιν τῷ εἰς Τεργίστην Τυρκικῷ Προξενεῖν. Ἦτον αὐτὸς σύντροφος ἐμπορικὸς τῷ Ἀντωνίῳ Κορωνίῳ (Χί), πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ῥῆγας διεύ-

τρία σημεία τῷ Σταυρῷ. Ἡ περιγραφή της ἦτο· “Τπὲρ Πίσεως, Πατρίδος, Νόμων καὶ Ἐλευθερίας.”

(α) Διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν μετέφρασε καὶ τὸ περὶ Θεσσαλίας μέρος τῷ Νέῳ Ἀναχάρσιδος.

Συμπεριλαμβάνουσιν ἄλλοι εἰς τὸ Σχέδιον τῆτο καὶ τὴν κίνησιν τῆς Σερβίας καὶ Βουλγαρίας.

(β) Θίλυσιν ἄλλοι εἰδοποιημένην τὴν Διοίκησιν τῆς Αὐτρίας δι' ἐνὸς Ἐπεργῆ της, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ῥῆγας ἐξεφράσθη περὶ τῶν σκοπῶν τε, καθ' ἣν εἰγμὴν ἡ πολιτικὴ τῷ Βυζαντίῳ δὲν ἦτο σύμφωνος μ' ἐκείνην τῆς Βιέννης.

Θυνεν ἐκ τῆς Βιέννης, πρὶν τῆς καταβάσεώς τε, τὰ πρὸς τὸν Ναπολέοντα γράμματά τε καὶ 12 πιβώτια, περιέχοντα τὰ ἀντίτυπα τῶν Ποιήσεων καὶ τῶν ἄλλων Συντάξεών τε. Ὁ Κορωνιὸς ἔτυχε τότε ἀπὼν εἰς τὴν καταντικρὺ Ἰσρίαν· καὶ εἰς τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ὁ Κοζανίτης παρυσιάζει ὅλα ταῦτα πρὸς τὸν Διοικητὴν τῆς Πόλεως Βαρῶνα Πετόνκην. Αὐτὸς καὶ ἄλλοι ἔξ Πολιτικοὶ ἐξετάζουσι τὸν Ῥῆγαν· Προσπαθῶ, τοὺς ἀποκρίνεται ὁ Ἕλλην, τὸ καλὸν τῷ Ἐθνῆς, χωρὶς νὰ ἐνοχλῶ τὴν ἡσυχίαν καμμιᾶς Εὐρωπαϊκῆς Δυνάμεως. Καὶ ἀπεκρίθη δίκαια. Ἡ παρῶρησία καὶ τὸ τομῦλον τῷ ἄνδρὸς ἔκαμον τὴν σημαντικωτέραν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Πετόνκην. Ἀρκετὸν μέρος Ἑλλήνων, καὶ τὸ νοσημονίτερον μάλισα, ἤθελεν ὑποπίσει τότε εἰς τὸν ἴδιον βέβαιον κίνδυνον, ἂν δὲν προελαμβάνοντο νὰ ριφθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν αἱ περὶ χρηματικῶν προβλέψεων Ὑπογραφαὶ διαφόρων.

Ὁ Ῥῆγας ἐπιχειρίζεται τὴν αὐτοχειρίαν του, δέλων ἐξ ἐνὸς μέρους νὰ ἀποφύγῃ τὴν βιαιάν ὁμολογίαν τῶν σχιδίων τε, καὶ βλέπων ἐκ τοῦ ἄλλου τὴν μεταβληθεῖσαν πολιτικὴν τῆς Αὐστρίας ὡς πρὸς τὴν Τυρκίαν. Ἀποτυχάνει ὅμως, καὶ μεταφέρεται εἰς τὴν Βιέννην. Ἡ θίσις τῷ Αὐτοκράτορι Φραγκίσκῳ ἦτον ἤδη ἐπισφαλὴς διὰ τὴν κυρίευσιν τῆς Βενετίας πο' τῆς Γάλλης μετὰ τὴν διάβασιν τῶν Ἀλπεων. Ἡ ἀδιαφορία συνέφερεν εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Ῥωσσίας· ὁ δὲ Σουλτάνος, εἰδοποιούμενος διὰ τῷ Πρίσβειός του, ταθῶς καὶ δι' ἐκείνους τῆς Αὐστρίας, περὶ ὧν, ἀ-

παιτεῖ τοι φαινόμενον ἀποσάτην Ἑλληνα. Εἰς τὴν συνωμοσίαν τῆτε ὑποδίδει ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος· σοχόζεται νὰ λάβῃ τὰ δραστηριώτερα μέτρα ἐναντίον τε, καὶ μόλις δυσωπεῖται διὰ χρηματικῆς θυσίας. Ὁ Ῥήγας παραδίδεται εἰς τὸν ἐχθρὸν, τὸν ὁποῖον ἐμελλε νὰ πολεμήσῃ, με ἄλλως ἔργα ἐκ τῶν ῥαδῶν του, ἐννοεῖται καὶ τὴ Α. Κορωνίϊ.

Ὁ Παζβάντογλης ἐφρόντισε νὰ διασώσῃ τὸν φίλον τε, κρατήσας τὰς δεύσας θείσεις. Πεινσμένος εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἀπὸ Ἑλλήνας τινας καὶ ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς τῶν Ἰωαννίνων ἀπέστειλε νὰ τὸν παραλάβῃ, ἔσθ' ὑληθῇ (α). Βεβιασμένος ἤδη ὁ Μαρασλῆ Ἀλῆ Πασσᾶς τῇ Βελιγραδίᾳ, προῖ αὐτὸν νὰ τὸν θανατώσῃ με τῆς ὑπαδῆς τε. “Οἱ Ἕλληνες θείλεσιν ἐκδικηθῆναι τὸ αἷμά μου μίαν ἡμέραν”· εἶπεν ἀποθνήσκων ὁ Ῥήγας, καὶ δὲν ἐψεύσθη (β).

(α) Ἄλλοι ἐνήργησαν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινῆσιν αὐτὴν τὴν ἀπολύτρωσίν τε διὰ μίας συμφωνηθείσης ποσότητος 500,000 γροσίων· προέλαβεν ὅμως ὁ θάνατός τε.

(β) Δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τὸν Ἐπιτάφιον τῷ Ῥήγᾳ, πεποιημένον παρὰ τοῦ Εἰρηναίου Θηρσίου.

“ΕΠΙΤΑΦΙΟΝ Εἰς ΡΗΓΑΝ ΚΑΙ ΤΟΤΕ ΣΤΗΝ ΑΤΤΩ ΑΠΟΛΩΛΟΤΑΣ.

Οὗτοι ἐλευθερίην θηρώμενοι ἀγλαόμορφον εὐρὸν ἐνὶ ξυλόχοις ὀκρυόοντα μόρον.

Χαίρετε Θηρενταῖ κοιμώμενοι, εἰσόκεν ἤως ἔλθῃ ἀπ’ Οὐλύμπς λαμπὰδ’ ἀνισχομένη· καὶ τότε ἐγειρόμενοι πολίων βρόμῳ ὀρνυμένων Δαίμονι· εἰς ἄγρην σπεύδεις ἀλεξίκακον.

Κρίνονται ἀμφίβολα πολὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀμείνων μεταβάσεως τῇ Ῥηγᾷ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῖς ἐσωτερικὸν αὐτῆς δὲν ἦτο διωργανισμὸν διόλου σχεδόν. Ἀπλᾷ αἱ Ποιήσεις δὲν ἦσαν ἱκαναὶ νὰ ἀποτελέσωσι τὸ μίγα τῆτο ἔργον. Ἡ περίοδος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας εἶναι μάρτυς, ὡς θέλομεν ἐξηγηθῇ. Συγχρόνως δὲν ὑπῆρχεν ἡδὴ ἡ ἀπαιτεμένη πρόοδος τῇ ἡθικῇ· τὸ ἀρμοδιώτερον μίσον. Καὶ ὁ Ῥήγας καὶ οἱ Σύντροφοί τε ἐστάθμισαν, φαίνεται, ἀπὸ ἐκείνην τῇ ἰδίᾳ αὐτῇ τῶν τῇ ν κατὰ τὴν τῆς κοινῆς ἡθικῆς. Ἐταυτῷ τὰ παθήματα τῆς Πελοποννησῆς καὶ τῆς Ἀγᾶς καὶ τα διπλᾷ τῆς Στερεῆς ἦσαν ἀκόμη νεαρά· καὶ ἦτο δύσκολον πολλὰ, διὰ νὰ μὴν εἴπωμεν ἀδύνατον, τὸ νὰ καταπεισθῶσιν ἐξ ἐτοίμων οἱ τόποι ἔτοι εἰς ἓνα, τόσον ἐπίσης ἀπροπαρασχεύασον, Πόλεμον. Πρὸ παντὸς ἄλλου ἐστειρέτο ἡ Ἑλλὰς Ναυτικὸν μάλλον ἢ ἡττον δυνατόν. Ἡ μετοχὴ τῆς Ἠλείρου προέκειτο ἀπίθανος ἐπίσης, ὡς ἐπιβαρυνομένης ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν. Ἡ δὲ διακράτησις τῆς Ὀθωμανικῆς ἐχρειάζετο καὶ δυνάμιν σημαντικὴν διὰ τὴν ἐκτασίν τῆς καὶ Ἰππικὸν ἀξιόχρεων διὰ τὴν πεδινήν τῆς θέσιν. Δὲν θέλομεν νὰ ἐπισηριχθῶμεν εἰς τὰς ἐνδυσσιώδεις παρατάξεις ὀλίγων. Τερον ὅλων τῶν ἐποίων ἰδύνατο νὰ ἐπιτύχη πρόοδον ὁ Ῥήγας, κεκηρυγμένος κατὰ τοῦ Ιερατείου (α) καὶ τῶν Προεσώτων· τὰ δύο ἐ-

(α) Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀφώρισε μάλιστα τὴν ἀνάγνωσιν, ὅσων ἔγραψεν οὗτος κατὰ τὴν Ιερατείαν.

96 ΕΠΟΧΗ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Βασικώτερα ὄργανα καὶ τὰ σημαντικώτερα τοι-
χεῖα τῆς Ἐθνικῆς ; (α)

Ἄν ὁ Ναπολέων, κρατήσας καὶ τὰς Ἰονίους
Νήσους (β) διὰ τῆς Εἰρήνης τῆς Καμποφορμίας,
συνέπραττεν ἀποφασισικῶς, ἐδύνατο νὰ ἀποτε-
λίῃ τι λαμπρὸν, χωρὶς νὰ ὑποδέσωμεν, ὅτι ἡ-
μῶς δύναται νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην τῆς Αἰγύπτου
(1799). Ἀλλὰ πρέπει νὰ μὴ δυσπισήσῃ τις πε-
ρὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ ὅποιαν-
δήποτε κυριαρχίαν ἄλλου ; Τὴν ἀμφιβολίαν μας

(α) Καὶ τὰ δύο ταῦτα Συστήματα ἴδεν ὁ Ῥήγας ὡς τὰ
ὄργανα τῆς Τυρκικῆς τυραννίας. Εἰς τὸ ὑπὸ τῷδε τοῦτο μέρος
δὲν ἐσκέφθη τόσον καλὰ, ὥστε ἠρεύνῃ, φαίνεται, τὰς προη-
γηθείσας ἐποχάς, κατὰ τὰς ὁποίας ἴδειν καὶ τὸ Ἱερατεῖον
καὶ οἱ Προεσῶτες διάφορον πολιτείαν. Ὀλίγαι ἐξαιρέσεις δὲν
ἀποτελοῦν γενικὸν κανόνα.

Ἡ περὶ τοῦ Ἱερατεῖος καὶ μᾶλλον κατὰ τῶν Προεσῶτων ἰ-
δέα δὲν διελύθη μὲ τὸν θάνατον τούτου. Παρετήρησαν ἐπιπο-
λαίως, ὅσοι εἶπον, ὅτι τὴν ἰδίαν ἐπρέσβευσε καὶ τὸ Σύνθημα
τῶν Φιλικῶν. (Ζῆτις Ἐποχ. Ι'. Κεφ Β'.)

Ἡ αὕτη ἰδέα κατὰ τῶν Προεσῶτων ἦτο πάντοτε ἐντετυπω-
μένη καὶ εἰς τὰς Πολεμικὰς. Πολλοὶ ἐδεῶρον ἀναγκαίαν τὴν
θυσίαν ὅλων τούτων διὰ τὴν πρόοδον τῆς Πολέμου. Ἀλλὰ τῷ-
το δὲν ἦτον ἄλλο, εἰμὴ ἀμοιβαία τις ἐπιβουλὴ διὰ πολιτικὰ
καὶ ἀτομικὰ συμφέροντα. Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ
ὑπαρξὶς τῶν δύο Τάξεων (τῶν Πολεμικῶν καὶ τῶν Προεσῶ-
των) ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς νὰ μὴν ὑποπέσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὴν
ἐξαιρετικὴν τυραννίαν τῆς μιᾶς, ἢ τῆς ἄλλης. Ἡ μίση Τάξις
τῶν Πολιτῶν συνήργησε πάντοτε εἰς τὴν ὑπεροχὴν πότε τῆς
μιᾶς, καὶ πότε τῆς ἄλλης· ἦτον ὁμοῦ ἀδύνατος νὰ παραταχθῇ
μόνη ἐναντίον τῆς μιᾶς, μὴν ἔχουσα τὴν συνδρομὴν τῆς ἄλλης.

(β) Ὅτε ἐσύσθη καὶ τὴν πολυθρόλλοντον Δημοκρα-
τίαν τῆς Ἐπτανήσου. Ἦτον ἀδύνατος τὸ νὰ ἐπιστηρι-
χθῇ, αὕτη διὰ τὴν ἐλλειψὶν τῆς ἀρμοδίου ἡθικῆς.

ὑποσηρίζει ἡ περιοδικὴ τύχη τῆς Ἑπτανήσου μὲ ὅλην τὴν διάφορον πολιτικὴν τῆς θείας. Πολὺ πλέον ἡδύνατο νὰ χορηγήσῃ περίσσεια τοιαύτη τῇ νὺ δεξικαιωμένην ἐνώπιον τῆς Διπλωματίας αἰτίαν τῇ νὰ κατακερματισθῇ ἡ Ἑλλάς, μὴν ἔχουσα πλέον ἐλπίδα σωτηρίας εἰς τὸ μέλλον· Ἄν δὲν ἠκολούθει καὶ τῷτο, τὴν ἀνάγκην ὁ τόπος ὅτος ἤθελε κατασθῇ, κατὰ πιθανώτερον συλλογισμόν, τὸ θάνατον ἐνός γενικωτέρου Πολέμου.

Ἀγνοοῦμεν κυρίως τὰς μεταξὺ τῆς Ναπολιόντος καὶ τῆς Ῥήγας συμβάσεις, ἃν ὑπῆρξαν, καὶ ὁποίας ἦσαν φύσει καὶ λεπτομερείας. Ἀλλ', ὁποίας καὶ ἂν θεωρηθῶσιν αὐταί, ἡ δυστυχία τῆς Ἑλλάδος προειμηνύετο βεβαία. Ὁ Ναπολιὼν δὲν εἶχεν ἔτι ἀποκλειστικὴν εἰς τὸ μέρος τῆς στρατιωτικῆς δυνάμει τῆς Στερεᾶς· ἡ δὲ θεία τῆς Ἑλλάδος ἔμελλε νὰ συγκεντρώσῃ τὴν ζηλότυπον ἀντεκδίκησιν τῆς ἡνωμένης ἡδὴ Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας.

Ἐξω τούτων τὰ περὶ τῆς παγκοίνου Ἐλευθερίας προκηρύγματα δὲν ἦσαν ἄλλο πραγματικῶς, εἰμὴ ἐπιχειρήματα ὑπεροχῆς, καθὼς ἀπεδείχθη. Ὁ δεσποτισμὸς τὰ διεδέχετο καθ' ὅλον τὸν χαρακτήρα. Πόσα ἔθνη, ἀναπανόμενα εἰς τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας των, ἴδον καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των καταφερομένην τὴν μάστιγα τῆς νῦν προσώπῃ! Εἰς τὴν ἰδίαν τύχην ὑπέπεσε καὶ αὕτη ἡ Ἑστία, ἡ ὁποία ἐθέρμανε τὰ πνεύματα τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων.

Ὁ ἐσωτερικὸς ὀργανισμὸς τῆς Ἑλλάδος ἦτο δύσκολος, καθὼς προείπομεν, καὶ ἔργον πολλῶν χρόνων. Ἀπο τὴν αἰτίαν αὐτὴν, προλαμβάνων

την ἀδελότητά τῃ μέλλοντος τῶν δύο γενικωτέρων πνευμάτων τῆς Εὐρώπης, ὁ Ῥήγας ἠδέλησεν ἴσως ἂν ὀφιερωθῇ ὅλως διόλου εἰς μέτρα δραστήρια καὶ εἰς ἐλπίδας ἐξωτερικὰς δια·τηνέλευθερίαν τῆς πατρίδος τε. Θιλομεν δὲ ἰδεῖ ἀντικειμένας εἰς τὺτο τὰς ἀρχὰς τῷ Συστήματος τῶν Φιλικῶν, ὡς θεμελιωμένας εἰς ἐλπίδας ἐσωτερικὰς καὶ εἰς τὴν μοναδικὴν κίνησιν τῶν ὁπλῶν τῆς Ἑλλάδος.

Τελειώνοντες ἤδη τὰ περὶ τῷ Ῥήγα, χρεωσθήμεν· νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ δόξα τῆς Μεταβολῆς τῇ 1821 αἰήκει κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς τὺτον. Τα δυσυχήματα καὶ αὐτῷ καὶ τῶν προκατόχων τῶν ἐδιδάξαν τῆς Ἑλλήνας, καθ' ὃν τρόπον· ἐδιδάξαν τὸν μέγαν Πέτρον αἱ νῆκαι τοῦ Παρόλου ΙΒ'. "Αν ὁ βίαιος θάνατός τε ἡματαίωσει τὰ μέτρα ἐνὸς ὁποῖσδήποτε Κινήματος, διεκράτει ὁμοῦ εἰς τὰ πνεύματα πολλῶν τὴν ζωηρότητα τῶν ἐλευθερίων αἰσθημάτων καὶ τὴν ἐνδιάθετον ἐπιμονὴν τῆς ἐκδικήσεως. Ἡ προχειροῦς διάδοσις τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλευθερίας ἐνθουσιαστικῶν ἰδεῶν ἤθελεν ἀκολουθήσει εἰς μέρος τῷ Ἑθνῶς περισσότερον, ἐὰν δὲν κατεδικάζοντο αἱ ἐκδόσεις (α) εἰς τὴν φθοράν τῷ πυρός. Ἀπορεῖται κατὰ τὺτο, πῶς δὲν ἔλαβε τὴν ἰδίαν τυχὴν, ἡ

(α) Διεισώθησαν ὀλίγα μόνον φυλλάδια ἐκ τῶν Ποιήσεων τούτου. Οἱ Ἕλληνες τὰς ἀντέγραφον με τόσῃν προθυμίαν, ὅση ἦγον ἡ σπανιότητος τῶν καὶ ἡ δίψα τῇ, μὴ ὑπαρχούσης Ἑλευθερίας.

Καθ' ὅσον ἠξέυρομεν, δύο ἦσαν κυρίως αἱ Ποιήσεις τοῦ Ῥήγα, οἷς ἔγραψεν διὰ τὸν Λαόν εἰς ἀπλῆστατον ὕψος, ἀλλὰ με μεγάλην ἐπιτυχίαν.

τουλάχισον πῶς δὲν ἀλυσόδεσε καὶ τὴν Χωρο-
γραφικὴν Χάρταν τοῦ ἰδίου, ὡς γενομένην διὰ
τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

Η ΕΠΤΑΝΝΗΣΟΣ,

ἢ αἱ Ἑλληνικαὶ Νῆσοι τῆς Ἰονίης, εἶναι ἤδη τὸ

Ο ΘΟΥΡΙΟΣ.

“Ὡς πότε, Παληκάρια! νὰ ζῶμε'ς τὰ σενά...,,

Καὶ ὁ ΠΑΙΑΝ.

“Ὅλα τὰ Ἕθνη πολεμοῦν,
Καὶ 'ς τῆς τυράννης τῆς ὀρμῆς...,,

Ὁ Θούριος ἦτο τὸ ἀγαπητότερον Ἴστυα τῆς 4. Ῥηλάντης.
Εἰς ἓνα λόγον αἱ ἱστοίησι τῆς Ῥ' γ' ἀπετέλεσαν εἰς τὸ πνεῦ-
μα τῶν Ἑλληνικῶν τὸ ὄνομα τῆς ὀνομα ἐνδυσιαστικῆς.

Ὀλίγον ὑπερον ὁ Α. Κοραῆς, σύμφωνα μετὰ τοῦ Ῥήγα,
ἀναιρῶν (1800) τὴν κατὰ τῆς ἐλευθερίας πραγματείαν τοῦ
Ἀνδρέου, Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων, ἐποίησε τό·

“ΕΛΛΗΝΕΣ Συμπατριῶται!

Δέλοι νὰ 'μεθα ὧς, πότε;...,,

Εἶναι ἀξία παρατηρήσεως ἡ μετάπλασις τῆς ὑπὸ τὸν τίτ-
λον Ὡς ἡ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἐδημοσιεύθη διὰ τῆς Λο-
γικῆς Ἑρμῆς (1 Ἰαννουαρίου, 1821) ἐξ ὀνόματος πλαστῆς τινος
Μοναρχοῦ τῆς Ἀγίας Ὀρθῆς. Ἡ μεταμόρφωσις αὕτη ἔχει μὲν
πρόσχημα τὴν Παιδείαν καὶ Φιλογενεΐαν, βαδίζει ὁμως κατ'
ἐκτασιν τὸ αὐτὸ πολιτικὸν πνεῦμα, καὶ πολλάκις περιέχει τὰς
ἰδίας πρωτοτύπας φράσεις περὶ τῆς συμφωνίας, τῆς λαμ-
πρᾶς ἀπογονίας, τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης κτλ.

Κοινότατος εἰς τὰς Ἑλλήνας ἦτο καὶ ὁ Παιάν.

“Δεῦτε, Παῖδες τῶν Ἑλλήνων!...,,

πεποιημένος κατὰ μίμησιν ἐκείνης τῆς ἑλληνικῆς Δημοκρατίας.

Μήλον τῆς Ἑριδος μεταξὺ τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Γαλλίας διὰ τὰς περὶ Ἑλλάδος καὶ γενικώτερον περὶ ὅλης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας σκοπὸς τῶν. Κεῖμεναι εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς Στεριᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου, σχηματίζουσι τὸ πλεον ἀξιόχρεων ἐναντίον τῶν ὀρμητήριον. Ἡ Ῥωσσία ἔσπευδε νὰ δείξῃ εἰς τὴν Μεσόγειον δύναμιν τινα ἀντιπαραθετικὴν ἐναντίον τῶν ἐκτεταμένων σκοπῶν τῆς Μεταβολῆς, νὰ συσέλλῃ τὸ περὶ Ἐλευθερίας φρόνημα ἐνὼντον βαθυμῶδες τὰς Ἑλλήνας μὲ τὰς Γάλλους, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ, ἐὰν δυνηθῇ, ταχύτερον τὸ περὶ Τυρκίας πατροπαράδοτον σχέδιόν της διὰ τῆς Βαλτικῆς καὶ τοῦ Εὐξείνου. Ὁ νέος Αὐτοκράτωρ Παῦλος φαίνεται ἔτοιμος ν' ἀκολουθήσῃ τὴν πραγματοποιήσιν τε. Ἡ Γαλλία ἤθελε νὰ παραλύσῃ τῆτο, οἰκειόνουσαν εἰς τὸ μέρος της μίαν γῆν, ἀπὸ τὴν συμμαχίαν τῆς ὁποίας ἰδεώρει μέλλοντα ὠφελήματα. Ἡ Ἀγγλία προέβλεπε τὴν ἀνάγκην τῇ νὰ μηδενίσῃ τὰ μέτρα τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ θεωρῶσα ζηλότυπος καὶ πεφοβισμένη ἐνταυτῷ τὴν ὑπεροχὴν τῆς Μεταβολῆς, βιάζεται συντρέχουσα τὴν πολιτικὴν τῆς Ῥωσσίας, διὰ νὰ τὴν ἔχῃ σύμμαχον ἐναντίον της· καὶ ἤδη ἡ Ῥωσσία, φαινομένη εἰρηνικὴ μετὰ τῆς Τυρκίας, καταλαμβάνει, 1799, στρατιωτικῶς τὴν Ἐπτανήσον, κηρυχθεῖσαν Ἐλευθερίαν Δημοκρατίαν, ἐνῷ παραδίδεται πολιτικῶς εἰς τὴν προσασίαν τῆς Ὁθωμανικῆς Πόρτας. Τῆς λυκοφιλίας αὐτῆς τὰ ἀποτελέσματα ἐξηγῶνται μετ' ἑποχῶν. Οἱ Ῥῶσσοι, ὡς ἰσχυρώτεροι, δίδουν εἰς αὐτὴν καὶ Νόμους, καταφρονούντες τὸ δικαίωμα τῶν

Τέρκων, ὡς ἀδυνάτων. Ἐχει τις μολοντὸ νὰ παρατηρήσῃ τὸ ἀσυμβίβασον τῆς συνδιαμονῆς τῶν Ῥώσων καὶ τῶν Τέρκων, ἐνῶ οἱ δεῦτεροι ἐξώκειλον διὰ τὴν βαρβαρότητα των εἰς πολλὰς ἐναντίον τῶν Κατοίκων καταχρήσεις καὶ φόβους ἀκόμη.

Κολακεύουν οἱ Ῥῶσοι τὰς Ἑλλήνας, συνισῶντες ὑπὸ τὴν ὑπηρεσίαν των καὶ Σώματα Ἑλληνικά διὰ μέλλοντας σκοπῆς. Συγχρόνως ἀναβαίνουσι τὰς Θρόνους τῆς μὲν Δακίας ὁ Κωνσταντῖνος Ὑψηλάντης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Μερύζης, τῆς δὲ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁ Γρηγόριος, ὅλοι Ῥωστίζοντες. Εἰς χειρόγραφον Ἡμερολόγιον τῆ 1800 ἴδομεν Συμφωνίαν τινα μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων περὶ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆ κινήματος τῆς Σερβίας· δι' αὐτῆς δὲ, καθὼς καὶ διὰ τῶν ἄλλων γειτόνων Ἐπαρχιῶν, νὰ ἐνεργηθῇ ἢ κατὰσχῆσις τῇ Αἴμῃ, καὶ τοις τοτρόπως νὰ ἐξαπλωθῇ ὁ Πόλεμος μέχρι τῆς Θησσαλίας καὶ τῆς Πελοποννήσου. Τὸ σχέδιον τοῦτο, ἂν ὑπῆρξε, θεωρεῖται καθ' ὑπαγόρευσιν ξένην, ἀποτεिनομένην εἰς τὸ μέτρον τῇ νὰ ἐνεργηθῇ διὰ τῶν ἀνωτέρω ατόμων, ὅ,τι ἐπεθύμησεν ὁ Ναπολέων διὰ τῇ Ῥήγα, ἀλλ' ἀπέτυχεν (α).

(α) Ἡ Γαλλία ἀπέτυχεν ἐπίσης καὶ μετέπειτα, ὅτε ἐνρίσκοντο οἱ Ῥῶσοι εἰς τὴν Ἐπτανήσον ἐπὶ τῷ Στολάρχου καὶ Πληριεξέσις Διοικητῇ Θεοδώρῳ Θεοδωρίδῃ Οὐζακῶφ. Διωργάνισε τότε τὴν κίνησιν τῆς Πελοποννήσου καὶ τὰς Σουλιώτας, ἀποστείλασα εἰς τὸ Μαραθονήσι ἐν πλοίων πολεμοφοδιῶν πρὸς τὸν Ζαχαριᾶν καὶ τὰς Καπετανίους τῆς Μανης. Ἀλλ' ἐξ ἐνὸς μέρους οἱ Ἀγγλοι πρόπαρεσκευάσθησαν ἤδη νὰ ἀποβιβάσωσι Δύναμιν Στρατιωτικὴν εἰς τὰς Παλαιὰς Πάτρας,

θανολογεῖ μολοντῆτο ἐν μέρει τὴν ὑπαρξίν τε ἢ διαγωγὴν τῇ Ὑψηλάντι. Ἄλλα ἔφθασεν ὕτος εἰς το Βυκυρέσιον, ἔλαβεν ἀμείσως συνέντευξιν μουσικὴν μετὰ τὰς ἀπὸ τὸν Ζίμοια ἐξεπίτηδες ἐλθόντας Στίφαρον Τσιφκοβίτις καὶ Ὀσποδάρ Πέτρον Τοπρίαν, ἀπεσαλμένους ἀπὸ τὸν εἰς Βελι-

ὑποπτεύοντες τὴν κατάσχεσιν τῆς Πελοποννήσου ἐκ μέρους τῶν Ἰαλλων· καὶ ἐκ τῇ ἄλλῃ ὁ ἈντωνόΜπεης, σπεύδων νὰ δέξῃ ἐκδελυσιν πιστὴν εἰς τὴν Τερρικὴν Ἐξουσίαν, διὰ νὰ ἐπικυβερτήσῃ τὴν Ἑγεμονίαν τῆς Μάνης, ἐπρόδοσε τὴν ἀποστολὴν τῶν πολεμοφοδίων εἰς τὸν Πασσᾶν τῆς Χερσοννήσου. Συγχρόνως οἱ Πρόξενοι τῶν ἄλλων Δυνάμεων ἀνέφερον τὴν ὑπόδειξιν πρὸς τὰς εἰς Κωνσταντινῆπολιν Πρίσβεις τῶν. Ὑπέδεισαν ὅτι συμφωνοῦν τὴν Πόρταν δυνάμει μιᾶς μουσικῆς Συνθήκης, γενομένης (4 Ἰουλίου) μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Γαλλίας· παραπονέθησαν· οἱ Τῆρκοι ὅμως ἀπειποιήθησαν πᾶσαν μετοχὴν, καὶ τέλος πάντων ὑπεχρεώθησαν νὰ διευθύνωσι τὸν Σερμέτ Πέην (Κρήτα) μετὰ 11 πολεμικὰ Πλοῖα. Αὐτὸς ἐπολέμησε καταστέφας πολλὰς Καπετανίους τῆς Μάνης, σύμμαχος τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ Ζαχαριάς, (ἀφῆσας ἤδη τὸν πόλεμον τῶν Μπαρδεναίων Τῆρκων.) Κατέστησε δὲ εἰς τὴν Ἑγεμονίαν τὸν ἈντωνόΜπεην.

Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Προεσῶτες τῆς Πελοποννήσου, προσκληθέντες ἐξεπίτηδες, ἡρωτήθησαν καὶ ἀπεκρίθησαν τὴν παντελεῖ ἄγνοιάν των περὶ τῶν τρεχόντων. Τότε ὁ Πασσᾶς ἐζήτησεν ἐπιμόνως τὴν κεφαλὴν τῇ Ζαχαριά· καὶ ὅτι τὸν ὑπεκρίθησαν τὴν ἀδυναμίαν των εἰς μέτρον τοιαύτου, ὅχι ὡς τύσον δυσκατόρθωτον, ὅσον διὰ τὴν ποίαν εἶχον ἀνάγκην τῇ Ζαχαριά, ἀποτελῶντος εἰς τινὰ ἰσορροπίας τῶν Πελοποννησιακῶν πραγμάτων μεταξὺ τῶν Τῆρκων καὶ τῶν Ἑλλήνων.

Ἐπεὶ ὅλων τούτων ἐμειδοδεύθη καὶ ἐπέτυχεν ἡ δολοφονία τοῦ Ζαχαριά ἐκ μέρους τινος Ἀναδόχου τοῦ Μανιάτου (εἰς τὴν καθ' ὑπαγόρευσιν καὶ συνδρομὴν τῇ προμνησθέντος ἈντωνόΜπεη).

γράφην Καρα-Γιώργην, Στάνον Κλάβαν καὶ Ὀσποδάρ Μελάκον.

Ἡ διακατοχὴ τῆς Ἑπτανήσου καὶ τῆς Σερβίας ἢ ἐπανάσσεις (α) ἡλικτριζοὺσι θαυμασίως τὰ πνεύματα τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Ῥωσσία ῥίπτει καὶ εἰς τὴν Ἡπειρον τοὺς πόδας της, καταλαβοῦσα (1806) τὴν Πάργαν. Ὑπὸ τὴν προσασίαν της σίρεται μίγας ἀριθμὸς Ἑλλήνων. Οἱ Τοῦρκοι, παίχνιον ἤδη τῆς ἀδυναμίας των, ἀποξενώνονται τῷ δικαίωματος τῆς Ἑμπορικῆς Σημαίας· οἱ δὲ Ἕλληνες, χωρὶς ν' ἀπελπισθῶσιν ἀπὸ τὰς κατὰ τὴν Ἡπειρον ἀτυχίας τῷ Κίτσου Βότσαρη καὶ τῷ Σαμουηλ Καλογήρου, τὰ κινήματα τῶν ὁποίων (1802) ἔφερον χαρακτῆρα μερικόν, προσηλώνουσι το βλέμμα των εἰς τὴν ἐπιδυμητὴν προχώρησιν τῶν Σέρβων καὶ τὴν ἐλπίζουμένην ρῆξιν τοῦ Πολέμου μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τοῦρκων. Ἡ ὄρχη τῆς Πόρτας σίρεται ἐναντίον τῆς διαγωγῆς τῶν μνημονευθέντων (β) Ἡγεμόνων τῆς Δακίας. Διαδέχονται τύτους ἄλλοι Γαλλόφρονες· πλὴν εἰς μάτην. Αἱ ἡννωμέναι Δυνάμεις τῆς Ῥωσσίας καὶ Ἀγγλίας δίδουσι τὸν νόμον εἰς

(α) Οἱ Σέρβοι, διοικέμενοι διὰ πολὺν καιρὸν ἀπὸ Κνέζου καὶ Ζεπάνου· ἤτοι Ἡγεμόνας καὶ Τοπάρχας, ἐξέτεινον ἄλλοτε (1550, ἐπὶ τῷ Στεφάνῳ τῷ ἐπονομασθέντος Δυνατῇ,) τὴν κυριότητά των μέχρι τῆς Θεσσαλονίκης. Καταπολεμηθέντες ἔπειτα (1589) ἀπὸ τοῦ Τέρκου εἰς τὸ πεδίου Κόσσεβον, ὑπιτάγησαν τέλος πάντων εἰς τὴν (1459). Τὰ συνεχῆ δεινὰ των ἀπὸ τοῦ Σατράπης καὶ τοῦ Δαΐδας τοῦ Βελιγραδίου ἐσάδθησαν ἀφόρητα, καὶ ἔδωκαν τὰς αἰτίας εἰς τὴν Ἑπανάστασιν τοῦ 1802.

(β) Σελ: 101.

τὴν πολιτικὴν τοῦ Σουλτάν Σελίμ· καὶ ἤδη οἱ πρῶν Ἡγεμόνες ἐπανέρχονται εἰς τὰς Καθέδρας τῶν.

Ἡ Σάλπιγξ τοῦ Πολέμου ἤχῃ καὶ πάλιν περὶ τὰ τέλη τῆ 1806. Ὁ Ἀἰδδὴν Πασσὰς εἰσβάλλει εἰς τὴν Δακίαν· ὁ δὲ Κωνσταντῖνος Ὑψηλάντης, ἀδύνατος νὰ κρατηθῇ μόνος, ἀναχωρεῖ κατὰ τὸν Αὐγούστον, ἀφήσας δυνάμιν τινα Στρατιωτικὴν εἰς τὴν Βλαχίαν ὑπὸ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ὀχλιγῶς ἐπιστροφῆς τῆς. Ἡ δυνάμις αὕτη, συγκειμένη ἀπὸ Κροάτας ὡσεπιτοπλεῖσον, ὑπερασπίζετο εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ Μοναστήρια μέχρι τῆς 25 Νεμβρίου, πολεμήσασα μόνον εἰς τὰ χωρία Μορτσινιάνον καὶ Γλίτανε μὲ τὴς εἰς τὸ Ὀρζικένι καὶ Κοτόκαν στρατοπεδευομέναις 8000 Τέρκους.

Ἡ Ῥωσσία, τεταραγμένη ἤδη διὰ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ Ναπολέοντος ὡς Αὐτοκράτορος τῆς Γαλλίας, δοκιμάζει τὰς συνακολουθούσους δυσυχεῖς περιστάσεις τῆ Ἀνσερλίντς καὶ τῆ ἐκ τῆς Νεαπόλεως διωγμοῦ τῶν Ἀγγλο-Ῥώσσων ἀπὸ τὸν Στρατηγὸν Μασσέαν. Ἐντεῦθεν ὁ καθολικὸς Πόλεμος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἡπείρου καὶ ἡ ἐπιρροή τῆς νέας Αὐτοκρατορίας τὴν ὑποβάλλειν εἰς τὸ μέτρον τῆς κατασχίσεως τῶν δύο Ἡγεμονειῶν τῆς Δακίας.

Ὁ Στρατηγὸς Μίχελσων εἰσβάλλει εἰς τὸ Βουκρέσιον κατὰ τὸν Δεκέμβριον μὲ κάποιον πλάγιον τρόπον. Ὀλίγον ὕστερον (8 Φεβρουαρίου, 1807.) εἰσέβαλλε διὰ τῆ Ἑλλησπόντου κατέμπροσθεν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ Ἀγγλικὸς Στόλος ὑπὸ τὸν Ναύαρχον Δουκφόρδην, σκοπόν ἔχων τὴν βιαίαν συμμαχῆσιν τῶ Σουλτάνου

κατὰ τῆς Γαλλίας. Οἱ Γάλλοι ὁμως ὑπερισχόντων εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ταλανιζομένης ἤδη Πόρτας, καὶ τὴν ὁδηγὲν εἰς κᾶποια ἀσφαλιστικά μέτρα, διὰ τὰ ὅποια καὶ ἐθυσίασαν καὶ ἐκοπίασαν ἐξ ἀνάγκης οἱ Ἕλληνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, προηγουμένως τοῦ Πατριάρχου των Γρηγορίου.

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΥΗΛΑΝΤΗΣ,

ἀκολουθῶν τὴν Ῥωσσικὴν Ἐκστρατείαν, ἐνεργεῖ τὸν σχηματισμὸν ἐνὸς Ἑλληνικοῦ Σώματος ὡς 3400 ὑπὸ τὸν ἀξιωματικὸν Νικόλαον Πάγκαλον. Τὸ Σῶμα τῆτο ἠὺδοκίμησεν εἰς τὰς κατὰ τοῦ Γκιουργκιόβου μάχας καὶ τὴν ἐνδοξὸν νικὴν τῇ Ὀπιλίῃ. Τὸ πᾶν σαλεύεται καὶ ἐλπίζει ἐν τοσούτῳ. Εἰς τὴν Ἑπτάνησον διοργανίζεται τὸ Κίνημα τῶν πεισμαβρινῶν ἐπαρχιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας. Ὁ Σινιάβιν, Ναύαρχος τοῦ Ῥωσσικῆς Στόλν, κατασφίγει ἐκείνους τῶν Τέρκων κατὰ τὸ Αἰγαῖον· οἱ δὲ Ἕλληνες θεωρεῖσιν ἤδη τὴν προωρισμένην ὥραν τῆς σωτηρίας των ἀπὸ τὴν μάστιγα τῆς Ὁθωμανικῆς τυραννίας. Ῥί ἀπολαμβάνουσιν ὁμως, ἐνῶ ἡ μεταξὺ τῆς Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας Εἰρήνη τῇ Τιλσίτ, ἀφῆσασα ἡσυχον τὴν Ἡπειρον, ἐπίφερε τὴν Ἀνακωχὴν τῆς Σλοβοΐας, (12 Αὐγύστου, 1807); Οἱ Τέρκοι ἐκδικεῖνται τὴν πρὸς τὰς Ῥώσους ἀφοσίωσιν τῆτων· Σφάζονται καὶ ἄλλοι καὶ ὁ γηραιὸς Ἀλέξανδρος Τυηλάντης, πατὴρ τῇ ἐπανάστασι Κωνσταντίνου· καὶ ἀρπάζονται αἱ περισσίαι διαφόρων, εἰς τὴν Στιριανὴν πρὸ πάντων. Ὁ τύραννος Ἀλῆ Πασσᾶς δράττει ἤδη τὴν εὐκαιρίαν τῇ νῦν δεμε-

λιώση τὴν ὑπεροχὴν τε εἰς τὴν Ἡπειρον διὰ τῶν ὠμοτέρων τρόπων (α), μὴ βλέπων ταλαντευομένην πλείον τὴν τύχην ὀλοκλήρῃ τῷ Ὀθωμανικῇ Βασιλείᾳ. Ἀλλ', ἐκτός τῶν Ἑλλήνων, δὲν ἀπέβησαν ὀλιγώτερον ἀτυχεῖς καὶ αἱ ἐλπίδες τῶν Σέρβων, μετὰ πολυχρόνιον πόλεμον. Ἀφίθησαν εἰς τὴν πραότητα τῶν Τούρκων, βεβαιωθείσαν διὰ τῶν τραγικωτέρων πράξεων τῷ 1813.

Τὰ πράγματα ἔκτοτε λαμβάνουσι νέαν ὅπως-δήποτε μορφήν. Αἱ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τερκίας πλάγαι προσπαθεῖσιν τῆς Ῥωσσίας καὶ Γαλλίας ἐξηγῶνται εἰς τὸ Τιλσίτ· καὶ μετὰ τῶν δύο ἡνωμένων ἤδη φιλοδόξων Αὐτοκρατόρων (τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῷ Ναπολέοντος) προτείνεται ἡ διανομή της. Ἡ Ἑλλάς συμπεριλαμβανομένης τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἰλλυρίας, πίπτει εἰς τὴν μερίδα τῆς Γαλλίας. Κανεὶς δὲν γίνεται λόγος περὶ τῆς πολιτικῆς υπάρξεώς της, μ' ὅσας ἔκαμε τοσάκις προθύμης θυσίας. Μολαταῦτα ἡ περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνοικονόμητος ζηλοτυπία παρίσταται καὶ πάλιν, καθὼς καὶ ἄλλοτε (β), τὸ μόνον ἀνυπερβλητὸν ἔμποδον· αἱ προβληθεῖσαι συμφωνίαι μείνουσι μέχρι λόγου· ἡ δὲ Ἑλλάς ἀπαλλάττεται παραδόξως ἀπὸ μίαν περιστάσιν, ἡ ὁποία ἐμελλε νὰ τὴν σερίῃσῃ πλείον

(α) Ἔχομεν τὰ παραδείγματα τῆς Βοσκοπόλεως, τῆς Πρεβέζης, καὶ τόσων ἄλλων Πόλεων καὶ Κωμοπόλεων, γενομένων τῶν περισσοτέρων παρανάλωμα τῆς ἀπανθρωπίας τοῦ Ἰσάφ Ἀρράπη.

(β) Ἴδε Σελ: 89.

παῖσαν περὶ τῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς Αὐτονομίας καταστάσεώς της ἐλπίδα.

Οἱ Γάλλοι διαδέχονται τὰς Ῥώσους εἰς τὴν Ἐπτάννησον (α). Ἀπληπισμένον ἤδη τὸ ἐκεῖ Στρατιωτικὸν Σῶμα τῶν Ἑλλήνων (β), σχεδιάζει εἰς τὴν Ἀγίαν Μαύραν καὶ ἀποφασίζει (1808) τὴν ἐξοδόν τε εἰς τὴν Στερεάν, διὰ νὰ κινήσῃ νείαν Ἐπανάστασιν τῇ τότε ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς τυραννίας τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ. Μεταξὺ τῆς Ῥωσσίας καὶ Τερκίας ἦτον ἤδη συμπεφωνημένη ἡ Ἀνακωχὴ τῶν ὀπλων· τὰ δὲ Στρατεύματα τῆς πρώτης διέμενον εἰς τὰς Ἡγεμονείας τοῦ Ἰασίου καὶ τῆ Βυκυρεσίας.

Οἱ Πολεμικοὶ Ἕλληνες τῆς Ἀγίας Μαύρας συναγροικοῦνται μὲ τοὺς ἔξω Ὀπλαρχηγούς, ἕνας τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ

ΠΑΠΠᾶ ΘΥΜΙΟΣ.

Διὰ τὰ μίσση των κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ εὖρον εὐχαρίεις καὶ τὰς Δαρισσαῖας Τέρκας, καὶ ἐτοιμοὺς νὰ συμπράξωσι πλαγίως πολλὰς σημαντικὰς Ἀλβανίας. Ἀλλ' ὁ Παππᾶ Θυμῖος προλαμβάνει κινήσεις εἰς τὰ Χάσια τῆ Ὀλύμπου (γ) ὁ Μυχ-

(α) Μετὰ τὴν ἀνωτέρω Εἰρήνην τοῦ Τιλσίτ. 1807.

(β) Εἶναι τὸ ἴδιον, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνεφέραμεν Σελ. 78, Σχόλ. α'.

(γ) Κυρίως δὲν προέλαβεν οὗτος τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐβιάσθη. Τὸ, περὶ οὗ ὁ λόγος, Σχέδιον τοῦ 1808 ἐπρόδοσε πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν Δελιγιαννης τις. Καπετάνιος τῆ Μετσόβου. Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς, προλαμβάνων τὴν περίεσιν, διευθύνει ὑπὸ τὸν υἱὸν του Μουχτάρ Πασσᾶν τοὺς Σωματοφύλακας του (Ίσχυαταρέους) μὲ μεγάλην βίαν. Ὁ Παπ-

τὰρ Πασσὰς τὸν κατασρέφει μετὰ μίαν ἀντίσασιν γενναίαν καὶ αὐτὴ ἡ περίσασις φέρει τὴν παραλυσίαν ὀλοκλήρως τοῦ σχεδίου τῶν εἰς τὴν Ἀχίαν Μαύραν. Ἡ ἔξοδος τῶν ἐμποδίζεται διὰ τῶν παρακλήσεων τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ πρὸς τοὺς Λαντισιῶτον· καὶ ἔτσι συμπεριλαμβάνονται πλέον ὑπὸ τὴν δόλυσιν τῆς Γαλλίας.

Οἱ Ὀλύμπιοι δὲν συμβουλεύονται τὸ παρελθόν, ἢ τὰ παραδείγματα τῶν διαφορῶν ἐποχῶν. Ὁ Σύλλογος τοῦ Ἐρφόρτε (1808), ἡ μὴ ἐπικύρωσις τῶν Συμφωνιῶν τῆς ἐν Σλοβοῖᾳ Ἀνακωχῆς, καὶ μάλιστα ἐκείνων, ὅσαι ἀπέβλεπον τὴν Μολδαυίαν καὶ Βλαχίαν, ἐσάθησαν τὰ αἰτίαι, ἔπειτα τῶν ὁποίων ματαιῶνται αἱ εἰς τὸ Ὑσσιῶν διαπραγματεύσεις, καὶ ἐπαναλαμβάνεται (1809) ὁ Πόλεμος μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τούρκων. Ἡ Ῥωσσία ἐπανακαλεῖ καὶ πάλιν τὴν Ἐπανάσασιν τῆς Στερεᾶς. Ἐντεῦθεν

Ἡ ὈΛΥΜΠΟΣ, Ἡ ὈΣΣΑ

καὶ ἄλλοι Τοποὶ ἐπαύσανται· ἡ δὲ Στερεὰ ὅλη ταραττεται ἀπὸ τὰ μέτρα τῶν Ἀλῆ Πασσᾶ, σπεύδοντος νὰ ἀνακαλύψῃ ὁλόκληρον τὴν ὑποτιθεμένην συναγροίκτησιν τῆς εἰς τὰ Ῥωσσικὰ κινήματα.

πᾶ ὅστις ἐκλαμβάνει μακρόθεν τὸ Στρατεύμα τοῦτο ὡς ἐκείνο τῆς Ἀχίας Μαύρας. Εἰς τὴν πλησίον του ὁμως ἐγνώρσεν ἀμέσως τὴν προδοσίαν, βιάζεται πολέμων, ἀν καὶ ἀπροπαρασκευάστως, καὶ μόλις διάσωζεται. Μετέπειτα συναληφθὲν ἐξ ἀπάτης παρὰ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, ὅς τις τὸν διεμέλisen εἰς τέσσαρα μέρη.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω μάχην ἐπέσεν ὁ ἀδελφὸς του Θεόδωρος, παραταχθεὶς μὲ πολλὴν γενναιότητα.

Εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐπαναστάσεως αὐτῆς ἐνοχοποιεῖται καὶ πάλιν μέγα μέρος τῇ Ἱερατείῳ, ἢ σωτηρίᾳ τοῦ ὁποίου χρεωσέται ἀκολούθως εἰς τὴν παραδειγματικὴν πίσιν τοῦ Δημητρίου Καλοχόρου. Ποῖος δὲν θαυμάζει τὴν ὑπὲρ Πατρίδος εὐαισθησίαν τῶν τῶν ἀνθρώπων, μαχομένων ἤδη εἰς τὸ κέντρον τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῇ Τέρκῃ χωρὶς τινος ἄλλης βοηθείας καὶ μάστιγος τῆς θαλασσίας; Οἱ Ἕλληνες, πισοὶ εἰς τὰς ἐλπίδας των, γενναῖοι εἰς τὰς δυσυχίας των, περιμένον νὰ ἴδωσι τὴν ὑποσήμεν τῇ Ὀλύμπῃ, ὥς ἐγγύησιν τῇ ἀσφαλῆς κινήματος καὶ τῶν ἄλλων τόπων ἐν γένει. Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἐξηγῶνται μετὰ τὴν αὐτὴν διάλεκτον καὶ πάλιν. Οἱ Μπαχλάβαι μεμονωμένοι ἀφίνονται εἰς τὸ πεπρωμένον τῆς τόλμης των, καὶ προσφέρονται τελευταῖον θύματα θεληματικὰ διὰ τὴν κινδυνεύουσαν κατάστασιν τῶν ἐπαναστάντων τόπων. Καμμία περὶ τούτων μνεία δὲν γίνεται εἰς τὴν Εἰρήνην τῇ Βυκκερείῃ (16 Μαΐου, 1812,) ἢ ὁποία ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῆς Τέρκουσιν τὴν Βασσαραβίαν καὶ τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μολδαυίας, καὶ ἀποκαθιστᾷ τὴν Ῥωσσίαν Προσάτιδα τῆς Βλαχίας καὶ τῇ λοιπῇ μέρῃ τῆς Μολδαυίας.

Ἀποδεικνύεται ὡς τόσον, ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἐξέτις μέρῃ πάντοτε νενικημένη καὶ αἰετοτε ἀκαταμάχητος· καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου πάντοτε ἐλπίδυσσα τὴν ἐλευθερίαν της καὶ ἀδιακόπως ἀπατωμένη διὰ τὴν ἀκάθεκτον ὁρμὴν της: ἡ Ἑλλὰς ἐπρόσφερεν εἰς τὸ θυσιαστήριον ἔθνων συμπερόντων τὴν μερίδα τῇ πολυτίμῃ αἵματός της. Ὡς ἀποζημιώσιν δὲ τούτου ἔλαβεν ὅχι τὴν παῦσιν, ὡς ἐλάχισον

την μετρίασιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν αὐξησιν τῶν δεινῶν της.

Ἀπὸ τὴν μακρὰν αὐτὴν, ἀλλὰ τόσον ἐπιζήμιον πεῖραν, προέκυψε τὸ νὰ μὴ πισεύωσι πολλοὶ της Ἀποσόλως τῆς Φιλικῆς Ἑγαιρίας, εὐκολύνοντας τὰ πάντα διὰ τῆς συνδρομῆς τῆς Ῥωσσίας. Τὸ μόνον δὲ, ὅσον ἐπιθυμητὸν, τόσον πισευτὸν, ἦτον ἀπλῇ ἢ ῥῆξις ἐνὸς Πολέμου διὰ τὰς ἐξακολουθεύσας ἀσυμβιβάσους διαπραγματεύσεις τῆς Πετρσπόλεως καὶ τῆ Βυζαντίου.

Ὅτι κατωρθώσεν ἡ Ῥωσσία εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ κατὰ τὸν ἔσχατον Πόλεμόν της, τοῦτο ἐνῆργει (1809) καὶ ἡ Γαλλία διὰ τῆ φρονίμου Δαντσίλωτου, μολονότι ἡ ἀκαταμάχτος Ἰσπανία: τὸ μοναδικὸν στοιχεῖον τῆς σωτηρίας τῆς Πρωσσίας καὶ Αὐστρίας, ἔχωνεν ἤδη εἰς τὸ μέρος της ὅλον τὸν πεισματικὸν ἀγῶνα τοῦ γενναίου νικητῆ τῶν ἄλλων, τῆ Ναπολέοντος. Τὴν περὶ τοῦ Κινήματος τῆς Ἑλλάδος πρότασιν ἐγκολπώθησαν ὁ Θ. Κωλοκοτρώνης, Θερμὸς ἐπίσης ἐνεργὸς τῆ ἰδίας πνεύματος καὶ ἐπὶ τοῦ Σινιόβιν, οἱ Μαυρομιχαλαῖοι καὶ ὅλοι οἱ εἰς τὰς Ἰονίους φυγάδες Πολεμικοὶ τῆς Στερεᾶς. Σύμφωνος τὸ παραδοξότερον εὐρίθη καὶ ὁ Ἀλῆ Φαρμάκης (Δαλαῖος), φυχας καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ζάκυνθον. Εἶναι ἕτος γνωστὸς εἰς τὴν πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως Ἱστορίαν τῆς Πελοποννήσου (α).

(α) Κατήχετο ὁπὸ μίαν τῶν σημαντικῶν οἰκογενειῶν τῆς Ἀλάα. Ἐκπεύων τὴν Ἑξασίαν, ἀνήγειρε πύργον πολεμικὸν πρὸς ἀσφάλειάν τε. Ὁ Βελῆ Πασσᾶς ἐπέσθη εἰς τὴν ἐξῶντεςίν τε. Διὰ τὸν σκοπὸν τῶτον ἐνεργήθη ἡ διαίρεσις τῶν

Ἐπίσχετο δια τῶν σχέσεων καὶ τῆς ἐπηρείας τοῦ ὄχι μόνον τὴν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐνωσιν τῶν Λαλαίων καὶ Μπαρδυναιῶν Τέρκων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄμεσον κυρίευσιν πολλῶν Φρεριῶν τῇ μισημβρινῇ καὶ τῇ δυτικῇ μέρτι τῆς Πελοποννήσου.

Εἰς τὰ γενικώτερα μέτρα τῆς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῇ Ἀλῇ Φαρμάκῃ Συμφωνίας περιείχοντο, κατὰ τὴν ζῶσαν πληροφορίαν διαφόρων, τὰ ἑξῆς.

“Σύμφωνοι οἱ Ἕλληνες καὶ Τῆρκοι νὰ πολεμήσωσι τὴν τυραννίαν τῶν Πασσάδων τῆς Πελοποννήσου — Ἀναφέροντες τὰς αἰτίας τῆς τοιαύ-

Λαλαίων καὶ μάλιστα τῇ Μεσταφᾷ Ἀγᾶ, ἀνεψιῷ τῇ Ἀλῇ Φαρμάκῃ. Τοιοτρόπως κινεῖται ἐναντίοντος ὁ Πασσὸρ Πιῆς.

Εἰς τὴν περιστάσιν τε αὐτὴν ὁ Ἀλῇ Φαρμάκης ἐπεκαλῆσθη βοήθοντες τὸν εἰς Ζάκυνθον Θ. Κωλοκοτρῶνην, ἐπενθυμίζων τὴν μεταξὺ τῶν πατρικὴν φιλίαν. Ὁ Κωλοκοτρῶνης συμμερίζεται τὴν δυστυχίαν τῇ φίλῃ τε. Τὸ ὄνομα τῆς ἦτον ἐπιφοβὸν πολλὰ εἰς τὰς Τῆρκας. Ὁ Πασσὸρ Πιῆς, ἀτυχῆς εἰς τὰς πολιορκητικὰς τε ἐργασίας, ὑπόσχεται εἰς τὸν Ἀλῇ Φαρμάκῃ τὴν συγχώρησιν τῇ Βελῇ Πασσᾷ, εἰὰν παραδώσῃ μόνον τὸν Κωλοκοτρῶνην. Ὁ Λαλαῖος δὲν καταδέχεται νὰ ἐπιορκήσῃ. Ἡ συνθήκη τῆς Ἀμνηστίας γίνεται δεκτὴ τέλος πάντων· καὶ ὁ Ἀλῇ Φαρμάκης φροντίζει, ὡς ἔσπιωδέτερον τῆς τιμῆς τε ὑποκείμενον, τὴν ἐλευθέραν ἀναχώρησιν τοῦ πιστοῦ βοηθοῦ τε.

Τοιοτρόπως διασώζεται καὶ πάλιν ὁ Κωλοκοτρῶνης εἰς τὴν Ζάκυνθον, προλαμβάνων τὰς ἐκδοθείσας ἐναντίον τῆς Συνθήκης διαταγὰς τῇ Βελῇ Πασσᾷ περὶ τῆς κατακρατησεώς τε. Ὁ ἴδιος Βελῇ Πασσᾷ ἐφρόντισε καὶ μετέπειτα νὰ τὸν παραλάβῃ μέσον χρηματικῶν θυσιῶν· ἀλλ’ ἡ Ἰονικὴ Κυβέρνησις δὲν κατεδέχθη νὰ τὸν παραδώσῃ.

Εἰς τὴν νῆσον τῆς Ζακύνθου μετέβη μετ’ ὀλίγον καὶ ὁ Ἀλῇ Φαρμάκης, φεύγων τὴν ἐπιβλην τῇ Βελῇ Πασσᾷ.

της διαγωγῆς των προς τὸν Σουλτάνον, νὰ διαφυλάττωσι τὸν Ἰσθμὸν, κόπτοντες τὴν δια ἑρᾶς συγκοινωνίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τὴν Πελοπόννησον — Ἡ Σημαία τῶν ἠνωμένων Μερῶν νὰ φέρῃ ἀμοιβαία τὰ σύμβολα τῆς Ἡμισελήνης καὶ τῆ Σταυροῦ. κλπ."

Ποία ἀσυλλόγιστος ἀπάτη συνδυασμῶ!

Ὁ Θ Κωλοκοτρώνης καὶ ὁ Ἀλῆ Φαρμάκης μετέβησαν εἰς Κέρκυραν, διὰ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὸν Ναπολέοντα, καὶ νὰ τὸν πληροφορήσωσιν, ὅτι κινῶσι τὴν Πελοπόννησον καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἵαν λάβωσι τὰ ἀπαιτούμενα βοηθήματα. Ὁ Δαντσίλωτ τὴς ἐμπόδισε, γράψας ὁ ἴδιος περὶ τούτων ὅλων. Οἱ εἰρημένοι μετέβησαν ἐκείθεν εἰς τὴν Τσαμεργιάν, διὰ νὰ κατορθώσωσι σύμμαχόν των τὸν ἰσχυρώτερον τῆς ἐποχῆς Σουλτᾶν Τσαπάραν, καὶ δι' αὐτῷ τὸν ἀντιπερισπασμόν των Ἡπειρωτικῶν δυνάμεων τῆς Τυρκικῆς Ἑξουσίας. Ὁ Π. Μαυρομιχάλης ἐφοδιάζεται εἰς τὴν Κέρκυραν παρὰ τῷ Δαντσίλωτ μετὰ πολεμοφόδια ἀρκετὰ καὶ χρηματικὰ μίσσα. Ἀλλὰ, καθ' ἣν στιγμήν περιεμείνοντο ἀνώτεραι ὁδηγίαι περὶ τῷ Κινήματος, καὶ ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς Ἀγίας Μαύρας οἱ Ἕλληνες καὶ τὸ Γαλλικὸν Σῶμα, συνιστάμενον ἀπὸ Κόρσες, οἱ Ἀγγλοὶ καταλαμβάνουσι τὰς νήσους τῆς Κεφαλληνίας, Ζακύνθου καὶ Ἰθάκης, ὁ Δαντσίλωτ εὐρίσκεται ἐξαίφνης εἰς θύσιν ἀμυντικὴν, ἐμποδίζονται αἱ προπαρασκευαί, καὶ παραλύεται ἕξ ὅλοκληρου τὸ σχέδιον τῷ νέῳ Κινήματος. Ἴσως κατ' εὐτυχίαν.

"Ἰδομεν μέχρι τῆδε ἀπὸ τὰς διαφορὰς σημα-

τικωτέρας περιστάσεις, ὅτι οἱ Ἕλληνες διέκειντο εἰς ἐχθροπραξίαν διηνεκῇ μὲ τὸν τύραννόν των. Ἀλλὰ τὸ τέρμα κατασάσεως παρομοίας ἔπρεπε να φθάσῃ πλέον. Τὰ ἀλλεπάλληλα παθήματα τῆς καθοδηγῆν εἰς μέτρα πολὺ πλέον ἀρμόδια· καὶ τούτων τὴν ἐξέτασιν θέλομεν κάμει, ὅμα ἐρυνήσωμεν ἐν μέρει τὴν παρατελευταίαν κατὰ-σασιν τῇ Ὀθωμανικῇ Βασιλείᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Κατάστασις τοῦ Ὀθωμανικοῦ Βασιλείου, ἡ Ἐπιστροφή — Σουλτάν Σελίμ Ι' — Μουσταφᾶ Παῖρακτάρης — Δερριμπίδες — Σουλτάν Μαχμουτ — Ιεζίτσαροι — Νομοθεσία Τῦρκων — Τελευταῖαι παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Ὀθωμανοὶ ἤρχησαν κυρίως στερούμενοι τὸ πρῶτον πολεμικόν των πνεῦμα ἀπο τῆς Βασιλείας τῶν Διαδόχων τῷ Μωράτ Δ' (1689), καὶ ὃν καιρὸν ἡ Ῥωσσία προετοιμαζέτο νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν βαρβαρότητα, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς ἑξουσίας τῷ Οἰκῷ τῷ Ῥομανώφ. Ἡ πολιτικὴ των Ἑξουσία, τάλαντευομένη πρὸ καιρῷ ἀπὸ τὰς ἐπηρείας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Πολιτικῆς, καὶ στενυμένη βαθυδὸν τὰς κατακτήσεις της πρὸς τὴν Ἀρκτον, ὁπισθοδρομεῖ ταχεῖα, ἀπο τὴν ὁποίαν κατεῖχε πρὸ ὀλίγων θύσιν, καὶ ὑπάρχει περιοδικῶς κατα θάυμα δυνάμει τῆς ἐξωτερικῆς ἀντιζηλίας.

Τώρα ἐκτείνουσιν εἰς αὐτὴν οἱ Ῥῶσσοι χεῖρα ἰδιωφίλιμον, ἀνακαλύπτουτες τὴν ἀδυναμίαν της, καὶ τὴν παραλύν. Τώρα αἰσθμαίνουσιν τὴν ἐμψυχώνεν οἱ Γάλλοι, καὶ τὴν ὑποστηρίζεν, ὡς ἐν στίλεχος, διὰ τὸ συμφέρον των. Τώρα οἱ Ἀγγλοὶ τὴν ἐπηρεάζεν διὰ τῆς βίας. Τώρα καὶ οἱ Φαναριῶται τῆς Αὐλῆς της, διηρημένοι εἰς τὰς στάσεις τῶν Ῥώσσων καὶ τῶν Γάλλων, τὴν θάπτουσι πολιτικῶς, θηρεύοντες πραγματικῶς τὸ συμφέρον τῶν ἐντολέων των. Τοις τοτρόπως ἡ γὰρ καὶ παλίμβυλος πολιτικὴ της δὲν δεικνύει

ἔδε σημεία ἀνδρικῆ χαρακτήρος· ἡ δὲ μάχαιρα τῇ δημίῃ· τὸ μόνον δραστήριον μέσον τῆς πολιτικῆς διαγωγῆς της, δὲν τὴν προξενεῖ βελτιώσιν τινα, καθὼς δὲν τὴν ὠφελεῖ ἔδῃ ἡ πλέον αὐστηρὰ ἐκδίκησις πρὸς τὰς συνεχεῖς ἐπαναστάσεις τῇ ἐσωτερικῇ της.

Ἡ Ἐξουσία τῶν Σουλτάνων καταντῶ, ὡς ἄλλοτε ἐκείνη τῶν Αὐτοκρατόρων, εἰς τὴν ὀλεθρίαν χαύνωσιν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς προερχομένην ἀδυναμίαν. Ἡ τοιαύτη κατασασίς της καλύπτεται μολοντοῦτο κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τῶν πομπῶδεις τῇ Διαδήματος, τὴν κολοσσαίαν ἐκτασιν τῶν τόπων της καὶ τὸν ὅχι εὐκαταφρόνητον πληθυσμὸν της. Ἡ ἀφαίρεσις ὀλοκλήρου τῆς τῇ προσώπῃς ἐναπέκειτο εἰς τὴς Ἑλλήνας.

Τὴν ἀναρρῦθμισιν τοῦ ἐσωτερικῆ τῇ Τυρκικῇ Βασιλείου ἐσοχάσθη πρῶτος ὁ Σουλταν Σελίμ Ι' διὰ τῆς τακτοποιήσεως τῇ Στρατῇ· ἐγένεν ὅμως θῦμα τῶν ὑψηλῶν τῇ σοχασμῶν, ἀμα ἤρχησε τὴν πραγματοποιήσιν των. Ἡ δύναμις τῶν Τοπαρχῶν (Δερειπεϊδῶν), ἡνωμένη καὶ μ' ἐκείνην τῶν ἐπίσης φίλων τῆς ἀταξίας Γενιτσάρων, καθὼς καὶ μετὰ τὸ ἡθικὸν τῇ Ἐθνικῇ ὀλοκλήρου, καὶ μάλιστα μετὰ τὸ σύστημα τῶν Οὐλεμάδων, ὑπερτερεῖ ἤδη ἐκείνην τῶν Σουλτάνων, καθ' ὅποιονδήποτε λόγον ἐξεταζομένην. Οἱ Γενιτσάροι ἐντεῦθεν καταβιβάζουσιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου τὸν Σελίμην, καὶ ἀναγορεύουσιν (1807) τὸν κῆφον Μυσαφᾶν Δ'. Ὁ Σελίμ ἐνιργεῖ ἤδη διὰ τοῦ σενού φίλου του καὶ συμβούλου Μυσαφᾶ Εἰσοσέ-Κεχαγιᾶ· καὶ οὗτος διοργανίζει Ἐταιρίαν μουσικὴν μετὰ τῇ Πασσᾷ τῇ Ρεστσεκίς Με-

σαφᾶ Παῖρακτάρη. Ὁ τελευταῖος, ἔχων σχέσεις, σενὰς μετὰ τῷ ἰσχυρῷ Ἰσὺφ Πεή, Δερέμπη τῶν Σιρρῶν, ἐνεργεῖ τὴν κίνησιν εἰκοσιτισσάρων Δερεμπεϊδων τῆς Ῥέμελης πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως. Τοιουτοτρόπως κινεῖται δυνατὸς ὁ Μουσαφᾶ Παῖρακτάρης, στρατοπεδεύων ἔξω τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸ πεδῖον, λεγόμενον Ττιρπιτσι Μειδανί, μ' ἓνα ὡς ἔγγιστα 18000 ἐκλεκτὸν Στρατόν. Ὁ Σουλτὰν Μυσαφᾶς τὸν ὑπεδέχθη μὲ πολλὴν περιποίησιν. Ὁ Ἰσὺφ Πεὴς ἐπρότεινε τότε τὴν σύλληψιν τέττε καὶ ὅσων ἔφερε πλησίον τῷ Μεχισαίων, καθὼς καὶ τὴν ἀμείσον ἀνασύσασιν τῷ Σουλτὰν Σελίμ· ἀλλ' ὁ Μυσαφᾶ Παῖρακτάρης ἀμελεῖ, φοβόμενος τὸν πυρπολισμὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρὶν ἢ καταλάβῃ στρατιωτικῶς τὰς ἀνηκέσας θείσεις. Ἐνεκα τέττε ἀνέβαλλε δια τριμηνίαν σχεδὸν τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν Κωνσταντινὴν πόλιν. Τὸ μέρος τῷ Σουλτὰν Μουσαφᾶ ἐγνωρίσεν ἤδη ὁλόκληρον τὸ σχέδιον τῶν ἐναντίων· τότε πνίγει ἀμέσως τὸν Σουλτὰν Σελίμ· ὁ δὲ Σουλτὰν Μυσαφᾶς πάσχει συγχρόνως νὰ θανατώσῃ καὶ τὸν ἀδελφόν τῃ Μαχμούτ (α)· τοῖ κτυπᾷ εἰς τὸ μέτωπον (μὲ τὸ λεγόμενον σερανί)· ἀλλ' εὐνέχουσιν τὴν Ἀρῶψ διασώζει τῆτον. Τὴν Σελίμην παρουσιάζουσι τότε εἰς τὸ Κοινόν

(α) Ὁ Μαχμούτ δὲν ἔλειψεν οὐδὲ μίαν στιγμὴν ἀπὸ τὴν συνομιλίαν τοῦ Θεῖου τοῦ Σουλτὰν Σελίμ, ὑπάρχοντα ἤδη (κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Τούρκων) εἰς τὸ Καφάσι. Ἐδιδάχθη ἀπὸ τοῦτον ὅλον τὸ πνεῦμα τῆς πολιτικῆς του, καὶ ταύτην ἠκολούθησε, κατορθώσας τελευταῖον πλήρη τὴν ἐφαρμογὴν τῆς.

ἐπὶ ψάθης δια τοῦ Καπῦ--'Αρασί. Ὁ Μουσαφᾶ Παῖρακτάρης εἰσβάλλει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, θρηνῶδεϊ ἐπὶ τοῦ πτώματος τῆ Σελὶμ, καὶ θανατώνει τὸν Μουσαφᾶν καὶ τὰς πιστὰς τῆ Χασσεκίδας. Τότε ἐζητήθη καὶ ἐνθρονίζεται ὁ Μαχμουτ Β', ἐπὶ συμφωνίᾳ τῇ νὰ ρυθμισθῇ τὸ σύστημα τῶν Γενιτσάρων κλπ. Ὁ Μαχμουτ πολιτεύεται, μὴν εὐαρεστέμενος κυρίως μήτε εἰς τὴν δύναμιν τῆ Μουσαφᾶ Παῖρακτάρη, μήτε εἰς ἐκείνην τῶν Γενιτσάρων. Ἀκολούθως διὰ γενικῆς ἀποσαφείας τῶν Γενιτσάρων ὁ Μουσαφᾶ Παῖρακτάρης καὶ τὸ Κόμμα τῆ ἐξολοθρεύονται ἐνεργείᾳ τῆ βασιλεύοντος Μαχμὺτ. Ὁ Ὑπατος ἔτος, νομίσας ἐξησφαλισμένην τὴν θείσιν του, ἀπεμάκρυνε τὴν Στρατιωτικὴν τῆ δύναμιν, καὶ ἔδοσεν ἔτιως ἐξ ἑνὸς μέρους εἰς τὰς Γενιτσάρους τὸ θάρρος καὶ τὴν περίσσειαν τῇ νὰ συμφωνήσωσι, καὶ εἰς τὸν Μαχμὺτ Β' τὴν εὐκαιρίαν τῇ νὰ τὸν ἐξαλείψῃ διὰ τῆς ἐνώσεώς τῆ μετὰ τὰς Γενιτσάρους.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις τοῦ Τυρκικῆ Βασιλείου ἦτον εἰς τὰς Ἑλλήνας προτιμητέα παρὰ τὴν ἐκ τῆς τακτοποιήσεώς του ἐλπιζομένην ἀνεσιν ὡς πρὸς τὰ δεινὰ, ὅσα ἐδοκίμαζον ἀπὸ τῆς ιδιότητος Τυρκους. "Ἦθελον ἄλλως θεωρεῖ ἀδύνατον σχεδὸν τὸ ν' ἀντιπαλαίσωσι ποτε μετὰ μίαν Δύναμιν τακτικὴν, ἂν καὶ Τουρκικὴν πάντοτε. Τὸ πνεῦμα τῆτο δὲν ἦτο ξένον καὶ ἀπὸ τὰς Δυνάμεις αὐτὰς, μία ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἄφινε διὰ ἄρκετόν καιρὸν ἡσυχον τὸ Ὁθωμανικὸν Βασίλειον, διεγείρουσα ταραχάς, καὶ ἐμψυχώνουσα τὴν ἀταξίαν. Παρατηρήθη δὲ, ὅτι, τότε μόνον εἰσέχθη ἡ Τακτικὴ εἰς τὸ Κράτος τῆτο, ὅτε ἔ-

συμφῶτησε τὸ συμφέρον μιᾶς ἐκ τῶν Δυνάμεων.
 Ἄλλοι ἰβοήθησαν πρῶτοι τὴν σύνασιν τῇ Τακ-
 τικῇ εἰς τὴν Αἴγυπτον· καὶ ἄλλοι τὸ ἐνθαρρύν-
 νυσιν ἰσχάτως εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν.

Τὸ σύστημα τῶν Δερεμπειῶδων κατεσπάρασσε
 τὸ Ὄθωμανικὸν Βασίλειον εἰς τὴν Ἀνατολὴν,
 τὴν Θράκην καὶ τὴν Ῥέμελην. Ἦσαν ἔτοι κα-
 τὰ πρῶτον Ἀγιάναί, ἣ Διοικηταί, διωρισμέ-
 νοι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν Πασσάδων. Βαδμη-
 δον ἀπίβησαν ἰσχυροὶ διὰ τὴν ἀναξιότητα τέ-
 των· καὶ τελευταῖον ἀπίπτυσσαν πᾶσαν ὑποτα-
 γὴν εἰς τὰς Σουλτάνους, σχηματίσαντες τὰς Το-
 παρχίας. Ἦμπορεῖ τις ἐν μέρει νὰ τὰς ὁμοιάσῃ
 μὲ τὰς Ἀρματωλὰς, ἣ τὰ Καπιτανάτα, τῆς Ἑλ-
 λάδος. Τοιοῦτοι διεκρίθησαν ὁ Παζβάντογλης
 (α), φθάσας εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ ὅτι δύναται νὰ
 ἀναβιβασθῇ καὶ εἰς τὸν Θρόνον τῶν Σουλτάνων·
 ὁ Ἰσμαήλ τῶν Σερρῶν, ὁ Πατήρ τῇ Μαχμὺτ
 Πασσᾷ τῆς Δράμας, ὁ Καβανόζογλης τοῦ Πα-
 ζαρτσικίς τῆς Φιλίππας πόλεως, ὁ Τερσενικλίογ-
 λους τοῦ Ῥουστιτσκίς, ὁ Καραφειζῆς τῶν Σκο-
 πίων, ὁ Μονάφης, ὁ Δαχδεβηρὲν (β) καὶ Κα-
 ράογλης τῆς Ἀδριανουπόλεως, ὁ Ἀλῆ Πεῆς τοῦ
 Τεπελενῆ εἰς τὴν Ἠπειρον· καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν
 ὁ Καραοσμάνογλης (γ), ὁ Τσαπάνογλης, Μπυ-

(α) Περὶ τῶν ὁποῖς ἀνεφέραμεν Σελ. 91.

(β) Ἐξηχεῖται δὲ ὁ Ἀναποδογυρίδων Ὀρη.

(γ) Διεβλήθη ἔτος πρὸς τὸν Σουλτάν Σελίμην, ὡς γενό-
 μενος ὑπέρπλutos διὰ τῆς εὐρίστως ἐπὶ θησαυρῷ κεκρυμμένου.
 Ὁ Σελίμης τὸν διέταξε νὰ τοῦ ἐξηγηθῇ περὶ τούτου. Εἰς ἀ-
 πάντησιν ὁ Καραοσμάνογλους τὸν διέψευκεν ὅλα τὰ ἡνία τῶν

Λατανλῆς, Ἑλλέζογλῆς, Ναζίφης, Χαδδίμογλῆς, Καλιοντσῆς, Τεκελίογλῆς Μεχμέτ Ἀγᾶς, νικητῆς ὑπὲρ τριετίαν διὰ Ἑηρᾶς καὶ θαλάσσης ἐναντίον τῶ Σουλτάν, καὶ ἄλλοι.

"Ἡκμασαν ἔτσι κυριώτερον ἐπὶ τοῦ Σουλτάν Σελίμ. Αὐτὸς ὑπεχρεώθη νὰ τῆς ἡσυχόσῃ πολιτικῶς, ἐμπιστευθεὶς εἰς τῆς ἰδίους τὴν διοίκησιν τῶν Ἐπαρχιῶν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Βοεβούνδα καὶ Μεσελίμη, ἀφ' ἧς ἀπηλπίσθη νὰ τῆς ὑποτάξῃ πολεμικῶς, καὶ νὰ εἰρηνεύσῃ τὴν λησευομένην Ἐπικράτειάν του. Ἡ προσωρινὴ αὕτη καὶ ἐπίπλασος συνδιαλλαγὴ συνέβη μετὰ τὸ λεγόμενον Ῥεμπελιὸν τῆς Σμύρνης (1797), ὅπου ἠδυνήθη νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν εὐταξίαν ὁ Καραοσμάνογλῆς τῆς Μαγνησίας. Ὁ Σουλτάν Μαχμέτ Β', ἀναβάς εἰς τὸν Θρόνον ἀπὸ τῶν 1808. ἠδυνήθη διὰ τῆς ἐπιμονῆς του καὶ τῆς ἀπάτης νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλως τῆς καὶ τῆς μετέπειτα, γενόμενος ὁ μόνος τῶν Τοπαρχιῶν Ῥιζοσπάσης. Ὁ ἴδιος ἐξετέλεσε (1826) τὸ σχέδιον τῷ θεῷ του Σελίμ Γ' ἐναντίον τῶν Γενιτσάρων, ἀναφανείς ὁ Καῖσαρ κατὰ τῶν Πραιτωριανῶν καὶ ὁ Μέγας Πέτρος κατὰ τῶν Στερλίντσων. Ὡς τοιοῦτος θέλει συναριθμηθῇ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῇ Τυρκικῇ Βασιλείῳ ἕνας ἐκ τῶν κατὰ κοινὴς περιφημῶν Σουλτάνων.

Οἱ διοριζόμενοι μετέπειτα ἀντὶ τῶν Δερεμπτιῶδων Πασσάδες Β' βαθμῇ μετελλάσσοντο συχνά,

ἀγρῶν του, γράφων, ὅτι εἰς ταῦτα : (ἤγουν εἰς τὴν γειωργίαν) εὗρε τὸν κεκρυμμένον θησαυρόν.

Τιλοσοφικωτέραν ἐξήγησιν δὲν ἡμπόρει νὰ κόμῃ ἄλλος.

καθώς καὶ οἱ τῆς Α' τάξεως. Τὸ μέτρον τοῦτο ἀπέβλεπεν εἰς τὸν σκοπὸν τῷ νὰ μὴ δυνηθῶσιν ἔτι οὐ ἀκολουθήσωσί ποτε τὰ ἴχνη τῶν πρώτων Ἀποσατῶν διὰ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ πλῆθους καὶ τῶν σχέσεων. Ἀλλ' ἡ περίσασις αὕτη ἐγέννησε τὸν ἐκ προσδήκης μεγαλήτερον ἀφανισμόν τῷ Ὑπηκόῳ. Τὸ Δερεμπεϊκὸν Σύστημα, ἔχον τὴν ἀνάγκην τῷ Λαῷ διὰ τὴν διατήρησίν τε καὶ μετριωτέρας ἐκ συγκρίσεως τὰς χρείας διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν Αὐλικῶν κηφόνων, δὲν ἐσκληρύνετο τόσον ἐναντίον τούτου, καὶ μᾶλλον τὸν ὑπερασπίζετο ἀπὸ τὰς κακώσεις παντός ἄλλου (α). Ἀλλ' ἡ συνεχὴς μετάθεσις τῶν Πασσάδων ἐπέφερε διὰ τὰς ἀναλόγους μὲ τὸν βαθμὸν καὶ τὴν πολυτέλειάν των ἀνάγκας τόσον σκληροτέραν τὴν ἐκτρυχώσιν τε, ὅσον ὑπετίθετο ὀλιγοχρόνιος ἡ διαμονὴ των. Ὁ Σουλτάνος ἠδύνετο τρόπον τινα θεωρῶν τὸν πλετισμὸν τῷ Ταμεΐν τε· ἀλλὰ δὲν ἠσθάνετο τὰ μέλλοντα ἀποτελέσματα τῆς ἀπογυμνώσεως τῷ ὑπηκόῳ. Οἱ δὲ Μεχισάνες καὶ μᾶλλον ὁ εὐνοοῦμενος Χαλιτ' Ἐφένδης ἀδιαφόρην, ἀποβλέποντες εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τῆς φιλοχρηματίας τῷ Κυρίῳ των.

Καὶ ἡ Πελοπόννησος καὶ ἡ Στερεὰ ἔπαθον πολὺ ἀπὸ τὴν περίσασιν αὐτήν. Ἡ ἔξοδος τοῦ πρώτου Πασσᾶ καὶ ἡ εἴσοδος τῷ νῦν ὑπέβαλλον τὸ πτωχὸν Ὑπήκοον εἰς δαπάνας ὑπερβολικὰς· καὶ ἐδείχθη, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ χειρότερος ἀ-

(α) Διὰ νὰ μὴ σπαράσσῃται ὁ Ἕλλην ἀπὸ ὅλους τοὺς Τούρκους ἐνὸς τόπου, ἐφρόντιζε νὰ κερδαίνῃ τὴν προστασίαν ἐνὸς Ἀγᾶ. Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις του ἐν γένει.

φανισμὸς εἰς ἓνα τόπον, ὅπν ἥλλασσε (καὶ τὸτο συνέβαινε πολλάκις,) τὸ προσωπικὸν τῆς Ἑξουσίας ἐντὸς ἐνὸς χρόνου. Ἐκτὸς τούτων ἰδεικνύετο ἡ μεγαλητέρα ἀδιαφορία εἰς τὴν πλεονεξίαν τῶν Πασσάδων καὶ ὅλων τῶν Ὑπαλλήλων μέχρι τῶν Σπαῖδων. Διὰ χειροτέραν δυσυχίαν ἰδίδετο ἐσχάτως εἰς τὴς τελευταίους ἢ διὰ Φερμανίων ἀδεια τῇ νὰ δεκατίζεν ἐναντίον τῶν ὄρων, τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὰ Μπεράτιά των. Αἱ καταχρήσεις αὐταὶ, ἡνωμέναι καὶ μετὰς ἄλλας ἀπειρὺς ἀδικίας καὶ τὰ βαρύτερα τέλη, κατέστησαν, καθὼς προείπομεν (α), εἰς χρῆν ὑπέρογκα καὶ αἰωνίως ἀναποζημιώτα ὅχι μόνον τὰ Κοινὰ τῶν Ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα τῶν Χωρίων, καὶ καθὲν μερικῶς ἄτομον.

Μία ἀπὸ τὰς καιριωτέρας καὶ δυσεπανορθώτους πληγὰς τῇ Ὀθωμανικῇ Βασιλείᾳ ἦτο τὸ μέγα καὶ πολυπληθὲς Τάγμα τῶν Γενιτσάρων. Ἐκτελέσθη τὸτο ἀπὸ νεοσυλλέκτες Στρατιώτας ἐπὶ τῇ Ὀρχάνῃ (β), ἢ κατ' ἄλλους ἐπὶ τῇ Μερὰτ Α' καὶ διαδόχῃ τῇ Ὀρχάνῃ. Ἡ προῖϋσα αὐτῇ ἐξήσεις τε ἀπέτελεσε τὴν τρομερὰν ἐπὶ ἡρεϊάν τε εἰς τὰ πράγματα τῇ Κράτης. Οἱ Γενιτσαῖροι εἰς ἓνα λόγον ὁμοιάζον τῇ ἀπὸ τῇ μεγαλοφυῆς Ἰβάν Β' Στερλίντσους. Ἄλλοτε πολεμικοὶ καὶ δυνατοὶ, ἔπειτα παραδεδомίνοι εἰς τὴν ἀβρότητα καὶ τὴν ἡδυπάθειαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν πόλεων, ἔφερον, ὡς μὴν ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸ λογικὸν διὰ τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν βαρβαρότητα των, τὰς μεγαλητέρας ἀνωμαλίας τῇ Βασιλείᾳ, καταβιβάζοντες, ὅσας ἡ-

(α) Σελ: 25. (β) Ἰδε Σελ: 14, Σχόλ. α'.

θελον, τῆς Σουλτάνης, καὶ ὡσεπιτοπλείστον μεταλλάσσοντες καὶ θυσιάζοντες τὸ Ὑπερργεῖον τῆς Πόρτας διὰ τῶν ἀποστασιῶν, συνέπεια τῶν ὁποίων ἦσαν οἱ ἐκ τῶν πυρκαϊῶν ἀφανισμοὶ τῆς Ὑπηκόας. Ἦσαν ἄρα ἄλλοι ταραχώδεις Βένετοι καὶ Πράσινοι τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ ὡς ἄλλοι Πραιτωριανοὶ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, θέλοντες πάντοτε τὴν ὑπεροχὴν τῶν εἰς τὴν Ἑξουσίαν.

Οἱ Τῦρκοι δὲν εἶχον ἐθνισμόν πολιτικόν, ἀλλὰ θρησκευτικόν. Ὅλοι διὰ τῆτο αἰ πράξεις των ἐθεμελιῶντο εἰς ιδέας καὶ παραδόσεις θρησκευτικὰς, καὶ γενικώτερον εἰς τὸ πεπρωμένον τοῦ Οὐρανῦ (α). Ἀπὸ τὴν ἰδίαν πηγὴν, ἣ διὰ τὸ

(α) Μία ἐκ τῶν ἐξαιρετικῶν προλήψεων τῶν Τούρκων, ἡ πλέον ἐπικίνδυνος μάλιστα καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν διαγωγὴν των, ἦτο καὶ ἡ ἡνωμένη μετὰ τὴν φαντασίαν πίστις εἰς τὰς μαγείας καὶ τὰς προρρήσεις τῶν Ἀστρολόγων (Μουνετσίμιδων), ἂν καὶ ἐναντίας εἰς τὸ δογματικόν μέρος τῆς Θρησκείας των. Καμμίαν καὶ ὡς πρὸς τῆτο δὲν μετεχειρίζοντο κριτικὴν τοῦ λογικοῦ. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ καρποὶ τῆς ἀπαιδευσίας.

Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις καλῶς τῶν Ἑπαγγελματικῶν τῆς Προγνωστικῆς αὐτῆς-τὴν ἐπιρροὴν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ὀθωμανικῆς Ἑξουσίας, ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσῃ μόνον, ὅτι μὴτε Ἀξιώματα ἐδίδοντο, μὴτε ἐκπλευσὶς Στόλου ἐγένετο, μὴτε δημόσιος οἰκοδομὴ ἐθεμελιόυτο, εἰμὴ εἰς τὰς προγεγραμμένας ἀπὸ τοῦς τοιούτους ἡμέρας. Κατὰ τοῦτο οἱ Σουλτάνοι, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τῶν παλαιῶν Καλλίφων, εἶχον εἰς τὰ Βασιλεία των καὶ Ἀρχιμάντιν (Μινετσίμπασην), τιμώμενον ὡς τὸ ἐξαιρετικώτερον μέρος τῶν Ὑπουργῶν τῆς Θρησκείας (Οὐλεμάδων).

Οἱ τοιοῦτοι Μάντεϊς ἔκαμον συχνὰ ἐμπόριον αἰσχρὸν τῆς

ἀνομοιόμορφον τῶν θρησκευτικῶν ἐντυπώσεων, προήρχοντο καὶ τὰ μεταξὺ τῶν μίση. Ὁ Ἀσιανὸς ἰδεώρει καὶ ἀπεστρέφεται τρόπον τινα ὡς νόθης ὄλης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας τῆς Τέρκες, καὶ μᾶλλον τῆς Ἀλβανίης. Αὐτοὶ ἐξ ἐναντίας τὸν κατεφρόνουν καὶ τὸν ἐπυνόμαζον Χαλδᾶπην, συγκοινωνῶντες μᾶλλον μὲ τῆς Ἑλλήνας. Τὸ σχισματικὸν τῆτο μῖσος θέλει συμβάλλει ἄρκετὰ εἰς τὸν Πόλεμον τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ κακία καὶ τὰ ἀτακτῆματα ἐπλεόναζον εἰς τὸ Βασιλεῖον τῶν Τέρκων καὶ δι' ἄλλας ἰσχυρὰς αἰτίας καὶ δια τὴν ἐτι ἰσχυρωτέραν τῆς Νομοθεσίας τῶν. Ἄν οἱ γραπτοὶ αὐστηροὶ Νόμοι σκληρύνουν τὰ ἥθη, πολλαπλασιάζουν τῆς κακίης, καὶ ἀφίενουν ὥσεπιτοπλείουν ἀτιμώρητα τὰ ἐγκλήματα· πόσον πρέπει νὰ στοχασθῇ τις ἐπιρρεπισέραν εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα τὴν ὥσεπιτοπλείστον ἄγραφτον Νομοθεσίαν τῶν Τούρκων. Οἱ κακῆργοι τοιοῦτοτρόπως ἀπέφυγον κατὰ μέγα μέρος τὴν δικαίαν ποινὴν τῶν πράξεών των, διὰ τὴν ὁποίαν ἰδιδον ἐξαίρετον προσοχὴν τοῦ νὰ κρύπτονται· οἱ δὲ ἄθωοι ὑπέκυπτον εἰς τὰ

τέχνην των, ἀργυρολογῶντες τοὺς ἀμαθεῖς καὶ μωροπίστους. Εἰς τοὺτους ἐπώλουν μὲ τιμὴν ἀκριβῆ γράμματα τινὰ, ἔχοντα σχῆμα τετραγώνου. Εἰς τὸ μέσον τούτων ἐγράφεται μὲ στοιχεῖα χονδρὰ τὸ ὄνομα ἐκείνου, εἰς τὸν ὅποιον ἐγγυῶντο τὴν βεβαίαν ἀποφυγὴν παντός δυστυχήματος καὶ κινδύνου.

Ἴδομεν δὲ καὶ ἡμεῖς εἰς διαφόρους Ἀλβανούς, θύματα τῶν πολέμων, εὐρεθέντα ἰράμματα (ἢ κοινότερον Φυλακτὰ,) τοιαύτης φύσεως, ἄλλα σχήματος τετραγώνου, καὶ ἄλλα σχοινοειδῆ, ἔχοντα πλάτος τριῶν δακτύλων καὶ μᾶκρος ἐπέκεινα τῶν 20 καὶ 30 πήχεων καὶ ὀλογεγραμμένα.

δεινὰ τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῆς σκληρότητος.

Ἡ Κωνσταντινέπολις, ὁ Εὐξείνιος Πόντος καὶ ὁ Ἀδριατικὸς εἶχον ἤδη σύρει εἰς τὸ μέρος των τὰς νοημονεσίρας καὶ πλεσιωτέρας τῶν Ἑλλήνων. Καθύσον προίβαινε τὸ ἠθικὸν τῶν, ἦτο δύσκολον πολλὰ τὸ νὰ ὑποφέρωσι διαμείνοντες εἰς τόπους ἄλλους, ὅπν ἡ τυραννία δὲν εἶχεν ὥσεπιτοπλῆισον ὑδὲ τὸν ἐλάχισον χαλινόν.

Ἔνεκα τῆς, καθὼς καὶ διὰ τὰς προηγηθείσας περιστάσεις τῶν Πολέμων, ἐδεικνύετο ἐπαισθητὴ ἡ ἐλαττωσις τῇ ἐμπορίῳ, τῇ πλετισμῷ καὶ τῆς ἠθικῆς τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς τελευταῖας χρόνας. Οἱ πλεσιώτεροί της τόποι εἰς τὴν Μεσόγειον ἦσαν πρὸ πάντων ἡ Ὑδρα καὶ αἱ Πέτσαι· ἀλλὰ δὲν ἀγνοεῖ καθεὶς τὴν μελετωμένην ἀποίκισίν των εἰς τὴν Δαλματίαν. Τὰς ἡσύχαζε πρὸς καιρὸν ἡ ἀνεμιζομένη εἰς τὰ πλοῖα των Ῥωσικὴ Σημαία· ἦτον ὁμως ἀδύνατον σχεδὸν τὸ νὰ μὴν ἐκτείνῃ καὶ ἐναντίον των ἡ Ὄθωμανικὴ Ἐξουσία τὴν ἄρπαγα καὶ αἰματοσαγὴ χεῖρά της. Εἰς περίπτωσιν τοιαύτην, ἂν δὲν προελάμβανον νὰ σχηματίσωσι νῆαν Ἀποικίαν οἱ θαλασσίμποροι Νησιῶται, ἦθελον διαδεχθῇ βεβαίως τὴν κατάσασιν τῆς Πάτμης καὶ τῇ Μισολογγίῳ, στερούμενοι τὸ ναυτικὸν καὶ τὰ πλῆτη των.

Ἀφίνοντες ἐν μέρει τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὴν ὁποίαν ὑδέποτε διέπρεψαν αἱ Μαθήσεις, παρατηρῶμεν μόνον, ὅτι εἰς τὴν Στερεαν καὶ τὸ Αἰγαῖον δὲν ὑπῆρχον κατὰ τὰς τελευταῖας χρόνας ἄξια λόγῳ Σχολεῖα, ἐνῶ πρὸ ὀλίγων ἐλαμπρύνοντο μ' αὐτὰ αἱ πόλεις τῶν Ἰωαννίνων.

τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Πάτμυ. Ἐπίσης εἶχον λείψει, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν, τὰ βιομηχανικὰ Ἔργαστάσια. Ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς αὐτὰς ἐφαίνετο χειροτέρα ἢ εἰς τὸ μέλλον ἀπογύμνωσις τῆς Ἑλλάδος ἀπ' ὅλα τὰ μονιμώτερα τῆς προόδου τῆς σοιχεῖα.

Οἱ Ἕλληνες μέχρι τῆ 1750 ἐσχηματίζοντο γενικῶς εἰς δύο κλάσεις, τὴν μίαν ἐνεργητικὴν, καὶ τὴν ἄλλην παθητικὴν. Εἰς τὴν πρώτην ἀνῆκον οἱ Ἀρματωλοὶ, ἢ οἱ Κλέπται, εὐρισκόμενοι πάντοτε ἐν ἐνεργείᾳ κατὰ τῆς τυραννίας τῶν Τέρκων· ἀλλ' ἡ περὶ τῆς Ἐλευθερίας εὐγενὴς ιδέα περιωρίζετο εἰς μόνα τὰ ἄτομά των. Εἰς τὴν δευτέραν περιείχοντο ὅλον τὸ ἐπίλοιπον Ἕθνος, θεωρούμενον εἰς ὅλας τὰς τάξεις. Αὐταὶ ἐπεθύμουν καὶ ἠύχοντο τὴν λύτρωσίν των· ἀλλὰ τὴν ἐθεώρουν ἀδύνατον, τρομάζουσαι εἰς τὴν μάχαιραν, τὴν δύναμιν καὶ αὐτὴν τὴν θείαν τῶν Τέρκων. Ἡ περίσασις τῆ 1769 ἦνωσε μὲ τὴς πρώτης καὶ τὸ Ἱερατεῖον καὶ τὴς Πολιτικῆς. Ὁ δεσμός ὅτος προήχθη πολὺ πλέον καὶ εἰς τὰς μετέπειτα διαφόρους εὐκαιρίας, κατὰ τὰς ὁποίας ἐλαβον μέρος καὶ οἱ Λόγιοι καὶ οἱ Ἐμποροὶ τῆ Ἑθνης.

Τοιοτοτρόπως ἤρχησε διαλυόμενον βαθμηδὸν τὸ σκοτεινὸν νέφος τῆ φόβου καὶ τῶν προλήψεων, καὶ ἀνεκαλῆντο εἰς πολλὰς τὰ αἰσθήματα ἐκεῖνα, ὅσα ἀνύψωνόν ποτε τὴς Προπάτορας ὑπὲρ πᾶν Ἕθνος (α). Ἐσχάτως δὲ, ἢ ὀλίγον πρὶν τοῦ

(α) Ἀπ' αὐτὰ ἐγεννήθη καὶ ἡ φιλοτιμία τῆ νὰ λαμβάνωσι καὶ νὰ ἐπιθετίζωνται οἱ νέοι Ἕλληνες μὲ τὰ λαμπρὰ

σχηματισμὸς τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ἐφαίνοντο ἐμψυχώνεσαι τὰ αἰσθήματα αὐτὰ καὶ περισάσεις ἐξωτερικαί, ὅτε (1812 καὶ 1813) αἱ Κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης, ἐναντίαι τῷ νερικημῖν εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἀλλὰ νικητὲς τῷ Λέτσειν καὶ Μπάετσειν, Ναπολέοντος, ὑπέσχοντο δι' ἀλλεπαλλήλων διαβεβαιώσεων εἰς τὰς Δυνεὶς τὴν πλήρη ἀνάκτησιν τῶν δικαίων των. Δὲν ἦτον ἐντεῦθεν παράδοξον διόλου, ἂν ἠλπιζον καὶ Ἕλληνες πολλοὶ ἀπὸ τὴν γενναιότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην τῶν Δυνατῶν καὶ τῆς Πατρίδος των τὴν πολιτικὴν βελτίωσιν, καθὼς τυραννεύμενης ἀπὸ Ἑθνος, πάντοτε ἐπιζήμιον εἰς τὴν ἀνδρωπότητα διὰ τὰ ἥδη καὶ τὴν Κυβέρνησίν τε.

ὀνόματα τῶν Προγόνων των. Ἐθεωρῶντο καὶ ταῦτα ὡς ὅτι στοιχεῖον χορηγτικὸν τῆς μελλούσης τύχης των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Οι Ἕλληνες εἰς τὴν Βιέννην — Καποδίστριας — Φιλόμαχος
Ἑταιρία — Ἀρχαὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας — Παρατη-
ρήσεις.

Ἀν ἡ πολιτεία τῶν προκατόχων τῷ Ῥήγα Ἐπιχειρηματειῶν, αὐτῷ τῷ ἰδίῳ καὶ τῶν μεταγενεστέρων δὲν ἐτελίσφωρησε (διὰ τὰς προεκτεθείσας ἀφορμὰς) εἰς τὴν ὑψηλὴν περὶ τῆς Ἑλλάδος σκοπὸς τῆς ἡρκεσεν ὁμως, διότι κατέστησε τοὺς Ἕλληνας πλέον φρονίμους (α) ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσφορωτέρων μέτρων, τὰ ὅποια ἐπρεπε ν' ἀκολουθήσωσι διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ζυγῶ των. Καὶ μολοντὲς δὲν πρέπει νὰ παρατρίξωμεν καὶ ἤδη τὰς ἐκ νέου δοκιμασίας τῶν ἰδίων εἰς τὴν Παρίσις ἐν μέρει καὶ τὴν Βιέννην γενικώτερον. Μήτε εἰς τὰς τελευταίας μεγάλαις περιστάσεις τῆς Εὐρώπης τὴν ἄφινεν ἡ ἐλπίς τῇ ὅτι ἡμπορῇ νὰ ἀξιωθῶσι τὴν γενναίαν συνδρομὴν τῶν Ἐθναρχῶν εἰς τὴν μετοβολὴν τῆς τύχης των. Ἦσαν μακρὰν τὴν ἀπροϊῶσι, ποῖαι ἀρχαὶ πολιτικαὶ θίλῃσι δώσει μετ' οὐ πολὺ τὴν αἰτίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀναβρασμῶν.

Εἰς τὴν Βιέννην (1813) γίνονται λόγοι τινες μεταξὺ τῶν Λογίων καὶ Ἐμπόρων Ἑλλήνων περὶ τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὁποίας παρυσιάζεται καὶ ἐν Ὑπόμνημα. "Ολοὶ ἐδεώρην ἤδη εἰς τὸ ὑποκείμενον τῇ Κομῆτος Κας-

(α) Ἴδε καὶ Σελ. 98.

ποδίστρια τὸν τύπον μεγάλων ἐλπίδων. Ἄλλ' ἀκατάπειστος ὕτος εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν προτεινομένων δραστηρίων μέτρων, ἐβεβαίωνε πάντοτε τὸ νὰ μὴν ἐλπίζωσιν οἱ Ἕλληνες ἀπ' εὐθείας ἐκ μέρους τῆς Εὐρώπης, καὶ πρὸ πάντων παρετήρει·

“ Πρέπει πρῶτον νὰ μορφώσωμεν Ἕλληνας, καὶ ἔπειτα νὰ κάμωμεν Ἑλλάδα.” Ἐννόει δὲ τὴν προηγουμένην χρείαν τῇ νὰ διαδοθῶσι τὰ φῶτα τῆς λάχισον εἰς τὸ περισσότερον μέρος τῶν καὶ ὅτι ἀπὸ μόνῃν τὴν ἐκπαίδευσιν δύναται νὰ πηγάζῃ ἀναγκαίως ἡ ἀνάσασις τῇ Ἐθνῆς, ὡς καρπὸς ὠριμος καὶ ὄχι ἄωρος (α).

(α) Ἀπὸ τῆς νεαρᾶς τῆς ἡλικίας ὁ Καποδίστριας ἀπέβλεπεν εἰς τὸν μέγαν καὶ ἱερὸν σκοπὸν τῆς Ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος. Μᾶς ἀποδεικνύει τῆτο μικρὰ ἐποψίς ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῆς Μέλους τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἰονικῆς Πολιτείας, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὠρίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἡ περὶ τῆς Ἑπτανήσους Συνθήκη τῶν 20 Μαρτίου, 1800, ἐνίσχυσε τὴν σπουδὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἰλῶσης, μέχρι τῆςδε ἑξορίσεως σχεδὸν καὶ ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸν ἀκόμη βίον τῶν Ἑπτανησίων, καὶ ἐνῆργησε σπουδαῖος τὴν σύστασιν Στρατιωτικῆς Σχολῆς, εἰς τὴν ὁποίαν παρέδοσε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ ὁ Νικόλαος Μαυρομαμάτης καὶ ὁ Κόμης Λοβέρδος (Κεφαλλην, τὴν σήμερον Ἀντιστράτηγος εἰς τὴν Γαλλίαν.) Ὁ ἴδιος ἐσύστησε καὶ Πολιτικὴν Ἐφημερίδα, τὸ Λύκειον, καὶ τὴν Ἐπιστήμοιμὴν Ἑταιρίαν, γνωστὴν ὑπὸ τὸν τίτλον Ἰονικὴ Ἀκαδημία. Ταύτης Γραμματεὺς καὶ Καθηγητὴς ὑπῆρξε καὶ ὁ περίφημος Μαθηματικὸς Κάρλος Δουπὲν (Γάλλος).

Εἰς τὴν ἑμμεσον προσπάθειαν τῆς Καποδίστριας χρεωστεῖται κυρίως ὁ ἀναφερόμενος (Σελ: 101) σχηματισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν Σωμάτων, μισθοδοτημένων ἀπὸ τὴν ἰδίαν Ἑπτανήσους. Διὰ μερικὸν καιρὸν διεύθυνε καὶ τὴν διοίκησιν τούτων,

Οἱ Ἀθηναῖοι, πνέοντες τὴν εὐγενῆ φιλοτιμίαν τοῦ νὰ ἐπαναφέρωσι τὰς Μῆσας εἰς τὴν πρώτην κλασικὴν ἐρίαν των, ἤρχησαν τὴν σύσασιν Ἑλληνικῆς τινος Σχολῆς. Διὰ τὴν τελειοτέραν μόρφωσίν της ἔγραψαν πρὸς τὸν Ἀνθιμον Γαζῆν, εὐρίσκόμενον εἰς τὴν Βιέννην, διὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ αὐτῆς τὴν συνδρομὴν τῶν διεσπαρμμένων εἰς τὴν Εὐρώπην Ἑλλήνων. Ἡ Βιέννη συνεκέντρωνεν ἀρκετὸν μέρος τούτων εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτήν. Ὁ Γαζῆς καὶ ὁ Ἰγνατίος ἐπαρυσίασαν τὰ γράμματα ταῦτα πρὸς τὸν Καποδίστριαν καὶ τὸς ἄλλους. Ὁ Καποδίστριας ἐγκολπώσθῃ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ὡς ὠφέλιμον καὶ συνάδεσαν μὲ

συνδέσας μὲ τὰς ἀνωτέρας Ἀξιωματικὰς των Ἑλλήνας σχέσεις τὰς πλέον σεναὶς καὶ τὰς πλέον ὠφελίμους διὰ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος. Ἡ οἰκία τε ἦτο τὸ πανδοχεῖον ὅλων τῶν ἐθελοντῶν καὶ προσφύγων Πολεμικῶν τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Πελοποννήσου.

Τοιοτρόπως ἀπεκαθίστατο ἡ Ἐπτάνησος ἡ μόνη ἐστία, ὅθεν ἔμελλε νὰ ἐνεργηθῇ βαθμηδὸν καὶ ὠρμος ὁ πόλεμος ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ', ἅμα ἐστερήθη αὐτὴ τὴν αὐτονομίαν της διὰ τῆς Συνθήκης τῆς Τιλσίτ, ὁ Καποδίστριας, βλέπων ματαιωμένους ὡς πρὸς τῆς τὸ μέρος τὸς ὑψηλὰς σκοποῦς τε, δὲν ὑπέφερε νὰ ὑπηρετήσῃ μῆτε τὰς νέας κυρίως τῆς Πατρίδος τε, μῆτε τὸν τύραννον ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἐλπίδες τε προσηλώνονται εἰς Δύναμιν τινα, τὴν Ῥωσσίαν, μεμακρυσμένην μὲν, ἀλλὰ πάντοτε ἐπελπίσσαν τὴν περὶ τῆς Ἑλλάδος ὠφέλιμον συνδρομὴν της. Ὡς τοιοῦτος τὴν ὑπηρετεῖ ἀπὸ τῆς 1808, ἀφοσιωμένος πάντοτε, παρὰ τὴν πίστην ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν τε, εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν της.

Ἰσως δυνηθῶμεν νὰ ἐξηγήσωμεν ἄλλοτε, ὅσα ὁ μέγας ἄνθρωπος ἐμελέτα περὶ τῆς Ἑλλάδος μέτρα, χρονιώτερα μὲν κατὰ μέρος, ἀλλὰ πλέον βάσιμα καὶ ἐκτεταμένα.

τὸ σχέδιόν του. "Εκτοτε ἐνδυναμώθη ἡ Φιλό-
 μουσος Ἑταιρία, ἐνεργηθείσης τῆς χρημα-
 τικῆς συνδρομῆς διὰ τῆς Καποδίστρια ἐκ μέρους
 τῶν Βασιλέων καὶ διαφόρων Πριγκίπων. Συνέ-
 πραξαν εἰς τὴν περισάσιν αὐτὴν καὶ ὁ Μητρο-
 πολίτης Ἰγνάτιος, Στῆρζας καὶ διάφοροι Μεγα-
 λέμποροι. Πολιτικαὶ περισάσεις τῇ τότε ἐκείνου
 ὑπαγόρευσαν τὴν μετάθεσιν τῆς Ἑταιρίας αὐτῆς
 εἰς τὸ Μόναχον. Τότε ἐδημιουργήθησαν καὶ τὰ
 πολυδρῦλλα Δακτυλίδια, τὸ μὲν διὰ τὴν
 ἀποφασισθεῖσαν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν (α),
 φέρον ἔμβλημα τὴν Γλαῦκα· τὸ δὲ δι' ἐκείνην τῇ
 Πηλὸν Ὅρους, φέρον τὸν Χείρωνα Κίρκταυρον.
 Τὰ Δακτυλίδια αὐτὰ ἐσημαῖνον τὸν ἀναγκαῖον,
 καθὼς σωτήριον, δεσμόν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ἑταιρία αὕτη, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Φι-
 λόμυσος Ἑταιρία τῶν Ἀθηνῶν, εὗρεν
 ὅλην τὴν φιλότιμον ὑποδοχὴν εἰς τὸ πνεῦμα
 τῶν Ἑλλήνων. Τὰ Δακτυλίδια ἐπροσφέροντο
 πρὸς τὴς Συνδρομητας (β) εἰς δεῖξιν τῆς ποσοῦς,

(α) Ὁ Αἰμπέριος Πενάκης (Πελοποννήσιος) παρατήρησε
 τότε, ὅτι ἡ σύστασις τοιαύτης Ἀκαδημίας κατὰ τὰς Ἀθήνας
 θελεῖ βλάψει τὸν Λαὸν τῆς Ἑλλάδος, διεγείρουσα τῆς Ὀθω-
 μανικῆς Ἐξουσίας τὰς ὑποψίας, προερχομένας μάλιστα ἀπὸ
 τὴν ἐνωσιν τῶν Μοναρχῶν τῆς Εὐρώπης. Αἱ παρατηρήσεις
 αὐταὶ δὲν ἀπεδοκιμάσθησαν. Ἡ Ἀκαδημία δὲν ἔλαβε διὰ
 τοῦτο τὴν μόρφωσιν τοῦ γενομένου σχεδίου· καὶ μέγα μέρος
 τῶν καταβολῶν ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν ἐκτυπωσιν τοῦ Λεξικοῦ
 τοῦ Ἀνθίμου Παζῆ καὶ τὴν ὑποτροφίαν ἀρκητῶν Ἑλλήνων
 μοδητῶν τῆς Εὐρώπης.

(β) Διηροῦντο οὗτοι εἰς δύο Βαθμοὺς τῶν Συνηγόρων
 καὶ τῶν Εὐεργετῶν.

τῆς ὁποίας ἔδιδον χρηματικῆς βοηθείας.

Τὴν Ἑταιρίαν ταύτην ἀκολουθεῖ ἐκείνη τῶν Φιλικῶν. Ποιοὶ ἦσαν οἱ Δημιουργοὶ τῆς;

Πολλοὶ ἐψιπέται Πολιτικοὶ ἠθέλησαν νὰ πετάξωσι διὰ τῆς φαντασίας τῶν ἀπο τὸν Ἀνταρκτικὸν εἰς τὸν Ἀρκτικὸν πόλον, ὑποπτεύοντες, διὰ νὰ μὴν εἴπωμεν πισεύοντες, ὡς τοιούτους, τὸν Ὑπουργὸν Καποδίστριαν καὶ τινας ἄλλους (α). Ἄλλοι πάλιν ἔρριψαν τὰ ὄμματά των ἐπὶ τινῶν λαμπρῶν Οἰκογενειῶν τῶν Ἑλλήνων, καθ' ὃν τρόπον τὰς ὑπαγόρευον ἢ μέθοδος τοῦ παρατηρεῖν τὰ πράγματα, ἢ συμπάθεια καὶ ἢ ἀντιπάθεια. Ἄλλοι τέλος πάντων ὑπέθεσαν τὰς ὁπαδὰς τῇ Ῥῆγα Φεραῖς διὰ τὸ ὁμοιόμορφον τῇ πράγματι. Αἱ ὑπολήψεις ἔχουσιν δύναμιν σημαντικὴν εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων, ὁποκαθιστῶσαι πισευτὰ καὶ τὰ πλέον ἀνυπαρκτά. Φαίνεται ὁμῶς ἄπορον παρὰ πολὺ, ὅτι μίγα μέρος ἀνθρώπων δὲν ἠθέλησε νὰ ρίψῃ καὶ ἐν ὄμμα εἰς τὴν μεγάλην Οἰκογένειαν τῆς Φύσεως. Ὅμως θέλομεν ἀκολουθήσει ἐναντίον ἐκ διαμίτρου δρόμον, καὶ θαρροῦμεν, ὅτι θέλομεν πλησιάσει τὴν ἀλήθειαν.

Κατὰ τὰ τέλη τῇ 1813 διεχύθη εἰς τὴν Ὁδησ-

(α) Ἀνέτρεξαν τινες εἰς προγενεσέραν ἐποχὴν, πλάττοντες συμφωνίας μεταξὺ τοῦ Καποδίστρια, τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἰαννοκροδάτε (τῇ Φυραγῇ), καὶ τῇ Ροδοφοίνικος. Μολοντούτο. ἂν ἐκλάβωμεν ἐναντίον πάσης πίσεως, ὡς πιθανόν, ὅτι ἐμελέτησαν οὗτοι τὴν πέρην τοῦ Δουδάβεως μετάβασιν τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν Ῥωσσίαν Ἑλληνο-Βουλγάρων· τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τι κοινὸν μῆτε ὡς πρὸς τὰς ἀρχάς, μῆτε ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας.

σὸν ἢ φήμῃ τῆς διὰ τοῦ Καποδίστρια ἐνισχυθεί-
σης Φιλομούσου Ἑταιρίας εἰς τὴν Βιέννην. Τὰ
πνεύματα νέων τινῶν Ἑλλήνων, παρεισδύοντα
τολμηρῶς εἰς ὑψηλοτέρας εἰκασίας, ἀνεπόλουν,
ὅ,τι ἑφαίνετο πραγματικῶς ἀνυπόστατον· καὶ, τὸ
χειρότερον, ἐχλεύαζον πᾶν, ὅ,τι ἠδύνατο νὰ
ᾗναι εὐκόλουν. Ὅποία τῷ οὖτις ἔπρεπε νὰ ᾗναι
ἡ λογικὴ κατάστασις ἀνθρώπων, μὴ διδιδραχμέ-
νων ἀπὸ τὴν πεῖραν, καὶ ἀγνοούντων, πότε καὶ
πῶς ἔπρεπε νὰ ζητήσουν, ὅ,τι ἐπιθυμοῦν ν' ἀ-
ποκτήσωσι;

Ἀλλ' ἐν τέτοις ἡ ἐνεργητικὴ περὶ Ἐλευθερίας
ἰδία κυοφορεῖται αὐτομάτως εἰς τινὰ πνεύματα,
καὶ μετ' ὀλίγον δεσμός ἀδιάρρηκτος διαδέχεται
τὴν περὶ τῆς ἐκτελέσεώς της περισπούδαστον φρον-
τίδα. Νέοι Ἕλληνες, καταφυγόντες εἰς τὴν Ὀ-
δησσὸν, ὡς εἰς ἄσυλον, μακρὰν τῆς δυναστευο-
μένης πατρίδος των, συνέρχονται καὶ συνομι-
λῶν. Τὸ συνδέον τὰς καρδίας των ἐλατήριον ᾗ-
το μοναδικῶς τὸ φρόνημα τῆ πατριωτικῆς. Ὁ
Νικόλαος Σκουφᾶς, (καταγόμενος ἐκ τῆς Ἀρ-
της,) ὁ Ἀθανάσιος Τσακάλωφ (Ἰωαννίτης, ἀ-
νήκων εἰς τὸ γένος τῆ Γεκελή,) καὶ ὁ Παραγιώ-
της Α. Ἀναγνωστόπουλος, (πατρίδα ἔχων τὴν
Ἀιδρίτσαϊναν τῆ Φαναρίου τῆς Πελοποννήσου,) οἱ
τρεῖς ἔτι, ἀγνώριστοι πρῶτον μεταξὺ των καὶ
ἔπειτα φίλοι, σκέπτονται τὰς διαθέσεις τῶν Χρι-
σιανῶν τῆς Εὐρώπης κατὰ τὰς γενομένας δοκι-
μασίας εἰς πολλὰς προτέρας περιστάσεις, λαμβά-
νουσι πρὸ ὀφθαλμῶν ἐξ ἐνὸς μέρους τὴν ἠθικὴν
καὶ πολιτικὴν κατάστασιν τῶν Τούρκων, καὶ ἐκ
τῆ ἄλλου τὸν χαρακτῆρα καθὼς καὶ τὰς πηγὰς

τῶν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος· ἀλλὰ διαλύονται, χωρὶς ν' ἀποφασίσωσι τίποτε ὀριστικόν. Ὁ Σκυφᾶς, πεπυρωμένος ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὰς ἤδη γενομένας ὀμιλίας, κατέσρωσεν ἐγγράφους τινὰς παρατηρήσεις, ἀφορώσας μὲν τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀπροσαρμόσους. Ὡς τοιαῦται κινῶν τὸν γέλωτα τῶν ἄλλων δύω. Ὁ Σκουφᾶς πειράζεται. Μὲ τῆτον ἦτον ἔτι πλέον ἡνωμένος ὁ Ἀναγνωσόπυλος. Οἱ δύο ἔτσι σχεδιάζουν εἰς τὴν φαντασίαν τῶν τὸ πέρας τῆ μεγάλης ἔργου. Διενυκτέρευον πολλάκις ὀλοκλήρης νύκτας εἰς τὰς γλυκείας ἐπαναλήψεις τῶν ἀπεραντολογιῶν τῶν. Βάσιν εἶχον αὐταὶ τὸν σχηματισμὸν ἐνὸς μυσηριώδους Δεσμῆ, καὶ τὴν πλήρη προδιάθεσιν ἐνὸς Πολέμου, δυνάμει τῆ ὁποίου νὰ κατορθώσωσιν οἱ Ἕλληνες μόνοι, ὅ,τι ἤλπισαν εἰς μάτην πρὸ πολλῆ ἀπ' ἄλλης.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις τῶν πραγμάτων διήρκεσεν ὡς τὰ μέσα τοῦ 1814. Γίνονται τότε αἱ ἐπαναλήψεις περὶ ἐνὸς Ἑταιρικῆ Δεσμῆ. Ὁ Σκυφᾶς παρρησιάζει καὶ πάλιν τῆς προτέρους σοχασμῆς τε, πλέον συνηρμοσμένους (α). Ἀπὸ τῆς ἐσχεδιάσθησαν βάσεις τινες τῆ Συστήματος: δηλονότι ὁ Βαθμὸς τῶν Βλάμιδων, ἐκεῖνος τῶν Συστημένων, καὶ ἰκανὸν μέρος τῆ Μεγάλῃ Ὁρκου καὶ τῆς Διδασκαλίας. Τοιοῦτοτρόπως διαδέχονται τῆς μέχρι τῆδε ἐπιπολαίους σοχασμοὺς ἐνέργειαι ἐσκεμμέναι. Εἰς τὴν Βιέννην ὅρα ἐνισχύθη ἡ Φιλόμουσος, εἰς δὲ τὴν Ὀδησσὸν ἐσυ-

(α) Εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐνησχολήθη πολὺ καὶ ὁ Τσακάλωφ.

εήδη ἡ Πολιτικὴ Ἑταιρία (α) τῆς Ἑλλάδος. Πρῶτος δὲ, ὃς τις συνέλαβε τὴν ἐνεργητικὴν ἰδέαν τῆς Ἐπαναστάσεως εἶναι ὁ Ν. Σκυφᾶς, ἀποσπάσας ἀπὸ τὰς ἰδιαιτέρας τῶν ὑποδείσεις πρῶτον τὸν Τσακόλωφ καὶ δευτέρον τὸν Ἀναγνωστόπουλον. Οἱ τρεῖς ὕτοι ἀπεφάσισαν νὰ βάλωσιν εἰς ἐνέργειαν τὰς μέχρι τῆδε κεχυμένας ἰδέας τῷ "Εθνεῖ. Ἦσαν ἄρα οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἔχοντες θέλησιν, καὶ θέλησιν ἀποφασιστικὴν.

Ὁ μέλλων Πόλεμος δὲν ἦτον, ὥς ἄλλοι, ἔργον φιλοδοξίας, ἢ ἑξωτερικῆς τινος σκοποῦ. Ἐθεωρεῖτο Πόλεμος περὶ τῶν ἁλῶν. Προέκειτο ἄρα ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ συνιδεθῶσιν οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς ἀγάπης, κατὰ τὸ παράδειγμα τῷ Θεμελιωτῇ τῆς Ὁρησκείας τῶν. Διὰ τὸ πνεῦμα τῆτο ἔδοσαν εἰς τὴν ἐπιχείρησίν των τὸν τίτλον

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ,

βάσιν ἔχουσα τὴν κοινὴν εἰλικρίνειαν καὶ ὁμοιοιαν κατὰ τὸ ἠθικόν της μέρος, καὶ τὴν δι' αὐτῆς κατορθυμένην Ἐλευθερίαν κατὰ τὸ πραγματικόν της τέλος. Ἀπεφασίσθη δὲ μουσικὴ ἑξ ἀνάγκης, ἐνῷ ὑπεχρεῖτο νὰ προσέξῃ ὄχι μόνον τὴν Μουσουλμανικὴν Ἐξουσίαν τῆς φρίκης, ἀν καὶ κυλιομένην εἰς τὴν ἡλιθιότητα· ἀλλὰ καὶ τόσας ἄλλας οὐκ ἐυδερκεῖς, ὅσοι διεκρίνοντο πνέοντες τὴν

(α) Ἡ χρονολογία ταύτης, 1814, συμπίπτει μὲ τὸ Τυρπικόν: ἦτοι μὲ τὸ Ἀπὸ τῆς Φυγῆς τοῦ Μωάμεθ ἔτος 1229. Εἰς δὲ τὸ 1235 θίλει φύγει καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ζώντων ὁπαδῶν τοῦ Τούρκου.

Φαρισσαϊκὴν κατὰ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ἐλευθερίας τῶν Ἑθνῶν λίσσαν.

Ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία, πηγάζουσα, ὡς ἴδομεν, ἀπὸ τὴν μέσσην τάξιν τῶν Ἑλλήνων, ἰχνηλατεῖ μὲν τὴν ἠθικὴν ἄλλης ἀρχαίας (α), ἀλλὰ δὲν εἶναι κλάδος τῆς ἰδίας, ὡς ἐκείνη τῶν Ἀνδρακίων. Εἰς μάτην ἔδοσεν εἰς τὰς διπλωματικὰς συζητήσεις ὑπόθεσιν τοιαύτην ἢ σύμπτωσιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐπαναστάσεων τῆ 1821. Εἰς μάτην ἐπίσης ἐπεχείρησαν νὰ ὑποσῇσωσιν ἄλλοι, ὅτι ἡ Ἑταιρία τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξεν ἔργον ἑτεροκίνητον ὑπὸ τὴν ἐπῆρειαν ἄλλης Δυνάμεως, τῆς Ῥωσσίας, καθὼς ἄλλοτε τῆς Γαλλίας ἐπὶ τοῦ Ῥήγα. Τοῦ Ἑλληνικοῦ αἰσθηματος ἦτον αὕτη καρπὸς ἀδαρὸς τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας ἀγαπόφρευκτον ἀποτέλεσμα. Ὅπου ἡ Ἐξουσία ἐπιβουλεύεται τὰς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν καὶ τὴν ἐλευθέραν ἐξήγησιν τῶν αἰσθημάτων· ὅπῃ αὕτη καταφρονοῦσα τὰ ἀναπαλλοτρίωτα δίκαια τοῦ Κοινοῦ, συνιστᾷ εἰς τὴν σφαῖραν τῆς κοινωνίαν χωρὶς ἡν, μεταχειριζομένη τοὺς λοιποὺς ὡς κτήνη· ἐκεῖ εὐρίσκονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὑποσκάπτωσι τὴν πτώσιν τῆς· ἐκεῖ ἀναφαίνονται αἰτρομακτικαὶ καὶ πεισματώδεις ῥήξεις.

Ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία ἦτον ὑπόχρεως ἐν μέρει τοῦ νὰ ἐνεργῇ δραστηρίως εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑθνους. Καθ' οὗν καιρὸν ἐδιδασκάζετο τοῦτο καὶ ἠθικῶς, ἦτον ἀνάγκη πᾶσα νὰ μὴν ἐπαφεθῇ εἰς τὴν τυχαίαν ῥοπὴν τῶν πραγμάτων, ὡς σε

(α) Ἰδὲ Κεφ. Δ'.

ρούμενον ἔτι τὴν ἀνάλογον ἡθικὴν του. Διὰ τὴν τελευταίαν ταύτην αἰτίαν ἐσοχάσθησαν πολλοὶ ἀνάρμοσον ἔτι τὴν ἑναρξῆιν Συστήματος τοιούτου, καθ' ἣν ἐποχὴν μάλιστα δὲν ἐφαίνοντο βοηθητικαὶ αἱ ἐξωτερικαὶ περιστάσεις. Ἀλλὰ ποῖος τολμητίας νῆς ὑπέσχετο προσφορώτερον τὸ μέλλον; Ποῖον τυραννούμενον Ἕθνος ἀφίνει, ἀν καὶ μικράν, τὴν ὑπάρχουσαν εὐκολίαν, θηρεῖον ἄλλην ἀβέβαιον; Ἐπειτα ἡ ἐλπίς περὶ ἐνός Ῥωσσικοῦ Πολέμου, μόνου βοηθητικοῦ εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἦτον ἀποβολιμαία κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν. Τέλος πάντων οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας δὲν προσδιώρισαν προθεσμίαν τινα εἰς τὴν κίνησιν τοῦ Ἕθνους· καὶ θίλομεν εἶπῃ τὰς κυρίας περιστάσεις, ὅσαι παρεβίασαν τὸν Πόλεμον.

Τὴν Φιλικὴν Ἑταιρίαν ἡθίλησαν νὰ χαρκτηρίσωσιν τινες ὡς Συνωμοσίαν ὀλίγων. Δὲν ὑψώνομεν φωνὴν ὑπερασπιζόμενοι μέρη, ἀλλὰ τὴν ἀληθειαν. Εἴμεθα δὲ πεπεισμένοι, ὅτι παρομοία κατηγορία δὲν ἐπισηρίζεται διόλου εἰς βάσεις, ἐξαγομένας ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα. Τὸ ἔργον τῆς Ἐπαναστάσεως ἦτο δυσχερές καθ' ὅλας τὰς φάσεις· οὐδὲ ἡμπορεῖ νὰ φαντασθῇ τις, ὅτι ἰδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ ἐξ ἀπροόπτῃ. Ἐπρεπε νὰ ἐξηγηθῇ συμφωνοῦσα ἡ γνώμη ὅλου τοῦ Ἕθνους· καὶ εἰς τὴν ἐνωσίν τῆς ὥφειλον νὰ σπουδάσωσιν ὀλίγοι. Ἐπρεπε νὰ προβλεφθῶσι μίσα πολλὰ, ἐνῶ δὲν τὰ ὑπέσχετο, ὡς ἄλλοτε, Δύναμις ἕνῃ· καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν τήτων ἦτον ἀνάγκη τῇ νὰ φροντίσωσιν ὀλίγοι. Ἐπρεπε νὰ δοθῇ ἡ μεγαλητέρα

προσοχή εἰς τὰς πολλὰ πιθανολογούμενας ἰσωτε-
 ρικὰς καὶ ἑξωτερικὰς ἐπιβλας, ἐνῶ μῆτε οἱ Τῦρ-
 κοὶ ὡς κυριεύοντες, μῆτε οἱ Χριστιανοὶ τῆς Εὐ-
 ρώπης εἰδέχοντο τὴν ὑπαρξίν μιᾶς Μεταβολῆς,
 ἀποτεينوμένης εἰς τὸν σκοπὸν τῇ νὰ ἀποξενώσῃ
 τὴς πρώτους ἀπὸ τὸ δικαίωμα τοῦ ἄρχειν, καὶ
 χορηγέσης εἰς τὴς δευτέρους τὰς μεγαλητέρας ὑ-
 πονοίας νέων ταραχῶν καὶ νέων πολέμων. Εἶ-
 ναι κοινὰ αἱ προσωπικαὶ προλήψεις κατὰ τῶν
 Ἑπανάσεων. Ἦτον ἄρα ἄφρευκτος συνέπεια ἡ
 μυστηριότης, καθὼς καὶ ἡ τέχνη τῆς ὑποκρισίας,
 ὡς ἀναγκαῖα νὰ διενθύνῃ εἰς τὸν μέγαν σκοπὸν
 τὴν συνειδήσιν καὶ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ νὰ τὰ καταστήσῃ ἔτιω χρήσιμα διὰ τὴ μίλ-
 λοντος ἀποτελέσματος τῇ Πολέμῃ. Ἴδὲ ἡ Ἑται-
 ρία τῶν Φιλικῶν! Αὕτῃ συνήργησεν εἰς τὰς προ-
 καταρκτικὰς ἐργασίας περὶ τῇ Πολέμῃ. Ἴδὲ τὸ
 Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων! Ἦθελε τοῦτο τὸν Πόλε-
 μον. Μῆτε Θρησκεία, μῆτε Συνθήκη Νόμων,
 μῆτε ἄλλο τι τὸ ἥνωνε μ' ἐκεῖνο τῶν Τῦρκων.
 Ἴδον διὰ τοῦτο μεματαιωμένας πάντοτε οἱ τύ-
 ραννοὶ τὰς ἐλπίδας τῶν περὶ τῆς πίσεώς τε, μῆ-
 τε εὖρον σαθερὸν δογματισμὸν τοῦ συμφέροντος
 τῶν ἑδὲ ἐκεῖνον τὸν Ἕλληνα, τὸν ὁποῖον ἀνέ-
 σησαν ἐκ τῇ μηδενὸς εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θίσεις.
 Τοιοῦτον πάντοτε ὑπῆρξε τὸ φιλότιμον περὶ τῇ
 ἔθνισμῃ τε φρόνημα τῇ Ἑλλήνῳ.

Ἦπατήθησαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῆς Ἀποσύλης
 τῶν Φιλικῶν; . . . Ἀλλὰ ἵπῳ δὲν ἠπατήθησαν
 καὶ ἀπὸ τῆς Ἀποσύλης τῇ Σουλτάνῃ, πεμφθέντας
 εἰς τὰ τέλη τῇ 1822 καὶ ἄρχας τῇ 1823, ὅτε μά-
 λιστα ἐκινδύνευον τὸν προφατέιστον κίνδυνον;

Ἡ Πῶς διάφοροι, γνωρίσαντες ἐντελῶς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἑταιρίας, ἰδιπλασίασαν τον ζήλόν των, καὶ ἰδυσίασαν τὴν κατάστασίν των; Ἄν εἰς τὴν περὶ Πολέμου μυήριον ἐνωσίν τινων θεωρεῖται ἡ ὑπαρξίς αἰσχροῦς συνωμοσίας, ἐπὶ ὅθεν ὅλος ὁ Λαὸς, ἀπειρος τῆς Ἑταιρίας, ἔδραξαν τὰ ὅπλα εἰς τὴν πρώτην φωνὴν μ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις μά-
λιστα, μ' ὅλην τὴν ἀδυναμίαν των;

Οἱ Φιλικοὶ δὲν ἔκαμον παύσιν τῶν ἐργασίῶν των, ἅμα ἤρχησε τὸ σάδιον τοῦ 1821, ἂν δὲν εἶχον τὰ αὐτὰ αἰσθήματα μὲ τὸ ἔθνος. Ἡ ἐνωσίς των προεζητεῖτο, διὰ νὰ ὁροθετήσῃ τὰ πνεύματα, νὰ προλάβῃ κάθε πρόσκομμα δυνα-
τὸν, καὶ μὲ συντομίαν νὰ ρινήσῃ τὴν σιδηρὰν ἄλυσον τῆς τυραννίας.

Τῆς Ἑλευθερίας ὁ ζῆλος καὶ τῶν κινδύνων ἡ φιλότιμος καταφρόνησις διέκρινον πάντοτε τὸν Ἕλληνα. Φιλικοὶ δὲ αὐτοχειροτόνητοι ἀπειλῶν-
το οἱ διδασκόμενοι καθημέραν τὴν εὐαγγελικὴν ἠθικὴν τῇ ἁμβωσίᾳ, καὶ οἱ σπουδάζοντες ἢ ἀ-
κρόντες ἀπ' ἄλλης τὸν πατριωτισμὸν τῇ Θεμισο-
κλῆς, τὴν ὑπὲρ τῶν Λαῶν τοῦ ἐκέσιον θυσίαν τοῦ Κίεροπος, τὴν ὑπερφυσικὴν μεγαλοψυχίαν τῇ Λεωνίδῃ καὶ τὴν εἰς τὰς νόμους εὐπείθειαν τῇ Ἀγνισιλάου. Ἐνῶ δὲ ἡ τυραννία κατέφερε τὸν Λαὸν εἰς τὴν ἀπελπισίαν, καὶ ὑπαγόρευεν αὐτῇ ἡ ἰδία τὴν ἀνάγκην τῶν βιαιοτέρων μέτρων· ἤρκει νὰ φρονηματίσωσι τῆτον αἱ συμβελαὶ καὶ τὸ παράδειγμα τῇ νοσημονεσίᾳ μέρε.

Ἡ κατάστασις τῶν Ὑποκειμένων, ἀπο τὰ ὁ-
ποῖα ἐμορφώθη ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία, ὑπῆρξεν ἐκ
προσθήκης τὸ ὑποκείμενον πολλῶν σκέψεων.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη προήχθη πολύπλοκος καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τῆ πράγματος καὶ ἀπο τὰς παραδόσεις τῶν πλανώντων καὶ πλανωμένων. Αἱ εἰς τὸ Ἐφοδιαστικὸν τῶν Ἱερῶν ὑπάρχουσαι 16 γραμμαὶ ἐνομίσθησαν ἀπὸ πολλὰς ὡς παρεμφαντικαὶ τῶν συνιστώντων τὴν Ἀρχὴν Δεκαῖξ ἀτόμων (α), ἃν καὶ δὲν ἦσαν ἄλλο κυρίως, εἰμῇ στολή τις τῇ Συμβόλῃ τέτου. Ἄλλοι πάλιν εἰπον τυχοδιώκτας τὴς Θεμελιωτάς αὐτῆς, ὡς νὰ προσδιώριζεν ἀφορισικῶς φυσικὸς τις νόμος τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀπὸ ὑποκείμενα ἐξόχῃ ὑπόληψεως καὶ καταστάσεως. Ἡμπορῶμεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι παρόμοιοι Ἄνθρωποι δύσκολα ἠθέλον ἐπιχειρήσει πρῶτοι ἐν ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ τὴς σερήσῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἡσυχίας, καὶ νὰ τὴς θῇ τὸ χειρότερον εἰς κίνδυνον σιγμιαῖον. Ἡ κορφή τῆς Ἑταιρίας καὶ ἡ σειρά τῶν ἐνεργειῶν τῆς μᾶς ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ ὑπόθεσις δὲν ὠδηγήθη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀπὸ ἄτομα τοιαύτης ἠθικῆς, ὁποῖαν παρέδωσαν ἀβέβαιαι φῆμαι. Αἱ τοιαῦται δυσφημίαι ἐκορυφώθησαν μάλιστα μετὰ τὸν Πόλεμον, ἢ τὴν δυστυχῆ ἀποτυχίαν τῇ Α. Ὑψηλάντε. Ὁ κρατὴρ τῶν, ὃθεν ἐξερρέοντο, ὑπῆρξεν ἡ Πίσα τῆς Τοσκάνας, ὅπῃ Ἕλληνες τινες ὠνειροπόλουν ἄλλος τὴν

(α) Ὁ ἀριθμὸς τῶν Δεκαῖξ ἐχαίρετο ὑπόληψιν ἐξαίρετον εἰς τὴν γνώμην τῇ Κοινῇ ἀπὸ τῆς ἑποχῆς τῇ Ῥήγῃ.

Ἐχρησίμευσεν καὶ ἕτος ὡς τέχνησμα, μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν.

Ζῆται καὶ Κεφ. Δ'.

Ἡγεμονείαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλος τὴν Ἀνωτέραν Ἀρχηγίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς. Στοχαζόμεθα, ὅτι ἡ περὶ τῆς Ἀρχῆς ἰδέα, ὁποιαδήποτε καὶ ᾖ ἦτον, ἔπρεπε νὰ θριαμβεύσῃ καὶ μετὰ τὸν Πόλεμον μέχρι τῆς συστάσεως Ἐθνοδιοικήσεως. Ἐσυμβέλευσάν τινες τὴν παντελὴ περὶ τῆς Ἐταιρίας καὶ τῆς Ἀρχῆς τῆς ἀποσιώπησιν, ὡς ἐπιζημιῶν καὶ τῶν δύω διὰ τὰς συγχρόνους συμπτώσεις τῶν ἐν μέρει Εὐρωπαϊκῶν Ἐπαναστάσεων. Ἄλλ' οἱ συνισῶντες αὐτὰς δὲν ἀνῆκον εἰς καμμίαν εἰνὴν συμμετοχὴν. Ἦσαν Ἕλληνες.

Παρατηρῶμεν τέλος πάντων, ὅτι ἡ πολυθρῦλος κατασταθεῖσα Ἀρχὴ τῆς Ἐταιρίας δὲν ἦτον ἄλλο, εἰμὴ Ἐπιτροπὴ τις αὐτεπάγγελτος ὅλῃς τῇ Ἐθνῆς, συνισαμένη ἀπὸ τῆς πρώτης Σχιδίας καὶ Μετόχης. Διευθύνει αὕτη ὅλον τὸ πνεῦμα τῆς ὑποδείσεως καὶ τὰς ἀνταποκρίσεις, ἐφρῶντιζε περὶ ὅλων, καὶ εὐρίσκετο παντὶ δια τῆ σκορπισμῷ τῶν Μελῶν τῆς, χωρὶς νὰ γνωρίζηται.

Ἡ τοιαύτη περὶ τῇ προσωπικῇ τῆς ἄγνοια κατάρθωσε το σημαντικώτερον μέρος, τῇ ὁποίου προΐδεσιν ὑψηλῷ σκοπῷ. Τοιαῦται ἐγίνοντο αἱ ὁπαντήσεις εἰς τὰς περὶ τέτου ἐρεῦνας διαφορῶν. “ Ἀρχὴ ὑπάρχει· ἀλλὰ τόσον εἶναι ὑψηλὴ καὶ “ ἀπόκρυφος, ὥτε δὲν συμφέρει νὰ τὴν γνωρίζη “ τις, μήτε πρίπει νὰ ἐρωτᾷ, διὰ νὰ μὴ προσ- “ κρή. Ὁ Ἕλλην, γνωρίζων ἀπλῶς τὴν ἑλ- “ εἶν τῆς, χρεωσθεῖ νὰ ἐκτελῇ πρόθυμος τὰς δια- “ ταγὰς τῆς, ἐκπληρῶν ἥτις τὰ πρὸς τὴν Θρη- “ σκείαν καὶ τὴν Πατρίδα καθήκοντά τε. . . Τοις- “ τοτρόπως ἐπίστευε καθείς, καὶ ὅλοι ἐσίβοντο νοε-

ρῶς ὑπὲρ τὸ δέον, ὅ,τι δὲν ἐγνώριζον πραγματικῶς, φαινόμενον ἀνώτερον τῆς προσοχῆς των. Καίεις ἐπομένως δὲν ἔθεώρει ἐνεργήμενα τὰ πράγματα ἀπὸ ἀνθρώπου τῆς δευτέρας τάξεως. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀδυναμία τῶν ἀνθρώπων. Τυς πλήτην ὥσεπιτοπολὺ τὰ μεγάλα ὀνόματα καὶ ὄχι τὰ μεγάλα πράγματα.

Κεφάλαιον, ὅσων μὲχρι τῷδε εἴπομεν περὶ τῶν πρώτων σοιχειων τῆς Ἑταιρίας, ἀποκρινόμενον, μὲ τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν (α) ἀρχήν, εἶναι· Ἀδύνατοι, ἀλλὰ φιλοπάτριδες τινες καὶ ἄ῔ιοι Ἕλληνες (β) κατώρθωσαν τὸν Πόλεμον τῆς Ἑλλάδος.

(α) Σελ. 75.

(β) Λέγουν τινες, ὅτι ἐρριψοκινδύνευσαν οὗτοι τὸ Ἔθνος εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Ἀλλ', ὅταν τις ἐξετάζη μεταφυσικῶς τὰ πράγματα, εὐρίσκει, ὅτι καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἔπρεπε νὰ κατηγορηθῇ, διότι ὑπέβαλε διὰ τοῦ στρατηγήματός του τὸ Ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς τυχὴν ἀβέβαιον, ἂν ὁ Ξέρξης ἠθέλει ἔχη φρόνησιν ἱκανήν εἰς τὸ νὰ μὴ μεταχειρισθῇ τὸν πολύσσωμον σῶλον τοῦ εἰς τὸ Στενὸν τῆς Σαλαμίνος. Καὶ ὁμῶς ὁ Θεμιστοκλῆς ἐθαυμάσθη καὶ ἐπαινείται διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του, ὡς σωτηρίαν ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τὸν ἴδιον λόγον χρεωστεῖ τις νὰ ἐπαινέσῃ τοὺς Ὀργανισὰς τῆς Ἐπαναστάσεως. Ὁ σκοπὸς των ἀπετέλεσε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ὁργανισμός, ἡ Διδασκαλία, τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν.

Πρὶν ἢ ἐμβωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀρχικῶν ἐργασιῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, σοχαζόμεθα ὅχι περιττὸν τὸ νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῆς Ὁργανισμῆς, μολονότι ἐτελειοποιήθη ὑσερόχρονος ἔτος (1817) εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν.

Οἱ αὐτουργοὶ τε ἰδανείσθησαν Κανόνας πολλὰς ἀπὸ τὴν Ἑταιρίαν τῶν Μασσόρων, καὶ τὰς ἐφήρμοσαν ἐπιτηδείως εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὰ πάθη τῆς Ἑθνικῆς. Ἦτο διὰ τὸ ἡθικώτατος καὶ προβλεπτικώτατος ὡς πρὸς ὅλα τὰ σοιχεῖα τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς προόδου τῆς Συस्थήματος. Ἡ ὕλη τε δίδει τὴν ἀφορμὴν πολλῶν παρατηρήσεων. Μίαν ἀπ' αὐτὰς θεωρῶμεν καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀσχέτου διαγωγῆς τῶν Φιλικῶν μ' ἄλλας τῆς ἑθνικῆς, ἡ διαφόρος φύσεως, Ἑταιρίας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μήτε ὁ Μιτοχος ἄλλης Ἑταιρίας ἢ το δεκτός, εἴμη κατ' ἐξαίρεσιν· καὶ ἐτι πλεον ὁ ἀπαξ ὀνομαζόμενος Φιλικὸς δὲν συνεχωρεῖτο εἰς τὴν εἴσοδον ἄλλης. Ἡ φρόνιμος αὐτὴ πρόβλεψις ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὴν Ἑταιρίαν τὰς Προσηλύτους ἄλλων κατακεκριμένων Ἑταιριῶν, καὶ μᾶλλον τὰς ἀγύρτας ἐκείνας, ὅσοι κυνηγῶν τὸν πόρον καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν τύχην εἰς Συस्थήματα τοιαῦτα.

Ὡς πρὸς τὸ ἐνεργητικὸν τε μέρος δὲν ἦτο τὸσον δημοτικός. Τὸ πᾶν ἀπειταμιείετο, καὶ δι-

καίως, εἰς τὴν ἀπόκρυφον Ἀρχὴν. Μήτε ἰδεώ-
 ρεῖτο ἀπολύτως ὑσιῶδες, μήτε αἱ περιστάσεις συ-
 νεχώρην, τὸ μέτρον συστηματικῶν Συναθροί-
 σεων. Ἄλλως τε παρὰ τὰς πιθανὰς διακινδυνεύ-
 σεις ἡ περιττὴ σωρεία ἀδυνατεῖ νὰ σκεφθῇ ἡ συ-
 χόσποτε, καὶ ν' ἀποτελέσῃ βάσιμον καὶ ὑψηλὸν
 ἔργον.

Ἐν μέτρον ἔπρεπε νὰ ἀσφαλίσῃ τὰς ἀμοιβαίας
 κοινοποιήσεις τῆς Ἑταιρίας. Ἰδὲ ἡ αἰτία τῆς μορ-
 φώσεως νέων Ἀλφαβήτων, ὅχι πολυπλόκων, μήτε
 τόσον δυσκόλων, (κατὰ τὰ ἔχοντα τὸ ἐκ συνθή-
 κης Λεξικόν). Ἐσφύγκειτο τὸ ἐκ τοῦ σοιχεῖα Ἑλ-
 ληνικά καὶ Ἀρραβικὰς ἀριθμοὺς: ὅλα 22, ὡς ἀ-
 κολύθων.

η		ε		υ		ψ		ω		1		2		3		4		5		6		7		4α		8
α		β		γ		δ		ε		ζ		θ		ι		κ		λ		μ		ν		ξ		ο
θ		ο		α		β		γ		δ		υτ		ε												
π		ρ		σ		τ		φ		χ		ψ		υ												

Αἱ ἐπαγραφαὶ ἦσαν συμβολικαὶ χωρὶς ἄλλου
 τινος. Ἐσυχχωρῶντο αἱ ἐκ συνθήκης ἀλληγορίαι
 διὰ τὴν περιπλοκὴν τῆ νοήματος. Εἰς χρῆσιν ἡ-
 τον ὥσεπιτοπλείσον καὶ ἡ συνήθης Ἑλληνικὴ
 γραφὴ διὰ τῆς παρενθέσεως τῶν μετωνυμικῶν
 λέξεων. Μετεχειρίζοντό τινες καὶ τὴν Σκυτά-
 λην (α).

Τὰ ἀνωτέρω Γράμματα, κυρίως λεγόμενα
 Γράμματα τῶν Ἱερέων, δὲν ἦσαν γνωστὰ
 εἰς τὰς δύο πρώτας Βαθμύς τῶν Ἀδελφοποιητῶν
 καὶ τῶν Συστημένων.

(α) Ζήτει Ἐποχ. Γ', Κεφ. Δ.

Διὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἡθικῶν καταστάσεων ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία διηρεῖτο εἰς ἑπτὰ Βαθμοὺς .
Ἦσαν δὲ οὗτοι

Α'. Ὁ τῶν Βλάμιδων (Ἀδελφοποιητῶν) .

Β'. Ὁ τῶν Συστημένων .

Γ'. Ὁ τῶν Ἱερίων .

Δ'. Ὁ τῶν Ποιμένων .

Ε'. Ὁ τῶν Ἀρχιποιμένων .

ΣΤ'. Ὁ τῶν Ἀφιερωμένων .

Ζ'. Ὁ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἀφιερωμένων .

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΤΩΝ.

Αἱ ἱριῦναι περὶ τῶν παραλαμβανομένων εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐγίνοντο πολλὰ αὐστηραί . Δὲν ἦτο συγκεχωρημένη ἡ ἀποδοχὴ ἀνδρώπων διεφθαρμένων, ἂν καὶ δὲν ἀπέφυγεν ἡ Ἑταιρία τὸ δυστύχημα τῆτο .

Ὁ Κατηχόμενος ἐξετάζεται κατὰ πρῶτον μὲ τρόπον ἐπιτηδμιον, ἂν ἔχῃ τὰς διακρινόμενας ἀριτας τῇ Πολίτει, γνωριζόμενος εὐλικρινὴς ἐραστὴς τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Πατρίδος τε, ἐνάρκτος εἰς τὸν βίον τε καὶ ἄσχιτος πάσης ἄλλης Μυσικῆς Ἑταιρίας . Παρὰ τας θεμελιώδεις ταύτας προφυλάξεις ἐζητεῖτο, ἂν ἦτος δὲν ἐκινεῖτο ἀπὸ περιέργειαν ἀπλὴν, ἢ ἐπίβελον, ἀλλ' ἀπὸ ἀληθῆ πατριωτισμόν . Δίδων τοιοῦτοτρόπως ἀνύποπτα τα δείγματα τῆς ἐμπιστοσύνης τε, ἐγίνετο δεκτὸς εἰς τὸν Βαθμον τῇ Ἀδελφοποιήτῃ (α),

(α) Ἡ Ἀδελφοποίησις, ἡ καλλήτερον Ἀδελφοποιία, ἔπει κρᾶται ἐκ παλαιᾶς τιμῆς συνθηδίας εἰς τὴς Ἑλλήνας . Ἐνεργεῖτο ἐπ' Ἐκκλησίας δι' Ἱερίων, ὑψῶν καὶ περιζωσμάτων . Ἀπίβλε-

ὀρκιζόμενος ἐπὶ τῷ Ἱερῷ Εὐαγγελίῳ, καὶ διδασκόμενος τὰ ἀνέκοντα τῆς χειρὸς Σημεῖα (α). Ὁ Ἀδελφοποιούμενος ἐπανελάμβανε κατὰ χρεὶος τὸν ὅρκον τρίς· καὶ ἐρωτώμενος, Ἄν αὐτὰ, ὅσα ἐπανέλαβε τρίς, ἦναι ἀληθῆ· ἀπεκρίνετο· Ναί! Εἶναι καὶ ἴσονται ἀληθῆ·

πε δὲ τὸν σκοπὸν τοῦ νῦν συζῶσι δύο, ἡ καὶ περισσότερα ὡς τέκνα μιᾶς μητρός, συμβοηθούμενοι ὑποχρεωτικῶς εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις των. Πολλὰκις ἐκληρονομοῦντο ἀμοιβαίως κατὰ νόμον ἰδιωτικῆς συμφωνίας. Εἰς τὴν Στεριὰν συναθίζετο αὕτη καὶ μετὰ τὴν Ἑλληνος καὶ Τούρκου. Δὲν ἤξεύρομεν ἂν ὑπῆρχε πρὶν, ἢ ἡ τυραννία τῶν Τούρκων ἐγέννησε τὴν ἀνάγκην παρομοίᾳ δεσμῶ.

Ἐκτελεῖτο ἀκόμη καὶ ἐν ἄλλῳ εἶδος Ἀδελφοποιίας ἀνωτέρου βαθμοῦ διὰ τοῦ συναλλάγματος καὶ τοῦ ἀμοιβαίου ἐνδύματος τῶν χιτῶνων. Τὴν πράξιν ταύτην ἐνήργουν ὡσεπιτοπλείστον αἱ μητέρες τῶν Ἀδελφοποιουμένων.

Ἰαταντὰ τὸ ἴδιον καὶ ἡ λεγομένη Σταυρ-Ἀδελφότης.

Οἱ Ἀδελφοποιητοὶ ὠνομαζοντο Ἀλβανιστὶ Βλάμιδες Χυδαιοβαρβαρως Μπουραξέριδες, καὶ Τουρκικώτερον Ἀρκατάσσιδες (ὡς ἐκ τοῦ ἡαρδὰς, σημαίνοντος Ἀδελφόν·) Ἀπὸ τοὺς Θράκας καὶ Μακεδόνας ἐλέγοντο Μπράτιμοι (ἐκ τοῦ Μπράτε).

Εἰς τὴν νῦν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπαντῶνται ὅλαι αὐταὶ αἱ ὀνομασίαι.

(α) Εἰς ἐν ἀντίγραφον Διδασκαλίας ἴδομεν καὶ τὴν ἀκόρον περίοδον· “Ἄλλ’, ἂν οὗτος εὕρισκετο εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἔξω τῆς Ἑλλάδος, καὶ δὲν εὐκόλυνετο ὁ δι’ Ἱερέως ὅρκος του, τότε ἐξηγοῦντο εἰς αὐτὸν τὰ Σημεῖα καὶ οἱ Δόχοι, ἐχρεώσται δὲ ὁ ἴδιος νῦν ἀδελφοποιηθῇ, μὲ ὅποιον ἄλλον συναπαντᾶτο εἰς τὴν Ἑλλάδα, Μέλους τοῦ βαθμοῦ του., Δὲν ἠμποροῦμεν ὁμῶς νῦν ἀποδεχθῶμεν τὸ ἀσυνάρτητον τῆς ιδίας αὐτῆς, καὶ συμπεραίνομεν, ὅτι εἶναι παραπλήρωμα ξένον καὶ μεταγενέτερον.

καὶ διὰ ἀσφάλειαν τῶν ὑποσχέσεών μιν ὀρκίζομαι εἰς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Μετὰ τὸ μίσον τῆτο ὑπεβάλετο εἰς ὄρκον κατὰ τὸν Ἐκκλησιαστικὸν Νόμον, ἐκτελούμενον καὶ δι' Ἱερέως, ἵαν δὲν ἰδίδετο ὑποψία.

Ἡ Ἀδελφοποιΐα παρεδέχθη διὰ τὴν χειραγωγίαν τῶν πολλῶν, χωρὶς νὰ μερικήζηται εἰς δύο μόνους, ἃν καὶ ἐκτελεῖτο καλονικῶς ἀπὸ ἓν εἰς δεύτερον πρόσωπον (α).

Ὁ Ἀδελφοποιούμενος συνωδεύετο μ' ἓν Ἐφοδιασικόν, φέρον ἀπλῶς ἓνα Σταυρόν. Οἱ διαγνωριστικοὶ λόγοι τῆ ἡσαν· “Τσιμποῦκι, Τσα-
“ρουῦχι.”

Εἰς τὰ πρῶτα περὶ τῶν Ἱερέων βλέπομεν καὶ τὰ περὶ τῶν Σημείων αὐτῶ τῆ Βαθυς (β).

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΕΝΩΝ

Οἱ Σύστημενοι ἡσαν ἓν Τάγμα μετεχόντων εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Πρὸς ἔνδειξιν τῆς μετοχῆς τῶν ἔφερον ἓν Ἐγγραφον, ὀνομαζόμενον Σύστατικόν τῶν Ἱερέων. Εἰς τῆτο ἔσημειώ-

(α) Φέρεται εἰς ἓν ἀντίγραφον Διδασκαλίας καὶ τῆτο·
“ὅτι ὁ Ἀδελφοποιούμενος εἰδοποιεῖτο νὰ ἔχη κεκαθαρμένα τὰ
“ὄπλα τῶ καὶ ἔτοιμα εἰς τὸ κιβωτιόν τῶ πνεύματος φυσέκια διὰ
“νὰ τὰ μεταχειρισθῇ, ὅταν τὸν προστάξῃ ὁ Ἀρχηγός του.
“Μήτε περὶ τούτων μῆτε ἐναντίον τίνος ἔμελλε νὰ ἐξοπλισθῇ,
“τῶ ἰδίδετο καμμία γνώσις.”

Μολοντῆτο γνωρίζομεν, ὅτι οἱ Βλάμιδες δὲν ἤξευρον τίποτε περισσότερον, παρὰ τὰ ἀνωτέρω. Μὲ ἄλλας λόγους ἤξευρον ἀπλῶς, ὅτι ὑπῆρχόν τινες φροντίζοντες ὑπὲρ τῆς Πατρίδος.

(β) Ὁ Βαθυὸς τῶν Βλάμιδων διήρκει πιθανολογεῖται δὲ, ὅτι ἔλαβε παῦσιν μετὰ τὸν διορισμὸν τῶν Ἐφοριῶν.

ἔτετο με συντομίαν·

“Τὸν Συμπολίτην με Κύριον . . . ἐκ Πατρίδος . . . ἐτῶν . . . Ἐπαγγέλματος . . . συστήνω
“εἰς ὅλῃς τῆς φίλης με ὡς πισὸν πατριώτην καὶ
“τίμιον ἄνθρωπον . . .

Ἐφανερώνητο ὁ Τόπος, ὅπῃ ἐγράφη, ἡ Μηνολογία καὶ τὸ Σημεῖον τῇ συνισῶντος Φιλικῇ (α). Ἀνωθεν ἐφέρετο τὸ Σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Περιτριγυρίζετο ἕτος ἀπο κλάδον ἐλαίας, σημαίνοντα τὸ σαθερὸν τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ὑπὲρ πατρίδος ἀγάπης. Εἶχεν ὑπὸ τὴν βάσιν τε τὴν Ἡμισέληνον· τὸ Ἐθνικὸν Σύμβολον τῶν Τέρκων. Ἦτον αὕτη πρηνυῆς· καὶ διὰ τῆς ἐννοεῖτο ἡ μέλλουσα πτώσις τῇ Ὀθωμανικῇ Βασιλείῳ. Ἐγράφετο ὀπίσθεν τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς τῇ Συσημένῳ.

Οἱ Συσημένοι δὲν ἤξευρον, ἂν ὑπῆρχον Ἀδελφοποιητοί. Ἐγνωρίζοντο μόνον ὡς ἐπιφορτισμένοι νὰ συνισῶσι τῆς Φιλοπάτριδας, καὶ νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν Μετεχόντων. Ἐφρόντιζον καὶ περὶ παντὸς ἄλλης ὠφελίμῃς εἰς τὸ Σύνθημα τῆς Ἐταιρίας. Ὁ Ἱερεὺς τῶν Φιλικῶν προσεῖχε κατὰ χρεῖος, μὴ δώσῃ εἰς τῆς νὰ καταλάβωσί τι περισσύτερον. Ὁφείλον νὰ ἡξεύρωσιν ἕτοι μόνον, ὅτι ὑπάρχει τις Ἐταιρία, ἐνασχολυμένη εἰς τὸ κοινὸν καλὸν τοῦ ἔθνους.

Ὁ Ἱερεὺς ἡρώτα διὰ τῇ διωρισμένης μέσθῃ ἕνα, τὸν ὁποῖον ἐγνωρίσε Συσημένον, ἂν ἦν αἱ Ἱερεὺς. Ἀνα παρετήρει ἄγνοϊαν, εἶχε χρεῖος

(α) Ἴδε κατωτέρω.

εἰς τὴν συναναστροφὴν τε μ' ἐκείνον νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ὁμιλίαν ἀδιάφορον, καὶ νὰ μάθῃ το ὄνομα τῆς Μητρὸς του. "Ἐπρεπε νὰ ἐντυπώσῃ καλῶς εἰς τὴν μνήμην τε τὺτο. Μεταπαρίλευσιν ἡμερῶν ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸ Συστατικόν τε. Ὁ Συστημένος δὲν ἐσυγχωρεῖτο νὰ τὸ παραδῶσῃ εὐθὺς, χωρὶς ν' ἀντιζητήσῃ πρῶτον τὸ Γράμμα τῆς Ὑπεροχῆς τῇ Ἱερέως. "Ὤφειλεν οὗτος νὰ τὸ παρουσιάσῃ μακρόθεν ὀλίγον. Λαμβάνων τοιοτρόπως ὁ Ἱερεὺς τὸ Συστατικὸν τύτου ἰδεώρει, εἰς ποῖον εἶναι γεγραμμένον ὅπισθεν μὲ τὰ Στοιχεῖα τῶν Ἱερέων τὸ ὄνομα τῆς Μητρὸς του. Τὰ γράμματα ταῦτα ἐλαίθανον τὸν Συστημένον.

Ἀπαγορεύετο ὁ Ἱερεὺς νὰ κάμῃ ἐρεῦνας περισσοτέρας, μῆτε ὠμίλει γενικώτερα περὶ τῆς Ἑταιρίας πράγματα μὲ τὸν Συστημένον. "Ὡς συναναντῶσέ τινα, τὸ συστατικὸν τῇ ὁποίᾳ Ὄνομα δὲν ἐσυμφῶνει μ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἤκουσεν ἀπὸ σώματος τῇ ἰδίᾳ, ἐντωάμα ὑπώπτευε δόλον, καὶ ἐχρεώσκει νὰ ἐρευνήσῃ μὲ λεπτομέρειαν ὅλην τὴν διαγωγὴν, τὴν κατὰσασιν, τὰς σχέσεις καὶ τὰ ταξίδια τύτου, καταγράφων ἐνταυτῷ τὸ ἡθικόν του, τὸ Σημεῖον τῇ ὑπογράψαντος το Συστατικόν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐξηκρίβωσεν μόνος καὶ ἀπὸ ἄλλης διὰ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον. Ἀκολούθως ἔπρεπε νὰ διευθύνῃ χωρὶς ἀρχοπορίας τὰς παρατηρήσεις του διὰ τὰ διωρισμένους μίση εἰς τὴν Ἑταίρειν, ἢ τὴν Ἀρχὴν των, μὴ παραιτῆμενος καὶ μετὰ ταῦτα ἐξετάζων καὶ εἰδοποιῶν τὴν ἰδίαν. Δοδεΐσης τοιαύτης περιστάσεως, ἡ Ἑταιρία ἐπέκειτο νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ ἀναγκαῖα περὶ τῆς

καταπαύσει· αὐτῶν τῶν καταχρήσεων μέτρα.

Ὁ δὲ Ἱερεὺς ὑπεβάλλετο ἀπαραιτήτως νὰ μεταχειρισθῇ ὅλα τὰ δυνάτὰ μέσα πρὸς ἀσφάλειαν τῆ ὄλης. Ἐσυχωρεῖτο τελευταῖον νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὸν τοιῷτον μὲ τὴν πρόφασιν, ὅτι οἱ Ἱερεῖς τῶν Φιλικῶν δὲν ἤμποροῦν νὰ συνισῶσιν ἄλλον εἰς τὴν Ἑταιρίαν, ἢ καὶ ἀνώτεροι κατὰ τὴν τάξιν.

Ἡ ἐξομολόγησις τῶν Συσημείων ἦτο μία καὶ μόνη. Ἐξετάζετο τὸ ἥθος, ἡ διαγωγή, αἱ σχέσεις καὶ ἡ κατάστασις των· καὶ ἀκόμη ἂν οὗτοι ἔχωσι κανὲν μέγα προτέρημα, ἂν γνωρίζωσι μυστικόν τι πολιτικόν, ἢ ἄλλο ἀπόκρυφον (α). Ὅλα δὲ ταῦτα ἔτεινον εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ καρποφορῇται ἡ Ἑταιρία εἰς διάφορα μέσα χρήσιμα καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ εἰς τὰς προόδους της. Ἀφ' οὗ τέλος πάντων ὁ Συσημείος κατέβαλε μίαν, ὁποῖαν ἠδύνατο, χρηματικὴν ποσότητα, συνεβλεύετο ὡς ἀκολούθως.

(α) Ἴδ' τὸ μέρος τῆτο τῆς Ἐξομολογήσεως.

“: Ὅποιους ἔχει συγγενεῖς; : Κατετρέχθησαν οὗτοι, ἢ οὐ Συγγενεῖς των, ἀπὸ τοὺς τυράννους; : Πότε; : Διὰ ποίαν αἰτίαν καὶ κατὰ ποῖον τρόπον; „

“: Ἐχει κανένα φίλον πιστὸν, καὶ ποῖον; : Ἡ μέγα ἔχθρὸν, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; „

“: Εἶσαι εὐχαριστημένος εἰς τὴν κατάστασίν σου· καὶ ποῦ στοχάζεσαι νὰ διατρίψῃς εἰς τὸ μέλλον; „

“: Ἡξεύρεις κανὲν μυστικὸν πολιτικόν, καμμίαν ἀκοινολόγητον ἐφεύρεσιν; : Ἡόθεν τὸ ἔμαδες; : Τὸ γινώριζαν καὶ ἄλλοι; : Ὅποιοι εἶναι αὐτοί; : Ἐχει τὰς ἀνάγκαιας ἀποδείξεις; Καὶ : τί εἶναι τοῦτο; „

“: Ἐχει κανὲν μέγα προτέρημα κρυφόν, ἢ κοινολογημένον, ἢ καμμίαν ξεχωριστὴν ἐπιτηδειότητα; „ κτλ.

“Ω Συμπολίτα Συσημίε εἰς τῆς Φίλους τῆς
 “Πατρίδος! Μὴ λησμονήσης ποτε τὸν Ὅρκον,
 “τὸν ὁποῖον ἔκαμες ἐνώπιον τῷ ἀληθινῷ Θεοῦ.
 “Αὐτὸς δὲν θέλει σὺ εἶναι δύσκολος καὶ βαρὺς,
 “συνισάμενος εἰς τὸ νὰ φυλάξης τὸ μουσικόν, νὰ
 “ἀγαπᾷς τὴν δυσυχισμένην Πατρίδα σου, καὶ νὰ
 “ῥῆσαι ἐνάρετος εἰς τὴν διαγωγὴν σου. Οἱ ἄνθρω-
 “ποι, εἰς τῆς ὁποῖας ἔδωκες αὐτὴν τὴν μετ’ ὄρ-
 “κου ὑπόσχεσιν, εἶναι ὅλοι Συμπολίται σου. Ἢ
 “ἐπιθυμία τῇ νὰ συνδράμουν γενικῶς τὸ ὅλον,
 “καὶ μερικῶς καθένα ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς των, τῆς
 “ἔδιδεν εἰς τόσον σφικτὴν ἔνωσιν, ὥστε θυσιά-
 “ζουσι πολλὰ εἰς τὸν Κόσμον. Θιμελιόμενοι εἰς
 “τὰς φρικτὰς ταύτας Ἐντολάς, τὰς ὁποίας κα-
 “θημερινῶς κηρύττει μὲ δυνατὴν φωνὴν ἡ Θεία
 “Ἐκκλησία.

“Μάχε ὑπὲρ Πίσεως καὶ ὑπὲρ Πατρίδος!

“Ἀγαπήσης τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν!

“Μισήσης, καταδιώξεις καὶ ἐξολοθρεύσης

“τὸν ἐχθρὸν τῆς Θρησκείας, τοῦ Ἑθνους

“καὶ τῆς Πατρίδος σου!

“ἐπεχειρίσθησαν τῆτο τὸ μέγα ἔργον.”

“Μὴ παύης λοιπὸν καὶ σὺ τῇ νὰ βοηθῇς, ὅ-
 “σον δύνασαι. Ἡ βοήθειά σου γίνεται εἰς ὅλον
 “τὸ δυσυχισμένον ἔθνος, διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ βα-
 “ρύτατον ζυγόν, ὑπὸ τὸν ὁποῖον σενάζει τόσους
 “αἰῶνας. Μὴ λησμονήσης δὲ, ὅτι τὸ ἀμάρτημα
 “ἀρχὰ, ἢ ὀγλίγωρα, παιδεύεται εἰς τοῦτον τὸν
 “Κόσμον. Ἄν δὲν λάβῃ εἰς τῆτον τὴν πρέπου-
 “σαν ποινὴν, οἱ σεραγμοὶ ἐνὸς μεγάλου καὶ δυνα-

“συχῆς Ἐθνους ἀναβαίνοντες, ὡς ὁ καπνὸς, εἰς
 “τὸν Οὐρανὸν, θείαν ζητήσῃ τὴν τιμωρίαν του
 “εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ἀπ’ ἐκείνου, ὅς τις ἐκδικεῖ
 “τὴν παράβασιν καὶ κακίαν.,”

Εἰς τὰς Συσημίνας ἐδίδετο ἕνας Ὁρκὸς ἀπλῆς,
 παρόμοιος σχεδὸν μὲ τὸν πρῶτον τῶν Ἱερέων.
 Δὲν ἐγνώριζον ἔτι πράγματα βαδύτερα.

Οἱ λόγοι τῶν Συσημίων ἦσαν·

‘Ο Α’. “Πρὸ πολλῇ τὸ ἐπιθυμῆσα’,”

‘Ο Β’. “Ὁμοίως καὶ ἐγώ.”

Σύνθημα δὲ εἶχον·

‘Ο Α’. λ. (λάμδα). — ‘Ο Β’. α.

‘Ο Α’. ν. — ‘Ο Β’. τ.

‘Ο Α’. ο. — ‘Ο Β’. υ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ.

Τὸ ἡθικὸν τῆς Διδασκαλίας ἐξετείνεται πλα-
 τυτέρον εἰς τὸτο τὸ μέρος. Ἐπίσης ἐδίδετο σα-
 φερέρα καὶ ἡ ἐξήγησις τοῦ πράγματος. Εἰς τὸν
 Βαθμὸν τῶν Ἱερέων παρεδίδοντο ἀδιαφόρως καὶ
 οἱ μὴ προϋπάρχοντες Συσημίνοι, ὅταν ἐγνώρι-
 ζετο ἀμέσως ἡ ἀπαιτυμένη ἡθικὴ καὶ πολιτικὴ
 ἀξιότης των.

Ἡ ἐξίτασις τῇ χειροτοννμένῃ Ἱερίῳ ἐγίνετο
 πολλὰ ἐκτενής. Αἱ προφυλάξεις ἐκανονίζοντο
 πολλὰ συνεχεῖς καὶ ἀκριβεῖς. Οἱ Ἱερεῖς συνίσων
 τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Ἑταιρίας.

Ὅταν ἐγκρίνετο ὁ Συσημῖνος εἰς τὸν προβι-
 βασμὸν τῇ Ἱερίῳ, ἐφέρετο δι’ ἄλλῃ, ἀνήκοντος
 εἰς τὸν ἴδιον ἢ ἀνώτερον Βαθμὸν, εἰς μέρος
 κρυφόν, ἐξομολογόμενος κατὰ τὸν διωρισμένον
 τρόπον. Ἀγνίζετο τρόπον τινα, διὰ τὰ προχω-

ρήση εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ὑποθέσεως. Ἄλλ', ὅσα ἐμελλεν ἤδη νὰ μάθῃ, ἦσαν ἱερά. Ἐξήρτητο ἀπὸ αὐτὰ ἡ τύχη τῆς Ἑθνῆς. Διὰ τὺτο ἐσυγχωρεῖτο εἰς αὐτὸν νὰ σοχασθῇ, ἂν ἦτον ἱκανὸς νὰ φυλάξῃ τὸ Μυσῆριον μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τοῦ καὶ πᾶσαν ἐνδεχομένην σκληρὰν βάσανον. Ἀκόμῃ, καὶ ὡς ὑποκείμενος πλέον εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς νὰ γίνηται καὶ φονεὺς τῆς παραβάτης τῶν Ὁρκῶν, ὅς τις ἤθελε τύχῃ χωρὶς ἐξαίρεσιν καὶ τῶν πλησιεσέων συγγενῶν τοῦ, ὠδηγεῖτο νὰ λάβῃ πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι κάθε ἄλλος δεσμὸς ἢ ὑποχρέωσις ἐνομιζέτο οὐδὲν ὡς πρὸς τὺτον τῆς Ἑταιρίας. Δι' αὐτῆς τῆς εἰσηγήσεως παρετηρεῖτο τὸ σαθερὸν ἢ ἄσατον τῆς ψυχῆς τοῦ, καὶ ἔδοκιμάζετο ἡ εἰλικρίνεια καὶ εὐκαρδία, ἢ ἡ σμικροψυχία καὶ ἡ πανῆργος ὑπόκρισις τοῦ. Ἔως ἰδῶ ἰδύνατο νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ ὑποχρέωσιν τοιαύτην, εἰὰν ἐβλεπεν εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀνικανότητα, ἢ ἄλλο ἐμπόδιον ἰσχυρόν.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπελύετο· ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἔπρεπεν ἄφευκτα νὰ ἐνταμωθῇ, διὰ νὰ ἀκέσῃ Ἄρθρα τινα, προμηθευόμενος ἐγκαίρως καὶ μὲ ἐν κύτρινον κηρίον, (σημαῖνον τὸ δι' αἵματος ἀποκτώμενον φῶς τῆς ἐλευθερίας). Ἡ ἄκρα προσοχὴ καὶ τὸ βαθὺ σκότος τῆς νυκτὸς προσδιωρίζοντο εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, διὰ νὰ γίνηται ἡ Κατήχησις νηφεσσα καὶ ἡ συχασικὴ. Διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν δὲν ἐσυγχωρῶντο ἐκτεταμέναι ὁμιλίαι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ εἰς τὰς δύο.

Ἐν πρώτοις ὠρκίζετο ὕτος εἰς τὸ Ὄνομα τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης ἐνώπιον τῆς Ἐ-

περτάτου "Οντος, ὅτι θυσιάζων καὶ τὴν ἰδίαν
τὴν ζωὴν, καὶ ἔτοιμος νὰ ὑπομείνῃ τὰ σκληρό-
τερα μέτρα, θέλει φυλάττει μυσικὸν καθ' ὅλην
τὴν δύναμιν τῆς τελειότητος τῆς Δ' υς. ὁ ἐκείνου,
τὸ ὅποιον ἐμελλεν ἡδὴ τὰ τῆ ἐξηγηθῇ ὁ ἄλλος,
ἀποκρινόμενος καὶ ὅλην τὴν ἀληθεῖαν εἰς τὰς
ἐρωτήσεις. Ἐξετάζεται ἔπειτα·

Πῶς ζῇ.

Πόθεν εἶναι ὁ πόρος τῆς ζωῆς τῆς.

Ποίᾳ συγγενεῖς ἔχει.

Τίνος Ἐπαγγέλματος καὶ ποίας καταστάσεως
εἶναι.

"Αν ἐσυγχίσθῃ ποτε μὲ φίλον του, ἢ ἄλλον.

"Αν ἐφιλιώθῃ μὲ τῦτον· καὶ πῶς συνέβησαν καὶ
τὰ δύο.

"Αν ἦναι νυμφευμένος. "Αν ἔχῃ κλίσιν νὰ νυ-
μφευθῇ.

"Αν ἔχῃ ἔρωτα. "Αν εἴχῃ ποτε. "Αν παρητηθῇ,
καὶ ἀπὸ ποῖον καιρόν.

"Αν τὸν ἠκολούθησεν ζημία, ἢ μεταβελῇ τῆς
καταστάσεώς του.

"Αν ἦται εὐχαρισημένος εἰς τὴν κατάστασίν του,
ἢ τὸ ἐπάγγελμα.

"Αν ἔχῃ φίλον πισόν, καὶ ποῖος εἶναι ὅτος.

Πῶς σοχαζεται, ὅτι ζῇ τῶρα, καὶ πῶς εἰς
τὸ εἶναι.

Τοιοιυτοτρόπως ἐξιχνιάζοντο βαθυτέρα τὰ
φρονήματά του. Τότε τὸν ἐξηγεῖτο τὸ πνεῦμα
τῆς Ἑταιρίας, ὡς συνημμένης καθαρῶς ἀπὸ Ἑλ-
ληνας φιλοπάτριδας, καὶ ὀνομαζομένης Ἑται-
ρία τῶν Φιλικῶν, σκοπὸν ἔχουσα τὴν Ἑλευ-
θέρωσιν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἑθνους. Ἐως

ρήση εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ὑποθίσεως. Ἄλλ', ὅσα
ἔμελλεν ἤδη νὰ μάθῃ, ἦσαν ἱερά. Ἐξήρτητο ἀ-
πὸ αὐτὰ ἡ τύχη τῆς Ἑθνῆς. Διὰ τὺτο ἐσυγχω-
ρεῖτο εἰς αὐτὸν νὰ σοχασθῇ, ἂν ἦτον ἱκανὸς νὰ
φυλάξῃ τὸ Μυσήριον μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τε
καὶ πᾶσαν ἐνδεχομένην σκληρὰν βάσανον. Ἀ-
κόμῃ, καὶ ὡς ὑποκείμενος πλέον εἰς τὴν ἀνάγ-
κην τῆς νὰ γίνηται καὶ φονεὺς τῶν παραβάτη τῶν
Ὅρκων, ὅς τις ἤθελε τύχῃ χωρὶς ἐξαίρεσιν καὶ
τῶν πλησιέστερων συγγενῶν του, ὠδηγεῖτο νὰ
λάβῃ πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι κάθε ἄλλος δεσμὸς ἢ
ὑποχρέωσις ἐνομιζέτο οὐδὲν ὡς πρὸς τῆτον τῆς
Ἑταιρίας. Δι' αὐτῆς τῆς εἰσηγήσεως παρετηρεῖτο
τὸ σαθερὸν ἢ ἄσατον τῆς ψυχῆς τε, καὶ ἔδοκε
μάζετο ἡ εἰλικρίνεια καὶ εὐκαρδία, ἡ ἢ σμι-
κροψυχία καὶ ἡ πανῆργος ὑπόκρισις του. Ἐως
ἰδῶ ἰδύνατο νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ ὑποχρέωσιν
τοιαύτην, ἰὰν ἔβλεπιν εἰς τὸν ἑαυτὸν τε ἀνικα-
νότητα, ἢ ἄλλο ἐμπόδιον ἰσχυρόν.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπελύετο ἁλλὰ τὴν ἐ-
παύριον ἔπρεπεν ἄφευκτα νὰ ἐνταμωθῇ, διὰ νὰ
ἀκέσῃ Ἀρθρα τινὰ, προμηθευόμενος ἐγκαίρως
καὶ μὲ ἐν κύτρινον κηρίον, (σημαῖνον τὸ
δὶ αἵματος ἀποκτώμενον φῶς τῆς ἐλευθερίας).
Ἡ ἄκρα προσοχὴ καὶ τὸ βαθύ σκοτὸς τῆς νυ-
κτὸς προσδιωρίζοντο εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν,
διὰ νὰ γίνηται ἡ Κατήχησις νήφου καὶ ἡ συ-
χασικὴ. Διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν δὲν ἐσυγχωρῶν-
το ἐκτεταμέναι ὁμιλίαι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκεί-
νην καὶ εἰς τὰς δύο.

Ἐν πρώτοις ὠρκίζετο ἕτος εἰς τὸ Ὄνομα τῆς
Ἀληθείας καὶ τῆς Ἐλπίδος ἐνώπιον τῆς Ἐ-

περὶ τούτου "Οντος, ὅτι θυσιάζων καὶ τὴν ἰδίαν
τὴν ζωὴν, καὶ ἑτοιμος νὰ ὑπομείνῃ τὰ σκληρό-
τερα μίτρα, θέλει φυλάττει μουσικὸν καθ' ὅλην
τὴν δύναμιν τῆς τελειότητος τῆς ψυχῆς ἐκείνου,
τὸ ὅποιον ἔμελλεν ἡδὴ νὰ τῇ ἐξηγηθῇ ὁ ἄλλος,
ἀποκρινόμενος καὶ ὅλην τὴν ἀληθειαν εἰς τὰς
ἐρωτήσεις. Ἐξετάζεται ἔπειτα·

Πῶς ζῇ.

Πόθεν εἶναι ὁ πόρος τῆς ζωῆς τῆς.

Ποίους συγγενεὺς ἔχει.

Τίνος Ἐπαγγέλματος καὶ ποίας καταστάσεως
εἶναι.

"Αν ἐσυγχίσθῃ ποτε μὲ φίλον του, ἢ ἄλλον.

"Αν ἐφιλιώθῃ μὲ τῆτον· καὶ πῶς συνέβησαν καὶ
τὰ δύο.

"Αν ἦναι νυμφευμένος. "Αν ἔχῃ κλίσιν νὰ νυ-
μφευθῇ.

"Αν ἔχῃ ἔρωτα. "Αν εἴχῃ ποτε. "Αν παρητηθῇ,
καὶ ἀπὸ ποῖον καιρὸν.

"Αν τὸν ἡκολούθησεν ζημία, ἢ μεταβολὴ τῆς
καταστάσεώς του.

"Αν ἦναι εὐχαριστημένος εἰς τὴν κατάστασίν του,
ἢ τὸ ἐπάγγελμα.

"Αν ἔχῃ φίλον πιστὸν, καὶ ποῖος εἶναι ὅτος.

Πῶς σοχάζεται, ὅτι ζῇ τώρα, καὶ πῶς εἰς
τὸ ἔξῃς.

Τοιοιουτοτρόπως ἐξιχνιάζοντο βαθυτέρα τὰ
φρονήματά του. Τότε τὸν ἐξηγεῖτο τὸ πνεῦμα
τῆς Ἑταιρίας, ὡς συνηθείης καθαρῶς ἀπὸ Ἑλ-
ληνας φιλοπάτριδας, καὶ ὀνομαζομένης Ἑται-
ρία τῶν Φιλικῶν, σκοπὸν ἔχουσα τὴν Ἑλευ-
θέρωσιν καὶ τὴν εὐδαιμοσίαν τῶν Ἑθνῶν. Ἐως

ἰδῶ ὠνομάζετο ὁ Πρόσκλητος, ἡ Προσήλυτος, Ἱερεὺς τῶν Φιλικῶν.

Μετὰ μίαν ἡμέραν συνήρχοντο καὶ πάλιν σιωπῶντες οἱ δύο εἰς μέρος ἀσφαλές. Πρῶτον ἐτίθετο ἐπὶ τινος τραπέζης μία Εἰκὼν, ἐπάνω τῆς ὁποίας ἀφινεν ἔτος τὸ κηρίον. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν ἐρωτᾶτο κατ' ἐπανάληψιν, καὶ εἶχεν ἀκόμῃ καιρὸν τῷ νὰ παραιτηθῇ, ἐὰν δὲν ἐσοχάζετο ἱκανὸν τὸν ἑαυτὸν τε. Ἀπὸ τὸν δεσμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμβαίνειν, ὁ θάνατος μόνος ἦτο τὸ μέσον τῆς σωτηρίας τε. Ἡ μεταμέλειά του μετ' ὀλίγην ὥραν ἦτον ἀσυχώρητος. Τοιοῦτοτρόπως ἐγίνοντο δεύτεραι δοκιμαίαι τῆς χαρακτηριστικῆς σαθερότητός τε, καὶ ἐδίδοντο ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἀπαραβιάστου προαιρέσεως.

Πλησίον τῆς τραπέζης ἐγονάτιζε μετέπειτα μετὸ δεξιὸν μόνον γόνυ. Ὁ Κατηχητής, σχηματίζων τρεῖς εἰς αὐτὸν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἀφ' οὗ τὸν ἔδιδε νὰ ἀσπασθῇ τὴν Εἰκόνα, ἔφερε τὸ δεξιὸν χεῖρι του ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἀνοικτὸν, καὶ σβύνων κάθε ἄλλο κηρίον, παρέδιδεν εἰς τῷτον ἀναμμείνον τὸ κύτρινον, τὸ ὁποῖον ἐπρεπε νὰ βασᾷ μετὴν ἀρισερὰν χεῖρά τε. Τότε κατανυκτικός καὶ με φωνὴν πάσχουσιν ἔλεγε· “Αὐτο τὸ κηρίον εἶναι ὁ μόνος μάρτυς, “τὸν ὁποῖον ἡ δυστυχὴς Πατρίς μας λαμβάνει, ὅταν τὰ Τέκνα τῆς ὁμνύωσι “τὸν Ὁρκὸν τῆς Ἐλευθερίας τῶν., Ὁ Κατηχούμενος εὐθὺς ἐσχημάτιζεν ἀπαξ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ καὶ, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἀνεγίνωσκεν, αὐτὸς ἐπαναλάμβανε τὸν ἀκόλουθον Μέγαν Ὁρκὸν μ' ὅλον τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν ἱερότητα

καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ὑποθέσεως σίβας.

Ο ΜΕΓΑΣ ΟΡΚΟΣ

“Ὁρκίζομαι ἐνώπιον τῆ ἀληθινῆ Θεῷ οἰκειο-
δελῶς, ὅτι θείω εἶμαι ἐπὶ ζωῆς μου πιστὸς εἰς
τὴν Ἑταιρίαν κατὰ πάντα. Να μὴ φανερώσω
τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τα Σημεῖα καὶ Λόγους τῆς
μῆτε νὰ σαθῶ κατ’ ἑδῖνα λόγον ἢ ἀφορμὴ τοῦ
τὰ καταλάβωσιν ἄλλοι ποτε, ὅτι γνωρίζω τι
περὶ τούτων, μῆτε εἰς συγγενεῖς μου, μῆτε εἰς Πνευ-
ματικόν, ἢ φίλον μου.,

“Ὁρκίζομαι, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θείω ἔμβει
εἰς καμμίαν ἄλλην Ἑταιρίαν, ὅποια καὶ ἂν ᾔ-
ναι, μῆτε εἰς κανένα δεσμόν ὑποχρεωτικόν. Καὶ
μάλιστα, ὅποιοιδήποτε δεσμόν ἂν εἶχα, καὶ τὸν
πλέον ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν Ἑταιρίαν, θείω
τὸν νομίζει, ὡς ἑδέν.,

“Ὁρκίζομαι, ὅτι θείω τρέφει εἰς τὴν καρδίαν
μου ἀδιάλλακτον μῖσος ἐναντίον τῶν τυράννων
τῆς Πατρίδος μου, τῶν ὁπαδῶν καὶ τῶι ὁμοφρό-
νων μὲ τούτους. Θείω ἐνεργεῖ κατὰ πάντα τρόπον
πρὸς βλάβην των καὶ αὐτὸν τὸν παντελῆ ὀλε-
θρόν των, ὅταν ἡ περίστασις συγχωρήσῃ.,

“Ὁρκίζομαι νὰ μὴ μεταχειρισθῶ ποτε βίαν,
διὰ νὰ συγγνωρισθῶ μὲ κανένα Συναδελφόν,
προσέχων ἐξ ἐναντίας μὲ τὴν μεγαλητέραν ἐπι-
μέλειαν νὰ μὴ λανθασθῶ κατὰ τούτο, γινόμενος
αἷτιος ἀκολούθῳ τινος συμβάντος.,

“Ὁρκίζομαι νὰ συντρέχω, ὅπως εὕρω τινα Συ-
ναδελφόν, μὲ ὅλην τὴν δύναμιν καὶ τὴν κατά-
σασίν μου. Να προσφέρω εἰς αὐτὸν σίβας καὶ ὑ-
πακοήν, ἂν ᾔναι μεγαλητέρος εἰς τὸν βαθμόν.

καί, ἂν ἔτυχε πρότερον ἔχθρός μου, τόσον περισσότερον νὰ τὸν ἀγαπῶ καὶ νὰ τὸν συντρέχω, καθόσον ἡ ἔχθρα μου ἤθελεν εἶναι μεγαλύτερα. .,

“ Ορκίζομαι, ὅτι, καθὼς ἐγὼ παριδέχθην εἰς τὴν Ἑταιρίαν, νὰ δέχωμαι παρομοίως ἄλλον Ἀδελφόν, μεταχειριζόμενος πάντα τρόπον καὶ ὅλην τὴν κανονιζομένην ἄρχητα, ἕως ἂν τὸν γνωρίσω Ἑλληνα ἀληθῆ, θερμὸν ὑπερασπιστὴν τῆς Πατρίδος, αἰθροῦπον ἐνάρητον καὶ ἄξιον ὅχι μόνον νὰ φυλάττῃ τὸ Μυσικόν, ἀλλὰ νὰ κατηχήσῃ καὶ ἄλλον ὅρθῃ φρονήματος. .,

“ Ορκίζομαι νὰ μὴν ὠφελῶμαι κατ’ οὐδένα τρόπον ἀπὸ τὰ χρήματα τῆς Ἑταιρίας, θεωρῶν αὐτὰ ὡς ἱερὸν πρᾶγμα καὶ ἐνέχειρον ἀνῆκον εἰς ὅλον τὸ Ἔθνος μου. Νὰ προφυλάττωμαι παρομοίως καὶ εἰς τὰ λαμβανόμενα καὶ στελλόμενα ἐσφραγισμένα Γράμματα. .,

“ Ορκίζομαι νὰ μὴν ἐρωτῶ ποτε κανένα τῶν Φιλικῶν με περιεργίαν, διὰ νὰ μάθω, ὅποιος τὸν ἐδέχθῃ εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Κατὰ τῆτο δὲ μήτε ἐγὼ νὰ φανερώσω, ἢ νὰ δώσω ἀφορμὴν εἰς τῆτον, νὰ καταλίβῃ, ποῖος με παριδέχθῃ. Νὰ ὑποκρίνωμαι μάλιστα ἀγνοίαν, ἂν γνωρίσω τὸ Σημεῖον εἰς τὸ Ἑροδιαστικόν τιος. .,

“ Ορκίζομαι νὰ προσέχω πάντοτε εἰς τὴν διαγωγὴν μου, διὰ νὰ ἦμαι ἐνάρητος. Νὰ εὐλαβῶμαι τὴν Θρησκείαν μου, χωρὶς νὰ καταφρονῶ τας ἄλλας. Νὰ δίδω πάντοτε τὸ καλὸν παράδειγμα. Νὰ συμβουλεύω καὶ νὰ συντρέχω τὸν ἄσθενῆ, τὸν δυστυχῆ καὶ τὸν ἀδύνατον. Νὰ σεβῶμαι τὴν ἱερὰν Δικαιοσύνην, τὰ ἔθιμα, τὰ

Ἐριτήρια καὶ τὴς Διοικητῆς τῷ τόπῳ, εἰς τὸν ὁποῖον διατρίβω.»,

Τσερον ὅλων τῶν ἀφιερωμένων εἰς αὐτὴν τὴν σκιάν τῆς Πατρίδος, ἔλεγε·

“Τέλος πάντων ὀρκίζομαι εἰς Σὲ, ὦ Ἱερὰ Πατρίς! ὀρκίζομαι εἰς τὰς πολυχρονίους βασάνους Σ· ὀρκίζομαι εἰς τὰ πικρὰ δάκρυα, τὰ ὅποια τόσες αἰῶνας ἔχυσαν τὰ τάλαιπῶρα Τέκνα Σ· εἰς τὰ ἰδιά μιν δάκρυα, χυνόμενα εἰς ταύτην τὴν σιγμὴν, καὶ εἰς τὴν μέλλεσαν Ἐλευθερίαν τῶν Ὁμογενῶν μιν, ὅτι ἀφιερώνομαι ὅλος εἰς Σέ. Εἰς τὸ ἐξῆς Σὺ θίλεις εἶσαι ἡ αἰτία καὶ ὁ σκοπὸς τῶν διαλογισμῶν μιν. Τὸ ὄνομά Σ· ὁ ὁδηγὸς τῶν πράξεων μιν, καὶ ἡ εὐτυχία Σ· ἡ ἀνταμοιβή τῶν κόπων μιν. Ἡ Θεία Δικαιοσύνη νὰ ἐξαντλήσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μιν ὅλῃς τῆς κεραινῆς της, τὸ ὄνομά μιν νὰ ᾖ εἰς ἀποστροφήν, καὶ τὸ ὑποκείμενόν μιν τὸ ἀντικείμενον τῆς κατάρσεως καὶ τῆς ἀναθέματος τῶν Ὁμογενῶν μου, ἀνίσως λησμονήσω εἰς μίαν σιγμὴν τὰς δυστυχίας των, καὶ δὲν ἐκπληρώσω τὸ χρεὸς μιν. Τέλος ὁ θάνατός μιν ᾗς ᾖ εἶναι ἡ ἀφευκτος τιμωρία τῷ ἀμαρτήματός μιν, διὰ νὰ μὴ μολύνω τὴν ἀγιότητα τῆς Ἑταιρίας μὲ τὴν συμμετοχὴν μιν.»,

Τὸν Ὀρκον τῦτον ἐχρεώσκει νὰ ἀντιγράψῃ εὐθύς, διὰ νὰ ἔχῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὅσα ὤμωσεν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος του. Ὁ Ἱερεὺς ἐπέβαλε τότε τὴν δεξιὰν χεῖρά του εἰς τὸν ἀρισερόν ὦμον τῆς, καὶ σηκώνων μὲ τὴν ἀρισεράν του τὴν Εἰκόνα, κρατεμένην συγχρόνως μὲ τὴν δεξιὰν τῷ ἄλλῳ, ἔλεγε·

“Ενώπιον τῆ ἐνὸς ἀοράτε καὶ πανταχοῦ
 “παρόντος ἀληθινῷ Θεῷ, τῷ Αὐτοδικαίῳ, Ἐκ-
 “δικητῇ τῆς παραβάσεως καὶ τιμωρῇ τῆς κα-
 “κίας, κατὰ τὰς Κανόνας τῆς Φιλικῆς Ἐται-
 “ρίας καὶ τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν μὲ ἐ-
 “δωκαν οἱ Μεγάλοι Ἱερεῖς τῶν Ἐλευσινίων (α)
 “καθιερῶ τὸν . . . ἐκ Πατρίδος . . . ἐτῶν
 “ . . . Ἐπαγγέλματος . . . καὶ δέχομαι αὐ-
 “τὸν ὡς Μέλος, καθὼς καὶ ἐγὼ παρεδέχ-
 “θην, εἰς τὴν Ἐταιρίαν τῶν Φιλικῶν.”

Μετὰ τὴν καθιέρωσιν ταύτην ἐσβύνητο τὸ κύ-
 τρινον κηρίον, καὶ παρηγγέλλετο ἕτος ἄ τὸ φυ-
 λάττη (β) καλῶς, ὡς ἀναγκαῖον καὶ ὑστερον.
 Τοιοῦτοτρόπως ἔφερε πλησίον τε αὐτὸς τὸν παν-
 τοτεινὸν μάρτυρα τῶν ἐνόρκων ὑποσχέσεών τε.

Τὴν ἐπιῆσαν ἡμέραν τὸν ἐξηγῆντο τὰ Στοι-
 χεῖα καὶ Σημεῖα τῶν Ἱερῶν. Συγχρότως τὸν
 ἐννωρίζοντο καὶ τὰ Διαγνωριστικὰ Μῖσα, τὰ ἐ-
 νομαζόμενα τῶν ἐννευμένων. Παρὰ τὸν Μῆ-
 γαν Ὀρκὸν ἐλάμβανεν ἕτος ἀντιγεγραμμένα τὴν
 Πρώτην Διδασκαλίαν, τὸν Πρῶτον Ὀρκὸν, τὸ
 Ἄρθρον τῆς πρώτης Ἐξομολογήσεως, τὸν σκο-
 πὸν τῆς Ἐταιρίας, καὶ τέλος τὴν ἐξακολούθησιν

(α) Ὁ τίτλος οὗτος ἦτον ἐπιτηδευτὸς, ἀποβλέπων ἐπίσης
 εἰς μόνην τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κατηχουμένου.

(β) Πολλοὶ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη φυλάττουσι
 τοῦτο μὲ πολλὴν προσοχήν. καὶ τὸ τιμῶσιν ὡς δείγμα τοῦ
 πατριωτισμοῦ των. Μερικοὶ ἠλπίζον μέχρι τίνος καὶ τὴν ἑ-
 λικὴν ωφέλειάν του.

τῆς Διδασκαλίας. Ἐγίνοντο ὅλα ταῦτα διὰ τῶν Στοιχείων τῶν Ἱερῶν (α) κατὰ τάξιν, μετ' ἑκαστοχὴν, ἀκριβῆ ἐπιθεώρησιν τῶν Ἐγγράφων καὶ δευτέραν ἐξομολόγησιν κατὰ τὸ Ἄρθρον Ε' τῆς ἐξομολογήσεως τῶν Συστημένων (β). Τότε οἱ υἱοὶ Ἱερεὺς ἐλάμβανεν, ὅποιον ἠθέλει ξῖνον Ὀνομα μετωνυμικόν (γ), καὶ κατέβαλε μίαν ποσότητα χρημάτων (δ) κατὰ τὸν πατριωτισμὸν καὶ

(α) Ὁ τρόπος οὗτος δὲν ἐπεκράτησε πολὺ διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς ἀντίγραφῆς, ἣ καὶ τὴν ἀποδειχθεῖσαν περιττότητά του. Ἰδομεν δὲ διάφορα Ἀντίγραφα Κατηχήσεων (ἀπὸ τοῦ 1818) μετὰ τοὺς συνηθεῖς Ἑλληνικοὺς Χαρακτῆρας.

(β) Ἴδε Σελ: 149 Σχόλ: α. Ἡ καὶ παρέμπροσθεν.

(γ) Ἰδομεν τοῦτο εἰς πολλὰ πρωτότυπα Ἐγγράφα τῶν Ἱερῶν. Εἰς παρόμοιον τοῦ Γρηγορίου Δικαίου ἐφέρετο τὸ Εὐαγόρας.

(δ) Ἡ χρηματικὴ ζήτησις παρετράχeto ἐνίοτε, ὅποτε ἐφαινετο προσβάλλουσα τὸ πνεῦμα ἐκείνου, ὅστις ἦτο μὲν χρήσιμος κατ' ἄλλους τρόπους, δὲν ἔμπορε ὅμως νὰ ἔχῃ τὴν ἀμεσον προαίρεσιν τοῦ νὰ καταβάλλῃ.

Τῆς Ἑταιρίας ἡ προουδεντικὴ ἐνέργεια καὶ τὸ μέλλοντος Πολέμου ἡ κίνησις ἐζητοῦν ἀναποφεικτικῶς σημαντικὰς δαπάνας καὶ προοικονομήσας. Ἐγίνε πρόβλεψις πορισμῶν τινῶν· ἀλλὰ συμβῆσαι τινες περιστάσεις, ἡ μικρὰ διάρκεια τοῦ Συστήματος καὶ ἡ βιασθεῖσα κατ' ἓνα τρόπον ρῆξις τοῦ Πολέμου ἀνέτρεψαν σχεδὸν ὅλους τούτους.

Ὁ πρῶτος καὶ θεμελιώδης πόρος ἦτον αἱ ἀπ' εὐθείας συνεισφοραὶ τῶν Κατηχουμένων. Κατὰ συνέπειαν διωργανίσθησαν καὶ ἄλλοι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς συστάσεως Σχολείων, ἐκδόσεως βιβλίων καὶ ἄλλων τοιούτων ἀνυπόπτων μέσων.

Ἀξία σημειώσεως εἶναι ἡ κατὰ τὸ Ἀργεῖον - Κιοῦν τοῦ Εὐσπύρου γινομένη ἐνοχλητικὴ φροντίς τοῦ Σκουφᾶ καὶ ἄλλων Ἑταίρων διὰ τὴν χυμικὴν κατασκευὴν τοῦ φιλοσοφικοῦ Λέβου (ἡ τὴν μεταβολὴν τοῦ χαλκοῦ εἰς πολυτιμὸν μεταλλ-

τὴν κατάσασίν τε. Τὴν προσφορὰν τε ταύτην ἔπρεπε νὰ συνοδεύσῃ καὶ μιᾶν Ἐπιστολὴν πρὸς ὅποιον ἤθελεν Ὀνομα καὶ Πόλιν, ἢ πλησιά-

λον.) Τὴν ιδίαν αὐτὴν ἐμφύχωσεν ὁ Δ' Ὑπατος. Ἀλλ', ἐνῶ δὲν ἐτελεσφόρησεν, ἐκινδύνευσεν ἐνταυτῷ καὶ τὴν Ἑταιρίαν.

Ἐργασίαν τοιαύτην ἐπεχείρησαν, καθὼς ἄλλοτε οἱ μαλθακοὶ Βαβυλωνιοὶ, καὶ τινες εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐπὶ τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ, διὰ τὴν σωματικὴν ὑγίαν τοῦ ὁποίου ὑπεσχέθησαν ἄλλοι (ἀγυρταὶ) καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς Πανακείας. Οἱ δὲ οὗτοι ἀντημείφθησαν διὰ τῆς ἀγχύνης.

Διὰ τὴν μετέπειτα σημασίαν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἑταιρίας εὐκολύνετο, ἀλλὰ δὲν κατεδέχθη, νὰ μεταχειρισθῇ ἄλλα μέσα διὰ τὸν πλουτισμὸν τοῦ Ταμείου τῆς· ἂν καὶ συνήθως ἢ καλὴ ἔκβασις ἐνὸς πράγματος νομιμοποιῇ, ὡς δίκαια, ὅλα τὰ μέσα, ὅσα οἱ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἐνὸς σκοποῦ, τοιαύτης μάλιστα φύσεως. Οἱ νικηταὶ ἐκηρύχθησαν καὶ δίκαιοι.

Εἰπὸν τινες, ὅτι ἡ Ἑταιρία συνήθροισε πολλὰ χρήματα. Ἰδιαιτέρως ἰδυσφημίσθησαν Μίλη τινὰ, ὡς σφετερισθέντα ποσότητας μεγάλας. Θεωρῶμεν καὶ τῆτο συκοφαντίαν παράλογον καὶ τόσον ἀνίσχυρον, ὅσον αἱ προσφερόμεναι ποσότητες ἰσημειῦντο εἰς τὰ Ἰγράμματα τῆς Ἀφιερώσεως τῶν Προσηλύτων, τὰ ὅποια ὅλα ὑπάρχον. Εἶναι ἀληθινόν, ὅτι ἠνοίγετο δρόμος εὐρύς εἰς τὴν κατάχρησιν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐλάμβανον οἱ ἱατηχῆται ἀδείας τῇ νὰ δέχωνται, ὅποιον ἐνέκρινον, καὶ ὁποῖαν ἔτος ἔκαμε προσφορὰν. Ἀλλὰ καὶ τῆτο ἐσάθη μία τῶν σημαντικωτέρων αἰτιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑληγόρευσαν τὸ μέτρον τῶν Ἐφοριῶν. Ἐμπόδισαν αὐταὶ παντὸς εἶδους κατάχρησιν. Ἡ προσφορὰ ἐκάστη δὲν ὑπερέβαινεν ὡσεπιτοπλεῖστον τὸν μείζονα ἀριθμὸν τῶν 200 γροσίων, καταντῶσα καὶ μέχρι τῶν 10. Καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν ἐκ προσδήκης, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τῆς 20 ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, ὅσοι συνεισέφερον ποσότητα 300, 500, 700, 1,000 ἢ καὶ 2,000 γροσίων, ἀφ' ἧς ἡ Ἑταιρία ἔξετάνθη ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς συστάσεως τῶν Ἐφοριῶν.

ἔβυσαν ἢ ἀπομιμακρυσμένην, (ὅχι ὅμως τόσον παράξενον, ὥστε νὰ κινή τὴν περιέργειαν καὶ ὑπο-

Παρά τὸ βάρος τῶν τακτικῶν ἐξόδων ἡ Ἑταιρία ὑπεβλήθη πολλάκις καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην ἐκτακτῆς δαπάνης, διὰ νὰ προλάβῃ ἐν ἐπικείμενον δεινόν. Πολλοὶ ἐκ τῶν Κατηχητῶν εἶχον τὴν χρεῖαν τῇ νὰ οἰκονομῶνται ἀπὸ τὰ χρήματα τῶν συνεισφορῶν· καὶ ἐκ τῶν Κατηχημένων τὰ δύο τρίτα ἐξεπλήρωνον τὸ χρεὶος τῆς καταβολῆς μέχρις ὑποσχίσεως: (δηλονότι ἐγγυῶντο νὰ προσφέρωσιν ἐν καιρῷ.)

Ἄν τέλος πάντων θεωρηθῇ κατάχρησις, ἡ ὁποία ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ παριστέδυσιν, αὕτη ἠκολούθησεν ἀπὸ ἱεροσληῦτες τινες ἀσυνειδήτους καὶ ὅχι ποτε ἀπὸ τῆς Ἀημεργούς τῆς Ἑταιρίας. Ἐξαιρέτως λοιπὸν τὴν ποσότητα 10,000 γροσίων, τὴν ὁποίαν ὁ Παναγιώτης Σέκερης ἔδωκεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· ἐκείνην τῶν 50,000 τῇ Γεωργίᾳ Λιβέντῃ εἰς τὸ Βουκερέσιον· καὶ τὴν ἄλλην τῶν 50,000 ὅσα ὁ Γρηγόριος Δεκαίος ἔλαβεν ἀπὸ διαφόρων εἰς τὴν Βλαχο-Μολδαβίαν· δὲν δυναμίδα κατὰ συνείδησιν νὰ ἐπιβυρύνωσιν τὴν Ἑταιρίαν μετ' ἄλλην περισσοτέραν τῶν 20,000 γροσίων. Αἱ ποσότητες αὗται δὲν ἔχουσι σχίσιν τινα μετὰ τὰς ἐπισωρευθείσας εἰς τὴν ἐποχὴν, ὅτε ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων ὁ Α. Ψηλάντης. Πανταχόθεν καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς ἑτέρας τῆς Ἑσθίας Ἑλλήνας καὶ τὴν Βλαχο-Μολδαβίαν ἰδοῦσάν τότε ποσότητες σημαντικοὶ κατὰ σύγκρισιν.

Ὁ Σκεφᾶς ἀπέθανεν ἐν ἄκρᾳ πτωχείᾳ. Ὁ Τσακάλωφ ἐγνωρίσθη ἐπίσης πάμπτωχος· καὶ ὁ Ἀναγνωστόπουλος δὲν καυχᾶται, εἰμὴ εἰς τὴν ἀνέχειαν· ἀπόδειξις τῇ πλέον ἀριβῆς πατριωτισμῷ, μολονότι τὸν ἐπαρυσιάσθησαν (μάλιστα καὶ ἐπ' αὐτῆς Ἑταιρίας καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ἐπαναστάσεως) πολλόταται εὐκαιρίαι ἰδιωτελείας. Ἐκ τῶν δευτέρων ὁ Ξάνδος μόνος ἔλαβεν εἰς Κωνσταντινούπολιν 12,000 γροσία, καὶ 5,000 μετὰ ταῦτα. Κατὰ τὴν ἐκρήξιν τῷ Πολέμῳ ἔλαβεν ἐτι μέχρι τῶν 50,000 ἐν εἰδήσει τῇ ἱερχηγῇ τῆς Ἐπαναστάσεως διὰ τὰς κατεπειγέσας ἀνάγκας τῆς, ἐξοδεύσας μέρος ἀρκετὸν εἰς τὸν Ἀγκῶνα διὰ τὰς περιθάλψεις καὶ ἐφοδιασεις τῶν μεταβαινόντων

ψίαν.) Εἰς αὐτὴν (α) ἐφανέρωνε τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπαγγελμα, τὸν τέπον τῆς γεννήσεώς τε καὶ τὸ ποσὸν τῆς προσφορᾶς, ἐπιφορτιζόμενον εἰς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ τὸ διευθύνῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸν

των εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἑλλήνων. Ὁ Δικαῖος καὶ πρὶν καὶ μετὰ τὸν ἀγῶνα ἔλαβε χρήματα καὶ κτήματα πλετήσας.

Ἀσυνείδητοί τινες κατηγορήσαν τὸν Π. Σέικερν, ὡς λαβόντα χρήματα· Πόθεν; Διὰ τὰς προσφορὰς ἰδίδοντο κανονικῶς Ἀποδείξεις· Ποῖος ἔχει νὰ παρσιᾷσῃ τοιαύτας περὶ τῷ Σέικερν;

Ὁ Σέικερνς ἰδυσίασε τὴν κατάστασίν τε ὑπὲρ τῷ Ἔθνει. Εἶναι διὰ τὸτο δυστυχέστατος ἤδη. Προδοθεὶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸν Χαπετὰν Πασσᾶν, καὶ ἐπαπειλόμενος τὸν ἰσχυρότερον κίνδυνον, ἐβοηθήθη διὰ τῆς χαρακτηριστικῆς τε σαρδότητος καὶ τῷ σχετικῷ μὲ τὸν Χαπετὰν Πασσᾶν Σπυρίδωνος Μαύρου, καὶ τελευταῖον ἠμπόρεσε νὰ διασωθῇ εἰς τὴν Ὀδησσόν, ἐνῷ δύο Ἀδελφοί τε εὐρίσκοντο εἰς τὸν Ἀγῶνα· ὁ Ἀθανάσιος καὶ ὁ Γεώργιος. (Ἰσχυομεν ἤδη, ἔχοντες νὰ ἐξηγηθῶμεν τὰ περὶ τούτου εἰς διάφορα μέρη.)

(α) Καταχωρῶμεν διὰ περιέργειαν ἀντίγραφον παρομοίας Ἐπιστολῆς.

“Κύριε . . . !

Εἰς . . .

“Ἐπειδὴ, Φίλε! ἔμαθον, ὅτι καταγίνεσαι εἰς Μεταφράσεις καὶ Ἐκδόσεις Βιβλίων· ἔρχον τρέποντι ἱερόν καὶ ἄξιον τῷ Ἑλληνικῷ Ὄνόματι· καὶ, ἐπειδὴ ἐγὼ κατὰ δυστυχίαν ὦν Ἰατρὸς καὶ μιᾶς ἡλικίας ἐπέκεινα τῶν τεσσαράκοντα χρόνων δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ μιμηθῶ διὰ τῆς περισπασμὸς τῷ ἐπαγγελματοῦς μου καὶ τὰς συνεχεῖς ἀσθενείας τῷ σώματός μου, ἐγχειρίζω εἰς τὸν Κύριον . . . εὐρισκόμενον εἰς . . . Ἐπαγγελματος . . . Φλωρία Βεννέτικα . . . διὰ νὰ σὲ τὰ στείλῃ πρὸς βοήθειαν τῆς Ἐκδόσεως Βιβλίων.,,

“Ὅταν δὲ σὺν Θεῷ ἀποκατασθῶ εἰς τὴν Πατρίδα μου . . . τότε πάλιν σέ στείλει, ὅσα ἡ χρηματικὴ μου δύναμις συγχωρήσῃ.,,

.....

θυσιῇ (δηθεν) φίλον τε, ἢ εἰς τὸ νεοσυστηθῆναι Σχολεῖον, ἢ εἰς ἔκδοσιν ἢ ἀγοράν Βιβλίων, ἢ εἰς ὑπανδρείαν Ἀδελφῆς τε, ἢ εἰς κανὲν Μοναστήριον, ὑπογραφομένος καὶ φανερώων τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον. Ἡ Ἐπιστολὴ παρετηρεῖτο, ἂν περιεῖχεν ὅλα, ὅσα ἔπρεπε νὰ φανερώωνται. Ὁ νέος Ἱερεὺς ἔβαλε δύο Σημεῖα, ὅποια ἤθελε νὰ μεταχειρισθῇ, καθαρῶς γεγραμμένα καὶ μὴτε μικρὰ μὴτε μεγάλα. Τὸ πρῶτον, ὀνομαζόμενον Τῆς Ἀφιερώσεως, δὲν ἐσυγχωρεῖτο νὰ μεταχειρισθῇ ἄλλοτε· τὸ δὲ δεύτερον Τῆς Καθιερώσεως μετεχειρίζετο εἰς τὰ πρὸς τὴν Ἑταιρίαν Γράμματα τε.

"Ἐκτοτε ἐκοινολογῶντο εἰς αὐτὸν τὰ περὶ τῶν Συστημένων, τῶν ὁποίων τὰ γνωριστικὰ Σημεῖα τῷ ἐξηγήθησαν· τὸ Ἐφοδιαστικόν, μὲ τὸ ὁποῖον ἀντίγραφε τὸ ἰδικόν τε, ὑπογραφομένον τῷ Κατηχητῇ κατὰ τὸν διωρισμένον τρόπον (α) κτλ. καθὼς καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀποστολῆς τῶν γραμμάτων καὶ τῶν χρημάτων. Ἐν ἀπὸ τὰ οὐσιώδη χρέη τοῦ Κατηχητῆ ἦτο τὸ νὰ ἐξετάζη ἀκόμη· ἂν ὁ νέος Ἱερεὺς, καθὼς προείπομεν (β), γνωρίζῃ τι μυστήριον πολιτικόν, ἢ εὐδοκιμῇ εἰς σπᾶνιόν τι καὶ σημαντικόν προτίρημα.

Ὁ Κατηχητής, ἂν κατὰ περίεσιν πρὸ τῷ Μεγάλῳ Ὁρκῷ ὑπώπτευε τὸν Κατηχούμενον εἰς τὴν καθαρότητα τῷ φρονήματός τε, ἰδύνατο νὰ μακρυνθῇ ἀπὸ αὐτόν, δίδων παῦσιν εἰς τὴν Κατήχησιν ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι ἀφίνει ἄλλον εἰς τὴν θείῃν του. Ἐσυγχωρεῖτο εἰς τὸν Ἱερέα

(α) Ἰδε περαιτέρω. — (β) Ὀλίγον ἄνωτ. Σελ. 159 Σχόλ. β'.

τὸ ἴδιον καὶ μετὰ τον Μίγαν Ὁρκον· ἀλλ' ἐμενε προσεκτικὸς πάντοτε, μὴν ὑποπέσῃ εἰς τὴν ὄργην τῆς Ἑταιρίας δια τὰ λάθῃ τε. Ἄν δὲ πάλιν εὐρίσκετο βεβιασμένος καὶ παύσῃ τὴν Κατήχησιν πρὸς τὸ τέλος διὰ τὴν βαθεῖαν κακίαν τῷ ὑποκειμένου, τότε κρινόμενος ἐπαιδεύετο μετὴν σίρησιν τῶν Προνομίων τῷ Ἱερείῳ, ἢ δὲν προεβιβάζετό ποτε εἰς ἀνώτερον Βαθμὸν. Τῷ ἀμαρτήματος τύτῃ ἢ ποιῇ δὲν ὀλιγόσενεν, μήτε ἀδωῆτο παντάπασιν ὁ Ἱερεὺς, ἂν ὀγλίγωρα δὲν ἐλάμβανε βέβαια καὶ ἀποφασισικὰ μέτρα πρὸς ἀσφάλειαν γενικὴν τῆς Ἑταιρίας καὶ μερικὴν ἐνὸς ἐκάστῃ τῶν Μελῶν τῆς, εἰδοποιῶν περὶ ὅλων τὸν Ἀνώτερον, ἢ τὴν Ἀρχήν. Συγχρόνως συνέτρεχον κατὰ χρίος καὶ οἱ ἄλλοι Ἱερεῖς, θεωροῦντες τὸ συμβὰν ὡς ἴδιον. Καὶ οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ Συστημίνοι συμβοηθῆντο ἀναμεταξύ των εἰς τὰς συγχωρημένας περιστάσεις πρὸς ἐξερεῦνησιν δόλου, ἢ ἀπάτης, πρὸς κατάπαυσιν παντοίας καταχρήσεως, καὶ δι' ὅποιανδήποτε ὠφείλειαν γενικὴν καὶ μερικὴν τῶν Μελῶν τῆς Ἑταιρίας.

Τελευταῖον ὁ Ἱερεὺς ὑπέσχετο εἰς τοῦτον πᾶσαν συνδρομὴν ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὰς θμελιώδεις ἀρχάς τῆς. Τον ἐδίδασκεν, ὅποιος ἦτον ὁ ἀληθὴς πατριωτισμὸς, ἢ ἀρετὴ, ἢ χρειώδης γενικὴ καὶ μερικὴ ἀσφάλεια καὶ ὠφείλεια τῆς Ἑταιρίας, καὶ ἡ παντελής ἀφιέρωσις ὅλων ἐν γένει τῶν Μελῶν τῆς. Ἐσερεῶνεν εἰς τὸ πνεῦμα τε, ὅποιαν πρέπει νὰ δεικνύῃ ἀγάπην, πίσιν καὶ συνδρομὴν πρὸς τὴν συντήρησιν καὶ τὴν ἐνέργειαν ὅλων τῶν ἀρχῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐκανονίσθη τὸ Σύστημα τῆς Ἑταιρίας. Τεττον

ὅλων τούτων τὸν ὑπέβαλεν εἰς τὸν ἀκόλουθον Ὀρκον.

ΟΡΚΟΣ ΕΣΧΑΤΟΣ.

“Ὀρκίζομαι, ὡς ἄνθρωπος τίμιος καὶ ἐπιθυμῶν τὴν εὐτυχίαν τῶν Συμπατριωτῶν μου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξήρτηται καὶ ἡ ἑδική μου, εἰς ὅ,τε ἔχω ἱερὸν καὶ ἀκριβὸν εἰς τὸν Κόσμον.”

“Ἐπειδὴ αὐτοθελήτως ἐμβῆκα Μίλος εἰς τὴν Ἑταιρίαν, καὶ αὐτοθελήτως ἔδωκα τὰς ἐνόρκους ὑποσχίσεις μου εἰς αὐτήν, θέλω φυλάξῃ ὅλα ἀπαράλλάκτως. Θέλω εἶμαι πισὸς ἐφ’ ὅρου ζωῆς μου καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἑταιρίαν γενικῶς καὶ μερικῶς εἰς ὅλα τὰ Μέλη της.

“Εἰς ὁποιανδήποτε περίσασιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀσασίας εὐρεθῶ, θέλω ὁδηγηθῇ ἀπὸ τὰς θεμελιώδεις ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι διδάσκονται εἰς τὴν Διδασκαλίαν, ἣτις ἐνεπισεύθη εἰς ἐμέ.

“Ὅλα ταῦτα ἐννοοῦνται κατ’ ὅλην τὴν δύναμίν των.,,

Μετὰ τὸν Ὀρκον τῆτον ἀφίνετο ἐλεύθερος εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ὁ νέος Ἱερεὺς δι’ ἐνὸς ἀμοιβαίου ἀσπασμοῦ.

Τὸ Ἐφοδιαστικὸν τῶν Ἱερέων ἰσχηματίζετο δι’ ἐνὸς Τετραγώνου παραλληλογράμου, φέροντος ἴσω Δεκαεῖς Στήλας (α). Ἀνωθεν ἐφίετο κατὰ κλάδον μὲν ὁ Σταυρὸς, πεφραγμένος μὲ κλάδον ἐλαίας· εἰς δὲ τὰς πλευράς του ἐξεχούσας κατὰ πλαγίαν γωνίαν δύο Λογχοφόρους Σημαίας, τὴν μὲν γράφουσαν τὴν Ἑλευθερίαν, τὴν δὲ τὸν

(α) Συνδεδεμένας μὲ δύο γραμμὰς Χιαστὴ Σχήματος.

τὸν Θάνατον διὰ μόνων τῶν ἀρκτικῶν καὶ τε-
λευταίων σοιχείων τῶν λέξεων (Η ΕΑ—Η ΘΣ.)
Ἰδοὺ ὁ τρόπος καὶ τὰ περιεχόμενα τοῦ

ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΟΤ.

“*4η23ω0878 3ω0ωη γ353487 4ω ηγ3ω08-*

Καθιερονο Ιερεα Φιλικον κε αφιερο-

“*78 3α β37 ηηη37 β3α γ35343α ωβω-*

νο ις τιν αγαπιν τισ Φιλικισ Ετε-

“*ο3ηα 4ω 3α β37 3ηωηα3α7 β87 6ω-*

ριας κε ις τιν ιπερασπισιν τον Με-

“*υη587 3ωω87 β87 ω5ωγα37387 β87*

γαλον Ιερευν τον Ελεφσινιον τον

“*α36953β37 (...) ωβ87 (...) ωηη-*

Σιμπολιτιν (...) ετον (...) Επαγ-

“*4ω56ηβ8α (...) 8α 2ωω678 3ηωηα93-*

κελματος (...) ος Θερμον ιπερασπι-

“*αβ37 β3α ωΞψω5873ηα β3α ηηβο3ψ8α*

στιν τισ εβδεμονιας τισ Πατριδος

“*κηβ3δ32ω7βη 4ω 8043α2ω7βη ηηση β8*

κατιχιθεντα κε ορκισθεντα παρα τε

“*(...)*”

(...) κτλ. (α)

(α) Εἰς ἄλλο, πρωτότυπον καὶ τοῦτο, Δίπλωμα Ἱερῶς
ἰδομεν παρηλλαγμένην τὴν ἀρχήν, ὡς ἀκολουθῶς·

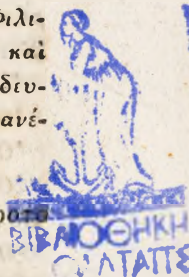
“*Ις το Ονομα τισ μελεσις Σοτιριας κα-*

“*θιερονο . . , κτλ.*

Τὴν δὲ χρονολογίαν·

Ὁ Κατηχὼν ὑπέγραφεν ἰδῶ τὸ Σημεῖόν του, γνωστὸν εἰς τὴν Ἀρχὴν (α).

Τὰ Σημεῖα καὶ οἱ Λόγοι τοῦ Διαγνωρισικοῦ μέρους ἦσαν· α', ἡ ἐπιτηδεῖα σύσφιξις τῶν δύω χειρῶν, ἐννυμίων τῶν παλαμῶν. Πρῶτον ἔκαμε τῷτο τὸ Σημεῖον, ὃς τις ἤθελε νὰ γνωρισθῇ μὲ ἄλλον, δι' ἐνὸς ἀδιαφόρου τρόπου. Ἡρώτα δὲ συμβολικῶς, ἂν ἦναι ἐκ τοῦ Δεσμοῦ τῶν Φιλικῶν· β', Τὸ ἄμεισον τρίψιμον τῷ ὀφθαλμῷ καὶ κατόπι τῷ αὐτίκῳ. Τῷτο ἦτον ἡ ἀπάντησις τῷ δευτέρου, γενομένη διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός. Ἐφανέ-

“... τριάντα Ἀπριλιε το ἱκοστό προτά
“τον Φιλικον”,

Συμπεραίνομεν, ὅτι ὁ Κατηχήσας ἔγραψε κατὰ λάθος τὸ “τῶν Φιλικῶν”, ἀντὶ τοῦ Τῶν Χριστιανῶν ἤτοι Ἀπὸ Χριστοῦ.

(α) Ἔχομεν Πρωτότυπον Ἐγγραφον τῆς Ἀρχῆς ὑπ' Ἀρ. 119, (Ζῆτει Ἐποχ. Δ' Κεφ. Ζ.) ἐπάνω τοῦ ὁποίου φέρεται ἡ Σφραγὶς αὐτῆς κυκλική. Ἐχει δὲ εἰς μὲν τὸν ὀμφαλὸν τῆς τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἐπὶ κεφαλῆς τούτου τὸ κεφαλαῖωδες στοιχείον Ε, καὶ κατὰ πλευράς τὸν Ἀριθμὸν 16, οὕτω·

Ε
(16). Εἰς δὲ τὸν δεύτερον καὶ τελευταῖον κύκλον κεχωρισμένα τὰ ἀκόλουθα κεφαλαιώδη Στοιχεῖα, ὅλα 9.

“ Ε | Ν | Π | Α | Α | Ι | Α | Α | Π | , ,

Ἄν καὶ τὸ “ Ε καὶ 16”, ἐξηγῇ τρόπον τινα “Ἐταίρια τῶν Δεκαῖξ”, δὲν ἦτον ὁμοῦς, εἰμὴ ἔν ἐπιτηδεύμα ἀπλουν. Ὁμοίως καὶ τὰ ἐννέα ἀρχικὰ ὀνομάτων στοιχεῖα ἐπιτηδεύθησαν, διὰ νὰ φέρωσι μόνον σύγχισιν. Καὶ τῶντοι ἐπονοκεφάλισαν ἐνασχοληθέντες μὲ πολλὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς ὑποτιθεμένης πραγματικότητός των.

Τοιαύτην εἶχον ἀρχὴν καὶ οἱ 16 στήλοι τοῦ Ἐφοδιαστικοῦ τῶν Ἱερῶν· καθὼς καὶ τὸ περαιτέρω Χά κ η κ ε .

ρωνε δέ, ὅτι τὸν ἶδε καὶ τὸν ἤκουσε. Τότε ὁ πρῶτος σφύγγων τὴν ἀριστερὰν χεῖρά τε, ἐκτύπα εἰς αὐτὴν τοὺς δύο τῆς δεξιᾶς δακτύλους (τὸν λειχανὸν καὶ τὸν δεικτικόν), σημαίνων μὲ τῆτο, ὅτι τὸν προσκαλεῖ. Ὁ δὲ δεῦτερος τὸν ἐπλησίαζεν εὐθύς, καὶ μὲ τὸν διωρισμένον τρόπον ἔδιδε καὶ ἐλάμβανε χεῖρα. Οἱ Λόγοι ἢ Ἐρωταποκρίσεις, τῶν Ἱερέων, κοινὰ καὶ εἰς τοὺς Συστημένους, ἦσαν·

Ὁ Α'. Ἰόσ' ἔχεις;

Ὁ Β'. Ὅσ' ἔχεις.

Ὁ Α'. Ἰόσα;

Ὁ Β'. Δεκαῖξ. (Ἐννόει ἴσως τὰς 16 σήλας τῆ Ἐροδιαστικῆ τῇ Ἱερίῳς.)

Ὁ Α'. Ἰτίποτε περισσότερον;

Ὁ Β'. Ὅχι.

Ὁ Α'. Ἐπιθυμῶσα νὰ μοὶ τὸ εἰπῇτε.

Ὁ Β'. Εἰπέ τὸ πρῶτον, νὰ εἶπω τὸ δεῦτερον. Τοις τοτρόπως ἠκολύθει τὸ Σύνθημα.

Ὁ Α'. χ. — Ὁ Β'. α.

Ὁ Α'. κ. — Ὁ Β'. η.

Ὁ Α'. κ. — Ὁ Β'. ι. — (Χάκηκι.)

Τότε γνωριζόμενοι οἱ δύο συνωμίλουν μερικώτερον περὶ τῶν δύο κατωτέρων Τάξεων (τῶν Συστημένων καὶ τῶν Ἀδελφοποιητῶν). Ἐξηγῶντο, ὅποια ἐσοχάζοντο προσφορώτερα εἰς τὰς πράξεις τῆς Ἑταιρίας σχήδια, καὶ ποίας ἔλαβε παθεῖς διαταγὰς ἀπὸ τῆς ἀνωτέρου του, ἢ ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν. Τί ἶδε· τί ἤκουσε· τί παρετήρησε, καὶ καθεξῆς.

Οἱ Ἰρτίς εἶχον ἀνεξαίρετον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ πληθύνωσι τὴς Μιτόχους κατὰ τοὺς σημειω-

θίντας ὅρους. Κανείς δὲν ἐγνώριζε τὴν πηγὴν τῆς Ὑποθέσεως.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ.

Ἦσαν ἔτσι ὁ ἀνώτερος Βαθμὸς τῶν Ἱερέων, προβιβαζόμενοι δι' ἄλλων Ποιμένων.

Τὸ Ἐφοδιαστικὸν τοῦ Βαθμοῦ τήτου ἐσημείωνε μίαν Ἡμισέληνον πρημνῇ, φέρονσαν ἄνωθεν ἐρρισμαίνον κατὰ κάθετον τὸ σημεῖον τῇ Σταυρῷ. Πρὸς τὴν δεξιὰν πλευράν του ἦτο λοχχοφόρος Σημαία, περιέχουσα τὸν Ἀκοιμητὸν Ὁφθαλμὸν μετὰ τὰς δύο κόρας. (Διτίττετο δι' αὐτὴ τὸ ἀγρυπνον καὶ προσεκτικὸν τῆς Ἑταιρίας.) Εἰς δὲ τὴν ἀριστεράν ἐφίριτο Ἄγκυρα, περιτετυλιγμένη μετὰ ἓνα Ὅφιν, τῷ ὁποίῳ ἡ κεφαλὴ ἐκλινε πρὸς μίαν Μελίσσαν. (Ἐννοεῖτο ἡ φρόνησις, ἡ ὥριμος ἐκλογὴ καὶ τὸ βάσιμον τῷ πράγματι.) Ἐγράφετο τὸ Ἐφοδιαστικὸν διὰ τῶν γραμμάτων τῶν Ἱερέων, ὡς ἀκολούθως·

“Τὸν Ἱερέα, κατηχηθέντα παρὰ τοῦ Ἱερέως (α), γνωρίσας ἄξιον ἐσύστησα. Καὶ, δυνάμει τῆς διὰ τῆς νέας Ὑπογραφῆς ἀδείας τῶν, ἐδέχθην Ποιμένα· καὶ, ὡς τοιοῦτον, εἰδοποιῶν τὸν Μεγαν Ἀρχηγὸν τῶν Ποιμένων, συστήνω.,”

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΙΠΟΙΜΕΝΩΝ.

Ἦσαν ἔτσι Βαθμὸς ἀνώτερος τῶν Ποιμένων, τελειοποιηθεὶς μᾶλλον εἰς τὸ Βουκουρείσιον. Δὲν

(α) Ἐπρόσδιδο τοῦτο τὸ Σημεῖον τῷ ἀναφερομένῳ Ἱερείῳ.

ἔλαβεν ὁμως ἔκτασιν, ὡς οἱ ἄλλοι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΩΝ.

Ὁ ρ κ ο ς .

“Ἐνώπιον τῆ ἀοράτου καὶ ἀληθινῆ Θεῷ, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ καὶ λατρεύω ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος μου· ὀρκίζομαι, ὅτι θέλω εἶμαι πισὸς εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῶν Φιλικῶν κατα πάντα ἐφ’ ὅρου ζωῆς μου. Δὲν θέλω εἰπῶ, φανερώσω, ἢ κάμω νὰ καταλάβεν κανὲν ἀπὸ τὰ Σημεῖα της, ἢ λόγους της, ἢ ὅτι ἐγὼ εἶμαι Μέλος εἰς αὐτήν, ἢ ὅτι ἐξεύρω τι περὶ αὐτῆς, εἰς κανένα ἄνθρωπον, ἔτε εἰς Πνευματικόν, ἔτε εἰς συγγενεῖς μου, ἔτε εἰς φίλους μου . .

“Ὀρκίζομαι, ὅτι θέλω εἶμαι πισὸς εἰς τὴν ἱερὰν Θρησκείαν μας, εὐλαβῆς εἰς τὰ Θεῖα, χωρὶς νὰ καταφρονῶ τὰς ἑτέρας Θρησκειάς. Θέλω προσείχει εἰς τὴν διαγωγὴν μου νὰ ἦναι τιμὴ καὶ ἐνάρητος κατὰ πάντα. Θέλω ἀγαπῶ τὸν πλησίον μου, καὶ βοηθῶ τὸν δυσυχὴ καὶ ἀδύνατον. Θέλω εἶμαι πισὸς πρὸς τὴς φίλους μου καὶ ἡγαπημένος μὲ ὅλους τοῦ Ἔθνους μας καὶ μὲ τοὺς βοηθοῦντας αὐτό . .

“Ὀρκίζομαι, ὅτι θέλω εἶμαι πάντοτε ὑπήκοος πρὸς τὸν Ἀρχηγόν μου, ἢ εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἡθελεῖ με διορίσει εἰς ἑλλειψίν τε· ἢ εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἡ ἰδία Ἀρχὴ ἡθελεῖ με προσάξει νὰ ὑπακούσω. Δὲν θέλω δαλείψει τινα, καθ’ ὅποιον τρόπον καὶ ἂν ἦναι, χωρὶς τὴν ἀδειαν τοῦ Ἀρχηγοῦ μου, ἢ τῆς Ἀρχῆς· καὶ χωρὶς ὁρ-

γῆταν θίλει παραιτηθῶ ἀπὸ τὴν δούλευσιν, ἀφ' οὗ προσαχθῶ...»,

“Ὁρκίζομαι, ὅτι ποτὲ δὲν θίλει εἰπῶ τινος Ἀδελφῆ μας, ἢ ἄλλου τινος, ποῖός με ἐδέχθη εἰς τὴν Ἑταιρίαν· ἔτε θέλω ἐρωτήσῃ ἄλλον διὰ τοῦτο· ἔτε θίλω μεταχειρισθῶ βίαν, διὰ νὰ γνωρίσω ἓνα Ὁμογενῆ ὡς Ἀδελφόν. Θέλω ἀγαπῶ τὸν ἐχθρόν μου, καὶ θέλω τὸν συγχωρήσω, δι' ὅ,τι καὶ ἂν μὲ ἐβλαψεν, ἀφ' ἧς μάθω, ὅτι εἶναι Ἀδελφός εἰς τὴν Ἑταιρίαν· καθὼς δὲν θίλει λυπηθῶ νὰ παιδεύσω, ἢ καὶ νὰ φονεύσω, ἓνα παραβάτην ἢ ἐχθρόν τῆς Ἑταιρίας, ὅποιος καὶ ἂν ᾦναι, ὅταν προσταχθῶ. Καὶ, ἀνίσως σταλῶ ἀπὸ τὸν Ἀρχηγόν μου, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινα Ἀδελφόν, μὲ γράμματα ἢ χρήματα τῆς Ἑταιρίας πρὸς ἄλλον, ἢ μὲ δοθῶσι νὰ τὰ φυλάττω, θίλει τὸ ἀκολουθεῖν κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ...»

“Ὁρκίζομαι, ὅτι θίλει προσπαθῶ νὰ ἦμαι ὑγιής κατ' ὅλον μου τὸ σῶμα. Δὲν θέλω δώσῃ ποτε τὸ κακὸν παράδειγμα τῆς μέθης, φθοροποιῶν παιγνιδίων καὶ ἄλλων ποταπῶν ἐλαττωμάτων εἰς τὴς Ἀδελφές μας, ἢ εἰς τὴς μικροτέρους εἰς τὸν βαθμόν, καὶ εἰς τὴς λοιπὰς Ὁμογενεῖς μας. Καὶ, ὅσάκις μὲ παιδεύσῃ δι' αὐτὰ, ἢ ἄλλα σφάλματα, ὁ Ἀρχηγός μου, ἢ ἡ Ἀρχὴ, θέλω ὑποφέρει τὴν τιμωρίαν μ' ὅλην τὴν ὑπακοήν...»

“Ὁρκίζομαι, ὅτι δὲν θέλω δώσῃ τὸν βαθμόν τῇ Ἀφιερωμένῃ εἰς τινα. Καὶ, ὅσας Ἀφειροποιητὲς δέχωμαι εἰς τὴν Ἑταιρίαν, θέλω ἐξετάζει καλῶς διὰ τὴν διαγωγὴν καὶ φρονήματά των· θέλω βαστῶ πάντοτε τὰ ὀνόματά των ἐγγράφως, τὴν πατρίδα των, τὴν ἡλικίαν των καὶ

τὸ ἐπάγγελμά των, καὶ θίλω τὰ ἀναφέρει εἰς τὸν Ἀρχηγόν μου, καὶ νὰ ἀκολουθῶ δι' αὐτὸς, καθὼς ἤθελέ με προσῆξει. Δὲν θίλει δεχθῶ ποτε ἀλλοιθνή Ἀδελφοποιητὸν, ὅτε ἄνθρωπον κακῆς ὑπολήψεως καὶ διαγωγῆς καὶ μὲ ἀχρεΐα ἱλαττώματα .,,

“Ὁρκίζομαι, ὅτι θίλω ἀγαπῶ πάντοτε ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας τὴν Πατρίδα μου καὶ τὰς Ὀμογενεῖς μου. Θίλω καταφρονεῖ τὴν Ζωὴν, διὰ νὰ τὰς κάμω καλόν. Θίλω βοηθεῖ τὰς Συναδελφύς μου μὲ ὅλην μου τὴν δύναμιν καὶ κατάσασιν. Θίλω μισεῖ αἰωνίως τὰς τυράννους μας καὶ τοὺς ὁμόφρονάς των, κατατρέχων καὶ βλάπτων αὐτὰς μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις μου .,,

“Ὁρκίζομαι, ὅτι θίλω ἀποκριθῇ τὴν ἀλήθειαν, εἰς ὃ, τι ἐρωτηθῶ ἀπὸ τὸν Κιτηχέντάμει .,,

”Ἦδη τὸν ἐγίνετο ἡ ἐξομολόγησις, ὡς ἀκολούθως.

“Ἐκατετρέχθης ποτε ἀπὸ τὰς τυράννους μας, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινα· καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν;,,

“Ἐχεις κανένα καλὸν φίλον, ἢ κανένα μέγαν ἐχθρόν;,,

“Ἐξεύρεις κανέν μίγα μουσικὸν πολιτικόν, ἢ καμμίαν ἀπόκρυφον ἐφεύρεσιν, ἢ ἄλλο τι ἀξιόλογον;,,

“Ἐχεις καμμίαν ξεχωριστὴν ἐπιτηδειότητα; Ἐξεύρεις καμμίαν τέχνην;,,

(Ἀφ' ἑρῶσις)

“Φέρω μάρτυρα τὸν ἀλάνθαστον ὀφθαλμὸν τοῦ Δημιουργῆ μας, εἰς τὸν ὅποιον κανεὶς συλλογισμὸς καὶ ἐπιθυμία δὲν εἶναι ἀπόκρυφος, ὅτι ἐπιθυμῶν τῆς ταλαιπώρου Πατρίδος μας καὶ τοῦ

δυστυχῆς Γένος μας τὴν ἀνάστασιν, ἐμβαίνω Μίλος εἰς αὐτὴν τὴν Ἀδελφότητα· ὅτι ἡ ἀφιέρωσίς μου γίνεται, χωρὶς νὰ παρακινήθῃ ἀπο καμμίαν ἄλλην αἰτίαν, εἰμὶ μόνον ἀπὸ ἀληθῆ πατριωτισμόν· ὅτι ἔδοσα τὸν Ὀρκόν μου μὲ ἐλευθερίαν θέλησιν, εὐρισκόμενος ὑγιῆς καὶ κατὰ τὸν νῦν καὶ κατὰ τὸ σῶμα. Τὸν Ὀρκόν τῆτον ὑπόσχομαι, ὡς τίμιος ἄνθρωπος, καὶ ὁμνῶ εἰς τὸ πανάγιον καὶ φοβερόν Ὄνομα τῇ Θεῷ, νὰ φυλάξω ἀπαρασάλευτα. Ἀνίσως ποτε λησμονήσω τὴν ὑπόσχесίν μου, καὶ δὲν φερθῶ ὡς πισὸς Πατριώτης καὶ ὡς ἀληθινὸς Ἀφιερωμένος, τὸ μὲν σῶμά μου ἀφίνω εἰς ὅλα τα βάσανα καὶ δυστυχίας ταύτης τῆς προσκαίρου ζωῆς καὶ εἰς τὸν σκληρότατον καὶ ἀτιμώτοτον θάνατον, νὰ μὴν ἀ-
 ἔιωθῇ ταφῆς καὶ εὐλογίας τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας, ἀλλὰ νὰ μείνῃ δια τροφήν εἰς τὰ ἄγρια θηρία καὶ ὄρνια· τὴν δὲ ψυχὴν μου παραδίδω διὰ αἰώνιον κόλασιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν δαιμόνων· τῶν ἐχθρῶν τῇ ἀληθινῇ Θεῷ καὶ τῆς Ἱερᾶς Πίστεώς μας, καὶ τὸ ὄνομά μου νὰ γίνῃ τὸ ὄνομα τῆς κατάρας καὶ τῇ ἀναθέματος, ὡς τὰ ὀνόματα τῇ Κᾶϊν καὶ τῇ Ἰῆδα. Σὺ λοιπόν, Ἀδελφε! δίδε τὴν ἀφιέρωσίν μου, τὴν ὁποίαν τώρα καὶ διὰ πάντα προσφέρω εἰς τὸ Γένος μου διὰ τὴν Ἐλευθερίαν τε ὑπὸ τὰς προσταγὰς αὐτῆς τῆς κρυφῆς καὶ ἀγνώστης Ἀρχῆς τῆς Ἑταιρίας μὲ τὰς χεῖράς μου, μὲ τὰς πόδας μου, μὲ τὴν γλῶσσάν μου, καὶ μὲ ὅλον μου τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν καὶ κατέστασιν, ἐνόςσω ἡ ψυχὴ μου κατοικεῖ εἰς τὸ σῶμα μου. Δίδε με Ἀδελφόν Ἀφιερωμένον εἰς αὐτὸν τὸν ἱερὸν Δεσμόν.,,

Ὁ Κατηχὼν τὸν ἔλεγε· Δίχομαί σε.

Ὁ Κατηχόμενος ἐξηκολύθει·

“Γνωρίζων τὸν θερμὸν ζῆλόν μου εἰςκάθε καλὸν τῆς ἀθλίας Πατρίδος μας καὶ τὴν ἀπόφασίν μου, ἐπιβεβαίωσον καὶ ἐγγυήσου διὰ τὴν ἀφιέρωσίν μου.,,

Ὁ Κατηχὼν ἔλεγε· Ἐπιβεβαιῶ καὶ ἐγγυῶμαι.

Ἐπειτα κυπῶν τῆτον τρίς με σπαθίον εἰς τὰς πλάτας, ἐπρόφερε· Διὰ ὑσερινὴν φορὰν κυπαῖσαι αὐτῷ. Καὶ δίδων εἰς αὐτὸν τὸ σπαθίον, ἐξηκολύθει.

“Ἡ Πατρίς σὺ τὸ δίδει, νὰ τὸ μεταχειρισθῇς δι' αὐτήν, ὅμως μὲ τὴν ἀδειάντης. Αὐτὸ εἶναι τὸ τιμιώτερον καὶ ἀκριβέστερον ἐν χειρόντης, καὶ διὰ τὴν τιμὴν του ἔκαμες τὸν Ὀρκον.,,

Κατὰ συνέπειαν ὁ Κατηχόμενος ἔγραφεν ἐν Γράμμα, πρὸς ὅποιον καὶ ὅπου ἤθελε, φανερώων τὴν πατρίδα, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ὄνομα καὶ ἐπίθετόν τε. Ἐξήγει εἰς τῆτο, ἐλλόμενον διὰ τῷ Κατηχητῷ πρὸς τὴν Ἀρχήν, ὅσῃν ἔκαμε προσφορὰν, καὶ ἐτελείωνε μετὰς ἐξῆς λέξεις “Καὶ ἀφιερώνομενος εἰς τὴν ἀγάπην” σας, μίνω . . .” Ἐβαλεν ἐν Σημεῖον, τὸ ὅποιον δὲν ἔπρεπε νὰ ἴδῃ ὁ Κατηχὼν. Μὲ τῆτον ἔγραφεν ἡ Ἀρχή. Ἐπειτα ὁ Κατηχὼν τὸν ἐξηγεῖτο τὰ Σημεῖα καὶ Λόγους τῶν Συστημῶν κλπ. διὰ νὰ γνωρίζῃ τὰς Συναδελφάς. Τελευταῖον τὸν ἔβλεπε καὶ τὸ Ἐφοδιαστικόν, γρα-

φόμενον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

“ †

“ Ἐγὼ ὁ δούλος τῷ Θεῷ . . . (α) μαρτυ-
 “ ρῶ, ὅτι ὁ δέλος τῷ Θεῷ . . . (β) ἐξωμο-
 “ λογήθη εἰς ἐμὲ ὅλα τὰ ἁμαρτήματά τς, τὰ
 “ ὅποια ὡς ἁμαρτωλὸς καὶ ὡς ἄνθρωπος ἐ-
 “ πταισε. Ὑπήκσε δὲ καὶ ἔβαλεν εἰς πρᾶ-
 “ ξιν μὲ ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν ὅλας τὰς δια-
 “ ταγὰς, τὰς ὁποίας τὸν διώρισα. Διὰ τῆτο
 “ τῷ δίδω τὸ Παρὸν εἰς ἀπόδειξιν τῆς καλῆς
 “ καὶ Χριστιανικῆς διαγωγῆς τς.”

(Τπιγράφετο μὲ τὸ Σημεῖόν τς μόνον τὸ τῷ
 ἱερίως.)

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΩΝ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΩΝ.

“ Ο ρ κ ο ς .

“ Ἐνώπιον τῷ Ἀληθινῷ Θεῷ ὀρκίζομαι, ὅτι τὸν
 Βαθμὸν, τὸν ὅποιον λαμβάνω, δὲν θέλω δώσειν
 εἰς τινα τῶν Ἀδελφῶν, ὅποιον Βαθμὸν καὶ ἂν ἤ-
 ναι, εἰμὴ ὅταν λάβω τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὴν Ἀρ-
 χὴν τῶν Φιλικῶν.,,

“ Ὀρκίζομαι, ὅτι ἔχων τὴν ἄδειαν νὰ κάμνω
 καὶ νὰ προσάξω Ἀφιερωμένους καὶ Ἀδελφούς, δὲν
 θέλω τὴν μεταχειρισθῇ ποτε διὰ μερικὸν ὄφε-
 λός μς μῆτε ἐχθροπαθείας ἰδικάς μς, μῆτε θέλω
 δώσειν ποτε προσαχὰς μικροπρεπεῖς καὶ ἀτίμους·
 ἀλλὰ, τότε μόνον θέλω μεταχειρίζομαι τὴν δύ·

(α) Ἐσημειώοντο ἐν Καλογηρικῶν ὄνομα.

(β) Ἐσημειώοντο ἐπίσης τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον.

ναυτι μν, ὅταν ᾖται δια τὸ καλὸν τῆς Ἑταιρίας καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειάν της· καὶ τότε πάλιν μὲ πολλὴν ἡμερότητα καὶ γλυκύτητα „

“Ὁρκίζομαι, ὅτι θέλω προσέχει εἰς τὴν διαγωγὴν μν, δια νὰ μὴ δίδω σκάνδαλον εἰς τοὺς Ἀδελφους καὶ Συμπατριώτας. Ὁμοίως θέλω προσέχει νὰ μὴ δεῖξω, ὅτι ἔχω Βαθμὸν ἀνώτερον, δια νὰ μὴ προξηνῇται ζηλοτυπία. Θέλω προσέχει ὁμοίως νὰ μὴ βάλω τὴν ζωὴν μου εἰς κίνδυνον χωρὶς ὠφέλειαν τῆς Ἑταιρίας. Θέλω ἀποφεύγει τὰς φιλονεικίας καὶ ἔχθρας ὅχι μόνον μὲ τῆς Ἀδελφῆς, ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλως τῆς Ὁμογενεῖς μν. Θέλω φροντίζει ὁμοίως νὰ ἡμαιοῦται· ἐπειδὴ καὶ ὡς Ἀρχηγὸς Ἀφιερωμένων χρεωσθῶ εἰς τὴν Ἑταιρίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἄλλων καὶ τὴν ἰδίαν ἰδικήν μν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρέματα καὶ ἡ ἡσυχία τῶν ἄλλων. „

“Ὁρκίζομαι, ὅτι θέλω εἰδοποιεῖ τὴν Ἀρχὴν δια τὰς προσόδους καὶ διὰ τοῦν ἀριθμὸν τῶν Ἀδελφοποιητῶν ἀπὸ καιροῦν εἰς καιροῦν· ὁμοίως καὶ δι' ὅ,τι ἀξιόλογον ἤθελον ἰδεῖ, ἀκούσει, ἢ ἔπισκεπᾷ, χωρὶς ἀναβολὴν, τὸ ὅποιον ἡμπορεῖ νὰ ὠφελησῇ, ἢ νὰ βλάψῃ, τὴν Ἑταιρίαν. Θέλω φροντίζει νὰ κάμω περιγραφὴν τῆς τοῦ πν, εἰς τοῦν ὅποιον ἤθελα εὐρεθῇ· καὶ τοιαύτας περιγραφὰς δὲν θέλω ἐμπιστευθῇ εἰς ἄλλον νὰ τὰς κάμῃ, εἰμὴ εἰς ἄνθρωπον, ὅστις ἔχῃ καλὴν γνωριμίαν τοῦ τόπν, καὶ δὲν βαστᾷ πατρίαν. Τέλος, „

“Ὁρκίζομαι καὶ ὑπόσχομαι ἐκ δευτέρου, ὅτι τῆς Ὁρκεῖ, τῆς ὁποῖου ὡς Ἱερεὺς καὶ ὡς Ἀφιερωμένος ἕκαστα, θέλω φυλάττει ἀπαρασάλευτα,

ὧν πῖσος εἰς τὴν Ἑταιρίαν καὶ ὑπήκοος εἰς τὴν Ἀρχὴν αὐτῆς.,

"Εγγραφεν ἔπειτα τὸ Γράμματις εἰς τὴν Ἀρχήν, βάλλων κρυφίως τὸ ἴδιον Σημεῖον, τὸ ὁποῖον μετεχειρίσθη, ὅταν ἐγινεν Ἀφιερωμένος. "Οπισθεν δὲ τῷ Ἐφοδιασικῷ τῷ Ἀφιερωμένῳ ἐγράφετο τὸ Ἐφοδιασικὸν τῷ Ἀρχηγῷ τῶν Ἀφιερωμένων οὕτως·

"Ἀλκιβιάδης (ἢ ὁποῖον ἄλλο Ἡρωϊκὸν ὄνομα εἶχεν ὁ Κατηχῶν) Ἀρχηγὸς τῶν Ἀφιερωμένων, Στρατιώτης τῷ Ἱερῷ Λόχῳ τῆς Φυλακῆς τῷ Θυσιαστηρίῳ, μετὰ τὴν δύναμιν τῆς Ἀφιερώσεώς με, δέχομαι τὸν Ἀρισέϊδην (. . .) διὰ Σύντροφόν με εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον.,

(Ἡ Ἐπογραφή εἶδετο μόνον διὰ τῶν Σημείων τῶν Ἱερῶν.)

"Ἐπειτα ἐξηγῶντο τὰ γνωριστικὰ Σημεῖα καὶ οἱ Λόγοι τῷ Ποιμένῳ.

ΕΠΟΧΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ Ἑταιρία μέχρι τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ Α.
Ὑψηλάντου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἀπόπειραι τῷ Σκουφᾷ εἰς Μύσχαν — Ὀρκος τῶν Ἀρχηγῶν
τῆς Ἑταιρίας — Νικόλαος Ἰαλάτης καὶ Συμβάντα εἰς Πε-
τρῶπολιν — Ἀναγνωσταρᾶς, Χρυσασπάδης — Βατικιώ-
της — Ἀνθιμος Γιάζης — Σκέψεις τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἑ-
ταιρίας πρὸ τῆς καταβάσεώς των εἰς Κωνσταντινῶπολιν.

Οἱ μνημονευθέντες (α) Δημιουργοὶ τῆς Ἑται-
ρίας δὲν ἤρχησαν αὐτίς εἰς τὴν Ὀδησσὸν τὰς
ἐργασίας των ἐκ τινος συμβιβηκότος. Εἶναι δὲ τὸ-
το ἢ εἰς τὴν Μύσχαν (β) ὑποχρεωτικὴ μετὰ-
βασις τῷ Σκουφᾷ, προσκληθέντος διὰ τῆς ἐκεῖ
Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς ἕνεκα τῆς πεπτωκείας οἰ-
κίας τυ. Μ' ὅλην τῶν ἰδίων τυ ὑποθέσεων τὴν
ἀσχολίαν ἤρχησεν ὅτοι (το φθινόπωρον τῷ 1815)
τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Κατηχήσεως εἰς τὴν πόλιν
ταύτην, πρὶν ἢ γνωρίσῃ, ἂν ἦτον ἡ ἀρμοδία
ῶρα, ἴσως καὶ ὁ ἄνθρωπος· αἱ δοκιμαίαι ὅμως
ἀπίτυχον, γενόμεναι πρὸς ἐμπόρους τινας καὶ πρὸς

(α) Ἐποχ. Β', Κεφ. Γ'.

(β) Ὅπου μετέβη καὶ ὁ Τσακάλωφ διὰ ἰδιαίτερας ὑ-
ποθέσεις.

τὸν Γεώργιον Σίκερην (α) μεταβαίνοντα διὰ τῆς Μόσχας εἰς Παρίσια. Ἡ καταφρόνησις καὶ ὁ βάρβαρος χλευασμός τινων συνώδευον καὶ προσίβαλλον τὴν αἰσθαντικὴν καρδίαν τῷ Σκυφῷ (β) καὶ εἰς τὴν ἀναχώρησίν τε ἀκόμῃ.

Εἰς τὴν Ὁδησσὸν ἐπέσπευεν ἕτος περὶ τὰς ἀρχὰς τῷ 1816. Παρηγορεῖται ἀπὸ τὸν Ἀναγνωστό-
πυλον εἰς τὰς δυσ παρεσκέϊας τε. Καὶ οἱ δύο ἕτοι
μείλλουν ἤδη νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν τολμηρὰν ὑ-
πόθεσιν των (γ), ὀρκισθέντες τὸν ἀκόλουθον
Ὅρκον (δ).

(α) Οἱ Σεκεραῖοι κατάγονται ἐκ τῆς Τριπολιτσᾶς. Τὸν Γεώργιον συνιστῶν (1821) ὁ Κοραΐς πρὸς τὸν Δ. Ὑψηλάν-
την, δὲν εἰδίσασε νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτολεξεῖ “νέον εἰς τὴν ἡ-
λικίαν, ἀλλὰ γέροντα εἰς τὸν νῦν.”

(β) Ὁ Σκυφῷς ἐστερήθη πολὺ τὴν ὑπόληψίν τε εἰς τὴν
στάσιν, τῷ ὁποίῳ μετῆρχετο ἐμπορίῃς. Ἐντεῦθεν ἐθεωρεῖτο ὡς
ἀγύρτης.

Ἦτον ἄνθρωπος ἀπλῆς, ἀλλὰ μὲ πολλὴν εὐαίσθησίαν καὶ
πατριωτισμόν. Εἶχε διαδεδῖν εἰς τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὰ μη-
χανουργήματα· ὅχι ὅμως καὶ ἀνάλογον ἐπιτηδεύοιτητα.

Ζήτει καὶ εἰς τὸ Κεφ. Β'.

(γ) Ποῖος δὲν ἠθέλε τὴν ὀνομάσει πάρα τολμηρὸς καὶ ὡς
πρὸς τὴν ιδιότητά των καὶ ὡς πρὸς ἐκείνην τῷ Ἐθνεῖ· ὁλοκληρῶς
τὴν δυστυχίαν, ἐνῶ δὲν ἐσυμβουλευόντο ἤδη τὰς δυνάμεις των,
ἀλλὰ τὸ θάρρος τῷ τυφλῷ ἐνθουσιασμῷ; Ὁ Ἀναγνωστόπουλος
ἔκαμε συνεχεῖς πρὸν τὸν Σκυφῶν τοιαῦτα παρατηρήσεις· τῷ-
τε ὅμως ἐφαίνεται ὁ ἐνθουσιασμός αὐξάνων μᾶλλον ἀπὸ τὴν ἀ-
κραν πρὸς τὴν ἐμπορίαν δυσπαρέσκεϊάν του. Ἦτον ἀνυπόμονος
διὰ τῷτο νὰ τὴν δείξῃ, ὅτι δὲν εἶναι εὐτυχής, ὅς τις ἐχρηρή-
ματα, ἀλλ' ὁ ἐλεύθερος· καὶ ἀνώτερος τῷτο ἐκεῖνος, ὅστις ἐ-
περγήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τε.

(δ) Εἶχον ἐπὶ τῆς τραπέζης ἓν πιτάκιον καὶ ἐπὶ τῷτε ἓν
μαχαίριον. Ὁρθεῖσι ἐκράτην ὁ καθείς μὲ τὴν ἀριστερὰν ἓν πο-

“Ὀρκιζόμεθα ὡς τίμιοι ἄνθρωποι: ὡς ἄνθρω-
 “ποι, οἱ ὅποιοι δὲν κινέμεθα ἀπο κανέν ἄλλο
 “αἰσθημα, εἰμὴ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν
 “τῆς ταλαιπώρου Πατρίδος μας, ἵνα συντρίεω-
 “μεν μὲ τὸν νοῦν, μὲ τὴν καρδίαν καὶ μὲ τὸ
 “σῶμά μας εἰς τὴν Ἐλευθερίαν τῆς, μὴ ποθίμε-
 “νοι μήτε πῦρ, μήτε σίδηρον, μήτ’ ὅποιανδῆ-
 “ποτε βάσανον ὡς ἀπο μέρες ὑτινοσδήποτε, ὅς
 “τις ἤθελε τολμήσει νὰ μᾶς ἀποκόψῃ ἀπὸ τὴν
 “ἱερότητα τῆ σκοπῆς μας. Οἱ κόποι καὶ ἀγῶνες
 “θελὺν λογιζέσθαι ὡς μηδὲν ὡς πρὸς τὴν ἀπό-
 “φασίν μας. Ὅτι δὲ ἤθελεν εἶναι μυσικὸν με-
 “ξυ ἡμῶν, τὺτο ἐπ’ ὑδεμιᾷ περιστάσει δὲν ἔμπο-
 “ρεῖ νὰ κοινοποιηθῇ εἰς ἄλλον, ἂν ἐκ συμφῶντος
 “δὲν ἐγκριθῇ ἢ κοινοποιήσῃς τε. „

“Ὀρκιζόμεθα δὲ πρὸ πάντων, ὅτι μεταξὺ ἡ-
 “μῶν καὶ τῶν τυράννων τῆς Πατρίδος μας τὸ
 “πῦρ καὶ ὁ σίδηρος εἶναι τὰ μόνα μέσα τῆς διαλ-
 “λαγῆς καὶ τίποτ’ ἄλλο. „

“Ἐκ τῆ ἐναντίου δὲ καὶ ἤθελεν ἀναιρίσωμεν
 “τὴν ἱερότητα τῶν χρεῶν μας, κινέμενοι ἀπὸ
 “αἰσχροκέρδειάν τινα, ἢ διελίαν, ἢ ἄλλην ὅποι-
 “ανδῆποτε αἰτίαν, τὸ ὄνομά μας νὰ παραδιδε-
 “ται εἰς τὸ αἰῶνιον ἀνάθεμα καὶ εἰς τὴν κατὰ-
 “ραν τῶν Ὀμογενῶν μας· τὸ αἷμά μας νὰ χυ-
 “θῇ, ὡς χύνεται αὐτὴν ταύτῃ τὴν στιγμήν ὁ
 “οἶνος ἑτος (α). τὸ δὲ σῶμά μας μὴ ἀξιούμε-

τήριον οἷον, τὴν δὲ δεξιὰν εἶχον ἐπὶ τῆς καρδίας των ὀρκι-
 ζόμενοι.

(α) Ἐχυσαν καὶ οἱ δύο μέρος τῆ οἷου ἐπὶ τῆ ἑξέως.

“νον ταφῆς, νὰ γίνῃ βορὰ τῶν θηρίων καὶ τῶν ὀρνέων. Ἀμὴν.», (α)

Ἐκτοτε ἀπεφάσισαν νὰ δέχωνται προσηλύτες, καθ' ὅσον ἐσυγχώρει ἡ κατάστασις τῇ ἔργῃ των. Τῆτις ἡ τελειότης ἀνεβάλλετο ἀκόμη. Ὁ Ἀνθιμος Γαζῆς περιεμένετο εἰς τὴν Ὁδησσόν, καὶ πρὸς τοῦτον ἐσκόπευον νὰ παρασῆλθωσιν οὔτοι πλήρη τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν σκοπὸν των, ἐλπίζοντες βεβαίαν τὴν ἐκ μέρους του συνδρομὴν, ἕνεκα τῆς πείρας καὶ τῶν γνώσεών του, εἰς τὴν διαρρύθμισιν ἑνὸς Ὁργανισμοῦ πλέον καταλλήλου. Περιεμένετο συγχρόνως καὶ ὁ Τσακάλωφ ἐκ τῆς Μόσχας. Ἐντοσύντῳ ὁ Ἀναγνωσόπουλος δέχεται εἰς τὴν Ἑταιρίαν τὸν σχετικόν του Ἀθανάσιον Σέκερην, εἰς τὴν οἰκίαν τῇ ὁποίᾳ εὗρον ὅλην τὴν προαιρετικὴν ὑποδοχὴν ἀκολέθως καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Σκυφᾶς.

Νέα περίσασις παρῃσιάζεται ὑπὸ οἰωνοὺς ἐπίσης καλοὺς καὶ κακοὺς. Εἰς τὴν Ὁδησσὸν φαίνεται Νικόλαός τις Γαλάτης (Ἰθακήσιος), φιλιωθείς μὲ τὸν Σκυφᾶν κατὰ πρῶτον καὶ ἔπειτα μὲ τὸν Ἀναγνωσόπουλον. Κηρυττόμενος ὡς συγγενὴς τῷ Κόμητις Γιαποδίστρια, διεφῆμιζε τὴν ὁσονῆπῳ ἄφιξίν του εἰς τὴν Πετρέπολιν ἕνεκα σημαντικῶν ὑποδείξεων. Ὁ Σκυφᾶς, αἱ πράξεις τῇ ὁποίᾳ ἐσυντροφεύοντο ἀπὸ τὸ εὐαπάτητον, ἐπρόσιξεν, ὡς ἦτον ἐπόμενον, εἰς τοῦτον, καὶ τὸν δέχεται εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Τὸ σφάλμα τοῦτο διαδέχεται ἀμίσως ἄλλο ἀνοικονόμητον. Ὁ

(α) Ἀσπασθέντες ἔπινον τὸ ὑπόλοιπον τῇ οἴνῃ, καὶ ὑπέγραφαν τὸν ὄρκον.

Σκουφᾶς φανερῶναι πρὸς τὸν ἴδιον πλαγίως πως τὰ περὶ τῆς Ἀρχῆς (α). Εἶναι περιττὸν τὸ νὰ ἐξηγηθῇ τις ἐπὶ τῶν ὑποσχίσεων, ὅσας ἔδιδεν ὁ

(α) Ὁ Γαλάτης, γενόμενος ἑταῖρος, ἔδειξεν ἀπαραδειγματίστον ἐνθουσιασμόν, τὸν ὁποῖον ὑπεστήριξε τὸ παρρησιασικὸν καὶ τολμηρὸν πνεῦμα. ῥέοχετο ὡς κατορθωτὰ ὅχι μόνον τὰ δύσκολα, ἀλλὰ καὶ τὰ φύσει ἀκατόρθωτα. Παρόμοιαι ὑποσχίσεις ἐκλόνισαν τὴν ἀπαλὴν καρδίαν τῷ Σκουφᾷ ὅς τις τὸν ἐξηγήθη ἀπαντῶν εἰς ἐρωτήσεις τινας περὶ τῆς Ἀρχῆς, ὅτι

“Ἡ Ἀρχὴ εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὴ τὸν ἔκαμε συμμέτοχόν της, διὰ τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ἱμπιστοσύνην καὶ ἐνδερμον ἐκδούλυσιν. Εἶσαι λοιπὸν (ἀποτίνεται πρὸς τοῦτον) εἰς περίστασιν τοῦ νὰ τρέξης τὸν ἴδιον δρόμον· καὶ ἐξήρηται ἀπὸ σὲ τὸ νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὴν ὁλομέλειαν της, ἢ ὅχι...”

Αὐτὰ ἐξεφράσθη ὁ Σκουφᾶς κατάξηρα. Ἀλλ’ ὁ Γαλάτης, ὅπως καὶ ἂν τὰ ἐθεώρησε κατ’ ἀρχάς, δὲν ἤργησε μετ’ ὀλίγον νὰ ἐμβτεύσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἐγινε δὲ ὁ πρόξενος τῆς μεγαλητέρας καὶ ἐντὸς τῆς Ῥωσσίας καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνυποληψίας τοῦ Συστήματος, κηρυττομένου ὡς ἀγρυπτικοῦ.

Ὁ ἴδιος Σκουφᾶς. Θέλων νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὰς συνεχεῖς περὶ τῆς Ἀρχῆς ἐρωτήσεις τοῦ Α. Σέκερη, μετεχειρίσθη ἄλλο πνεῦμα, ἐξηγηθεὶς πρὸς τοῦτον, ὅτι “ἡ καταγωγή της εἶναι πρὸς τὰ βαθύτερα τῆς Ῥωσσίας· καὶ ὅτι ἐριδομένη αὕτη εἰς τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὸν πατριωτισμὸν του, ἐνέπιστεύθη νὰ τὸν παραδεχθῇ ὡς ἐν Πέλος. Ἀλλὰ, πρὸς Θεόν! (τὸν προσθέτει,) πρόσαιε, μὴν ἐκστομίσῃς τοῦτο εἰς κανένα. Ὁ Σέκερης ἠρώτησεν, ἂν ἤξεύρῃ τι περὶ αὐτῆς ὁ Ἀναγνωστόπουλος. Ὁ Σκουφᾶς ἠρνήθη παρατηρῶν· “Ἐύρρεται τὰ τοιαῦτα εἰς καθένα;” Ὁ Ἀναγνωστόπουλος ἠθέλησεν ἀκολούθως νὰ δοκιμάσῃ εὐφύμως πως τὸν Σέκερην περὶ τοῦ φρονηματός του ὡς πρὸς τὴν Ἀρχὴν· παρετηρήθη δὲ, ὅτι ἐκρυπτεν οὗτος τὴν δόξαν διὰ τὸν ἑαυτὸν του.

Εἰς παρόμοιαν ὑπέτασε περίστασιν ὁ Σκουφᾶς εἰς τὴν

Γαλάτης περί μεγάλων πραγμάτων. Οἱ πατέρες, ἰνδύμενοι τὸν θώρακα τῆς ὑποκρισίας, μεταμορφώουσι τὸ πνεῦμά των, καθὼς οἱ πολυπόδες τὸ χρώμα των.

Ἐφωτισμένος τοιούτῳ τρόπῳ κινεῖ εἰς τὴν Περύπολιν. Τὰ πάθη ἐκεῖνα, ὅσα γεννῶνται ἀπὸ τὴν μεταξὺ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν ἀνισότητά, σέρνῃσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς μεγαλητέρας παραδρομὰς καὶ ἀγοπίας. Τοιοῦτος δεῖκνυται ὁ Γαλάτης εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν. Ἐπιβρίπῃς καὶ εἰς τὸ καλὸν καὶ εἰς τὸ κακὸν ἐπίσης, κενόδοξος καὶ ὀχθαλίνωτος ἀπὸ τὸ ὀρμητικόν τε πνεῦμα, δὲν ἀφῆκε τίποτε, ἀπ' ὅσα ἰδύναντο τὰ ῥιψοκινδυνεύσῃσι βιβραίως τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπαρξίν τῆς ἀρτιπαγῆς Ἑταιρίας. Ἐκτείνει, ὅπου ὑπάγει, τὴν προσηλύτους· κατηχεῖ τὸν γηραιὸν Ἠγεμόνα Α. Μαυροκορδάτον (τὸν Φυρραῖον) καὶ πολλὰς Μεγαλειπόρους, καὶ ἱμπνέει σίβας ἐνταυτῷ καὶ ἐκπληξιν εἰς ὅλους. Ἐνῶς τοῦ ἐνὸς μέρους ἐκήρυττε τὸν ἑαυτὸν τε **Πρόμηθεα** τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος (α) σπρώχνεται ἐκ τοῦ

σχαν καὶ μὲ τὸν Ἀντώνιον Κοιμζόπουλον (Φιλιππουπόλιν). Εἶναι δὲ παρατηρητέαι αἱ ἀντιφάσεις τῶν ἐξηγήσεων τῶν. Τὸν Γαλάτην ἔστυρεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅθεν δὲν ἤμπορει οὗτος, οὐδὲ ἐγνώριζε, νὰ συνάψῃ τίποτε. Τὸν Σικερινὸν εἰς τὰ ἐνδόξεα τῆς Ρωσσίας, ὅπου ἦτον ἀδύνατον εἰς αὐτὸν τὸ νὰ διακρίνῃ τι, εἰ μὴ ὑπὸ ἀφηρημένης ἰδέας κτλ. Ἐνταῦθα ἐγεννήθη ἡ ἀκατανόητος Περυχοποιὰ τῶν δημιουργῶν προσώπων τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας.

(α) Εἶπε μάλιστα, ὁρμώμενος ἀπὸ τὸ ἀλλόκοτόν τε πνεῦμα, πρὸς μίαν ἱταίραν, ὅτι ἰστάλη ἀπὸ τινος πάθους ἄνθρωπων ὡς Πρέσβυς τοῦ Ἑθνεύς.

ἄλλῃ ἀπὸ τὴν ἀτίθασσον κενοσπεδίαν τε καὶ εἰς τὴν ιδίαν τοῦ νὰ κατηχήσῃ τὸν Καποδίστριαν· ἀλλ' ὕτος τὸν θεωρεῖ, καὶ τῷ διακόπτει τὴν παράλογον ὁρμὴν λέγων· “Εἶσαι νέος, καὶ πηδᾷς, “ὅπν καὶ ὅπως δὲν πρέπει.,,

Ἐντοσέτω ἡ Ῥωσσικὴ Κυβέρνησις ὑποπτεύουσα εἰς τὴν διαγωγὴν τούτου ἐπιφοβὸν συνωμοσίαν, κρατεῖ ὑπὸ φύλαξιν, 1816, καὶ αὐτὸν καὶ ὅλῃς τῆς εἰς τὴν Πετρῆπολιν παρεπιδήμους Ἑλλήνας. Τὸ πᾶν ἤδη ἐφαίνετο ἐν ἡρεμίᾳ, ὅτε παρόμοιόν τι, ὅσον ἀνέλπισον, τόσον περίεργον, συμβὰν ταραττεῖ τῆς Ἑλλήνας, καὶ ὑποβάλλει τὰ πνεύματα ὅλων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν πλέον ἐπίμονα ἔρευναν τῆς ἀληθῆς αἰτίας. Σπείρονται φῆμαι πολυειδεῖς. Κατ' εὐτυχίαν αἱ σφραχισθεῖσαι ἀλληλογραφίαι τῶν συλληφθέντων δὲν ἔδοσαν τὴν ὕλην ὑπονοίας ἐπικινδύνου. Οἱ ἄλλοι ἀπολύονται· ἀλλ' ὁ Γαλάτης ἀποβάλλεται ἔξω τῶν συνόρων, καὶ διατάσσεται νὰ προσέχῃ τῆς τὴν δ'αγωγὴν ὁ Πιν, Πρόξενος τῆς Ῥωσσίας εἰς τὸ Βεκερέσιον καὶ Ἰάσιον (α).

Κατὰ τὴν ιδίαν ἐποχὴν ἦλθον εἰς τὴν πόλιν τῆς Ὀδησσοῦ Πολεμικοὶ τιτεις Ἑλλήνες, διευθυ-

(α) Τὸ μετέπειτα ἱστορικὸν τούτου ζητεῖ Κεφ. Δ'.

Ὁ Σκουφᾶς, συναισθανόμενος τὸ βάρος τοῦ σφάλματός τε, δὲν ὡμολόγησε πρὸς τὸν Ἀναγνωστόπουλον τίποτε, εἰμὴ μετὰ δεκαμηνίαν. Ἀλλ' ἓνας συλλογισμὸς ἀσυνήθης καὶ μία σιωπὴ βαθεῖα τὸν ἐπρόδιδε πάντοτε. Φαίνεται, ὅτι ἡμελλε νὰ διαδεχθῇ τὴν λύπην αὐτὴν τῆς καρδίας του μία ἄλλη παρομοίας σχεδὸν φύσεως, διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν θάνατον, καθὼς ὁ ἴδιος ἔλεγε. Θέλομεν ἐξηγηθῇ καὶ περὶ τῆς δευτέρας εἰς τὸ Κεφ. Β'.

νόμεινοι εἰς τὴν Πιτρύπολιν. Ἦσαν οὗτοι ὁ Ἀναγνωσαρᾶς (α), Ἡλίας Χρυσοσπάθης καὶ τῆς Παναγιώτης Δημητρακόπουλος (Μανιάται). Σκοπον εἶχον νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον μίσον τῷ Καποδίστρια ἀντιμισθίαν τινα, ὅσων ἐπρ'σφieron εἰς τὴν Ἑπτάνησον δαλείσειων ὑπὸ τὴν Ρωσικὴν Διοίκησιν τῷ 1806 (β). Μὲ τέττες γνωρίζεται ὁ Ἀναγνωσόπουλος, ὅστις προβλέπων, μὲ ὁποῖον ἔτοι ἐπρεπε νὰ δεχθῶσιν ἐνθυσιασμόν τὸ Μυσήριον, ὡς φυσικοὶ ἐχθροὶ τῶν Τούρκων, ἤρχησε νὰ τοὺς κατηχῇ εἰς τὴν Ἑταιρίαν· ἄλλα περιστάσεις τινες ἐζήτησαν τὴν προσωρινὴν ἀπεσίαν τε ἀπὸ τὴν Ὀδησσόν, καὶ ἔτις ὁ Σκουφᾶς ἔδωκε τὸ τέλος τῆς κατηχήσεως. Αὐτοὶ ἐφαντάσθησαν μάλιστα τὴν ὑπόθεσιν ὡς ἐπιχείρημα πλάγιον τῆς Ρωσσίας. Ὁ Ἀναγνωσαρᾶς ἔδιδε τὴν πλέον ἐξαίρετον πίσιν καὶ τιμὴν εἰς τὸν Ἀναγνωσόπουλον. Ὅλοι δὲ συμφωνήσαντες νὰ ἐνταμωθῶσιν εἰς Κωνσταντινέπολιν μετὰ τῷ Σκυφᾷ καὶ Ἀναγνωσοπούλῳ, ἀνεχώρησαν πλήρεις εὐχαριστήσεως εἰς τὴν Πιτρύπολιν.

Ὁ Ἀναγνωσόπουλος, μεταβάς, ὡς εἶπομεν ἅ-

(α) Τελεγράφειτο οὗτος Ἀναγνώστης Παπαγεωργίου. Κατήγετο ἀπὸ τὴν Ἰολιανὴν τοῦ Διωνταρίου (Ἐπαρχίας τῆς Γέλοποννήσου). Ἦτο γέρων πολὺπειρος. Ἐπὶ ῥῆξεν ἕνας τῶν σημαντικῶν Καπετανίων Κλεπτῶν τῆς Χερσοννήσου, σύντροφος τοῦ γνωστοῦ Ζαχαριᾶ.

(β) Εἰς τὸ ἴδιον διενέοντο μέρος διὰ τὴν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ Χριστόφορος Περραιβός, ἐπίσης γέρων πολυπαθὴς καὶ πολὺπειρος· καὶ ὁ Ἰωάννης Φαμακῆς Ὀλύμπιος, περίφημος ἀντάρτης κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων.

νωτέρω, εἰς τὸ Ἰσμαήλιον, παρέλαβεν εἰς τὸ Σιῶ-
τημα τὴν ἐκεῖ ἐπισημοτέραν Ἑλληναν: δηλονότι
τὸν ἀξιωματικὸν Παππαδόπουλον (Καλαματη-
ρὸν), τὸν Βατικιώτην (α) καὶ πολλοὺς Μεγα-
λειπόρους.

Ἐντοσούτῳ ἔρχεται ἀπὸ τὴν Βιέννην εἰς τὴν
Ὁδησσὸν ὁ Α. Γαζῆς. Ὁ Σκυρᾶς τὸν πλησιάζει
καὶ τὸν ἐμιλεῖ ἰδιαίτερος. Τὸν ἀπαντᾷ ὁ
Γαζῆς “Σκυρᾶ! Σεῖς εἶσθε νέοι· καὶ κάμετε κα-
“λὰ ν’ ἀφήσητε ἡμᾶς τὴν γέροντας, διὰ νὰ ἀκο-
“λυθῇσωμεν τὸ σάδιον τῶν Φώτων.” Πικρᾷ τι,
“περὶ τῶ ὁποῖον μὲ προβάλλετε· ἄλλα δὲν εἶμαι
“σύμφωνος, μολονότι δὲν εἶμαι καὶ ἐναντίος.” (β)

(α) Ὁ Βατικιώτης ἦτον Ἀρχηγὸς ὅλων τῶν Βουλγάρων,
συμποσούμενων εἰς 14,000 περίπου. Εἰδοποίησεν ἐκ πλαγίου
τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Σώματος τούτου,
καὶ ἦτον ἀμεταθέτως ἐτοιμος τῷ νὰ τειναχθῇ ἔξω εἰς τὴν πρῶ-
την ρῆξιν τοῦ Πολέμου μ’ ὅλον τοῦ τὸ Σῶμα. Ἀλλὰ κακὸς
δαίμων τοῦ ἀφαιρῇ μετέπειτα τὴν ζωὴν (εἰς τὸν εικοστὸν ἑ-
βδομον χρόνον τῆς ἡλικίας του), κατ’ ἣν ἐποχὴν ἐπέστρεφεν
ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν εἰς τὴν Μόσχαν.

(β) Ὁ Γαζῆς δὲν ἰδέχθη τὴν συμμετοχὴν του, ἢ ὡς
φρονιματισμένος ἄλλως περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους τς,
ἢ ὡς ἐξογκωθεὶς ἀπὸ τὰς ὑπὲρ τὸ δέον περιποήσεις τῶν ἑμ-
πόρων τῆς Ὁδησσοῦ. Δὲν εἶναι δὲ παράδοξον, ἂν ὁ Γ. Σέ-
κερης, διαβαίνων τὴν Βιέννην, ἐκύστησεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ
τὴν ἀνυποληψίαν τοῦ πράγματος.

Μολοντούτο ὁ Σκυρᾶς καὶ οἱ Συνεργοὶ του εἰδοποίησαν
πρὸς τοὺς ἑταιριστὰς τῆς Ὁδησσοῦ καὶ ἄλλων τόπων τὴν πα-
ραδοχὴν τοῦ Γαζῆ. Ἐνεκρίθη τὸ μέτρον τοῦτο, ὡς συντεῖ-
νον πολὺ εἰς τὴν ὑπόληψιν τῆς ἑταιρίας διὰ τὴν περὶ τὸν
Γαζῆν ιδίαν τῶν ἀνδρῶπων.

Οἱ ἴδιοι Ἀρχηγοὶ ἔλαβον διῡτερον μέτρον. Ὁ Τσακάλωφ

Μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Πήλιον Ὅρος, τὴν Πατρίδα τε, διὰ τὰ συστήσῃ τὴν Σχολὴν, περὶ τῆς ὁποίας προανεφέραμεν (α).

Αἱ προηγηθεῖσαι ἀποτυχίαι τῷ Σκευᾷ εἰς τὴν Μόσχαν, τὰ μετέπειτα δεινὰ συμβάντα τῷ Γαλάτῃ, ἡ ἀποποίησις τῷ Γαζῇ καὶ ἄλλα, ὅσα παρακολουθεῖν ἐπιχειρήσεις παρομοίας, διαχύεντες αἰσθίαν ἀρκετὴν εἰς τὸ πνεύματων μνημονευθέντων Πρωτενεργῶν τῆς Ἑταιρίας. Δὲν δειλιοῦν μεολυνέτο, ἀποφασίζοντες τὴν σύντονον καταβάσιν των εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν εἶχον τὸν σκοπὸν τῷ τὰ συγκεντρώσωσιν ἀμέσως τὴν Ἑταιρίαν εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν. Ἄλλ' ἴδον μετέπειτα, (καὶ δὲν ἠπατήθησαν διόλου ὡς πρὸς τὸτο,) ὅτι ἡ πρόοδος τῆς ἡδύνατος νὰ ἐνεργηθῇ εἰς ἓνα τρόπον, ὅπως ἡ πολιτικὴ Διοίκησις διὰ τὴν ληθαργίαν τῆς, ἡ σωρεία τῶν ὑγιῶς μέρες τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ δύναμις τῶν σχέσεων ἐμ' ἄλλον, ἀμιλλώμενα τρόπον τινα, νὰ χορηγήσωσι τὰς μεγαλητέρας εὐκολίας. Ἐκρινον τέλος πάντων, ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τῷ μέτρῳ τῷδε δὲν διεκινδύνευεν ὁλόκληρον τὸ ἔθνος εἰς ἐνδεχομένην τινα ἀνακάλυψιν (β). Θίλομεν δὲ ἴδῃ, ὅτι μετὰ τῆς 363

παρακολουθεῖ τὸν Γαζὴν μέχρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διὰ τὰ ἠμπορέσῃ νὰ τὸν πείσῃ καὶ ἐκτὸς τῆς Ῥωσσίας. Ἄλλ' ἔμεινεν ἀτελεσφόρητον καὶ τοῦτο. Ὁ ἐπιφορτισμένος τὴν ἐκτέλεσιν του (Τσακάλωφ), δὲν τολμᾷ τὸ παραμικρὸν, καὶ μεταβαίνει εἰς Σμύρνην.

(α) Ἐποχ. Β', Κεφ. Γ'.

(β) Ἐμπορὺν ἔτοι νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς τὴν Πίανην, ἢ εἰς κανὲν ἄλλο μέρος τῆς Πελοποννήσου, ἢ εἰς κανὲν Ἰόναν τήρησιν τῆς Στερίας. Σκεπτόμενοι ὁμως ἐπὶ τῶν προτέρων συμ-

χρόνους τῆς ἀλώσεώς της ἡ Κωνσταντινούπολις μέλλει νὰ κατασθῇ τὸ Ἀμφικτυονικὸν Συνέδριον τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας καὶ τὸ ἐνθυσιαῶδες ὄργανον μεγάλωνπραγμάτων.

Πρὸ τῆς ἐξόδου ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν ἐφοδιάζονται ἔτσι μὲ τὰς ἀκολούθους σκέψεις.

Α'. Ἡ μετάβασις των νὰ μὴν ἔχῃ τελικὸν σκοπὸν τὴν ἀμεσον ἑναρξιν τῆς Κατηχήσεως, πρὶν ἢ παρατηρηθῇ ἐκ τῆ πλησίον τὸ Ἔθνος, ἂν ἦναι ἐπιδεκτικὸν τῶν πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν του μέτρων, καὶ δὲν στερῇται τὰ περὶ τὴ πρώτη βήματος χρηματικά μέσα.

Β'. Νὰ ἐξετασθῇ ὁ πληθυσμὸς τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στεριᾶς, τὸ ποσὸν τῶν ἐνόπλων, ἡ κατάστασις τῆ Ναυτικῆ εἰς τὸ Αἰγαῖον, καὶ ποῖον δύναται νὰ ἦναι τὸ προσφορώτερον, ὡς εἰς τῆς Ἐπαναστάσεως, μέρος.

Κατὰ τὸν ἴδιον λόγον νὰ ἐξακριβωθῇ καὶ ἡ κατάστασις τῶν Τέρκων τῆς Ἑλλάδος.

Γ'. Ἀλλὰ εὖρωσι συνάδοντα μὲ τὸν σκοπὸν των ὅλα ταῦτά, νὰ βαλθῶσιν εἰς τὴν δυνατὴν ἐνέργειαν, καὶ ἐφοδιαζόμενοι ἀπ' ὅλας τὰς πληροφορίας νὰ ζητήσωσι τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἐπα-

βάντων, ὅτι οἱ Τέρκοι ἔλαβον τὴν αἰτίαν τῆ νὰ ἐξολοθρευθῶσιν ὁλοκλήρως λαὸς διὰ τὰς ὑποψίας των, ἡ ἕνεκα τοιούτων ἀνακαλύψεων, ἀπεφάσισαν τὴν Κωνσταντινέπολιν αὐτὴν, ὡς τὸν ἀρμοδιώτερον τόπον. Τοις τοτρόπως δὲ, ἂν ἀνεκαλύπτετο ἡ ὑπόθεσις, μήτε ὁ λαὸς της, μήτε τὸ ὑπόλοιπον Ἔθνος ἤθελεν ὑποφέρει. Ἡ Τερρική Ἐξουσία δὲν ἐπώπτενέ ποτε τὴν Ἐσθιδραν της· πάντοτε δὲ τὰς ἄλλας τόπες.

ναστάσεως. Δοθείσης δὲ τῆς ἀποτυχίας των, καὶ
διαλυθῶσιν εἰς τὰ ἴδια (α).

(α) Ἡ διάλυσίς των εἰς περίεσιν τοιαύτην δὲν ἦτο δύσ-
κολος διὰ τὸ ὀλιγάριθμον τῶν Προσηλύτων. Ὅλοι ὅτοι μό-
λις ἀνέβαινον μέχρι τοῦδε τῆς 30· οἱ περισσότεροι μάλιστα ἀ-
νήκοντες εἰς τὸ σύστημα ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐλ-
πίζεν ὅλα ἀπ' ἄλλης, ἀγαπῶντες, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον,
"Καὶ τὴν κριλίαν γεμάτην, καὶ τὸ ἀρνὶ ἀκέραιον."

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Κατάβασις τῷ Σκυφᾷ καὶ Ἀναγνωστοπόλεως εἰς Κωνσταντινοῦ-
πολιν — Παναγιώτης Σέκερης — Ἀσημάκης Κρακίδας —
Ἑμμανὴλ Ξάνθος — Ἀποστολὴ τῷ Λευιώτῃ εἰς Ἰταλίαν
— Ἀποβίωσις τῷ Σκυφᾷ. Χαρακτὴρ τῆς — Σφραγὶς τῆς
Ἀρχῆς — Ἀποδοχὴ τῷ Σέκερῃ εἰς τὴν Ἀρχὴν — Ἀπο-
στολαὶ τῷ Ἀναγνωσταρᾷ, Χρυσοσπάθῃ καὶ Φαρμάκῃ εἰς
Πελοπόννησον, Μάνην καὶ Στερεάν — Κουντουριώτης —
Πρόοδος τῆς Ἑταιρίας εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὴν
Στερεάν — Λεώντιος. Ἀλῆ Πασσᾶς. Μάνθος — Παππᾶ
Μόσχος — Κόνσολοι Λεβαδείας — Λασπᾶς — Ἀποστολὴ
Ἐπατῆρος εἰς Αἴγυπτον καὶ Συρίαν — Κατήχησις τῷ Πα-
τριάρχῃ Ἀλεξανδρείας.

Η ἰσθμιαὶ τῶν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἐνεργειῶν τῆς
Φιλικῆς Ἑταιρίας ἰσχύει ἐπίσης τὸ περίεργον ὄμ-
μα τῷ παρατηρητῷ. Δι' αὐτῆς θίλει τεθῆ εἰς σά-
σιν τῷ νὰ διακρίνη ὅτος ἐναρχίστερον πᾶν, ὅ,τι
συντείλεισιν εἰς τὴν πρόοδόν της, καθὼς καὶ τὰ
αἷτια, ὅσα ἤρχησαν ἐν τῷ μίσῳ τόσων ἀγαθῶν
οἰωνῶν νὰ ἐπαπειλῶσι τὴν ἐπιστροφὴν της.

Ὁ Σκυφᾶς καὶ ὁ Ἀναγνωστοπούλος ἀναχωρεῖ-
σιν αἰφνιδίως ἐκ τῆς Ὀδησσῆς, καὶ φαίνονται με-
τὰ παρέλευσιν τινος καιρῆ εἰς τὴν Κωνσταντι-
νούπολιν κατὰ τὰ τέλη τῷ Μαρτίῳ, 1817. Κατοι-
κήσαντες εἰς τὸ Ἀρναούτκιοϊν, κωμόπολιν Δυ-
τικὴν τῷ Θρακικῷ Βοσπόρῳ, δὲν ἔκαμον ἄλλο
ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς, ἀλλ' ἔγραψαν μόνον τὸν εἰς
Σμύρνην Τσακάλωφ νὰ προφθάσῃ τὸ ὀγλιγω-
ρότερον, καὶ συνῆρραπτον τὰ ἐτι ἀσύρραπτα τε-
τράδιά των.

Παρατηρηταὶ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Κωνσταν-

τινὲς πόλεως, ἐπλησίαζοι καποτε ὁ μὲν Ἀναγνω-
στόπουλος εἰς τὸν Π. Σίκερην, ὁ δὲ Σκεφᾶς εἰς
τὸ κατὰστημα τῆς Λεμονιῆς Παλαιολόγου, ὅπου ἐ-
γγραμμάτευεν ὁ Ἐμμανυὴλ Ξάνθος (Πάτριος).
Οὕτω δέχονται εἰς τὴν Ἑταιρίαν ὁ μὲν Σκεφᾶς
τὸν Ξάνθον, ὁ δὲ Ἀναγνωστόπουλος τὸν Σίκε-
ρην. Ὁ πρῶτος ἐκτὸς τῆς Γράμματος τῆς Καθιε-
ρώσεως δὲν συνεισφέρει τίποτ' ἄλλο, ὡς γερού-
μενος· ὁ δὲ Σίκερης 10.000 γράφια Τυρκικὰ, τὰ
ὅποια ἐφύλαττεν ὁ Κατηχητὴς τῆς εἰς παρακατα-
θήκην ἱερὰν, διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἀ-
νάπτυξιν τῶν πρώτων ἐνεργειῶν τῆς Ἑταιρίας
ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος (α).

Ὁ Σίκερης κατήχησε τὸν Σπυρίδωνα Μαυ-
ρον· ἕτος ἄλλος· καὶ πάλιν ὁ Σίκερης τὸν Κυμ-
πάρην, ἄλλος Μεγαλειπόρος καὶ διαφόροι Πλει-
άρχες τῶν νήσων τῆς Αἰγαίης καὶ τῆς Ἰονίης. Ὁ
Ἀναγνωστόπουλος δέχεται συγχρόνως τὸν μεγα-

(α) Ὁ Ἀναγνωστόπουλος, προβλέπων περιστάσεις τινάς,
περὶ τῶν ὁποίων θίλκεται ἐξηγηθῆ ἄλλῃ, ἐφρόντισε νὰ προ-
λάβῃ τὸν Σίκερην, παρακινῶν νὰ διευθύνῃ τὴν συνδρομὴν
αὐτὴν πρὸς τὸν εἰς Ὀδησσὸν Ἀδελφόν τε, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ
εἰς τὸν δέοντα καιρὸν. Ἀλλ' ὁ πολῦτιμος ἕτος Ἕλληνας σιωπᾷ
τότε, καὶ πρὸς τὸ ἐσπείρας ἀποπέλει τὴν, περὶ ἧς ὁ λόγος, πο-
σότητα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ἀναγνωστοπούλου. Ὁ Σκεφᾶς ἐρω-
τᾷ τὸν φίλον τε, τί εἶναι αὐτά; Εἶναι ἡ συνεισφορά τῆς Σί-
κερης, ἀποκρίνεται ὁ Ἀναγνωστόπουλος. Τότε καὶ οἱ δύο ἐπί-
στευσαν τὴν μέλλουσαν πρόοδον τῆς ἐπιχειρήσεώς των ὅχι διὰ
τὴν ποσότητα τῶν χρημάτων, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπόπειραν τοῦ
Ἑλληνικῆς αἰσθήματος. Ἐζήτην δὲ τὸν ἀρμόδιον καιρὸν, καὶ
μᾶλλον ὁ Ἀναγνωστόπουλος, τῆς νὰ δείξωσι πρὸς τὸν Σίκε-
ρην, καὶ αὐτοὶ ἤξευραν καὶ ἐκτιμῶν τὰ αἰσθηματά τε.

λίμπορον Ἀσημάκην Κροκίδαν (α), Ἐπίτροπον τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ παρὰ τῇ Ὀθωμανικῇ Πόρτᾳ. Ὁ ἔντιμος ἕτος πολίτης συνετέλεσε σημαντικὰ διὰ τῶν ἐντέχνων παρακινήσεών τε εἰς τὸ νὰ μυηθῶσι τὴν Ἑταιρίαν Ὁ Μάνθος Οἰκονόμου καὶ ἄλλοι σημαντικοὶ ὑπουργοὶ τοῦ τυράννου τῶν Ἰωαννίνων.

Τοιοτοτρόπως ἤρχησεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ διάδοσις τῆς Ἑταιρίας μετ' εὐφρόνησιν καὶ μυστηριότητα, ὥστε ἦτον ἀδύνατον ὑδὲ νὰ φέρη τις κατὰ νῦν, ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἐνεργεῖτο τοιῦτόν τι. Οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Συστήματος, ἄγνωστοι διόλου εἰς τὸν τόπον τῆτον, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς μέρους ἠδύνοντο εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐπιχειρήσεώς των (β), προσεῖχον ἐκ τῆ ἄλλης εἰς τὴν ἐχειρομένην ὑπόληψίν των.

Τὸ ἔργον τῆς κατηχήσεως ἔκαμεν ἤδη στάσιν. Οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας περιορίζονται νὰ πο-

(α) Ὁμνύων ἕτος τὸν Μέγαν Ὀρκον, διεκόπτετο ἀπὸ ἀλληλοδιάδοχον ῥοὴν δακρύων.

(β) Περίεργον τῶντι! Οἱ Ἐμποροὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν γένει τῆς Τυρκίας ἔδειξαν τὴν μεγαλητέραν προθυμίαν καὶ γενναιότητα παρ' ἐκείνης τῆς Ῥωσσίας, ἀπὸ τοῦς ὁποῖς ἠλπίζετο περισσότερον ἡ ἀποδοχὴ καὶ ἡ ἔκτασις τοῦ Μυστηρίου. Ὡς αἰτίαν θεωρεῖμεν, ἡ ὅσα ἐξεδίσαμεν (εἰς τὸ Κεφ. Α') περὶ τῶν συμβάντων τῆς Μόσχας καὶ τῆς Πετροπόλεως· ἡ ὅτι δὲν συνησθάνοντο πλέον ἔτι εἰς τὰ κακὰ, μακρυσμένοι ἀπὸ τῆς τόπης, ὅπου ἐπράττοντο.

Αὐτοὶ καὶ ὅλοι ἐν γένει τῆς Εὐρώπης οἱ Ἐμποροὶ, τότε ἔλαβον τὸν μέγαν ἐνθουσιασμόν, καὶ συναμιλλώμενοι τρόπον τινα συνέτρεξαν τεραστίως εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς μέλλοντος Πολέμου, ὅτε ἶδον ἐκείνης τῆς Τυρκίας ἐπιχειριζομένους τὰ πάντα ἐντὸς τῆς ἐξέτης τῶν τυράννων.

ρισθῶσιν ὅλας τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας διέγραψαν πρὸ τῆς κινήσεώς των εἰς Κωνσταντινούπολιν (α). Ὁ Σίκερης καὶ Σπυρίδων Παπαπάνος τὴς δίδουσι πρῶτοι, ὅσας εἶχον ἤδη περὶ Ναυτικῇ· ἀλλ' ἔλλειπεις πολλά. Ἦτον ἐντεῦθεν ζητητέα εἰς ἄκρον ἡ ὁσονύπω κατάβασις τῶν μνημονευθέντων (β) Καπετανίων. Ἐθεωρῶντο οὗτοι οἱ ἰκανώτεροι δια νὰ τρίξωσι παντὶ ἐφοδιασθέντες, καὶ νὰ συνάψωσιν εἰς ἓν τὰ γενικώτερα στοιχεῖα τῶν ἀπαιτημένων παρατηρήσεων ἐπὶ τῷ πληθυσμῷ καὶ τῆς ἄλλης καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Σκεφᾶς ἐν τούτοις, καταθλιβόμενος συχνὰ ἀπὸ τὰς περὶ Ἀρχῆς ἀλλεπαλλήλους καὶ ὀχληράς ἐρωτήσεις τῷ Ξάνθῳ, ὁμολογεῖ ὅλην τὴν ἀλήθειαν, παρὰ τὴν μεταξὺ τῶν Συναγωνισῶν τε γραπτὴν συνθήκην. Ὁ Ξάνθος ἔκτοτε (γ) λαμβάνει θέσιν ἐνεργητικὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑταιρίας, καὶ προχωρῶν εἰς προβλέψεις μακροτέρας, προσπαθεῖ ἐπιτηδεύει τὴν παραίτησίν τε ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶχε χρεῖος, ζητῶν κατ' ἓνα τρόπον καὶ τὴν περὶ τῆς γνώμης τῶν νέων τοῦ Συντρόφου. Αὐτοὶ τὸν ἐννοῶν, καὶ δὲν συγκατατίθενται. Μολοντὺτο σοφίζεται ἕτος μυρία, δήμεργῶν καθ' ἑκάστην ὑποθέσεις νέας καὶ πολλὰ δυσκόλεις, ἀπαιτήσας τὴν ἀτομικὴν τε σύμπραξιν.

Παρατηρῶν ὁ Σίκερης τὴν συνεχῆ συναναστροφὴν τῆς μετὰ τὸν Σκεφᾶν καὶ τὸν Ἀναγνω-

(α) Ἴδε Σελ. 128. — (β) Σελ. 184-185.

(γ) Ἀπὸ τὰ τέλη τῆ Μαΐου 1817.

σόπυλον, ὑποπτεύει καὶ σπενδει νὰ προλάβῃ τὴν κατήχησίν τε· ἀλλὰ μὲ λύπην τε μανθάνει το ἑναντίον. "Αν ἦτο δυνατόν νὰ ἤξεύρῃ τότε, ὅ- τι ἔμαθε μετ' ὀλίγον, ἡ Ἑταιρία ἀναμφιβόλως ἐσερεῖτο τὸν Σίκερην, τόσον ὠφέλιμον εἰς τὰ πράγματα τῆς (α).

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐκρίθη ἡ ἀνάγκη Ἀποσολῆς τινος εἰς τὴν Ἰταλίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέλαβεν ὁ Χριστόδωλος Λεριώτης, ἐπιφορτισθεὶς τὴν κατήχησιν τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἀπέθανεν οὗτος, ἅμα ἔφθασεν εἰς Λιβόρνον.

Συμπίπτει ἐνταυτῷ ἡ ἀποβίωσις τῆ Σκουφᾶ. Πρὸ ἱκανῶν ἡμερῶν τῆς ἀσθενείας τῆ υἱοῦ εὐ-ρίσκετο βεβυθισμένος εἰς συλλογισμοὺς τόσον δεινῆς, ὥστε ἡ σπανία δι' αὐτὸν σοβαρότης καὶ κα-τήφεια τῷ προσώπῳ ἀπεικόνιζε τὴν φλέγουσαν τὴν καρδίαν τε βαθεῖαν λύπην. Δὲν ἐξεφράζετο περὶ αὐτῆς, ὅν καὶ ἐρωτᾷτο συχνὰ ἀπὸ τῆς φί-λης τε. Ἡ λύπη τε ἐφαίνετο μεγαλυνομένη, κα-θόσον ἐπληροφορεῖτο τὰ κακουργήματα τῆ Γα-λάτῃ εἰς τὴν Βλαχο-Μολδαυίαν, καὶ ἤκκε τὰς ἀνωτέρας ὡς πρὸς τὴν κατέσασιν τῆς Ἑταιρίας.

(α) Ὁ Σίκερης προβλέπων τὸ ἀνοικονόμητον τῆ Ξάνθῃ, παρητήρησεν ἀκριβέστατα τὴν μέλλουσαν διαγωγὴν τῆς. κα-θόσον ἀπέβλεπε τὸ χρηματικόν. Ἀν δὲ τότε, ἐνῷ δὲν ἦτον ἀ-κόμη φρονητισμένος ἐντελῶς, ἐλάμβανε μικρὰν περὶ τῆς κυρίας αὐτῆς δέσμευσιν ἥτις, ἡ Ἑταιρία ἠδὲ χάσει εἰς τὴν ἀ-φρευκτον παρητήρησιν τε τὸ μόνον ὑποστήριγμα τῶν χρηματι-κῶν χρειῶν τῆς. Χωρὶς τῶν χρημάτων δὲν κατορθοῦναι τι· καθὼς καὶ χωρὶς τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀσυντελῆ τὰ χρήματα.

χρηματικὰς ἀπαιτήσεις τῷ Ξάνθῳ (α). Τέλος πάντων ἐξηγείται ἐλλειπολογῶν ταυτὸν διὰ τὴν ἀπροσεξίαν τῆς (β)· ἀσθενεῖ καὶ ἀποθνήσκει κα-

(α) Ὁ Σίκερης παρεπονείτο πικρὰ περὶ τῆς γενομένης εἰς τὸν Ξάνθον περιττῆς δαπάνης· καὶ εἶχε δίκαιον. Πρῶτον ὅτι τὰ χρήματα αὐτὰ ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἄλλας οὐσιώδεις ἐπιχειρήσεις· καὶ δεύτερον, διότι τὰ ἀφῆρσεν ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν κατάστασίν του μὲ μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ βοηθήσῃ τὸ Σύστημα, τὸ ὁποῖον παρηκολούθουν ἀνάγκαι πολλαὶ καὶ μεγάλαι.

(β) “Δύο πράγματα, εἶπε, μὲ καταθλίβουν. Τὰ ἕκαστα, νομίζων, πῶς ἤθελον ὠφελήσῃ. Ἐδέχθην εἰς τὴν Ἑταιρίαν τὸν Γαλάτην καὶ τὸν Ξάνθον. Ὁ πρῶτος ἔχει κλίσιν εἰς τὰς κακοπραγίας. Ἡ Ποῖος ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ἀσφαλίσῃ ἀπ’ αὐτάς; Ὁ δεῦτερος ἀσωτεύει τὰ χρήματα τῆς Ἑταιρίας. Ἡ Ποῖος ἀγνοεῖ, ὅτι ὁ τοιοῦτος δύναται νὰ ἦναι ὑποκείμενος καὶ εἰς ἄλλα ἐλαττώματα; Δὲν ἠξέυρω, ἂν θέλῃ μ’ ἀφήσῃ τὴν ζωὴν ἢ προσβολὴ τῆς λύπης. Ἀλλὰ σὺς Ἀδελφοί! μάρτυρες τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς καρδίας μου, ὁμολογήσατε, ἂν δὲν ὠδήγησέ τις πρᾶξεις μου πάντοτε ὅχι τὸ ἴδιον, ἀλλὰ τὸ κοινὸν συμφέρον. Δὲν πταίω ἐγὼ, ἂν ὑπάρχουν εἰς τὸν Κόσμον ἄνθρωποι τοιοῦτοι. Πταίω μόνον, διότι ἔπρεπε νὸ ἠξέυρω, ὅτι ὑπάρχουν.”

Ἐδάκρυσεν μετὰ τοὺς λόγους του τοῦτους.

Πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ θανάτου του ἦτο φθασμένος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Τσακάλωφ. Ποία λυπηρὰ σκηνή! Πλησιάζει αὐτὸς τὸν πολυηγαπημένον φίλον του, τὸν ὁμιλεῖ· ἀλλ’ ἤδη ὁ Σκουφᾶς δὲν ἔχει πλέον νοῦν· ἀτενίζει μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς αὐτὸν, καὶ φαίνεται, ὅτι δακρύει.

Ὁ Ἀναγνωστόπουλος, προσβληθεὶς παρὰ πολὺ ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ φίλου του, ἐσυλλογίζετο, τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ, διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὸ ὄνειδος τῆς ἀποτυχίας μιᾶς ἐπιχειρήσεως, ἐπαπειλουμένης πολυειδῶς. Δύο ἦσαν τὰ κυριώτερα περιστάτικά· ὁ Γαλάτης καὶ ὁ Ξάνθος. Ὁ πρῶτος, εὐρισκόμενος εἰς τὸ Βουκουρέστιον, ἔμαθεν ὑπάρχον·

τὰ τα τέλη τῇ Ἰαλίᾳ, 1819, ἔχων τὸ τεσσαρακοσὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς. Ἀφῆσεν ἀπαρηγόρητον λύπην εἰς ὅλους, ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ πλησίον.

Ὁ Σκουφᾶς ἦτον ἄνθρωπος αὐστηρᾶς ἠθικῆς, μὲ εὐαίσθητον καὶ ἀγαθὴν καρδίαν, φιλόανθρωπος, ἐνεργητικὸς καὶ μὲ μέγαν πατριωτισμόν. Ἦτο μετρίας παιδείας, ἀλλὰ μεγάλης πείρας. Τὸ ὄνομα Ἑλλὰς ἐθεώρει ὡς τὸ γλυκύτερον ὑποκείμενον τῶν σοχασμῶν τῆς. Ἐτίμα τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν ἐνάρετον ἄνθρωπον. Δὲν ἐφρόνει ὡς τοιοῦτον τὸν πολλὰ πεπαιδευμένον, ἀλλ' ἀνωφελῇ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰς τὸ ἔθνος τοῦ τὸν μὲ ὀλιγώτερα φῶτα, μὲ νῦν ὑγιῇ καὶ ὠφελιμον. Δὲν ἐχθρεύετο τῆς Τύρκης, ἀλλὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν. Ἦτον ἐχθρὸς ἀδιάλλακτος καθενὸς ἐν γένει μισέλλητος. Ἀσείος καὶ εὐόρετος εἰς τὴν ὁμιλίαν καὶ τὰς εὐθυμίας, ἐνθυμετο πολὺ τὴν εὐεργεσίαν, χωρὶς νὰ καταδιχῆται ἐκδικέμενος τὴν κακίαν τῇ ἄλλῃ. Εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Ἑταιρίας ἐκόμιζε χρήσιμα τὰ στρατηγήματα καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ὡς εἶπαμεν· ἀλλ' ἀπιτύχχανε συχνὰ εἰς τὴν ἐκτέλεσίν τῶν. Τοιοῦτος ἦτον ὁ πρωταγωνιστὴς τῷ ἐνδόξῳ σκο-

τας εἰς τὴν Ἰωσταντινούπολιν τοὺς Πρωτενεργοὺς τῆς Ἑταιρίας, καὶ ἀπεφάσισε νὰ καταβῇ, διὰ νὰ τοὺς προδώσῃ καὶ νὰ κάμῃ, ὅσα δυνήθῃ κακὰ κατὰ τὴν πρὸς τὴν Ἀρχὴν ἐπιγραφομένην Ἀναφορὰν τοῦ Θεοδώρου Νέκρη ἀπὸ Ἰασιῶν. Ὁ Ξανθος, ἐνῷ ἐξῆτε ἀκαταπαυστῶς ποσότητος χρημάτων, παρετηρήθη, ὅτι ἐκοινοποίησε τὸ Μυστήριον καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ. Ὁ Σέκερης δι' ὅλα ταῦτα ἠύξανε τὰ παράπονά του.

πῦ τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγεννησίας αἰμίνηστος
ΣΚΟΤΦΑΣ!!!

Μετὰ τὸ συμβᾶν τῆτο, ἡνωμένοι οἱ τρεῖς: Ἀναγνωσόπουλος, Τσακάλωφ καὶ Ξάνθος ἐφρόντισαν τὴν τελειοποίησιν τῆς Διδασκαλίας (α) καὶ τὸν σχηματισμὸν τῆς Σφραγίδος τῆς Ἀρχῆς (β).

Ἦδη εἰς τὴν ἄφιξιν τῶν περιμενομένων Καπιτανίων ἐπρόκειντο δύο τινα· ἡ ἡ διάλυσις τῆς Ἐπιχειρήσεως, εἰάν δὲν ἐφαίνοντο ἐλπίδες σημαντικαὶ ἀπὸ τὸ μέρος των· ἡ μεταρρύθμισις τις καὶ συνεννόησις μὲ ἄλλας χρεῖς καὶ μὲ πατριωτισμὸν πολίτας. Ὁ Ἀναγνωσόπουλος καὶ Τσακάλωφ συσκέπτονται περὶ ὧν τέτων, καὶ εὐρίσκουσι σύμφωνοι, ὡς προηγητέαν ἐξ ἀνάγκης, τὴν συμμετοχὴν τῷ Σέκερῃ εἰς τὴν Ἀρχήν. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη προτείνεται καὶ εἰς τὸν Ξάνθον, ἐναντιωθέντα κατ' ἀρχάς δια λόγου, τὴς ὁποῖας παρατρέχομεν, καὶ πεισθέντα ἔπειτα κατ' ἀνάγκην, Προπαρισκευασμένος ὁ Ἀναγνωσόπουλος, ἐξηγεῖται πρὸς τὸν Σέκερην. Αὐτὸς πείθεται, χωρὶς νὰ ὀλιγοψυχῇ εἰς τὸ βάρος καὶ τὸν κίνδυνον τῷ ἔργῳ, δεικνύων ὅλον τὸν ὑπέρμετρον ἐνθουσιασμὸν ὅχι διὰ λόγων, ὡς ἄλλοι, ἀλλὰ διὰ χρηματικῶν θυσιῶν (γ).

(α) Ὅποιαν περιεγράψαμεν διὰ τῷ Κεφ. Δ' τῆς Ἐποχ. Β'.

(β) Ἰδὲ Σελ. 167, Σχόλ. α'.

(γ) Εἶναι περίεργος εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ὁ τρόπος τῷ Ἀναγνωστοπούλου καὶ ἡ διάθεσις τῷ Σέκερῃ.

Ὁ πρῶτος, φιλοτιμούμενος ἐξ ἐνὸς μέρους νὰ πείσῃ, καὶ ὑποπτεύων ἐκ τοῦ ἄλλου τὴν ἀποποίησιν τοῦ Σέκερῃ μανθάνοντος πλέον, ὅποια ἦσαν τὰ συνιστῶντα τὴν Ἀρχήν ὕποπτα, ἐνῶ ὅλοι τε ἐφρόνουσιν ὡς ὑψηλὰ καὶ μεγάλα προο-

Καταβαίνουνουσιν ἐντοσούτῳ οἱ μνημονευδίντες Πολιμικοὶ Ἕλληνες διὰ τῆς Ὀδησσῦ, εὐεργετηδύντες παρὰ τῷ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἣν ἦλθεν ἱποχὴν εἰς τὴν Μόσχαν μετὰ τοῦ Καποδίστρια. Οὗτοι ἐφοδιάζονται χωρὶς ἀναβολῆς μὲ χρήματα (α) καὶ μ' ὁδηγίας, καὶ ἀνα-

μιάζεται πρὸς τὸν Σέικερν, ὡς ἀκολουθῶς.

“Θέλω σέ ὁμιλήσει· ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον τῆς ὁμιλίας μου “εἶναι πολλὰ σημαντικόν, καὶ δὲν θέλει σέ γνωρισθῇ, ἂν “πρῶτον δὲν ἀποφασίσῃς ὀριστικῶς ἐν ἀπὸ τὰ δύο, περὶ τῶν “ὁποίων θέλεις ἐρωτηθῇ. Ἡ ἀποδοχὴ, ἢ ἱξεναντίας ἢ ἀρνη- “σις, τῆς προτάσεώς μου θέλουν δείξει ἐπίσης καὶ τὴν δύνα- “μιν τοῦ νοός σου καὶ τὸν πατριωτισμὸν σου. Λάβε αὐτὸ τὸ “μαχαιρίδιον· καὶ ἀκούων τὴν πρότασίν μου, θέλεις εἰσαί- “βειβιασμένος, ἂν δὲν τὴν δεχθῇς δειλιῶν, ἢ νὰ μὲ σφάξῃς, “ἢ νὰ μὲ προδώσῃς Ἐξέτασον λοιπὸν τὴν καρδίαν σου, καὶ “εἰπέ με, ἂν πρίπη νὰ σ' ἐξηγηθῶ. Τοιουτοτρόπως ἀπαλλάτ- “τεσαι τῷ ν' ἀδικήσῃς ἵνα συμπατριώτην σε καὶ σέ τὸν ἴδιον.,

Ὁ Σέικερν ἀπεκρίθη· “Ἐφρονεῖς, πῶς θέλω καταδεχθῇ νὰ “δειχθῶ κατώτερός σου; Ἄν τὸ πρᾶγμα προξενῇ δειλίαν, “ἔτι διὰ τὸ δὲν φοβεῖσαι; Δὲν εἶναι ἄρα τοιοῦτον. Καὶ ἔτι πῶς “ἐγὼ νὰ φοβηθῶ; Λέγε ἑλευθέρως, φίλε! καὶ σ' ἐγγυῶμαι “μὲ τὴν κατάστασιν καὶ μὲ τὸ αἷμά μου.,

Μετὰ τοῦτο ἐξηγήθη ὁ Ἀναγνωστοπούλου· ὁ δὲ Σέικερν ἐξεπλήρωσεν, ὅτι ὑπέσχεθη.

Ἡ μεγάλη προσπάθεια τοῦ Ἀναγνωστοπούλου εἰς τὴν πα- ραδοχὴν τοῦ Σέικερν εἶχε τριπλὸν σκοπὸν· πρῶτον τὴν δι- καίαν ἐκτίμησιν τῶν αἰσθημάτων τούτου τοῦ πολυτίμου πολί- του· δεύτερον τὴν βαρύτητα τῆς ψήφου του εἰς φιλονεικουμέ- νας τινὰς ὑποδίσεις καὶ τρίτον τὴν χρεῖαν τοῦ νὰ γνωρίζῃ αὐτόπτης ἕως τὴν διαχείρησιν τῶν χρημάτων τε.

(α) Ἐλήφθησαν ταῦτα ἀπὸ τὸν Σέικερν διὰ λογαρια- σμὸν καὶ εἰς βάρος τῆς Ἑταιρίας, μὴ ὑπερβαίνοντα τὰς 20,000 Δραχμῶν (καθ' ἡμᾶς).

χωρῶν πάραυτα, ὁ μὲν Ἀναγνωσταρᾶς διὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ ὁ Χρυσοσπάθης διὰ τὴν Μάνην (α). Συγχρόνως ἀπεσάλη εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Μακεδονίαν ὁ Ἰωάννης Φαρμάκης (β), τυχὼν τότε εἰς Κωνσταντινῆπολιν. Ἐπιφορτίσθησαν ἔτσι νὰ τρεῖξωσι παντὲ με πολλὰ ταχύτητα καὶ προσοχὴν, καὶ νὰ διαδώσωσι τὸ Μυσήριον εἰς τὰς Καπετανεῖους τῆς Ἑρᾶς καὶ Θαλάσσης, εἰς τὰς γνωρίζομένους εἰλικρινεῖς καὶ πατριώτας Ἕλληνας, καὶ ἐν γένει εἰς τὰς πειραγμένους ἀπὸ τῆς Τύρκου. Ἐξηρῶντο ἐκεῖνοι, ὅσοι εἶχον μεγάλα συμφέροντα πλησίον τούτων (γ).

(α) Εἰς τὸ ἴδιον μέρος ἐστάλησαν κατόπι καὶ ὁ Καμαρηνὸς Κ. Κυριακὸς (καταγόμενος ἐκ τῆς Καλαμάτας), καὶ ὁ Νικόλαος Κορινθίος. Ὁ πρῶτος κατήχησε τὸν Πέτρον Μανρομιχάλην, ἡγεμόνα τῆς Μάνης, πρὸς τὸν ὁποῖον ὑπεσχέθησαν διάφοροι ἄρρητα ρήματα.

(β) Ἀνεφέραμεν περὶ τούτου Σελ. 185, Σχόλ. β.

(γ) Τὸ πνεῦμα τοῦ αποκλεισμοῦ αὐτοῦ δὲν ἦτον ἔξω λόγου, ἀν καὶ τὸ ἀπέδειξεν ἐπισημὰς ἡ πείρα. Θέλομεν κατόπιν ἀναφέρει πολλοὺς ἐκ τῶν τοιούτων, ὅσοι ἔδειξαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἑταιρίας τὸν εἰλικρινέστερον ζῆλον, ἐνῶ ἐδυσημοῦντο μέχρι τοῦδε ὡς διώκται τῆς κοινῆς ἐλευθερίας, διὰ τὰ ὁποῖα ἀπελάμβανον ὀφελῇ.

Ἡ ἀγνοία, ἡ ἀπάτη, ὁ φθόνος καὶ ἡ ἀντιπάθεια διέχυσαν τὴν ιδέαν, ὅτι οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας ἐκανόνισαν καὶ τὸ ἀπαράδεκτον τῶν Χίων. Εἶναι τοῦτο συκοφαντία προφανής. Παρὰ τὸ ὁποῖον εἶπομεν μέτρον δὲν ὑπάρχει ἄλλο. Ἐκ τοῦτου δὲ ἔλαβον πολλοὶ τὸ κατὰ Φαναριωτῶν καὶ τῶν ἐγκρίτων Ἀρχιερέων συμπέρασμα, γνωρίζοντες, ὅτι δυσκόλως ὁ ἀνθρώπος θυσιάζει τὰ παρόντα ἀγαθὰ, ὅπως δὴποτε καὶ ἂν θεωρηθῶσι, διὰ μέλλοντα καὶ ἀβέβαια, ὁποῖας καὶ ἂν ᾔδειλον ὑποτεθῇ αἰωτέρας ἀξίας. Δὲν ᾔδίκησαν ἄρα καμμίαν φι

Ἡ περισπύδαςος φροντίς τοῦ περὶ Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων κεφαλαίου ἐναπετίθη εἰς τὴν φρόνησιν τῶν Καπετανίων.

ἀνημιουργοὶ τῆς Ἑταιρίας τάξιν, ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἀσφάλειαν μιᾶς τόσον ἐνδόξου καὶ τόσον κρισίμου Ἐπιχειρήσεως.

Ἰδοὺ ἐκ παραδείγματος τόσαι περιστάσεις. Ἄν ὁ Ἡγεμὼν Σκαρλάτος Καλλιμάχης ἐδικαίωσε τὸ μέτρον τούτων, παρυσιάσας πρὸς τὸν Σουλτάνον μεταπεφρασμένην εἰς τὸ Ἀραβικὸν τὴν Κατήχησιν τῆς Ἑταιρίας· ὁ διάδοχος τοῦ Ἡγεμῶν Μιχαήλ Σούτσος ἀπέδιδε διὰ τῆς διαγωγῆς του, ὅτι ὁ ἀχρεῖος ἄνθρωπος δὲν ὑπάρχει μόνον μεταξὺ ἐκείνων, ὅσοι ἔχῃσι μεγάλην συμφέροντα· καὶ ὅτι, ὅς τις ἐκ τούτων βλέπει τὴν Ἱστορίαν, ἤξεύρει νὰ τὰ θυσιάσῃ. Ἀπὸ τοιαύτας ὀρμωμένοι ἀρχὰς καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἔγιναν θύματα μεταξὺ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου. Ὁ Νέγρης, ραδιοὔργος μὲν φύσει, ἀλλὰ συναγωνισθεὶς ὑπέρπολυ πρὸ τοῦ Ἀγῶνος, συνεμέθεξε καὶ εἰς τὰς κακώσεις τοῦ Πολέμου, ἀποθανὼν ἐπὶ ψάθῃ εἰς τὸ Ναυπλιον. Ὁ δὲ Ἰάκωβος Ρίζος, συνδραμὼν εἰς τὴν θυσίαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμιν ὁ Μ. Σούτσος, προσέφερε τὸν πρὸς τὴν Πατρίδα φόρον του.

Αὗται εἶναι ἀληθεῖαι, τὰς ὁποίας ὁ Ἱστορικός πρέπει ν' ἀναφέρῃ μὲ ἔμφασιν καὶ σέβας.

Ἡ ἰδέα περὶ τῶν πολυπαθῶν Χίων ἀντιβαίνει ὁλότελα, εἰς τὸν ὅποιον προέθετο ἡ Ἑταιρία σκοπὸν τοῦ νὰ διαδώσῃ τὸ πνεῦμα τῆς εἰς ὅλας τὰς Πόλεις καὶ τὰς Ἐπαρχίας. Ἄν δὲ ἐξηχθῇ συμπέρασμα τοιοῦτον, διότι δὲν ἐστάλῃ εἰς τὴν Χίον κανεὶς Ἀπόστολος, εἶναι καὶ τοῦτο μία παρατήρησις τόσον ἐπισφαλῆς, καθόσον οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας, γνωρίζοντες τοὺς Χίους ἀφοσιωμένους ὅλως διώλου εἰς τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν γεωργίαν, ἀγυμνάστους εἰς τὰ ὄπλα καὶ μιᾶς ζωῆς μαλακωτέρας, δὲν ἔκρινον τὴν ὑποκίνησιν των ὡς ἔργον πρώτης ἀνάγκης.

Μολαταῦτα πολλοὶ ἀπὸ τοὺς εἰς διάφορα μέρη ἐμπορευομένους Χίους ἔγιναν Ἑταῖροι, βοηθήσαντες κατὰ τὴν δύναμίν των· ἐπὶ κεῖνα τῶν 25 κατετάχθησαν ὑπὸ τὴν Σημαίαν

Πρὸς τὰς ἰδίους ἐπιβλήθησαν τὰ χρέη τοῦ νὰ λάβωσιν ἰδίαν, ὅσον εἶναι δυνατόν, πληρεσέραν περὶ τῷ πληθυσμῷ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τερκων τῆς Ἑλλάδος· πόσοι ἐκ τῶν δύο μερῶν δύνανται νὰ φέρωσιν ὅπλα· εἰδικώτερον δὲ περὶ τῆς Μάιης, τῶν Σφακίων καὶ τῶν Σελιωτῶν· καὶ τέλος πάντων ποῖοι εἶναι οἱ πλείον ἐκ τῶν λεγομένων Κλεπτῶν ὀνομαστοὶ Καπεταναῖοι. Τὰς περὶ ὅλων τούτων τῶν ἀντικειμένων θεικωτέρας πληροφορίας ὤφειλον νὰ διευθύνωσιν ἐγγράφως καὶ μὲ ἀνδρωπον πιστὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κατέβησαν εἰς τὴν Ὑδραν, ὅπου δὲν ἐνέκρινον νὰ γνωρισθῶσι κατ' ἀρχάς εἰς κανένα ἐκ τῶν ἐντοπίων. Συζημῖνοι ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν ἐκ Καλαβρύτων Νιηφόρον Παμπούρη, τότε Διδάσκαλον τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς τῆς Νήσου, κατίλυσαν εἰς τὴν οἰκίαν τε. Τότε πρῶτον παρέλαβον εἰς τὴν Ἑταιρίαν, καὶ διὰ τοῦ ἰδίου ἐσχετίσθησαν κατὰ συνίπειαν μὲ τῆς Προκρίτους τῷ τόπου. Ἐκ τούτων, καθὼς καὶ ἐξ ἐκείνων τῆς Νήσου τῶν Πετσῶν, κατήχων (α) πολλὰς. Ὁ Ἀναγνωσταρῆς ἐπεχείρησε

τοῦ ἡεροῦ Λόχου καὶ ἰθυσιάσθησαν· πληθὸς ἄλλο ἔχυσαν παντὲς τὸ αἷμά των· καὶ ὁλόκληρος ἡ Νῆσος ὑπέφερε διπλὴν καταστροφὴν διὰ τὸν زῆλόν της πρὸς τὴν Ἑλευθερίαν.

(α) Τοῦ Ἀναγνωσταρᾶ ἐστάθη παράδοξος ὁ τρόπος, τὸν ὁποῖον ὡσεπιπολὺ μετεχειρίζετο πρὸς ἐκείνους, ὅσους ἤθελε νὰ κατηχήσῃ. Καθαρίζων τὸ λεγόμενον κοινῶς Πουζούκι, ἐτραγῶδει ἢ κανὲν τῆς Ῥήγα, ἢ Κλεπτικὸν Ἄσμα, καὶ οὕτω διεγείρων τὸν ἐνθουσιασμόν, εὐκόλυνε τὴν πιστὴν ἀποδοχὴν τῆς Κατηχρίσεως. Ἦτον ἄρα κατ' ἓνα τρόπον ὁ

να κατηχήσῃ καὶ τὸν Κυντυριώτην. Αὐτὸς, ἐνῶ ἔδειξε πολὺν ἐνθουσιασμόν καὶ καμμίαν ἐναντίωσιν, ἐζήτησεν ἔγγραφον τῷ Καποδίστρια, καὶ ἐπέμεινε νὰ πληροφορηθῇ, ἂν ἦναι ἔτος ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑταιρίας. Ὁ Ἀναγνωσαρᾶς τὸν παρήτησεν ὁμολογήσας τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀγνοίαν του.

Κατηχήθησαν συγχρόνως διάφοροι ἐκ τῶν εἰς τὰς Νήσους ταύτας παροίκων Πελοποννησίων. Τύτων τὴς ἀγχινυτέρους καὶ ἐπιτηδειοτέρους ἐκλέγει ὡς Ἀποσώλους ὁ Ἀναγνωσαρᾶς. Ἀλλὰ τὸ σημαντικώτερον ἀντικείμενον τῶν σκέψεων καὶ τύτων καὶ τῶν συντρόφων τῶν ἦτον ἤδη ἡ ἐπιτηδεία διάδοσις τῆς Ἑταιρίας εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ Χρυσοσπάθης καὶ ὁ Ἀναγνωσαρᾶς δὲν ἐφαίνοντο οἱ ἀρμόδιοι ἄνθρωποι, ὡς ἔγνωσμένοι εἰς τὰς Τέρκας καὶ τὴν Ἑξυσίαν διὰ τὴν φανεράν ἐχθραν τῶν κατὰ τῆς τυραννίας, καὶ ὡς δυσκόλοι διὰ τὸτο νὰ συσχετισθῶσιν ἀπ' εὐθείας μετὰ τὰς Πολιτικὰς τῷ τόπῳ, οἱ ὅποιοι ἤθελον ἀποφύγει νὰ τὰς πλησιάσεν.

Ἦδη συνθηματισθέντες περὶ τοῦ τρόπου τῶν συναγροικησιῶν τῶν, ἀνεχώρησαν ὁ Φαρμάκης (α) καὶ Χρυσοσπάθης εἰς τὰ διωρισμένα μέρη.

* Ὅρθεὺς τῶν Φιλικῶν.

(α) Ὁ Φαρμάκης ὡμολόγει μετέπειτα, ὅτι ἠθέλησε νὰ κατηχήσῃ εἰς τὴν Ἑταιρίαν τὸν ἐξόριστον τότε εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἰθώωνος Γρηγόριον Πατριάρχην· ὅτι ὁ σεβίσμιος οὗτος Ἰέρων ἔδιδεν εὐθεὶς βωηρότατον ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τῆς πνεύματος τῆς Ἑταιρίας· ηὐχέθη ἐκ καρδίας καὶ λέγων “Ἐμένα ἔχετε· κοῦ μ' ἔχετε”, δὲν ἠθέλησε καὶ νὰ ὀρκωτῇ κατὰ τὴν Σιδασκαλίαν. Παρὰ τὴν ἐπιβαλλομένην ἀπὸ τὸν ἐν

Ὁ Ἀναγνωσταρᾶς μόνος ἔμεινεν εἰς Ὑδραν διὰ
τινα καιρόν· ὁ δὲ Ν. Παμπέκης ἀνέλαβε τὴν ἀ-
ποσολὴν τῆς Πελοποννήσου.

Μετέβη αὖτος διὰ τῆς Ἀργεῖς εἰς Τριπολιτσάν ὑ-
πὸ τὸ πρόσχημα τῆς νᾶ ἐγκαλέσῃ τὸν Ἰωάννην
Περρῦκάν διὰ διαφορὰν ἰδιαίτηραν. Διὰ προη-
γουμένης ἐντεῦθεν συμφωνίας τὴν μὲν ἡμέραν ἔ-
τρεχεν εἰς τὰς αὐλὰς τῶν Ἀγαδῶν ἐγκαλὼν τὸν
Ι. Περρῦκάν ὡς ἄδικον· τὴν δὲ νύκτα τὸν πα-
ρέδιδε τὴν Κατήχησιν. Διὰ τὴν ἔχῃ ἐπομένως
τὴν ἀνύποπτον καὶ μετὰ τῆς Πολιτικῆς τῆς Πελο-
ποννήσου συνέντευξιν, ἐδείκνυνεν, ὅτι ἐγκαλεῖ καὶ
ἐνώπιον τέτων τὸν ἴδιον Περρῦκάν. Δυνάμει
τῆς τοιαύτης μέτρης ἠὲδοκίμησεν εἰς τὸν σκοπόν τε,
κατηχήσας τὸν Περρῦκάν, Σωτήριον Χαραλάμ-
πυ καὶ Σωτήριον Θεοχαρόπουλον (καταγομίνους
ἐκ τῶν Καλαβρυτῶν,) τὸν Παπᾶ Ἀλίξιον καὶ
Παναγιώτην Ζαρειφόπουλον (ἐκ τῆς Ἀνδριτσαί-
νης τῆς Φαναρίου.)

Ὁ Παμπέκης δίδωκε καὶ εἰς ἄλλους ὀλίγους τὸ
Μυστήριον, μεταχειριζόμενος τὴν προσφυρωτέ-
ραν ἐκλογὴν. Κατήχησε τὸν Παναγιώτην Ἰα-
τράκον, Χειρῦργον τῆς τότε Τοπᾶλ Πασσᾶ, διὰ
να μανθάνωνται δι' αὐτῆς τὰ μυστικά τῆς Σατρα-
πείας· τὸν Γεώργιον Σπυριδῶνα (Κορίνθιον)
καὶ Γεώργιον Διδασκαλοπούλου (Περαχωρίτην),

ρατικόν του χαρακτήρα υποχρέωσιν, παρετήρησεν, ὅτι, ἂν
ἀνακαλυφθῇ ποτε εἰς τὰ βιβλία τῆς Ἑταιρίας τὸ ὄνομά του,
θέλει διακινδυνεύσει ὁλόκληρον τὸ ἔθνος, τῆς ὁποίας προεῖχε
πάντοτε, ἀπὸ τὴν τύραννον Ἐξουσίαν. Τελευταίαν δὲ παρατή-
ρησιν ἔκαμε τὸ νὰ προσέξωσι πολὺ οἱ Ἑταῖροι, μήπως βλά-
ψωσιν ἀντὶ τῆς ὠρελήσωσι τὴν Ἑλλάδα.

ὡς ἔχοντας τὰ πιά εἰς τὰ μουσικά τῷ Κιαμήλ Πιῇ, Λιφδέρ Κεχαγιᾶ, Ἀρναέτογλα καὶ λοιπῶν σημαντικῶν Τέρκων. Ἐκ τῶν Ἐμπόρων παρίλαβε τὸν Παναγιώτην Ἀρβάλην καὶ Παναγιώτην Ταμιχτσήν, ὡς τὴν πλέον ἑτοίμην εἰς τὴν διάδοσιν τῷ Μυσηρίν. Καὶ τῶνόντι! Ὁ Ἀρβάλης ἔγινε τὸ δραστηριώτερον ὄργανον τῷ προσηλυτισμῷ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον· ἡ δὲ Μητροπολις τῆς Χερσονήσου κατέστη ἐντός ὀλίγων τῶν δευτέρων σχεδὸν μετὰ τὴν Ἰωνσαντινέπολιν καὶ τὴν Μολδαυο-Βλαχίαν κέντρον τῆς Ἑταιρίας.

Ἀπὸ τὴν κλάσιν τῷ Ἱερατεῖν κατηχήθησαν πρῶτοι ἤδη παρὰ τῷ Παμάσκῃ Ἀρχιερεῖς μὲν ὁ Ναυπλίας Γρηγόριος, ὁ Κορίνθς Ζαχαρίας καὶ ὁ Ἀρκαδιεπόλειος (ἡ Χριστιανεπόλειος) Γερμανός· Ἠγέμενοι δὲ ἐκεῖνος τῷ Βράχης Δανιήλ, ὁ τῷ Ἀγίῳ Γεωργίῳ (τῷ Φεναιῷ) Ναθαναήλ, καὶ οἱ ἑγκριτώτεροι τῷ Μεγάλῃ Σπηλαίῳ καὶ τῶν Ταξιαρχῶν (α).

(α) Ὁ Νικηφόρος ἐπροδόθη μετ' ὀλίγον· καὶ εἰδοποιούμενος ἀπὸ τῆς φίλης τε, (μάλιστα τὸν Π. Ἱατράκον,) ἤναγκάσθη νὰ διαφύγῃ. Καθ' ἣν στιγμήν ἐφίππευεν εἰς τὴν Τριπολιτσαν, τὸν λέγουσιν οἱ συνοδεύοντες Ἑταῖροι· “Κύριος κατενοδώσοι τὰ βήματά σου! Τώρα σὲ συνευγάλλωμιν ὡς ἰδιώτην, καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν σου νὰ σὲ ὑποδεχθῶμεν εἰς τὴν θύραν ταύτην ὡς ἀληθῆ Νικηφόρον καὶ τροπαιῆχον κατὰ τῶν τυράννων μὲ τὴν Ἐλευθερωτάς.”

Ὁ Πασσᾶς τῆς Πελοποννήσου ἐζήτησε διὰ διαταγῆς τε τῶν ἀπὸ τῆς Ἱδραίους, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐπαπέλει τὸν ἀποκλεισμένον τῷ ἱεροσίστῳ τῶν ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Χερσονήσου. Οἱ Ἱδραῖοι, ἀγνοῦντες περὶ ὧν, ἐνῶ τὴν ὑπεκρύπτετο οὐτος, τὸν συμβαλεῖεν τὴν ἄμεσον ἀναχώρησίν τε. Τοιοῦτοτρό-

Ὁ Ἀναγνωσάρχης, πληροφορούμενος τὴν αἰσίαν ὁδοδοχὴν τῇ Μυσηρίῳ, μετέβη εἰς τὰ Ἰμβλάτικα τῆς Πελοποννήτου, ὅπου συνετέλεσε μεγάλως. Ἰδὲ! Ὁ ἄλλοτε ὑποβλεπόμενος ὡς κακοποιὸς καὶ ληστὴς δέχεται κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ὡς ἀδελφός καὶ συμπολίτης ἀπ' ὅλης, ἐκτὸς τῶν πρώτων ἐχθρῶν τοῦ. Ὁ ἴδιος ἀπέστειλεν Ἀποστόλους εἰς ὅλην τὴν Ἐπτάννησον, ὅπου γίνεται πλήθος προσηλύτων. Τὰ Γράμματα τῶν Καθιερώσεων, αἱ πρὸς τὴν Ἀρχὴν Ἀναφοραὶ καὶ γνωμοδοτήσεις διαφόρων ἐλαμβάνοντο καὶ ἀπεταμιεύοντο εἰς χεῖρας τῶν τριῶν μνημονευθέντων Καπετανέων.

Εἰς τὴν Πελοπόννησον κατέβησαν κατὰ συνέχειαν καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀκολουθήσαντες τὸ ἔργον τῇ Κατηχητῇ (1818). Ὁ Θεοχάρης Ῥένδης (Κορίνθιος), συστηματικὸς, φιλελευθερός καὶ σύννης, καὶ ὁ Γεώργιος Καλαράς παραλαμβάνονται εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἀπὸ τὸν Ἀντώνιον Πελοπίδαν. Ἡ εἰς τὴν κωμόπολιν Τρίκκαλα παλαιὰ καὶ ἐπίσημος οἰκογένεια τῶν Νοταραίων (α) δεικνύει κατ' ἀρχῆς ὅχι τὴν εὐχαρίστησιν, ἀν καὶ μετεχειρίσθη πρὸς αὐτὴν ὁ ἀπεσταλμένος ὅχι τὸ κοινόν, ἀλλὰ νέον Σύστημα. “Ἐλευθερία, ἢ Σύμμαχος.” Ἀλλ' εὐκολύνθη ἡ εἴσοδος καὶ ταύτης μετ' ὀλί-

πως ὁ Νικηφόρος μετέβη εἰς τὴν Λιβόρνον καὶ Πίσαν, ὅπου ἐνῆργει ἐκ συνεχείας περὶ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως τῆς Πατρίδος μετὰ τὰς ἐκεῖ Ἑλλήνας, ἀπὸ τὰς ἀρχαῖς τῇ Ἀπριλίῳ τῇ 1818.

(α) Πρὸς τέτους ἦτο συστημένος ὁ Πελοπίδας παρὰ τῇ ἱερῇ γορίῳ Δικαίῳ.

γον διὰ τῆ Καλαρᾶ. Τὸ Μυσήριον ἐντεῦθεν ἐ-
πολλαπλασιάσθη εἰς τὴν Κορινθίαν, Μεγαρίδα
καὶ τὰς Νήσους τῆ Σαρωνικῆς.

Καὶ εἰς τὴν Βοσίταν καὶ εἰς τὰ Καλάβρυτα
κατηχῶνται ἤδη πολλοὶ σημαντικοί. Εἰς τὴν
πόλιν τῶν Πατρῶν ἦτο διαδεδομένη ἡ Ἑται-
ρία. Ὁ ἐνθυσιασμός καὶ ἐδῶ δὲν διεφερε διόλυσ
ἀπ' ἐκείνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Τρι-
πολιτσᾶς. Τὸν Γερμανόν, Μητροπολίτην τῆς
Ἀχαΐας, προλαμβάνει ὁ Πελοπίδας μὲ τὴς ἀκολύ-
θους λόγους· “Παραστάτης Ἑλλήνων ἦλθον
“πρὸς σὲ τὸν Ποιμένα τῶν Πατρῶν!”
Ὁ Μητροπολίτης ἕτος δέχεται τὸ Μυσήριον. Θέ-
λει δὲ διακριθῆ ὡς ἐν ὄργανον ὠφέλιμον ἤδη
καὶ μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆ Πολέμου διὰ τῆς φρο-
νήσεως, τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς προσωπικῆς
τῆ ἐπηρείας.

Ὁ γλίσγωρα μετεδόθη ἡ Ἑταιρία καὶ εἰς τὴν
μίσην τάξιν αὐτῇ τῇ τόπου. Εἰς τὴν Καθέδραν
τῆς Τριπολιτσᾶς προεχώρησε καὶ μέχρι τῆ Σα-
τραπείας. Εἰς τὴς περισσοτέρας ἔγνωρίζετο τὸ ὄ-
νομά της παρηλλαγμένον “Ἀδελφικὴ Ἑται-
“ρία.” Οἱ δὲ Κατηχηταὶ πρὸς μὲν τὸ φαινόμε-
νον ἔλεγον, ὅτι ἐστάλησαν ἀπὸ φιλογενεῖς τινες,
διὰ νὰ εὗρωσι καμμίαν θέσιν ἀνάλογον εἰς τὴν
οἰκοδομὴν μεγάλης τινος Σχολῆς· ἰδιαίτερος δὲ
ἐβεβαίωνον, ὅτι μία ἀνωτάτη Ἀρχὴ θέ-
λει ὑπερασπισθῆ τὰ δίκαια τῆ Ἐθνους.
Ἡ οἰκία τῆ Ἀρβάλη ἦτον ἤδη τὸ πολυπληθὲς συ-
νέδριον τῶν Ἑταίρων.

Διῶντιός τις, καταχόμενος ἀπὸ τὸ Δίσημον τῆς
Διβαθείας, ἐπαρυσιάσθη εἰς τὰ Ἰωάννινα (1818).

Προσῆλθωσεν ὅτος εἰς τὴν Ἑταιρίαν πολλὰς καὶ τὰς πλησιάζοντας τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν. Διατρανεῖται δὲ, ὅποιον ἔπνεον πατριωτισμὸν καὶ οἱ φαινόμενοι τῆς πλείον αἰσχρᾶς τυραννίας ὑπηρεῖται.

Συνέλαβεν ὅτος τὴν ἰδίαν τῇ νὰ κατηχήσῃ καὶ τὸν ἴδιον Ἀλῆ Πασσᾶν ὑπὸ ἄλλα προσχήματα. Εἶναι τόσον βέβαιον τῷτο (α), ὅσον εἶναι ἀνυῦπαρκτος ἡ φήμῃ τῆς μελετηθείσης κατηχήσεως τῇ εἰς Κωνσταντινέπολιν Πασσὸρ Πιῇ, ἀσπόνδῳ ἐχθρῷ τῇ Ἀλῆ Πασσᾷ. Παραμοία παραφορὰ ἰδύνατο νὰ ρίψοκινδυνεύσῃ εἰς μάτην ὁλόκληρον, ἢ μέρος ἀρκετὸν, τῇ Ἐθνῆς.

Οἱ περὶ τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν Ἕλληνες ἐμπόδισαν τὸν Λεῶντιον ἀπὸ τὸν σκοπὸν τοῦ τῷτον. Εἰς τὴν μετέπειτα (1820) περίστασιν αὐτῇ τῇ τυράννῃ

(α) Βέβαιον ἐπίσης εἶναι, ὅτι ἐξάλη ἀπὸ τὴν Κωνσταντινέπολιν ὁ Ἱεροκῆρυξ Γερμανὸς Ἐσφιγμένιτης, καταγόμενος ἀπὸ τὰ Τρίκκαλα τῆς Κορίνθου, μὲ τὸ σχέδιον τῇ νὰ ὑποκριθῇ τὸν Ἅγιον εἰς τὰ Ἰωάννινα (κατὰ τὸ παράδειγμα τῇ Κοσμᾷ, εὐλαβούμενος τόσον ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν,) νὰ σχετισθῇ τοις τοτρόπως μὲ τὸν πανῆργον τῷτον τύραννον, νὰ τὸν συμβλεύσῃ κατὰ πρῶτον περὶ πολλῶν γνωστῶν πραγμάτων, νὰ κηρύξῃ ὡς θεάρεσον τὴν διαγωγὴν τοῦ, καὶ τελευταῖον νὰ τὸν προφητεύσῃ, ὡς ἀπὸ Θεοῦ ἀπεσταλμένος, τὴν μέλλουσαν δυσυχῇ κατάστασίν τοῦ διὰ τὸ περὶ αὐτῇ ἐπίβλητον τοῦ Σουλτᾶν φρόνημα, ἂν δὲν προλάβῃ τὴν μὲ τὰς Ἕλληνας θρησκευτικὴν ἔνωσίν τοῦ.

Ἀπὸ τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν ἦτον ἐπόμενον ἔν ἐκ τῶν δύο: ἢ ὁ θάνατος τῇ Μοναχῷ Ἕλληνας, ἢ μεταβολή τις εἰς τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα τῇ Ἀλῆ Πασσᾷ. πιθανωτέρα δὲ ὅλων ἡ μετέπειτα ὑδετερότης εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα. Συνέβη ὅμως ὁ πόλεμος τῇ Σουλτᾶν ἐναντίον τῆς, καθ' ὃν καιρὸν μόλις εἶχεν ἐκπλεύσει τὸν Ἑλλήσπορον ὁ ἀπεσταλμένος.

ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρούτσου ἐπρότεινεν ὡς σωτηριώδη τὴν ἔνωσιν τοῦ μετὰ τὴν μεγάλην Ἑταιρίαν τῶν Ἑλλήνων (α). Ὁ Ἀλῆ Πασσάς ἐφρόντισεν ἤδη νὰ ἐγκολπωθῇ τὸ πνεῦμα τῆτο, προβάλλων τὸ νὰ κατασταθῇ ἡ Ἡπειρος μέχρι τῆς Θεσσαλίας ὡς ἡγεμονεία τοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς Πελοποννήσου ἐλεύθερα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἰδίου. Οἱ Ἕλληνες ὁμῶς δὲν ἐπίστευον, πρὶν ἢ βαπτισθῇ, διὰ τὴν προτίραν τοῦ διαγωγῆν (β). ὁ δὲ Γραμματεὺς τοῦ Μάνθος (γ) διέλυσε, τὰ ὅποια ὁ Ὁμέρ Βρυώνης ἔδωκεν εἰς τῆτον ὀλέθρια σχέδια, προβλέπων εἰς τὴν ἔκβασιν τῶν τὴν ἀδύνατον πρόοδον τοῦ ἐγγυμονοῦντος Πολέμου τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἑταιρία ἐπολλαπλασιάσθη εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ τὰ περὶ ἑ μέρη πρὸς ὅλους τὰς Πολεμικὰς καὶ Πολιτικὰς τῶν. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1819 συνήργησε πολὺ καὶ ὁ Ἀλεξάκης Βλαχόπουλος (δ). Εἰς τὰ Ἰωάννινα κατηχήθησαν καὶ τινες Λεβαδεῖται: ὁ Λάμπρος Νάκος καὶ Ἰωάννης Φίλων, εἰδοποιηθέντες προηγουμένως, ἀλλ' ἀπλῶς, πα-

(α) Τὸ ἴδιον σχεδὸν πνεῦμα ἠκολούθησεν ἀκόμη ὁ Ἀλέξιος Νεῦτσος καὶ ἄλλοι. Βλέποντες ὅτι, πόσον ἡ ἀσφάλεια τοῦ Σελίου ἦτον ἀρμοδία εἰς τὴν κίνησιν τῆς Ἡπέρου, ἐπάσχιζαν νὰ πείσωσι τῆτον, διὰ νὰ ἐμβῇ εἰς αὐτὸ μετὰ τῆς Ἐθναρχίας καὶ οὕτως ἡδύνατο νὰ σύρῃ πολεμικὴν ὕλην.

(Θέλουμεν ὁμιλήσει κατὰ πλάτος ἄλλοτε εἰς τὰ τοῦ Σελίου περὶ ὅλων τῶν τῶν περιστάσεων, ὡς συσχετικῶν πολλὰ μετὰ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος.)

(β) Ἴδε Ἑποχ. Δ' Κεφ. Ε'.

(γ) Καταγόμενος ἀπὸ τοῦ Ζαγόρι.

(δ) Ζῆτει τὰ περὶ τῆς Ἑποχ. Δ' Κεφ. Ε'.

ρα τοῦ Ἀριστείδου εἰς τὰς Παλαιὰς Πάτρας.

Καί τις Παππᾶ Μόσχος (α) ἀπετέλεισε τεράστια εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν Σαλῶνων καὶ Λοιδορικίῃ, τρέχων Ἀπόστολος μετὰ τὸ περιτραχειλίον τυ. Ἄλλος δὲ ὠφελύμενος ἀπὸ τὴν περὶ τὰ πράγματα ἀγνοίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῆ ἐρωτός των πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν, ὁ Ἀθανάσιος Ζαρέφης ἐνῆργησεν ὠφελίμως καὶ ἄλλῃ καὶ εἰς τὴν Λιβαδείαν, ὅπου ἔλαβον ὑπαρξιν οἱ μοναδικοὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐταιρίας Κόνσολοι τῆς Λιβαδείας (β).

(α) Ἀποθανὼν εἰς τὰ 1825.

(β) Ἐχομεν εἰς χεῖράς μας πρωτότυπον Ἐγγράφον, εἰς τὸ ὁποῖον φέρονται ὑπογεγραμμένοι οἱ Κόνσολοι ἔτι. Θωρύμεν περίεργον τὴν δημοσίευσίν του.

“ ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἐπιβεβαιοῖ.

“ Διὰ τῆ παρόντος δῆλον γίνεται, ὅτι ἐν διώρισα τὸν Μάνθον Τζῆρον πεντηκόνταρον χον μετὰ πενήντα ὀνομάτες, καὶ νᾶ ἀγροικέται ἀπὸ τὴν σήμερον ὁ ἐλεφές τῆ ιδίου πρὸς γρ. 50 τὸν μῆνα, σαράντα ἢ πενήντα ἀνθρώπους, ὅσες μπιτίση, καὶ διὰ ἔνδει-
“ ξιν ἀληθείας ἐγένετο τὸ παρόν.

“ 1821, Ἀπριλλίῃ 24, Λιβαδεία.

“ Νικόλαος Νάκς καὶ Κόνσολος Λιβαδείας

“ κοινῇ ψήφῳ βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν.

“ Ἰωάννης Στάμου Λογοθέτης βεβαιῶ.

“ Ἰωάννης Φίλωνος καὶ Κόνσολος Λιβαδείας

“ κοινῇ ψήφῳ βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν.”

Ὁ Νικόλαος Λασπᾶς (Σιατισαῖος) συναριθμεῖται ἐπίσης μεταξὺ ἐκείνων, ὅσοι ἔλαβον περίεργον ἐν μέρει θῆσιν εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Γραμματεῶν πλησίον διαφόρων Πασσάδων ἐχρημάτισε τὸ ὠφέλιμον ὄργανόν καὶ ὁ εἰσηγητὴς πολλῶν σχεδίων. Καθ' ὃν καιρὸν οἱ Σουλτανικοὶ ἐπολέμουν τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν, συνήργησεν ὕτος εἰς τὸ μέτρον τῷ ἐφοπλισμῷ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὸν διπλὴν λόγον τῷ νὰ ἐκρρίζωθῇ ἡ ἐπήρεια τοῦ πανέργου τύτῃ τυράννῃ ἀπ' ὅλην τὴν Στερεάν, καὶ νὰ εὐρεθῇ ἐνοπλον μέρος ἀρκετὸν εἰς τὸν πλησιάζοντα Πόλεμον τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Λαρισσαῖοι Τῆρκοι ἴδον δυσάρεστοι τὴν περισσιν αὐτὴν, ὅδε ἠπατήθησαν εἰς τὰς κρίσεις των, ἐνῶ οἱ ὄρματωθέντες Ἕλληνες, ἐξηγριωμένοι ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ κολακευόμενοι ἀπὸ τὰς ἐτοιμῇς ὠφελείας τῆς, μετεχειρίσθησαν κατὰ συνέχειαν τὰ ὅπλα των καὶ ἐναντίον τῶν ἰδίων Βασιλικῶν. Οἱ Ἑταῖροι, ὅσοι διωργάνιζον πρὸ τῷ Πολέμῳ εἰς τὰς Ἑπαρχίας τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας, ἐνήργουν καὶ μετέπειτα μετὸν ἰδιον ἐνθουσιασμόν. Ἡ καταστροφή τῶν Καλαρρυτῶν προῆλθεν ὠσεπιτοπολύ ἐκ τῆς στρατηγικῆς προμελέτης τούτων· ἡ δὲ κρίσιμος Νίκη τῷ Μακρυνόρῳ (1821) διὰ τῶν προειδοποιήσεων τῷ Λασπᾶ.

Ἐλπιζόμενα βοηθήματα μεταφέρουσι τὴν Ἑταιρίαν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Συρίαν. Ὁ σκοπός της καὶ ὡς πρὸς ταῦτα τὰ μέρη ἦτον ὁ ἴδιος μ' ἐκείνον τῶν Ἰονικῶν Νήσων. Τὰ χρήματα ἤμελλον νὰ ἐνδυναμώσωσι τὸν Πόλεμον· τοιαύτη δὲ βοήθεια ἔπριπε νὰ ἐλπίζεται καὶ ἀπὸ τῆς Ἐμπόρου τῆς Ἀλιξανδρείας. Ὡς πρὸς τὴν

Συρίαν δέ, ἥ τὸ Λιβάνιον ὄρος, ἦτο διάφορος ἐνῶ οἱ γενναῖοι μαχηταὶ τὴν ἡμπόρην νὰ δώσωσι σημαντικὸν περισπασμὸν εἰς τὴν δύναμιν τῆς Αἰγύπτου.

Ἀποσέλλονται ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Δημήτριος Ὑπατρος καὶ ὁ Πελοπίδας, μολονότι κατέβη πρὸ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν Χατση Σέργιος. Καθ' ὁδὸν κατηχῶσι τὸν εἰς τὴν Πάτμον παρενδημῶντα Θεόφιλον Πατριάρχην τῆς Ἀλεξανδρείας. Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν εὗρον εὐδιαθέτως ὅλως τὴν ἑμπορίαν καὶ τὸν Θεόδωρον Τσιτίσαν, πλησιάζοντα τὸν Μεχμίτ Ἀλὴν. Ἐντεῦθεν ὁ Ὑπατρος μετέβη εἰς τὴν Συρίαν καὶ Κῦπρον (α).

(α) Ζῆτει τὴν μετέπειτα συνέχειαν τῶν περὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας Ἐποχ. Δ'. Κεφ. Γ' καὶ Ε'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ζήλος τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν Ἑλευθερίαν — Παραστάσεις τῆς Νεολαίας Δραματικαί — Ἐφημερίδες — Ἡρωϊκὰ Ἄσματα — Προφητεῖαι — Πλατομαντεία.

Πρὶν ἤδη διεχύνετο ἡ χαρὰ εἰς τὴν καρδίαν ἡμετέραν! Πολλοὶ, καταφρονῦντες καὶ ἡσυχίαν καὶ ἰδιωφελίμους ἐπιχειρήσεις, ἔτρεχον Ἀπόστολοι παντὶ καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τῶν σιγμιαίων. Πολλοὶ ἠκολούθουν συγχρόνως τὰ ἰδιωτικά χρήματα καὶ ἐκεῖνα τοῦ Κατηχητῆ Οἰκίαι καὶ γραφεῖα Ἐμπόρων μετεσχηματίσθησαν εἰς κοινοσυμβῦλια τῶν Ἑταίρων. Πνευματικοὶ ἀξιοσέβαστοι ἐδίδασκον τὰς ἐξαγορευομένας τὰ χρήματα πατριώται· καὶ ἤδη τὸ Ἱερατεῖον παντὸς βαθμοῦ δίδει τὰς πλείον ἐξόχους διακρίσεις τῆς εὐαισθήτου ἀγάπης τοῦ πρὸς τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος. Τοιοῦτοτρόπως οἱ Θρόνοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, θεωρῶμενοι ὡς ἀσίτες ἀπλατεῖς εἰς τὴν σφαῖραν τῆς μεγάλης ὑποδύσεως τῆς Ἐθνευσε, ἐμελλον νὰ διατρέξωσι σάδιον λαμπρότερον, εἰάν δὲν συνέβαινεν ἡ ἐκλείψει τῶν χρονιωτέρων ἐνεργειῶν τῆς Ἑταιρίας.

Ἡ Νεολαία ἄρχεται συγχρόνως τὰς Ἡρωϊκὰς παραστάσεις τῆς Θεμιστοκλέους (α), τῆς Ἀχιλλεύου καὶ

(α) Εἰς τὴν Παράστασιν τοῦ Θεμιστοκλέους, γενομένην κατὰ τὸν Αὐγούστου τοῦ 1817, καὶ εἰς ἐκείνην, 16 Φεβρουαρίου, 1818, τοῦ Φιλοκτήτου τοῦ Σοφοκλέους, (μεταφρασθέντος εἰς τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν ἀπὸ τὸν Νικόλαον Πίικολον,) ἐθαυμάσθησαν οἱ Ἕλληνες ὑποκριταὶ καὶ πρὸ πάν-

τῶν Σουλιωτῶν εἰς τὴν Ὀδησσόν, τὸ Ἰάσιον, τὴν Κέρκυραν καὶ ἄλλας πόλεις. Ὁ δὲ Ἰωάννης Μακρῆς, ἓνας τῶν Διδασκάλων τῆ νεοσυστάτου Ὀδησσικοῦ Γυμνασίου, κηρύττει (5 Αὐγύστου).
 “ . . . Ἡ Πατρίς εἶναι μία Θεὰ, καὶ εἰς αὐτὴν
 “ χρεωσθῆμεν νὰ θυσιάζωμεν τὸ πᾶν. Ἡ ΕΛΕΥ-
 “ ΘΕΡΙΑ αὐτῆς καὶ ἡ ὀρθὴ καὶ ἐλευθέριος τῶν
 “ τέκνων τῆς αἰγωγῇ ἦσαν τὰ δύο μεγάλα ἐλατή-
 “ ρια τῆς καρδίας καὶ τῶν πράξεων ἐκείνων τῶν
 “ Προγόνων μας . . . ,

Διευγέρεται ἡ εὐγενὴς ἀμιλλα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν Ἐφημερίδων (α). Εἰς τὸν ἀοίδιμον Ἰοραῆν, τὸν Σωκράτην τῆς νείας Ἑλλάδος, ὀφείλεται προηγουμένως ἡ τόσον ὠφελίμος συμβολὴ περὶ τέτων (β). Πρῶτος ἐντεῦθεν ἀπὸ τῆς

των ὁ Γεώργιος Ἀβραμιώτης διὰ τὸν δυσμίμητον τρόπον του, κατ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Σκηνικὴν τέχνην.

Δὲν εἶναι ἀλησμονητέος μῆτε ὁ Θάνατος τοῦ Δημοσθένους, συντεθείς ἀπὸ τὸν ἴδιον Νικόλον, καὶ παρασταθεὶς κατὰ τὴν 7 Σεπτεμβρίου, 1818. Καὶ αὕτῃ ἡ παράστασις, φέρουσα ὑπόθεσιν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἐνθουσιαστικὴν, ἀνεβίβασε τοὺς ἀκροατὰς Ἕλληνας εἰς τὸν κόσμον τῶν φαντασιῶν, καταγοητεύσασα τὰς καρδίας των.

(α) Διὰ τὴν τυραννίαν τῶν Τούρκων οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον ὑπαρξίν πολιτικὴν. Δὲν ἠμπόρουν διὰ τοῦτο νὰ ἐκδίδωσιν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος τὰς Ἐφημερίδας των, μάλιστα πολιτικάς.

(β) Ὁ Ἰοραῆς δὲν περιωρίσθη εἰς μόνους τοὺς ἰδίους κόπους. ἐνῷ τὰ Προλεγόμενά του ἐσχημάτιζον τόσας περιοδικὰς Ἐφημερίδας Ἐσπευσε νὰ λάβῃ βοηθοὺς εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς πνευματικῆς προόδου τοῦ ἔθνους καὶ ὅλους τοὺς Λογίους, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων διεκρίθησαν ὁπαδοὶ τοῦ φιλολογικοῦ Συστήματός του, καὶ ὅλοι γενικῶς σύμφωνοι μὲ τὰς πολιτικάς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ιδέας του.

1811 ὁ Α. Γαζῆς ἐπεχείρησε τὴν ἐκδοσιν τῆς Φιλολογικῆς Ἐφημερίδος ὁ Δύγιος Ἑρμῆς εἰς τὴν Βιέναν, ὅπου διήρκεσε μέχρι τοῦ 1821. Ἡ Ἐφημερίς αὕτη, γεγραμμὴν εἰς τὴν καθαρωτέραν γλῶσσαν, ἔχαιρε τὴν πρώτην ὑπόληψιν τῶν Ἑθνῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπρόσφερε πολυειδῆ ὥλην (α). Ὁ Δύγιος Ἑρμῆς ἀνέφερε σποράδην τὸ περὶ Πατρίδος πολιτικὸν σχέδιον τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸ ἐρεθιστικὸν ὑπὲρ τῆς παιδείας καὶ κατὰ τῆς ἠθικῆς ἀδικίας πρόσχημα (β).

(α) Εἶχεν ἀντίζηλον τὴν Καλλιόπην. Ὁ Ἐκδότης τῆς δευτέρας ἠθέλησε νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ἐπίπλαστον τὴν μεταξὺ τῶν δύο Ἐφημερίδων ἔριδα, διὰ νὰ μὴ δοθῇ ὑπόνοια τις ἐκ τῆς συμφωνίας των εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ τόπου.

(β) Ἐχομεν νὰ ἀναφέρωμεν ἐν ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῆς τῆς Ἐφημερίδος: τὴν κρίσιν ἐνὸς Γερμανοῦ Φιλοσόφου (καὶ τοιοῦτος ὑποτίθεται ὁ Κρύγιος,) εἰς τὸ ἐκδοθὲν, 1818, Σύνταγμα τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Μ. Κούμα. Προλογιζόμενος εἰς τοῦτο ὁ Ἕλλην Φιλόσοφος, ἐγκωμιάζει ἐξ ἐνὸς μέρους τὴν Ἑλλάδα, ὡς μητέρα καὶ τροφὸν τῆς Φιλοσοφίας, τὴν θρησκείαν δὲ μὲ τρόπον ἐρεθιστικὸν ἐκ τοῦ ἄλλου, ὡς στενάζουσιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἀδικίας καὶ ἀμαθείας, λέγων·
 “Ἰνὲς εἶναι αἱ ἐλπίδες σου, ποθεινοτάτῃ Πατρίς; Ἰ Τίς δαιμόνων θέλει σοῦ γενῆν ἄρωγός; Ἰ Τίς θέλει σ’ ἐλευθερώσειν ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν τῆς ἀπαιδευσίας καὶ ἀδικίας;
 “Ἰ Τίς θέλει ἐκνίψειν τὸ σεβάσμιον πρῶσωπόν σου ἀπὸ τῆς πολυχρονίου βαρβαρότητος τὸν φρικτῶδη ῥῦπον;,, Εἰς ταῦτα ἐπιφέρεται ἡ ἐνδουσιώδης ἐπίσης κρίσις τοῦ Γερμανοῦ Φιλοσόφου· “... Καὶ ἂν
 “τις ἐνταῦθα δὲν δύναται νὰ ἀπαρνηθῇ τοῦ πατριώτου Συγγραφέως τὴν θερμωτάτην πρὸς τὴν Πατρίδα συμπάθειαν,
 “πρέπει ὅμως ἐνταυτῷ νὰ τὴν θαυμάσῃ, ὅτι δὲν ζητεῖ τὴν
 “βοήθειαν μόνον ἑωτερικῶς, ἀλλὰ μάλλον ἑωτερικῶς διὰ
 “τῆς ἀναγκαστικῆς τοῦ Γένους τοῦ παιδείας. Εἶδε μόνον ἡ

Μετὰ τὰ 1815 ἐπαρουσιάσθησαν Ἐφημερίδες Ἑλληνικαὶ καὶ ἡ Καλλιόπη (1818) τῇ Ἀθανασίῳ Σταγειρίτῃ· ὁ Φιλολογικὸς Τηλῆγραφος τῇ Ἰατρῷ Ἀλεξανδρίδῃ· ἡ Μελίσσα τῇ Ἰαπείῳ Κονδῇ (Κερκυραίῳ)· ἡ Ἀθηνᾶ (διὰ τῆς συνηθείσης εἰς Παρισίους Ἑταιρίας, 1818,) περιέχουσα καὶ πολιτικὰς εἰδήσεις (α)· ἡ Ἴρις, "Ἡ Τὰ νῦν Ἑλληνικά, ἐκδιδομένη (1819) εἰς Λονδίνον μὲ διπλὴν σκοπὸν Φιλολογίας καὶ Πολιτικῆς, καὶ πολλαὶ ἄλλαι Περιοδικαὶ Πραγματεῖαι.

Ἀπὸ τὰς ἰδίας ὑπὲρ Πατρίδος ἀρχὰς πηγάζει, νομίζομεν, ἡ σύστασις καὶ τῆς εἰς Σμύρνην Ἐμπορικῆς Λίσχης. Τὸ σκοπούμενον ἀποτελεσμα καὶ τὸ πνεῦμά της γνωρίζονται ἀπὸ τὸ Σύμβολον τῶν ἀλληλεχθεμένων κρίκων καὶ τὸ ἐπικρεμώμενον εἰς τὴν εἴσοδον τῆς αἰθούσης Πινάκιον τῶν Κανόνων, ἔχον ἐπὶ κορυφῆς Ἐμβλημα δύο χεῖρας συνεισφιγμένας καὶ ἐπιγραφὴν·

"Ἄ δὲ χεῖρ τὰν χεῖρα νίξει.,,

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀναφαίνονται καὶ διάφοροι ὑπὲρ τῆς Πατρίδος τῶν Τυρταῖοι, κα-

"ναντία περιστάσεις νὰ μὴ ἐμποδίσουν εἰς τὸ λαμπρὸν τοῦτο
"στάδιον τοὺς ἐκ νέου παιδευομένους Ἕλληνας! Ἀλλὰ τίς
"ἡξεύρει, τί εἶναι γεγραμμένον εἰς τὴν βίβλον
"τῆς Εἰμαρμένης;,,

(α) Διήρκεσεν αὕτη ὀλίγον. Μία Διοίκησις μῆτε τὴν ἐπλησίασεν εἰς τὰ σύνορά της, ὥς φιλελευθέραν.

Μεταξὺ ἄλλων ἐκήρυξεν ἡ Ἐφημερίς αὕτη καὶ ἀναφανδὸν (Σελ 104)· "Σὺ δὲ ὦ γλυκυτάτῃ φωνῇ τῆς Ἐλευθερίας,
"πετώσα ἀπὸ τὰς Ἄλπεις εἰς τὸν Πίνδον καὶ ἐκείθεν εἰς τὸν
"Ἑλικῶνα, ἀντήχει εἰς τὰς ἀκοὰς ὄλων τῶν Ἑλλήνων...,,

τὰ τὸ παράδειγμα τῇ Ῥήγᾳ. Οἱ Ἕλληνες, ἔχοντες κλίσιν καὶ φαντασίαν εἰς τὴν Ποίησιν, ἐνθουσιάζοντο δι' αὐτῆς εἰς τὴν μέλλουσαν Ἐπιχείρησιν τῶν. Τὰ Ἡρωϊκὰ ταῦτα Ποιήματα ἀνεπλήρωνον τὰς ἑλλείψεις τῶν Πολιτικῶν Ἐφημερίδων, τόσον μάλιστα χρησιμώτερα, ὅσον ἦσαν καὶ ἀληπτά εἰς τὸ Κοινόν, τὴν φαντασίαν τῇ ὁποίᾳ ὕψωνον ἐνεργῶντα δραστηρίως εἰς τὴν ψυχὴν του.

Εἰς τὰ Ἄσματα αὐτὰ χρεωσεῖ ἡ Ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος μέγα μέρος, ὡς ἐνώσαντα, καθῶς καὶ ἡ Ἑταιρία, τὴν γνώμην ὅλων (α). Τὲς δὲ ποιητὰς τῶν Ἑλλήνων δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ τόσους Παῦλες τῆς πολιτικῆς σωτηρίας τῇ Ἑθνῷ. Ἡοία γενεὰ θέλει λησμονήσῃ τὸν Παναγιώτην Ἀνδρόνικον (Τριπολιτσιώτην), κράζοντα ἀπὸ τῶν 1818 ὡς ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος, θρηνέσης τὴν κατάσασιν τῶν τέκνων της;

“Ξυπνήστε, Τέκνα!

φθάνει ὁ ὕπνος·

“Τρέξατε ὅλα,

κ' ἦλθεν ὁ Δεῖπνος

ὁ μυστικός,·

καὶ παρακινουῦντα τοὺς Ὀμογενεῖς του·

“Δράξατ', Ἀδελφία!

ρομφαίας βέλη·

(α) Ἴδε καὶ τὰ διαλαμβανόμενα περὶ τῶν Κλεπτικῶν Τραγῳδιῶν Εποχ. Α', Κεφ. Β.

“Ἐλευθερίαν

ζητεῖ καὶ θέλει

ἡ Μήτηρ μας „

Ἐνῷ κατεγίνετο, εἰς ὅσα ἀναφέραμεν, τὸ νοή-
μον μέρος τῆ Ἑθνικῆς, τὸ πλήθος τῆς ἐχειραγω-
γετο ὠφελίμως καὶ ἀπὸ τῆς Ὀπτασίας τῆς Ἀγα-
θαγγελίας, πεισθύνον δογματικῶς τὴν μέλλουσαν με-
ταβολὴν τῆς τύχης τῆς. Ἐπρίσβευεν, ὅτι “Ἡ
“ἀδημονία, αἱ ὀδύναι καὶ αἰχμαλωσίαι (θίλυσσι)
“προσφέρει (εἰς τῆς) γῆρας εὐτυχίαν. Καὶ τῷ
ὄντι! Δὲν ὑπάρχει καμμία Τυραννία, ὅσον
σκληρὰ καὶ ἂν θεωρηθῇ, μὴ δίδουσα ἀφ’ ἑαυτῆς
καὶ τὰς αἰτίας αἰσίων συνεπειῶν. Εἶναι ἄρα ἐν
φαινόμενον περιοδικόν, ἂν καὶ φύσει τρομακτι-
κόν, ὥς ὁμοιάζουσα χεῖμαρρὸν ὀρμητικόν
καὶ παρασύροντα πᾶν, ὅ,τι φαίνεται προσκό-
πτον τὴν ὁρμὴν τῆς. Ἡ Τυραννία τείνει εἰς τὸ
ἐναντίον ἄκρον τῆς ἡσυχίας καὶ εὐεργετικῆς Πο-
λιτείας, ἡ ὁποία μὴτε τὸν διαβαίνοντα ταξεί-
διωτὴν αὐτῇ τῇ βίῳ τρομάζει, καὶ διαχύνει ἀ-
φθόνως τὰς ὠφελείας τῆς εἰς τὴν Κοινωνίαν. Ἀλ-
λ’ ἐδέποτε δύναται νὰ ᾔναι διαρκὲς πλέον, ὅμα
ἡ σφαῖρα τῶν πνευμάτων καθαρισθῇ ἀπὸ τῆς
τίττης τῆς ἀγνοίας, τῆς πλάνης καὶ τῷ φόβῳ. Ἡ
ὑπαρξὶς τῆς παύει, διότι μόνη πάντοτε εἶναι τὸ
αἰτιατὸν τῶν ἀδημονιῶν, τῶν δυσπραγιῶν,
τῶν ἐπαναστάσεων καὶ τῆς δι’ αὐτῶν ἐπανερχο-
μένης ἐλευθερίας τῶν τυραννιμένων.

Οχι μόνον αἱ προφητεῖαι τῆς Ἀγαθαγγελίας,
ἀλλὰ καὶ οἱ Χρησιμοὶ Λέοντος τῆ Σοφῆς, τῆς Ἐπι-
σκοποῦ Παττάρων Μεθοδίου, καὶ τῆς Ταρσίου Πα-

τριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, αἱ Ἀστρολογικαὶ παρατηρήσεις τῇ Σοφῇ Ῥηγίνου καὶ ἡ Ἱερά Ἀποκάλυψις, ἐξηγούμενα ἀπὸ πολλὰς, ἐβεβαίω-
νον εἰς τὸν ὄχλον τὴν ἄφρευκτον Ἐλευθερίαν τε εἰς
μίαν ἡμέραν. Δὲν εἶναι περιττὸν, ἂν καὶ παραδό-
ξον φύσει, καθὼ ἀνυπόστατον, τὸ νὰ εἴπη τις, πῶσον
ἐτι ἐγαργαλίζετο ὁ ὄχλος διὰ τῆς ὀσεομαντείας (α),

(α) Ἀπόρροια τῶν ἀρχαίων προλήψεων ἔμεινεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ μᾶλλον τοὺς Πολεμικοὺς καὶ τοὺς χωρικοὺς των, ἢ προμαντεία τῆς πλάτης τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν (ἐψημένων). Πολλάκις ὠφέλησεν ἡ πρόληψις αὕτη χωρὶς ἐλπίδα· πολλάκις ἐβλάψε χωρὶς λόγον. Στρατὸς ὀλίγος καὶ διακινδυνεύων ἐμψυχώθη αἰφνιδίως διὰ τῆς αἰσίας ἐξηγήσεως τῶν σημείων τῆς, καὶ ἐκέρδησε νίκην ἀβέβαιον· καὶ ἐξ ἐναντίας Στρατὸς πολυάριθμος καὶ ἔχων ὑγιὲς τὸ ἠθικόν του, ἐδειλίασε διὰ τὴν ἀποφράδα πρόγνωσίν των, καὶ ἐνίκηθη στερηθεὶς τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν τόλμην του. Ἰπὴρξάμεν ἐκ περιστάσεως αὐτόπται ὁλων τούτων. Ἐρτεῦθεν ἡ καλὴ ἢ κακὴ ἔκβασις μιᾶς μάχης ἐκρέματο ἐνίστε ἀπὸ τὴν καλὴν ἢ κακὴν μάντευσιν τῆς πλάτης, καὶ μάλιστα ἂν ἠδεε τύχη γέρων ὁ τοιοῦτος μάντις. Αἱ συμπτώσεις, ἠνωμέναι μὲ τὰς κινδυνώδεις προλήψεις τῆς ἀμαθείας, ἔμελλον νὰ δώσωσι καὶ εἰς τὰ κόκκαλα τοῦ ζώου ἐπήρειαν θείαν. Ἐνθυμούμεθα, ὁποῖαν ἄφησε (1826) ἱστορικὴν ἐποχὴν εἰς τὸ Ναύπλιον μία, φερομένη ἀπὸ τὸν Πανούτσον Νοταρᾶν, πλάτη. Αἱ περὶ τῶν τοιούτων ἀποδοκιμασίαι τῆς Θρησκείας μας δὲν ἴσχυσαν οὐδὲ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ ἱρευνητοῦ τῶν Ἱερῶν Ἱραφῶν γέροντος. Τὸ φύσει ἄκακον ζῶον τῆς γῆς καθίσταται παραδόξως, καὶ ἄπνουν μάλιστα, τὸ ὑποκείμενον ἀπεχθείας καὶ λύπης εἰς τὴν ζώνην τῆς τοιαύτης Διαγνωστικῆς.

Εἰς τὴν Ἠπειρον καὶ ἄλλα τῆς Στερεᾶς μέρη ἐπικρατεῖ καὶ ἡ Κρανιομαντεία τοῦ ἰδίου ζώου.

Πολλαχοῦ ἀκόμη τὰ τέκνα τοῦ ἀποθνήσκοντος πατρὸς θέλουν νὰ προῖδωσι τὴν εἰς τὸ μέλλον κατὰστασίν των διὰ τῇ

ἢ πλατομαντείας, κατὰ διαφορὰς περιστάσεις.

αὐτοφείας τοῦ κρανίου αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Ἄρα μήτε ὁ θάνατος, κατὰ τὴν ἀψευδестаτην Ἐκκλησίαν μας, δύναται νὰ καταστήσῃ πολλάκις ἀξιομακάριστον τὸν ἄνθρωπον.

Δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀξιογέλαστοι καὶ αἱ περὶ τῶν οἰωνισμῶν ἐπικρατῆσαι προλήψεις. Ἐπεὶ δύναται νὰ σοχασθῇ τις, ὅταν ἐνδυμηθῇ τὸν Ὀδυσσεῖα Ἀνδρῆσιν καὶ πολλὰς Ὀπληρχοὺς πιστεύοντας (καὶ ἐκδικεμένους ἐνίοτε) ὡς κάκιστον οἰωνὸν τὴν καθ' ὁδὸν συνάντησίν των μὲ Παππᾶν (Ἱερέα), ὅτε διευθύνοντο εἰς τι μέρος, καὶ μάλιστα ὅτε ἐξεστράτευον;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Σκέψεις τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἑταιρίας περὶ Ἀρχηγῶ τῆς Ἑπαναστάσεως — Προκαταρκτικαὶ ἐνέργειαι — Ἀποστολὴ τῷ Ξάνθῃ πρὸς τὸν Α. Γαζῆν — Συνθήκη τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἑταιρίας — Ἐφοδιαστικά Ἐγγράφα τῷ Ξάνθῃ πρὸς τὸν Καποδίστριαν· τῷ Ἀναγνωστοπούλῃ πρὸς τὸν Νέγρην κτλ. — Διαγωγὴ τῷ Γαλάτῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Φόνος τῆς καὶ αποτελέσματα.

Οἱ Καπετανεῖοι (α) διαθίσαντες πᾶν, ὅ,τι ἤδυνήθησαν, κατὰ τὰς ὁδηγίας τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἑταιρίας, ἀπέειλαν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τὸν Π. Δημητρόπουλον, φέροντα ἐγγράφους τὰς ἐκδόσεις τούτων. Ἐλήφθησαν αὐταὶ κατὰ τὸν Αὐγύστον τῷ 1818 Ἐννοεῖται, ὅτι εἰς τὴν ἐκτέλεισιν, ὅσων ἔλαβον οἱ Ἀρχηγοὶ πρὸ ὀφθαλμῶν, πρὶν ἢ καταβῶσιν εἰς Κωνσταντινέπολιν (β), ἐχρεώσθη ὁ καιρὸς ἀπὸ τῷ Μαρτίῳ τῶν 1817 μέχρι τῷ Αὐγύστῳ τῶν 1818.

Αὐτοὶ ὅτοι οἱ Ἀρχηγοὶ προεχώρησαν ἐντεῦθεν εἰς ἐνεργείας πλεον σοβαρὰς καὶ δραστηρίους, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς προσέδους τῆς ἐπιχειρήσεώς των. Περισερόμενοι ἤδη εἰς τὸ πλεον μέγα καὶ τολμηρὸν ἀντικείμενον τῷ Πολέμῳ, δὲν ἐβλεπον ἄλλην δυσκολίαν παρ' ἐκείνην τῆς ἐπιτυχίας τῷ Ἀρχηγῷ τῆς Ἑπαναστάσεως. Κάθε ἄλλο ὑπῆσχετο ἢ ἀξιοτήτων καὶ τῆς ἔχουεν ἀποδείξιν

(α) Ἰδε Κεφ. Β' τῆς παρέσης Ἐποχ.

(β) Ἰδε εἰς τὸ τέλος τῷ Κεφ. Δ' τῆς παρέσης Ἐποχῆς.

τῶν ἰδίων τα ἀποφασιστικά κινήματα, τὰ ὅποια προώδευον ἐπὶ τοσῶτον, ἐφ' ὅσον ἡ αἰτία παρομοίων φαινομένων ἀπεδίδετο ἄλλῃ, καὶ ὕτοι ὠφελέμενοι ἀπὸ τοῦ πνεῦμα τῆτο ἐκίνησαν τὸν σημαντικώτερον σκοπὸν, ὅσις ἐπλησίασε τοσάκις τὸ "Ἔθνος εἰς τὸν ὄλεθρον καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν του.

Εἰς τὰς πολυειδεῖς ἐρεῦνας των περὶ τῆ ἀξίου 'Οδηγῇ τῆς 'Επαναστάσεως (α) προσηλωθήσαν ἀμεταθέτως πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῇ Καποδίστρια.

(α) Δύσκολοι εἰς τὸ νὰ φέρωσιν ὕτοι ἐπὶ πολὺ παρόμοιον βάρος διὰ τὰς ἀμφιβαλλομένας συνεπείας τινῶν φαινομένων, ἐζήτην 'Αρχηγόν, ἔχοντα νῦν, ὅσις εἶναι τὸ μαντεῖον τῶν μελλόντων, καθόσον δύναται νὰ ἰσχύῃ ὡς πρὸς τὴν ἀνθρώπινον λογικότητα·) ὑπόληψιν, προσκτηθεῖσαν διὰ τῆς ἀρετῆς· καὶ χρήματα, ἃν ἦτο δυνατόν. Ἦτον ἀνάγκη ἐνταυτῷ νὰ λείψωσιν αἱ περὶ τῆς 'Αρχῆς περιέργειαι, καὶ νὰ λάβωσι τὰ πνεύματα τὴν χρεῖωδὴ περὶ τῆς μελλέσης ἐπιχειρήσεως ἐμψύχωσιν. Ὁ Πόλεμος τέλος πάντων ἐπρεπε νὰ διοικηθῇ ἀπὸ ἓνα μόνον, διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸ "Ἔθνος τὰ δημαρχικά καὶ δημαγωγικά δεινὰ, ἐπιπολάζοντα εἰς παρομοίας Πολιτικὰς Μεταβολάς.

Ἡ ἀνωτέρα 'Αρχηγία ἐνὸς ὑπαγορευέτο, ὡς τὸ ἐσιωδέστερον κεφάλαιον, καὶ ἀπὸ τὸν Θύριον τῇ 'Ρήγῃ.

“Καὶ τῆς Πατρίδος ἓνας νὰ γένη 'Αρχηγός” ἀπαράλλακτα, ὅπως ἐξεφράσθη καὶ ὁ Ἡγεμὼν τῶν Ποιητῶν Ἑλλήν.

“... εἰς κοίρανος ἔστω...”

πολὺ δὲ πλέον ἐζητεῖτο εἰς τὴν περίεασιν αὐτὴν καὶ τὴν μετέπειτα μέχρι τῶν Ἑθνικῶν Συντάξεων ὁ Κοίρανος ἀπόλυτος μὲν, ἀλλ' ἐνάρετος, δίκαιος καὶ φίλος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας τῇ "Ἐθνῶς.

Ἄλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ ἔκτανθῶσι μέχρι τούτου, ἐνόσφ δὲν ἠσφάλιζον τὴν Ἑταιρίαν ἀπὸ περι-
στατικάτινα, ἐπαπειλῶντα καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρ-
ξίν της, προοικονομῶντες συγχρόνως καὶ ἑλλεί-
ψεις ἰδίας ὅχι δευτέρου λόγου. Ἐσοχάσθησαν ἐν-
τεῦθεν.

Α'. Νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν Ἑταιρίαν ἀπὸ τῶν
κινδύνων, ὅσους προέβαλλεν ἡ διαγωγὴ τῇ Γα-
λάτῃ, περιμενομένην εἰς Κωνσταντινέπολιν (α).

Β'. Νὰ κατορθώσωσιν, ὥστε νὰ πεισθῇ ὁ ἀμ-
φιγνωμῶν ἐπὶ Α. Γαζῆς, τῇ ὁποίῃ ἡ ὑπόληψις
ὑπὲσχετο τὰς μεγαλητέρας ὠφελείας εἰς τὸ μέρος,
ὅπως εὐρίσκετο.

Γ'. Νὰ εἰδοποιήσωσι τὰς Καπιτανίους τῆς Στε-
ρεῆς καὶ τῆς Πελοποννήσου περὶ τῆς γενομένης
πρὸς τὸν Σουλτάνον εἰδοποιήσεως ἐκ ἑνὸς
ἀπὸ τοὺς Πρέσβεις τῆς Κωνσταντινουπόλεως (β). Καὶ

(α) Ἰδε Σελ. 195-196 Σχόλ. β'.

(β) Ἀνέφεριν ἔτος πρὸς τὸν Σουλτάνον νὰ ἀναίξῃ τῆς ὀ-
φθαλμύς της· διότι ἡ Ῥωσσία διέσπειρεν Ἀποσόλους, διὰ νὰ ἀ-
ναστατώσῃ τὰς ὑπηκόους της Ἑλλήνας. Ὁ Σουλτάνος δὲν ἔδωκε
κατ' εὐτυχίαν τελείαν πίσιν, ὑποπτεύσας διπλωματικὴν τινὰ
περιπλοκὴν· περιωρίσθη δὲ μόνον νὰ προσέξῃ τὴν Ἡελοπόν-
νησον καὶ τὴν Στερεάν, εἰὰν ἠσυχάζων. Πληροφορηθέντες
τῆτο οἱ Διευθύνται τῆς Ἑταιρίας, ἐμήνυσαν εἰς τὰς Καπιτα-
νίους τὴν τρέχουσαν εἰδοποίησιν, καὶ τὰς ἐπέβαλον τὸ χρέος τῇ
νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπιμόνως· ὥστε νὰ λείψῃ πᾶσα ἀμέσως αἰτία
ὁποιασδὴπατε ὑποψίας, καὶ νὰ μὴ φανῇ πᾶς ἡδὲ γηδοκλήφ-
της. (Μετεχειρίσθησαν αὐτὴν τὴν ἰδίαν λέξιν, τόσον κοινὴν
εἰς τὰς τῆς.) Οἱ Καπιτανεῖοι ἐνήργησαν μὲ πολὺν ζῆλον εἰς
τὴν ἐκπλήρωσιν, ὅσων ἔλαβον νέων ὁδηγιῶν.

Εἰς τὴν εἰδοποίησιν ταύτην ἔδωσαν ἀφορμὴν τὰ συμβῆντα
τῇ Γαλάτῃ εἰς τὴν Πετρέπελιν.

Δ'. Νὰ λάβωσιν ἐν μέτρον, διὰ τοῦ ὁποίου ν' ἀπηγορευθῇ αὐστηρῶς εἰς καθένα τῶν παθ-
τὸς εἶδus κατὰχρησις, ἢ κίνημά τι γινόμενον ἰ-
δαιτέρως ἀπὸ μόνην τὴν θείησιν ἐνὸς χωρὶς
τῆς ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως καὶ τῶν τριῶν.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ἀπεφάσισαν. Ἐὰν λάβω-
σι διδόμενα θειτικὰ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῆ Συ-
σήματος ἐκ τῆς διαγωγῆς τῆ Γαλάτῃ, νὰ τὸν ὁ-
δηγήσωσιν ἐπιτηδείως εἰς τὸν Μαυρομιχάλην
τῆς Μάνης, ἢ τὸν Μέρτσινον, εἰδοποιούμενus ἰ-
διαίτέρως τὴν διὰ δαπάνης τῆς Ἑταιρίας διαφύ-
λαξιν τῆς μέχρι τῆς Κυνήσεως τῆ Πολέμου. Εἰς
ἐναντίαν ἐπίφοβον περίεασιν, νὰ θανατωθῇ ἀ-
φεύκτως.

Περὶ τῆ δευτέρου ἀπέστειλαν (23 Ὀκτωβρίου
1818,) τὸν Ξάνθον εἰς τὸ Πήλιον Ὄρος (α).

Διὰ τὸ τρίτον διεύθυνον ἑκτακτον ἀπεσταλμέ-
νον πρὸς τῆς τρεῖς Κασετανέus.

Περὶ δὲ τῆ τελευταίῃ ἑκαμον μεταξύ των ἔγ-
γραφον Συνθήκην, τὴν ὁποίαν ἐπέγραψαν ὁ
Ἀναγνωστὴς, Τσακάλωφ καὶ Ξάνθος, λα-
βόντες ὁ καθεὶς ἀνὰ ἓν ἴσον. Εἰς τὴν Συνθή-
κην αὐτὴν περιείχοντο·

(α) Ἡ μεγαλητέρα ἐπιθυμία τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἑτα-
ρίας ἦτο τὸ νὰ κάμωσι κοινωνὸν τὸν Γαζῆν εἰς τὸ περὶ τῆς
ἐκλογῆς τῆς Καποδίστριας σχέδιόν των, καὶ νὰ τὸν καταπέσωσι
νὰ γράφῃ συμφώνως με αὐτῆς τὴν ἀνάγκην τῆ νὰ δεχθῇ ὁ-
τος τὴν πρέσκλησιν των. Ἐγνώριζον δὲ, πόσον ὑπελήπτετα
τὸν Γαζῆν ὁ Καποδίστριας.

Ὁ Ξάνθος ἐπέσει μετ' ὀλίγον· παρέστη πολλὰς ἐκ μέρας
τῆ Γαζῆ ὑποσχέσεις, κατὰ τὰ ὁποῖα ἑκαμον μεταξύ των σχί-
δια· δὲν ἐράνη ὅμως τίποτε πραγματοποιημέτος.

Δ'. Να μην ἡμπορῇ τις χωρὶς τῆς ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως ὅλων νὰ ἐνεργῇ ὑπόθεσιν σημαντικήν: δηλονότι

Νὰ μὴ δανείζηται, ἢ λαμβάνη, χρήματα ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἑταιρίας·

Να μὴ δεχθῇ τινα εἰς τὴν Ἀρχὴν, καὶ νὰ μὴ φανερώσῃ τὴν ἰδίαν εἰς κανένα, ἐκτὸς ὁμολογούμενης ἀνάγκης, ἢ μεγάλης ὠφελείας, προκυπτέσης ἀπὸ τὴν μίαν, ἢ τὴν ἄλλην περίπτωσιν.

Β'. Να μην ἡμπορῇ τις ἐπ' ἑδemiᾶ προφάσει ἢ περιστάσει νὰ βιάσῃ τὴν ῥῆξιν τῆ Πολέμου μερικῶς ἢ γενικῶς.

Γ'. Να πείθεται καθείς ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῷ Ἐθνει, ὁποιοσδήποτε ἐγκριθῇ καὶ παρυσιασθῇ.

Δ'. Ὁ ἐκλεχθισόμενος Ἀρχηγὸς νὰ ἐνεργῇ ἀπολύτως περὶ ὅλων, συμβουλευόμενος τὰς Ὑπογεγραμμένους. Δι' αὐτὸ τῆτο νὰ ὑπογράψῃ κατὰ χρεῖος τὴν Συνθήκην.

Οἱ ἴδιοι ἔτοι Ἀρχηγοὶ, προβλέποντες, ὅτι θέλουσιν εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην τῇ νὰ παραδεχθῶσι καὶ ἄλλες εἰς τὴν ὀλομέλειάν των, ἕκαμον Διπλώματα ἐνὸς προσδιωρισμένου ἀριθμοῦ, διὰ νὰ τὰ δίδωσιν εἰς ἐκείνας, ὅσες ἤθελον ὀνομάσει Μίλη τῆς Ἀρχῆς. Ἐντεῦθεν ὑπέγραψε καὶ ὁ Σίκερης εἰς τὴν ἀνωτέρω Συνθήκην.

Θεωρῶντες ἔπειτα περιττὴν πλείον τὴν περαιτέρω διαμονὴν των εἰς Κωνσταντινῆπολιν, ἀπεφάσισαν· ὁ μὲν Ξάνθος νὰ διευθυνθῇ εἰς Πετρίπολιν πρὸς τὸν Καποδίστριαν, παρακαλῶν τῆτον, ἢ νὰ ἀναδεχθῇ τὴν Ἀρχηγίαν τῆς Ἑταιρίας καὶ τῷ μέλλοντι Πόλεμῳ, ἢ νὰ δώσῃ

σχέδιον πῶς πρέπει νὰ διευθυνθῶσι καὶ τὰ δύο· ὁ Τσακάλωφ εἰς τὴν Μάνην πρὸς τὸν Μαυρομιχόλην καὶ τὸν Μέρτσινον· καὶ ὁ Ἀναγνωσόπουλος εἰς τὴν Μολδαυο-Βλαχίαν πρὸς τὸν Νέγρην, ὅλοι συστημένοι παρὰ τῆς Ἀρχῆς. Αἰσυσάσεις αὗται διέφερον πολὺ εἰς τὸ πιεῦμά των (α). Ἡ ἔννοια ἐκείνης τῆ Ξάνθης πρὸς τὸν Καποδιστριαν ἦτο τοιαύτη.

“Τὰ δυσβάστακτα δεινὰ, διὰ τὰ ὁποῖα στενάζει πρὸ τοσούτων αἰώνων ἡ δυσυχής, ἀλλὰ ἔνδοξος, Ἑλλάς, ἡ Πατρίς μας, ὑπαγόρευσαν τὸ μέτρον τῆς ἐνώσεως εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχον ἄλλο ἀντικείμενον παρὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος. Ἐνήργησαν ἔτσι· (παρίσματο ἐνταῦθα ἡ κατασασίς τῶν μέχρι τῆδε πράξειω των μὲ τὴν μεγαλητέραν συντομίαν, καὶ ἡκολῶθει ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς.)

“Διοργανίσαντες τοις τοις τρόπως τὰ πράγματα, οἱ ἄνθρωποι ἔτσι ἐπίστευσαν ἀδισάκτως, ὅτι ἡ-θελον βλάψαι καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὴν ὁποίαν ἐπεχείρησαν ὑπόδεσιν, ἂν δὲν ἔσχιον τὸ ὄμμα καὶ τὰς ἐλπίδας των πρὸς τὸ λαμπρὸν Ὑποκείμενον τῆς Τ. Ε.”

“Ὁ Κύριος Ξάνθος, ὁ ἕως τῆς ἐμπιστοσύνης μας, δίδει ἐξισορήσει πᾶν, ὅ,τι δὲν ἡμπορῶμεν νὰ σημειώσωμεν ἐγγράφως Εἰς τὴν Τ. Ε. ἀπόκειται ἡ περαιτέρω διευθύνσις, ἡ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία τῆς Ἐπιχειρήσεως”

(α) Εἶναι αὗται αἱ πρῶται Ἐπιστολαί, αἱ ὁποῖαι ἐγράφησαν ὡς ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς, καὶ ἐσφραγίσθησαν μὲ τὴν Σφραγίδα τῆς. Δὲν εἶχον ἡμερομηνίαν καὶ Τόπον, ἀλλὰ μόνον Χρονολογίαν.

Τοις τοις τρόποις οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας ἔδει-
ξαν, ὅτι προησθάνθησαν τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁ-
ποίαν μετέπειτα (1827), ἐξηγήθη πανδήμως τὸ
Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων.

Τῆς ἄλλης πρὸς τὸν Νέγρην.

“Ἡ Φιλικὴ Ἀρχή, λαβῦσα τεκμήρια ἱκανὰ
τῷ εἰλικρινῆς Ζήλῳ, τῷ πατριωτισμῷ καὶ τῆς παι-
δείας Σὺ, ἠξίωσε νὰ Σὲ προβιβάσῃ εἰς Βαθμὸν
ἀνώτερον, καὶ νὰ Σὲ καταστήσῃ διὰ τῆς εἰς θέ-
σιν ἐνεργητικῆν, διὰ νὰ δυνηθῇς ἐν καιρῷ νὰ
συνδράμῃς πρεπόντως εἰς τὴν ἐκτέλεισιν τῶν σκο-
πῶν τῶν Μεγάλων Ἱερέων τῶν Ἑλευσινίων.
Εἶναι ἔτοι συμπατριῶταί Σὺ Ἕλληνες, καὶ δὲν
πνέειν εἰμὴ τὴν Ἑλευθερίαν τῆς δυστήνης πατρί-
δος μας Ἑλλάδος.”

“Ὁ Κύριος Ἀναγνωστόπελος, χαίρων τὴν ἐμ-
πισοσύνην μας διὰ τὴν καθαρὰν ἀφοσίωσίν τε
εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς Πατρίδος, διετάγῃ νὰ μετὰβῃ
αὐτόσε, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ, ὅσα ἐπιφορτίσθῃ. Εἶ-
ναι δὲ ἐπιτεταγμένος νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν
Σὺ, καθ’ ὅσον δύναται.”

“Οὕτω δὲ μὴ ἀμφιβάλλουσα, εἰς ὅ,τι ἐξεφρά-
σθῃ, Σ’ ἀπονέμει τὰς εὐλογίας της. . .”

Παρόμοιαι ἦσαν καὶ αἱ ἄλλαι πρὸς τὸν Μαυ-
ρομιχάλην καὶ τὸν Μέρτσεινον. Ἐξάγεται δὲ,
ὅτι βλέποντες ἔτοι κατὰ λόγον τινα, ὅποιον ἤ-
δελε φέρει ἀποτέλεσμα ἢ ἀποσολὴ τῷ Ξάνθῳ,
διετέθησαν εἰς ἓνα τρόπον, ὥστε ὁ Ἀναγνωστό-
πελος καὶ ὁ Τσακάλωφ νὰ ἔχωσι σάδιον ἀνοι-
κτὸν εἰς τὴν ἐνδεχομένην ἀποτυχίαν τῷ Ξάνθῳ.
Ὁ Σέκερης ἀπεφασίσθῃ νὰ μείνῃ εἰς Κωνσταντι-
νούπολιν ὡς κέντρον, συνεννοούμενος μὲ τὴς λοι-

πῶς συναδελφῆς τε εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰδικῶς τὴν θείσιν των καὶ γενικῶς τὰ πράγματα τῆς Ἑταιρίας. Συνέθεσάν τινες μεταξὺ των καὶ Σκυτάλην διὰ τὴν μουσικωτέραν ἀνταπόκρισιν. Ὁ Ἀναγνωστόπουλος, προδιατιθέμενος κατ' ἓνα τρόπον, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεδέχθη ἀποσολὴν, διευθύνει πρὸ αὐτοῦ τὸν Γρηγόριον Δικαῖον (α), ἐφωδιασμένον μὲ τὰς ἀνηκέσας ὁδηγίας καὶ συνημμένον πρὸς τὸν Νέγρην εἰς τὸ Ἰάσιον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν φθάνει ὁ Γαλάτης εἰς Ἰωνσαντινέπολιν, χωρὶς νὰ δείξῃ ἔδῃ τὴν ἐλαχίστην μεταβολὴν εἰς τὴν μέχρι τῆς διαγωγῆς τε. Συμβελευόμενος μᾶλλον τὸ φαντασικὸν παρὰ τὸ κριτικὸν τῆς ψυχῆς τε, ἀπέβλεπεν εἰς τὸν μοναδικὸν σκοπὸν τῷ νὰ κατασαθῇ αὐτὸς τὸ ἀπεριόριστον κέντρον καὶ τὸ ταμεῖον τῆς Ἑταιρίας. Εἰς μάτην ἀγωνίζονται οἱ Ἀρχηγοὶ νὰ διαρρῦθμῶσι τὸ δυστροπον πνεῦμά τε διὰ τῶν νευσειῶν καὶ τῶν θυσιῶν των. Συνετέλεον ὅλαι αὐταὶ εἰς οἰκονομίαν σιγμιαίαν. Ὁ Γαλάτης θρασὺς εἰς τὴν γλῶσσαν, ἀνήσυχος εἰς τὸν νοῦν, ἄπληστος ἀπὸ χρήματα, εἰς τόσας ἑξετραχειλίσθη ἀτοπίας, ὥςτε παρὰ τὴν σευὴν σχέσιν τε μὲ μίαν ὑποπτον Πρεσβείαν ἐτόλμησε νὰ ἐπαπειλῇ καὶ προδοσίαν (β) ἄμεισον εἰς τὰς Τέρκας. Ὡς τοιῷ-

(α) Αὐτὸν, πολλὰ ἀσήμαντον Ἱεροδιάκονα πρῶτον, ἀλλὰ διαπρέφαντα μετέπειτα εἰς τὴν Ἐπανάστασιν, ἐσύστησεν ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, (καθ' ἣν ἐποχὴν εὐρίσκειτο εἰς τὴν Ἰωνσαντινούπολιν,) πρὸς τὸν Ἀναγνωστόπελον, ὅστις τὸν παρεδέχθη εἰς τὴν Ἑταιρίαν.

(β) Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐκίνησεν ὡς μαινόμενος εἰς τὴν αἰ-

ταί, ἀπώπειπεν ὅλους τοὺς Ἑταίρους.

Ἡ Ἑταιρία σαλεύεται ἤδη. Παραλαυβάνει αὐτὴ εἰς τὴν ὀλομέλειάν της ἓνα Ἰθακήσιον (α), ὅστις συνήργησεν ὑπέρπολιν εἰς τὴν καταπράυνσιν τῆς τρομερᾶς ὀρυγῆς τῆς τῆς ἀνθρώπων. Θέλει νὰ ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ αὐτόν· ἀλλὰ τίποτε δὲν φαίνεται ἱκανὸν νὰ πείσῃ τὸν μακρυσμὸν τοῦ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, μεχρὶς ἡ γράμματα τινὰ τῶν Πιλοπονησίων, παρουσιασθέντα μεθ' ὁδικῶς καὶ πρὸς τῆτον, καθὼς καὶ μυρίαὶ ἄλλαι ὑποσχίσεις τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἑταιρίας, ἐμψυχύνουσι τὴν πλειονότητις ἀκοῆς τε. Τοιαύτῳ τρόπῳ πεῖθεται ὅτις νὰ συνακολουθήσῃ τῷ Ἰθακῶν εἰς τὴν Πιλοπόνησον καὶ Μάνην, διὰ τὴν συνεργίαν περὶ τῶν μίσων τοῦ μέλλοντος Πολέμου· καὶ ἀναχωρεῖ τὸν Σηπτιμβρίου τοῦ 1813, συνωδευμένος καὶ ἀπὸ τὸν Μηνητρόπελον,

κίαν τοῦ Χαλὶτ Ἐφένδου. Κατὰ βίαν οἰκονομίαν μετηλθοῦν κατ' ὁδόν, ἐπιπληχθὲς ἀπὸ ἓνα συμπολίτην τοῦ Ἰθακήσιου, πρὸς τὸν ὁποῖον ὡμολόγησε χωρὶς συστολὴν τὸν σκοπὸν τοῦ Ἐπιστρέψαι εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἤδειε πρὸ ὀλίγων στιγμῶν προδίδει, ἰσχυρῶς, ποῦ ἦτο· καὶ αὐτοὶ χαμογελῶν τοὺς λέγει τὴν ἀλήθειαν, προσδίδων· “Ἐκαμὰ τούτου· δόξα σοὶ ἐξηγήσα τὰ Γράμματα τῶν Προσκλητῶν, “ καὶ δὲν μ' ἐμπιστεύθητε καθὼς σύμβουλον.”

Οἱ Ἀρχηγοὶ μὲ ὅλα ταῦτα δὲν ἠμποροῦν νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι ἐκινήθη εἰς παρόμοιον ἐνοσιούργημα. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦ προφθάνουσιν ἐντρομοὶ ἓνας κατόπι τοῦ ἄλλου διάφοροι Ἰθακῶν, κληρονομηθῆναι τὸ συμβᾶν ἀπὸ τὸν ἴδιον πλείσταρχον Ἰθακήσιον. Τοτε ἐπίστευσαι τὴν ἐξαιρετικὴν κακουργίαν τῆς τῆς ἀνθρώπων, ἀποφασίσαντες τὴν ἀμετάδιδτον ἐξουσίαν τε.

(α) Περὶ τοῦ ὁποίου λέγεται Σελ. 227, Σχολ. β'.

μὲ πλοίαρχόν τινα Πετσιώτην. Ὁ Σέκερης συνιστᾷ εἰς τὰς Πίτσας πρὸς φίλους τινας τὸν Τσακάλωφ.

Μετὰ τούτους ἡτοιμάσθησαν ὁ Ἀναγνωστόπουλος καὶ Ξάνθος· ἄλλα δὲν ἀνεχώρουν, πρὶν ἢ μάθωσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποστολῆς τοῦ Τσακάλωφ πρὸς τὸν Γαλάτην. Ὁ Ἀναγνωστόπουλος τότε διεθέσει, τὸ ὅποιον μέχρι τῆδε ἐκράτει Ἀρχεῖον καὶ τὴν Σφραγίδα τῆς Ἑταιρίας. Φαίνεται δὲ, ὅτι μέρος τῶν Γραμμάτων καὶ σχεδίων ἔλαβεν ὁ ἴδιος, καὶ τὰ λοιπὰ ἐναπέθεσεν εἰς φίλον του τινα.

Ὁ Τσακάλωφ φθάσας εἰς τὰς Πίτσας ἐπροσπάθει νὰ πείσῃ τὸν Γαλάτην, διὰ νὰ διευδυνθῶσιν εἰς τὴν Μάνην· αὐτὸς ὅμως ἐπέμενεν εἰς τὴν ἐκ τῆς Τριπολιτσᾶς διέλευσίν του, λέγων, ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐνταμώσῃ ἐκεῖ ἕνα φίλον του Ἰατρόν Ἑπτανήσιον. Πρὸς τὰς ἄλλας καὶ ἡ περίσσις αὐτῇ ἐπεσφράγισε, τοὺς ὅποιον, εἶχεν ἕτος κακὲς σκοποὺς. Ὁ Τσακάλωφ συμμορφώνεται εἰς τὴν πρότασίν τε· τον πείθει δὲ νὰ περιηγηθῶσι πρῶτον μνημιᾷ τινα τῆς Ἀρχαιότητος εἰς τὴν καζαντικρὺ Ἑρμιόνην, ὅπως μετέβησαν. Αὐτὸς καὶ ὁ Γαλάτης βηματίζονται εἰς παραλληλόγραμμον. Ἐφθασαν εἰς ἕν κοίλωμα, ὅπου ὁ Δημητρόπουλος εἰδοποιεῖ διὰ νεύματος τὸν πρῶτον, ὅτι εἶναι ἡ ὥρα. Ὁ Τσακάλωφ ἐν τούτῳ δὲν προοιᾷ, ὑποκρινόμενος, ὅτι παρατηρεῖ τι. Ὁ Δημητρόπουλος λαμβάνει τὴν θέσιν του καὶ πυροβολεῖ τὸν Γαλάτην. Αὐτὸς καὶ πληγωμένος ἀποσύρει τὸ ξίφος, καὶ ὁρμᾷ κατὰ μέτωπον πρὸς τὸν θώρακα του, ὅς τις τὸν πυροβολεῖ ἐκ δευτέρου

εἰς τὸ σῆθος καὶ τὸν θανάτῳ (α). Τοιοῦτον ἐσάθη τὸ τέλος τῆ διαβοήτης Γαλάτου κατὰ τὸν Νεέμβριον τῆ 1819 (β).

(α) Ὁ Γαλάτης ἔζησεν ὡς $1\frac{1}{4}$ τῆς ὥρας. Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας στιγμὰς του ἐφώναξε δακρυρρόων· “Αχ! “Μ’ ἐφάγετε! ἰ Τί σὰς ἔκαμα;,, Ὁ Δημητρόπουλος συντρίβεται καὶ περιχέεται ἀπὸ δάκρυα. Πλησιάζας δὲ τὸν ψυχοῦντα, λέγει· “ὦ δυστυχῇ ἄνθρωπε! Τὰ δάκρυά μου “εἶναι ὁ μάρτυς τῆς καρδίας μου, ὅτι σ’ ἐλυπούμην· ἀλλὰ “ἴπῳ ἄλλως ἦτο δυνατόν νὰ γλυτώσωμεν ἀπὸ τὴν ἀνοικο- “νόμητον κακίαν σου;,,

Ὁ Τσακάλωφ, ἀκῆσας τὴν πρώτην πιστολιὰν, ἐνόμισεν, ὡς φαίνεται, ὅτι ἐκτυπήθη ὁ ἴδιος, καὶ ἔφυγε μὲ πολλὴν ταχύτητα εἰς μίαν ὀπὴν ἐνὸς πλησίου ὑψώματος, ὅθεν παρετῆρει τὸ ἀποβησόμενον τῆς τραγικῆς ἐκείνης σκηνῆς.

(β) Ἀπὸ τὸ συμβάν τοῦτο ἐλαβόν τινες τὴν αἰτίαν τοῦ νὰ εἴπωσιν, ὅτι ἡ Ἑταιρία ἐθανάτωσε πολλούς. Ἀποκρινόμεθα μὲ τὸν θετικώτερον τρόπον, ὅτι ἡ Ἑταιρία δὲν ἐθανάτωσεν ἄλλον παρὰ τὸν ἀναφερόμενον Γαλάτην, ἀφοῦ μάλιστα μετεχειρίσθη ὅλα της τὰ μέσα, διὰ νὰ τὸν ἐπαναγάγῃ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὴν τιμὴν τῶν ὀρκῶν του. Μὲ ἄλλους λόγους ὁ ἀμερόληπτος παρατηρητὴς δύναται νὰ γνωρίσῃ, ἀπ’ ὅσα ἐξεδίσαμεν, ὅποσον οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας ἐπροσπάθησαν νὰ προλάβωσι τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα ἠμπόρουν νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς παρομοίαν δυσάρεστον θέσιν. Ἀλλ’, ὅτε ἔβλεπον τὴν κακίαν ἀδιόρθωτον καὶ παίζουσιν μὲ τοῦ Ἐθνικοῦ τὴν τύχην, δὲν ἠθέλον ἐπαινεθῇ, φρονούμεν, σεβόμενοι τὸν θάνατον ἐνὸς ἀντ’ ἐκείνου ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ἄν εἴπῃ τις, ὅτι ἔπρεπε νὰ δοθῇ ἀλάνθαστος προσοχὴ εἰς τὰς παραδοχὰς παρομοίων ἐπικινδύνων ἀνθρώπων, καὶ περισσοτέρᾳ μὲ νοῦν καὶ μέθοδον παρατήρησις εἰς τὰ πράγματα· τὸν τοιοῦτον παραπέμπομεν εἰς τὴν Ἱστορίαν, διὰ νὰ ἴδῃ, ὅτι αἱ καταχρήσεις καὶ αἱ προδοσίαι δὲν ἐλειφάν ποτὲ μὴτε ἀπὸ τὰ θεῖα κατὰ παραχώρησιν, μὴτε ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα κατὰ δυστυχίαν. Ἐντὸς τῶν δώδεκα Μιαρτῶν τοῦ

Μετὰ τὴν πράξιν ταύτην ὁ Τσακάλωφ καὶ Δημητρόπουλος κατέφυγον ἀμίσως διὰ τῶν Πετσῶν εἰς τὴν Μάνην. Ἡ Τυρκικὴ Ἐξουσία ἔλαβε τὴν αἰτίαν τοῦ νὰ ὑποβάλλῃ εἰς πρόστιμον τὴν Πελοπόννησον. Μετ' ὀλίγον ἐζήτησεν ἐπιμόνως ἀπὸ τὸν Μαυρομιχάλην τὰς ἐνεργὰς τῆς δολοφονίας· ἀλλ' ὅτος ἤρνηθη τὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς διαμονὴν τοιούτων ἀνθρώπων. Ὁ Τσακάλωφ τελευταῖον ἐβιάσθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Πίσαν τῆς Ἰταλίας, ὅπως διέμεινε σχεδὸν μέχρι τῆς ῥῆξεως τῷ Πολέμῳ (α).

Μόλις ἡ Ἐταιρία ἐλευθερῆται ἀπὸ τὸν Γαλότην καὶ περιπλέκεται μετῴπειτα κινδυνεύουσα ἀπὸ τὸ φιλέκδικον τῷ Εὐσταθίῳ Ἀρχιμανδρίτῃ, ἀδελφῷ τῷ θανατωθέντος. Ἀφ' ἐπίφεριν ὅτος τὴν μεγαλητέραν ἀνησυχίαν εἰς Κωνσταντινέπολιν, ὅπως δὲν ἠδυνήθῃ νὰ ικανοποιηθῇ, δωροδοκεῖ καὶ ποῖον Φωκῶν Σφαῖλλον, καὶ τὸν ἀποστέλλει εἰς Γαλάτσι, διὰ νὰ δολοφονήσῃ τὸν Ἀναγνωστόπουλον καὶ Δικαῖον. Ἦδη ἡ Ἐφορία τῷ Γαλατσίῳ εἰδοποιεῖται ἐγκαίρως, καὶ ὁ Σφαῖλλος ἐνεδρεύει

Χριστοῦ ἐφάνη ἓνας Ἰούδας, καὶ εἰς τὴν ἀπέραντον Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν βλέπομεν πολλοὺς ψευδοΧρίστους καὶ ψευδοΠροφῆτας. Τέλος πάντων θεωροῦμεν, ὅτι οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἐταιρίας δὲν εἶναι μεμπτέοι, ἂν ἐτιμώρησαν τὴν κακίαν.

Δὲν εἶναι ἐπίσης ἀληθινόν, ὅτι οἱ ἴδιοι ἐθανάτωσαν καὶ τὸν Καμαρηνόν. Τὸ συμβᾶν τοῦτο προῆλθεν ἀπ' εὐθείας ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως Ὑψηλάντου (Ζῆτει Ἐποχ. Δ', Κεφ. Α'), καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Ἐταιρία παρέδωκεν εἰς τοῦτον τὰς ἡνίας τῶν ὑποδείξεών της, καὶ δὲν ἐνῆργει πλέον.

(α) Ἰδε' Ἐποχ. Δ', Κεφ. Α'.

ται λαυβάνων ἀρκετὰς πληγαί, πρὶν ἢ εἰσελθῇ
εἰς Γαλάτσι. Μεταμελῖται ὅτοι εἰς τὴν δυστυχίαν
τὴν αὐτὴν, περιθάλλεται ἀξιώματος συγγνώμην
διὰ διωτῶν ἀγνισμῶν, καὶ πίπτει ἔπειτα μα-
χόμενοι εἰς τὸ Δραγασάνι. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης
κατίβη ἀκολούθως εἰς τὴν Πιλοπόνησον, ὅπου
προῖλαβον φθάσασαι αἱ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινού-
πολιν ὁδηγίαι, συνοδευόμεναι καὶ μὴ τὴν Λε-
πτομερῇ σημείωσιν τῶν χαρακτηρησικῶν τήτου.
Κατὰ τὴν Κάρυνδον ἔπιλλεν ὅτοι εὐά δυσίασθῃ
ἀφύκτως, ἀν' ὃ Θ. Ρίδης διὰ ἀνιδίχιστο τὴν
ἐγγύστην τῇ ἡσυχῇ διαγωγῇ τε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Εισαγωγή κινδυνώδης τοῦ Δικαίου εἰς Μολδοβλαχίαν. Ὁλόκληροι Σαββᾶν καὶ Παραβιάς — Φόβοι τῶν Ἀρχόντων — Ἐπιπλοὶς Λεβέντης — Μεθοδεύματα Ἀναγνωστοπούλου — Πρώτη Ἐφορία τῇ Γαλατσίᾳ. Καθήμεντα — Προσβολαὶ τῶν πνευματικῶν — Νέγρης καὶ Ἀναγνωστοπούλος, ἡ τὰ περὶ τῆς Ἐφορίας τοῦ Ἰασίου — Ἐνέργειαι καὶ πυνύαα τῆς ὀργανισμοῦ Σχολῆς διὰ τὴν Πελοπόννησον — Ἐγκύκλιοι τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου. Ἀποτελέσματα — Βοήθειαι διαφοροὶ τοῦ Λεβέντη — Ἐφορία Βουκουρστίου — Διεύθυντος Δούκος.

Τὸ συμβῶν τοῦ Γαλότῃ δὲν ἤρχησιν νὰ γνωστοποιηθῇ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν δι' ἐπιτήδειας ἀπισταλόμενους. Τὴν ἰβανὶν ὅλως εἰς θείσιν πλέον ἐκτακτικὴν. Κατὰ τὰ τέλη Νοεμβρίου ἀναχωροῦσιν εἰς Γαλατσίαν ὁ Ἀναγνωστοπούλος καὶ Ξάνθος, φθάσαντες τέλη Δεκεμβρίου. Ὁ Ξάνθος, ἐφοδιασθεὶς χρηματικῶς παρὰ τῷ Ἀναγνωστοπόλῳ, ἔλαβεν τὴν εἰς Πιτρώπολιν διεξοδικαίαν τὴν ὁ δὲ Ἀναγνωστοπούλος, ἰσομαζόμενος διὰ τὸ Ἰάσιον, παρατηρεῖ εἰς τα πυνύματα τὰ διεξοδικαίαν τὸσον μίγαν, ὅσον ἦτο πρόωρος καὶ ἐπιφοβός. Ὁ Δικαίος ἰσχυρίσθη τῶν ὁδηγῶν τὴν ἐξήλωσησιν τὸν Προσφυλισμὸν ὅτιν διακρίσειν καὶ εἰς τὰς δύο Ἰγυμνασίαις τῶν Ἰασίων καὶ Βυκερεσίων, κινδυνεύοντες ἀπὸ κινδύνου ἐνθουσιασμοῦ, καὶ βοηθούμενος ἀπὸ τὴν φυσικὴν του παρρησίαν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῷ ἱερατικῷ του σχήματος. Ἡ Βλαχία καὶ ἡ Μολδαβία παρίστατο ἤδη ἄλλη ἕλλη, διὰ τὸ πλῆθος τῶν μετοικῶν καὶ παρεπιδημῶν Ἑλλήνων, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων

εἶχον καὶ αἰσθήματα καὶ χρήματα .

Τὸ τολμηρότερον παρὰ τὰ ἄλλα κίνημα τοῦ Δικαίῃς ἦτο τὸ νὰ φρονηματίσῃ τὸν Γεώργιον Ὀλύμπιον, τὸν Σάββαν Καμινάρην καὶ Βασίλειον Καραβιᾶν, ὅτι ἡ Ἐπανάστασις κινεῖται μετ' ὀλίγον, πρέπει νὰ εὐρεθῶσιν ἐτοιμοὶ οὗτοι, καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔρχεται ὁ Ἀναγνωσόπυλος, ἀπισταλμένος παρὰ τῆς Ἀρχῆς, διὰ νὰ διαθίῃ τὰ πάντα. Οἱ πολεμικοὶ αὐτοὶ, πρόθυμοι εἰς περισσιν τοιαύτην, συναμιλλῶνται καὶ μεταχειρίζονται ὅλην τὴν δραστηριότητά των .

Ἡ κίνησις αὕτη, ἃν καὶ μυσικῇ, διήγειρε τὴν περιέργειαν καὶ τὴν φόβον τῶν Ἀρχόντων. Τὰς ὑποψίας των περὶ ταραχῆς τινος ἀνέφερον ἔτι πρὸς τὸν Ἡγεμόνα Α. Σουῦτσον, ὅσις συγκαλεῖ τὸ Συμβῆλιόν του καὶ τὴν ἐκεῖ Προξένους τῶν Δυνάμεων, καὶ ἐμπιστεύεται τὴν φροντίδα τῆς ἀνακαλύψεως τῆς πράγματος πρὸς τὸν Γεώργιον Λεβέντην, Διερμηνεῖα τῆς Ῥωσσικῆς Πρεσβείας. Αὐτὸς γνωρίζων, ὅτι δὲν ἤξευρον οἱ Ἐντολῆς του, οἰκονόμησε μὲ πολλὴν φρόνησιν καὶ πατριωτισμὸν τὴν ὑπόθεσιν. Μολοντῷτο κυριεύει ἤδη φόβος μέγας καὶ τῆτον, καὶ τὸν Νίγρην καὶ πολλὰς ἄλλας ἐκ τῶν φρονιμωτέρων Προσηλύτων, ἐνῷ δὲν ἐννόουν, ὁποίας εἶχε βάσεις τὸ πνεῦμα τῆς Δικαίῃς. Μίαν δὲ ἔτρεφον μικρὰν παρηγορίαν εἰς τὴν προηγουμένην παρ' αὐτοῦ τοῦ Δικαίου ἀφίξιν τοῦ Ἀποσελλομένου ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς.

Ὁ Ἀναγνωσόπυλος εἰδοποιεῖται πάραυτα ἀπὸ τὸν Νίγρην περὶ ὅλων τῶν τῶν. Ἡ τοιαύτη τῶν πραγμάτων κατάστασις τὸν ἐμπνέει φόβον καὶ

λύπην ἐνταυτῷ εἰς τρόπον, ὥστε συλλογίζεται
 ν' ἀκολουθήσῃ ἤδη ἐν ἀπὸ τὰ δύο· ἢ ν' ἀποσυρ-
 θῇ εἰς μέρος τι μουσικόν, μέχρις ὅδε δειχθῇ τὸ ἀ-
 ποτέλεσμα τῆς Ἀποσολῆς τῇ Ξάνθῃ· ἢ νὰ ἐπι-
 νοήσῃ μίσουντι ἐπιτηδεῖον εἰς τὸ νὰ διαχύσῃ τὴν
 ὑπάρχουσαν ταραχὴν τῶν πνευμάτων. Τὸ δεύ-
 τερον ἦτο προτιμώτερον. Ἄλλως ἤθελε προσδι-
 σει εἰς τὸν τρέχοντα βρασμὸν νῆας ὑποψίας μὲ
 τὴν μουσικὴν φυγὴν τε.

Ὁ Ἀναγνωσὸς πλοῦτος παρετήρησεν, ὅποσον ἐκ-
 πλῆττοντο τὰ πνεύματα ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων
 ἀπὸ νεοφανῆ ἐπιτηδεύματα ἀναφορικῶς ὡς πρὸς
 τὴν Ἐπανάστασιν. Ἰδεν ἀφ' ἑτέρων μέρεσ, ὅποια
 ἐγίνοντο μεγάλαι καταχρήσεις, καὶ ὅποσον ἀπε-
 καθίστατο ἐπικινδυνωδεῖρα ἢ προῖδσα ἐπισφωρευ-
 σις ἀνωφελῶν ὑποκειμένων. Εἰς παρομοίαν λοι-
 πὸν ἐλλεινότητα σοχάζεται εἰς καταλληλότερον
 μῖσον, ἱκανὸν καὶ τῶν πραγμάτων τὴν διόρ-
 θωσιν νὰ ἐπαναφέρῃ, καὶ ἐνταυτῷ νὰ προξενή-
 σῃ σίβας καὶ φόβον: σοχάζεται ἐν εἶδος Ἐποπ-
 τῶν, ἐπιφορτισμένων τὴν ἀπόλυτον ἐξέτασιν
 καὶ παρατήρησιν ὅλων τῶν πράξεων καὶ τῶν
 κινήματων παντὸς Ἑταίρου, ὅποιςδήποτε ἤθελεν
 εἰσδαί βαθμῷ καὶ τάξει. Ἐντεῦθεν ἔχουσι τὰς
 ἀρχὰς τῶν αἰ Ἐφορίαι.

Πρὶν ἢ συζηθῶσιν εἰς καμμίαν τῶν Μητροπό-
 λεων τῆς Μολδαυο--Βλαχίας, ἔκρινεν εὖλογον
 ἔτος νὰ κάμῃ ἀπόπειράν τινα τῇ, περὶ ἧς ὁ λό-
 γος, μέτρε εἰς παράμερον θῆσιν, διὰ νὰ δοκιμα-
 σθῇ ὀλιγώτερον ζημιῶδες τὸ ἀποτέλεσμα εἰς ἐν-
 δεχομένην τινα ἀποτυχίαν. Τοιαύτη ἐσάθη κυ-
 ρίως ἢ αἰτία τῇ σχηματισμῷ πρώτης Ἐφορίας

εἰς τὸ Γαλάστι. Συνίστατο αὕτη ἀπὸ πέντε τὰ εὐὐποληπτότερα ὑποκείμενα τῆς παραλίεγκείνης Κωμοπόλεως· καὶ μεταξὺ τούτων ἦσαν ὁ Ἰσπραύνικος Δημήτριος Θίμελης (Πάτριος), ὁ Παχάρνικος Νικόλαος Γρυπάρης (Σίφνιος), ὁ Μεγαλίμπορος τὸ τόπων Δημήτριος Παππαγιαννόπουλος, καὶ ὁ Σέργιος Πρασσᾶς. Πρῶτον ἤδη μετὰ τόσας αἰῶνας ἀναγεννᾶται τὸ πολιτικὸν σύστημα τῶν Ἑφόρων τῆς Σπάρτης.

Τα χρέη τῶν Ἑφόρων τούτων ἐκανονίζοντο δι' ἐνὸς Ἑγγράφου, ὑπογεγραμμένον παρὰ τῇ Ἀναγνωστοπόλει μὲ ἐν Ἑλληνικὸν Ὄνομα καὶ ἐν Σημεῖον. Ἦσαν δέ·

Α'. Οἱ Ἑφοροὶ, ὅμα ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας, νὰ πληροφορηθῶσι μὲ θετικότητα ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν περὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν Προσηλύτων, περὶ τῆς διαγωγῆς ἐνὸς ἐκάστη καὶ περὶ τῆς καταστάσεώς των. Τούτων ὅλων ἡ ἔρευνα νὰ ἐνεργηθῇ μὲ τοῖς μουσικώτερον τρόπον.

Β'. Νὰ συναθροίσωσιν ἀπ' ὅλης τῆς κατηχητάς Ἱερεῖς τὰς Διδασκαλίας ἐπὶ λόγῳ μελλούσης ἀνασκευῆς διὰ τὰς δοθείσας εἰς τὴν Ἀρχὴν ὑποψίας προδοσίας τινος. Εἰς καθένα δὲ τούτων νὰ δίδωσιν Ἀπόδειξιν διαλαμβάνουσαν μόνον τὴν λήψιν καὶ ὑπογεγραμμένην μὲ τὸ Σημεῖον, τὸ ὅποιον ἤθελεν ἔγκρινε νὰ λάβῃ ἡ Ἑφορία ἁπαξ.

Γ'. Ἐπεβάλλετο ἡ αὐστηρὰ φροντίς τῷ ν' ἀπαγορευθῶσιν οἱ Κατηχηταὶ Ἱερεῖς νὰ δέχωνται ἀπολύτως καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν ἔγκρισίν των, ὡς πρότερον, ὅποιον τύχη.

Δοθείσης δὲ περιστάσεως, ὅτε Ἱερεὺς τις ἤθελε τινὰ ὡς ἄξιον τῷ Μυσηρίῳ, ἐχρεώσῃ, πρὶν εἶπῃ τὸ

παραμικρόν εἰς τὸν κατηχηθησόμενον, νὰ παρυσιάσῃ πρὸς τὴν Ἑφορίαν ἐγγράφως, ἢ προφορικῶς, τὰς ιδιότητας, τὴν κατάστασιν καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως καὶ διαμονῆς τῷ ὑποκειμένῳ.

Ἄν αὕτη ἤθελεν ἐγκρίνει τὸ προβαλλόμενον πρόσωπον, ἐνῆργει μόνῃ τὴν παραδοχὴν τε εἰς τὴν Ἑταιρίαν, ἐὰν δὲν ἐχαιρετο ὁ προτείνων Ἱερεὺς καλὴν ὑπόληψιν.

Δ'. Ἐπεβάλλετο ὡσαύτως εἰς τὰς Ἑφόρους τὸ χρέος τῷ νὰ ἐμποδισθῶσι τῷ λοιπῷ αἰσυνεισφοραὶ τῶν εἰσερχομένων εἰς τὴν Ἑταιρίαν.

Ἐὰν ὅτοι εὐηρεσάντο οἰκειοθελῶς νὰ προσφέρωσι ποσότητά τινα χρηματικὴν, αὕτη παρακατετίθετο τότε εἰς τὴν Ἑφορίαν, δίδυσσαν τὴν ἀναγκαίαν Ἀπόδειξιν τῆς παραλαβῆς.

Ὅποιοσδήποτε δὲ ἤθελε ζητήσῃ ἀπ' αὐτὴν χρήματα ἄνευ ἐγγράφου διαταγῆς τῆς Ἀρχῆς, ὁ τοιοῦτος νὰ ἀποβάλληται, τὸ δὲ ὄνομά τε νὰ σημειῖται εἰς τὸ Ἀρχεῖόν της.

Ε'. Αἱ Ἑφορίαι ὑποχρεῖντο νὰ ἔχωσι μεταξὺ τῶν τακτικῆν Ἀλληλογραφίαν· τὰ δὲ Ἑγγράφωτα νὰ ὑπογράφωνται μὲ τὸ Ἑλληνικὸν Ὄνομα, προστιθεμένου πρὸς ἄριστερά καὶ τῷ παραδεχθέντος ἀπαξ Σημεῖς (α).

Ἦσαν ἐπίσης ὑπόχρεοι νὰ εἰδοποιῶνται συλλήλως περὶ ὅλων τῶν συμβαινόντων εἰς τὸ τμήμα καὶ τὴν μουσικὴν διοίκησίν των· δηλονό-

(α) Λόγος χάριν· Ἡ Ἑφορία τῷ Γαλατσίῳ, γράψασα πρὸς ἐκείνην τῷ Βυκυρεσίῳ, ὑπεγράφετο ἕτω (τὸ Σημεῖον της) ΑΡΧΙΔΑΒΙΟΣ· ἡ ἄλλη δὲ ἀποκρινομένη (τὸ Σημεῖόν της) ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

τι περὶ ἱρευνῶν τῆς Ἐξουσίας, περὶ ὑποψιῶν προδοσίας, περὶ εἰδήσιων πολέμου κτλ. Ἡ παρामीλησις τοιούτων περιστατικῶν δὲν ἰδικαιῶτο μὲ καμμίαν πρόφασιν.

ΣΤ'. Ἡμπόρουν αἱ Ἐφορίαι εἰς περίεασιν ἄλλως ἀνοικοκονόμητον νὰ ἐπεμβαίνωσι καὶ εἰς θάνατόν τινος προδότη. Εἶχον ὁμως τὴν εὐθύνην ν' ἀποδειξῶσι δι' Ἀναφορᾶς των πρὸς τὴν Ἀρχὴν τὰς πλέον σαφεῖς αἰτίας, μαρτυρουμένας καὶ ἀπὸ τὰ εὐὑποληπτότερα ὑποκείμενα τῷ τόπου, ὅπου ἐπράχθη τὸ ἔγκλημα.

Ζ'. Τελευταῖον οἱ Ἐφοροὶ ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ συνεδριάζωσι δις τῆς ἐβδομάδος κατὰ Τετράδην καὶ Σάββατον· περιάσεως δὲ κρισίμου θαλασσοπορίας, καὶ καθημέραν. Εἰς ὅλας δὲ τὰς συνεδριάσεις των ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ σρέψωσιν ὅλως τὴν προσοχὴν των εἰς τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκτίλεσιν τῶν ἐπιβαλλομένων χρεῶν των.

Ἡ Ἐφορία τῇ Γαλατσίῳ, ἀκολουθεῖσα κατὰ χράμματα τὰς ἀδηγίας της, προώδευσε τόσον, ὥστε τὸ πᾶν ἐξωμαλύνθη ἐντὸς ὀλίγου (α). Ἡ εἰ-

(α) Πρέπει νὰ εἰπώμεν, ὅποιον ἐπροξένησεν ἡ σύστασις της ἐκπληξιν καὶ σεβασμόν. Ὁ πεπαιδευμένος ἤρχησε βλέπων ἕν μίλλον καλόν, καὶ ὁ ἀπαίδευτος σωφρονιζόμενος καὶ ἐλπίζων. Μίον τῶν ἡμερῶν ἐγένετο λόγος περὶ Ἐταιρίας εἰς τὴν οἰκίαν τῷ Νέγρῳ μεταξὺ τούτου, τῷ Στεφάνῳ Δούγκᾳ, τῷ Βενιαμίν Λεσβίῳ καὶ τῷ Εὐσταθίῳ Ἰατρῷ. Πρὸς τὰ πολλὰ τῶν ἄλλων ὁ Δούγκας ἐξεφράσθη καὶ τούτο· Τώρα βλέπω εἰς τὴν σύστασιν τῶν Ἐφοριῶν βουλὰς ὑψηλὰς καὶ σκέψεις ὠρίμους.

Ἡ εἰδησις τῆς συστάσεως τῆς ἐν Γαλατσίῳ Ἐφορίας διεδόθη ἀτραπηδὸν κατ' ὅλα τὰ μέρη, ὅπου ὑπῆρχον Ἐταῖροι, καὶ

τυχῆς αὐτῇ ἑκβάσις ὠδήγησε τὸν συστηματικὸν στοχασμὸν τῆς καθιδρύσεως παρομοίων Καταστημάτων καὶ εἰς ἄλλης τόπης. Ὁ Ἀναγνωστό-
 πυλος ἦδη, δεδιδαγμένος ἐκ τῆς πείρας, μεταβαί-
 νει εἰς τὸ Ἰάσιον, ὅπν εὐρίσκει ὅλον τὸν ἐνθυ-
 σιασμὸν καὶ τὴν προθυμίαν εἰς τὴν σύστασιν
 Ἑφορίας. Μεολοντῆτο φαίνεται κατ' ἓνα τρό-
 πον ἐμποδιζόμενον τὸ ἔργον ἕνεκα τῆς ματαιο-
 δοξίας τοῦ Νέγρη, τοῦ ὁποίου ἡ τότε διαγωγὴ
 προεικόνισε κάλλιστα τὴν μετέπειτα εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα (α).

παντὲ περιέμενον ἀνυπόμονοι τὴν σύστασιν τοιούτων Καταστημά-
 των. Τόσος ἦτον ὁ ἐνθουσιασμὸς, ὥστε, ὅπν δὲν εὐκολύνετο νὰ
 ὑπάγῃ ὁ Ἀναγνωστόπυλος, ἐκεῖ ἐνεργεῖτο ὁ σχηματισμὸς Ἑ-
 φορίας μὲ ἀπλὴν γραμμα τῇ ἰδίᾳ ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν εὐύπο-
 ληπτοτέρων Ἑποκειμένων. Παρόμοιόν τι ἠκολούθησε πρῶτον
 εἰς τὸ Ἰσμαῆλι, καὶ ἔπειτα εἰς ἄλλα μέρη.

Μετὰ τὴν ὑπαρξίν τῶν Ἑφοριῶν ἐλήφθησαν ὅλαι αἱ δι-
 δασκαλαί· ἀφείθησαν δὲ εἰς ἐκείνους μόνους, ἀπὸ τῆς ὁποίης
 οἱ Ἑφοροὶ ἐνόμισαν περιττὸν νὰ τὰς ἀφαιρίσεν.

Ὅσοι περίεργοι ἠρώτων, ὅτι ἄρα τρέχει; ἤκουον εἰς ἀ-
 πάντησιν ἐπιτετηδευμένην τινα φήμην· Ἡ Ἀρχὴ παρὰ
 τὴν ῥεῖ τὰ κινήματα τῷ Μελῶν τῆς.

(α) Χρεωστῇ τις εἰς τὴν δικαιοσύνην νὰ εἴπῃ, ὅτι καλὸν
 ἢ κακὸν εἶχεν ὁ ἄνθρωπος ἡτος. Ἡγάπα τὴν Ἑλευθερίαν,
 ἀλλὰ πολὺ περισσότερον τὴν δόξαν τῆς: Μὲ ἄλλης λόγους, ἡ-
 το φιλελεύθερος, καθόσον προείχετο τῆς ἑλευθερίας· καὶ ἀ-
 πεσπᾶτο ἀπὸ τοῦ Ἀρχοντολόγιον, καθόσον ἔβλεπεν, ὅτι ἡμ-
 πόρει νὰ ὑπερτερήσῃ τῆς ἀντιζήλως τῆς μὲ ἐν ἄλλο μέσον —
 Εἶχε τὴν φιλοτιμίαν τῇ νὰ παραλληλίσῃ τὰ μέσα, ἀπὸ τῶν
 ὅποια ἡμπόρει νὰ ἐλπίσῃ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐπιθυμίας του,
 καὶ νὰ προκρίνῃ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον τὸν διέκρινε φίλον τῇ Ἑ-
 λλάδι: Ἄν ἔβλεπε δηλονότι, ὅτι ἡμπόρει νὰ ἔχῃ ἀπὸ τὴν
 Ἑλλάδα, ὅτι τὸν ἐπρόσφερον ἡ Μολδαυία, προτίμα τὴν

Τὸ νεοφανὲς εἶδος τῶν Ἐφοριῶν, ἐνῶ ἔδοξε βελτίωσιν σημαντικὴν εἰς τὰ πράγματα, προσβάλλεν ἐνταυτῷ καὶ τὰ πνεύματα τῶν προσηλύτων Ἑλληνοβοιάρων. Ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ κατήντησε τὸ ἀντικείμενον πολλῶν σκέψεων καὶ τόσῳ πλέον, ὅσῳ ὁ Νίγηρς ὑπεκίνει ὅλα ταῦτα μὲ μόνον τὸν σκοπὸν τῷ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀνακαλίψῃ τὴν Ἀρχὴν. Τῆτο ἦτο τὸ ἀντικείμενον, περὶ τὸ ὁποῖον ἐσρέφοντο ὅλοι οἱ ὑπὸ διάφορα προσχήματα σοχασμοί τε.

Ἦθελεν αὐτὸς τὴν σῖσασιν τῆς Ἐφορίας εἰς Ἰάσιον· ἐπρότεινεν ὁμως, ἂν καὶ μὲ πολλὴν εὐγένειαν, ὡς Μέλῃ Προσηλύτης τινὰς ἐκ τῶν φίλων του. Ἡ πρότασις αὐτὴ ἔδοξεν ἀφορμὴν δυσαραισκείας εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν Ἐταίρων, καὶ προίρχονται ἐντεῦθεν νεαὶ ἀρχαὶ διχονοιῶν.

Ἑλλάδα — Δὲν ἐκτίθετο εἰς τὴν πάλην διὰ χρήματα, ἀλλὰ διὰ τὴν νίκην τῶν δοξασιῶν τε. Καὶ, ἂν τις ἰδοκίμαζοι τὰ ἀντιταζή λόγους ἀναιρετικὰς εἰς τὰς στοχασμὸς τε, ἦτον ἔτοιμος, ἂν ἡμπόρει, νὰ τὸν κατασρέψῃ κυριευόμενος ἀπὸ τὴν μεγαλητέραν ἰδιογνωμίαν — Ἐγίνετο ὠφέλιμος, καθόσον τίς ἐπιτηδεύετο νὰ τὸν φρονηματίσῃ πλαγίως ὁποιονδήποτε στοχασμόν. Τοιοτρόπως ἀντανακλωμένη ἡ ἰδέα αὐτὴ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τε, ὑπεσφρίζετο μ' ὅλην τὴν συνήθειαν εἰς τῆτον δραστηριότητα καὶ ἐτοιμολογίαν — Ἄοκνος εἰς τὰς κόπας, τολμηρὸς, παιδείας ἀρκετῆς καὶ ἡθικῆς γενναίας ἦτο μ' ὅλην τὴν ὀξύνοϊάν τε πολλὰ μάταιος καὶ πολλὰ δύσκολος εἰς τὸ νὰ κρύπτῃ τὰ πάθη τε.

Τὸ Γράμμα τῆς Ἀρχῆς, (περὶ τῷ ὁποίῳ ἀνεφέραμεν Σελ. 226) ἔλαβεν ἑτος ἓνα μῆνα πρὸ τῆς συνεντεύξεώς τε μὲ τὸν Ἀναγνωστόπυλον. Τόσον δὲ ἐνθουσιάσθη, ὥστε, ἀφ' ἧς τὸ ἐκοινοποίησεν εἰς πολλὰς τῶν Ἐταίρων τῷ Ἰάσι, ἐπρέξεν εἰς τὸ Βεκυρέσιον, κἀμινω καὶ ἐκεῖ τὸ ἴδιον.

Τελευταῖον τὰ Μέρη ἐναπέθεσαν τὴν ἐκλογὴν τῷ προσωπικῷ εἰς τὸν Ἀναγνωσώπυλον, ὅστις ὠνόμασεν ἔξ ἀνάγκης ἑπταμελῆ τὴν Ἐφορίαν, συγκερασμένην καὶ ἀπὸ τὰ δύο διχονοῦντα Μέρη. Ἀλλ', ἐνῷ ἔμελλε νὰ δοθῇ τὸ Ἐπικυρωτικὸν Ἐγγραφον, ὁ Νέγρης προτείνει τὴν ἐπιθυμίαν του εἰς τὸ νὰ ὑπογράψῃ καὶ αὐτός. Ὁ Ἀναγνωσώπυλος δὲν ἰδίδει, δι' ὅσας ἡθελον κάμει πολλοὶ παρατηρήσεις, καὶ δι' αὐτὴν τῷ Νέγρῳ τὴν πολιτικὴν πρόβλεψιν. “Ἐγὼ δὲν εἶμαι, ἀποκρίνεται, εἴμῃ ἐν πισὸν ὄργανον τῆς Ἀρχῆς εἰς παρομοίας ἐπιχειρήσεις· ἐπομένως δὲν ἡμπορῶ νὰ πράξω τὸ παραμικρὸν παρὰ τὰς ὁδηγίας μου, χωρὶς νὰ ὑποπέσω εἰς βαρεῖαν εὐθύνην. Κρίνε λοιπὸν, ἂν δέχεται ἡ εὐαισθησία σου τὴν καιρίαν βλάβην ἑνὸς συμπατριώτου σου καὶ πιστοῦ φίλου σου.” Οἱ λόγοι οὗτοι ἐσύτρεψαν τὴν καρδίαν τῷ Νέγρῳ· ἀλλ' ἐφάνη ἀπὸ τὰ ψελίσματά τιν' ἡ μεγαλαυχία, ἔνεκα τῆς ὁποίας ὠρμήθη νὰ προείπῃ πρὸς φίλους τιν', ὅτι μέλλει νὰ συνεπικυρώσῃ καὶ αὐτός τὴν σύστασιν τῆς Ἐφορίας. Ὁ Ἀναγνωσώπουλος, αἰσθανόμενος ἤδη, ὅποια ἡμπόρουν νὰ προέλθωσιν ἀποτελέσματα ἀνευκταῖα ἀπὸ τὴν δυσaráσκεϊαν τῆς, ἐπαναλαμβάνει. “Ὅ,τι φαίνεται ἀναγκαῖον εἰς ταύτην τὴν περίστασιν εἶναι ἢ ἐπὶ τῷ παρόντος ἀναβολὴ τῆς ἐνταῦθα συστάσεως τῆς Ἐφορίας. Θέλω δὲ ἀναφερθῇ πρὸς τὴν Ἀρχὴν περὶ τῆς ἀνάγκης τῇ νὰ σῶς ἐπιφορτίσῃ τὸ ἔργον τῆτο. Ἐγὼ ἐν τοσούτῳ διευθύνομαι εἰς Βυκουρέσιον, ὅπως θέλω συστήσῃ τὴν Ἐφορίαν.”

Ὁ ἴδιος παρατηρεῖ ἤδη τὸν ἐρεθισμὸν τῶν πνευ-

μάτων. Ἦτο μὲν ἕτοιμος εἰς προφυλακτικὰς τι-
νας ἀντιθέσεις· ἀλλὰ δὲν ἐφαίνοντο καὶ αὐταὶ ἰ-
καναὶ νὰ ὑπερβάλωσι πεφυσιωμένας σκέψεις ἀν-
θρώπων, οἱ ὅποιοι, καίτοι νάνοι, ἐνόμιζον μεο-
λυντῆτο, ὅτι παίζουσιν εἰς τὰς χεῖράς των τὴν
σφαῖραν τῆς Πολιτικῆς. Ἐβλεπεν ἐπομένως, ὅ-
τι ἡ συνεχὴς αὕτη συζητήσις ἡμπορεῖ νὰ φέ-
ρῃ ἀνακάλυψιν τινα εἰς τὰ πράγματα· καὶ ὅτι
παρόμοιοι ἄνθρωποι, ὑποτασσόμενοι εἰς τὸ με-
γαλεῖον τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὅποια τὸς ἐκπλητ-
τουν, χωρὶς νὰ ἡμπορῇν ὑπονοῦν τὰ κρίνουν· τοιού-
τοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ σπρωχθῶσιν ἐπιτηδεῖως
εἰς μίαν ἀπέραντον σύγχυσιν.

Μεθοδεύεται ἐντεῦθεν τὸ μέτρον τῷ νὰ κάμῃ
πρὸς τὸν Νέγρην τὴν πρότασιν περὶ ἐνὸς κεν-
τρικῷ Σχολεῖς εἰς τὴν Πελοπόννησον. Τὸν προσ-
δίδει δέ· “Τοιαύτη εἶναι ἡ θέλησις τῆς Ἀρχῆς·
“καὶ τύτῃ τὴν ἀρμοδίαν Διάταξιν ἀξιοὶ ἀπὸ τὴν
“ἀγχίνοιαν καὶ τὴν ἐμπειρίαν σου.” Ὁ Νέγρης
μαγεύεται, καὶ ἐτοιμάζει τὰ πάντα ἐντὸς ὀλί-
γου (α). Πισεύει δέ, ὅτι παρόμοια ἔργα εἶναι βε-

(α) Τὸ περὶ Σχολεῖς ἀντικείμενον ἀπεκατέστη εἰς πολὺν
καιρὸν ἢ μόνη μελέτη τῶν πνευμάτων. μολονότι ἡ ιδέα του
δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπὸν παρὰ τὴν σύγχυσιν τῶν περιέργων·
καθὼς εἶπομεν, μεχρισθὲ ὁ Ξάνθος φανερῶσθαι, ὅποιον ἤθελε
δείξει ἀποτέλεσμα ἢ ἀποσολή τῃ.

Ἐξῆγον πολλοὶ βέβαιον συμπέρασμα, ὅτι ὑπὸ τὸν εὐσχη-
μον τῆτον τρόπον θέλῃσι συναθροισθῇ οἱ Πειπαιδευμένοι εἰς
τὴν Πελοπόννησον, ὥς τὸ καταλληλότερον μέρος εἰς τὴν κεν-
τρικότητα τῷ μέλλοντος Πολέμου.

Ὁ Νέγρης ἐρωτᾷ τὸν Ἀναγνωσόμενον, ἰ Τί συμπεραίνει
περὶ τῆς προκειμένης συστάσεως τῷ Σχολεῖς; Αὐτὸς τὸν ἀπο-

λαὶ μεγάλων ἀνθρώπων· καὶ δὲν καταγίνεται πλέον εἰς ἄλλο, εἰμὴ κατὰ ποῖον τρόπον νὰ δειχθῇ εὐάρεστος διὰ τῆς προθυμίας καὶ τῆς ἱκανότητός του.

Ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ἀποπείρας ὑπαγορεύει εἰς τὸν Ἀναγνωστόπουλον ἄλλο κίνημα πλέον θαρραλαῖον. Συλλογίζεται ἢ τὴν πραγματικὴν σύσασιν τῆς Σχολῆς, ἢ τὸ μίτρον τῷ νὰ ἐπιμεληθῶσιν οἱ Ἐφοροὶ τὴν συνάθροισιν, ὅσων δυνηθῶσι περισσοτέρων χρημάτων, ὡς ἀναγκαίῳ εἰς τὴν ῥῆξιν τῷ Πολέμῳ. Διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ

κρίνεται· Σὺ δύνασαι νὰ γνωρίσῃς τὸν σκοπὸν, εἰς τὸν ὁποῖον τείνει, ἐνῷ ἔχεις τὰ πῖσά καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τὴν Ἀρχήν. Ὁ Νέγρης ἐπαναλαμβάνει παρατηρῶν τὸ τοιαῦτον ὡς πρόσχημα μιᾶς συναθροίσεως Στρατιωτικῶν καὶ Πολιτικῶν ἀνδρῶν. Ὁ Ἀναγνωστόπουλος προσποιεῖται ἐπικυρῶν τὴν ἰδίαν του αὐτὴν.

Ἐν τούτοις ὁ Νέγρης καὶ οἱ δύο Φιλόσοφοι Δούγκας καὶ Βενιαμίν, καθὼς καὶ ὁ Δανιὴλ Φιλιππίδης, ἐνησχολήθησαν εἰς τὸν Ὁργανισμόν. καὶ τὸν διέθεσαν κάλλιστα. Διορίζουν Ἐφοροὺς, κατὰ μίμησιν τῶν πολιτικῶν Ἐφοριῶν, παντοῦ· καὶ λαβόντες διὰ τῆς λεγομένης τσεδούλας τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὸν Ἡγεμόνα Καλλιμάχην (28 Μαΐου, 1819,) τὸν ἐκδίδον διὰ τοῦ τύπου εἰς 800 Φυλλάδια.

Τοιαυτοτρόπως πολλαπλασιάζεται ὕλη ἱκανὴ πρὸς διασκέδασιν τῶν πνευμάτων, ὅσον τῶν πολιτικῶν, τόσον καὶ τῶν Δογίων ἐκείνου τοῦ μέρους. Ἡ συνάθροισις τῶν συνεισφορῶν προσδιωρίζετο εἰς Βασσαραβίαν, Βουκουρέστιον, Ἰάσιον, Γαλάτσιον, Ὁδησσόν, Μόσχαν, Περσπολιν, Ταϊχανρόκ, Κωνσταντινούπολιν, Σμύρνην, Ἐδραν, Ζάκυνθον, Λιβόρνον καὶ Τριέστιον.

Διάφοροι Ἀπόστολοι ἔφερον παντοῦ Προκηρύξεις τοιαύτας. Ἐντεῦθεν καὶ οἱ γνωρίζοντες, καὶ μὴ, τὴν Ἐταιρίαν καὶ τὰς ἐκατοῦς τῆς συνέτρεχον πρὸς τὸ ἴδιον τέλος.

να πραγματοποιηθῇ με εὐκολίαν ἢ τὸ ἐν, ἢ τὸ ἄλλο, ἐνεργεῖ διὰ τῆ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σέκερην, καὶ ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος πείθεται, (καθὸ φίλος τῶν Μυσῶν,) ἐκδίδων Ἐγγραφα ἐπίσημα πρὸς τὰς Μητροπολίτας καὶ τὸν Λαόν τε ὑπὲρ τῆς πράξεως τῆ Ἰασίς. Ὁ ἴδιος Γρηγόριος ἔγραψε καὶ μερικῶς εἰς σημαντικὰς τινὰς κατὰ τὸν διευθυνθέντα πρὸς τὸν Σέκερην Ὀνομαστικὸν Κατάλογον. Τῆς δὲ Σχολῆς ὠνομάσθησαν Ἐπιστάται καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων.

Αἱ Πατριαρχικαὶ Προκηρύξεις φθάσασαι μετ' ὀλίγον εἰς τὰς Ἐπαρχίας, ἐνίσπειρον τόσῃν ἐκπληξιν, ὅσον ἀνέφερον τὸ νὰ συνδράμωσι καὶ αἱ Ἐφορίαι. Ὁ αὐτὸς Πατριάρχης δὲν ἐγνώριζεν, ἂν ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι παρ' ἐκείνας τῶν Σχολείων Πολιτικαὶ Ἐφορίαι. Ἐντεῦθεν ἐδόθη τὸ μεγαλῆτερον σέβας εἰς τὴν Ἑταιρίαν· καὶ πολλοὶ ἐγίνοντο ζηλότυποι εἰς τὴν τιμὴν τῆς εἰσαγωγῆς των, φρονῶντες ἤδη, ὅτι ἡ Ἀρχὴ τῆς Ἑταιρίας ὑπάρχει καὶ ἐνεργεῖ συναινέσει τῷ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου· καὶ ὅτι ὁ Κίπρις δις ἔγραψεν ἰδιαίτερος πρὸς τὸν Πατριάρχην περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐγκυκλίων (α).

(α) Τί δύναται νὰ σοχασθῇ τις διὰ πολλοὺς, βλέπων εἰς τὴν ἀπάτην ὅχι μόνον τοὺς φρονούντας τὸν ἀγχίνουν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πραγματικῶς τοιοῦτους. Τὸ πνεῦμα τοῦ Νέγρη· ἀν καὶ τολμηρὸν νὰ διατρέξῃ εἰς τὴν κρίσιν τῶν φαινομένων, ἔμεινεν ὅμως ἀπονεαρκωμένον ἐν τῷ μίσῳ τοῦ σταδίου. Μόλις ἔμαθε τῶν πραγμάτων τὴν ἀληθῆ πηγὴν μετὰ τὴν ῥῆξιν τοῦ πολέμου. Τότε ἐπανεῖλαβε, καθὼς καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, (Ἴδε Ἐποχ. Δ', κεφ. Α',) ἀλλὰ μὲ περισσότερον

Μετὰ τὴν διόθεσιν τῶν πραγμάτων τῇ Ἰασίῳ ὁ Ἀναγνωστόπουλος μετέβη εἰς τὸ Βυκερέσιον, ὅπου εὐρίσκοντο οἱ ἄνθρωποι ἔτι πλέον τεταραγμένοι ἔνεκα τῆς διαγωγῆς τῇ Δικαίῳ, ὡς προείπομεν (α). Ἐνταμύνεται μὲ τὸν Γ. Λεβέντην, ὑποληπτόμενον σημαντικὰ εἰς τὸν τόπον τῆτον. Ἀγαπῶν ἕτος τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος του μὲ εἰλικρίνειαν καὶ ὅχι κατ' ἐπίδειξιν, συνετέλεσε μεγάλως ὅχι μόνον εἰς τὰς σκέψεις, ὅσαι ἀπὶ βλεπον τὴν φρόνιμον ἔκτασιν τῆς Ἑταιρίας, ἀλλὰ καὶ δι' ἰδίας δαπάνης (β). Ἐξηγήθη πρὸς τὸν Ἀναγνωστόπουλον περὶ τῆς ταραχῆς τῶν πνευμάτων, τῶν πηγῶν τῆς καὶ ὅ,τι ἐπενόησε, διὰ τὴν ἐφησυχάσῃ τὴν Ἐξουσίαν καὶ τὰ περιεργα πνεύματα τῶν Εὐρωπαίων.

Τὸν προτείνεται ἡ σύσσις τῆς Ἐφορίας, καὶ πάραυτα τελειόνη. Ἐδῶ ἐφάνη ὅχι ὁ κίβδηλος πατριωτισμὸς τῇ Ἰασίῳ. Ὁ Λεβέντης δέχεται ὡς

φανατισμὸν καὶ πικρίαν, κακολογῶν καὶ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀναγνωστόπουλον, διότι τὸν ἠπάτησε.

(α) Σελ. 234.

(β) Ὁ Λεβέντης (καταγόμενος ἐκ τῆς Λακωνίας) ἐστάθη τὸ σημαντικώτερον ὄργανον τοῦ νὰ ὑπάρξῃ, ὅ,τι ἐφάνη τακτικὸν εἰς τὴν Βλαχίαν. Ἔδωκε ποσότητα περισσοτέραν τῶν 35,000 Τουρκικῶν γροσίων τῆς τότε ἐποχῆς, χωρὶς νὰ λάβῃ μῆτε ὀβολόν. Ὁ Σέκερης, ἀπ' ὅσα ἔδωκεν ἐπὶ λόγῳ δανείῳ, ἔλαβε μέρος. Ποῖος ἄρα ἐκ τῶν δύο ἐθυσίασε περισσότερον; Τὴν λύσιν ταύτην, μὲ τὴν διαφορὰν τῶν δύο ἀνομοίων ἐποχῶν τῆς δόσεως, ἀφίνομεν εἰς ἄλλους.

Μ' ὅλας τὰς θυσίας του ὁ Λεβέντης διεβλήθη πρὸς τὸν Α. Τψηλάντην, καὶ τὸ χειρότερον ἐκακολογεῖτο ἀπὸ τὸν ἴδιον, ὁ Ἀναγνωστόπουλος τὸν ὑπερασπίσθη μὲ τόνον.

χρησθεὶς τὰς προτάσεις τῇ Ἀναγνωστοπόλει. Τὸν βιβαιώνεται ἡ κατεπείγουσα χρεία τοῦ νὰ ἑμβασθῶσι χρήματα εἰς τὸν Σίκερην (α), καὶ οὗτος θυσιάζων τὰ ἰδιά του, ἀποδεικνύει, πόσον ἐκτελεῖ τὰ χρητὰ πρὸς τὴν Πατρίδα, πόσον ἐκπληροῖ τὰς ἐνόρκας ὑποσχέσεις τῆς.

Δι' τοιαῦται ἀρεταὶ τῇ Λεβέντῃ καὶ ἡ ἀνάγκη ἐνὸς πιστοῦ συντρόφου καὶ συμβέλου εἰς ξῖνον τόπον ὑπεχρέωσαν τὸν Ἀναγνωστόπουλον, διὰ νὰ τὸν δεχθῇ εἰς τὴν Ἀρχήν. Ὁ Λεβέντης ἐκ τῆς τόσον ἠϋξήσει τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς, ὥστε ἐπεμελεῖτο ἀνενδότης, διὰ νὰ κατορθώσῃ μόνος τὸ πᾶν, ἔὰν ἡμπόρει. Ὡς τοιῦτος ἐσερήθη καὶ τὴν κατόρασίν τῆς.

Τὰ μέλη, τὰ ὅποια συνίστων τὴν Ἐφορίαν τῇ Βουκουρεσίου, ἦσαν οἱ δύο Διδάσκαλοι Νεόφυτος Δούκας (β) καὶ Κοιητᾶς, ὁ Λεβέντης, Νι-

(α) Δι' ὅσα οὗτος ἐδάνεισε πρὸ ὀλίγου τὴν Ἐταιρίαν, μὴ ὑπερβαίνοντα τὰς 40,000 γροσίων Τερκικῶν. Τὴν ἐπιστροφήν τῆτων ὑπεσχέθη ὁ Ἀναγνωστόπουλος ἀπὸ Βυκερέσιον.

(β) Ὁ Δούκας ἰδεῖξε καὶ πατριωτισμὸν καὶ φρόνησιν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς μεγάλης ὑποθέσεως τῶν Ἑλλήνων. Ἀποδιεῖξιν τοῦ παραδόξου ἐνθουσιασμοῦ τούτου τοῦ Ἰερωντος ἔχου-
 μιν καὶ τὴν ἀκόλουθον περίστασιν.

Εἰς μίαν πρὸς αὐτὸν ἐπίσκεψιν ὁ Ἀναγνωστόπουλος βλέπει κρεμαμμένην μίαν εἰκόνα. Τὸν ἱρωτᾷ, τίνος εἶναι; καὶ αὐτὸς ἀποκρίνεται “τοῦ Κοραῆ.” Παράξενον, λέγει ὁ Ἀναγνωστόπουλος, ἐνῷ εἰσθε ἔχθροί. Ὁχι, Φίλε! ἀπαντᾷ ὁ Δούκας· δὲν εἶμαι ἔχθρὸς τῇ Κοραῇ, ἀλλὰ Γραμματικῶν τιμῶν παραλογισμῶν του. Ἄλλως τὸν τιμῶ διὰ τὴν πολυμαθεῖαν καὶ τὴν φιλογενῆ καρδίαν του. Λαμβάνει ἐντεῦθεν ἀφορμὴν ὁ Ἀναγνωστόπουλος, μολοντι δὲν εἶχε μῆτε τὴν παιδείαν, μῆτε τὴν ἡλικίαν του, καὶ τὸν προτείνει τὴν παῦσιν τῆς με-

κολόπυλος καί τις Δομνάνδος (α), Ἀ' Γραμματεὺς τῆς Ῥωσσικῆς Προξενείας. Ἡ Ἐφορία αὐτῇ κατέστη ἡ κεντρικωτέρα, διευθύνουσα μὲ προσεκτικὸν τρόπον καὶ τὰς Ἑταιρικὰς ὑποθέσεις τοῦ Ἰασίου.

ταξὺ των διαιρέσεως εἰς μίαν μάλιστα περίστασιν, ὅτε τὸ Ἔθνος λαμβάνει μέρος εἰς αὐτήν, ἐνῶ ἔχει τὴν μεγαλητέραν ἀνάγκην τῆς παρὰ τὰ ἄλλα ὠφελίμου ἐνώσεως, τὸ παράδειγμα τῆς ὁποίας πρέπει νὰ δώσῃ πρῶτοι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. Τὸν προσθέτει δὲ τὴν χρεῖαν τοῦ νὰ γράψῃ ὑπὲρ τοῦ Κοραῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ φρονιμώτερον μέρος τοῦ ἔθνους, ὅτι μία σπανία καὶ μεγάλη αἰτία τοὺς ὑποχρεοῖ ν' ἀφῇσιν πεπαλαιωμένα πάθη. Ὁ χρηστὸς Γέρων πείθεται πάραυτα, καὶ συντάττει ὑπὲρ τοῦ Κοραῆ Διατριβήν, τὴν ὁποίαν ὁ Λεβέντης ἀπέστειλεν εἰς Παρίσια πρὸς τὸν ἐκεῖ Νικολόπουλον, ἐνεργήσαντα τὴν δημοσίευσίν της.

(α) Διὰ τῆς προτροπῆς τοῦ Λεβέντη ἐφανερῶδη τὸ Μυστήριον καὶ εἰς τοῦτον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Συνωμοσία Δικαίου, Ὀλυμπίς καὶ Φαρμάκη. Ἀνακάλυψις
 — Χαρακτήρ Δικαίου. Ἀποδοχὴ τούτου εἰς τὴν Ἀρχὴν
 — Αἰτίαι καὶ ἀποτελέσματα τῆς μεταβάσεως τοῦ Π. Α.
 Ἀναγνωστοπούλου εἰς Ῥένι — Διαγωγὴ τῷ Καποδίστρια
 εἰς τὴν παρουσίᾳ τοῦ Ε. Ξάνθου — Ἀναγόρευσις τῷ
 Α. Ὑψηλάντου εἰς τὴν Ἀρχηγίαν τῆς Ἑταιρίας καὶ τῆς
 Ἐπαναστάσεως.

Ο Δικαῖος ἑμετρίασεν ἐπιπληχθεὶς τὴν ἀπρό-
 σεκτον διαγωγὴν του. Διὰ τὸ ἀνῆσυχον ὅμως
 καὶ σασιῶδες πνεῦμά τῃ ἐσύρετο ἐνίοτε εἰς ἀτο-
 πήματα πολὺ ἐπικινδύνα. Συμφωνεῖ μὲ τὸν ἀν-
 δρείου μὲν, ἀλλὰ ἀπλῶν, Γ. Ὀλύμπιον καὶ τὸν
 Ι. Φαρμάκην δι' ἐνόρκων καὶ ἐγγράφων δεσμιῶν
 τὴν ἐπανάστασίν των εἰς ἐποχὴν καὶ ἡμέραν προ-
 σδιωρισμένην (α). Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ πράξις αὐ-

(α) Ὁ Δικαῖος, θέλων, ὡς φαίνεται, νὰ ἐκδικηθῇ εἰ-
 τε διὰ τὴν περιορισθεῖσαν σημασίαν του μετὰ τὴν ἐμράνισιν
 τοῦ Ἀναγνωστοπούλου ἕνεκα τῶν Ἐφοριῶν. εἴτε δυσηρεστη-
 μένος εἰς τοὺς ὀνειδισμοὺς (ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν) περὶ τῆς προ-
 τέρας διαγωγῆς του, πείθει τοὺς Πολεμικοὺς αὐτοὺς εἰς τὸ ἀκό-
 λυθον, ἂν καὶ τόσον ἀνόητον καὶ ὀλέθριον, σχέδιον: Ὁ μὲν
 Ὀλύμπιος νὰ κινηθῇ εἰς τὴν ΒλαχοΜολδαυίαν· ὁ Φαρμάκης
 εἰς τὴν Ῥούμελην· καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἡ ἀνα-
 κάλυψις παρομοίας τρομερᾶς προδοσίας ἤθελεν εἶναι ἀδύνα-
 τος, ἐνῷ ὅλοι εἶχον ὀρκισθῇ ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἂν δὲν με-
 τεχειρίζετο ὁ Ἀναγνωστόπουλος, τὸ ὁποῖον θέλομεν ἤδη ἐκ-
 θέσει σχέδιον.

Αὐτὸς βλέπει μετῃλλαγμένον τὸν τρόπον τοῦ Δικαίου, ὡς
 πρὸς τὰ ὁποῖα ἐπεφορτίσθη νὰ ἐκτελέσῃ χρεὴ· παρατηρεῖ·
 μαθαίνει τὴν νυχθημερινήν· συνομιλίαν του μὲ τοὺς Πολεμι-

τη ἔφερε χαρακτηῖρα ὅλως διόλου εἰδικόν. Οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἑταιρίας δὲ εἶχον τὴν παραμικραν ἰδίαν. "Απορον δὲ εἶναι, ποῖα μετεχειρί-

κοὺς αὐτοὺς· ὑποπιύεται καὶ δοκιμάζει τὴν ἀνακάλυψιν, χωρὶς νὰ τὸν εἴπῃ τι.

Ὁ Δικαῖος ἤδη διωρίσθη καὶ μεταβαίνει εἰς ἓν ἐκτὸς τῆς πόλεως Μοναστήριον, διὰ νὰ ἴδῃ δῆθεν Ἐγούμενόν τινα, ἂν ἦναι ἄξιος ἀποδοχῆς. Ὁ Ἀναγνωστόπουλος προλαμβάνει αἰφνιδίως τὸν Ὀλύμπιον λέγων, ὅτι ἔλαβε διαταγὴν τῆς Ἀρχῆς νὰ τὸν προβιβάσῃ εἰς βαθμὸν ἀνώτερον, τοῦ ὁποίου εἶχε. Τὸν δίδει νὰ ἀσπασθῇ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ λέγει· "Γένναϊε Συμπολίτα! Οἱ Μεγάλοι Ἱερεῖς τῶν Ἐλευσινίων πληροφορηθέντες περὶ τοῦ ζήλου καὶ πατριωτισμοῦ σου, μὲ διέταξαν νὰ σὲ προβιβάσω. Ὁ Βαθμὸς, τὸν ὁποῖον ἤ-
"ξίωσαν νὰ λαβῇς, εἶναι τῆς ἀνωτάτης Στρατιωτικῆς Τάξεως.
"Ἀλλὰ, πρὶν κάμῃς τὸν περὶ τούτου ὄρκον σου, εἶμαι δια-
"τεταγμένος νὰ σὲ κάμω μερικὰ ἑρωτήσεις. Πρέπει οὖτως νὰ
"ὀρκισθῇς πρῶτον εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα καὶ εἰς τὴν Πατρί-
"δα, ὅτι θέλεις εἶπῃ τὴν ἀλήθειαν. „

Ὀρκίζεται καὶ ἑρωτᾶται· "Πῶς εὐρίσκεται μὲ τὴν Διοίκη-
"σιν, τὴν ὁποίαν ὑπηρετεῖ. Ποία εἶναι ἡ Στρατιωτικὴ Δύ-
"ναμις τοῦ τόπου, καὶ ἂν σύγκεται ἀπὸ ξένους, ἢ ἐντοπίους.
"Ἄν ἦναι ευχαριστημένος ἀπὸ αὐτήν. Ποῖον καιρὸν ἐμβῆκεν
"εἰς τὴν Ἑταιρίαν· καὶ ποίους ἐγνώρισεν ὡς Συναδελφούς.
"Εἰς ποῖον ἀπ' αὐτοὺς λέγει τὰ μυστικά του· καὶ ποῖα εἶναι
"αὐτὰ. „

Ἀποκρίνεται ὁ Ὀλύμπιος· "Εἶμαι ἀνυπόμονος ἕως οὗ ἀρ-
"χήσῃ ἡ Δουλειὰ τῆς Πατρίδος. Ἡ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν
"μου ἐν ἐνεργείᾳ Στρατιωτικὴ Δύναμις εἶναι ὡς 300 Ἥλι-
"κάριαι (Σέρβοι, Βούλγαροι καὶ Ρουμελιῶται)· ἀλλ' εἶναι
"δυνατὸν εἰς μίαν περίστασιν νὰ γίνωσιν ἕως 5,000. Εἶναι
"καὶ Δύναμις τοπικὴ οἱ Μανδουῖροι· πλὴν αὐτοὶ ἡσυχάζουν.
"Εὐχαριστοῦμαι νὰ ὑπηρετήσω τὴν Πατρίδα, λαμβάνων
"τὸν μισθόν μου. Εἰς τὴν Ἑταιρίαν εἶμαι μῆνας ἑπτὰ, καὶ
"γνωρίζω πολλοὺς Ἀδελφούς. „ Τέλος πάντων ομολογεῖ τὸ

σθῃ μέτρα πεισικὰ ὁ Δικαῖος πρὸς ἀνθρώπους φρονῦντας προσωπευομένην τὴν Ἀρχὴν ἀπὸ τὰ πλέον ἔξοχα Ἵποκείμενα.

Ἡ Συνωμοσία αὕτη ἀνεκαλύφθη καὶ οἰκονομήθη· τὸ δὲ ὄργανόν της ὑπερασπίσθη (α) ἐκ μέρους τῆ Ἀναγνωστοπέλῃ· καί, χωρὶς νὰ γίνη δῦμα παράκαιρον τῆς ἀνοησίας του, ἀπεκατέσθη μετὰ ταῦτα ὡφείλιμον εἰς τὴν Πατρίδα.

Εἶναι δύσκολον τὸ νὰ περιγράψῃ τις κατ' ἀκρίβειαν τὸν χαρακτήρα αὐτῆ τῆ ἀνθρώπου.

μετὰ τοῦ Δικαίου μυστικά του, ὅπως ἠκολούθησαν· ὁποίας εἶχε κάμει ὁμιλίαις μετὸν Θεόδωρον Βλαδιμηρέσκου· καὶ παραδίδει εἰς τὸν Ἀναγνωστοπουλον τὸ Συμφωνητικὸν ἔγγραφόν των.

Ταύτης τῆς Συνωμοσίας ἀπόρροια ἦτο τὸ ἐνοπλιον καὶ καταπληκτικὸν Κίνημα τοῦ Βλαδιμηρέσκου, παρουσιασθέντος ὡς Προστάτου τοῦ καταπιεζομένου Λαοῦ ἀπὸ τοὺς Ἀρχοντας καὶ τὴν Ἐξουσίαν. Ὁ Ὀλύμπιος ἔκαμε μετὰ τοῦτον Συμφωνίαν τινὰ, ἀποβλέπουσαν τὰ τοπικὰ πράγματα, χωρὶς νὰ τὸν εἴπῃ τι περὶ Ἑταιρίας, ἢ περὶ Ἑλλάδος. Στοχαζόμεθα, ὅτι εἶναι αὕτη μυστήριος ἀκόμη εἰς πολλοὺς τῶν Διπλωματικῶν ἐκείνου τοῦ τόπου, ἐνῷ δὲν ἠμπόρεσαν τότε νὰ ἐννοήσωσι τὴν πηγὴν τῆ, περὶ ἧς ὁ λόγος, Κινήματος τῆ Βλαδιμηρέσκου.

Ὁ Ὀλύμπιος ἦτον ὀλιγόλογος, μετριοπαθὴς καὶ φρόνιμος. Πιστὸς εἰς τὴν Πατρίδα του· σταθερὸς εἰς τὴν φιλίαν του καὶ μετὰ πολλὴν εὐκρίνειαν. Ὁ δὲ Θεόδωρος φιλόδοξος, πανούργος, ἔχων ἐπιτόπιον ἐπιρροὴν, ἀλλὰ ἀκατάστατος καὶ ἀνίκανος εἰς τὸ νὰ χωνεύσῃ τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ τοῦ Πολέμου τῆς Ἑλλάδος.

(α) Ὁ Λεβέντης καὶ ἄλλοι τινες ἐγνωμοδότησαν τὸν θάνατον τοῦ Δικαίου. Ἀλλ' ὁ Ἀναγνωστοπούλος ἀπήντησε τὴν περίστασιν αὐτήν, ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἐνεργητικὸν του, καὶ προβλέπων, ὅτι θέλει εἶναι καὶ οὗτος ἓνας τῶν ἀνθρώπων τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ὁ Δικαῖος ἦτον ἀνασήματος στρατιωτικῆς. Εἶχε πολὺ ἀντιληπτικὸν καὶ πνεῦμα. "Αν καὶ ἦτον ἀνυπόμονος εἰς τὰς σκέψεις του, δὲν ἀπεμακρύνετο πολὺ ἀπὸ τῆς ἐμβρατεύης με ταχύτητα εἰς τὰ αἷτια, ἔχων μικρὰ διδόμενα. Ὁ νῆς του περιεσρίφετο, εἰς ὅ,τι ἐγνώριζε. "Αν ἐλάμβανεν ἔξωθεν ἀφορμὰς, ὑψῆτο καὶ ἐμεγαλύνετο. "Ο,τι μὲ δυσκολίαν ἤμπορει νὰ ἐπινοήσῃ, τῷτο ἐδύνατο νὰ ἐκτελῇ μὲ πολλὴν εὐκολίαν. Ἡ ὑπερβολὴ συνώδευε τὰς πράξεις τε, καὶ ἡ αὐθάδεια τὰ κινήματα τε ἕνεκα μιᾶς ἀκρατήτος ὀρμῆς. Εἰς τὴν μεταμείλειάν τε διὰ τινὰ σφάλματα ὠθούμενος ὑπὸ τῆς ἰδίας ἑξέως, ἐπίπιπτεν εἰς ἄλλαν ὑπερβολὴν. Ἦτον ἄνθρωπος μιᾶς φιλοδοξίας, ἡνωμένης μὲ ματαιότητα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν συρόμενος ἐγίνετο ὥσεπιτοπολὺ ἄπιστος καὶ ἀγνώμων. Σπανίως ἐκεντᾶτο ἀπὸ τὸ αἶσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης (α).

Ὁ Δικαῖος συναισθάνεται τὸ μέγα βᾶρος τοῦ ἐγκλήματος, τῆς ὁποίας διωργάνισε Συνωμοσίας. Μεταμελεῖται ἀκολουθῶν τὴν κατὰ γράμμα ἐκ-

(α) Μολαταῦτα ὁ παράξενος ἄνθρωπος συνήργησεν ἑξαισίως εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ πρὶν καὶ μετέπειτα. Διεκρίθη εἰς τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὠδηγεῖτο ἀπὸ τὸν Ἀναγνωστὴν διότι προχωρῶν εἰς Μητροπόλιν, Ἀρχοντας καὶ ἄλλῃς, ὅπως ἐνεκρίνετο, ἐξήπλωσε πολὺ τὴν Ἑταιρίαν. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Πολέμου μετεχειρίσθη ὅλην τὴν ἀποφασιστικὴν δραστηριότητά τε πολεμικῶς, μολονότι ἐκλινεν εἰς τὴν ἀρπαγὴν καὶ εἰς τὰς ἡδονάς. Ἡ τελευταία δι' αὐτὸν ἐποχὴ εἶναι ἐκείνη τῆς θανάτου τε, ὅτε ἐπολέμησε πρὸς μέγαν τὸν ὑπερήφανον Ἰμβραχήμεν. (Ἄλλοτε θέλομεν ὁμιλῆσαι κατὰ πλάτος περὶ τῶν πολεμικῶν ἐργῶν καὶ τούτων.)

τέλεισιν, ὅσων ἐλάμβανεν ὁδηγιῶν, μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ Νέγρης, ἀναχωρῶν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, ἐνταμώνεται μὲ τῷτον εἰς τὸ Βυκκρέσιον, καὶ ἐμφυτεύει εἰς τὴν κεφαλὴν του τας μεγαλητέρας ὑποψίας περί τινων Ὑποκειμένων. Ἐκτοτε συλλογίζεται αὐτὸς καὶ περιεργάζεται κατὰ τὴν συνήθειάν τιν. Ὁ Ἀναγνωστέπλος προσέχει εἰς τὸ νὰ μὴ κακοποιηθῇ ὁ ἄνθρωπος· θέλει μάλιστα νὰ τὸν κερδήσῃ διὰ τῆς συμμετοχῆς τιν εἰς τὴν Ἀρχήν, τὴν ὁποίαν φανερῶνει καὶ πρὸς τῷτον (τέλη Ἰουλίου 1819.)

Εἰς τὴν ἐκλογὴν τιν αὐτὴν δὲν ἀπέτυχεν. Ὁ Δικαῖος ἐξ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς δὲν ὑπέπεσεν, εἰμὴ εἰς ὅ,τι τὸν ἔσυρε σφάλμα ὁ λυσσώδης ἐνθουσιασμός καὶ τὸ παράξενον ὀρμητικόν τιν. Ὑποπτευσεν ὅμως τὴς νέας ἤδη Συναδελφείας τιν· καὶ ἀναχωρῶν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, ἐφοδιάζεται μὲ τὴν ἀκόλουθον σύσασιν τῷ Ἀναγνωστοπέλτι.

“Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Δικαῖος, γνωρίσας ἤδη τὰς Μεγάλας Ἱερεῖς τῶν Ἐλευσινίων, συνιστάται ὡς τοιῦτος εἰς τὴν εὐνοϊάν των, ὅπως ἔχῃ χώραν εἰς τὰ Συμβέλιά των.”

Ἐνῶ τα πρᾶγματα τῆς Μολδανο-Βλαχίας ἐλάβον τὴν χρειώδη ὁρμονίαν ὑπὸ τὴν ἄμεσον διέδυνσιν τῷ Συστήματος τῶν Ἐφορῶν· ἐνῶ τὰ πνεύματα τῶν περιέργων ἐξήντλυν ὅλην τὴν δύναμίν των εἰς τὰς ἐπαναληπτικὰς ἀνακρίσεις τῶν δύο ἀντικειμένων τῶν Ἐφοριῶν καὶ τῆς Σχολῆς, τὸ πᾶν ἐφαίνετο πλησιάζον εἰς τὴν τελειότητά τιν διὰ τῆς κρινομένης ὠριμότητος τῆς

Ἀποσολῆς τῷ Ξάνθῳ. Μολοντῆτο ἐννία μῆνες εἶ-
 χον ἤδη παρέλθει (α), καὶ καμμία δὲν ἤκνετο
 πούποτε εἰδήσεις περὶ τῆς. Ὁ Ἀναγνωσόμενος
 βιάζεται νὰ τρέξῃ εἰς ἀναζητήσιν τῶ ἀναχωρεῖ
 κατὰ τὸν Σεπτέμβριον εἰς τὸ Γαλάτσι, καὶ ἐ-
 κείθεν ἱμβαίνει κατὰ τὸν Νεμέβριον εἰς τὸ πλη-
 σίον καθαρτήριον τῆς Τομάροβας (Ῥένι). Λαμ-
 βάνει ἤδη Γράμμα τῷ Ξάνθῳ ἀπὸ Μόσχας, (β)
 διὰ τῶ ὁποῖν ἀπέδιδεν ἕτος τὴν ἀργοπορίαν του
 εἰς τὴν ἑλλειψιν ἐξόδων. Γράφει εἰς τὴν Ἐφο-
 ρίαν τῷ Ἰσμαηλίν. Ὁ Ξάνθος ἐφοδιάζεται καὶ
 πάλιν, καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰαννουαρίου, 1820,
 φθάνει εἰς Πετρέπολιν. Παρυσιάζεται πρὸς τὸν
 Καποδίστριαν, ἐκθίτων καὶ προφορικῶς ὅλον τὸ
 Σύστημα τῆς Ἑταιρίας, τῆς Ὁργανισάς, τὸν πολ-
 λαπλασιασμόν καὶ τὴν πρόοδόν της· ἀλλ' ἀπο-
 βάλλεται.

Ὁ Καποδίστριας, ἐνῶ ἰδεώρει πάντοτε παρά-
 καιρον τὴν ὑπαρξίν της, δὲν ἠδύνατο καὶ ὡς
 Ὑπεργός ξείνης Δυνάμεως νὰ ἀναδεχθῇ, τὴν ὁ-
 ποίαν προεισημειώσαμεν (γ) Πρόσκλησιν. Δὲν
 εἶναι ἔτι ἔξω τῷ προκειμένῳ, ἀν παρατηρήσω-
 μεν, ὅπόσον συνήργησεν ἀκόμη εἰς τὴν ἀποδο-
 τιμασίαν ταύτης ἡ ἀποσολὴ τῷ Καμαρηνῷ ἐκ

(α) Δηλονότι ἀπὸ τὸν Δεκέμβριον τῷ 1818 μέχρι τοῦ
 Αὐγύστου τῶν 1819.

(β) Εἰς τὴν Μόσχαν ὁ Ξάνθος ἐσχετίσθη πολὺ μὲ τὸν
 Α. Κομιζόπουλον καὶ ἄλλους, συμπαραλαβὼν ὡς Μέλος τῆς
 Ἀρχῆς καὶ τὸν μεγαλέμπορον Νικόλαον Παξιμάδην (Ἰωαν-
 νίτην).

(γ) Ἐποχ. Γ'. Κεφ. Δ'.

μέρες τῇ Π. Μαυρομιχάλη, καὶ πρὸ αὐτῆς ἡ Ἐπισολὴ τῇ Νίγρῃ (α).

Ὁ Ξάνδος εὐρίσκεται ἤδη ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγαλητέρας ἀμυχανίας· ἀλλ' ἦτον ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἡ παρυσίασις ἐνὸς σημαντικῷ Ὑποκειμένῳ. Ἐγνωρίζεν ἐκ φήμης τὴν Ὑψηλαντικὴν Οἰκογένειαν καὶ ἐξαιρέτως τὸν διαπρέψαντα εἰς τὰ Στρατιωτικὰ Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην. Παρυσιάζεται πρὸς τῆτον ἐκφραζόμενος τὰ περὶ τῆς ἀποσολῆς τε. Ὁ Ὑψηλάντης δέχεται εὐχαρίσως τὴν περὶ τῆς Ἀρχηγίας πρότασιν, ὑπογράφει τὴν μνημονευθεῖσαν (β) Συνθήκην, ἀφιερῶται ὅλως εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Πατρίδος τε, καὶ ἀναγνωρίζεται (15 Ἰουνίῳ, 1820.) ΓΕΝΙΚΟΣ Ε. ΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.

(α) Ζήτηι Ἐποχ. Δ'. Κεφ. Α'.

(β) Σελ. 223-224.

Τὰ ἔγγραφα ταῦτα εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τὸν Ξάνδον.

Σημειωτέον, ὅτι ἀπὸ τῶν Ἀδελφῶν Ὑψηλάντας πρῶτος κατήχηθη εἰς τὴν Ὀδησσὸν ὁ Νικόλαος, ἔπειτα ὁ Δημήτριος καὶ τρίτος ὁ Ἀλέξανδρος.

ΕΠΟΧΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Συμβάντα διάφορα καὶ ἐργασίαι τοῦ Ὑψηλάντη καὶ ἄλλων μέχρι τῆς ῥήξεως τῆς Πολέμου εἰς τὴν Λακίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Διαγωγή τῆς Νέγρης καὶ Δικαίᾱ εἰς Κωνσταντινέπολιν — Ἀποτελέσματα τῆς πρὸς τὸν Καποδίστριαν Ἐπιστολῆς τῆς Νέγρης — Φυγὴ τῆς Ἀναγνωστοπέλου εἰς τὴν Ἱταλίαν — Πράξεις καὶ χαρακτήρ τοῦ Μητροπολίτου Ἰγνατίου — Ὁ Ὑψηλάντης εἰς τὸ Κισνόβι — Διαγωγή II. Μαυρομιχάλη — Ἀποστολὴ καὶ δολοφονία τῆς Καμαρηνῆς.

Πρὶν ἢ ἀρχήσωμεν τὴν ἐκθεσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ὑψηλάντη, ὡς Ἀρχηγῆ τῆς μέλλοντος Ἐπιχειρήματος, θέλομεν ἀναφέρει ἄξια λόγῳ περιστατικά, ἕνεκα τῶν ὁποίων διεκινδύνευσεν ἡ Ἐταιρία τὸν μεγαλύτερον κίνδυνον.

Ὁ Θ. Νέγρης, ἀπραγμονῶν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, φροντίζει νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ πνεῦμα τῆς Δικαίᾱς, καὶ νὰ λάβῃ μέρος ἐνεργητικὸν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἐταιρίας. Δὲν ἐπιτυχάνει τῆτο, καὶ παρασύρεται εἰς παραδρομὰς πολλὰς, ἀφορώσας ὡσεπιτοπλεῖσον τὴν ἀνίχνευσιν τῆς Ἀρχῆς. Ὁ Δικαίος, ἰσχυρὸς κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ἐπολεμεῖτο καὶ ἀντεπολέμει τῆτον. Τελευταῖον μὲν ὑποφέρων τὰς πικρὰς συκοφαντίας τῆς κατὰ τῶν Πρωτενεργῶν καὶ τῶν κινήματων τῆς

Ἑταιρίας, καὶ ὑποπτεύων πολὺ πλείον λυπηρο-
τέρας συνεπείας, ἀποφασίζει νὰ τὸν θανατώσῃ.
Ζητεῖ δὲ δι' ἐπίτηδες ἀπесаλμίνε (τῷ Δημητρο-
πέλου) τὴν γνώμην τῷ μόνῃ ἤδη ὁδηγοῦ τοῦ
πνεύματός του Ἀναγνωστοπέλου, καὶ προβάλλει
συγχρόνως τὴν ἀνάγκην τῷ νὰ γίνωσιν Ἐγγρα-
φά τινα ὡς ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς πρὸς τὰς Πελο-
ποννησίους, ἢ καὶ ἄλλῃ, ἐὰν ἡ χρεῖα καλέσῃ.
Ὁ Ἀναγνωστοπέλος μένει σύμφωνος ὡς πρὸς τὸ
δεύτερον, ἐπιφορτίζων τὸ ἔργον εἰς τῦτον καὶ
τὸν Σέκερην· ὡς πρὸς τὴν πρώτην ὁμῶς προ-
τάσιν ἐναντιῶται, ἀπαντῶν·

“ . . . Δικαίε! Τὸ ἔϊφος, τὸ ὁποῖον σὺ ἀπρο-
“ σέκτως ἐτοιμάζεις διὰ τὸν Νέγρην, θέλει δια-
“ περάσει ἐμὲ μᾶλλον. Ἡ θείσις, εἰς τὴν ὁποίαν
“ προεχώρησας, πρέπει νὰ σε χορηγήσῃ τὸν εὖ-
“ γενῇ ἐνθυσιασμένον τῷ νὰ δειχθῇς ἀνώτερος τῶν
“ παθῶν σου. Βλέπε ἀπὸ τῆς σιγμῆς αὐτῆς τὴν
“ ἱστορίαν τῆς ζωῆς σου εἰς τὸ μέλλον. Δὲν μένει
“ κρυπτὴ καμμία πράξις. Κρύπτει μόνον εἰς τὴν
“ καρδίαν σου τὴν γενναίαν ἐκδίκησιν τῷ νὰ μὴ
“ μάθῃ ἕτος, ὅ,τι προσπαθεῖ καὶ περὶ τῷ ὁποίου
“ σὲ ὠμίλησα. Ἴδου ὁ ἀκίνδυνος θάνατος! Ὅστις
“ μεταχειρίζεται τοιαῦτα χαμερπῇ καὶ ἀνόσια
“ μέσα, μαιίνει αὐτὸς τὰς σκοπὰς τῆς ἀποκαθί-
“ σεται ὑποπτος καὶ μισητός, καὶ τρέχει ἐπομέ-
“ νως τὸν ἀφρευκτον κίνδυνόν του. Ἐλπίζω, πῶς
“ θέλεις πεισθῇ εἰς τὴν ἀληθειαν αὐτὴν, χωρὶς
“ νὰ λυπήσῃς ἕνα, ὅστις προσπαθεῖ ἀνενδότως
“ διὰ τὸ λαμπρόν σου μέλλον.”

Ὁ πονηρὸς ἕτος ἄνθρωπος μεταμελεῖται, καὶ

μάλις ἐνεργῶν τὴν εἰς τὸ Σταυροδρόμιον συνέντευξίν τε μὲ τὸν Νέγρην, δὲν διαάζει καὶ νὰ παρουσιάσῃ τὴν Ἐπισολὴν τῇ Ἀναγνωστοπέλῳ. Ὁ Νέγρης ἐκπεπληγμένος τὸν ἐρωτᾷ, ἂν ἦτον ἄξιος τοιαύτης καταδίκης· ὁ δὲ Δικαῖος ἀποκρίνεται· “Ἡ Ἐπισολὴ αὕτη σώζει καὶ τὴς δύο ὁποῦ εἶα κίνδυνον.”

Ὁ Νέγρης ὑποκρίνεται φιλίαν· ὅλλ’ ἀνῆσυχος πάντοτε, καὶ ὅχι ἐλιγώτερον ζηλότυπος εἰς τὸ νὰ ἀνακαλύψῃ ἄλλως τὰ περὶ τῆς Ἀρχῆς, καὶ νὰ ἐμβῇ, εἰ δυνατόν, εἰς ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν Καποδίστριαν, διευθύνει πρὸς τὸν Ἐπισολὴν, τὴν ὑπόληψιν τῆς ὁποίας θάλει νὰ ὑποσῇ διὰ τῆς συνυπογραφῆς καὶ ἄλλων. Τὸ πνεῦμα τῶν περιεχομένων εἰς αὐτὴν ἦτο·

“Ὁ Ἀναγνωστοπέλος καὶ Ξάνθος καταγίνονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ῥωσσίας καὶ τῇ Καποδίστρια νὰ διεγείρωσιν ἐντὸς τῆς Τυρκίας μίαν Ἐπαράσασιν. Ἡμεῖς ἀγνοοῦντες τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων κίνησιν, ἐνομίσσαμεν χρεῖος μας ἀπαράιτητον τὸ νὰ εἰδοποιήσωμεν . . . διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὴς τρόπους, κατὰ τῆς ὁποίας δυνάμεθα ν’ ἀκολουθήσωμεν ἐπομένως . . .”

Ἡ Ἐπισολὴ αὕτη παραπίπτει ἐκ τινος περιστάσεως εἰς τὰς χεῖρας τῇ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου. Ὁ Καποδίστριας ἤδη ἐρωτᾶται μετὰ σπουδῆς, καὶ δὲν ἀρνείται τὴν παντελῆ ἀγνοίαν του περὶ τῶν διαλαμβανομένων εἰς ταύτην. Ἡ ἀρτησίς τε ἦτον εἰλικρινής· καθότι δὲν εἶχεν ἔτος τὴν παραμικρὰν μετοχὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἐταιρίας, οὐδὲ ἐγνώριζε τὰς μέχρις ἐκείνης τῆς

ἐποχῆς ἐνεργείας της (α). "Ἦδη ἐπιφορτίζεται ὁ Πρέσβυς Στρωγανῶφ (β) πρῶτον νὰ ἐπιπλήξῃ τὴν Πόρταν ὡς ἀμελῆσαν εἰς τὴν διασπορὰν νέων ταραχῶν ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας της· καὶ δεύτερον νὰ συμβουλευσῇ τὰς ἐνεργεῖς τῶν τοιούτων νὰ παύσεν περιορισθέντες εἰς τὰ χρῆματων. Τοιαῦτα ἔφερεν ἀποτελέσματα τοῦ Νέγρη ἢ περιφιλαντία.

Ἡ Πόρτα ἐπολιτεύθη καὶ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν μὲ τὴν συνήθη ἀδράνειάν της. Ἡ Ἐταιρία ὅμως ὑπώπτευσεν ἀποτελέσματα οἰκτρὰ, καὶ ἔλαβε κάποια προφυλακτικὰ μέτρα. Ὁ Ἀναγνωσόπελος συγχρόνως, εὐρισκόμενος εἰς τὸ καθαρτήριο τῷ Ῥένι (γ), εἰδοποιεῖται δι' ἐπίτηδες πεζοῦ ἀπὸ τοῦ Βεκυρέσιον τὴν περίστασιν αὐτὴν, καὶ ὁδηγεῖται νὰ γίνῃ ἄφαντος χωρὶς ἀναβολῆς σιγμιαίας, ἀλλάσσων καὶ τὸ ὄνομα τῆς. Τὸν προσβάλλει παρευθὺς ἀπροσδόκητος κεραυνός. Βλέπει ὅτις ἀδύνατον τὸ νὰ ὑπάρξῃ ἀγνωρίζοις εἰς τὴν Ῥωσσίαν (δ) καὶ ἀποφασίζει τὴν

(α) Ἡ εἰς τὴν Πιτρὲπολιν ἄφιξις τῆς Καμαρηνῆς εἶναι ὑπερόχρονος.

(β) Τὴν ἰδίαν ἔλαβε διάταγὴν καὶ ὁ Πίνιν, Γενικὸς Πρόξενος εἰς Δακίαν.

(γ) Ἰδε Σελ. 253.

(δ) Μολονότι περιεμένετο εἰς τὸ Ἰσμαῆλι καὶ τὴν Ὀδησσὸν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐκεῖ Προσηλύτων. Κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν ὅλοι εἶχον κατηχηθῇ ἐκτὸς τῶν δύλων. Μολοντες θείων νὰ προλάβῃ, ἂν καὶ ματαίως, τὰς ἐκ τῆς αἰφνιδίως ἐλλείψεώς τε ὑποφίας τῶν, γράφει πρὸς τὴν Ἐφορίαν τῆς Ἰσμαηλίας, ὅτι "ἀνωτέρα Προσαγὴ ὑποχρεώνει προσωρεῖν ὡς τὴν ἀμεσον ἀπυσίαν τε εἰς ἄλλο μέρος" κτλ.

εἰς Ἰταλίαν διευθύνσιν τε πρὸς τὸν Μητροπολί-
την Ἰγνάτιον (α), ὅπως ἔφθασε περὶ τὰς ἀρχὰς
Ἀπριλλίου, 1820.

Πρὸς τῆτον ἐξισορεῖ ὅλην τὴν κατάστασιν τῆς
Ἑταιρίας. Ὁ Ἰγνάτιος ἔδοσε προσοχὴν πολλήν,

(α) Εἶναι περίεργα τὰ συμβάντα τοῦ Ἀναγνωστοπούλου
κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν, ὅτε ὁ Δούναβις δὲν διεπλῆετο διὰ
τὴν διάλυσιν τῶν πάγων. Βιαζόμενος οὗτος κινεῖ διὰ ξηρᾶς
παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ποταμοῦ (Δεκέμβριον τοῦ 1819,) συ-
νοδευόμενος ἀπὸ ἑνα Προσῆλυτον Πλοίαρχον Κιρῆτα καὶ πέν-
τε ναύτας. Προχωρεῖ καὶ αἰφνης εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς
θαλάσσης, χωρὶς νὰ διακρίνῃ πλέον τὸν κατ' εὐθείαν δρό-
μον, περιπλεχθεὶς ἐντὸς τῶν βάλτων καὶ τῶν καλαμιῶν. Ὁ
Πλοίαρχος παρεκίνηε τὴν ὀπισθοδρόμησιν των· ἀλλ' ὁ Ἀνα-
γνωστόπουλος, ὠθούμενος ἀπὸ τὴν ἄγνωστον εἰς τοῦτον περί-
στασιν, τὸν ἐφιλοτίμει τὴν προσδευσίν των. Ἐντοσοῦτω τοὺς
καταλαμβάνει τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐξηνθεί-
σης πλημμύρας. Ὁ Πλοίαρχος ἤδη συλλογίζεται, ὅτι πα-
ρομοία ἐπιμονὴ εἶναι ἐν εἶδος ἀπελπισίας. Ἀλλ' αἰφνης φαίνε-
ται ἐν φῶς πλησιάζουν εἰς τᾶτο μετὰ πολλὴν ὥραν, καὶ εὐρί-
σκων μίαν καλύβην Ῥώσων ἀλιέων, οἱ ὅποιοι τῆς ἐδέχθησαν.
Ἡ πλημμύρα ἔγινετο τρομεροτέρα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς. Τὰ
περιφράγματα τῆς καλύβης δὲν ἀντίεχον πλέον· αἱ φωταὶ ἐ-
σβύνοντο· καὶ μέχρι πρωίας ἔμενον ὅλοι ὄρθησι ἐντὸς τῶν ὑ-
δάτων. Ἡ ἡμέρα διαδέχεται τὴν νύκτα, τὰ ὕδατα παλινδρο-
μοῦν, καὶ ὁ Ἀναγνωστόπουλος ἀκολουθεῖ τὴν οδοιπορίαν τε
μὲ βίαν. Δὲν ἔχουν ὁμως ὅλοι τὰς δυνάμεις τῆς πρώτης ἡμέ-
ρας, διὰ νὰ ἀνδιέξωσιν εἰς τοὺς ἡμιπηγμένους βάλτους. Συλ-
λογίζονται νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν καλύβην, καὶ νὰ ζητή-
σωσι συνδρομὴν ὁδηγίας. Ἀλλ' ἤδη φαίνεται ἐν πλοίαριον,
διωρισμένον εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Ἀναγνωστοπούλου παρὰ τῆς
Δ. Θέμελης. Διὰ τούτου σωζονται ἡμιθανεῖς εἰς τὸ Ἰαλάτσι,
ὅθεν ὁ Ἀναγνωστόπουλος μετέβη εἰς τὸ Βουκουρεστι, λαβὼν
συνέντευξιν μυστικὴν μετὰ τοῦ Λεβέντη, καὶ ἐκεῖθεν ανεχώ-
ρησεν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

ἐπήνεσεν εἰλικρινῶς τὸν σοχασμὸν καὶ τὰς κόπας
της, ἥθελε νὰ τεθῇ εἰς θεῖσιν ἐνεργητικὴν· ἀλλ' ἡ
ἀποτυχία τῷ Ξάνθῳ ὡς ἐκ μέρους τῷ Καποδίστρια
καὶ ἡ ἀτυχὴς ἀναβολὴ ἐνὸς Ῥωσικῷ Πολέμου
μὲ τὴν Πόρταν διέκοπτον τὴν τοιαύτην προθυ-
μίαν τοῦ. "Ἦθελε νὰ ἴδῃ σύμφωνον τὴν γνώμην
τοῦ Καποδίστρια, τὸν ὁποῖον ἐτίμα παραπολύ·
καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸν γράψῃ περὶ τῆς ἀποστολῆς
τῷ Ξάνθῳ. Ἐπυρώδῃ τελευταῖον εἰς τόσον βα-
θμόν, ἅμα ἐπληροφορήθη τὰ περὶ τῆς Ἀρχῆς
(α), ὥστε ἔγραψε καὶ πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν, διὰ
να δεχθῇ οὗτος τὸν Χριστιανισμόν, ἃν θῆλῃ νὰ
σῆσῃ τὴν σημαίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Φρουρίων τῆς
Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Ἰγνάτιος, καθ' ὅσας ἐλάβομεν πληροφορίας,
ἦτον ἄνθρωπος μεγαλοπρεπῆς καὶ φιλόδοξος.
Ἦξευρε νὰ μεταχειρίζηται καλῶς, ὅσον εἶχε
νῦν. Διὰ νὰ φυλάττῃ δὲ τὴν περὶ τῆς ὑψηλῆς
ιδίαν τῶν ἄλλων, δὲν ἀφίνετο εἰς ἐκτεταμένας ὁ-
μιλίας καὶ ἀνακαλύψεις πραγμάτων. Ἠγάπα
τὴν Ἑλλάδα, τὸν πνευματώδη καὶ μὲ ἠθικὴν
Ἑλληνα, ἐνῶ κατεφρόνει τὸν ἀμβλύνουν καὶ
ἀπολίτευτον.

Ἐκ παρακινήσεως τῷ Ἰγνατίῳ διέμεινεν ὁ Ἀ-
ναγνωστόπουλος εἰς τὴν Πίσαν μέχρι τῷ Σεπτεμ-

(α) Ἐκ μέρους τοῦ Ἀναγνωστοπούλου.

Ὁ Τσακάλωφ κατὰ τὴν διατριβὴν τοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν, πα-
ρέλαβε Μίλος τῆς Ἀρχῆς τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον,
εὕρισκόμενον καὶ αὐτὸν εἰς τὴν Πίσαν. Εἰς τὴν περίστασιν
ταύτην ἐπρότεινεν ὁ Μαυροκορδάτος γενικὴν μεταρρύθμισιν
τῆς Ἐταιρίας· ἀλλὰ δὲν ἐσάθη δεκτὴ ἡ πρότασις τοῦ.

βρίν τῇ 1820 ὅτε εἰδοποιήθη πρῶτον διὰ τῆ εἰς Κωνσταντινέπολιν Δικαίου, ὅτι ὁ Μονόχειρ (α) ἀνέλαβε τὴν ὑπόθεσιν, περὶ τῆς ὁποίας ἐσάλη ὁ Ξάνθος. Ἡ εἰδησις αὕτη ἐγνωστοποιήθη πρὸς τὸν Ἰγνάτιον καὶ Μαυροκορδάτον.

Ὀλιγώτερον τρομερὰ ὡς πρὸς τὴν Ἑταιρίαν περίσασις δὲν ἐσάθη καὶ ἐκείνη τοῦ Π. Μαυρομιχάλε, ἐνεχομένῃ εἰς τὴν ἰδίαν καὶ τῷ Θ. Νέγρη. Καθ' ὃν καιρὸν ὁ Ἀναγνωστόπουλος καὶ Τσακάλωφ εὐρίσκοντο εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, εἰχον ἀλληλογραφίαν σενὴν μὲ τῷτον, ὅσις προσφέρων εἰς τὴν Πατρίδα τὰς ἐκδυλεύσεις τε καὶ ἐκείνας τῆς Μάνης ὅλης διὰ τῆ Ἀφιερωτικῆ Ἰράμματός τε, ἐπρότεινεν ἀπ' εὐθείας τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ προκαταβάλη ἡ Ἀρχὴ (β) εἰς τὴν διάθεσίν του μίαν ποσότητα χρηματικὴν 1,000,000 γροσίων διὰ μισθώσεις στρατιωτῶν καὶ πολεμοφύδια. Αὐτοὶ διπολιτεύοντο μέχρι τινος τὴν πρότασιν αὐτὴν (γ)· ἀλλ', ἅμα ἀνεχώρησαν ἀπὸ Κωνσταντινέπολιν, ὁ Νέγρης, γνωρισθεὶς ὡς συναδελφός μὲ τῆς οὐμύρους υἱὲς τε, ἐμψυχώνει εἰς τὸ πνεῦμα τῶτων τὴν πρότασιν τοῦ Πατρὸς:

(α) Δὲν ἠμπόρουν νὰ ἐννοήσῃ κανεὶς, τίς ἦτον ὁ Μονόχειρ. Τοιοῦτος (καὶ κοινότερον Κουλοχέρης) παρωνομάσθη ὁ Ὑψηλάντης διὰ τὴν στέρησιν τῆς δεξιᾶς χειρὸς του εἰς μίαν μάχην.

(β) Ἐννοεῖται, ὅτι, καθὼς καὶ ἄλλοι, καὶ ὁ Μαυρομιχάλης ἐστοχάζετο ὡς Ἀρχὴν τὸν Καποδίστριαν, καὶ συμπέρανεν ἐκ τούτου δυνατὴν τὴν ἐνέργειαν τῆς προτάσεώς του.

(γ) Μολονότι ἡ Ἑταιρία, ἔχουσα τὴν ἀνάγκην τοιούτου ὑποκειμένου διὰ τοὺς ὀπλοφόρους τῆς Μάνης, ἰβιάσθη νὰ τὸν ἐμβάσῃ διὰ δανείου ὑπὲρ τὰς 50,000 γροσίων.

των, καὶ τὲς φρονηματίζει πλαγίως, ὅτι ὁ πατήρ των ἰδύνατο νὰ κάμῃ Ἀποστολὴν τινα πρὸς τὸν Καποδίστριαν, ζητῶν τὴν, περὶ ἧς ὁ λόγος, ποσότητα καὶ ὁδηγίας (α).

Ἡ περίσσις αὕτη γνωρίζεται εἰς πολλὰς. Ἐν σημαντικόν Μέλος τῶν Πατρῶν θέλει νὰ διασκιδάσῃ τὴν ἰδίαν αὐτὴν, καὶ νὰ περιορίσῃ τὸν Μαυρομιχάλην ἀπλῶς εἰς τὸ πνεῦμα τῆς μελλόντος Πολέμου. Ὁ Μαυρομιχάλης ἀπαντᾷ (11 Ἰουλίου, 1819) προβάλλων τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ γνωρισθῇ ἡ Ἀρχὴ εἰς τὴν Πελοπόννησον "διὰ τὴν γενικὴν καὶ μερικὴν ἀσφάλειαν.,, Μεμφόμενος ἐνταυτῷ τὴν πολιτείαν τῆς Περβραίου καὶ τῆς Τσακάλωφ διὰ τὰς ψευδεῖς παραστάσεις των καὶ τὸν πολλαπλασιασμόν τῆς Μυστηρίας, ἐζητεῖ κατ' ἐπανάληψιν συνδρομὴν χρηματικὴν διὰ μελλούσας προπαρασκευάς, καὶ ἐπροσκάλει Συνέλευσιν εἰκοσαμελῇ ἐκ τῶν Προκριτωτέρων τῆς Πελοποννήσου εἰς τὰς Κυτριάς (τὴν Κασιδραν τοῦ), διὰ νὰ σκιφθῇ με ταύτην περὶ τῶν πρακτικῶν. Οἱ ἐν Πάτραις θεωροῦσιν ἤδη τὴν χρεῖαν τοῦ νὰ ἀναφερθῶσι πρὸς τὴν Ἀρχὴν μὲ μόνον καὶ πάλιν τὸν σκοπὸν τῷ νὰ ἐξαγοράσωσι καιρὸν τινα, προβλέποντες, ὡς φαίνεται, τὰ ἀτοπήματα, ὅσα ἰδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ μία ἐνεργεμένη ἀπ' εὐθείας παρὰ τῆς Μαυρομιχάλεως ἀποστολῇ. Εἰδοποιῶσι δὲ τῆτον (11 Αὐγύστου, 1819,)

(α) Με τὴν λέξιν Ὁδηγίας ὑπανίστατο ὁ ποιητὴς Νέγρης τὸν Καποδίστριαν ὡς Ἀρχηγόν, σπύδων καὶ δι' αὐτῆς τῆς ἐκκαιρίας νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἀληθεῖς πηγὴν τῆς Ἐστίας, ὅπως τὴν ἐφαντάζεται.

νὰ ἐτοιμάσῃ τὰ πρὸς τὴν Ἀρχὴν Γράμματά τε, καὶ νὰ ἀποσείλῃ πρὸς αὐτὰς ἓνα τῶν πισοτέρων τε, διὰ νὰ τὸν ἐφοδιάσωσιν ἐκείθεν μὲ ἐγγραφὰ ὅλης τῆς Πελοποννησιακῆς Ἀδελφότητος. Ἀλλ' ὁ Μαυρομιχάλης, ἐμψυχωμένος μᾶλλον ἀπὸ τὰς νύκτας τε, διακοινώσαντας εὐθὺς τὰς ὑπαγορεύσεις τῷ Νίγρῃ, εἶχεν ἤδη ἀποσείλλει τὸν Καμαρηνὸν Κ. Κυριακὸν, γράφων πρὸς τὸν Καποδίστριαν τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλογραφίας του μὲ τοὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὴν πολιτικὴν ἀπάτην τῶν καὶ τὴν ἀνάγκην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὑπεχρεώθη νὰ ἀποφασίσῃ παρομοίαν Ἀποστολὴν πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ἀποῖον ἐφρύνει Ἀρχηγὸν τῆς Ἐπιχειρήσεως (α). Ἐντεῦθεν ἀπεκρίθη πρὸς τοὺς εἰς Πάτρας Φιλικὸς (β).

(α) Ἐπιφέρομεν, ὅτι ἔγραφε πρὸς τοὺς εἰς Κωνσταντινουπόλιν τὸν Σέκερην καὶ Δικαῖον (16 Δεκεμβρίου, 1819')

“ . . . Ἴδον Γράμμα σας πρὸς τὸν ἰδῶ Ἀναγνώστην . . .
 “ Ἀπὸ τοῦτο πληροφορηθεῖς διὰ τὸ ἄλλο . . . ἐκρότησα συ-
 “ νίλευσιν τῶν ἰδῶ Πρωτίστων. ὠμίλησα, ὅσα ἐχρειάζοντο,
 “ καὶ ὁμοφώνως ἔδοσαν ὅλοι δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοὺς
 “ αἰτίους τῆς τοιαύτης εὐτυχίας των. Στέλλω λοιπὸν εἰς Κων-
 “ σταντινουπόλιν ἐπιταυτοῦ τὸν . . . Καμαρηνόν, διὰ νὰ ἐξα-
 “ ποστείλῃ τὰ Γράμματά μου πρὸς τὸν Ἀνήκοντα, καὶ νὰ
 “ σταθῇ, ἵωσὺ λάβετε Ἀπόκρισιν. Παρακαλεῖσθε δὲ καὶ με-
 “ ρικῶς καὶ γενικῶς, διὰ νὰ γενῇτε συνδρομηταὶ τῆς αἰτησεώς
 “ μας, ὥστε νὰ ἴδωμεν κ' ἰδῶ ἀπηνδισμένην τὴν πάλαι κα-
 “ τοικίαν τῆς ἀνδρείας. . .

Ἄν ἡ κων ἐννοεῖτο ὁ Καποδίστριας.

Κανεῖς δὲν ὀμφιβάλλει, ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς Ἀποστολῆς αὐ-
 τῆς ἦτο διπλῆν: ἡ περὶ Ἀρχῆς ἐξέτασις καὶ ἡ χρηματολογία
 ἐπὶ τὸ πρόσχημα συστάσεως Σχολείου.

(β) Πρὸ τούτου δὲ τοῦ Γράμματός του ὑπάρχει ἄλλο

“ . . . Τὰ πρὸς τὴν Ἀρχὴν Γράμματα παρ’
 “ ἐμὴ καὶ παρὰ τῆς Πατρίδος μὲν πρό καιρῷ ἐπί-
 “ τηδες ἔξαπέστειλα μὲ τὸν ἐμπιστευμένον μοι Γ.
 “ Καμαρηνὸν Κ. Κυριακόν, ὅς τις καὶ τὰ ἐπαρά-
 “ δοσε τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει Κ. Παναγιώτῃ
 “ Σέκερῃ, διὰ νὰ τὰ ἔξαποσείλῃ ἀσφαλῶς, καὶ
 “ μέχρι τοῦδε μὴ λαβὼν ἀπόκρισιν, μέλλει νὰ
 “ ἐκκινήσῃ διὰ παρεμπρὸς ὁ εἰρημίνος Καμαρῃ-

πρὸς τοὺς ἰδίους, διαλαμβάνον· “ . . . Κατ’ αὐτὰς ἔλαβον
 “ Μπουγιουρδὶ καὶ γοῦνα παρὰ τοῦ νίου Καπετὰν Πασσᾶ,
 “ ἐπικυρωτικά τοῦ Μπεϊλικιοῦ μου, καὶ ἐκείθεν μένομεν ἀ-
 “ σφαλεῖς, καθὼς καὶ ὁ Τίος μας μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ
 “ λοιπῶν φίλων, Ῥωμαῖοι καὶ Τοῦρκοι βεβαιοῦν τὴν ἀσφα-
 “ λῇ Ἑγemonείαν μας. Πόλοντοῦτο ἡξεύροντας τὸ ἀκατάστα-
 “ τον τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐλῆς, δὲν λείπω νὰ προβλέπω κάθ’
 “ ἀναγκαῖον πρὸς ἀπάντησιν τῶν κατ’ ἐμοῦ ἐναντίων καὶ ἐχ-
 “ θρικῶν κινημάτων. Διὰ τοῦτο καὶ σὰς ἐπαρήγγειλα μίσον
 “ τοῦ Διερχομένου σας . . . , ὅπου, ἐὰν ᾔναι δυνατόν, νὰ
 “ προβλέψετε μερικὴν ποσότητα χρημάτων· ὅπου ἔξεναντίας
 “ ἐὰν ἠθελε μᾶς ἀκολουθήσει κανένας ἔξαφνον ἐναντίον, νὰ ἔ-
 “ χωμεν τρόπον πρὸς οἰκονομίαν τῶν ἀναγκαίων, διὰ νὰ με-
 “ ταχειρισθῶμεν τὴν πρέπουσαν ἀντίστασιν

“ Ἡ τωρινὴ μεγάλη ἀνάγκη μου εἶναι νὰ μετρήσω χρόσια
 “ εἰς Βασιλεύουσαν διὰ τὴν γοῦνα καὶ ἱπκὰ, καὶ χωρὶς τού-
 “ των κινδυνεύω. Ἐγὼ, μάρτυς ἐστὶν ὁ Κύριος, ὑστεροῦμαι
 “ διόλου ἀπὸ μετρητά· καὶ ἐξ ὧν ταύτης τῆς ἀνάγκης στενο-
 “ χωροῦμαι καὶ διὰ τὴν κυβέρνησιν τῶν 20 Ἀδελφῶν, ὅπῃ
 “ μέλλωσι νὰ ἔλθουν, καθὼς καὶ διὰ τὴν οἰκονομίαν τῶν ἀ-
 “ ναγκαίων τοῦ Πολέμου· ὅπου, ἂν συμβῇ κανένας ἔξαφνον
 “ ἐναντίον, ὄντες προητοίμασμένοι, νὰ ἀντισταθῶμεν γενναίως,
 “ καὶ ν’ ἀποδειχθῶμεν ὡς τὰς παλαιὰς Ἡρώας τῆς Σπάρτης . . . ,

(Οἱ ἀναφερόμενοι 20 Ἀδελφοί, εἶναι ὁ Ἐψηλάτης καὶ
 ἡ συνοδία του, οἵτινες ἔμελλον νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν Πόλιν
 πόννησον. Ζῆται Ἐποχ. Δ', Κεφ. Δ'.)

“νός, καὶ διὰ τὰ ἐγχειρήσῃ τὰ τῆς αἰτουμένης
 “μας Σχολῆς γράμματα . . . εἰς τὸν κοινὸν
 “ἡμῶν προστάτην Κ. Κ., καὶ διὰ τὸ ἀναφέρειν
 “δια ζώτης τὰ ἀναγκαῖα, ἅτινα καὶ ἐγράψαμεν
 “προλαβόντως εἰς τὴν Ἀρχὴν. Διὰ τοῦτο πα-
 “ρακαλῶ καὶ τὴν Ε. . . νὰ γράψετε ἐπιπόνου,
 “συσείοντες αὐτὸν εἰς τὸν κοινὸν ἡμῶν Προσά-
 “την, ὅπῃ διὰ συνδρομῆς καὶ προσασίας τῆ νὰ
 “λάβουν τὴν τελείαν τῆς ἐκβασιν. Δὲν ἔλειψε
 “καὶ ὁ Κ. Περρραιβός νὰ γράψῃ πρὸς τὴν Ἀρ-
 “χὴν ὑ μόνον συμφώνως τῶν προγεγραμμένων
 “μας, ἀλλὰ ἐπρόσθεσε καὶ ἄλλα πλείονα χρειώ-
 “δη καὶ ὠφέλιμα, παρασείοντας ἐν τούτοις καὶ
 “τὰ ὅσα ἶδε καὶ ἐκατάλαβεν ἐλάνθῃ εἰς τὴν πα-
 “τρίδα μας καὶ τὰ ὅσα αἰῆκεν διὰ τὴν ἀσφά-
 “λειαν . . . ,”

Ἡ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν παρυσία τοῦ Κα-
 μαρηνῆ, ἀνθρώπου ἀνοήτου μᾶλλον ἢ κακῆ, ἐ-
 γέννησε σημαντικὴν σύγχισιν. Αὐτὴν ἠϋξάνεν
 εἰτι πλέον ἢ ἐντάμωσις τούτου μὲ τὸν Νέγρην,
 ὅσις τῇ ἐπότισε τὰς πικροτέρας συκοφαντίας κα-
 τὰ τῶν Δημοεργῶν τῆς Ἑταιρίας καὶ περισσό-
 τερον κατὰ τοῦ Ἀναγνωστοπύλου, ἐκδικέμενος τὰ
 συμβάντα τῇ Ἰασίῃ (α). Δὲν ἀμφίβαλλε κανεῖς,
 ὅπόσον ἡδελεε δυσαρεστῆσαι τὸν Καποδίστριαν ἢ
 περισσασίαι αὐτῇ, καὶ ποῖον ἡδελεον ἐπιφέρει ἀπο-
 τέλεσμα εἰς τὸ πνεῦμα τῇ Μαυρομιχάλῃ.

Ἐντοσὺτῳ ἐφωδιασμένος ὁ Καμαρηνὸς μὲ τὰς
 πλέον κακὰς ιδέας, διευθύνεται εἰς τὴν Πετροῦ-
 πολιν, ὅπου προλαμβάνει τὸ πνεῦμα τῇ Καπο-

δίςρια διὰ τῶν ἐξηγήσεών του. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν μετέπειτα παρυσίασιν τοῦ Ξάν-
 28 (α). Ἐνεργεῖται ἐντοσύτερῳ σημαντικῇ συνει-
 σφορᾷ περὶ συσάσεως Γυμνασίῳ εἰς τὴν Μάνην,
 τὸ μεγαλῆτερον μέρος τῆς ὑποίας καταδαπανᾷ
 ὁ Καμαρηνὸς εἰς μάτην, προχωρῆσας καὶ εἰς
 τὴν ἰδίαν τοῦ νὰ καταστήσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του
 κέντρον ξεχωριστὸν παρ' ἐκεῖνο τῶν Ἀρχηγῶν
 τῆς Ἑταιρίας. Μὲ τὸν σκοπὸν τῆτον κατασκευάζει
 καὶ σφραγίδα ἰδίαν. Λαμβάνει τέλος πάν-
 των τὰς Ἀπαντήσεις τοῦ Καποδίστρια πρὸς τὸν
 Μαυρομιχάλην, τὸ πνεῦμα τῶν ὁποίων ἦτο,
 καὶ ὡς ἔχομεν πληροφορίας βασιμωτέρας·

“ . . . ” Ἐχει χρεὸς ἱερὸν τὸ νὰ ἀγαπᾷ τις τὴν
 “ Πατρίδα του, καὶ νὰ προσπαθῇ εἰς τὴν ὠφέ-
 “ λειάν της· ἀλλ', εἰς δὲν βαδίζῃ καὶ δρόμον
 “ κατάλληλον, εἶναι ἀχρησίμευτος πᾶσα προ-
 “ σπάθεια. Καὶ γινώσκῃς ἔχεις νὰ διακρίνης τὸν
 “ δρόμον τῆτον, καὶ εἶσαι εἰς θέσιν τῇ νὰ δια-
 “ κρίψῃς ὁ ὠφελιμώτερος μεταξὺ τῶν ἄλλων.
 “ Περὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐνεργειῶν, τῶν
 “ ὁποίων μὲ γράφεις, δὲν ἡμπόρουν νὰ ἔχω εἶδε-
 “ μίαν ἰδίαν. Καμμίαν ἐπομένως δὲν δύναμαι νὰ
 “ κάμω κρίσιν. Παρατηρεῖς τὴν ὑπάρχουσαν
 “ ἡσυχίαν, καὶ δὲν εἶναι καλὸν ν' ἀφίνεσαι εἰς
 “ ὑποσχέσεις ἀβεβαίων πραγμάτων. Ὁ καιρὸς
 “ θέλει δείξῃ τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη
 “ μιᾶς ἐξειδικασμένης προσοχῆς . . . ” Τὰ λοιπὰ
 ἀφίνονται εἰς τὴν προφορικὴν παράστασιν τοῦ
 Καμαρηνοῦ.

{ α } Ἰδε Σελ. 255.

Τὰ ἀναφερόμενα περὶ τῆς Ἀπαντήσεως τῇ Καποδίστρια ἐβιβαιῆντο, ἀπ' ὅσας ὁ Καμαρηνὸς ἐ-
 ξίμετε κατηγορίας, ἐξέρχόμενος τῆς Ῥωσσικῆς
 Ἐπικρατείας, κατὰ τῆς Ἑταιρίας, τῇ Ὑψηλάν-
 τῃ καὶ τῷ μέλλοντος κινήματός τε· “Ὁ Ὑψηλάν-
 “της (ἐκῆρυττε,) θίλει θυσιάσει τὸ Ἕθνος. Ἡ-
 “μεῖς ἐδέχθημεν τὴν Ἑταιρίαν, ὡς ἔργον τῇ Κα-
 “ποδίστρια· ἐπληροφορήθημεν ὅμως, ὅτι δὲν ἔ-
 “χει ἕτος τὴν παραμικρὰν ιδέαν, μήτε ἐγκρίνει
 “παρόμοια κινήματα! Στοιχάζεται ὁ Ὑψηλάν-
 “της, πῶς θίλομεν τὸν ἀκῆσει; Ἄς ἴλθῃ εἰς τὴν
 “Πελοπόννησον. Ἴδὲ ἀπόδειξις τῶν λόγων μου
 “(δεικνύων τὴν πρὸς τὸν Μαυρομιχάλην Ἀ-
 “πάντησιν τῇ Καποδίστρια)! Πῶς δύναται νὰ
 “ἀνθιῇ τὸ Ἕθνος χωρὶς τῆς προηγμένης κι-
 “νήσεως ἐνὸς Ῥωσσικῷ Πολέμῳ;” κτλ.

Ἡ τοιαύτη ἀπρόσεκτος διαγωγή τῷ Καμαρην-
 νῷ τρομάζει τὸν Ὑψηλαίτην. Ζητεῖται αὐτὸς
 νὰ παραδώσῃ τὸ πρὸς τὸν Μαυρομιχάλην Γράμ-
 ματα, ὡς δυνάμενα νὰ φέρωσι γενικὴν μεταβο-
 λὴν τῶν πνευμάτων· ἐναντιῶνται ὅμως· ὁ δὲ Ὑ-
 ψηλάντης ἀποσέλλει μὲ πολλὴν βίαν καὶ τονθα-
 νατώνει εἰς τὸν Δούναβιν, διατάττων τὴν ἐξαί-
 ρετον φροντίδα περὶ τῶν γραμμάτων τε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Χαρακτήρ τῆς Α. Ὑψηλάντου — Ῥαδιουργίαι τῆς Ἰασίου — Διαγωγή τῆς Ὑψηλάντου καὶ δυσαρτέσκειαι — Σκέψεις, ἀφορῶσαι τὴν διαρρύθμισιν τῆς διαγωγῆς τῆς Ὑψηλάντου ὡς πρὸς τὸ μέλλον Ἔνθημα — Διαβολαὶ κατὰ τῆς Ἀναγνωστοπέλῃς, καὶ συνδιαλέξεις τῆς μετὰ τῆς Ὑψηλάντου — Ἐξέτασις περὶ τῆς πολιτικῆς διαγωγῆς τῆς Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Ὑπεργῆς τῆς Καποδίστρια ὡς πρὸς τὴν Ἐπιχείρησιν τῆς Ὑψηλάντου.

Ἡ ἀναγόμενσις τῆς Α. Ὑψηλάντου ἔδωσε νέαν μορφήν καὶ ψυχὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἐταιρίας. Συνέτριχον εἰς τὺτο ἡ λαμπρότης τῆς οἰκογενείας, ἡ διαγωγή τῆς πάππῃς τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ τελευταῖον τῆς Πατρός τῆς Κωσαντίνας εἰς τὰ 1806, ἡ Στρατηγικὴ θίσκῃς τῆς εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἡ φημιζομένη εὐνοία, τὴν ὁποίαν ἔχαιρεν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου. Αὕτῃ προσίτι ἡ περίσσις ἀπετέλει ὡς ὑπαρκτὴν τὴν Ἀρχὴν τῆς Ἐταιρίας, ὁποίαν τὴν ἐφαντάζοντο διάφοροι.

Ὁ Ὑψηλάντης, μακρυνόμενος εὐφῆμως ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν ἔξιν Ἐθνεῖς, ὑπηρετεῖ πλέον τὴν δόξαν τῆς Πατρίδος τῆς καὶ τὴν ἰδικὴν τῆς. Φέρει ὅτος τὸ πρῶτον ἱστορικὸν Ὄνομα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Το λογικόν τῆς δὲν περιεσρέφετο ὡσεπιτοπλείσον, εἰμὴ εἰς τὰ Στρατιωτικά, εἰς τὰ ὁποῖα ἔδειξε τὴν πρῶτὴν τῆς κλίσιν. Εἶχε ψυχὴν ἀγαθὴν καὶ γυνναίαν, ἄλλα νῦν μέτριον: καὶ μ' ἄλλης λόγῃς ὅξυν ἐν μέρει, ἀλλ' ὅχι ὡ-

ριμον. Μεγαλόδωρος καὶ παρῤῥησιασικὸς ἐπροσβάλλετο ἀπὸ τὴν ἐπάρατον κολακείαν ἔνεκα τῆς ἀνατροφῆς, ἣ ὅποια δίδεται εἰς τὰς οἰκίας τῶν Πριγκίπων. Ἦτον ὥσεπιτοπλεῖσον κριτῆς ἐπιπόλαιος τῶν ἀντικειμένων εἰς τρόπον, ὥσε ἔφαινετο ἀτολμοὺς εἰς τὴν κρίσιν καὶ ὄχι εἰς τὴν ἐκτέλεισιν των. Θέλουμεν δὲ ἴδῃ, ὅτι τὸ ὄνομά του θελεῖ διαιωνίζεται ὄχι τόσον ἐκ τῶν πράξεών τε, ἀλλ' ἐκ τῆς περιστάσεως, εἰς τὴν ὅποιαν εὐρέθη. Τιμῶνται πάντοτε οἱ θεμελιωταὶ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἐλευθερίας ἐνὸς Ἑθνους. Εἰς τὴν ἰδίαν ὑπάχονται κατηγορίαν, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἔλαβον θύσιν ἐξαιρετικὴν εἰς τὸν Πόλεμον. Ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ παρυσιάσῃ εἰς τὸ μέλλον ἀξιωτέρους πολλὰς Πολεμικὰς, ὄχι ὅμως καὶ λαμπροτέρους.

Ἦδῃ ὁ Ὑψηλάντης, ἀναχωρήσας δι' ἀδείας ἀπὸ τὴν Πετρεόπολιν, διὰ νὰ κάμῃ τὰ λυτρά εἰς ἑῷς τόπῳ, ἦλθεν εἰς Δευπασάρι, ὅθεν ὁ μὲν Ξάνθος ἀπесάλῃ εἰς Βυκυρέσιον περὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου φέρων διαταγὰς πρὸς τὴν ἐκτὶ Ἐφόρους καὶ ἄλλας Ἑταίρους· ὁ δὲ Ὑψηλάντης κατέβη εἰς Κισινύβι, ὅπου ἐπροσκάλει τὰ πρωτενεργὰ Ὑποκείμενα τῆς Ἑταιρίας, διὰ νὰ σπεύσωσι νὰ τὸν περισοιχίσουν. Κατὰ συνέπειαν τούτου κινῶσιν ὁ Ἀναγνωστόπουλος καὶ Τσακάλωφ μετὰ τῆς Βιέννης (α), ὅπου ὁ δεύτερος ἔμεινεν ἀσθενήσας,

(α) Ἐκτὶ εὖρον τὴν μὲ πολλὴν παιδείαν καὶ φιλογένειαν Ἀδελφὸς Κάπετανάκιδας, μὲ τὰς ὁποῖας συνωμίλησαν πολλὰ περὶ τῆς προκειμένης υποθέσεως τῷ Πολέμῳ. Εἰς τὸ Σιμπίνι τῆς Τρανσυλβανίας ἔλαβεν ὁ Ἀναγνωστόπουλος συνέντευξιν ὑποδιαιτέραν μὲ τὸν Α. Χρηγόπουλον καὶ τὸν Ἰατρὸν Εὐριτόν. Ὁ

ὁ δὲ πρῶτος ἠκολύθησε τὴν διευθύνσιν τε εἰς τὸ Βυκυρέσιον, καὶ ἐκεῖ ἔλαβε τὴν πολλὰ ἐπαινετικὴν Πρόσκλησιν τῷ Ὑψηλάντῃ.

Ἀπ' ὅσα θίλομεν ἐκθέσει ἡδὴ, φαίνεται, ὅτι ἡ ῥαδιουργία, τυφλὴ ὡς πρὸς τὸ δημόσιον καλόν καὶ πάντοτε ἐπίβλος τῆς δόξης τῶν Δυνατῶν τῆς ἐποχῆς, ὑπηγόρευσε τὸν χαρακτήρα τῆς διαγωγῆς τῷ Ὑψηλάντῃ, ὅποια ἐξηγήθη.

Εὐρίσκοντο εἰς τὰ Ἰάσιον Ὑποκείμενά τινα, καταγινόμενα ἀνενδότης εἰς τὴν περίεασιν αὐτὴν, διὰ τὰ προετοιμάσῃσι μέλλον εὐτυχὲς εἰς τὸν ἑαυτόντων. Δὲν ἔκρινον τελείως, ὅποια ἤμπορὸν τὰ προέλθωσιν ἀτοπήματα ἀπὸ τὰ ἀσυλλόγιστα κινήματά των. Αὐτὰ ἐζωγράφιζον πρὸς τὸν Ὑψηλάντην πολλὰ διαφορετικὴν τὴν κατέεασιν τῶν πραγμάτων. Καὶ Στρατεύματα, ἔγραφον, καὶ χρήματα, καὶ πᾶν ἄλλο εἶναι ἔτοιμα· ἀπαιτεῖται μόνον ἡ ὁσονῶπω παρυσία του. Ἐγνωμοδότην δὲ τὸ τὰ διορισθῶσι προηγεμένως Χιλιαρχίαι τινες εἰς Ὑποκείμενα τῆς ἐκλογῆς των. Ὁ Ὑψηλάντης πείθεται καὶ ἀκολουθεῖ κατὰ γράμμα τὰς εἰσηγήσεις τῆτων.

Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη μεταξὺ τῶν Προσηλύτων ἡ τρομερὰ πυργοποιΐα τῆς Βλαχο-Μολδαυίας εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἐταιρίας, ἀγνοῶντες ὅ,τι ἐτεκταίνετο ἡ στάσις τῷ Ἰασίῳ, ἐνόμιζον, ὅτι ἡ ῥῆξις τῇ Πολέμῳ θάλει παραταθῇ διὰ τινα καιρόν· ἀλλ' ἐκ τῇ ἐναντίῳ τὴν

πρῶτος ἔδειξεν, ὡς τὰ προέβλεπε τὴν ἀπρόσεκτον διαγωγὴν τῷ Ἀρχηγῷ τῆς Ἐπαναστάσεως, καὶ ἔδωκε συμβεβλῆς τὰς πλείους φρονίμους.

ἰδεῖκνουν ὀγλίγωρον πολὺ τὰ κινήματα τῇ Ὑψηλάντῃ. Ὁ Σάββας καὶ ὁ Ὀλύμπιος ταράττονται σημαντικὰ εἰς τὰς διορισμὸς τῶν Χιλιάρχων, ἐνῶ ἦσαν ἔτι Πρωτοπαλήκαρ τῶν ἰδίων. Τοις τοιτρόπως ἄρχεται τὸ κατὰ τῇ Ὑψηλάντῃ πρῶτον μῖσος τῇ Σάββα, τὸ ὁποῖον ἐγενικίσθη ἀκολέθως καθ' ὅλην τὴν Κίνηματος. Οἱ Ὀπληρχηγοὶ ἔτι παρεπονῆντο πρὸς τὴν Ἐφορίαν τῇ Βυκκρεσίῃ, ὅπως ἦτο καὶ ὁ Ἀναγνωστόπουλος.

Αὐτὸς καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι τε, ὅσοι ἔγνωρίζον κάλλιστα τὴν κατάστασιν τῆς Μολδαβο-Βλαχίας (α) καὶ εἶχον ἐκ προσδήκης γνώσεις ἀκριβεῖς περὶ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν ἄλλων τόπων, σκέπτονται ἤδη, καὶ εὐρίσκον·

Α'. Νὰ ἀναβληθῇ ἡ Κίνησις τῶν ὅπλων, μεχρὶς προετοιμασθῶσι τὰ μῖσα.

Β'. Ἐντὸς τῇ διαστήματος τέττε ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν πλέον δραστήριον ἐνέργειαν, συνεννοούμενος μ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, διευθύνων Ἀξιωματικὰς τε εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὰς Νήσους καὶ τὴν Ῥέμειλην, συνιστῶν Ἐφορίας διὰ τὴν ὀγλιγωροτέραν καὶ περισσοτέραν συνάθροισιν τῇ χρηματικῇ, καὶ προδιαθέτων τὰς Πολιτικὰς καὶ Πολιμικὰς Ἀρχὰς εἰς τρόπον, ὥστε, ἅμα παρυσιασθῇ, νὰ ὑποδεχθῇ ἀπὸ Ἀρχὰς συστηματικὰς καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν ἀκέφαλον ὄχλον.

Γ'. Εἰς τὴν Βλαχο-Μολδαβίαν νὰ διορισθῶσι Στρατάρχαι οἱ δύο ἀντίζηλοι Σάββας καὶ

(α) Ἴδε ἀκολέθως Κεφ. Δ'.

Ὁλύμπιος, καὶ πέντε Χιλίαρχοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων νὰ ὀνομασθῇ καὶ ὁ ἐντόπιος Θ. Βλαδιμηρίσκιος.

Συγχρόνως νὰ γράψῃ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς μερικὰς ἐκ τῶν Ἀρχόντων τῆς Ἀτάξιως, διὰ νὰ συνεισφέρωσιν ὑπὲρ τῆ κοινου σκοποῦ (α).

Δ'. Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως νὰ περιστοιχισθῇ ἀπὸ ἓν Συμβέλιον, συγκείμενον ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἰγνάτιον, τὸν Α. Μαυροκορδάτον, τὸν Ἐυμανηλ Καπιτανάκην, τὸν Α. Χρηστόπουλον, τὸν Χιησαρὴν Ἰατρόν, τὸν Ι. Ρίζον καὶ τὸν Γ. Λεβέντην (β).

Ε'. Γενομένων ὅλων τούτων ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως νὰ καταβῇ ἀγνώριστος εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἢ τὸ Τριέσιον, καὶ διαπλεύσας εἰς τὴν Μάνην, νὰ ἐκδώσῃ ἐκείθεν τὰς Προκηρύξεις τε, ἐμβαίνων εἰς τὴν Πελοπόννησον μετὰ δύναμιν στρατιωτικὴν.

Διὰ νὰ κατορθωθῇ δὲ καὶ περισπασμῶς τε εἰς τὸν Σουλτάνον, νὰ κηρυθῶσι, μετὰ 25 ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως τῆ Ὑψηλάντης, οἱ Στρατάρχαι τῆς Βλαχο-Μολδαυίας, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς, ὅποιον ἐγκρίνη νὰ διορίσῃ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως.

(α) Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἦσαν διατεθειμένοι ἀπὸ τὸν Λεβέντην. καὶ δὲν περιέμενον εἰμὴ τὴν γράμμην μόνον τοῦ Ὑψηλάντου.

(β) Παρὰ τὰς δύο πρώτας ὅλοι ἦσαν προειδοποιημένοι περὶ τούτου παρὰ τῇ Αναγνωστοπέλῃ, περιμένοντες τὴν ἐπίσημον Πρόσκλησιν.

Τὸ Σχεδίου τὸτο ἀνέλαβε νὰ παρυσιάσῃ πρὸς τὸν Ὑψηλάντην ὁ Ἀναγνωστόπουλος, ἐπιφορτισμένος νὰ κάμῃ καὶ τὰς ἀναγκαῖας ἀναπτύξεις ὡς πρὸς τὴν γυνικότητα καὶ τὰς μερικότητάς τε. Ἀλλ' οἱ Στασιασαὶ τῶ Ἰασίῳ, πληροφοροῦμενοι ὅλα ταῦτα, ταραττόνται φοβούμενοι πρὸ πάντων τῆς πλησίαις τοῦ Ἀναγνωστοπούλου. Συρρόπτευσιν ὡς τεύθει τῇ ἀκόλουθον κατηγορίαν γράφοντες πρὸς τὸν Ὑψηλάντην·

“Ὁ Ἀναγνωστόπουλος, μαθάνων εἰς τὴν Ἰα-
 “λίαν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποστολῆς τῇ Εὐνδῇ,
 “δὲν εὐχαρισήθη. Ἀὐτὸς καὶ ὁ Τσακάλωφ, με-
 “ταχειρισθέντες τὸν Ἰγνάτιον καὶ Μαυροκορ-
 “δάτον, ἐσυμφώνησαν μὲ τὸν Ι. Παρατσανίτην
 “Ἀρχηγίαν τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἀλλ' ὁ Καρα-
 “τσᾶς παρετήρησεν, ὅτι δὲν λαμβάνει μέρος εἰς
 “τὴν Ἐπιχείρησιν, ἐνόσω ὑπάρχει ὁ Ὑψηλάν-
 “της. Τοιοῦτοτρόπως ἀπεφασίσθησαν ὁ Ἀνα-
 “γνωστόπουλος καὶ Τσακάλωφ, δια νὰ φαρμακώ-
 “σωσι τοῦτον. Ἀγνοεῖται, (ἐπρόσθετον,) διὰ
 “ποῖον λόγον ἔμεινεν εἰς τὴν Βιένναν ὁ δεῦτερος.
 “Ὁ δὲ Ἀναγνωστόπουλος, σχεδιάσας τὰ πάντα
 “εἰς τὸ Βυβρέσιον μὲ τὴν ἐκεῖ φίλιν τε, συμπα-
 “ρέλαβε τὸν Χρησταρῆν, ἂν καὶ ἐχθρόν τε μέ-
 “χρι τῷδε (α), καὶ ἔρχεται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν
 “αὐτῇ τῷ σκοπῷ. . .”

(α) Κατὰ τὴν προτίραν (1819) διατριβὴν τῷ Ἀναγνωστοπούλου εἰς τὸ Βυκκινέσιον ὑπῆρχε μεταξύ τῆς καὶ τῇ Ἰατρῷ Χρησταρῇ κάποια ἀντιπάθεια ἐνεκα τῆς ἀτάκτου διαγωγῆς τῇ Δικαίᾳ, τὸν ὁποῖον ὁ Χρησταρῆς, ἄνθρωπος αὐστηρᾶς δικαιοσύνης, δὲν ὑπέφερε. Ἀκολούθως βεβαιωθεὶς ἕως τῆς αἰ-

Ὁ Ὑψηλάντης ἔδοσε πίσιν ἐντελῇ εἰς τὴν συκοφαντίαν αὐτὴν· καὶ, ἐνῶ ὁ Ἀναγνωσόπουλος ἐβιάσθη διὰ τὴν εἰκοσαήμερον προσδιορισθεῖσαν κάθαρσιν τῇ Σκυλενίᾳ νὰ τὸν γράψῃ ἐπικαλόμενος τὴν ἄμεσον προσωπικὴν συνέντευξίν του· αὐτὸς δεικνύει ἐκ διαμέτρου διάφορον τῆς προτέρας διαγωγῇ, ἐφαρμόζει τὴν βιαίαν πρόσκλησιν τῆς εἰς τὸ πνεῦμα τῆς προγενομένης συκοφαντίας, ὑποκρίνεται ἄσθενειαν, καὶ ἀντιπροσκαλεῖ τὸν Ἀναγνωσόπουλον εἰς τὸ Κισινόβι διὰ τῇ Τσέρναυτσίᾳ τῆς Αὐστρίας. Ὁ Ἀναγνωσόπουλος, μακρὰν τῇ νὰ ὑποπτεύσῃ τι ἄλλο, παραδίδει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα Ἑγγράφα εἰς ἔμπορον τινα τῇ Ἰασίᾳ Παναγιώτῃ Πάνον διὰ τὸν φόβον τῶν Αὐστριακῶν, καὶ τρέχει πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὡς εἰς σφαγὴν (α).

γῶνας καὶ τὰ μέτρα τῇ Ἀναγνωστοπέλῃ, ἐζήτην τὴν ἀρμοδίαν εὐκαιρίαν τῇ νὰ ἐλαφρώσῃ τὴν συνείδησίν τε. Τοιοτρόπως ἐφιλώθη στενὰ μὲ τῦτον εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τε· καὶ αὕτη ἡ περιστάσις ἔδοσεν εἰς τὴν σασίας τῇ Ἰασίᾳ τὴν εὐκολίαν εἰς τὴν συρράφην τῆς κατηγορίας ἐπὶ συνωμοσίᾳ.

(α) Κόλακες τινεὶ περὶ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἐπαναστάσεως σύμφωνοι μὲ τὸ πνεῦμα τῆς Στάσεως τῇ Ἰασίῳ. ἔγνωμοδότην διαφόρως περὶ τῆς θυσίας τῆς. Ἐνας, προσποιούμενος μάλιστα τὴν φιλίαν εἰς τὸν ἴδιον, ἐπρότεινεν, ὅτι πρέπει νὰ πῇ ὁ Ἀναγνωσόπουλος τὸ δηλητήριον εἰς τὸ τσάϊ, ἐνῶ ἔρχεται νὰ τὸ δώσῃ εἰς ἄλλον. Ἄλλος Λογιώτατος εἶπε· “Μία πισολιὰ “ς” τὸ αὐτὶ εἶναι τὸ καλλήτερον.” Ὁ Ὑψηλάντης τεταραχμένος ἀποδοκιμάζει τὰς τοιαύτας προτάσεις· ὁμολογεῖ τὰς πολυειδεῖς ἐκδελύσεις τῇ Ἀναγνωστοπέλῃ· προλέγει τὴν μέλαιναν ψῆφον τῶν ἀνθρώπων ἐναντίον παρομοίας πράξεως, καὶ γνωμοδοτεῖ· “Καλλήτερον εἶναι νὰ εὕρητε τὸν τρόπον τοῦ

Δεν υποδέχεται, με τὴν ὁποίαν ἤλπιζεν οἰκειότητα. Ἐκδίτει μολοντῆτι τὴν κατάσασιν τῶν ππραγμάτων καὶ τὸ Σχίδιον τῆ Βεκκρεσιῦ. Ἐρωτᾷ ὁ Ἐψηλάντης “Μέχρι τίτος καιρὺ ἐτοιμάζονται τὰ πάντα;”, Ἀποκρίνεται ὁ Ἀναγνωστόπουλος “Εἰς πέντε μῆνας., Αὐτὸς γελαῖ ἐπιφύρων· “Αἱ παρασάσεις σου μὲ φαίνονται πολλὰ ἐναντία, μ' ὅσας ἔχω ἄλλοθεν εἰδήσεις. Μολαταῦτα ἀνάγκη νὰ σκεφθῶμιν., (α)

Τὴν ἐπιῶσαν λαμβάνει ὁ Ἀναγνωστόπουλος δευτέραν συνέντευξιν ἰδιαιτέραν, καὶ ἐρωτᾷ· “Ἄν ἐδύναντο νὰ ἐλπίσωσι βοήθειαν ἀπὸ τὴν Ἑρσσίαν· ἂν τὸ μέλλον Κίνημα ἔγινε γνωστὸν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα· ἂν ἡ Μεγαλειότης τῆ συγκατετίθῃ νὰ λάβῃ θίσιν ἐνεργητικὴν,, — “Ἄπο τὰς ἐρωτήσεις σου, ἀπεκρίθῃ ὁ Ἐψηλάντης, καταλαμβάνω τὸ περὶ ἐμῆ φρόνημά σου. “Δεν ἔχασα τὸν νῦν μὲ νὰ ἐμπερδευθῶ εἰς παρομοίαν κινδυνώδη καὶ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸ ἔθνος ἐπιχείρησιν, πρὶν ἀσφαλισθῶ. Παρατηρῶ καὶ πρίπον καὶ ἀναγκαῖον νὰ σὲ εἶπω, ὅ,τι περὶ τῆ ἀντικειμένης τῆς ἡκολύθησε, χωρὶς νὰ τὸ ἐκσομήσῃς εἰς ἄλλον., (Ἠκολύθει.)

“Ἀναδεχθεῖς τὴν πρότασιν, τὴν ὁποίαν μ' ἐκάμετε διὰ τῆ Ἐπίθῃ, καὶ πληροφορούμενος τὰ μετὰ τοῦ Καποδίστρια συμβάντα, ἱεργήθην μὲ

“νὰ προφυλαχθῶ ἀπὸ τῆτον. καὶ ὄχι πῶς νὰ τὸν θανατώσω.,

Ἐὰν δὲν ἀντίτεινεν ὁ Ἐψηλάντης, ὁ Ἀναγνωστόπουλος ἐγένετο ἀφενκτον θύμα τῆς πονηρίας ἐνὸς ἀντιπῆλυ τασιάρχου.

(α) Ὁ γέλως ἐσήμαινεν ἀναμφιβόλως τὴν μετ' ὀλίγον ἔξοδόν του εἰς τὸ Ἰάσιον.

“τῶτον, καὶ ἰμείναμεν σύμφωνοι εἰς ὅλα.,,

“Ὀλίγον ὕστερον ἔτυχον εἰς τὸν κῆπον τὸν
“Αὐτοκράτορα. Μὲ ἠρώτησε, πότε ἀναχωρῶ
“εἰς τὰ Ἀντρά. Εὗρον τότε τὴν εὐκαιρίαν τοῦ
“να ἱπικαλεσθῶ τὴν συνδρομὴν τε εἰς τὴν προ-
“κειμένην ὑπόθεσιν.,,

“Ἡ Μεγαλειότης του, βεβαιούμενος περὶ τῆς
“ἀληθῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων μας, κα-
“θ' ὡς εἶχον πληροφορίας, ἐπήνεσε τὸν σκοπὸν
“καὶ ὑπεσχίθη τὴν βοήθειάν τε., (α)

(α) Τὰς ἐκφράσεις αὐτὰς τοῦ Ὑψηλάντου ἰδημοσίευσαν ἄλλοι πρὸ ἡμῶν ὡς ἀλήθειαν ὁμολογουμένην. Χρεωστούμεν σεβας ἰξαίρετον εἰς τὴν σκιάν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως· ἀλλὰ πολὺ πλέον ἀγαπῶμεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ βιάζομεθα ἐντεῦθεν νὰ κάμωμεν τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις.

Τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ τοῦ Καποδίστρια θεωρῶμεν ὅλως ἀνύπαρκτον καὶ ἐπιτεγηδευμένην μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐμφυχωθῇ ἡ Ἑταιρία καὶ τὸ ἔθνος, καὶ νὰ κατασταθῇ εὐπολητότερος ὁ Ὑψηλάντης. Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι καὶ ὁ Σάνδος μετεχειρίζετο τὰς αὐτὰς σχεδὸν λέξεις περὶ τῆς ἰδίας ιδέας, καὶ συναγεται ἀναμφιβόλως ἐν τι συνθηματικόν.

Ὁ ἀγχίνους Μονάρχης τῆς Ῥωσσίας ἦτον ἄνθρωπος, θέλων νὰ πείθῃ διὰ λόγου, καὶ ὄχι νὰ ἐκπληττῇ ἄλλως τὰ ἀντίζηλα πνεύματα τῶν Εὐρωπαίων. Εἰς τοὺς μέλλοντας στοχασμοὺς τούτων δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἐμβατεύσῃ οὗτος μετὰ τὴν κίνησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως διὰ τοῦ Στρατηγοῦ καὶ Ὑπασπιστοῦ του, καθ' ὃν καιρὸν εὕρισκετο εἰς διενέξεις διπλωματικὰς μὲ τὴν Πόρταν διὰ παραβιάσεις τινὰς Συνθηκῶν καὶ τὰς ἐπομένας παραλόγους ἐνστάσεις τῆς.

Ἡ Αὐτοκράτωρ ἔμελλε νὰ εὐρεθῇ μετ' ὀλίγον ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας του εἰς τὴν Λαϊμβάχην, ὅπου ἤθελον λάβῃ ὑπαρξίν αἱ ὑψηλότεραι συνδιασκέψεις μετὰ τῶν Συμμάχων τε ὡς πρὸς τὸ γενικόν τῶν Ἐπικρατειῶν καὶ ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὴν ἰδικήν του διὰ τὰς γενομένας ὑβρεῖς ἀπὸ τὴν Πόρταν.

Ὁ Ἀναγνωστὴς ἐρωτᾷ καὶ πάλιν· “Διὰ τί
 “ὁ Ξάνθος ἀπεβλήθη μὲ ὕμνην ἀπο τὸν Καπο-
 “δίστριαν; — Διότι ὁ Καμαρηνὸς εἶπε πολλὰ

“Εἶναι λοιπὸν πιθαναὶ καὶ αἱ παρομοίαι φύσει· ἐξηγήσεις τε
 πρὸς τὸν Ὑψηλάντην, ἐνῶ προέβλεπε τὰς ὑποψίας καὶ τὸν
 φθόρον οὐκ ἰσχυρῶν του, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων τῶν
 Συμμάχων; Ἦτο πιθανόν, ὅτι ἤθελε νὰ εὐρεθῇ βεβιασμέ-
 νος ἐκ προμελέτης, διὰ νὰ δυσιάσῃ ὑψηλὰ καὶ μεγάλα συμ-
 φέροντα, καὶ νὰ ὑποφέρῃ εἰς ὅλα τ’ ἄλλα τὰς ὑβρεῖς καὶ αὐ-
 τοῦ τοῦ κλοπιμετικοῦ Ὁρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κα-
 θὼς συνέβη;

Ἐλεῖται, ἐνῶ συνεννοήθη, ὡς εἶπε, μὲ τὸν Καποδίστριαν,
 “διὰ ποῖον λόγον ἐπαρουσιάσθη, καθὼς ἐκήρυττεν, ἐπ’ αὐτῷ
 τούτῳ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα; Ἴσως δὲν ἐπίστευσε τὸν Κα-
 ποδίστριαν. Ἀλλ’ ἀπὸ τὴν περίστασιν αὐτὴν δυνάμεθα νὰ
 συμπεράνωμεν δυο τινα· ἡ δὲ ἑστὶ ὁ Καποδίστριας ἀνεῦ τῆς
 συγκαταθέσεως τοῦ Αὐτοκράτορος ἐπέδωκεν εἰς τὴν πρότασιν
 τούτου, ὑποσχόμενος καὶ τὴν θέλησιν τοῦ Ἀνωτέρου του· ἡ
 ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ μὴ κρίνων νὰ φανερωθῇ αὐτοπροσωπῶς,
 ἐνέγκησε διὰ τῶν Ὑπουργῶν τε.

Ἄν ὑποθεθῇ τὸ πρῶτον, ὁ Καποδίστριας ἔπρεπε νὰ πάθῃ
 διὰ μίαν διαγωγὴν, ἡ ὁποία ἦτον ἐπόμενον νὰ θεωρηθῇ, καὶ
 δικαίως, ὡς φανερά ἐπιβουλὴ ἀπὸ τὴν ἐξειδικασμένην λεπτύνοισιν
 ἐκείνου τοῦ Μονάρχου.

Ἄν τὸ δεύτερον, ὁ Αὐτοκράτωρ ἦτον ἠναγκασμένος κατὰ
 φυσικὴν συνέπειαν νὰ ἀρνηθῇ τὴν αἴτησιν τοῦ Ὑψηλάντου,
 Ἀλλ’ ἐνῶ δὲν συνέβη μὴτε ποινὴ εἰς τὸν Ὑπουργόν, μὴτε
 ἀρνήσεις ἀπὸ τὸν Μόναρχον, τί ἤμπορεῖ νὰ σοχασθῇ τις;

Τέλος πάντων, ἂν ὁ Καποδίστριας ἦτο σύμφωνος, διὰ ποίαν
 αἰτίαν, ἀπαντῶν πρὸς τὸν Μαυρομιχάλην, ἔγραφεν ἐναντίον
 τῶν πνεύματος καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ὑψηλάντων;

Μᾶς εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὁ Ὑψηλάντης περιέμενε χρήματα
 ἀρκετὰ εὐρισκόμενα καθ’ ὁδόν· περιέμενε τὸν ἀδελφόν τε Δη-
 μήτριον, διὰ νὰ τοῦ παραδώσῃ τὴν πατρικὴν περιουσίαν, ὅς
 τις καὶ ἐκίνησεν ἀπὸ Κίοβον, λαβὼν διμήνηρον ῥάδιαν παρὰ τῶν

“ἐναντίον σας, ἅπαντὰ ὁ Ὑψηλάντης. Πρὸ τοῦ
 “του μάλισα Γράμματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως
 “τὸν εἶχον λυπήσει παραπολύ. Ἄλλ’ ὅλα ταῦ-

Στρατηγοῦ Ῥαχέβσκη· ἤξεύρομεν, ὅτι ὁ πλοίαρχος Δημή-
 τριος Ὀρλώφ ἐκίνησε μὲ τὸ πλοῖόν του ἀπὸ Πέτσας εἰς Τριέ-
 στιον, διὰ νὰ τὸν μεταφέρειν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ ἰδιά τῶν
 γράμματα πρὸς τὸν Σέκερην, Δικαῖον καὶ Γεώργιον Πάνς.
 (Ἰδε Κεφ. Δ' τῆς παρούσης Ἐποχῆς). Ὡς τὸν ὅλων τού-
 των ἰπὼς ἐξηγεῖται ἡ αἰφνίδιος καὶ τρομακτικὴ μάλιστα ἐμ-
 βασίς του εἰς τὸ Ἰάσιον; Ἰὸθεν προῆλθεν ἡ τοση βία, ὥστε
 νὰ μὴ λάβῃ μήτε τὰ ἐπιπλα, μήτε τὰ ἀναγκαϊότερα πρὸ πάν-
 των ἔγγραφά του;

Τὴν παράξενον ταύτην περίστασιν δικαίωνουσί τινες διὰ τὴν
 ἐκ Βιδίνι σύλληψιν τοῦ Ἀριτεῖδα ἀποστελλομένου εἰς τὴν Σερ-
 βίαν. Ἀλλὰ, μολοντί συνέβη προδοσία τρομερὰ ἐκ μέρους
 τινος Προξένου πρὸς τὸν Πασσᾶν τοῦ Βιδινίου, ὁ Ἀριστεί-
 δης θανατώνεται μὲν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἡ Ὀθωμανι-
 κὴ ὁμῶς Ἐξουσία δὲν ἔδειξε καὶ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν φα-
 νερὰν τὴν δραστηριότητα τῶν μέτρων της.

Παρατηροῦμεν ἀπ' ὅλα ταῦτα, ὅτι ἡ ἀπρόσεκτος διαγωγὴ
 του εἰς τὸ Κισνόβι τὸν κατέστησεν ὑποπτον εἰς τὴν Ἐξουσίαν
 ὅτι συνέλαβεν αὐτὴ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν περιορίσῃ, ἢ καὶ νὰ
 τὸν τιμωρήσῃ· καὶ ὅτι εἰδοποιηθεὶς ἀπὸ φίλον τινα ἐκ τῆς
 Περσπόλεως, καὶ ὑποχρεωμένος ἐνταυτῷ ἀπὸ τὸ συμβᾶν τοῦ
 Ἀριστείδου καὶ τὰ γράμματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπει-
 νάχθη, νὰ εἴπωμεν οὕτως, εἰς τὸ Ἰάσιον μὲ παρομοίαν βίαν.

Κατὰ συνέπειαν, ὅσων ἐπεφέραμεν (Σελ. 128), προσθέτομεν
 καὶ ἤδη, ὅτι ἡ Καποδίστριας μόνην εἶχε φροντίδα τῆς προό-
 δου τοῦ φωτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ σχηματισθῶσιν οὕ-
 τως οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἔμελλον νὰ ὁδηγήσωσιν ἀκολου-
 θως τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Διοίκησίν της. Τὴν δὲ κήρυξιν τοῦ
 Πολέμου της ἤθελε πάντοτε σύγχρονον μὲ τὴν κήρυξιν ἐνὸς
 Ῥωσικοῦ Κινήματος κατὰ τῆς Τουρκίας. Τὴν Ῥωσσίαν ἐ-
 θεώρει ὡς τὸ βοηθητικώτερον μέσον εἰς περίστασιν τοιαύτην
 διὰ τὴν γεωγραφικὴν της θέσιν.

“τα διεσκιδάσθησαν ., ,

Κατὰ συνέπειαν ὁ Γεώργιος Καντακυζηνός ἐξηγείται πρὸς τὸν Ἀναγνωστόπτελον τὴν ἐναντίον τῆς κατηγορίαν. Αὐτὸς πλήττεται αἰφνιδίως, ἀπολογεῖται καὶ δικαιῖται εἰς τὸ πνεῦμα τῆ Ὑψηλάντης, παρατηρῶν τελευταῖον τὸ νὰ προσέχη ἕτος τῆς συκοφάντας, ὡς τοὺς μεγαλητέρους ἐχθροὺς τῆς. Ὁ Ὑψηλάντης ἤδη ἀπήντησε μὲ κάποιον ἔλεγχον συνειδήσεως· “Εγὼ δὲν πταίω· “ἔτσι μ’ ἔγραψαν. Ἐν τούτῳ θίλεις πληροφορο-
 “ρηθῇ μετὰ καιρὸν τὸ περὶ σὲ φρόνημά μου ., ,
 Μ’ ὅλ’ αὐτὰ προσεῖχeto ὁ Ἀναγνωστόπουλος, μὴ πλησιάσῃ τὸν Ὑψηλάντην, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐζητήθῃ καὶ ἰδοσεν ἔγγραφον τοῦ νὰ ληφθῶσι τὰ ἐμπιστευθέντα εἰς τὸν Π. Πάνον (α) ἔγγραφα.

(α) Ἰδε Σελ. 274.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀποστολαὶ τοῦ Δικαίου εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Πελοπόννησον — Τοῦ Περρραιβοῦ εἰς τὴν Ἑπειρον — Τοῦ Ἐπαύρου εἰς τὴν Θεσσαλίαν — Τοῦ Θέμελῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον — Τοῦ Πελοπίδα εἰς Αἴγυπτον, κτλ.

Τοιοῦτον ἐσάθη τὸ πολίτευμα τῇ Α. Ὑψηλάντῃ, ὅσα ἀνέλαβε τὴν Ἀρχηγίαν τῇ μέλλοντος Πολέμου. Παρ' ἐκείνῃ τῇ Ἰασίῃ ἤκυσεν εἰς τὸ Ἰσμαήλιον τὸν Δικαίον, Περρραιβόν, Ἐπαύρου καὶ ἄλλους. Ὅλοι, ἐκτος τῇ Περρραιβῷ (α), ἐτεινον εἰς τὸν σκοπὸν τῇ ὀλιγώρῳ κινήματι τῶν ὅπλων, παριστώντες τὰς δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος τοιαύτας, ὅποιαι δὲν ἦσαν. Ὁ Ὑψηλάντης, ἐνδίδων καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν τῷ λόγῳ, ἐνεργεῖ μίτρα τῆς συγμῆς. Διορίζει δὲ τὸν Γ. Δικαίον, δίδοντα πρὸς τῆτον τὰς μεγαλητέρας ὑποσχέσεις,

(α) Εἰς τὰς πεμπώδεις παραστάσεις τῷ Δικαίῳ (ἀναβάντος ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως,) ἐναντιώθη μόνος ὁ Περρραιβός, ἐκθέτων τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ προτείνων τὴν χρεῖαν ὠριμωτέρων μέτρων. Ὁ Ὑψηλάντης, εἴτε κυριευόμενος ἀπὸ ἐνδουσιασμὸν ὑπέρμετρον, καὶ πολὺ πλέον προκατειλημμένος, δὲν ἐνέδωκεν εἰς τοὺς παρατηρήσεις τούτου, ἀνακαλῶν τὰ μεγαλουργήματα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ ἡ ποία ὑπῆρχε σύγκρισις τῶν καταστάσεων μεταξύ τῶν Προγόνων καὶ τῶν Ἀπογόνων;

Ὁ Περρραιβός τελευταῖον ἔδοξε πρὸς τὸν Ὑψηλάντην ἔγγραφον ἑκθεσίαν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος, διακρίνων ὡς μαχιμωτέρους ἐκ μὲν τῶν Πελοποννησίων τοὺς Ἀρκάδας καὶ Μανιάτας, ἐκ δὲ τῆς Στερεᾶς τοὺς Ἑπιρωτάς.

Πληρεξούσιον εἰς τὸ νῦν σχηματίσῃ τὴν Ἑφορίαν τοῦ Βυζαντίου, καὶ νῦν διευθύνῃ τὰ πράγματα τῆς Πελοποννήσου, πρὸς τοὺς Κατοίκους τῆς ὁποίας διεύθυνε τὴν ἀκόλουθον Προκήρυξιν.

“ Σεβασμιώτατοι καὶ Πανιερώτατοι Ἀρχιερεῖς, Εὐγενέστατοι Ἀρχοντες καὶ Προεστῶτες, Ἀνδρεῖοι Στρατηγοὶ καὶ Καπετάνιοι, καὶ πάντες οἱ Ἀδελφοὶ τῆς Πελοποννήσου Ἕλληνες Φιλοπάτριδες!!

“Εἰς τὰς παρούσας κρίσιμους περιστάσεις τῆς Πατρίδος μας καμμία ἄλλη Ἑπαρχία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔδειξε τόσον ζῆλον ὑπὲρ τῆς εὐτυχοῦς ἐκβάσεως τῶν ἱερῶν τοῦ Γένους σκοπῶν, ὅσον αἱ φιλογενεῖς ψυχαί σας. ὦ Πελοποννήσιοι! Τὰ ἔργα σας κηρύττουσι τρανώτατα, ὅτι εἰς τὰς φλέβας σας κυκλοφορεῖ ἀκόμῃ τὸ εὐγενὲς ἐκεῖνο Σπαρτιατικὸν αἷμα, τὸ ὁποῖον διηγείρε τὸν θυμασμόν ὅλων τῶν αἰώνων. Αἱ ἐκούσiai καὶ ὑπὲρ τὰς δυνάμεις σας συνεισφοραὶ ἀνακαλύθουσιν εἰς τὴν μνήμην τὰς μεγάλας καὶ ἀμειμήτους θυσίας τῶν Προπατόρων σας· ἡ δὲ ἀξιότιμος πειθαρχία καὶ ἡ γενναία ἀπόφασίς σας μαρτυρῶσιν, ὅτι εἰς τὸν ὀρίζοντά σας θάλει ἀνατείλει τὸ φαινόμενον τῆς Ἑλευθερίας Ἄστρον, καὶ διαδώσει εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα τὰς λαμπράς τε ἀκτῖνας· καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ μίσου σας μέλλει νὰ ἀναφανῶσιν οἱ Λεωνίδαί, οἱ ὁποῖοι μὲ τὰς ἀνικήτους Φάλαγγάς των θαύσιν ἐπιφέρει τρόμον εἰς τὴν ἔχθρην καὶ εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἀδελφὴν των Ἑλλήνας.”

“Ναί, ὦ Ἄνδρες Πελοποννήσιοι! Ἦ ὥρα τῷ εὐγενῆς Ἀγῶνος ἐγγίζει. Τὸ στάδιον τῆς δόξης ἀνοίγεται· κ' ἰδὲ σὰς πέμπω τὸν φιλογενέστατον καὶ ἀξιοσέβαστον διὰ τὰς ἀρετὰς τε καὶ τὸν πατριωτισμὸν τοῦ Συμπολίτην σας Ἀρχιμανδρίτην Δικαῖον, τὸν διὰ τὰς μεγάλας ἐκδουλεύσεις τε πρὸς τὴν Πατρίδα γνωστὸν καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἄλλους Ἀνωτέρους, διὰ τὰς σὰς ὁδηγήσῃς εἰς τὸν ὀρθὸν τῆς Ἀθανασίας δρόμον. Ἡ Πανοσιότης τε θίλει σὰς ἐξηγήσεται Σχεδιά μου, καὶ δώσει εἰς ἕκασον τὰς πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν Διαταγὰς μου. Θεωρήσετε τὸν, ὡς ἄλλον ἐμὲ· βάλλετε εἰς πρᾶξιν τὰς ὁδηγίας τε, καὶ δόσατε παράδειγμα εἰς ὅλους τῆς Ὀμογενεῖς σας, ὅτι ὁ καλὸς Πατριώτης, ὅταν πρόκειται λόγος περὶ κοινῇ τῆς Πατρίδος συμφέροντος, πρέπει ν' ἀποχωρίζεται μὲ χαρὰν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν γονέων, συγγενῶν καὶ φίλων τε, νὰ θυσιάσῃ τὴν περισσίαν τε, νὰ καταφρονῇ κινδύνους, ταλαιπωρίας καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, καὶ ν' ἀκῆῃ τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος.”

“Ταῦτα ἀκολουθῦντες ἰδοῦσθῃσαν οἱ Προπάτορές μας Ἕλληνες. Μὲ ταῦτα μόνον ἠμπορῶμεν καὶ ἡμεῖς ν' ἀποκτήσωμεν τῆς αἰθαλεῖς σεφάνους τῆς εὐκλείας, καὶ νὰ δείξωμεν εἰς ὅλα τὰ Ἕθνη τῆς Εὐρώπης, τὰ ὅποια ἀσπλάγχυνος μᾶς κατηγορεῖσιν, ὅτι εἴμεθα ἀληθινοὶ τῶν Ἑλλήνων Ἀπόγονοι καὶ κληρονόμοι τῶν μεγάλων καὶ ἀμιμήτων Ἀρετῶν των.”

“Ἐτοιμασθῆτε λοιπόν, Φίλτατοι Ὀμογενεῖς! ὥστε, ὅταν ἔλθῃ ἡ εὐτυχισμένη τῆς ζωῆς με ὥρα, νὰ καταφιλήσω τὸ ἱερὸν τῆς Πατρίδος

μιας ἰδαφος, καὶ νὰ εὐρεθῶ εἰς τὸ μῖσον σας, νὰ ᾔναι τὰ πράγματα καλῶς διατεταγμένα, καὶ νὰ μὴ μᾶς ἀκολουθήσῃ ἡ παραμικρὰ ὀργοπορία· ἀλλ' ἀμείσως νὰ κινηθῶμεν μετὰ τὴν βοήθειαν τῆς Θείας Προνοίας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἱερωτάτου καὶ δικαιοτάτου ἡμῶν σκοποῦ. Χαίρετε! „

“ Τὸ Παρόν μου ἐσφραγίσθη καὶ ἰδόθῃ,

“ Ἰσμαήλ, τῇ 8 Ὀκτωβρίου, 1820.

(Τ: Σ:)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΠΛΑΝΤΗΣ.,

“ Ο Περραιβὸς ἐπεφορτίσθη τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἠπείρου, ὥς γνώριμος πρὸ χρόνων μετὰ τῆς περικοτότερου Καπετανίου της. Πρὸς τοὺτους ὁ Τυπλάντης διεύθυνε τὸ ἀκόλουθον Ἐγγραφον.

“ Ἀνδρεῖοι Ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων!

“ Ἐγγίζει πλέον ὁ καιρὸς, τὸν ὁποῖον τοσούτους αἰῶνας ἐπροσείναμεν. Ἡ προσκλητικὴ Σάβλιχξ τῆς Πατρίδος ἐντος ὀλίγου μέλλει νὰ ἤχησιν. Διὰ τοῦτο σᾶς σέλλω τὸν ἀνδρεῖον καὶ γενναῖον Περραιβὸν, τὸν παλαιὸν συναγωνιστὴν σας, μετὰ τὸν ὁποῖον πολλάκις συνηγωνισθῆτε κατὰ τῶν ἰχθρῶν τῆς Πατρίδος, καὶ ἰμοιράτατε εὐτυχίας καὶ ταλαιπωρίας. Αὐτὸς θέλει σᾶς ἐξηγήσῃ τοὺς σκοποὺς μου, καὶ σᾶς δώσῃ τὰς Διαταγὰς μου.,

“ Ἀκούσατε λοιπὸν τοὺς λόγους του· ἀκολουθήσατε τὰς συμβουλὰς του, καὶ δεῖξατε εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, ὅτι τφόντι εἶσθε Ἀποχονοὶ τῶν παλαιῶν Ἠρώων τῆς Σαλαμίνοσ καὶ τῶν Θερ-

μοφυλῶν, καὶ ὅτι καταφρονεῖτε καὶ σεῖς τὸν θάνατον, ὡς καὶ ἐκεῖνοι. Ἡ δὲ εὐγνώμων Πατρίς θέλει ἀνταμείψει τὰς ἀνδραγαθίας σας μὲ τὰς πλουσίας της δωρεάς: δόξαν, εὐγένειαν, τιμὰς καὶ ἀξιώματα.,,

“ Ἰσμαήλ, τὴν 7 Ὀκτωβρίου, 1820.

(Τ. Σ.)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΠΗΦΑΝΤΗΣ.,

Ὁ Περραιβὸς ἦτο διωρισμένος “ Ἀρχηγὸς τῶν Ἡπειρωτικῶν Ὀπλῶν. ,, Παρόμοιαι ἀσυνάρτητοι πράξεις ἦσαν ἀπόρροια τῆς περὶ τὰ πνεύματα ἀπειρίας τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως. Διὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, (ὅπου τὸν ἐδόθησαν 40 000 Γροσίων,) καὶ τῆς Ὑδρας κατίβη εἰς τὴν Μάινην. Ἐκεῖ ἔλαβε νεωτέραν διαταγὴν τοῦ Ὑψηλάντου, ὀδηγούμενος νὰ ἀναβάλλῃ τὴν εἰς τὴν Ἡπειρον κίνησίν του (α). Ἐντεῦθεν ἀνεχώρησε τῇ 15 Μαρτίᾳ. 1821, ὅτε εὕρισκετο τὸ Σούλι εἰς πόλεμον κατα τοῦ Σουλτάνου.

(α) Εἰς τὴν Καλαμάτᾳ ἔλαβεν οὗτος συνέντευξιν μουσικήν μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν Μονεμβασίας καὶ Χριστιανουπόλεως, τοῦ Παναγιώτου Κρεββατᾶ καὶ ἄλλων, παρόντος καὶ τοῦ Π. Μαυρομιχάλου. Οἱ τρεῖς πρῶτοι ἐθεώρουν ἀδύνατον τὸ μέλλον Ἐπιχείρημα διὰ τὴν ἐσχάτην ἔλλειψιν τῶν μίσων καὶ τὸ ἀπειροπόλεμον τοῦ μεγαλητέρου μέρους τῶν Κατοίκων. Τότε ὁ μὲν Μαυρομιχάλης ἐπέσχετο τὴν κίνησιν ὅλων τῶν ὀπλῶν τῆς Μάνης, γενομένης χρηματικῆς οἰκονομίας· ὁ δὲ Περραιβὸς ἐπρότεινεν ὡς ἀναπόφευκτον τὴν τακτικὴν μίσθωσιν 500 Σουλιωτῶν διὰ τὴν ἀσκήσιν των εἰς τὸν ἀπὸ τὸν πόλεμον.

Ὁ Ὑπατρος διωρίσθη εἰς τὴν Θεσσαλίαν (α). Τέτον ἐπάσχισάν τινες νὰ ἐμποδίσωσιν εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν, ὡς γνωρίζομενον εἰς τὰς Τέρκας, ἀφ' ἧς ἐποχῆς εὐρίσκειτο πλησίον τῇ Τατάρ Ἀγῶ τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ. Ἦδη, ὅτε ὑπῆρχεν ὁ πόλεμος τῶν Ἰωαννίνων, ἦτο πιθανὸν πολλὰ τὸ νὰ ὑποτεθῇ καὶ ὁ Ὑπατρος, διὰ τὸ ὅποιον ἐμελλεν ἀκολουθήσῃ ἔργον, ὡς ἀπεσταλμένος παρὰ τῇ ἰδίᾳ Ἀλῇ Πασσᾷ. Αἱ τοιαῦται ὑποψαίαι τῶν Ἑταίρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἀπίβησαν ἐπισφαλεῖς, ὡς δέλομεν εἶπη (β).

Ὁ Ι. Φαρμάκης διωρίσθη νὰ καταβῇ εἰς τὰ Μαδεμο-Χώρια τῆς Μακεδονίας, ὡς Ἀρχηγός, ὅπως ἐμελλε νὰ διευθυνθῇ διὰ θαλάσσης ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ Ἐμμανὴλ Παπᾶ μὲ πολεμοφόδια ἐμποδίσθη ὅμως εἰς τὴν Βλαχίαν διὰ τὴν προλαβῆσαν ρῆξιν τῇ Πολέμῳ.

Ὁ Νικόλαος Κανύσης (ἐκ τῆς Παλαιοπωγωνιανῆς τῆς Ἠπείρου) διωρίσθη εἰς ἀναζήτησιν τῇ Θ. Κωλοκοτρώνη καὶ Η. Χρυσοσπάδῳ, φέρων εἰς τέττας νέας Διαταγὰς. Καταβαίνων διὰ τῆς Θεσσαλονίκης ἐμποδίσθη ἐκεῖ διὰ τινὰ καιρὸν ἕνεκα τῇ συμβάντος τῇ Ὑπέρβῳ. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐφθασεν, ὅτε ἤρχησε καὶ ὁ Πόλεμος.

Ὁ Δ. Θίμελης (Πάτριος), ἐκπληρώσας διαφόρους Ἀποστολάς εἰς Βυκουρέσιον, Ἰάσιον, Το-

(α) Ἀπὸ τὴν Κωνσταντινῆπολιν, ὡς φαίνεται, ἐπεφορτίσθη καὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν Ἰωαννίνων. (Ζῆτει Κεφ. Ε' τῆς παρῆσης Ἐποχ.)

(β) Ἰδε Κεφ. Ε' τῆς παρῆσης Ἐποχ.

μάροβαν καὶ Ἰσμαήλιον (α), ἐπιφορτίσθη τελευταῖον καὶ ἐκείνην πρὸς τὰς Νήσους τῆς Αἰγαίου, πρὸς τὰς ὁποίας ὁ Ὑψηλάντης διεύθυνε τὴν ἀκύλυθον Προκήρυξιν.

(α) Ἐχομεν εἰς χεῖράς μας Ἐγγραφα πρὸς τὸν Θέμελην ὡς ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς καὶ τῆς Ὑψηλάντης, (ἀλλὰ καὶ τὰ δύο γεγραμμένα ἴσως παρὰ τῷ ἰδίῳ.) Ὡς περίεργα ἐν μέρει τὰ δημοσιεύομεν.

(Τ. Σ.) Κύριε Δημήτριε Θέμελη! Ἀρ. 52.

“Καὶ παρὰ τῆς Ἐπιστολῆς σου τῆς 18 Δεκεμβρίου τοῦ 1818 ἔγες, ἣν διὰ τῷ Σ. ἀδελφῷ Γρηγορίῳ Δικαίῳ ἐν καιρῷ ἔλαβामεν, καὶ παρ’ ἐνὸς ἄλλου καλοῦ Ἀδελφῷ διὰ ζωῆς φωνῆς ἐμάθαμεν τὰ φρονήματά σου, καὶ χαίροντες διὰ τὸν ἔηλον καὶ προθυμίαν σου ἐπαινῶμεν τὴν ἀρετὴν σου, εὐχόμενοι σοὶ νὰ φανῇς πάντοτε ἄξιος τῆς ὑπολήψεως, ἣν περὶ σοῦ ἔλαβामεν. Σοὶ περικλείομεν τὴν ἔσωθεν εἰς ὄνομα ΟΛΒΙΟΥΣ ΔΡΑΚΟΥΣ, νὰ τὴν ἐγχειρήσῃς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς συνεπιτροπευοντάς σοι, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃς, ὡς μὲ αὐτὴν γράφομεν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ προδεσμία τῷ κοινῷ Ἀγῶνι ἐπλησίασε, καὶ ὅλοι χρεωστέμεν νὰ συντρίβωμεν, μὴν παραβλέψῃς καὶ σύ, ὡς καλὸς πατριώτης, νὰ μᾶς στείλῃς τὴν βοήθειαν . . . διὰ μέσου τῶν ἐκ Ἰσμαήλι Φίλων . . .”

“Ὁ ἀξίεκαῖνος Φίλος, ὅστις σοὶ περικλείει τὴν Παρεῶσάν μας, ἐδιωρίσθη ἡ ἐνικὸς Ἐπιτροπὸς εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑταιρίας μας. Διὰ τῆτο εἰς τὸ ἔξης θέλεις δίδει ὅλην τὴν πίσιν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὰς παρ’ αὐτῆς διαταγὰς. Τὴν αὐτὴν μαζ ἀπόφασιν κοινοποιήσον καὶ εἰς ὅλους τῆς αὐτῆς εὐρισκομένους γνωστὰς σοὶ Ἀδελφοὺς, (οὗς ἀσπαζόμεθα,) διὰ νὰ ἀκολουθῶσι.”

“Ἐσο γενναῖος· καὶ ὁδεύων τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, θέλει λάβει τὸν χρεωστέμενον ἐπαινον ἀπ’ ὅλους τῆς ἐναρέτης Ἀδελφοὺς. Σὲ ἀσπαζόμεθα εὐχόμενοι σοὶ υὔγιαν καὶ εὐημερίαν.”

Ἐτερον τῷ Ὑψηλάντι.

“ Πανιερώτατοι καὶ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς, Εὐγενέστατοι Ἀρχοντες καὶ Προεστώτες καὶ πάντες οἱ Προὔχοντες τῷ Γένει, οἱ ἀπανταχῶς εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀρχιπελάγους διατρίβοντες.

“ Ἄνδρες Φιλοπάτριδες!

“ Εἰς τὰς παρέσας κρίσιμους περιστάσεις, ὅτε τὰ Ἔθνη τῆς Εὐρώπης ὅπαντα ἀγωνίζονται νὰ ἀποκτήσωσι τὰ Ἐθνικὰ αὐτῶν Δικαιώματα, καὶ νὰ περιορίσωσι τὴν δύναμιν τῶν τυράννων, ἤρχησε ν’ ἀνατέλλῃ καὶ τὸ λαμπρότατον Ἀστρον τῆς εὐδαιμονίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ταχεία καὶ εὐ-

“ Τὴν Εὐγενείαν τῆς ἡδισα περιπτυσσόμενος ἀκριβῶς ἀσπάζομαι.

Πετρεῖπολις, αὐκ, Ἰανὺς μ’.

“ Ἀρχων Ἰσπραύνικε Κ. Δημήτριε Θέμελη! Γνωστὸς ἐγένετο ὁ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἔνθερος ζήλος τῆς καὶ ἡ φροντίς ὅπως καταβάλλει εἰς τὴν περὶ τῆς Λίνης ἡμῶν ὠφέλειαν. Διὸ καὶ μοι ἐγχειρίσθη τὸ παρὸν περικλειόμενον παρὰ τῶν Κυρίων πρὸς τὴν Εὐγενείαν τῆς Γράμμα, τὸ ὁποῖον ἀναγνώσκουσα κατὰ τὰς ἐνόρκας ὑποσχέσεις τῆς θέλει ἐξακολουθήσει, ὅσα τῇ διορίζονται ἐν αὐτῷ. Μανθάνουσα δὲ ἤδη καὶ ἐμὲ ὁμόφρονά τῆς, θέλει μὲ εἰδοποιεῖ συνεχῶς τὰ κατ’ αὐτὴν καὶ τὰς προόδους τῆς, διευθύνουσα αἰέποτε τὰ πρὸς ἐμὲ γράμματα τῆς πρὸς τὸν ἐν Ἰσμαηλίῳ Κ. Γεώργιον Παππαδοπούλου Κορφινόν. . . Ταῦτα ἐπὶ τῇ παρόντος, καὶ μὲν ἔπειθόμενος αὐτῇ ὑγείαν καὶ ἐπιτυχίαν.

Ἀδελφὸς ὀγαπητὸς

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΗΜΙΛΑΝΤΗΣ.

τυχῆς διάδοσις τῶν Φώτων εἰς ὅλας τὰς κλάσεις τοῦ Γένους μας διέλυσε τὸ σκοτεινὸν νέφος, τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦδε κατεσκότιζε τὰ πνεύματα τῶν Ὁμογενῶν μας. "Ὀλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνεώχθησαν, καὶ τῶρα πλέον παρίσεται ἔμπροσθεν αὐτῶν ἡ δαλεία μὲ τὰ μυσαρώτατα καὶ αἰσχίστα χρώματα. Τῶρα ὅλοι κοινῶς, μικροὶ καὶ μεγάλοι, συναισθάνονται τὴν βαρείαν ἀτιμίαν τῆς νῦν ὑποφέρουσιν εἰς τὸ ἐξῆς τὸν καταδυναστεύοντα ζυγὸν τῆς τυραννίας. Τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα πάλαι ποτε ἀνύψωσαν τὴς Προπάτορας μας ὑπὲρ πάντα τὰ Ἑθνη, καὶ τὴς ἀπεκατέβαιναν Ἡρώας, ἐμφωλεύσει σήμερον καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ὁμογενῶν μας. "Ὀλων αἱ καρδίαὶ καταφλέγονται ἀπὸ τὸν πρὸς τὴν Πατρίδα ἱερὸν ἔρωτα. Αὐτὴν τὴν ἱερὰν Πατρίδα ἔχουσι κέντρον τῶν πράξεών των, αὐτὴν ὁδηγὸν εἰς ὅλα των τὰ ἐπιχειρήματα, καὶ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῆς ἀπαρνῶνται πᾶσαν μερικὴν εὐτυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν, καταφρονῶσι τὴς μεγαλωτάτους κινδύνους, καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ θυσιάσθωσι."

"Τὸν μέγαλον τῆτον καὶ εὐγενῆ ἐνθυσιασμὸν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος βλέποντες "Ἄνδρες φιλοπάτριδες καὶ τὰ μέγιστα δυνάμενοι ὄχι μόνον μεταξὺ ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων τῆς Εὐρώπης Ἑθνῶν, ὡς καλοὶ προνοηταὶ τῆς εὐδαιμονίας μας, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν διευθύνωσιν εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ δρόμον, καὶ νὰ τὸν μεταχειρισθῶσιν ὡς ὄργανον τῆς ἰλευθερίας ἡμῶν καὶ κοινῆς εὐδαιμονίας· καὶ πρὸς τῆτο τὸ τέλος ἔδοσαν παντοῦ τὰς ἀναγκαίας καὶ προσήκουσας Διαταγὰς."

“ Ἄλλ', ἐπειδὴ τὸ κοινὸν Λαῶ ἢ ἀθεκτος ὄρμη, ὅταν δὲν ὀδηγῆται ἀπὸ τὴν φρόνησιν, ἡμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ μᾶλλον βλάβην παραωφέλειαν, διὰ τῆτο ἀπεφάσισα κ' ἐγὼ, ὡς Πληρεξέσιος ὄλων τύτων τῶν Ἐπιχειρημάτων, νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς τὰς ὑμετέρας χεῖρας τῆς οἰακας τῶν κινήματων αὐτῇ, εὐέλπις ὢν, ὅτι, καθὼς μέχρι τῆδε διὰ τῆς φιλογενείας σας καὶ τῆς πατρικῆς στοργῆς καὶ κηδεμονίας, ἐδυνήθητε ν' ἀποκτήσῃτε ἀγάπην καὶ κοινήν ὑπόληψιν, θέλετε καὶ τώρα μεταχειρισθῇ ὅλους τῆς δυνατῆς τρόπους, διὰ νὰ ὀδηγήσῃτε φρονίμως τὸν διακαῇ ζῆλον τῆ ποιμνίης σας, καὶ νὰ διοικήσῃτε καλῶς τὰ κινήματα σας.”

“ Στέλλω δὲ πρὸς ὑμᾶς τὸν παρουσιαζόμενον Κύριον Δημήτριον Θέμελιν, ἄνδρα φιλογενέστατον, ἐνάρτεον, καὶ διὰ τὸν μεγάλον τοῦ πατριωτισμον γνωστὸν καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἄλλους Ἀνωτέρους, ὅστις εἶναι προσταγμένος νὰ σᾶς εἴπῃ τοὺς σκοποὺς μου, καὶ νὰ ὀδηγήσῃ ἕκασον, εἰς ὅ,τι παρ' αὐτοῦ ζητεῖ σήμερον ἡ Πατρίς .”

“ Ἐχετε λοιπόν, φίλοι Ὁμογενεῖς ! εἰς αὐτὸν πεποιθησιν. Ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς, καὶ βάλατε τὰς ὀδηγίας τῆς εἰς πρᾶξιν· διότι ἐξ αὐτῶν κρίματα καὶ ἡ κοινὴ τοῦ Γένους ἡμῶν εὐδαιμονία καὶ ἐνὸς ἑκάστου ἡ μερικὴ εὐτυχία .” Ἀς μὴ δειλιάσῃ τις ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς. Ἡξεύρω, ὅτι εἰς ὄλων τὰς καρδίας εἶναι ἐρριζωμένη ἡ ματαιαία ἐκείνη πρόληψις, ὅτι ποτὲ μόνοι μας δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἐλευθερωθῶμεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσμεινῶμεν ἀπο ξένου τὴν σωτηρίαν μας.”

“ Ἐκασος συνεχῆς ἡμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ, πόσον ψευδὴς εἶναι ἡ πρόληψις αὕτη. Ἀρκεῖ μόνον νὰ

βαδύνη εἰς τὰ πράγματα τῆς Πατρίδος μας. Ῥίψατε τὰ βλέμματά σας εἰς τας θαλάσσας, καὶ δέλετε τὰς ἰδεῖ κατασκευασμένας ἀπὸ θαλασσοπόρων Ὀμογενεῖς, ἐτοίμους νὰ ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα τῶν Ἡρώων τῆς Σαλαμῖνος! Κυτάξτε καὶ εἰς τὴν ἑρᾶν, καὶ ἀπανταχῇ βλέπετε Λεωνίδας ὁδηγῶντας φιλοπάτριδας Σπαρτιάτας! Κυτάξτε τὴν ὁμόνοιαν, ἣτις συνδέει τῶν Ἡρώων τέτων τὰς ψυχάς! Κυτάξτε τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλον αὐτῶν! Παραβάλετε τὰς ἐξαισίσιν καὶ μεγάλας ταύτας ἀρετὰς μὲ τὴν χαννότητα, ἀδυναμίαν καὶ ἰσωτερικὴν ταραχὴν τῆς ἑσχθρῆς μας· καὶ τότε, ἂν ἠμπορῇτε, εἶπατε, ὅτι ἀπὸ ἄλλης πρέπει νὰ προσμένωμεν τὴν σωτηρίαν μας."

"Ναὶ, ἀδελφοὶ Ὀμογενεῖς!" Ἐχετε πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ποτὲ ἕνός δὲν βοηθεῖ ἕνὸν χωρὶς μεγαλώτατα κέρδη. Τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον δέλυσσι χύσει οἱ ἕννοι δι' ἡμᾶς, θίλομεν τὸ πληρώσει ἀκρεβώτατα. Καὶ ἔτι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅταν συστηματικὴ Δεσποτεία ἐνθρονισθῇ εἰς τὸ σπλάγχχνα τη! "Ὅταν ὅμως μόνοι μας ἀποσεῖσωμεν τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας, τότε τῆς Εὐρώπης ἢ πολιτικὴ θίλει βιάσει ὅλας τὰς ἰσχυράς Δυνάμεις νὰ κλείσωσι μὲ ἡμᾶς συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας ἀδιαλύτους. Χαίρετε!

(Τ Σ.) Τὸ παρὸν ἐσφραγίσθη καὶ ἰδόθη
1820, Ἰσμαήλι, τῇ 8 Ὀκτωβρίου.

ΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΡΗΔΑΝΤΗΣ."

Ὁ Α. Πιλοπίδας ἀπεσάλη εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπιφορτισμένος νὰ φανερώσῃ "πρὸς ὅλους . . .

“ὅτι ἡ ἐφετῇ ὥρα τῷ σκοπῷ δὲν εἶναι μακρὰν,
 “καὶ νὰ παρακινήσῃ δια νὰ καταβάλωσιν ὅχι
 “μόνον, ὅσα ἐνόρκως ὑπεσχέθησαν, ἀλλὰ καὶ
 “περισσότερα ἀκόμη διὰ τὴν μεγάλην ἀνάγκην
 “τῆς Πατρίδος. Ἀπὸ δε τὰ παραλάβῃ, νὰ ἀπο-
 “πλεύσῃ πάραυτα εἰς τὰς Π. Πατρας, ὅπου νὰ
 “παραδώσῃ τα πάντα εἰς τὸν Ἰωάννην Παπ-
 “παδιαμαντόπουλον. . .”

Εἰς τὴν Αἴγυπτον διεύθυνεν ὁ Ὑψηλάντης τὴν
 ἀκόλουθον Προκήρυξιν.

“Ἀγαπητοὶ Ἀδελφοὶ τῷ Ἱερῷ Λεστυῶ τῶν
 Φιλικῶν, οἱ διατρίβοντες εἰς Αἴγυπτον,
 καὶ Συμπολῖται Φιλοπάτριδες, χαίρετε!

“Δυνάμει τῆς Πληρεξουσίου, τὴν ὁποίαν
 ἡ Σεβασὴ Ἀρχὴ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας μὲ ἐνε-
 πιστεύθῃ, συζήνω εἰς τὴν ὑμετέραν εὐνοίαν καὶ
 ἀγάπην τὸν παρουσιαζόμενον γνωσόνσα Ἀδελ-
 φὸν Κύριον Α. Πελοπίδαν”

“Ἡ ὥρα ἐγγίζει, ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί! Τὸ λαμ-
 πρὸν ἄστρον τῆς Ἐλευθερίας μας ἀνατέλλει. Ἀ-
 κέσατε λοιπὸν τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος. Τρί-
 ξατε νὰ συγκαταριθμηθῇτε εἰς τὸν χορὸν τῶν
 συνεργῶν τῆς Ἀνεγέρσειώς της, καὶ καταβάλετε
 τώρα τὰς ὑποσχεθείσας συνεισφοράς σας. Ἀλλὰ
 τί λέγω; Ὁχι! Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ σας δὲν θέ-
 λει βίβαια ὑποφέρει νὰ συνεισφέρῃ, ὅσα ὑπε-
 σχέθη, ὅτε ἀκόμη τὸ κέντρον τῶν ἐλπίδων μας
 ἦτον ἀφανές· ἀλλὰ θέλει φιλοτιμηθῇ εἰς τὸν κρί-
 σιμον τῆτον καιρὸν νὰ προσφέρῃ θυσίας καὶ ὑ-
 πὲρ τὴν δύναμιν τοῦ ἑαυτοῦ.”

“Ναί, ὦ Ἕλληνες Ἀδελφοί! Μόνον μὲ τὸν τρόπον τῆτον δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν εὐτυχῇ ἐκβασιν τῶν εὐχῶν μας. Μακάριοι λοιπὸν, ὅσοι δώσητε τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς τὰς λοιπὰς Ὁμογενεῖς! Τὰ ὀνόματα αὐτῶν θείουσιν ἐγχα-
ραχθῇ μὲ χρυσεὺς χαρακτῆρας εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθανασίας, καὶ ἡ Πατρίς θίλει τὰς κηρύττει εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα Σωτῆρας καὶ Εὐεργέ-
τας τῆς. Ἐρρῶσθε!

Ἰσμαῆλι, τῇ 8 Ὀκτωβρίν, 1820.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΗΛΑΝΤΗΣ.”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Απόφασις τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καταβάσεως τῆς Α. Ὑψηλάντου — Πληρεξούσια — Δευτέρα ἀπόφασις περὶ τῆς ἐξόδου τῆς ἰδίας εἰς τὴν Μολδαυο-Βλαχίαν — Παρατηρήσεις ἐπὶ τῇ ἡθικῇ τῶν διαφόρων τάξεων τῶν δυνάμειων Βλαχίας καὶ Μολδαβίας — Ἀποστολὴ τῆς Ἀριστείδος Πάπῃ εἰς τὴν Σερβίαν — Προπαρασκευὴ εἰς Ἰάσιον — Ἐξοδος τῆς Ὑψηλάντου — Προκήρυξις πρὸς τὴν Φιλικούς.

Εἰς τὸ Ἰσμαῆλι ἀπεφασίσθη καταρχὰς ἡ καταβασίς τῆς Ὑψηλάντου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ τὴν Πελοπόννησον, ὅθεν ἔμελλενὰ δοθῇ καὶ τὸ πρῶτον σημεῖον τῇ Πολέμῃ. Ὁ διαπλες τῆς ἡγελεγίνης ἀπὸ τοῦ Τριέσιον ἐπὶ Ἑλληνικῇ πλοίῃ. Ἀποδείξιν τούτων ἔχομεν τὸ ἀκόλουθον Ἐγγραφον. τὴν ἐκτίλειςιν τῇ ὁποίῃ ἐπιφορτίσθη ὁ Δικαῖος. Διευθύνετο πρὸς τὸν Γεώργιον Πάνου (Πετσιώτην).

“ . . . Εἶναι πρὸς τούτοις ἀναγκαῖον νὰ εὔρεθῇ μετὰ ἑξ ἑβδομοῦδος ἀπὸ τὴν σήμερον εἰς τὸ Τριέσι ἓνα καλὰ ἀρματωμένον καράβιον. Ἄλλα περὶ τούτου ἐμιλεῖτε μετὰ τῇ ἀγαπητῇ μῃ καὶ φιλοπάτριδος Ἀρχιμανδρίτῃ Δικαίῳ, καὶ διατάξετε τὸ πρᾶγμα καλλήτερον. Ἐγὼ δὲ σῶς βεβαιώνω, ὅτι ἡ Πατρίς θέλει βραβεύσει τὸν ζῆλόν σας μὲ τὰ πλάσιά της δῶρα: δόξαν, εὐγένειαν(α)

(α) Εἰς μόνην τὴν Διακήρυξιν (τῶν 24 Φεβρουαρίου 1821,) ἀνέφερεν ὁ Ὑψηλάντης τὴν προσφυῇ περὶ τῆς Εὐχ

τιμος καὶ ἀξιώματα.

Ἰσμαήλι, 8 Ὀκτωβρίου, 1820.

Φίλος καὶ Ἀδελφός

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΠΛΑΝΤΗΣ.”

Καὶ αὐτὴν τὴν βάσιν οἱ Ἀπεσπλιμένοι ἐπεφορτίσθησαν καὶ τὸ ἔργον τῷ νῦν γίνωσι Προσκλητήρια ἐκ μέρους τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἑλλάδος, ἐπικυρώνοντα πρὸς τὸν Ὑψηλάντην τὴν ἀπαιτημὴν Πληρεξουσιότητα. Ἐχομεν νῦν ἀνα-

νείας ιδίαν. “Μεταξὺ ἡμῶν εὐγενέστερος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἀνδρειοτέρως ὑπερασπισθῇ τὰ δίκαια τῆς Πατρίδος, καὶ ὡφελιμωτέρως τὴν δυσλεύσῃ.”

Ἐφιλονείκησάν τινες μὲ τὸν Ὑψηλάντην. ὡς ἐπιχειριζόμενον ἀνεπαισθήτως τὴν εἰσαγωγὴν τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς διαιρέσεως, διὰ τῶν ὁποίων ἔδιδεν ἐπισήμων ὑποσχέσεων περὶ Εὐγενείας, ἐνῷ ὁ μέλλων Ἀγὼν ἀπέβλεπε νὰ σβέσῃ τὴν ἀνισότητα: καρπὸν καὶ αὐτὴν τῆς τυραννίας. Τὸ παράδειγμα τῷ Ὑψηλάντι ἠκολούθουν ἀκόμη καὶ διάφοροι Ἀπόστολοι, κατὰ τὰ εἰς χεῖράς μας ἔγγραφα. Δυνάμιθα μεολοντῆτο νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὅλα ταῦτα ἦσαν ἐπιχειρήματα ἐνθυσιασμῷ πρόσκαιρα.

Ἰατὰ τὸν πρῶτον καὶ τὸν δεύτερον ἀκόμη χρόνον τῆς Ἐπαναστάσεως ἦσαν ὡσεπιτοπλείστον ἐν χρήσει οἱ ἀδῶοι τίτλοι τῆς Ὑπογενείας, Φιλοπατρίας καὶ τῆς Γενναϊότητος. Μετέπειτα εἰσεχώρησαν αἱ σκανδαλώδεις Εὐγένειαι καὶ Πανευγενεῖαι, αἱ Ἐνδοξότητες καὶ Ἐξοχώτητες, καὶ μάλιστα αἱ Ἐκλαυπρότητες.

Πῆ πολὺν νῦν κατέκρινεν ὅλῃς τῆς ὁ Θ. Κωλοκοτρώνης εἰς μίαν τῶν Ἐθνικῶν Συνελεύσεων τῆς Ἑλλάδος, καθ’ ἣν ὦραν διεφιλονεικεῖτο τὸ περὶ Τίτλοφορίας Κεφάλαιον. “Καὶ Ὑπερτατότατον, (εἶπε,) καὶ Εὐγενέστατον, καὶ Ἐξοχώτατον, καὶ Ἐκλαυπρότατον, καὶ Ὑψηλότατον, καὶ Παταγιστάτον, τὸν ἀκόμη μὲ ἐνόμασον· πλὴν εἶμαι ἰδιος.”

φέρωμεν τοιαύτης φύσεως "Εγγραφον μιᾶς Νή-
σε, ὑποκειμένης ἤδη ὑπὸ τὴν Κυριότητα τοῦ
Σουλτάνου.

"Ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι Προεστῶτες καὶ
Δημογέροντες τῆς Νήσε . . . ἐν ὀνόματι τῶν πα-
ρ' ἡμῶν διοικυμένων Ἀδελφῶν μας κηρύττομεν
διὰ τῆ Παρόντος·

"Ὅτι κατὰ θέλησιν αὐτοπροαίρετον καὶ κατὰ
μίμησιν τῶν λοιπῶν τῆς Ἑλλάδος Ἐπαρχιῶν
ἀπεφασίσαιμεν νὰ ἀποτεινάξωμεν τὸν καταδυ-
νασεύοντα ζυγὸν τῆς τυραννίας, καὶ νὰ ζῶμεν
εἰς τὸ ἐξῆς ὑπὸ Σύστημα Πολιτικόν, ὅποιον τὸ ὅ-
λον τῆς Ἑλλάδος ἀποδεχθῇ, ἀπολαμβάνοντες
τὴν ἐκ τῆς νομίμου Διοικήσεως εὐδαιμονίαν."

"Ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν τοιούτων μεγάλων Ἐπι-
χειρημάτων ἡ αἰσία καὶ κατ' εὐχὴν ἐκβασίς ἐ-
ξήρτηται ἀπὸ τὴν καλὴν διευθέτησιν· διὰ τὐτο
καὶ ἡμεῖς, μιμνήμενοι τὸ ὅλον τῆς Ἑλλάδος, προ-
σκαλεόμεν τὸν Ἐκλαμπρότατον Πρίγκιπα Ἀλέ-
ξανδρον Ὑψηλάντην Ἀρχηγὸν καὶ Πλη-
ρεξέσιον Διοικητὴν εἰς ἀπόκτησιν τῶν ἱερῶν
δικαιωμάτων μας καὶ εἰς σύστασιν Πολιτικῆς Συ-
στήματος, ἀναλογούντος μὲ τὸν χαρακτῆρα τοῦ
ἔθνους." (α)

(α) Ἀπὸ τῆς πρώτης Διακηρύξεώς τε (24 Φεβρουαρίου,
1821,) ἐκήρυξεν ὁ Ὑψηλάντης τὸ μίλλον Σύστημα τῆς Ἑλ-
λάδος· "Τὸ ἔθνος συναθροισόμενον θέλει ἐκλέξει
"τοὺς Δημογέροντάς του, καὶ εἰς τὴν ὕψιστον ταύτην
"Βουλὴν θέλουσιν ὑπέκειν ὅλαιμας αἱ πράξεις." Ἰδομεν δέ,
ὅτι αἱ Ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος, μορφώσασαι τὴν ἔθνικὴν
Διοίκησιν των, παρεδέχθησαν τὰς ἀρχὰς τῆς Ἀντιπροσωπε-
τικῆς Πολιτείας, καὶ τὰς καθιέρωσαν διὰ τῶν Συνελεύσεών τε.

“Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ τε, καταφλεγομένη ἀπὸ τὸν καθαρὸν πατριωτισμὸν, δὲν θίλει τὸν ἀφήσει νὰ μὲν κωφὸς εἰς τὰς τόσας παρακλήσεις τῶν δυστυχούντων Ὁμογενῶν τε. Περὶ δὲ τῆς ἀσφαλείας τῇ Σεβαστῇ Ὑποκειμένη τε ἐγγυήμεθα ἅπαντες μὲ τὴν ζωὴν μας.”

1820, Μὴν Δεκέμβριος, (Τ. Σ καὶ αἱ ὑπογραφαί.),, (α).

Μολαταῦτα οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐσχηματίζον τὸ Συμβέλιον τῇ Ὑψηλαίᾳ, δὲν εἶχον, φαίνεται, τὸν ἀπαιτῆμενον πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν νῆν. Προέκυψαν ἐκ τῆς, ὅσα προανεφέραμεν (β)· ματαιῶνται τὸ σχέδιον τῆς καταβίσεως τῇ Ἀρχηγῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ βιάζεται ἡ κίνησις τῶν ὀπλων, καθὼς καὶ ἡ ἔξοδος τήτου εἰς τὴν Μολδαυο—Βλαχίαν. Διὰ τὴν ἐλλειψύσαν προδιάθεσιν τῶν ἀπαιτουμένων μέτρων δὲν θίλει δείξει ἡ περίστασις αὐτὴ κανὲν κολοσσαῖον ἔργον· ἀλλ’ ἡ μεσημβρινὴ Ἑλλὰς θίλει δρᾶξει τὴν εὐκαιρίαν μεγάλων ὠφελημάτων.

Οἱ πολλοὶ Ἰάτοικοι τῶν δύω Ἐπαρχιῶν τῇ Μολδαυίᾳ καὶ Βλαχίᾳ παρὰ τὴν παχυλὴν ζωό-

ἐνώπιον Θεῶ καὶ Ἀνθρώπων. Καὶ ὡς πρὸς τῆτο οἱ Ἕλληνες δὲν ἐπολύθησαν ξένα παραδείγματα, ἀλλὰ τὰ ἔχον τῶν Προγόνων τῶν Ἡ Συνόδος τῶν Ἀμφικτυόνων ἦτον ἡ Βουλὴ ὅλης τῆς Ἑλλάδος συμπολιτευομένης.

(α) Δὲν γνωρίζομεν, ἂν ὅλαι αἱ Κοινοῦταις τῆς Ἑλλάδος ἴδοσαν Πληρεξέσια τοιαῦτα. Μᾶς φαίνεται δὲ πιθανώτερον τὸ νὰ μὴν ἔγραψαν διὰ τὴν προληφθεῖσαν Κίνησιν τοῦ Ἰσλίου.

(β) Ἦδε Κεφ. Δ' τῆς παρῴσης Ἐποχ.

ἑπτά των ἦσαν ἀνάξιοι καὶ εἰς τὰ ὄπλα, δουλο-
μάζοντες τὴν φρικτωτέραν τυραννίαν. Οἱ λε-
γόμενοι Πλαγιάσσιδες, Βουνδόροι, Βυτικάσσι-
δες καὶ Πανδύριδες (ἢ οἱ Ὀρεινοὶ) διεκρίνοντο
οἱ γυμναστικώτεροι εἰς ταῦτα· οἱ Ἀρχοῖτες ὁ-
μως, φύσει ἀκατάστατοι ἐξ ἑνὸς μέρους, ἔτρεφον
ἐκ τῆ ἄλλης μῖσος κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὡς διοι-
κούμενοι πρὸ χρόνων ἀπὸ τῆς. Ὁ φόβος τῆς
μελλύσης διαγωγῆς των ἤθελεν εἶναι ὀλιγώτερος,
ἂν εἰσήγοντο ὅλοι εἰς τὴν Ἑταιρίαν, ἢ ἂν ἐλαμ-
βάνοντο τέλος πάντων (μετὰ τὴν ῥῆξιν τῆ Πο-
λίμης) μέτρα συνετὰ καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον πρό-
σφορα ὡς πρὸς τὴν περίεσιν, πρὶν ἢ ἀρχή-
σωσιν αἱ σκληραὶ παραφοραὶ τῇ ἀχαλινώτου
Στρατεύματος. Οἱ Βλόχοι, πλείον ἐπιρρέπεις εἰς
τὴν ἐλευθερίαν, ἦσαν ἀκαταστατότεροι τῶν Μολ-
δαυῶν, μολονότι ἰδεῖξαν ἐπὶ τῆς Ἑταιρίας τινεὶς
εὐγενῆ φιλοτιμίαν (α).

Ἀπὸ τῆς σποράδην εὐρίσκομένους Ἕλληνας εἰς
αὐτὰς τὰς Ἐπαρχίας ὑπῆρχον τὸ περισσώτερον
μέρος οἱ λεγόμενοι Ἀρκατάσσιδες, μεταχει-
ριζόμενοι τὰ ὄπλα ἐναντίον τῆς εἰσρρόῃς τῶν Κλε-
πτῶν· οἱ δὲ δυνάμενοι νὰ ὀπλοφορήσωσιν ἦσαν
ὀλίγοι Ἡπειρώται, Θεσσαλοὶ, Μακεδόνες, Ἀ-
καρνάνες, Βύλγαροι, Σέρβοι καὶ ἄλλοι, ἐννοού-
μενοι ὅλοι ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα Ἀλβανοί. Ἀλ-
λ' ὁ ἀριθμὸς καὶ τῶν μόλις ἀνέβαινε τὰς 4.000,
καὶ αὐτὰς μὲ ἀρκετὰ ἐλαττώματα.

Τῆς Δακίας ἡ κατάστασις ἦτο τοιαύτη, ἐνῶ αἱ
παράλιοι τοῦ διαχωρίζοντος Δουνάβεως ὑπῆρ-

χον ἰνδυναμωμέναι με Φρούρια, ἀπεριποίητα μὲν, ἀλλ' ἀσφαλίζοντα ὅπωςδὴποτε τῆς Τούρκους, ἐπιμένοντας ἐντὸς τούτων εἰς καιρὸν πολέμου. Ἐχομεν τὰ παραδείγματα τῶν πρώτων μάλιστα ἐκστρατειῶν τῆς πεφοβητίας Ῥωσσίας.

Προχωρῶντες μακρύτερον εὐρίσκομεν, ὅτι ἡ τρισαΰλιος καὶ φλεγματικὴ Βουλγαρία, ἡ ποτὲ ἔνδοξος Μακεδονία, πτωχεύσασαι διόλου ἀπὸ φῶτα, συνιζυμώθησαν μετὰ τὴν τυραννίαν, καὶ δὲν ἦσαν τὸ χειρότερον εἰς στάσιν τῇ νὰ γνωρίζωσιν ἔδὲ ἐπιπολαίως τὴν κυριοσημασίαν τῆς λέξεως Ἑλευθερία. Ἡ Μολδανο—Βλαχία εἶχε καποίαν διαφορὰν διὰ τὴν μετὰ τῆς Ἑλληνας μίξιν τῆς καὶ τὴν παρυσίαν ἀρκετῶν Λογίων· εἰς τὴν Βουλγαρίαν ὁμως (καὶ τὴν Μακεδονίαν αὐτὴν κατὰ μίγα μέρος) ἔδὲ ἐτόλμα τις νὰ κάμῃ παρόμοια προβλήματα. Ἐνταυτῷ οἱ Τῦρκοι ὅλων τῶν τῶν βορειοτέρων Τόπων ἦσαν ἀρκετὰ εὐτολμοὶ καὶ συνηθεῖς εἰς τὰ ὅπλα διὰ τῆς συνεχεῖς πολέμου τῆς Ἀρκτῆς.

Διὰ τὰς αἰτίας αὐτὰς ἤθελον πολλοὶ, καθὼς προανεφέραμεν (α), τὴν ἔναρξιν τῆς Πολέμου εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, παρόντος τῆς Ὑψηλάντης· εἰς δὲ τὴν Δακίαν τὸν διορισμὸν τῆς Ὀλυμπίου καὶ Σάββα, ὡς ἱκανῶν νὰ διακρατῶσι τοῦλάχιστον τὰς Ἐπαρχίας αὐτὰς, καὶ νὰ ἀντιπερισπῶσι τοὺς Τούρκους, ἵαν δὲν ἠδύναντο νὰ διαβῶσι τὸν Δάναβιν. Ἐκρινον μάλιστα πολλοὶ, ὅτι βοηθούμενοι οὗτοι ἀπὸ ἑνα εἰδήμονα τῆς Τακτικῆς Πολεμικῆς, ἐξασκοῦντες μυστικῶς

μικρὰ Σωματία, καὶ προεμβιβαζοντες ἐπιτηδεύωσι εἰς τὴν Ἰμβραήλαν, Γκιούργκιοβον καὶ Τοῦρου Στρατιώτας μεταμεμορφωμένους εἰς πραγματευτάς, ἐδύναντο νὰ γίνωσι κύριοι τῶν Φερρίων τέτων (α). Ἄλλ' ὅλα ταῦτα ἦσαν σχέδια μάλ-
λον φανταστικά.

Αἱ παρατηρησεις αὐταὶ ἐξηγῶν ἄλλως τὴν ἀ-
πάτην, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέπεσεν ὁ Ὑψηλάντης. Εἰς τὸ νέον σχέδιόν τε θέλει οὗτος νὰ καταστή-
σῃ μέτοχον τὴν Σερβίαν διὰ τὰ πολλὰ καὶ δυ-
νατὰ ὅπλα της. Ἡ ἐπιτυχία τῷ μέτρῳ τῆς ἡλ-
πίζετο διὰ τὰ μίσση, τὰ ὅποια εἶχεν ἤδη ὁ τό-
πος ἔτος ἐναντίον τῇ Ἀρχηγῇ τε Μιλλόσῃ Ὀμ-
πρένοβιτς. Ἄλλ' ὁ ἀπεσταλμένος, ὃν καὶ παρά-
καιρα, Ἀριεΐδης Πῶπ (β) θανατῆται καθ' ὁ-
δὸν (γ), καὶ αὕτη προσέτι ἡ περίσσις γίνεται

(α) Ὁ Σάββας μάλισα ὑπέσχετο τὴν ἀναιμωτὶ κυρίευσιν
τῇ Γκιουργκιόβου καὶ τῇ Ἰμβραήλας, ὅπως εἰσῆρχετο ἐλευ-
θέρως, ὡς πρὸς θεωρούμενος τῇ Τυρκικῇ Ἐξουσίᾳ.

(β) Κατήγετο Θεσσαλός. Ὀνομάζετο πρῶτον Ἀριεΐ-
δης Παππᾶ, καὶ ἔπειτα Ἀριεΐδης Πῶπ. Αὐτὸς καὶ
ὁ Ὑπατος, ὑπάρχοντες πρὶν Ὑπηρέται τῇ Ὀρθοδόξῳ, ἐνε-
δύθησαν καὶ πάλιν τὸ λαϊκὸν σχῆμα εἰς τὴν ἐποχὴν τῇ Ἐ-
ταιρίᾳ, γινόμενοι Ὑπηρέται Πολιτικοὶ τῇ Πατρίδος των.

Ὁ Ἀριεΐδης, ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν με-
γράμματα ἐσιωδῆσεν, ἡργοποίησεν ἐνεκα πολλῶν αἰτιῶν
νὰ πλησιασῇ ἐγκαίρως τὸν Ὑψηλάντην. Βεβαίωνεν, ὅτι τὰ
γράμματα αὐτὰ ἤθελον δώσει μέγα φῶς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις
τούτου.

(γ) Περὶ τῇ θανάτῳ τῇ Ἀριεΐδου ὑπάρχουν ἰδέαι πολλαί,
μία τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ θρυλλομένη προδοσία τῇ Ἡγε-
μόνῳ Α. Σέρτσου. Δὲν εἴμεθα σύμφωνοι μῆτε ὡς πρὸς αὐ-
τὴν. Ἠξεύρομεν μάλισα, ὅτι ὁ Ἡγεμὼν ἔτος ἐδειξε θελήμα-

ὁ πρόδρομος τῆς ὀγλιγῶρυ καὶ βεβαίας δυστυχίας τῷ Ὑψηλάντῳ.

Ἡ Συνέλευσις τῆς Λαϊμβάχης συνεκροτεῖτο εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν. Τὸ πνεῦμα τῆς ὥς πρὸς τὰ γενικά τῆς Εὐρώπης πράγματα, τὸ ὅποιον ἤθελεν ἔχει βαρὺτητα πολλῷ λόγῳ καὶ εἰς ἐκεῖνα τῆς ἐπιταχυνομένης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἦτον ἀνεξήγητον ἔτι, μολονότι ἔκρινον πολλοὶ τὰς ἀρχαίας τοιομορφὰς ἐντελῶς μὲ τὰς προηγηθείσας τοῦ Ἑλλάσαςπὲλ, τῷ Τροπῶν καὶ τῆς Βιέννης. Πᾶς φρόνιμος ἤδη ἰδεώρει ὡς πολλὰ πιθανὴν τὴν παρεξήγησιν τῶν ὁφορμῶν, τῶν συσχετικῶν περιστάσεων καὶ τῷ σκοπῷ τῆς Ἑλληνικῆς Κινήματος· εὐδὲ ἦτο κατὰ συνέπειαν μακρὰν τῇ νῦν προϋδῇ τὴν ἀνάγκην, ἡ ὁποία ἤθελεν ὑπαγορεύσει εἰς τὴν Δυνατὴς τὴν ἀμεσον διαχείρῃσιν ὅλων ἐκείνων τῶν μίσων, ὅσα ἠδύναντο νὰ σβέσωσι δι' ὀλίγον καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν τὴν φλόγα τῷ Πολέμῳ. Ὅλα ταῦτα, ἡνωμένα καὶ μὲ τὴν κρίσιμον ὅπωςδὴποτε θέσιν τῇ Αὐτοκρατορίας Ἀλεξάνδρου, ἔξερχομένη ἐκ τῆς Ἐπικρατείας τοῦ, δικαιοῦν τὴν πολιτικὴν στοχασμὸν διαφύρω τὴν ὑποκειμένην τῇ Ἰασίῳ (α) καὶ ἄλλων τόπων, τὰ ὁποία ἐπάσχισαν ν' ἀποτρέψωσι τὸν Ὑψηλάντην ἀπὸ τὴν κίνησιν τῷ Πολέμῳ, ὡς ἀκαίρον.

τικὴν ἀδιαφορίαν καὶ εἰς ἄλλας καὶ εἰς τὴν διαλαμβανομένην (Σελ. 34) περὶ αὐτῶν. Ἄλλως ἰδύνατο νὰ συλλάβῃ τὸ σημαντικώτερον μέρος τῶν Ἐταίρων τῆς Βλαχίας, καὶ νὰ ἐπιφέρει κτω τὴν μεγαλητέραν ἀνατροπὴν τῇ Συστάσει.

(α. Μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνεται ὁ Γ. Ρίζος (προσπειρομαζόμενος Νερόλός).)

Μεολαταῦτα ὁ βρασμός ἐκορυφῆτο παντοῦ. Ὁ Γεώργιος Λασσάνης ἀποστέλλεται εἰς τὸ Ἰάσιον, ἐπιφορτιζόμενος νὰ προπαρασκευάσῃ Σώματα Ὀπλοφόρων. Ὁ Ἠγεμὼν Μιχαὴλ Σούτσος δὲν ἐγνωρίζεν ὑσιωδῶς τὰ διατρέχοντα, ἔδὲ ἔλαβεν εἰς ταῦτα μετοχὴν ἐνεργόν. Ἡ διαγωγὴ τῷ Λασσάνῃ διήγειρε δυσαρεσκείας. "Ὅλα τὰ φαινόμενα ἐδείκνυνον παιδαριῶδες εἰς ὅλας τὰς φάσεις τὸ μέλλον Κίνημα.

Ὁ Δῦκας Κωνσταντῖνου καὶ Γεράσιμος Ὀρφανὸς πληροφοροῦσι τὸν Ὑψηλάντην εἰς τὴν Κισινεύην (10 Φεβρουαρίῳ, 1820,) ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ Ἰάσιον καμμία, ὅπωςδῆποτε ἀξιόχρεως, Στρατιωτικὴ προετοιμασία. Ὁ Ὀρφανὸς ἐπέμεινε μάλιστα εἰς τὴν πρότασιν τῷ νὰ ἀναβάλλῃ ἔτος τὴν ἔξοδόν τε. Ὁ Ὑψηλάντης τότε προσαιτιολογεῖ τὴν ἀπόφασίν τε καὶ μὲ Γράμματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, προσκαλῶντα τὴν ἄμεσον κίνησίν τε διὰ τὴν γενομένην ἀνακάλυψιν τῷ Μυσηρίῳ. Τελευταῖον διορίζονται καὶ οἱ δύο νὰ ἐπιστρέψωσιν εὐθὺς εἰς τὸ Ἰάσιον, ὅπως νὰ διαδίσωσιν, ὅσῃν ἠμπορέσουν, Δύναμιν. Ὁ Ὑψηλάντης διεύθυνε τὸ ἀκόλουθον "Εγγραφον πρὸς τὰς Πολεμικὰς αὐτῆς τῆς Μητροπόλεως.

“Κύριοι Ἀρχηγοί!

“Κατὰ τὰς εἰδήσεις, τὰς ὁποίας ἔλαβον ἀπ’ ὅλα τὰ μέρη τῆς φίλης ἡμῶν Πατρίδος, τὸ Πράγμα δὲν ἐπιδέχεται πλέον τὴν παραμικρὰν ἀρχορίαν· διὸ καὶ ἡ κίνησις ἡμῶν ἀφρευκτος. Ὁ-
δὲν δόσατε ἀκρόασιν εἰς τὰς ἐπιφέροντας τὸ πα-

ρόν μὲ Κυρίως Δέκαν καὶ Ὁρφανόν, καὶ κατὰ τῆς λόγου αὐτῶν Δίλτε ἐνεργήσῃ ἐτοιμαζόμενοι, ὅσον ἐνδέχεται, μυστικῶς, καὶ περιμένοντες τὴν τελευταίαν μὲ Προσαγὴν, τὴν ὁποίαν Δίλω σᾶς σείλῃ καὶ αὐτάς, διὰ νὰ κινηθῇτε.

"Ερρώσθε καὶ κραταιοῦσθε!

Κισινεύη, τῇ 18 Φεβρουαρίου, 1821.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΗΛΑΝΤΗΣ.,

Οἱ δύο ἔτοι συγκροτῆσι συνέλευσιν γενικὴν ἀπ' ὅλης τῆς (το ἑσπέρας τῆς 19), δίδουσι τὸ ὔπερον Μυστικόν μὲ ἔγγραφον ὄρκον, καὶ κοινοποιῶσι τὴν ἐπαύριον ἀφίξιν τῇ Ὑψηλάντου. Τὸ ποσὸν τῶν στρατιωτῶν ἐλογίσθη κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα εἰς 133.

Τὴν 21 τῇ Φεβρουαρίου ἐξῆλθεν ὁ Ὑψηλάντης ἐκ τῆς Βασσαραβίας, ὡς ὁδοιπόρος ἀπλοῦς, καὶ τὴν 22 εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἰάσιον, συνοδευόμενος ἀπὸ δύο ἑκατοσᾶς Ἰππέων, τὲς δύο Ἀδελφούς τε Νικόλαον καὶ Γεώργιον, τὸν Γεώργιον Χιαντακνζηρόν καὶ τινες ἄλλους. Εἰς τὴν οἰκίαν τῆς I. Ρίζου ἔλαβε συνέντευξιν μυσικὴν μετὰ τῷ Ἀγχεμόνο, Μ. Σύτσου τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας.

Θίλουν νὰ εἰπωσί τινες, ὅτι τὸ κατὰ τῆς Τυρκίας βίαιον κίνημα τῆς ἐμψυχῆτο ὅχι μόνον ἀπὸ μίαν ἀνυπέρβλητον φιλοδοξίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν νεύσαν εἰς τὸ πνεῦμά τε ἐπιθυμίαν τῆς ἐνδικήσεως τῇ σκληρῇ θανάτῃ τῇ Παύπου τῇ (α), καὶ τῶν πολλῶν ζημιῶν, ὅσαι μετὰ

ταῦτα συνέβησαν εἰς τὴν πατρικὴν τε περιουσίαν. Ἀλλ', ὅποιαί καὶ ἂν ὑπῆρξαν αἱ ἀφορμαί, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὠρμήθη ὁ ἔνδοξος ἕτος Ἑλλην, κανεῖς δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ ποτε τὴν μεγάλην πρὸς τὸ Ἑθνος ἀγάπην τε, τὸν ἄκρον πατριωτισμὸν καὶ τὴν σταθερὰν φιλοτιμίαν τε (α), ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀπώλεσε τὰ δύο τρίτα τῆς περιουσίας τε, παρέβλεψεν ἱλπίδας καὶ ἡσυχίαν, καὶ ἔγιναν τελευταῖον θύματα ὑπὲρ τῆς Ἀγῶνος τῆς Ἑλλάδος αὐτός, οἱ ἀδελφοί τε καὶ πολλοὶ τῶν συγγενῶν, μιμνήμενοι τὸ παράδειγμά τε (β).

(α) Εἶναι ἀληθευτάτη ἡ ἔκφρασις αὕτη τῆς Ἐφελάντου·
 “Ὅστις ὑπόσχεται, πρέπει νὰ ἐκτελῇ· ἀλλέως εἶναι ἄτιμος.
 “Ἐγὼ ὀρκισθεῖς ν' ἀποθάνω ὑπὲρ τῆς Πατρίδος δὲν θείλω
 “Ἐγὼ, εἰμὶ ἐὰν βλέπω ἀναγκαῖον τῆτο δι' αὐτήν.”

Τοιαύτην εἶχε γενναίαν ψυχὴν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

(β) Πρὶν ἢ δώσωμεν τέλος εἰς τὰ περὶ τούτου ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὴν ἔξοδόν του εἰς τὴν Μολδαυο-Βλαχίαν, κρίνομεν οὐσιώδη τὴν δημοσίευσιν καὶ τῆς ἀκολουθοῦσης Ἐπιστολῆς, γεγραμμένης μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τοῦ ἰδίου, κατὰ τὸ σωζόμενον πρωτότυπον. Διεύθυνε ταύτην πρὸς τὸν εἰς Ὀδησσὸν Ἰωάννην Μακρῆν εἰς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ. Σαφηνίζονται καὶ δι' αὐτῆς αἱ καταστάσεις τοῦ κινήματος, τὰ αἰσθηματά καὶ αἱ ἐλπίδες τῆς Ἀρχηγῆς τῆς Ἐπαναστάσεως.

“Φίλτατε Μακρῆ χαῖρε!

“Σήμερον ἀπέρχομαι μετὰ τῶν Ἀδελφῶν μου καὶ φίλων, καὶ, θεῖα συνάρσει, αὐριον γίνεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἑλευθερώσεως τῆς κοινῆς ἡμῶν πολυπαθιστάτης Πατρίδος. Ὁ φιλανθρωπότατος Δημιουργὸς τῇ κραταίᾳ αὐτοῦ χεὶρὶ θείλει προστατεύσει τὰ . . Δικαιώματα ἡμῶν, ἐὰν ὅλοι θείλωμεν φανῇ ἀξία τέκνα τῆς Ἑλλάδος, ἀξιοὶ Ἀπόγονοι τῶν Προπατόρων ἡμῶν.

Ἀπο τὸ Ἰάσιον διευθύνει ὁ Ὑψηλάντης πρὸς τὰς Φιλικὰς τὴν ἀκόλουθον μουσικὴν Προκήρυξιν,

“Ναί, φίλε Μακρῇ! Ἄς τρέξωμεν πάντες μετὰ προθυμίας καὶ ζήλῃ, καὶ ἡ νίκη τότε ἀφευκτος. Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σὲ γράψω διεξοδικώτερον. Σοὶ διευθύνω τὴν Διακήρυξιν, τὴν ὁποίαν θέλεις διασκορπίσει πανταχῶ, οἷς οἶδες τρόποις. Ἐὰν οἱ Ἐφοροὶ τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν ἀπὸ φόβον, εἴτε ἀπὸ ἄλλο τι αἴτιον δὲν θελήσωσι νὰ φανῶσιν ἄξιοι τῷ ἐμπιστευθέντος αὐτοῖς ἱερῷ ἔργῳ, ὑμεῖς οἱ λοιποὶ Ἀδελφοὶ βιάσατε αὐτὰς εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶσι καθηκόντως τὰ χρήτων, ἢ νὰ παραιτηθῶσι. Αὐτοὶ εἰσι τέσσαρες ὁ Ἰωάννης Ἀμβροσίης, ὁ Ἀλέξανδρος Μαῦρος, ὁ Ἀλέξανδρος Κουμπάρης καὶ ὁ Ἠλίας Μάνεσης. Πρὸς αὐτὰς σὲλλω μίαν Διακήρυξιν πρὸς τὰς Ἀδελφὰς τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν.”

“Ἡ Πατρίς προσκαλεῖ τὰ τέκνα τῆς. Ὅσοι νέοι θελήσωσι νὰ ἀκολουθήσωσι μετ' ἐμῆ, ἄς τρέξωσιν εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Θέλωσι μὲ εὖρεϊ πάντοτε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τιμῆς. Οἱ δὲ ἄλλοι ἄς σπεύσωσιν εἰς τὴν Πατρίδα. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ πολλαπλασιάζωνται οἱ προτρεπτικοὶ λόγοι τῶν καλῶν. Ὅθεν σὺ ὁ καλὸς γράφει καὶ λέγει εἰς τὴν Ὁδησσόν, ὅσον καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη, ὅπῃ εὐρίσκονται Ἕλληνες· εἰς τὰ Παρίσια, εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ Γερμανίαν καὶ ὅπῃ ἄλλου. Ἐὰν εὖρεθῶσι κατὰ τύχην εἰς Ὁδησσόντινες καλοὶ Ὀρφικιστὰς τῷ Ναπολέοντι ἄλλοι, ἢ Ἰταλοὶ, μὲ χαρακτηρισμὸν καὶ μὲ μόθησιν εἰς τὰ πολεμικά, ἄς προσκληθῶσι· καὶ οἱ ἔχοντες χρεῖαν, ἄς ἐφοδιάζωνται μὲ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα. . . Ὁμοίως καὶ ὅσοι Γραικοὶ, Σέρβοι, Βούλγαροι ἀρματωλοὶ ἄς λαμβάνωσι τὰ Πασαπόρτιάτων, καὶ ἄς διευθύνωνται πρὸς με εἰς Βλαχομπογδανίαν. Δὲν ἔχω χρεῖαν νὰ συμβουλευσῶ, ὅτι ταῦτα πάντα νὰ γίνωνται μετὰ φρονήσεως καὶ ἡσυχίας ἀνευ θορύβου. . .”

“Ἐνφύσησον, φίλε Μακρῇ! εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν Συμπατριωτῶν μας τὴν ἰδικήν σε ψυχὴν, καὶ τότε θριαμβεύσωμεν ἀφευκτως. Ἐγὼ δὲ θέλω πασχίσει νὰ ἀποδείξω τὸν αὐτὸν μὲ ἄξιον τῶν, ὧν τρέφει ἡ Πατρίς, ἐλπίδων καὶ τῆς πί-

καθ' ἣν ἡμέραν ἔξιδωκεν ἐκείνην τῷ Πολέμῳ (α).
Εἶναι αὕτη ἡ τελευταία μουσική Πράξις τε: Εἶ-
ναι, καθὼς ἐξηγεῖται καὶ ὁ ἴδιος, ὁ καρπὸς τῶν
πολυχρονίων προσπαθειῶν καὶ τῶν ἐλπίδων τῷ
Ἑλληνικῷ ἔθνει.

“Ἀδελφοὶ τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν!

“Ἐφθασε τέλος πάντων ἡ ποδομένη ἐκείνη
λαμπρά στιγμή! Ἴδὲ, ὁ σκοπὸς τῶν προ χρό-
νων ἐνεργειῶν μας καὶ ἀγώνων ἐκτυλήσεται σή-
μερον! Ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία θέλει διαμεῖνει αἰώ-
νιως τὸ μόνον σύστημα τῆς εὐδαιμονίας μας. „

“Σεῖς, φίλοι μου Συνεταῖροι! ἰδεῖξάτε, τί ὁ
καθαρός καὶ θερμὸς πατριωτισμὸς δύναται. Ἀ-
πὸ σᾶς ἰλπίζει τώρα καὶ μεγαλῆτερα ἢ Ἑλλὰς
εἰς τὴν ἀνάστασιν της. Καὶ δικαίως· καθότι, ἂν

στις, μὲ τὴν ὁποίαν μὲ τιμῶσιν οἱ φίλτατοί μου Συμπα-
τριῶται.

“Νίκη, ἢ Θάνατος, ὑπὲρ πίστεως καὶ
ὑπὲρ Πατρίδος!”

“Εἰς τὴν Γραικικὴν Ἐκκλησίαν οἱ Ἱερεῖς νῦν εὐχωνται εἰς
τὰς Θείας Ἱερουργίας·

“Τῶν ὑπὲρ τῆς Ἀνεγέρσεως τῶν κατὰ τῶν

“Τυράννων Τροπαίων ἡμῶν τῶν Εὐσεβῶν!”

“Τὴν Προκήρυξιν . . . θέλεις τὴν διαδώσει εἰς τὰς 23. Ἀν-
τιγραφὰς ταύτης . . . ἐπικυρωμέναι παρὰ πολλῶν . . . , νῦν
σαλῶσι πανταχῇ . . . „

“Σὲ ἀσπάζομαι ἐκ ψυχῆς

Ὁ εὐκρινὴς σου φίλος καὶ ἀδελφός

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΗΛΑΝΤΗΣ.”

(α) Καὶ αἱ δύο ἐγράψαν εἰς τὸ Κισνόβι κατὰ τὸ πρῶτον
τὸν Ι. Μακρὴν Ἰράμμα τῷ Τψηλάντῳ.

δια μόνας ἐλπίδας ἐθυσιάζετε τὸ πᾶν, ἵ τί δὲν θέλετε πράξει τῶρα, ὅτε ὁ φαεινὸς Ἀσὴρ τῆς ἐλευθερίας μας ἔλαμψε ; „

“ Ἄγετε λοιπόν, ὦ Ἀδελφοί ! Συνδράμετε καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην φορὰν ἕκαστος ὑπὲρ τὴν δύναμιν του εἰς ὠπλισμένους ἀνθρώπους, εἰς ὅπλα, χρήματα καὶ ἐνδύματα ἐθνικά· αἱ δὲ μεταγενέστεραι Γενεαὶ θέλουσιν εὐλογεῖ τὰ ὀνόματά σας, καὶ θύλιν σᾶς κηρύττει ὡς τὴν πρωταιτίαν τῆς εὐδαιμονίας των . „

Ἰάσιον, τῇ 24 Φεβρουαρίου, 1821.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΨΗΛΑΝΤΗΣ

Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἀρχῆς . „

Ὁ Ὑψηλάντης παρασυρθεὶς εἰς πολλὰ, καθὼς προεξιδέσμεν, ἐχρεώσκει καὶ νὰ μεταχειρισθῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν περὶ αὐτὸν ἀνθρώπων μετριόφρονες καὶ ὅχι κατ' ὑπερβολὴν φανατικὸς· ἀνθρώπους εὐκολυνομένους εἰς τὰ μίσα καὶ ὅχι καταδιωγμένους ἀπὸ τὴν δυσυχίαν, καὶ διὰ τῆτο ἀπηλπισμένους. Ἐχρεώσκει τέλος πάντων νὰ μὴ προτιμῇ διδων ὅλην τὴν ἱμπισοσύνην τὴν εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἀφ' ἑνὸς μέρους ὑπέσχοντό τι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν ὀνόματι τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆ Ὑψηλάντε, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐν ἄλλο πρὸς τὸν Ὑψηλάντην ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι ἐκτὸς ἀμφιβολίας, ὅτι μεταξὺ τούτων δὲν ἤθελεν εὖρει κανένα ἐνεργὸν καὶ ἱκανὸν νὰ τὸν δίδῃ ἐπωφελεῖς συμβουλίας. Αἱ συμβουλαί, καθὼς καὶ αἱ ὑποσχέσεις τῶν τοιούτων, εἶναι πάντοτε κολακευτικαί, καὶ ὑδέποτε εἰλικρινεῖς καὶ πραγματικαί.

Κατὰ τὴν ἀπόφασιν, γνωρισμένην εἰς τὸν Συν-

u
α

τάνον (α) ἡ Ἐπανάσας τῶν Ἑλλήνων ἦτον ἀναπόφευκτος, εἰς ὅποιανδήποτε κατάσασιν καὶ ἂν εὐρίσκοντο τὰ πράγματα. Ναί! Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἦτον ἀναπόφευκτον τὸ νὰ ληφθῶσι μέτρα συνετώτερα καὶ ὑποσχόμενα ἀγαθοτέρας ἐκβάσεις. Πολλοὶ φρόνιμοι ἔβλεπον ἤδη, ὅποσας ὁ Ὑψηλάντης ἀπῆντει δυσκολίας εἰς τὸ σχεδίων, τὸ ὅποιον παρέδεχθη ἄλλὰ μόνῃ ἡ κλίσις τῶν πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν ἔκαμε νὰ προχωρῶν εἰς τὰ πρόσω ἐν τῷ μίᾳ τῆς μεγαλητέρας ἀβεβαιότητος.

Μεολαταῦτα, ἂν ἡ Ῥωσσία εὐκολύνετο νὰ μὴ κοινοποιήσῃ τὸ Ψήφισμα τῆς Λαϊμβάχης, τὸ ὅποιον κατέπληξεν ὅλους, καὶ ἔκαμε τὴν περισσοτέραν νὰ μὴν ὑπακύν πρὸς τὸν Ὑψηλάντην καὶ τὸ χειρότερον νὰ τὸν προδίδεν· ἂν ἐκτός τούτων μερικά Μυσικοσυμβέλια ἤθελον διατηρήσει ἐντελῇ ἡδετερότητα. καθὼς οἱ ἄλλοι, καὶ ὁ Ὑψηλάντης καὶ ἡ λοιπὴ Ἑλλάς ἤθελον κάμει πλείον ἀξιοσημεῖωτα κινήματα καὶ προόδους, τὰ ὅποια θάλασιν εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῶν λοιπῶν Τόμων.

(α) Ζήτηι Καρ. Ε' τῆς παρέσης Ἐποχ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Σύσασις τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Ἐφορίας — Ἐνθυσιασμός τῆς Μεγαλῆς πόλεως αὐτῆς — Διαγωγὴ τῶν Ἐφορῶν — Προδοσία κατὰ τὴν Π. Σέικερη — Κίνδυνος τῶν Προεστώτων τῆς Πελοποννήσου εἰς Κωνσταντινῶν πόλιν — Προδοσίαι τῶν Ἀσημάκη Θεοδωρῶν· τῶν Διόγους Ζακυνθίου κατὰ τὴν Α. Βλαχοπούλου· τῶν Ζαφειράκη Νιαουσαίου κατὰ τὴν Τ. Πάτριον· τῶν Τσολάκογλου κατὰ τὴν Γ. Κιβωστεριχοπούλου· τῶν Κωνσταντίνου Δασίτσα κατὰ τὴν Α. Πελοπίδα κτλ. — Διαβολαί κατὰ τῶν Ἑλλήνων — Δολοπλοκίαι τοῦ Λόρδου Μείτλαν μετὰ τῆς Ἀλῆ Πασσᾶ — Ῥαδιουργίαι τῆς Α. Κεμμενδουράκη καὶ Καλκαντῆ. Ἀποτελέσματα — Ὁ Ἰμβραχὴμ Πασσᾶς τῆς Πελοποννήσου ἀνακαλύπτει τὰς ἐνεργείας τῶν Λόρδου Μείτλαν — Συκοφαντία τῆς Α. Κεμμενδουράκη κατὰ τὴν Π. Μαυρομιχάλην, καὶ προδοσία τῆς Ἐταιρίας — Σχέδιον σφαγῆς τῶν Προεστώτων καὶ τῶν Ἀρχιερέων — Μυσικαὶ Διαταγαὶ καὶ διαγωγὴ τῶν Χρυσῆς Πασσᾶ — Ἡ σειρὰ καὶ τὸ πνεῦμα τῶν εἰς Πρέβεζαν περὶ πολέμου προτάσεων τῆς Ἀλῆ Πασσᾶ πρὸς τὰς Ἑλλήνας — Διαγωγὴ τῶν Σουλτάνων· τῶν Μπαμπᾶ Πασσᾶ — Ὁ Χρυσῆς Πασσᾶς ἐνδυναμώνει τὴν Διοίκησιν τῆς Πελοποννήσου — Ἡ Πόρτα ἀπορρίπτει τὰς ὑπὲρ τῆς Ἀλῆ Πασσᾶ προτάσεις τινῶν ξένων.

Καὶ πρότερον καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν τῆς Ὑψηλάντης ἡ Κωνσταντινῶν πόλις ἠϋῆξε τοὺς ἐνθυσιασμοὺς τῆς εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἑλλάδος τοιαύτου, ὥστε τὸ Μυσῆριον ἔγινε γνωστὸν εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ εἰς τὰς γυναῖκας ἀκόμη. Καὶ ἄλλαν καὶ προ πάντων τὴν ὀρμητικὴν Δικαίαν ἢ οἰκίαν ἦτο τὸ Βελευτικὸν τῶν Ἑταίρων. Προφυλάττετο ὁτις ἀπὸ τῆς παρατήρησιν τῆς

Ἐξουσίας διὰ μόνης τῆς συνεχῆς μεταλλαγῆς τῶν καταλυμάτων τε .

Ὁ Δικαῖος, ἅμα κατέβη ἀπὸ Ἰσμαήλιον, συνέστησε, κατὰ τὰς διαταγὰς τῷ Ὑψηλάντῃ, τὴν Ἐφορίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς εὐποληπτοτέρης Μεγαλειπόρος της. Ἦσαν οὕτῃ ὁ Σπυρίδων Μαῦρος, Κυριακὸς Κυμπόρης, Ἰωάννης Μπάρπης καὶ Ἐπιτηρητὴς ὁ Δημήτριος Σχινᾶς. Τότε ἠνοίχθη καὶ τὸ Βιβλίον τῶν Συνεισφορῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐφωδιάσθη καταβαίνων εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ὁ Δικαῖος μὲ 60 000 Γροσίων .

Ὅλοι ἤδη ἐνθουσιῶντες πειεύουσι δογματικῶς τὴν βεβαίαν καταστροφὴν τῷ Ὁθωμανικῷ Βασιλεῖς ἐντὸς τῆς Καθέδρας τε . Πολυ πλίον θερμαίνει τὰ πνεύματα ἡ διαδοθεῖσα φήμη ἐκ μέρους ἐνός, καταβάντος ἐκ τῆς Ὀδησσοῦ, ὅτι ἡ Ῥωσσία θέλει βοηθήσει τῆς Ἑλληνας μὲ δύναμιν Στρατιωτικὴν 60 000 . Εἰς τὸ Σταυροδρόμιον γίνονται τα μεγαλῆτερα καὶ συνεχίστερα Συμβῆλια τῶν ἑταίρων ὑπο τὸ πρόσχημα τῶν Χορῶν καὶ τῶν Ἀποσπερίδων . καὶ, μολονότι ὁ Λανέζης παρατηρεῖ φρονίμως ἀνεπαρκτοὺν τὴν περὶ τῆς Ῥωστικῆς βοήθειας ἰδέαν καὶ ὡς ἀποτελέσματα τῆς φιλοδοξίας τῷ Ὑψηλάντῃ ὅλα τα φαινόμενα . ἡ Ἐφορία ἀναφέρεται πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἐπανάστασεως ἐπικαλυμμένη τὴν ἀποστολὴν ἐνὸς δοκίμου Ἀρχιστρατήγου εἰς τὴν Κωνσταντινοῦπολιν, καὶ τὴν προμηθειαν ἐνός μιλιονίς Γροσίων καὶ ἄλλων μίσων διὰ τὴν Ἐπανάστασίν της . Πρὸς αὐτὸ τὸ τέλος

ἔδιδον πολλοὶ καθεκάσῃν σχέδια διάφορα (α), καὶ ἄλλοι ἐλπίζοντες βεβαίαν τὴν πραγματοποιήσιν των, ἔτρεμον ἀναλογιζόμενοι τὴν μίλ-

(α) "Ἐν ἐκτῶν εἶναι καὶ τὸ λεγόμενον Μῆγα Σχέδιον δοθὲν ἀπὸ ἑνα Κεφαλῆνα. Ἀπέβλεπε τοῦτο τὴν θυσίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν Ἰριτσαλίων, καθὼς καὶ τὴν αἰφνίδιον σφαγὴν τῶν Τούρκων διὰ τῆς ἐπιθέσεως πυρκαϊῶν τινων εἰς προσδιωρισμένα μέρη, τὸν πυρπολισμὸν τοῦ Στόλου, τοῦ Ναυσταθμοῦ, τοῦ Τοπχανᾶ καὶ τοῦ Βαρουτχανᾶ, καὶ τὴν κατοχὴν, ἢ ἄλλως τὴν διαρπαγὴν, τοῦ Θησαυροφυλακείου. Δὲν ἐπεμβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν σημείωσιν τῶν ἄλλων λεπτομερειῶν του, ὡς κινδυνώδη εἰς πολλὰ Γάγματα καὶ ἔωντας ἀνθρώπους.

Ἡ οἶον ἦθελεν εἶναι τὸ πιθανώτερον ἀποτέλεσμα του, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὴν τύχην τοῦ Λαοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἄλλων γειτόνων τόπων; . . . Καὶ μολοντοῦτο ἡ φρίκη καὶ τὰ θεινὰ ἐπιχειρήσεως τοιαύτης ἐμελλον νὰ συντελίσωσι σημαντικὰ ὡς πρὸς τὴν κίνησιν τῆς κυρίας Ἑλλάδος. Παρὰ τὸν πιθανολογούμενον θάνατον τῆ Σουλτάνου, τὴν σημαντικὴν θυσίαν τῶν Τούρκων καὶ τὸν βεβαιότερον παρὰ τὰ ἄλλα πυρπολισμὸν τῆ ἑλλειμισμένης καὶ συνδεδεμένου διὰ καμήλων Στόλου, τὸ Ὀθωμανικὸν Βασίλειον ἠθελεν εὐρεθῇ διὰ πολὺν καιρὸν εἰς τὴν μεγαλητέραν παραλυσίαν καὶ ἀδυναμίαν. Τοιοῦτοτρόπως ἡ Ἐπανάστασις ἐξετείνετο εὐθεὶς εἰς ὅλην τὴν Στερεάν καὶ μάλιστα τὴν θάλασσαν, αἱ Νῆσοι δὲν ἠθελον ὑποπεύει εἰς τὸν παραμικρὸν κίνδυνον, ὅλα τὰ Φρύρια ἐπιπτον ὡς ἀτρουήθεντα καὶ αἱ παντοειδεῖς πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τῶν Ἑλλήνων δὲν ἠθελον ἀπαντᾶ, τὰς ὁποίας εὐρον ἔπειτα ἀντιτάσεις. Οἱ Τούρκοι τέλος πάντων ἠθελον γνωρίσει ἄρχα τὴν ἀληθῆ πηγὴν τῶν πραγμάτων, ὡς προκατειλημμένοι εἰς τὴν ραδιουργίαν τῆ Ἀλῆ Πασσᾶ καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου εἰς τὸ ἐπιχειρηματικὸν τῶν Ὑώσων.

Λαμβάνων τις πρὸ ὀφθαλμῶν ἐξ ἑνὸς μέρους τὰς ἀναποφεύκτους κακώσεις τῶν Ἑλλήνων τῆς Χαθίδρας καὶ ἄλλων Ἐπαρχιῶν, καὶ ἄφ' ἑτέρου τὰ ὀφέλη τῆς Ἑλλάδος, εὐρίσκε-

λυσαν φρικτὴν αἵματοχυσίαν. "Ἄλλοι συγχρό-
νως διενέμοντο διὰ τῆς φαντασίας τῶν τὰ παλά-
τια τῶν Σουλτανίδων καὶ τῶν Μεγισόνων, καὶ
ἀντεποιῶντο τὰς Ἀρχηγίας εἰς τὴν ὥραν τοῦ κι-
νήματος.

Ἦμπορῶμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἰς ὕδριάν ἄλ-
λην περίασιν εὐρέθησαν οἱ Ἕλληνες αὐτῆς τῆς
Μητροπόλεως συνδεδεμένοι ἡθικῶς εἰς τόσον
βαθμόν. Οἱ Ἑταῖροι θέλουν νὰ φρονηματίσωσι
καὶ αὐτὸν ἐν γένει τὸν ὄχλον· καὶ ἤδη Ἐκκλη-
σιασικὸς τις Ῥήτωρ κηρύττει ἐπὶ τῷ ἄμβωνος τῆς
Ἐκκλησίας μιᾶς δυτικῆς Κωμοπόλεως τῇ Θρα-
κικῇ Βοσπόρῳ, (ὅπῃ συνέρχονται προειδοποιη-
μένοι πληθὸς Προσηλύτων). "Εἶναι πλέον ἢ
"ὦρα νὰ πολεμήσωμεν καὶ νὰ ἐξαλεί-
"ψωμεν τὸν τυραννον (ἐπιφέρων μὲ σι-
"γανὴν φωνὴν) τῶν ψυχῶν μας." Ἡ ὀξύ-
νοια καὶ τὸ μεθοδικόν τῷ Ἑλληνικῷ πνεύματος
προχωρεῖ καὶ μέχρι τούτου. Δάκρυα χαρᾶς πα-
τριωτικῆς, δάκρυα ἐλπίδων ὑψηλῶν χύνονται

ται τῶντι εἰς θέσιν δύσκολον, ὥστε νὰ ἐπαινέσῃ, ἢ νὰ κα-
τηγορήσῃ, τοὺς Ἐφόρους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διὰ τὴν
ὁποίαν ἔδειξαν ἰσχύτως δειλίαν.

Τοὺς ἰδίους κατηγοροῦσιν ἀκόμη καὶ δι' ἄλλας ἀτολμίας,
καὶ διότι δὲν ἐνέδωσαν εἰς τὸ σχέδιον τοῦ νὰ ἐμβιβασθῶσιν Ἕ-
λληνες ναῦται (ὑπὸ τὴν μυστικὴν διεύθυνσιν ἑταίρων) εἰς
τὰ Τουρκικὰ πολεμικὰ καὶ φορτηγὰ πλοῖα, διωρισμένα νὰ
μεταφέρωσιν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πολεμοφόδια καὶ τρο-
φὰς εἰς τὴν ναυτικὴν Μοίραν τοῦ Μοῦτου. Ἄν ἐγίνετο τοῦ-
το, τὰ πλοῖα αὐτὰ κυριευόμενα (καὶ δὲν διστάζομεν νὰ εἴ-
πωμεν, μὲ πολλὴν εὐκολίαν,) ἠθέλον δώσει βοήθημα ἀξιά-
χρηστον εἰς τὸν νέον Ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος.

κατὰ τὴν σιγὴν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ὀφθαλμῆς ἐκείνων, ὅσοι ἐγνώριζον τὸ πνεῦμα τοῦ Λόγου. Ἡ Ποίος ἐτόλμα νὰ προτείνῃ κρίσεις ἐναντίας, ἂν καὶ βασίμυς; Ὁ τοιοῦτος ἐθεωρεῖτο πᾶσαντα Τυρκοκράτης, ἀπερίφροτος ὡς μισελεύθερος, καὶ τέλος πάντων καθίστατο ἀποσυνάγωγος καὶ ἀπρόσιτος, κινδυνεύων καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν τε.

Τόσος ἦτον ὁ ἐνθουσιασμός τῶν ἀνθρώπων! Τόσῃν εἶχον ἔτοι πεποίθησιν περὶ τῆς Πολιτικῆς Μεταβολῆς, καθ' ὅσον ἐβλεπον πρὸς τὰ ἄλλα ἐλαττώματά της τὴν Τυρκικὴν Μοναρχίαν συρομένην ἀκόμῃ καὶ ἀπὸ ἑνὸς Ἰουδαίου (α). Εἶναι βέβαιον, ὅτι τὴν προσωπικὴν ἀξιότητα ἑνὸς ἀνθρώπου δὲν ἀμαυρώνουν μῆτε ἡ καταγωγὴ, μῆτε αἱ θρησκευτικαὶ ἑτεροδοξίαι· ποίαν οὖν δὲν ἔχουσιν ἐπήρειαν πάντοτε αἱ προλήψεις!

Μὲ ὅλα ταῦτα συνίπτεσαν διάφοροι περιστάσεις, ἕνεκα τῶν ὁποίων οἱ Ἐφοροὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐνεπνεύσθησαν τὴν ἀτολμίαν τὴν νῦν μὴν ἐπιχειρισθῶσι τιποτὲ ἄξιον λόγου. Ὁ Π. Σίκερρης προδίδεται πρὸς τὸν Καπετὰν Πασσᾶν ἀπὸ τινος ἀντιζήλου τοῦ Μαυρομιχάλου Μαιμάτας, ὡς συναγροικῆμενος μὲ τὸν διαβαλλόμενον ἐπὶ μουσικῇ συναγροικήσει μὲ τῆς Ῥώσους (β).

(α) Ἦτον ὁ λεγόμενος Χασκέλλ, τραπεζίτης καὶ εὐνοούμενος τοῦ Χαλίφ' Εφένδῃ. Εἰς τριετίαν σχεδὸν εἶχε τὴν μεγάλην διπλωματικὴν ἰσχύον εἰς τὰ πράγματα τῆς Τυρκίας. Ἐνῷ ἡ θύλησις τῆς ἡτο θύλησις τοῦ Χαλίφ' Εφένδῃ· ἡ θύλησις τοῦ Χαλίφ' Εφένδῃ θύλησις τοῦ Σουλτάνου· ἡ δὲ θύλησις τοῦ Σουλτάνου θύλησις τῶν Τυρκῶν· ἄρα ἡ θύλησις ἑνὸς Ἰουδαίου ἡτο θύλησις ὅλης τῆς Τυρκικῆς Ἐθνικῆς καὶ τῆς Ἐξουσίας τε.

(β) Ζῆται ἀκολουθῶς.

Διεσώθη παραδόξως διὰ τῆς χαρακτηριστικῆς ἐπιμονῆς τῆς, τῆς εὐμενῆς διαθέσεως τῆς Καπετάν Πασσᾶ ὡς πρὸς τὸν Μαυρομιχάλην, καὶ τῆς συνδρομῆς τῶν Ἑταίρων, οἱ ὅποιοι ἐξέλαβον τὸν κίνδυνον ὡς ἴδιον.

Ἐνας Ἱερεὺς ὑποπτος, καθὼ φλύαρος, ἀρπάζεται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἀπὸ τὸ Ἱερόν τῆς Ναῦ, καὶ παραδίδεται εἰς τὴν ἐξορίαν.

Παρά τὴν ὁποίαν προανεφέραμεν διαγωγὴν τῆς Σκαρλάτης Καλλιμάχῃ (α), ὁ Δικαῖος καὶ ἄλλοι ἀποφασίζουσι τὴν θυσίαν τῶν Προεσώτων, (Βεκίλιδων) τῆς Πελοποννήσου Ἀθανασίῃς Κανακάρῃ καὶ Δημητρίῃ Περρῶκα, κατηγορηθέντων ἐπὶ σκοπῷ προδοσίας τῆς Μυστηρίῃς· ἡ Ἐφορία οὕτως δὲν συγκατανεύει, προβάλλουσα τὴν προκαταρκτικωτέραν χρῆσιν πλαγίων μίσων· ἀμοιβαῖαι ἀκολούθως ἐξηγήσεις καθησυχάζουσι τὴν ταραχὴν αὐτὴν (β), καὶ οἱ δύο Προεσῶτες παραλαμβάνονται εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Ἰσως ἔδοσαν ἀφορμὴν αἱ φρόνιμοι παρατηρήσεις των περὶ τῶν τρεχόντων· ἡ ἰδιαίτερα καὶ τόσον

Οἱ ὁμηροὶ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν υἱοὶ τῆς Μαυρομιχάλης ἐτέθησαν τότε ὡς υποπτοὶ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὁδὸν τὰς ἐφυγάδευσαν ἀκολούθως οἱ Ἑταῖροί διὰ τῆς ἑσβαρᾶς Κεφαληνίως, διὰ νὰ ἐνοχοποιησῶσιν ἔτι τὸν πατέρα των εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐξουσίας.

(α) Σελ. 300

(β) Ἀποδίδουσι ψευδῶς εἰς τὴν Ἑταιρίαν τὴν ἐπιχειρισθεῖσαν δολοφονίαν τῆς Ἀναγνώστῃς Δελιγιάννῃ, Προεστῇ καὶ τῇς τῆς Πελοποννήσου. Ἦτον αὕτη ἀποτελεσματὶς ἰδιαιτέρων διαφορῶν καὶ καταδρομῶν περὶ Πελοποννησιακῶν, καὶ μᾶλλον τῆς Ἐπαρχίας Καριταίνης, πραγμάτων.

συνηθεις ραδιουργίαι, πηγάζουσαι ἀπο τὰς περὶ τῶν πολιτικῶν προτιμήσεων διενέξεις.

"Αλλος ὁ Ἀθημάκης Θεοδώρου (Πελοποννήσιος), ἀναβάς ἐξεπίτηδες ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, προδίδει εἰς τὸν Τσανς Πασσὴν τὸ Μυσήριον ἐπ' ἐλπίδι τῇ νὰ ἐκδικήσῃ τὴς ἐχθρὸς τῆ (Πελοποννησίους τινὰς Προεσῶτας), καὶ νὰ δράξῃ, τὴν ὁποίαν πάντοτε ἐπεθύμει πολιτικὴν εἰς τὴν πατρίδα τῆ θέσιν (α). Οἱ Φιλικοὶ ἐκίνησαν πάντα λίθον νὰ τὸν ἐξαλείψωσιν· ἀλλ' εἰς μάτην (β).

Ζακύνθιος τις, Διόγος ὀνομαζόμενος, καὶ ἀνῆκων εἰς τὴν τάξιν τῶν Συστημίων, ἑξομολογεῖται πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν τὸ Μυσήριον, τὰ Σημεῖα καὶ τὴς Δόγης, προδίδων ἐνταυτῷ καὶ

(α) Πόσας βλέπομεν τοιῦτους κατὰ διαφορὰς περιστάσεις!

(β) Ὁ κακῆργος ἕτος ἄνθρωπος καὶ μετὰ τὴν κήρυξιν ἀκόμῃ τῇ πολέμῳ ἀκολουθῶν τὸ ἔργον τῆς προδοσίας, ἔδωκεν εἰς τὴν Τυρκικὴν Ἐξουσίαν σχέδια διάφορα, ὀλεθριώτερον τῶν ὁποίων ἦτο ἡ ραδιουργηθεῖσα ἐνοχοποίησις πολλῶν σημαντικῶν Ἑλλήνων, ὡς ἀνταποκρινομένων δῆθεν μὲ τὴν Πόρταν διὰ μυστικῆς τρόπῃς. Ἀνεκαλύφθη κατ' εὐτυχίαν εἰς τὰ 1822.

Ὁ Σουλτάνος δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκπληρώσῃ μόνος, ὅ,τι ἐχρεώσαν νὰ κάμωσιν οἱ Ἕλληνες πρὸς τῆτον, τὸν Καλλιμάχην, τὸν Κεμενδερράκην καὶ τὸν Φραντσέσκον Γεωργαντόπουλον (Τήνιον). Οἱ ἐβραβεύθησαν διὰ τῆς χειρὸς τῆ δημίου. Καὶ αὐτὸς ὁ Σ. Καλλιμάχης, ἂν καὶ ἐψηφίσθη εἰς τὰς πρώτας τῆ πολέμου στιγμᾶς Ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας, καὶ ἐνῆργησε πολὺ εἰς τὴν ἀποτυχίαν τῆ Ὑψηλάντη, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Μπολᾶν τῆς Ἀσίας, ὅπου καὶ ἐτελείωσε διὰ τῆ πνιξίματος ἐντὸς τῆς οἰκίας τῆ Μουσελίμη τῆ τόπῃς, κατὰ διαταγὴν τῆ Σουλτάν. Φαίνεται, ὅτι εἶναι προωρισμένον ἄνωθεν τὸ νὰ ὑπάρχωσιν Οἰκογένεαί τινες, ἧ καὶ ἄτομα, διὰ δυστυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

τὸν Ἀλεξάνδρην Βλαχόπουλον, ὡς Ἀπόστολον, καὶ ὑπαγορεύων εἰς τὸν ἴδιον τὴν ἀνάγκην τοῦ νῦν προφυλάττειται εἰς τὸ ἔξῃς ἀπὸ τῆς πισοτέρας τῆς Ἑλληνας. Ἦτον ἤδη, ὅσον παράδοξον, τόσον φρικῶδες, φαινόμενον ὁ τρόπος τῆ τυράννης τούτου, χειρονομῶντος τὰ Σημεῖα τῆς Ἑταιρίας. Ὁ Βλαχόπουλος ἐξετάζεται κατ' ἰδίαν, ἐπιμένει εἰς τὰς ἀρνήσεις τῆς, καὶ ὑπεκφεύγει ὑπὸ διαφόρους τρόπους τὸν κίνδυνον τῆς ὥρας. Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς ἀνατρέχει εἰς ἀνωτέρας σοχασμὸς· καὶ, ἐνῶ ἔφ' ἑνὸς μέρους συνδιαλέγεται περὶ τῆς ἀντικειμένης τῆς εἰς τὴν Πρίβεζαν μ' ἑνα Ἀντιπρόσωπον ἀπισταμένον τῆ Ἀρμὸς τῆς Ἑπτανήσου (α)· ἀναγγέλλει ἄφ' ἑτέρου τὰ πάντα εἰς τὴν Ἀύλην τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Διὰ τῆς ευκαιρίας αὐτῆς ἠλπίσει νὰ διασκεδάσῃ τὸ ἐναντίον του πνεῦμα τῆ Συλταίνης καὶ δι' ἄλλας προηγηθείσας ἀφορμὰς καὶ διὰ τὰς τελευταίας ἀγωγὰς τῶν Κονιάρων τῆς Θεσσαλίας (β). Ἰρ' ἀδιάλλακτος

(α) Ζήτει τὰς μεταξὺ τῶν δύο τούτων σχέσεις καὶ λογιστὰ ἀκολουθῶς.

(β) Οἱ Τῦρκοι τῆς Θεσσαλίας, γνωριζόμενοι ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα Κονιάρων καὶ πάντοτε ἐχθροὶ τῶν γειτόνων τῶν Ἀλβανῶν, ὑπέφερον ἐπὶ τῆς διοικήσεως τούτου, ἢ τοῦ υἱοῦ τοῦ Βελῆ Πασσᾶ, τὰς ἰδίας με τοὺς Ἑλληνας δυστυχίας. Αἱ ἐπιβαλλόμεναι εἰς τούτους Ἐκτελεστικαὶ Δυνάμεις συνίσταντο ἀπὸ Ἑλλήνων· καὶ δὲν εἶναι δύσκολον τὸ νὰ στοχασθῇ τις, ὅποιον οὗτοι μετεχειρίζοντο ἐναντίον των ἐκδικητικὴν σκληροτητα. Ἀπὸ περιστάσεως παρομοίας φύσεως πηγάζει ἀναμφιβόλως τὸ περὶ Ἑλλήνων γνωμικὸν τῶν Τούρκων ἐν γένει· Ἄλλ' ἄχ'· κ' αὐρὰ φουρτὰντ βέρμεσσην. δηλονότι “ὁ Θεὸς μὴ δώσῃ δύναμιν εἰς τὸν Ἰκιάουραν!”,

ὁμοῦ ἀντιζηλῶσα τῇ Πασσὺρ Πη καὶ πολὺ πλέον τὸ μῖσος τῇ ἰσχυρῇ Χαλὲτ Ἐφείδῃ συντρέχουσιν ἤδη ἐπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Αἱ διακοινώσεις τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, ἃν καὶ ἀληθεῖς, ἐκλαμβάνονται ὡς ἐπιπλῆθος πολιτικῆς, ἀποβλέψασα τὴν ἀποφυγὴν τῆς μελετωμένης καταδρομῆς τῆς.

Ὀλιγώτερον κινδυνώδης δὲν ἐσάδῃ μετέπειτα ἢ περίσσις τῷ Δ: Ὑπάτρου (α), καταγομένη ἀπὸ τοῦ Μείσοβου. Κατὰ τὸν Δεκέβριον τῷ 1820 κατίβῃ ὅτος εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου ἔγνω-ρίσθη καὶ συνωμίλησε μετὸν Ἀθανάσιον Σκανδαλίδην, Στέργιον Πολύδωρον, Χρύσανθον Πρωτοσύγκελον (Σιναῖτην), Κυριάκην Τουσί-τσαν, Ἀργυρὸν Ταρπηχτσήν καὶ Χρυσόδουλον Μπαλάνον, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε γράμματα ἀπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐμμανουὴλ Παππᾶ. Ἐφερε συγχρόνως Προκήρυξιν τῷ Α. Ὑψηλάν-τῃ καὶ ἄλλα Γράμματα πρὸς τὰς Ὀλυμπίους Καπιτανίους Γάτσον, Καρατάσσον, Συρόπουλον καὶ ἄλλους. Ἐμελλε νὰ διευθυνθῇ διὰ τῷ Μεισόβου εἰς τὰ Ἰωάννινα, ὅπν συνισάτο ὡς Ἰατρὸς πα-ρὰ τοῦ Κορινθίου πρὸς τὸν Πασσὺρ Πηὴν καὶ Μαχμουτ Πασσᾶν (Ἀράμαλην), διὰ νὰ λάβῃ τὴν εἴσοδον εἰς τὸν Ἀλῆ Πασσᾶν. Ὡς πρὸς τὴς

Ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ὠφελοῦμενοι οἱ ἐχθροὶ τῇ Ἀλῆ Πασσᾷ, ἐμψυχώνουν τὰς δυσαρμεσκίας τούτων τῶν ἀνθρώ-πων· καὶ ἤδη κινοῦνται ὡς 800 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀναφερόμενοι ἐναντίον τῆς πρὸς τὸν Σουλτάνον. Ὁ Ἀλῆ Πασ-σᾶ ἀνταπείσσει διπλάσιους ἄλλους ἐπὲρ τοῦ μέρους του. Ἀλλὰ καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεῦτεροι ἠνωθῆσαν ἐναντίον του. Τόσῃ εὐρίσκει πίστιν ἢ τυραννίαν!

(α) Ἰδε Σελ. 285.

Τούρκους τὸ φαινόμενον πρόσχημα ἦτο τὸ ναυπηγηθῆναι ὑπὸ τὸν θανατώσῃ διὰ δηλητηρίου. Ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τῆς ἀποστολῆς τοῦ εἶχεν ὁδηγίαν νὰ ἐξηγηθῇ πρὸς τὸν Ἀλὴ Πασσάν, καὶ νὰ τὸν πείσῃ, ὥστε νὰ συμφωνήσῃ εἰς τὸ σχέδιον τῶν Σελιωτῶν.

Ὁ Ὑπάτος μετέβη βίαιος εἰς τὴν Νιούσαν πρὸς τὸν Ζαφειράκην, προεσῶτα αὐτῆς τῆς πόλεως. Ὁ Ζαφειράκης, εὐρισκόμενος τότε εἰς διχόνοιαν μετὰ τῷ Σελῆμ Πασσᾷ διὰ τοὺς λογαριασμοὺς τῆς Νιαούσης, τὸν ὑποπτεύει ὡς κατάσκοπον τῷ ἰδίῳ, ὑποκρίνεται τὸν μαινόμενον, καὶ δὲν τὸν δέχεται εἰς τὰς ἀρχάς. Τὴν τοιαύτην παράλογον ὑποψίαν τοῦ ὑπεσῆριξεν ἡ σύσχεσις τοῦ Ὑπάτου μετὰ τὸν Κοντογιάννην Μετσουβιτην, ἔμπορον καὶ φίλον τῶν ἐναντίων τε. Ἦδη συλλαμβάνονται καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Ὑπάτος (α), τὰ ἔγγραφα τῷ ὁποίῳ ἀναγιγνώσκονται, ἀνακαλύπτεται ὅλη ἡ ὑπόθεσις, γίνεται (Ἰλάμι) παρὰ τῷ Ἰαδδῇ, καὶ ὁ Ὑπάτος ἀποστέλλεται ὑπὸ φρουρὰν πρὸς τὸν Πασσορ Πειν (εἰς τὸ Στρατόπεδον τῶν Ἰωαννίνων).

Ὁ Ζαφειράκης ἐγνώρισε τὴν τόσον ἐπιζητούμενην παραδρομὴν τοῦ καὶ ἀπο τὴν ὕλην τῶν ἀνα-

(α) Διαφορετικῇ, παρὰ τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμεν, αἰτίαν τῆς συλλήψεως τούτου, λέγουσιν ἄλλοι τὴν ἀκόλουθον. Συνστημένος ὁ Ὑπάτος παρὰ τοῦ Ἐμμανουὴλ Παπαῦ πρὸς τὸν Ζαφειράκην, ἠθέλησε νὰ τὸν ἐμφυχώσῃ, ἐπὶ πρὸς τὰ ἄλλα, ὅτι βοηθὸς τοῦ μέλλοντος Πολέμου εἶναι καὶ ὁ Ἀλὴ Πασσάς. Ὁ Ζαφειράκης, ἀσπόνδος ἐχθρὸς τοῦ τυράννου τούτου, ταραττεται καὶ τὸν προδίδει.

γνωσθέντων γραμμάτων καὶ ἀπὸ τῆς ὀνειδισμῶς τῶν εἰς Θεσσαλονίκην Ἐφόρων. Ἀμείσως δὲ ὁ δῆγι (α) τοὺς εἰς τὰ Χάσια Μπλαχαβαίους νὰ θανατώσῃ τὴν Τερκικὴν Φρυγαν, λαμβάνοντες τὰ ἔγγραφα καὶ ζῶντα τὸν Ὑπάτριον· ἀλλ' εἰς τὴν γενομένην ἐνεδραν θανατοῦται μόνος ὁ Ὑπάτριος· οἱ δὲ Τῦρκοι παραδίδουσι διασωθέντες τὰ ἔγγραφα πρὸς τὸν Πασσὸρ Πιὴν, ὅστις τὰ διευθύνει εὐθὺς εἰς τὸν Κιζλὰρ Ἀγὰν τοῦ Σαραγίου, καὶ οὗτος τὰ ἐπαρουσίασε πρὸς τὸν Σουλτάνον. Ὁ Ζαφειράκης ἤδη εὐχαριεῖται διὰ Φερμανίς, ὅτι ἐπρόσφερε δύλευσιν, τὴν ὁποίαν δὲν ἔκαμιν οὐδὲ Τοῦρκος, πρὸς τὸ Δεβλέτι. Ὁ Σουλτάνος δὲν ἐνεπισεύθη τὰ, περὶ ὧν ὁ λόγος, Γράμματα, εἰς τὸν Μίγαν Διερμηνεῖα (β).

Μίγα μέρος τῶν εἰς Ἰωάννινα Τούρκων ἰξέλαβον καὶ τῆτο ὡς ραδιουργίαν ἑμισον τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ. Ὁ Πασσὸρ Πιὴς μόλις, ἐλπίζων ἤδη νὰ ἀνακαλύψῃ μυστικώτερα σχήδια τῆτος, σπεύ-

(α) Ὁ Ζαφειράκης συντεμορφώθη ἑκτοτε μὲ τὸ πνεῦμα τῶ ἔθνους του, καὶ ἐξέπλυνε τὸν ῥῦπον τῆς προδοσίας αὐτῆς μὲ τὴν ἐκχυσιν τοῦ αἱματός του εἰς τὰ 1822, ὡς θέλομεν ἀναφέρει ἄλλοτε κατα πλάτος.

(β) Φαίνεται, ὅτι ὁ τότε Διερμηνεὺς Ἰωάννης Καλλιμάχης ἰδεωρεῖτο ὑποπτος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς.

Πρὸς τοῦτον ἔγραψαν οἱ εἰς Θεσσαλονίκην Ἑταῖροι, ἐξαιτούμενοι νὰ τροποποιήσῃ, ὥσον εἶναι δυνατόν, τὰ Γράμματα τοῦ Ὑπάτρου· τοὺς ἀπεκρίθη νὰ ἡσυχάσουν ὡς πρὸς αὐτὴν τὴν περίστασιν, ἐνῶ ἠδυνήθη νὰ ἀπαντήσῃ ἄλλας χειροτέρας παρομοίας φύσεως.

Κατὰ τὸ συβὰν τοῦ Ὑπάτρου μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ Σ. Γολέδωρος ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης, διὰ νὰ πληροφορησῇ περὶ πάντων τοὺς ἐκεῖ Ἐφόρους.

δει, ἀλλ' ἀδυνατεῖ, νὰ συλλάβῃ τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενομένης ἐνέδρας.

Μετέπειτα κᾶποιος Τσολάκογλης, ἀποβλέπων εἰς τὸν σκοπον τῷ νὰ ἀνακτῇσῃ, τὴν ὁποίαν ἐσερήθῃ ἐπὶ τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ πολιτικὴν Ἀρχηγαντῶν Ἀγράφων, προδίδει πρὸς τὸν εἰς Λάρισσαν Χουρσὴτ Πασσᾶν τὸν ἀντίζηλόν του Γεώργιον Καβοσεργιόπουλον. Ὁ προδοθεὶς σύρεται εἰς τὴν ἀγχόνην μ' ἄλλης ἐννεία ἐκ τῆς οἰκογενείας του· ἀλλὰ μετὰ τριηυγίαν λαμβάνει τὴν ἰδίαν ἀμοιβὴν ἀπὸ τὸν ἴδιον Χερσὴτ Πασσᾶν καὶ ὁ Τσολάκογλης μετὰ τῷ υἱῷ τυ. Εἰς τῆτον δὲν ἤλπιζόν ποτε οἱ ἄνθρωποι τοιαύτην ἐπονείδισον διαγωγὴν, ἐνῶ ἐπαινέτο μέχρι τῆδε δακτυλοδεικτῆμενος ὁ μόνος, ὅστις δὲν ἐκιβδήλευσε τὸν χαρακτῆρά τυ εἰς τὰς δυνατὰς τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ ἡμέρας. Ἀπο τὴν αἰτίαν αὐτὴν ἤλπιζοντες οἱ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, ὅτι θίλυσιν εὖρει τον θερμότερον συνεργὸν εἰς τὴν ὑποθεσιν τῷ ἔθνει, ἐξαπέστειλαν τὸν υἱόν τυ, ἐπιφορτισμένον νὰ τον ἐξηγήσῃ τὰ μίλλοντα κινήματα.

Παρόμοιαι σχεδὸν περιστάσεις ἀνέτρεψαν, τὰ ὅποια ἤλπιζον ἡ Ἑταιρία μεγάλᾳ βοηθήματα ἐκ μέρους τῆς Ἀλεξουνδρείας. Οἱ γινόμενοι εἰς τὴν Μητρόπολιν αὐτὴν Ἑταῖροι μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῷ Πελοπίδᾳ (α) ἔδειξαν τὴν μεγαλητέραν προθυμίαν (β) εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν, ὅσων ἐγγραφῇ εἰς τῷ-

(α) Ἴδε Σελ. 290.

(β) Μεταξὺ τούτων διεκρίθη ὁ Ἀθανάσιος Καζούλης (Ρόδιος), εὕρισκόμενος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῷ Νομισματοκοπείου τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ.

της ὁ Ὑψηλάντης · ἀλλ' ἡ πρὸς τὸν Μιχμὲτ Ἀλὴν προδοσία τῇ Κωνσταντίνῃ Τυσίτσα διεκινδυνεύσεν ὅλα καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων . Κατ' εὐτυχίαν ὁ Ἀντιβασιλεὺς ἔτος ὑπεκρίθη ἄγνοϊαν , κινῶμενος ἀπὸ πολιτικᾶς προβλήψεως . Ἦδη ὁ διωγμὸς τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ τῶν Ἰωαννίνων ἐπαρυσιάζετο εἰς τῆτον ὁ πρόδρομος καὶ τῆς ἐναντίον του ἀκολούθῃ καταδρομῆς τῇ Σουλτάνῃ , ἡ πολιτεία τῷ ὁποίῳ δὲν τὸν ἐλάνθανε . Ἦτον ἄρα ἐπόμενον ἀποτέλεσμα ἡ εὐχαρίστησις τῇ εἰς πᾶν , ὅ,τι ἐδύνατο νὰ φέρῃ νέον περισπασμὸν εἰς τὸ ἰσωτερικὸν τῇ μουσικῇ ἔχθρῃ τῇ (α) . Μολαταῦτα ὁ ἀπεσαυμένος τῇ Ὑψηλάντῃ ἐβιάσθη νὰ δραπετεύσῃ, ὅλαι αἱ ἐλπιζόμεναι ἐνέργειαι ἔμειναν νεκραὶ σχεδόν, καὶ μόλις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέμου ἐφάνησαν ὀλίγα βοηθήματα τροφίμων .

Εὐρωπαῖοί τινες, κινῶμενοι ἀπὸ διαφορᾶς πολιτικᾶς θεωρίας, γνωστὰς εἰς τὴς ἰδίους, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐξήγησις εἶναι σήμερον πάντῃ ἀνωφελής, ἤρχησαν ἀπὸ τῇ 1819 εἰκονίζοντες τὸ τρέχον πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ διαφορᾶς ὕψους .

(α) Ἀπὸ τὸ ἴδιον ὀδηγοῦμενος πνεῦμα ὁ Μιχμὲτ Ἀλὴ Πασσᾶς, δὲν ἀπηγόρευσε καὶ μετέπειτα τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναχώρησιν τῶν παριενδημεντῶν εἰς τὴν ἐπικράτειάν του Ἑλλήνων, συγχωρῶν τὸ παραδοξότερον καὶ τὰ ὅπλα των . Μιχμὲτ τοῦ 1823 δὲν προσέφερε πρὸς τὸν Σουλτάνον καμμίαν ἐλκερινὴν συνδρομὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ πολλοὶς ἐξεφράσθη τὴν λύπην του, ὡς μὴ βλέπων τὸν Ἄνθρωπον τῆς ἐποχῆς εἰς τὸν τόπον τοῦτον . Ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀιδροῦτσου, θίλων νὰ καταστήσῃ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ὠφέλιμον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπεχειρίσθη (1825) νὰ τὸν γράφῃ περὶ συμμαχίας · ἀλλὰ δὲν πυνόκηκε .

Ἀπετέλεσαν τελευταῖον νὰ προσηλώσωσιν ἐπὶ τῇ ἀντικειμένῃ τῷ το βλῖμμα τῷ Σουλτάνῳ, διεγείροντες τὴν ὑποψίαν, ὅτι οἱ Ἕλληνες, βοηθούμενοι ἀπὸ ραδιουργίας μυσικᾶς τῶν Ῥώσων, προ-
 παρεσκευάζοντο εἰς Ἐπανάσασιν. Εἶναι, φρου-
 μεν, πασίδηλον, ὅποιοι ἐσάθυσαν οἱ αὐτουργοὶ
 τῶν τοιούτων σπερμολογιῶν.

Ὁ Λόρδος Μέγας Ἀρμοσὴς τῆς Ἑπτανήσου
 Θωμᾶς Μίτλαν ἐγνώριζεν ἐντελῶς τὸν ἀληθῆ
 σκοπὸν τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Ἱππυρχὸς ἕτος, ἔχων
 προηγουμένως ἰδιαιτέραν τινα ἀνταπόκρισιν μετὰ
 τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ, μὲ τὸν ὅποιον ὑφαίνει μυσικὰς
 δολοπλοκίας, ἤρχησε προσποιούμενος, ὅτι δύνα-
 ται νὰ κατασθῇ βοηθητικὸς εἰς τὰς διαθίσεις
 τῶν Ἑλλήνων τῆς Πελοποννήσου. Εἶχεν ἤδη λά-
 βει παρὰ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾷ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι
 δια τῶν ραδιουργιῶν τῷ ἕτος δύναται νὰ κατορ-
 θώσῃ, ὥστε νὰ ἐκλεχθῇ ὡς Διοικητὴς τῆς Μάνης
 ἢ ὁ Ἀλιζάνδρος Κωνσταντινίδης, ἢ ὁ Κάλκαντῆς,
 αἰφύτεροι Μανιάται, κατατρεχθέντες διὰ τὴν
 κακὴν διαγωγὴν τῶν παρὰ τῷ Μαυρομιχάλου,
 καὶ παρεπιδημῶντες πρὸ χρόνων πολλῶν εἰς τὰ
 Κῦθηρα. Οἱ δύο οὗτοι εἶχον ὑποσχεθῇ ν' ἀ-
 νοίξωσι πρὸς τὸν Λόρδον Μίτλαν τὰς θύρας
 τῆς Πελοποννήσου εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν
 ὁ ἓνας ἐξ αὐτῶν ἤθελε διορισθῇ Διοικητὴς τῆς
 Μάνης (α).

(α) Τοῦς ἰδίους μάλιστα ἐσύστησεν ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς εἰς
 τὴν Κωνσταντινῆσιν πρὸς τὸν ἐπιτετραμμένον τὰς ὑποθέσεις
 τοῦ Ἐλμάζ Μίτσαν· καὶ οὗτος διὰ μέσου τοῦ Κασσᾶ Πασ-
 σῆ ἐνησχολεῖτο νὰ φέρῃ εἰς ἔκβασιν τὸ σχέδιον τοῦ Ἐντο-

Ὁ Ἰμβραχὴμ Πασσᾶς τῆς Πελοποιήσου εἶχεν ἤδη ἀνακαλύψει ὅλα, ὅσα ἐνήργει εἰς τὸ μέρος τῆτο ὁ Λόρδος Μῆϊτλαν διὰ μέσων πολλῶν ἀτόμων καὶ μάλιστα τῷ Μάυιερ. Αὐτὸς ἔγραψε πρὸς τὸν ἐν Πάτραις Πρόξενον Φίλιππον Γρὶν καὶ πρὸς ἓνα ἄλλον Γκὸν Παϊμπυμ, διὰ νὰ λάβωσι πληροφορίαν ἀκριβῆ περὶ τοῦ ἐφοπλισμοῦ τῶν Φρυγίων τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἐκτὸς τήτου περὶ τῷ πνεύματος τῶν Ἑλλήνων ὡς πρὸς τοὺς Ἄγγλους. Ὁ Ἰμβραχὴμ Πασσᾶς δὲν ἔλειψε νὰ ἐιδοποιήσῃ τὸν Σουλτάνον τε περὶ πάντων.

Λέως του. (Τότε ἐπροδόθη καὶ ὁ Π. Σέκερης. Ἴδε Σελ. 312.)

Ὁ Καπετανᾶ Πιῆς συνιστᾷ ἤδη τὸν Μαυρομιχαλὴν πρὸς τὸν Καπετὰν Πασσᾶν (κατὰ συνέπειαν ἐνὸς δώρου, διδομένου ἐκ συνηθείας ἐτησίως), λαμβάνει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ εὐνοϊκοῦ του, καὶ τὸν ὑποστηρίζει, χωρὶς ν' ἀφήσῃ νὰ τοῦ διαφύγῃ οὐδεμίαν εὐκαιρίαν. Ὁ Κασσὰπ Πασσῆς ἀφ' ἑτέρου ἐνησχολεῖτο ἀνεκδότως εἰς τὴν ἐκβασιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης διὰ τοῦ Μπερμπέρ Πασσῆ (Ἀρχικυβερῆς) τοῦ Σουλτάνου· οἱ δὲ δύο Μανιαῖται ἠθέλον κερδήσει τὸν σκοπὸν τῶν ἀφεύκτως, ἃν δὲν ἀνεκαλύπτετο, ὅτι ὅλη αὕτη ἡ ραδιουργία ἦτον ἔργον τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ. Ὁ Καπετὰν Πασσᾶς, πληροφορημένος περὶ ὧν, ἐξηγεῖται πρὸς τὸν Κασσὰπ Πασσῆν πᾶν, ὅτι ἠκολούθει, καὶ τὸν ἐνθουσιάζει τοιοῦτοτρόπως τὸ μέσον τοῦ νὰ εὕγῃ ἀπὸ τὴν ἀνησυχίαν καὶ τὴν ἀπάτην.

Ὁ Καπετὰν Πασσᾶς διατάττει χωρὶς ἀνβολῆς τὴν φυλάκισιν τῶν δύο Μανιατῶν· ἀλλ' οὗτοι ἔχοντες συστάσεις καὶ σχέσεις πλησίον τοῦ Πρίσβειου τῆς Ἀγγλίας, κατέφυγον εἰς τὸ Πριεσβεῖον. Καταντᾷ μολοντοῦτο νὰ συλληφθῇ ἓνας Ἀδελφὸς τοῦ Κουμουνδουρακη, ὅστις ἐρρίφθη εἰς τὸ Μπανιὸν καὶ ἀπεκεφαλίσθη. Τοιοῦτοτρόπως δὲν ἠδυνήθησαν οἱ λοιποὶ Μανιαῖται νὰ ἐνεργήσωσι τίποτε.

Ὅταν τελευταῖον παρετηρήθῃ, ὅτι τὰ βήματα αὐτὰ ἔμειναν χωρὶς ἑκβάσιν ἕνεκα τῶν προσεχῶν παραδειγμάτων· τότε ὑψώθη πλέον ἡ φωνὴ καὶ πρὸς τὸν Σουλτάνον καὶ τὰς Αὐλικὰς τῆς Διάφορα στρατηγῆματα, διάφοροι μαρτυρίαι παρουσιάζονται, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ καὶ νὰ πιστοποιηθῇ ἡ ἐτοιμαζομένη ἀποφασισικὴ Ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων. Ταῦτα ὅλα προσεπιβεβαιοῖ ἐκ προσθήκης (α) ἡ παρὰ τῷ Α. Κυμινδερᾷ γράφουσα Ἐπιστολὴ πρὸς τὰς Προὔχοντας τοῦρκοις τῆ Μισθρὸς (β). Δι' αὐτῆς ὑπεχρεώοντο ἑτοίμοι νὰ λάβωσι μέτρα προσοχῆς, καὶ νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν Πασσὰν τῆς Πελοποννήσου καὶ μάλιστὰ τὸν Σουλτάνον, ὅτι ἑξ πλοῖα ὑπὸ Ῥωσικὴν Σημαίαν ἀπεβίβασαν πολεμοφόδια καὶ ζωοτροφίας πρὸς τὸν Πετρόμπεην Μαυρομιχάλην, ὡς συνακρόμενον μετὰ τὴν Ῥωσσίαν διὰ τὴν Ἐπανάστασιν τῆς Πελοποννήσου· Πρόγμα ἀναντιρ-

(α) Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους, ὅ, τι ἀνέφερε Πρέσβυς τις νεοελθὼν (1820) εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, πρὸς τὸ Διβάνιον. Κατ' εὐτυχίαν ἐθεωρήθη ὑποπτος πολιτικῆς ραδιουργίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ ἐκφύγῃ ἡ Πόρτα διὰ τῆς ἀταραξίας τῆς. Ἡ προσοχὴ τῆς Ὁθωμανικῆς Αὐλῆς ἐξηντλεῖτο ἤδη εἰς τὰς ἐσωτερικὰς βρασμοὺς τῶν ἱεριστῶν καὶ τὰς νέας περὶ τῶν ἀπαιτησιῶν τοῦ Μονάρχου τῆς Ῥωσσίας, συνδιαλέξεις ὡς πρὸς τὴν μὴ ἐκπληρωθεῖσαν Συνθήκην τοῦ Ἀκερμανίου.

(β) Ὁ ἴδιος Κυμινδερᾶκης καὶ Καλκαντῆς ἐπρόδοσαν τὴν Ἐταιρίαν καὶ προφορικῶς πρὸς τὸν Μεταφᾶν Ἀγᾶν τῆς Μονεμβασίας διὰ μόνον τὴν περὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ Μαυρομιχάλη ἀντιζηλίαν. Διὰ κοινῆς συνλεύσεως συσπειρόντες τότε ὅλοι οἱ Ἀγάδες τῶ Ἰφρυκί, ἀπεφρίδθησαν εἰς τὴν Γριπελιτσαν, ζητῶντες ὁδηγίας.

ρήτως ψευδεις.

Ἡ Ἐπιστολὴ ἐστάλη εἰς Τριπολιτσάν πρὸς τὸν Μεταφᾶ Πιὴν Καϊμακάμην. Αὐτὸς συμβουλευέ-
ται σημαντικῆς τινας Τέρκους τῷ τόπῳ, καὶ σύμ-
φωνα μὲ τήν τε προσκαλεῖ τὸν Μαυρομιχάλην
να τὸν πληροφορήσῃ περὶ αὐτῷ τῷ προκειμένῳ
νέῳ. Ὁ Μαυρομιχάλης, κυριευθεὶς ἀπὸ θαυ-
μασμιον, ἀπεκρίθη μὲ τρόπον πολλὰ ἔμφρονα,
ἀποδεικνύων τὴν ἀθωότητά του (α).

Καὶ μόλα ταῦτα ἤκολούθουν ἐκσφενδονιζόμενα
συχνὰ εἰς τὰ ὦτα τῶν Τέρκων αἱ πικραὶ κατὰ
τῶν Ἑλλήνων πληροφορίαι. Οἱ Τοῦρκοι ἀνῆλ-
θουσι ἀπὸ τὴν ἰδίαν των συνείδησιν διὰ τὸν ἀ-
φόρητον ζυγὸν, ὑπὸ τὸν ὁποῖον εἰναζον οἱ δυ-
συχεῖς Χριστιανοί, συνέλαβον τέλος πάντων ὑπο-
ψίας βλαβεράς, καὶ ἤρχησαν νὰ σχηματίζουν
τὸ ἀπάνθρωπον σχέδιον τῷ νὰ θυσιάσουν ὅλους
τῆς Πρῆχοντας, ἢ καὶ τῆς Ἀρχιερεῖς, τῆς Πελο-
ποννήσου πρὸ πάντων καὶ τῆς Στεριᾶς κατὰ δεύ-
τερον λόγον. Ὅλοι μετέπειτα αἱ Τερκικαὶ Ἀρ-
χαὶ τῶν τόπων ἔλαβον διαταγὰς μυστικὰς ἀπὸ

(α) Κατὰ συνέπειαν τῆς κατῳρώσεως σύμφωνα μὲ τὸν
εἰρημὸν Καϊμακάμην μίαν πρὸς τὸν Καπετὰν Πασσᾶν τῆς
Κωνσταντινουπόλεως Ἀποστολὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἀνέπτυσε τὴν
ἐναντίον τοῦ ψευδοῦ κατηγορίαν. Ὁ Μαυρομιχάλης ἐκτὸς τῆς
ἄφησε τὸν υἱὸν τοῦ ἐνέχειρον εἰς τὴν Κωνσταντινῆσιν. Θέλων
εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ φανῇ τοῦτος καὶ εἰς τῆς ὀφθαλμοῦς
τῆς Διοικήσεως τῆς Πελοποννήσου, ἐπρόσφερε πρὸς τὸν Μου-
σταφᾶ Πιὴν ἐν δώρῳ. διὰ νὰ τὸν βάλῃ οὕτως εἰς θέσιν νὰ
ἀνακαλύψῃ μέσον τῶν Τέρκων τῷ Μισθρὸς τὸν αὐτοῦργαν
τῆς Ἐπιστολῆς, καθὼς καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ραδιουργίας, τὸ ὁ-
ποῖον τὴν ἐπηγόρευσε.

τὴν Κωνσταντινέπολιν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆ τοῦ σχεδίου.

Ὁ Χερσὴτ Πασσᾶς, διοριζόμενος εἰς τὴν Πελοπόννησον (α), ἔλαβε Διαταγὴν ἑκτακτον τῷ νὰ παρατηρήσῃ τὰ κινήματά της, καὶ νὰ ἐμβᾷσῃ εἰς αὐτὴν Στρατεύματα ἀπὸ τὴν Στιριαν, εἰὰν δοθῇ χρεία. Οἱ Πελοποννήσιοι, εἰδοποιηθέντες περὶ τούτου ἀπὸ τὴν Κωνσταντινέπολιν ἑγκαίρως, ἔλαβον μέτρα ἀρμόδια, καὶ δὲν ὑπώπτευον ἤδη τὴν ἀνακάλυψιν τῶν προγμάτων εἰς ἄλλον, εἰμὴ εἰς τὸν Διυρηνία τῷ ἰδίῳ Σατραπῆ Σταυράκην Ἰωβικην, Κωνσταντινουπόλιν. Διὰ τὸν ὁμολογούμενον Τερκολατρισμὸν τὴν ἰσπευθεν ἕτος νὰ ἀναλύσῃ τὰ πάντα μὲ καθὲ τρόπον (β).

Ὁ Χερσὴτ Πασσᾶς δὲν ἔδυνήθη νὰ λάβῃ τὴν παραμικραν περὶ τῶν τρεχόντων βάσιμον ιδέαν ἡσύχασε, καὶ κατὰ συνέπειαν ἔλαβε τὴν φροντίδα τῷ ν' ἀφαιρίσῃ καὶ ἀπὸ τὴν Αὐλὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως πᾶσαν ὑποψίαν.

Καθ' ἣν στιγμήν κατήντησε τέλος πάντων ὑπόπιος πρὸς τὸν Σουλτάνον ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς, συνήθροισεν εἰς τὴν Πρέβεζαν τὰς ὑπεξυστὶς τὴν Ἐλληνας. Εἰς τούτους ὑπεσχέθη τὴν προμήθειαν ὀπλων, τῶν ὁποίων εἶχον χρείαν, καὶ ἐν δῶρον 7.500.000 γροσίων, πληρωτίων δι' ὁμολογιῶν, τὴν ἑξαργύρωσιν τῶν ὁποίων ἐσκόπευεν ὁδίκως νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὰς Ἐπαρχίας. Ὁ ἴδιος ἀνέλαβεν

(α) Ὅπως ἐφθασε τὸν Δεκέμβριον τῷ 1820.

(β) Ζῆτε τὰ περὶ τούτου καὶ εἰς τὸ Πέφ. II τῆς παρούσης Ἐποχ.

εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὴν ὑποχρίωσιν τῇ νὰ δια-
νέμῃ εἰς τὰς στρατιώτας ἀνὰ μίαν ἕως πέντε με-
ρίδας, ἅμα ἔμβωσιν εἰς κίνησιν πολέμου, ἀναλό-
γως εἰς τὴν κάθε οἰκογένειαν μᾶλλον ἢ ἥττον
πολυἀριθμον, τὴν ἀνάλογον μὲ τὴν ἰκανότητα
τῶν Στρατιωτῶν μηνιαίαν πληρωμὴν κτλ. Ὑ-
πισχίθῃ ἐνταυτῷ νὰ τὰς ἐφοδιάσῃ μὲ διαφόρους
Σημαίας, νὰ λαμβάνῃ τὰ $3\frac{1}{4}$ ἐκ τῶν γινομένων
λαφύρων· καὶ, ἅμα ἤθελε καταντήσῃ ἀνεξάρ-
τητος, νὰ ὑπόκεινται ὅτοι εἰς τὸν φόρον μιᾶς
ἀπλῆς δεκατίας. Τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ ὅλαι αὐταὶ αἱ
προτάσεις, γνωριζόμεναι ἐντελῶς πρὸς τὸν Λόρ-
δον Μείτλαν (α), ἀπέβλεπον εἰς τὸν σκοπὸν τῇ
νὰ ἐνοχοποιήσῃ τὰς Ἑλλήνας διὰ τῆς ἐνόπλου
κινήσεώς των ἐναντίον τῇ Σουλτάνῃ.

Οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον τὴν δύναμιν τῇ νὰ ἐ-
ναντιωθῇν εἰς τὸν νέον τῆτον Φάλαριν. Οἱ μὲν
ὑπῆρξαν· καὶ πρὸς τέτους οἱ ἐν Πάτραις Ἑ-
ταῖροι, ἀνακαλύπτοντες τὴν δολιότητα τῇ πολι-
τικῇ πνεύματος, ἔσπεισαν νὰ γράψωσι, διὰ νὰ
τὰς μακρύνωσιν ἀπὸ μίαν τόσον ἐπικίνδυνον
ἀπάτην. Ἄλλοι ὑπὲρ τῆς 80 εἶχον μεταβῇ εἰς
τὴν Κωνσταντινούπολιν δις ἐντὸς τῇ Ἑτὸς 1820·
δηλονότι τὸν μῆνα Μάϊον καὶ Ἰούλιον. Δὲν ἐ-
λείψαν νὰ περιγράψωσι τὴν εἰκόνα τῆς λυπη-

(α) Τοιοῦτον ἦτο τὸ σχεδιασθὲν στρατήγημα. Ἐξ ἑνὸς μέρους ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς ἠγωνίζετο νὰ ὑποβαλῇ τοὺς Ἑλλήνας εἰς μίαν βιαίαν κίνησιν ὁπλων· καὶ ἀφ' ἑτέρου ἄλλοι, κινούμενοι ἀπὸ ἰδιαίτερα συμφέροντα, παρίστανον τοὺς Ἑλλήνας διατεθειμένους εἰς ἐπανάστασιν, καὶ ἀπέδιδον οὕτω προσφορὰν τῇ ἀληθείᾳ εἰς τὰς φιλικὰς Διακουώσεις των.

ρᾶς θείσεως των πρὸς ἐκεῖνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἤλπιζον βοηθεῖάν τινα εἰς τὰς δυστυχίας των· ἀλλ' ἀντὶ παρηγοριῶν ὁ Σουλτάνος διέταξε τὸν διωγμὸν των ἀπὸ τὴν Κωνσταντινέπολιν ἐντὸς 24 ὥρων.

Εὐκολον εἶναι νὰ συμπεράνωμεν, ὅποια ἦτον ἡ ἀπελπισία αὐτῶν τῶν δυστυχῶν, ὅτε ἐξήρχοντο ἐκ τῆς Κωνσταντινέπόλεως.

Μετ' ὀλίγον ὁ Σουλτάνος διέταξε τὴν κίνησιν τῶν Στρατευμάτων τῶ ἐναντίον τῆς Ἑπείρου. Αὐτὰ μετεχειρίσθησαν τῆς Χριστιανῆς, καθὼς καὶ τὰ φορτηγὰ ὤνα, ἐληλάτησαν τὰς ἰδιοκτησίας των, καὶ ἐβίασαν ἄνδρας, γυναῖκας, νέας, νέους καὶ καθένα ἐν γένει, ὅστις εἶχε τὴν δυστυχίαν τῷ νὰ παρυσιασθῇ ἔμπροσθέν των. Μ' ὅλας αὐτὰς τὰς σκληρότητας οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι εἶχον λάβει τὰ ὄπλα, ἔτρεχον ἐνύμνοι μὲ αὐτὰ τὰ ἴδια Στρατεύματα δι' ἐνεργείας τῷ Λασπᾶ (α)· διὰ νὰ συνδράμωσιν εἰς τὸν ἀφανισμόν τῶ ἐχθροῦ τῆ Κυρίως των (β).

Ἡ διαμονὴ τῶ Χερσὴτ Πασσᾶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐτάθη μὲν τριμηνιαία. Κατὰ τὸν Φεβρου-

(α) Ἴδε Σελ. 210.

(β) Τὴν τοιαύτην διαγωγὴν των ἐκτιμῶν ὁ Μπαμπᾶ Πασσᾶς, ἀνεφέρθη πρὸς τὸν Σουλτάνον· καὶ οὗτος δὲν ἔλειψε νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον (κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τῆς 1820), φανερώων μὲ εὐχαρίστησιν, ὅτι ἀνέφερε καλὸν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ὁ ἀνωτέρω Μπαμπᾶ Πασσᾶς. Ἐπὶ πρῶτον ὅμως νὰ φαρμακισθῇ δι' αἰμοιβὴν αὐτῆς τῆς καλῆς διαθέσεώς του ὁ Πασσᾶς· οὗτος ἀπὸ τοῦ ἄλλου τῆς Στρατοπέδων τῶν Ἰωαννίνων· δηλονότι τὸν Χασὰν Πασσᾶν, τὸν Ἰσᾶφ Πασσᾶν καὶ τὸν Ἰσμαήλ Πασσᾶν.

ἄριον τῇ 1821 διοριζόμενος Ἀρχηγὸς τῆς ἐναντι-
 οῦ τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ ἐκστρατείας, ἔλαβε νέας ὁδη-
 γίας τῇ νῦν ἐπιβαρύνῃ τὴν Πελοπόννησον με στρα-
 τεύματα· καὶ, χρείας γενομένης, νῦν ἐνεργήσῃ τὴν
 σφαγὴν τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Προεστώτων τέ-
 τς τοῦ τόπου (α). Ὁ Χουρσὴτ Πασσᾶς ἐφρόντισε
 νῦν ἐμβιβᾶσθαι ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν ἐν Σῶμα στρα-
 τιωτῶν 1.000 περίπε.

Ἐσχάτως ἡ Πόρτα, βλέψασα τὴν ζωηρὰν ἐ-
 ξωτερικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν συγχώρησιν τῇ
 Ἀλῇ Πασσᾷ, ἤρχησε νῦν ἀμφιβάλλῃ ὀλιγώτε-
 ρον περὶ τῆς ἀληθείας τῶν τότε ἀνακαλυφθέν-
 των στρατηγημάτων. "Ἴσως ἤθελεν ἀνακαλυφθῇ εἰς
 τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ τι πλεον ἀναφορικὸν εἰς
 τὰς μετὰ τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ ἀνταποκρίσεις διὰ τῆς
 μεσολαβήσεως τῇ Μάνδρᾳ, Γραμματέως τῇ ἰδίᾳ.
 Δι' αὐτὰ καὶ ἄλλα αἷτια ἡ Πόρτα ὅχι μόνον ἀ-
 πέρριψεν ὅλας τὰς ὑπὲρ τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ προτά-
 σεις, ἀλλ' ἐκ τῇ ἐναντίας ἐζήτητι πλεον παρ' ἄλ-
 λοτε ὅλα τὰ μέσα διὰ τὴν παντελῇ ἐξολόθρευ-
 σιν τέτς. Ταυτοχρόνως ἐπεθύμει νῦν μεταχειρι-
 σθῇ τὸ ἴδιον καὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων. "Ἄρα αἱ
 μεσολαβήσεις ἄλλων ἀπεκατεσάθησαν μᾶλλον ἐ-
 πιζημίαι, ἢ ὠφελίμοι, εἰς τὸν Ἀλῇ Πασσᾷ.

Τοιῦτοι ὑπῆρξαν οἱ λόγοι, διὰ τῆς ὁποίους ἡ
 Πόρτα ἔλαβε τὰ ὅπλα ἐναντίον τῇ Ἀλῇ Πασσᾷ
 μετὰ τὴν πρόφασιν, ὅτι ὁτος ἐτόλμησε νῦν δολο-
 φονησθῇ τὸν Πασσᾶ Πιην πρὸ τῶν ὀφθαλ-
 μῶν τῆς.

(α) Θέλομεν ὁμιλήσῃ κατόπι πλατύτερον περὶ τέτς τοῦ
 ἀντικειμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Σύσασις Ἐφοριῶν εἰς τὰς νήσους Ὑδρας, Πετῶν καὶ Ψαρῶν — Πράξεις Δ. Θέμελη.

Αἱ Ναυτικαὶ Νῆσοι τῆς Ἑλλάδος θεωροῦντο πάντοτε συμπληρῆσαι τὸ ἡμῖς τῆς πολεμικῆς δυνάμεώς της. Εἶναι βέβαιον, ὅτι μέγα μέρος τῶν Πλοιαρχῶν ἐμυήθη τὸ Μυσήριον εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν· ἔλειπεν ὁμῶς ὁ ἑσωτερικὸς ὀργανισμὸς τῶν Νήσων, τόσῳ πλέον ἀναγκαῖος, ὅσῳ ἔφαινοντο ὅχι τόσον εὐδιάθετοι ἰσχυροὶ τινες. Οἱ φέροντες τὸ πρόσωπον τῆς Ἀρχῆς εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἐφρόντισαν καὶ πρὶν ἔτι νὰ εἰσάξωσιν εἰς ταύτας τὸ σύστημα τῶν Ἐφοριῶν κατὰ τὴν ἀκόλουθον Ἐγκύκλιον. Ταύτης ἀποκόπτομεν τὰς ἀρχάς, ὡς ὁμοίας μ' ἐκείνας τῆς διευθυνομένης πρὸς τὰς Πελοποννησιακάς.

“(Τ. Σ.) Ἀγαπητοὶ Ἀδελφοὶ καὶ περιπόνητοι, Κάτοικοι τῶν τριῶν Νήσων Ὑδρας, Σπέτσας καὶ Ψαρά!

“... Ἀνάγκη πᾶσα καὶ μερικώτερον νὰ συσῆσωμεν Ἐφόρους κατὰ τόπους, οἵτινες νὰ ἔχυν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τῶν Ἀδελφῶν τὴν ἡσυχίαν καὶ βελτίωσιν, νὰ λαμβάνουν τὰς Ἀναφοράς καὶ Ἐγγραφάτων πρὸς ἡμᾶς, καθὼς καὶ τὰς συνεισφοράς αὐτῶν, καὶ νὰ εἰσακύνωνται μὲ τὰς Γενικοὺς Ἐφόρους τῇ Ἐθνῷ. Διὰ τῆτο ἐκρίνομεν ἀξίως τῆς Ἐφορίας ταύτης, καὶ κατεστήσαμεν Ἐφόρους τῶν πραγμάτων, ἐν μὲν τῇ Ὑδρᾷ τὸν Κ. Γκίκα Γ. Γκιωνην καὶ Κ. Γιακουμῇ Τσιπαῶζη· εἰς δὲ τὰς Σπέτσας τὸν Κ. Καπετὰν Παναγιώτην Μπότσαρη, Καπετὰν Γεώργη Πανα καὶ Βασίλειον Φατσολάτη· εἰς δὲ τὴν

Ψαρά τὸν Κ. Καπετὰν Δημήτριον Μαρμένη καὶ Κ. Νικολῆ "Αποδόλη."

"Γινώσκοντες δὲ, Ἀδελφοί! ὅτι ἡ εὐταξία καὶ εὐπείθεια εἰς τὴν Πολιτικὴν Κοινωνίαν εἶναι τὰ σωτηριωδέστατα καὶ ἀναγκαιότερα· καὶ ὅπως αὐταὶ λείπουν, ἐκεῖ πυρργοποιῖα, διχόνοιαί, μάχαι καὶ τέλος ἀφανισμός· διὰ τῆτο πατρικῶς νυθετῶμεν ὑμᾶς, Ἀδελφοί! ἵνα πείθῃσθε αὐτοῖς. Αὐτοὶ ἀγρυπνεύσιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ "λόγον ἀποδώσῃσι,, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον. Ἀκολουθεῖτε λοιπὸν τοῖς ἔχουσιν αὐτῶν· εἰς αὐτοὺς παρέχετε τὰς συνεισφορὰς καὶ τὰ γράμματα σας πρὸς ἡμᾶς, ὄντες βέβαιοι. ὅτι . . . αἱ χρηματικαὶ χορηγίαι σας ὑπὲρ Πατρίδος ἀποταμιεύονται εἰς τὴν γενικὴν τῇ Ἐθνικῇ Ἰκασσαν διὰ καθαρωτάτων καὶ ἀκριβῶν καταστίχων."

"Ἐπειδὴ, Ἀδελφοί, ὁ παρὼν διζιώτατος καὶ ἀρμοδιώτατος καιρὸς μᾶς παραστήνει ἡρόπης σωτηρίας, καὶ μᾶς προσκαλεῖ εἰς ἀγῶνας, δόξαν, εὐτυχίαν καὶ ἀθανασίαν, φιλοτιμηθῆτε νὰ ἀπολαύσετε αὐτὰ τὰ τόσον ἐπιθυμητὰ πράγματα. Φιλοτιμηθῆτε νὰ μὴν χάσωμεν τοιοῦτον καιρὸν, ἀλλὰ νὰ κερδησωμεν ἐξ αὐτοῦ, καταβάλλοντες κόπυς καὶ κάθε ἀοκνίαν."

"Ῥωραῖοι, Πετσιῶται καὶ Ὑφανοὶ Ἀδελφοί· ἐνθυμηθῆτε, ὅποιοι εἴτε περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης Ἐκατονταετηρίδος, καὶ εἰς ποῖον βαθμὸν δυνάμει· εὐρίσκεσθε τῶρα εἰς εἰκοσθεῖς διάστημα. Ἰσοῖος σᾶς ὑψώσεν, Ἀδελφοί; Ἰσοῖος σᾶς φωτίσει καὶ σᾶς ὠδηγήσεν εἰς αὐτὸ τὸ ὕψος, ὥστε νὰ σᾶς θαυμάζουν καὶ αὐτὰ τὰ πλέον δυνατὰ Ἐθνη; Ἡ Θεία Βουλὴ καὶ Δύναμις, ἥτις "ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται,, .

"Θαυμάσατε, Ἀδελφοί! Σᾶς ἐξελέξατο ὁ Θεὸς καὶ σᾶς προητοίμασε, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃτε τὰς Προρρήσεις, τὰς Ἀποκαλύψεις καὶ τοὺς Χρησμοὺς τῶν Ἀγίων, νὰ καταδαμάσετε τὴν πόρνην Βαβυλῶνα, καὶ νὰ συντρίψετε τὴν κεφαλὴν τῆς Δράκοντος. Λοιπὸν μὴ δειλιάσετε ποσῶς, ἀλλ' ἐτοιμάσετε τὰ ξύλινα τείχη σας, νὰ διασώσῃτε, ὡς ἄλλοι Μακεδαιμόνιοι καὶ Ἀθηναῖοι, τὴν Πατρίδα· Ἐτοιμάσατε τὰ πλοῖά σας. Ἄλλοι αὖς φοβούνται τὸν Ποσειδῶνα. Οἱ ἔχθροί αὖς τὸν τρέμουν· ἐπειδὴ ἔτε οἱ Πρόγονοί των, ἔτε αὐτοὶ ἔχουν μέρος μετ' αὐτοῦ· καὶ, ἂν ἰσεῖς ἐλείπετε, ἦτον χαμένοι. Διὰ τῆτο ἐλπίζομεν ἀδιακτῶς εἰς τὴν ἐδικὴν σας αξιοτητα καὶ ἀνδρείαν, ὅχι μὲ-

πον νὰ χωρῶσωμεν τὰς ναυτικὰς τῶν ἐναντίων Δυνάμεις, ἀλλὰ κατ'αὐτὸ τὸ κέντρον των νὰ διασαλευθῶμεν ἐκ θεμελίων,,.

“Γενῆτε ἑτοιμοὶ, διὰ νὰ ἀκολουθήσετε φρονίμως καὶ εὐτάκτως τὴν πρώτην φωνὴν τῆς Σάλπιγκός μας, τὴν ὁποίαν θέλετε ἀκούσει ἐν καιρῷ πρέποντι παρὰ τῶν Ἐφόρων. Μολαταῦτα οἱ ευκατάστατοι μὴ λησμονήσετε, ὅτι ἡ Πατρίς εὕρισκομένη ἤδη εἰς τοιαύτην πῦσιν, χρειάζεται καὶ χρηματικὰ μέσα, διὰ νὰ κινήθῃ”

Συγχρόνως διευδυνήθησαν Γράμματα ἰδιαίτερα ὡς ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς πρὸς διαφόρους σημαντικὰς τῶν Νήσων τέτων, ἐνθουσιάζοντα ἐναῖκασον εἰς τὸν προσεχῆ Πόλεμον, καὶ φανεροῦντα τὴν ἐκλογὴν τῇ Α: Ὑψηλάντου. Ἐπιφέρομεν ἐν, ἐπιγραφόμενον πρὸς τὸν Γεώργιον Πάνου.

“(Τ. Σ.) Ἀγαπητὲ Ἀδελφὲ...!

“Ἐλάβομεν Γράμμα τῆς Ἐντιμότητός σου γεγραμμένον ἀπὸ τῆς Ἰβλῆς, 1818, καὶ ἀμέτρως ἐχάρημεν, ἐπαινέσαντες τὸν ἤθλον καὶ προθυμίαν σου ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν, καὶ κατὰτάττοντες καὶ τὸ νομα τῆς Φιλογενείας σου εἰς τὴν σειραν τῶν γνησίων Τέκνων τῆς Ἑλλάδος.”

“Διὰ τὴν παρῶσαν δεξιότητα τῇ καιρῷ καὶ τὴν εὐτυχῆ των καθ' ἡμᾶς πραγμάτων πρόοδον, καθὼς εἰς τὸ κοινὸν ἡμῶν Γράμμα πλατύτερον λέγομεν, ἐνεκρίθη ἄρισον καὶ συμφέρον τὸ ν' ἀποκατασταθῶσιν ἀπανταχῇ τῆς Ἑλλάδος Ἐφορίαι εἰς ευκολωτέραν καὶ ταχυτέραν κίνησιν τῶν υποθέσεων τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας μας Ὡθεν . . . ἀπεδέχθημεν καὶ τὴν Ἐντιμότητα σου Μέλεις αὐτῶν, μὴν ἀμφιβάλλοντες εἰς τὴν ἀξίότητα τῇ Ὑποκειμένῃ σου, ὅτι θέλεις ἀκολουθήσει προθύμως τὸ ἴδιον τῷτο ἔργον, συσχεπτόμενος μετὰ τῶν λοιπῶν Συναδελφῶν σου Ἐφόρων, περὶ ὧν γράφομεν εἰς τὸ κοινὸν Γράμμα μας καὶ μάλιστα τῆς ἑτοιμασίας τῶν πλοίων σου, τὰ ὅποια ἐλπίζομεν νὰ δοξασθῶσι κυβερνώμενα ἀπὸ τὴν ἐμπειρίαν σου.

Μὴ λείψης, Ἀδελφὲ Μεριπόδητε, νὰ φανῇς χρήσιμος εἰς

τὴν Πατρίδα καὶ διὰ χρημάτων, καταβάλλων, ὅσα ὑπεσχέ-
θης νὰ βοηθήσῃς, εἰ δυνατόν, καὶ ὑπὲρ δύνάμιν, στοχαζό-
μενος, ὅτι ἡ Πατρίς στερουμένη πάντων, ἀπὸ ἡμᾶς ζητεῖ
πάντα: χεῖρας, πόδας, σῆθη, μέταλλα, πλοῖα, τὰ ὅποια ὁ-
ταν ἡμεῖς καταβάλλωμεν προθύμως, ἕκαστος ὅ,τι ἔχει καὶ δύ-
νεται, τότε αὐτὴ μὲν θέλει ἀνορθωθῇ ἐξάπαντος, ἡμεῖς δὲ φυ-
λάξαντες τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα τῶν Προγόνων, θέλω-
μεν γένῃ τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων. Λοιπὸν, Φίλε, καὶ ἡ ἀγά-
πη σὺ βοηθήσῃς γινόμενος παράδειγμα τοῖς λοιποῖς, τὰς ὁ-
ποῖς καὶ παρακίνησον εἰς τὸ αὐτὸ νὰ συνεισφέρῃν ἅπαντες,
διὰ νὰ κινήσωμιν ὅσον τάχος τὴν Μηχανὴν, καὶ νὰ μὴ χά-
σωμεν τὴν εὐκαιρίαν."

"Πρὸς τούτοις φανερώνομεν τῇ Φιλίᾳ σὺ, ὅτι Γενικώτερον
Ἐφορον ἐπὶ πάντων τῶν Ἑλληνικῶν Πραγμάτων ἀπεδείξα-
μεν τὸν Σεβαστὸν Ἄνδρα Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, ὡς ἐμ-
πειρότερον καὶ ἀξιώτερον. Ὅθεν χρεωσεῖτε πάντα τὰ Μῆλη,
νὰ πείθεσθε εἰς τὰς Ὀδηγίας τῆς Ἐκλαμπρότητός του, διὰ νὰ
ἀκολουθήσῃτε τὴν πρώτην φωνὴν μας εὐτάκτως καὶ προθύ-
μως, ὡς ἴδιον τῶν Προγόνων μας. Ἐρρώσο. 9."

Ὁ Δ: Θέμελης, διωρισμένος, ὡς εἶπομεν (α), δι-
ὰ τὸ Αἰγαῖον, κατίβη εἰς Κωνσταντινέπολιν (5 Δε-
κεμβρίου), ὅθεν ἔλαβεν ἔγγραφα συστατικά παρὰ
τῇ Νικολάῳ Μουρῆζῃ, Διερμηνείῳ τῆς Ἀσπρῆς Θα-
λάσσης, καὶ τῇ Πατριάρχῳ Γρηγορίῳ (β), διὰ
νὰ κρυψῇ οὕτω τὸ πνεῦμα τῆς ἀποστολῆς του.

(α) Σελ: 286.

(β) Ἐμνηνολογοῦντο ταῦτα τὸ μὲν τοῦ Μουρῆζῃ τῇ ε',
τὸ δὲ τοῦ Πατριάρχου τῇ ἡ' Ἰαννουαρίου, 1821, κατὰ τὰ
εἰς χεῖράς μας ἀντίγραφα.

Τὰχα καὶ ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ Μουρῆζης ὑπεκρίνοντο,
ἢ ἡγνόουν τὸ κύριον πνεῦμα τῆς ἀποστολῆς τοῦ Θέμελη;

Καὶ ὁ Δικαῖος καταβαίνων εἰς τὴν Ἡλοπόννησον ἔλαβε
συστατικά ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου, ὡς ἀποσελλόμενος Ἐ-
κάρχος.

Τὴν 16 Ἰαννουαρίου, 1821, ἐφθασεν εἰς Ψαρὰ, ὅπῃ ἐσύστησεν Ἐφορίαν (α). Δημοσιεύομεν τὸ ἀκόλουθον περὶ αὐτῆς "Εγγραφον ὅχι ὀλιγώτερον περιέρχον πρὸς ἄλλα πολλά. Ἠσφάλιζε τὸ το τὴν πιστὴν διαγωγὴν τῶν Ἐφόρων.

“Κύριε!

“Ἐπειδὴ καὶ ἄχρι τοῦδε εὕρισκόμεθα ὑστερημένοι τῆς εἰσοποιοῦσεως τῆς ἐν Σπάρτῃ νεοσυστηθείσης Σχολῆς, ἀγνοοῦσαμεν καὶ τὰ καθήκοντα χρέη μας· ἤδη δὲ μὲ τὴν εἰς τὰ ἐνταῦθα ἀφίξιν τοῦ Εὐγενεστάτου Κυρίου Δ: Θίμελη πληροφορηθέντες καλῶς παρ’ αὐτοῦ, ὡς καὶ παρὰ τῶν συνεπιφερομένων Γραμμάτων τῆς διαληφθείσης Σχολῆς τὰ δέοντα βασίμως, ἐγνωρίσαμεν ἐντελῶς τὰ χρέη μας. Καὶ δὴ συστηθέντες ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι Ἐφοροὶ εἰς τὰ ἐνταῦθα παρὰ τοῦ διαληφθέντος Κυρίου Θίμελη μὲ τὴν Ἐφορίαν τοῦ Δήμου Ἀχαιοῦ, ὑποσχόμεθα, ὅτι θέλομεν προσπαθήσει ὅλαις δυνάμεσι, μὲ ὅλον τὸν χρεωστούμενον παρ’ ἡμῶν ἔνθερμον καὶ διακαέστατον ζῆλόν τε καὶ ἐπιμέλειαν, διὰ τὴν σύναξιν τῆς συνδρομῆς τῶν ἐνταῦθα φιλογενῶν συνδρομητῶν, τὴν ὁποίαν συνάξοντες θέλομεν φυλάττει εἰς τὴν ἐνταῦθα κάσσαν μας διὰ τὰς προσηκούσας ἀνάγκας τῶν ἐξόδων διὰ τὴν Σχολήν. Μένομεν.

Ψαρὰ, τῇ 21 Ἰαννουαρίου, 1821.

Δῆμος Ἀχαιοῦ, Ἀντώνης Κατσυλέρης, Κυριάκος Δ: Παμένη, Γεώργιος Κομνηνός, Νικολῆς Σπανός.,,

Ὁ Θίμελης μετέβη ἐκεῖθεν εἰς Μιτυλήνην, Κυδωνίαν, Σπύρην, Ἐφεσον, Σάμον, Πάτιον, Κιάσσον, Κάλυμνον καὶ Νήσυρον, συνιστῶν πανταχοῦ Ἐφορίας. Ἀλλ’ ἐντοσέτῳ προδοθεὶς ἀπο

(α) Φαίνεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι αἱ διαλαμβανόμεναι (Σ.λ: 329—330) Συστάεις δὲν ἔλαβον τὴν ἀπαιτούμενην ἐίρχειαν.

τοὺς Δημογέροντας καὶ τὸν Μητροπολίτην τῆς Σμύρνης, ἐβιάσθη νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν Πά-
 τμον μίχρι τῆς Κινησεως τῶν ὀπλων (α).

(α) Δὲν πρέπει συγχρόνως νὰ παρατρίξωμεν τὴν ἔκτα-
 σιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ Ἑταιρία εἰς ὅλας ὡσεπιτοπλίιστον
 τὰς Νήσους τῆς Μεσογείου κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν. Οἱ ὀρ-
 κισθέντες τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος ἔδειξαν ἐν γένει τὴν
 χρειώδη πατριωτικὴν σταθερότητα· καὶ μεταξὺ τούτων δια-
 πρέπει ἐπίσης διὰ τὸν Ζῆλον καὶ τὰς Θυσίας τοῦ ὁ Χωματια-
 νός, Πρεσβύτερος Οἰκονόμος τῆς Κείας. Ἰδομεν τοῦτου τὸ Ἐ-
 φοδιαστικὸν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τύπον.

“Ἐν Ὁνόματι τῆς μελλούσης Σωτηρίας.

“Καθιερώνω Ἀρχιερέα Τῶν καὶ Θερμιῶν Ὡ-
 “νη χρυσῇ, καὶ ἀφιερώνω εἰς τὴν ἀγάπην τῆς Φιλικῆς
 “Ἑταιρίας”, κτλ.

Φαίνεται ἐκ τούτου, ὅτι καὶ τὰ Ἐφοδιαστικά ἔλαβον μεγέ-
 λην τροποποίησιν ὡς πρὸς τὴν θείσιν τῶν ἀνθρώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Στοχασμοὶ τῶν Πελοποννησίων περὶ Συστήματος ἐσωτερικοῦ, πεμφθέντες πρὸς τὴν Ἀρχὴν — Ἀπαντήσεις τῆς Ἀρχῆς καὶ Διορισμὸς τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐφορίας — Διενέξεις τῶν Πελοποννησίων — Π. Νοταρᾶς — Σ. Χαλαράμπου Α. Ζαήμης — Κατάβασις τοῦ Δικαίου εἰς Πέτσας. Ὁδηγίαι τούτου πρὸς τοὺς Πελοποννησίους — Συνέλευσις τῆς Βοστίτισης καὶ ἀποτελέσματα.

Καὶ ἔρην καὶ μετὰ τὴν ἀναγκύρευσιν τῇ Ὑψηλάντῃ ἤρχησαν καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ὀλίθριοι τινὲς διαφωνίαι. Ἐπύγαζον αὐταὶ καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν φύσιν τῷ Ὁργανισμῷ τῆς Ἐταιρίας, χορηγῶντος εἰς πολλὰς τὴν ἄδειαν τοῦ πατηχεῖν καὶ ἐνεργεῖν, καὶ ἀπὸ τὴν μέχρι τῆδε ἁλλειψίν ενός Κανονισμοῦ, διὰ τὴν ὁποῖαν δὲν ἦτο προσδιωρισμένη εἰς τὴν Πελοπόννησον καμμία Ἱερραρχία. Ὅλοι ἐντεῦθεν ἰδεώμεν κέντρον τὸν ἐαυτῶν των, καὶ ἦτον ἐκόμενον τὸ νὰ μὴ προκύψῃ τίποτε σημαντικὸν ἀπὸ τὰς αὐτομάτης καὶ ἀκανονίσεως ἐνεργείας τῆς καὶ ἐκείνης, πάλιν ὡς πρὸς τὴν χρεωδεσίαν παρὰ τὰ ἄλλα προετοιμασίαν τῷ Πολέμῳ.

Οἱ Προϊστάτες τῷ τόπῳ τῆς ἡδύλου πρὸ πάντων τὴν συστηματικὴν ἐπεροχὴν των καὶ εἰς τὴν περισσιν αὐτὴν, μὴν ἐποφύροντες τῷτο εἰς ἁλλας ἐποδεσίους ὡς πρὸς τὴν τότε πολιτικὴν τάξιν. Χωρὶς νὰ ἀναπτύξωμεν ἤδη τὸ πνεῦμα τῶν Ἀποστόλων, χρεωστούμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι αὐτοὶ, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν Πελοπόννητον,

ἡνωμένοι σενὰ καὶ μετὰ τὸ ἐπίσης δυνατόν μέρος τοῦ Ἱερατείου, ἡμποροῦν νὰ διενεργήσωσι συστηματικῶς εἰς τὰς σιγμὰς αὐτὰς, ὡς ἔχοντες ἔργον τὴν ἐνασχόλησιν τῶν εἰς τὰ πράγματα τοῦ τόπου. Αἱ διευθυνθεῖσαι πρὸς τὴν Ἀρχὴν ἀκόλουθοι Προτάσεις τῶν ιδίων ἀποδεικνύουν, ὅτι εἴπομεν, καθὼς καὶ τὸ περὶ Ἑταιρίας καὶ τοῦ Πολέμου πνεῦμα τῶν.

“ Στοχασμοὶ τῶν Πελοποννησίων περὶ
καλοῦ Συστήματος.

“ Α. Νὰ διορισθῶσι δι' ἐγγράφων Ἐπιταγῶν τινες τῶν προεσσιόνων ἐν Πελοποννήσῳ Ἀδελφῶν, ἧς ἂν ἐγκρίνη τὸ ὕψιμον οἶμα τῆς Ἀρχῆς, οἵτινες νὰ συνυπακύνωνται μετ' αὐτῆς, ὁδηγούμενοι εἰς τὰ γενικώτερα καὶ ὁδηγῶντες ἐν μέρει, ὅσα ἀρμόδια εἰς τὴν ἐνταῦθα τοπικὴν κατάστασιν, μετ' ἀκριβῆ παρατήρησιν τῇ καιρῷ καὶ τῶν περιστάσεων, ἀποφεύγοντες τὸ παράκαιρον τῶν πραγμάτων, ἐμποδίζοντες ἐνδεχομένην τινα κατάχρησιν, ἐπαγρυπνεῦντες εἰς ὠφέλειαν τῆς ὀλομελείας καὶ εἰδοποιοῦντες, ὅσα ἀναγκαῖα. „

“ Β. Νὰ προσαχθῶσιν ἅπαντες γενικῶς οἱ λοιποὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Ἀδελφῶν δι' Ἐγγράφων ἰδιαιτέρων μετὰ τῶν Σημειῶν καὶ τῆς Σφραγίδος. ἵνα ἀναφέρωσι κάθε τι, ὅπῃ ἤθελον στοχασθῇ ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαῖον. εἰς τὰς διορισθέντας Προκρίτους Ἀδελφούς. καὶ διὰ τῆς γνώμης καὶ συμβουλῆς ἐκείνων νὰ ἐνεργῇται κάθε τι, χωρὶς νὰ ἡμπορῇ καθίνας νὰ κινῇται ἢ νὰ ἐνεργῇ τι ἰδιορρέυτως καὶ κατὰ τὸ δοκῶν αὐτῷ. ἀλλὰ νὰ πείθωνται κατὰ τὴν ὁδηγίαν τῶν διωρισμένων εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις. ὅπῃ ἀνάγονται εἰς τὸ Σύνστημα τῆς Ἀδελφότητος, διὰ νὰ φυλάττεται ἡ καλὴ ἀρμονία καὶ τάξις. „

“ Γ. Νὰ δοθῇ ἡ ἀδεία νὰ συναχθῇ ἐδῶ εἰς Πελοποννησον ὅλη ἡ ποσότης τῆς συνεισφορᾶς τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Ἀδελφῶν, καὶ νὰ κατατεθῇ εἰς κοινὸν Ταμεῖον, νὰ οικονομῇται πρὸς αὐξήσιν τῆς, καὶ νὰ χρησιμεύῃ ἐν καιρῷ πρὸς ὠφέλειαν γενικὴν ἢ μερικὴν τῶν Ὀμογενῶν, καθὼς ἡ χρεὶα τὸ ἀ-

παιτησεί· ὅτι τοιαῦται χρεῖαι συνεχῶς ἀναφύονται ἐνταῦθα, καὶ πολλὰ ἀναγκαῖα παρατρέχονται δι' ἑλλειψιν τῶν χρημάτων. Ἡ δὲ χρῆσις τῶν χρημάτων τῶνδε θίλει γίνεται πάντοτε κοινῇ γνώμῃ τῶν Προκρίτων Ἀδελφῶν καὶ τῇ εἰδήσει καὶ ἀδείᾳ τῆς Ἀρχῆς,·

“Δ’. Νὰ προσταχθῶσιν οἱ Πρόκριτοι τῶν Ἀδελφῶν, διὰ νὰ διορίσωσι καὶ τὸν ἀσφαλῆ τόπον τῆς καταθέσεως τῶν χρημάτων καὶ δύο ἢ τρεῖς τιμίους ἄνδρας Ἀδελφούς πρὸς κυβέρνησιν αὐτῶν μὲ τὸν ἀσφαλέστερον καὶ ἐπιωφελέστερον τρόπον, ὅπου ἡθελε στοχαζῶνται, προσέχοντες ἵνα μὴ τι δαπανηθῇ ἐξ αὐτῶν ἄνευ τῆς κοινῆς γνώμης,·

“Ε’. Εἰς τὰ ἰδιαιτέρα πρὸς ἕκαστον τῶν Ἀδελφῶν προσεκτικὰ Γράμματα τῆς Ἀρχῆς νὰ διορίζωνται, διὰ νὰ μετρήσωσι καθεὶς τὴν συνεισφοράν του εἰς τοὺς διωρισμένους Πρόκριτους Ἀδελφούς· ἐκεῖνοι δὲ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς οἰκονομίας, ὡς εἴρηται,·

“ΣΤ’. Νὰ διορισθῶσιν, εἰ εὐλογον, καὶ οἱ εἰς τὰς πέριξ τῆς Πελοποννήσου Νήσους κατοικοῦντες Ἀδελφοί, μάλιστα δὲ οἱ εἰς τὰς Ἰονικὰς, δι' ἐγγράφων Προσταγῶν, ἵνα καταμετρήσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν συνεισφοράν των εἰς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ διωρισμένους Πρόκριτους Ἀδελφούς· ἐπειδὴ τοιοῦτο, τρόπως καὶ ἡ Ἀρχὴ θίλει ἔχει ἐκ τῶ προχείρου τὴν χρῆσιν τῶν χρημάτων ἐν καιρῷ χρεῖας, καὶ ἡ ποσότης καλῶς διοικεμένη θίλει αὐξάνει,·

“Ζ’. Νὰ προσάζηται καθεὶς νὰ μὴ παρεκτρέπηται, μῆτε νὰ παρακῆῃ εἰς τὰς ὁδηγίας τῶν Προκρίτων, ὅτι ἀποβάλλεται ὡς μέλος σισηπός,·

“Η’. Δι' ἀσφάλειαν τῆς ἀλληλογραφίας μας νὰ διορισθῇ ἐν Τῶρ εἰς τῶν ἐκείσε Ἀδελφῶν, πρὸς ὃν νὰ διευδύνωνται καὶ τὰ αὐτόθεν διὰ τὰ ἐνταῦθα Γράμματα καὶ τὰ ἐντεῦθεν διὰ τὰ αὐτόθεν, καὶ νὰ προσταχθῇ, διὰ νὰ τὰ εἰλλη ἀσφαλῶς. . . Τῷ δὲ διορισθέντι νὰ γίνῃ τὸ Ὄνομα γνωστόν,·

Τῆς Σοχασμῆς τούτης ὑπέγραψαν ὁ Γερμανὸς Π. Πατρῶν (α), ὁ Κερνίκης Προκόπιος, Ἀσημάκης

(α) Τοῦ ὁποίου στοχαζόμεθα καὶ τὴν σύνθεσιν των.

Ζαήμης, Σωτήριος Χαραλάμπυ, Ἀνδρέας, Πα-
νῦτσος καὶ Σωτήριος ἀδελφοὶ Νοταραῖοι, οἱ Ἀ-
δελφοὶ Δάσιοι, Γεώργιος Καλαρᾶς, Ἰωάννης
Πετρουκάς, Πρωτοσύγκελος Ἀμβρόσιος, Πα-
ναγιώτης Ζαφειρόπουλος, Ἀνδρέας Λόνδος,
Γεώργιος Σισίνης, Δημήτριος Παππαστόνης, Νι-
κέλαος Λόνδος, Ἀνδρέας Ζαήμης, Παναγιώτης
Ἀρβάλης, Σωτήριος Θεοχαρόπουλος, Ἀναγνώ-
σης Κοπανίτσας καὶ Μιλέτιος Μελετόπουλος. Ὁ
ἀναδεχθεὶς τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν . . . ἐπιφορτί-
σθη νὰ ἐξετάσῃ συγχρόνως καὶ τὴν κατάστασιν
τῆς Ἀρχῆς. Προεχώρησεν ἕτος μέχρι τῆς Ὀ-
δησσῦ, ἐπιστρέψας περὶ τὸ φθινόπωρον τῷ 1820,
φέρων τὰ ἀκόλυθα πρὸς τὴν Πελοποννησίαν Ἐγ-
γραφα περὶ συστάσεως τῆς Ἐφορίας κ.λ.π. καὶ
πρῶτος εἰδοποιήσας τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ Ὑ-
ψηλάντου.

“ Πανιερώτατοι καὶ Σεβαστοὶ Ἅγιοι Ἀρχιε-
ρεῖς, Εὐγενέστατοι Ἀρχοντες καὶ Λοιποὶ
Ἀδελφοὶ Πελοποννήσιοι χαίρετε!

“ Ἀγκαλα καὶ βραδείως, μ’ ὅλον τοῦτο τὰ χρέη πρὸς τὸν
πλησίον, καθὼς ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστα, μᾶς ἠνάγκασαν, καί
τοι ἀσχολουμένους εἰς πολλὰ καὶ πολυειδῆ, νὰ σᾶς ἀποκρι-
θῶμεν. ὅσα πρόσφορα καὶ συμφέροντα, ὑπὲρ ὧν ἀναφέρετε
πρὸς ἡμᾶς, . .

“ Προηγουμένως ὡς πληροφορηθέντες ἐκ τῶν γεγραμμένων
σας ἅπαντα τὰ πρακτικὰ σας, ἐπηνέσαμεν ἀναλόγως τὸν ἐνδιερ-
μον ζήλόν σας, τὴν ἀοκνον προθυμίαν καὶ ἐπιμονὴν σας, τὴν
ὁποίαν διατηρεῖτε ἀπαραμοιώτως εἰς ὄφελος τοῦ δυστυχοῦς ἡ-
μῶν ἔθνους. Ὁ τρόπος σας, δι’ οὗ μέχρι τουνῶν τὸ πρᾶγ-
μα ἐνεργεῖται, ἀποδεικνύει ἐναργέστατα, ὅσους πόρους, ἀκῶ-
νας καὶ δυσίας καταβάλλετε, τὰς ὁποίας δεῖται ἀνταμείψῃ ἡ

φθόνῳ, μίαν ἡμέραν ἡ Πατρίς, συναριθμοῦσα καὶ ὑμᾶς εἰς τὴν σειράν τῶν τοκοῦτων ἀθανάτων Τιῶν της.»,

“Περὶ τὸν στοχαζόμεθα, μὲ λέξεις καὶ μὲ φράσεις νὰ σᾶς ἀποδείξωμεν τὸ πόσον τὸ Πράγμα ὑπάρχει κατορθωτὸν, ὅταν τὸ σωωδεύσωμεν μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἐπιμελείας, ἐπιμονῆς καὶ αποφάσεως. Καθότι, τὸ πρῶτον μέσον εἰς τὸν Ἄνθρωπον εἰς ἐκτέλεσιν παντὸς ἐπιχειρήματος εἶναι ἡ ἐπιμονή, τὴν ὁποίαν, ὅτι ἔχετε κατὰ κληρονομίαν ἐκ τῶν Προγόνων, δὲν ἀμφιβάλλομεν. Ταύτην λοιπὸν φιλάττετε, καὶ μὴ πτοῆσθε. Συμβοηθοὺς εἰς τοῦτο ἔχετε ἀπείρους· πρῶτον τὸν Ἅγιον Θεόν, ἐξ οὗ τὰ πάντα κινοῦνται· καὶ ἐπομένως ὅλα τὰ πεπολισμένα Ἔθνη, τὰ ὁποῖα θαυμάζοντα τὴν ἐλεεινὴν ταύτην ὑπομονὴν μας, ἔφθασαν νὰ μὴ μᾶς θεωρῶσιν ὡς Ἀπογόνους τῶν ἀθανάτων Προγόνων μας. Τοῦτ' ἰδίως καὶ ἀπροσωπολήπτως κρίνονται καὶ ἡμεῖς, δὲν θέλομεν εὖρη, ὅτι ἀδίκως μᾶς καταδικάζουσι· καθότι ἔποτε καὶ εἰς ποῖον μέρος ἐζήτησε τὸ Γένος τὰ Προνόμια τῆς Ἐλευθερίας τῆς μετὰ τὴν φωνήν, καὶ δὲν εἰσηκύνθη; Ἡ τοῖα ἄλλη ἦτον ἡ αἰτία, ἡ ἐμποδίζουσα τοσούτους χρόνους τὴν εὐλογωτάτην ζήτησίν τε, εἴμῃ ἡ ἰσχυρὰ ἀμαθία, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον τὸ Ἔθνος καταβεβυθισμένον; Τώρα δέ, ὅποτε τὸ σκότος ἐκεῖνο τῆς ἀμαθείας ἐξέλειπε, καὶ ἄρχησε τὸ Ἔθνος νὰ αἰσθάνηται τὴν ἐλεεινὴν γάσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται, καὶ καταγίνεται διὰ τῆς μαθηδείας καὶ παιδείας νὰ γνωρίζῃ τὰ δικαιώματά τε, καὶ νὰ προβαίῃ γιγαντιαίους βήμας εἰς τὸν φωτισμὸν, δὲν χρειάζεται ἄλλο, διὰ νὰ καταλάβῃ τόσον, ὅσας δεξιωτάτας περιστάσεις ἔχασεν ἐκ τῆς διχονοίας καὶ τῆς ἀπρονοησίας τε, ὅσον καὶ τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν, τὴν ὁποία θέλει λάβει ἅμα μετὰ τὴν Κίνησίν τε, καὶ ἐπομένως πόσον ἡ ἐπιτυχία ἔσται ἀφεικτος.»

“Διὰ νὰ γένη λοιπὸν αὕτη ἡ Κίνησις καὶ ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον, πρέπει ὅσον τάχος νὰ ἀποκτήσωμεν τὰ ἀναγκαῖα μέσα, διὰ τὴν ἔξοικονόμησιν τῶν ὁποίων ἐνεκρίθη νὰ συνηθῇ μία Ἑθνικὴ Κιάσα, ἐφορευομένη ἀπὸ τῆς ἰγκριτοτέρως καὶ φιλογενετέρας τῆς Ἑθνικῆς. Ἐζητήθη δὲ καὶ, ὅθεν εἶδε, ἡ ἀνήκεσα βοήθεια καὶ ὑπεράσπισις, καὶ ἐχορηγήθη ἀφρόνως. Συσκευθῆτε λοιποὶ, καὶ καταβάλλετε πᾶσαν φροντίδα καὶ ἐπιμελίαν, ἵνα κατὰ τὴν ζήτησίν σας ἀποκαταστήσῃτε ἐν

Πελοποννήσῳ Κάσσαν κοινὴν καὶ ἀναλογῶσαν τῇ ὀνόματι τῶν Πελοποννησίων, τῶν ὁποίων τὴς ἀποσταλέντας Στοχασμὺς λαβόντες καὶ σκεψάμενοι, ἀπεφασίσαμεν τὰ ἀκόλουθα. „

“ Α' Α'. Διορίζομεν Γενικὺς Ἐπιτρόπους τῶν Πραγματικῶν ἐκ μὲν τῶν Ἀγίων Ἀρχιερίων τὸν τε Ἅγιον Παλαιῶν Πατρῶν Κ. Γερμανόν, τὸν Ἅγιον Μονεμβασίας Κ. Χρῦσανθον, καὶ τὸν Ἅγιον Χρίσιανσπόλεως Κ. Γερμανόν· ἀπὸ δὲ τῶν Εὐγενεστάτων Ἀρχόντων τὴς Εὐγενεστάτης Κ. Κ. Ἀσημάκην Ζαήμην, Σωτήριον Χαραλάμπη, Ἀναγνώστην Κωπανίτζαν, Πανῆτζον Νοταρᾶν καὶ Θεοχάρην Ῥένδην. Ἐπὶ τῶν δὲ πάντων τὸν”

“ Β'. Οἱ ΚΚ. Ἐφοροὶ θέλουν ὑπακῆν καθ' ὅλα εἰς τὰς διαταγὰς τῆ παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῶν Ἀρχόντων διορισθέντος Γενικῆς Ἐφόρου τῆς Ἑταιρίας σεβασῆ ἀνδρὸς Κυρίῃ Α'. Τψηλάντη, φυλάττοντες ἀπαρασαλεύτως, ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸ πρὸς αὐτὴς ἐχχειρισθὲν Ἐπιτροπικὸν Γράμμα μας. „

“ Γ'. Ἐπιτρέπονται εἰς τὸ νὰ ἐξετάζωσι λεπτομερῶς τὸν ἐν Πελοποννήσῳ ἀριθμὸν τῶν Μελῶν, καθ' ὃν οἶδασιν τρόπον, ἵνα μάθωσι παρ' ἑνὸς ἐκάστου, πῶς καὶ εἰς ποῖον ἔδωκε τὸ Γράμμα καὶ τὴν ποσότητα τῆς χρηματικῆς βοηθείας τε, ἵνα, εἰς ὑπότινος κατακρατῶνται ἀλόγως τὰ ἱερὰ χρήματα, ἀπατηθῶσι· εἰς πληροφορίαν τῶ ὁποῖς ὀφείλυσιν οἱ ῥηθίντες ΚΚ. Ἐφοροὶ νὰ ζητήσωσι τὰς Ἀποδείξεις, . . . καὶ νὰ μᾶς στείλωσιν αὐτὰς διὰ τοῦ διορισμένου μέσου. „

“ Δ'. Ἐκαστον Μέλος ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ὀφείλει νὰ προσφέρῃ πρὸς τὴς ῥηθίντας Ἐφόρους σέβας καὶ ὑπακοήν, . . . καὶ μηδεὶς νὰ μὴ δύναται νὰ κινήσῃ κανέν πρᾶγμα τῆς Ἑταιρίας ἀνευ τῆς ἡμετέρας γνώμης, μήτε ἂν δοκῇ ὁ σοφώτατος πάντων· ἐπειδὴ ἡ ὑπακοή καὶ ἡ φρόνησις, καὶ ὅχι ἡ αὐθάδεια, ὠφελεῖ τὰ πρᾶγματα. „

“ Ε'. Διορίζομεν χρηματικὸν Ταμεῖον (Κάσσαν) καὶ Ταμίας τῶν κοινῶν χρημάτων τὸν Τιμιώτατον Κ. Ἰωάννην Παπαδιαμαντόπουλον καὶ τὸν Ἡγούμενον Π. Ἀρβάλην, καὶ ὁποιοῦν ἄλλον διὰ φρόνησιν καὶ ἀφιλοχρηματίαν ἱγκρίνωσιν οἱ σεβάσμιοι καὶ φιλογενεῖς Ἐπιτροποὶ. Πρὸς αὐτὴς οἱ χρηματικοὶ Ταμίαι ἔτοιμοι ὀφείλυσιν νὰ ἀποδίδεν λόγον εἰς τεταγμένους πατρὺς, καὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ δαπανῶσιν ἔτε ὀβολὸν χωρὶς

ἐκτῶν. Διὸ πρέπει νὰ σημειώσῃν περισπτικῶς τὰ ἔσοδα καὶ τὰς δαπάνας."

"ΣΤ'. Ἀπαντα τὰ Μέλη διὰ γραμμάτων μας ἰδιαιτέρων διορίζονται, διὰ νὰ καταβάλωσιν εἰς τὸ κοινὸν Ταμεῖον ὅχι μόνον τὴν ὑποσχεθεῖσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν δυνατὴν χρηματικὴν βοήθειαν, καθὼς καὶ οἱ περὶ τὴν Πελοποννησον τὰς Ἰονικὰς καὶ Κυκλάδας Νήσους οἰκῶντες. Οὗτοι, καθὼς ἐν Μίλος μετὰ τῶν Πελοποννησίων, διορίζονται παρ' ἡμῶν νὰ συντρέξωσιν αὐτοῖς, καὶ νὰ καταβάλωσι τὰς βοηθείας τῶν παρ' ὧν ἀπαιτεῖται Καταγραφῇ ἰδιαίτερα καὶ ἀκριβῆς ἐκάστης Νήσου. Μετὰ δὲ τὴν καταβολὴν πάντων ὀφείλυσιν οἱ ΚΚ. Ἐφοροὶ νὰ στείλωσιν εἰς ἡμᾶς καθαρὸν Κατάλογον, φυλαττόμενοι ἀπὸ μηδεμίαν δαπάνην, ἕως ἢ λάβωσι τὰς Ἀποκρίσεις μας.,,

"Ζ'. Πολλὰ αἰτοπον νομίζομεν καὶ ἀσύμφορον εἰς τὰ πράγματα καὶ εἰς πᾶν Μίλος τὸ νὰ παρακῆ εἰς τὰς ὁδηγίας τῶν Ἐφόρων. Ὅθεν, ἂν κανὲν ἐξ αὐτῶν φωραθῇ, ὅτι ἀτάκτως φέρεται, μὴ φυλάττον τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ καὶ εἰς τὸν πλησίον χρεῖν, θέλει νομισθῇ ὡς Μίλος σεσηπός. (ὁ μὴ γένοιτο!) Ἐχεν λοιπὸν τὴν ἄδειαν οἱ Γενικοὶ Ἐφοροὶ, νὰ ἐξετάζωσι τὸ σφάλμα, καὶ νὰ παιδεύν με εὐλογοφανῇ παιδείαν, συνεργῶντων καὶ τῶν λοιπῶν Πρεσβύτων· ἀπαθῶς ὁμῶς, ἀφιλοπροσώπως καὶ ἐν βάρει συνειδήσεως.,,

"Η'. Οἱ ἐν Πελοποννήσῳ Καπιτάνιοι ἅπαντες συμφέρει νὰ ὁδηγηθῶσι διὰ τῶν γνωστῶν μέσων εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα· ὥστε ἐν μιᾷ καὶ πρώτῃ φωνῇ νὰ ὁρμήσωσιν εἰς κοινὴν καὶ γενικὴν βοήθειαν. Εἰς τὺτο παρακαλῶνται οἱ Κ. Κ. Ἐφοροί.,,

"Θ'. Εἰς τὰς Γενικὰς Συνελεύσεις ὅσα, ὡς εὐλογα, ἀποφασισθῶσι, διορίζομεν νὰ εὐδοκῶνται καὶ ὁ κοινὸς ἡμῶν φίλος Ἐνδοξότατος Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, διὰ νὰ συνεργῇ καὶ ἡ Ἐνδοξότης τε τὰ δυνατὰ, καθὼς Μίλος γενικόν.,,

"Ι'. Περὶ τῆς ἀσφαλῆς Ἀλληλογραφίας μας διορίζομεν τὸν εἰς Ἰθρὰν Τιμιώτατον Κ. Γεώργιον Γκιωνην, διὰ νὰ φροντίξῃ νὰ λαμβάνῃ τὰ παρὰ τῆς Ἑταιρίας εἰς ἡμᾶς καὶ τὰ παρ' ἡμῶν εἰς ἐκείνην γράμματα, ἢ ἄλλα ὁποιαδήποτε ἔγγραφα, καὶ ἀσφαλῶς νὰ ἀποσέλλῃ, ὅπν προσήκει, ἑκατον.,,

"Σεβαστοὶ Πελοποννήσιοι! Ταῦτα ἡμεῖς, καθ'

ἔς ἑγράψατε Στοχασμῶς, ἀποφασίσαντες ἀντεπιτίλλομεν, εἰς τὰ ὁποῖα μὴν ἀμφιβάλλοντες ἔδαμῶς, ὅτι θέλετε ἐμμένειν ἀ- παρασαλεύτως, προσκαλῶμεν ἅπαντας εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ Θεῷ φίλον: ὁ ἐστὶν Ἡ πρὸς τὸν Ἰλῆσίον Ἀγάπη. Ἀλλ' ἐ- παιδιῇ ἄνθρωποι ὄντες διαφερόμεθα ἐνίοτε, τὰ πάθη ἡμῶν τ' αὐτὰ πρέπει νὰ ἐξομολογῶμεθα ἀλλήλοις, καὶ νὰ ἰατρεύω- μεν μὲ τὰς φρονίμους συμβουλὰς τῶν Ὁμογενῶν, καὶ ὅχι μὲ τὰς ποινὰς καὶ ἐκτιμήματα τῶν Ἑτερογενῶν· ἴδια τῶν βαρ- βάρων καὶ ἀνοήτων, καὶ ἀπάδοντα εἰς Ἑλληνικὰς ψυχὰς, τὰς ὁποίας καυχώμεθα, ὅτι ἔχομεν. „

Πελοπόννησιοι! Ἡ παρῶτα περίσσις εἶναι ἡ πλέον εὐτυχὴς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆ ἱερῇ ἡμῶν Σκοπῆ. Πρέπει λοι- πὸν νὰ κερδήσωμεν ὅλαις δυνάμεσιν ἐξ αὐτῆς, καταβάλλου- τες κάθε κόπον καὶ ἀσκήναι. Ἡμεῖς ἀπὸ τὸ μέρος μας κάμνο- μεν ὅλα τὰ δυνατὰ, διὰ νὰ λάβωμεν, ὅθεν δεῖ, τὴν ἀνήκυ- σαν βοηθειαν· ἐπειδὴ δὲν πρέπει νὰ προσμένωμεν παρ' ἀλ- λοτρίων τὰ πάντα, διότι τότε μινύνται τὰ Δικαιώματά μας. „

“ Πρέπει λοιπὸν, ὦ Φίλιτατοι Συμπολίται! ἀφ' οὗ μίαν φοράν ἀπεσείσαμεν τὴν βαθειαν ἀχλὺν τῆς ἀγνοίας καὶ ὀραθείας, καὶ διηνοιζάμεν τέλος πάντων τὴς ὀφθαλμῶς ἡμῶν, καὶ ἴδομεν τὴν ροδοδάκτυλον καὶ τερπνοτάτην αὐγὴν τῆς μεγάλης Ἡμέρας, καθ' ἣν θέλει ἀναλάμψει ὁ λαμπρὸς καὶ ζωογονητικώτατος Ἥλιος τῇ τοσέτῳ ἐπιδυμητῇ τῇ Γένους ἡμῶν οὐαγεννήσειώς τε καὶ ἀναπλάσιως: πρέπει, λέγομεν, νὰ ἐνδυμηθῶμεν, ἢ μᾶλλον νὰ ἀσθανθῶμεν μέχρι βύθους καρ- δίας, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἐποχὴ, ἣτις θέλει ἐκισφραγίσῃ ἡ τὴν ἀ- θάνατον ἡμῶν δόξαν, ἢ τὸ ἀνεξάλειπτον ὄνειδος καὶ τὴν παν- τοτεινὴν καταισχύνην, ἃν ῥαθυμῶσωμεν. „

“ Ἡ μηχανὴ τῆς μεγάλης Ἔργου ἐτεχνουργήθη τῇ τῇ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ ἀντιλήφει κατὰ τὸν θαυμασιώτατον καὶ ἀριστον τρόπον· καὶ δὲν χρειάζεται ἄλλο πλέον παρὰ ἓνας μοχλὸς μό- ρος, διὰ νὰ τὴν κινήσῃ καὶ νὰ τὴν βάλῃ εἰς ἐνέργειαν. Καὶ αὐτὸς ὁ μοχλὸς, τῆς φοβερᾶς μηχανῆς αὕτη ἡ ἐμφύχως ἡρ- τηται ἀπὸ ἡμᾶς. Καὶ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ἡ πρόθυμος καὶ γενναία καταβολὴ τῶν χρημάτων ὅτι ἀνευ τούτων, καθὼς καὶ ὁ Δημοσθένης εἰπέ ποτε, τίποτε ἢ μικρὰ καὶ ὀλίγα ἄξια κατορθύνονται. „

“ Ἄν λοιπὸν ἡμεῖς Τίκνα ἀληθῆ τῆς σεβαστῆς καὶ ἱερᾶς, Ἑλλάδος, ὡς καυχώμεθα· ἂν σώζωμεν τινόντι εἰς τὴν καρδίαν μας τὸν θεῖον σπινθῆρα τῷ ὑπὲρ τοιαύτης εὐκλεεστάτης καὶ ἀθανάτης Πατρίδος ἔρωτος· ἂν αἰσθανώμεθα τέλος πάντων τὸ βάρος τῆς πολυχρονίᾳ ζυγῆς τῆς ἐπονείδισυ καὶ αἰσχροτάτης δουλείας, καὶ ἂν ἔχωμεν τὴν εὐγενῆ καὶ ὄντως Ἑλληνικὴν μεγαλοφροσύνην νὰ τὸν ἀποτυνάξωμεν ἀπὸ τὸν τράχηλόν μας, ἵποῖαν ἄλλην ἀρμοδιωτέραν προσμένομεν ἐποχὴν; ἵΠοῖα πρόφασις, ὅπως ἐν εὐλογοφανῆς, ἡμπορεῖ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἀναβάλλωμεν τὸν χρυσὸν τῆτον καιρὸν, τὸν ὁποῖον λαμπρότατα, φαίνεται, ἡ Θεία Πρόνοια ὄντως προσδιώρισε διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν Προρρήσεων, ὅλων τῶν Χρησμῶν, ὅσοι διαλαμβάνουσιν περὶ τῆς τῷ Ἰένυς Ἑλευθερίας, περὶ τῆς ἀναλάμφεως τῆς Ὀρθοδοξίας; Βέβαια, Ἀδελφοί, δὲν μᾶς μένει καμμία πρόφασις πλέον, ὅτε εἶναι συγχωρημένον εἰς τὸν παρόντα καιρὸν, ἀλλ’ ὅτε εἶναι δυνατόν, στοχαζόμεθα, νὰ εὐρεθῇ τις μεταξὺ τῶν Ἀπογόνων τῷ Μιλτιάδῃ, τῷ Λεωνίδῃ, τῷ Θεμιστοκλέει, Ἀριστείδῃ, Κίμωνος, Ἐπαμινώνδου καὶ μυρίων ἄλλων εὐκλεεστάτων Προγόνων μας, νὰ ἀμφιβάλλῃ πλέον διὰ μίαν καὶ μόνην στιγμὴν περὶ τῆς ἀφενκτῶς εὐτυχῆς ἐκβάσεως τῷ μεγάλῳ Σκοπῷ. „

“ Ἡ ἐναντία γνώμη μένει τῷ λοιπῷ ὁ κλῆρος τῶν νόθων ἐκείνων ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι δεμελιώνουσι τὴν κακοδαίμονα εὐδαιμονίαν των εἰς τὸ νὰ ἀποταμιεύωσι μόνον τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ παραδεδομένοι διόλου εἰς τὴν μισαρὰν καὶ θεοσυγῇ λατρείαν αὐτῶν τῶν μετάλλων, κλείουσι τὴν ἀμάλακτόν τας καρδίαν ἕως καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἑδύτερον, τὸ εὐγενέστατον καὶ ἱερώτατον αἶσθημα τῆς πρὸς τὴν φιλάττην Πατρίδα ἀγάπης, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται ὅτι ἡ ἀκαιροφροχρηματία κατασάινει τὸν διεδυλωμένον ὑπὸ τῆς ψυχωσιωματοφθορᾶς αὐτῆς πάθος καὶ αὐτῶν τῶν ἀνδραπόδων ἀνδραποδωδέστερον. „

“ Ἄλλ’ εἶθε, ὦ Παντοδύναμε Κύριε, εἶθε, ὦ πολυούχον Πνεῦμα τῆς ταλαίνης καὶ πολυτενέκτου Ἑλλάδος· εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην ἐποχὴν, ἐν ἣ μέλλει νὰ διαχωρισθῇ ὁ σίτος ἀπὸ τὰ ἄχυρα, ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὴν σκωμῖαν καὶ οἱ ἀληθεῖς ἀδάμαντες ἀπὸ τῆς ψευδεῖς καὶ πεπλασμένους· εἶθε, λέγομεν· τὰ μὴν εὐρεθῇ κανεῖς ἀναμεταξύ μας ἀνάξιος τῷ Ἑλληνικῷ

Ὁνόματος καὶ τῷ κακοδαίμονος ἐκείνου καὶ ἀγενεστάτῃ κόμματος. Ἀλλ' ἅπαντες οἱ κλητοί, εὐρεθίντες χωρὶς ἐξαίρεσιν ἐκλεκτοί, ἃς συνδράμωμεν ὁμοθυμαδὸν ὅλη ψυχῇ ὀλαικῶν δυνάμεσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τέφρῃ αὐτῷ τῷ μεγάλῳ Σκοπῇ, ὅσις φαίνεται καθαρά, ὅτι εἶναι εὐδοκία τῆς Θείας Προνοίας· καὶ ἃς ἀνοίξωμεν γενναίαν καὶ δαφυλῇ χεῖρα εἰς ἐκείνους, ὅπως προσφέρουσι κεφαλὴν, στήθος, καρδίαν καὶ βραχίονας διὰ τὴν Ἑλευθερίαν τῇ Γένει. „

“ Καὶ ταῦτα μὲν, Ἀδελφοί, ἐγράψαμεν πρὸς ὑμᾶς ὅχι πλατύτερον τῷ δόντος· ἐπειδὴ τὸ Πράγμα, καθὸ μέγα καὶ ἱερὸν, ἀπαιτεῖ πολλὰ καὶ γενναῖα ἐπιχειρήματα εἰς τὸ νὰ ἐγκαρδιώσῃ ἡμᾶς, νὰ νικῶμεν πρῶτον τὸ πάθος τῆς φιλοχρηματίας καὶ ἐπομένως τὸς ἐχθρὸς ἡμῶν. „

“ Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἔχοντες ἐλπίδα στερεὰν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καρδίας Σας, αἱ ὁποῖαι ἐκ φύσεως εἶναι αὐθόρμητοι εἰς τὴν ἀρετὴν, σὰς ἰδῶκαμεν αἰτίαν. Σεῖς δὲ ἀναπληρώσατε τὰ ἐλλείποντα· φανῆτε Ἑλληνες. δείξατε εἰς τῷ Κόσμῳ τὸ Θέατρον, ὅτι δὲν ἀπεθάνετε, καθὼς σὰς νομίζεν· ἀλλὰ ζῆτε καὶ ἔχετε τὰς ἀρετὰς ὅλας τῶν Προγόνων σας. Ἐρρώσθε. „

Τὰ χρῆμα τῶν Ἐφόρων προσδιωρίζοντο εἰς ΣΤ'. Ἀρθρα. Ἡρίνομιν περιττὴν τὴν δημοσίευσίν των, ἀναφέροντες μόνον τὸν ἐπιβαλλόμενον Ὀρκον εἰς τέττας.

Ὁ ρ κ ο ς .

“ Ὀρκιζόμεθα ὡς τίμιοι ἄνθρωποι, ἔχοντες πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἀκοίμητον Ὀμμα τῆς Παντεπόπτης, ἢ ὁ Ἄγγελος μεγαλοφώνως κελεύει· “ Προσέχετε, Ἄνθρωποι, “ ποί, νὰ φανῆτε ἄξιοι καὶ φύλακες ἀκριβεῖς “ τῶν ἐμπιστευθέντων ὑμῖν· ” καὶ προβάλλοντες πᾶν ὅτι ἄλλο σιμνὸν Ὄνομα ἐν καθαρῷ συνειδότι, βεβαιούμεν ἀπὸ καρδίας, ὅτι θέλομεν φυλάξει ἀπαράβατως πάντα, ὅσα ἐγγράφως ἐν τῷ παρόντι ἀναφέρονται. „

“ Ὀρκιζόμεθα προσέτι, ὅτι θέλομεν φυλάξει καὶ πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίαν εὐκρινεσάτην, χωρὶς ποτε νὰ ἐνεργήσωμεν τι ἰδιαίτερος ἀνευ τῆς γνώμης τῶν λοιπῶν. „

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω Ἐγγράφα συνωδεύοντο καὶ ἰδιαίτερα πρὸς πολλὰς, ἀφορῶντα εἰς ἴδιον πνεῦμα. Ἐκ τούτων ἔχομεν

να αναφέρωμεν ἐν παρατηρήσεως χάριν, διευθυνόμενον πρὸς τὸν Μονεμβασίας Ἀρχιεπίσκοπον.

“ Ἀρ. 119. (Τ. Σ.) Πανιερώτατε Ἀγιε Μονεμβασίας Κ. Χρῦσανθε!

“ Ἀπὸ 15 Μαΐου, 1819, γεγραμμένον ἑλάβομεν Γράμμα τῆς Σεβαστῆς σου Πανιερότητος· ἐν ᾧ πληροφορηθέντες τὰς ἐμφύτας σου ἀρετάς, τὸ ἐμβρυθεῖς τῷ τρόπῳ καὶ τὸν ἔνθεον ζῆλον ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν, δὲν ἐλείψαμεν νὰ σ' ἐπαινήσωμεν ἀξίως, καὶ πρεπόντως νὰ σε θαυμάσωμεν, ὡς Ἄνδρα πνέοντα πατριωτισμὸν καὶ θύοντα τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τῆς ποιμνίας. „

“ Ὁντος δὲ τῷ καιρῷ τοιούτῳ, ὡς βεβαιωθῆση, ἅμα λάβης τὸ Παρόν μας, νὰ ἀνταμωθῇ. μετὰ τῷ κοινῷ ἡμῶν ἀγαπητῇ ἀδελφῇ Πετρόμπεη, καὶ νὰ συσκειφθῇτε ὅσον τάχος περὶ τῆς ἐνώσεως πασῶν τῶν οἰκογενειῶν τῆς Σπάρτης εἰς ἓνα φιλικὸν καὶ ἱερὸν σύνδεσμον. Ἰδίως δὲ ἡ Σεβασμιότης σου ἐκ τῶν Ἐπαρχιωτῶν σου τὰς μὲν κατὰπεισον εἰς χρηματικὰς συνεισφοράς, τὰς δὲ προπαρασκεύασον εἰς ὅπλισμόν, ὅχι ὅμως ἐκ τῷ προφανῆς, ἀλλὰ δι' ἐξομολογήσεως, ὁρκῶν καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν γνωστῶν σοι μίσων, ἕως ἢ ἐνυχήσῃ ἡ Σάλπιγξ τῆς φωνῆς ἡμῶν. „

“ Ἀγωνίσθητι, Σεβάσμιε. Ἀδελφε, ἀγωνίσθητι. Οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν. Ἡ Μῆτις θέλει σὲ συναριθμῆσθαι μὲ τὰς Λυκέρχους, μὲ τὰς Σόλωνας, μὲ Βασιλείους, μὲ Χρυσόστομους. „

“ Ἐρῶσο φιλοτιμούμενος καὶ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις γινόμενος.

† „

Συγχρόνως ὁ Ὑψηλάντης, γράφων καὶ δευτερον (α) πρὸς τὰς Πελοποννησίους (ἐκ τῆς Ὁδησῆς, 23 Αυγέστου 1820,) ἐσυμβέβλευν ὡς πρῶτην τῷ μέλλοντος ἐπιχειρήματος βάσιν τὴν ὁμόνοιαν καὶ σύμπνοιαν· ἐπίφερε δέ·

(α) Ἡ προτέρα πρὸς τὰς ἰδίους Ἐπιστολή τε (τῆς 25 Ἰουλίου, 1820,) ἐστάλη ἀπὸ τὴν Πετράπολιν.

“... Ὁ καιρὸς, τὸν ὅποιον ἤδη ἔχομεν, δὲν πρέπει νὰ ἐξοδεύηται εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὰς ἀναγκαιὰς προπαρασκευὰς τῆς ἐκτελείσας τοῦ κοινου ἡμῶν σκοπῆ. Ἡ εὐκταιοτάτη περίσσις δὲν βραδύνει καὶ ἂν, (ὃ μὴ γένοιτο!) εὐρεθῶμεν ἀνέτοιμοι, ὡς καὶ ἄλλοτε, θίλομεν δικαίως γίνῃ τὸ ὄνειδος ὅλυ τῇ Κόσμου. Μὴ παύετε λοιπὸν ἀπὸ τῆ νὰ ἐργάζεσθε ἀόκνως, ὅσα πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν ἀφορῶσι, καὶ ἡ ἐπιτυχία ἄφρευκτος . . .

Μολαταῦτα εἰς τὸν σχηματισμὸν τῇ προσωπικῇ τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐφορίας ἀκολουθῶν ἐριδες, τῶν ὁποίων πρωταγωνιστῆς ἐφαίνετο ὁ Ἰωάννης Περρῦκας. Ἐπήγασαν αὐταὶ ἀπὸ τὰς προελθούσας δυσαρесκείας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου καὶ ἐκείνην τῇ Ἀρβάλῃ ὡς Μέλους. Πολὺ πλῖον αἱ ραδιουργίαι ἐκείνων, ὅσοι δὲν διωρίσθησαν Μέλῃ, παρεμπόδιζον εἰς τὸ ἄκρον τὰς ἐργασίας τῶν Ἐφόρων, καθ' ὃν καιρὸν οὗτοι ἐνησχολῶντο εἰς τὴν καθησύχασιν τῶν πραγμάτων διὰ τὰς συμβαινέσας καταχρήσεις. Διὰ τὸν λόγον τῦτον παρεξηγοῦντο καὶ αἱ Ἀπαντήσεις τῆς Ἀρχῆς. Ἡ ἀκόλουθος Ἐπιστολὴ τῇ Π: Νοταρᾷ, διευθυνομένη πρὸς τὴς εἰς Τριπολιτσὰν Φιλικὰς Προεσώτας, ἀποδεικνύει ὅλα ταῦτα.

“Ἀδελφοί!

“Ἀνίγνωμεν τὰ σημειωθέντα ἀπαξ, δις καὶ τρίς, ἐξ ὧν ἐπίγνωμεν, ὅτι ἀρίστα ἐκφραζονται αἱ ἰδίαί των ἐπισταλόντων. Μολοντί τὰ νοήματα τῶν Γραμμάτων ὑψηλὰ καὶ δύσληπτα, ὡς ἐκτεθειμένα κατὰ τὴς κανόνας μιᾶς ἐξαιρέτης καὶ δυσνοήτου Μηχανῆς, τῆς ὁποίας ἡμεῖς ἰσμεν ἀδαεῖς· ἀλλ' ἐξεταζόμενα κατὰ βάθος καὶ ἀπροσσωπολήπτως ὑπὸ τῶν δεινῶν περὶ τὰ τοιαῦτα, ὑποσηρίζετε τὰς ψυχὰς των ἀναγι-

νωσκότων, ἔχοντα ἐπαγομένην συλλογιστικῶς τὴν πειθῶ. Διὰ τὴν κινήσῃ ὁμως μία τοιαύτη Μηχανή, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἔχωσι τὴν ἀνάλογον πρὸς ἄλληλα ἀρμονίαν ὅλα τὰ Μέλη, ἐξ ὧν εἶναι συντεθειμένη, καὶ ὅτω νὰ κινῶνται εὐ-
 ρύθμῳ καὶ κανονικῶς μὲ ἐκπληξίν τῶν βλεπόντων. Ἐκ τού-
 τῃς, ὅς τις θέλει νὰ τὴν ἰδῇ κινουμένην, πρέπει νὰ προσέχῃ
 μετὰ μεγάλης ἀκριβείας, ὥστε ἕκαστον τῶν Μερῶν νὰ ἔχῃ
 πρὸς τὸ ἄλλο τὴν χρειώδη ἀναλογίαν· ἡ δὲ πρὸς ἄλληλα
 ἀναφορὰ νὰ ᾖ γενική. Τότε κινήσῃσα, ἀδιστακτικῶς θέλει
 ἐκτελέσῃ θαυμάσιον τὸ σκοπούμενον. Ἄν δὲ τουναντίον δι-
 ἀνταποκρίνωται κατὰ τὴν κανόνας τῶν διδασκαλῶν, τὰ πάν-
 τα ἀνατραπήσονται μὲ κατασχύνην καὶ αἰώνιον ὄνειδος ἐκεί-
 νων, οἵτινες ἤθελον ἐπιχειρισθῶσι νὰ τὴν κινήσωσιν οὐκοῦθεν.
 Ἐχομεν πολλοὺς εἰς ὑπόδειγμα, οἵτινες ἔχῃ μόνον κατησχύν-
 θησαν, ἀλλὰ καὶ ἐκινδύνευσαν τὴν ζωὴν των, χρηματίσαν-
 τες ἀπρόσεκτοι εἰς τὴν ἔγκαιρον κίνησιν τῆς τοιαύτης Μηχανῆς·,

“ Ἄς ἀρθῶσι λοιπὸν ἐκ μέσου τῶν Μυστῶν αἱ σκωριασμέ-
 ναι προλήψεις. “ Μηδεὶς (κατὰ τὸν Ἀπόστολον) τὸ ἑαυτοῦ
 “ Ζητείτω. ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος. „ Ἄς λείψῃ ἡ περὶ
 Προεδρίας ἔρις. “ Καίριος παντὶ „ λέγει ὁ Σοφός. Ὁ ἐνεὼς
 χρόνος δὲν εἶναι χρόνος ἐπάθλων, ἀλλὰ χρόνος οὐράνων. “ Τὰ
 “ καλὰ κόπῳ κτῶνται, καὶ κόπῳ κατορθοῦνται. „ Ἄς ἀγῶ-
 νισθῶσι λοιπὸν ὅλοι οἱ Μῦσται, συνεισφέροντες ὑπὲρ τῆς ὁ-
 λῆς Πατρίδος ἕκαστος κατὰ δύναμιν, εἰδότες, ὅτι “ Ὁ νομί-
 “ μως ἀθλήσας, δικαίως στεφανοῦται, μὲ τὸν ἀμαράντινον τῆς
 δόξης στέφανον ἐν ἡμέρᾳ. καθ’ ἣν ἀναλάβῃ τὸ φῶς. Ἡ κοι-
 νωνία τῶν Χριστιανῶν τότε ἀπετέλει τεράστια, ὅποταν τῶν
 πιστευόντων ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ ᾗτο μία. Ὅσον ἐκ μέρε-
 μας ἀναδυνάμεθα μετὰ χαρᾶς τὸν προκείμενον Ἀγῶνα, ευχα-
 ριστοῦμενοι νὰ γενῶμεν “ περίφημα πάντων „ νὰ ἀποβῶμεν
 ὁμως ἐπωφελεῖς τῷ Γένει κατὰ δύναμιν. Ὁ Λακεδαιμόνων ἐκέ-
 νουσι, “ ὅτε συγκατελέγετο τῷ Τάγματι τῶν Τριακοσίων „ με-
 διῶν εἶπε. “ Χαίρω, ὅτι ἡ Πατρίς ἔχει πολλοὺς ἐμοῦ κάρω-
 νας „ .

“ Ἄς ἀναγνώσωμεν μὲ ὅλον τοῦτο ἐπιστατικῶς τὰ γεγραμ-
 μένους Ὅρους. Κατ’ αὐτοὺς ἔχομε τὴν ἀδειαν οἱ Ἀδελφοὶ
 “ ἵνα ἐκλέγῃμεν Ἐφόρους καὶ Ταμίους πρὸς τοῖς διαρισθῶσι ἐν

καὶ ἄλλους, οὓς ἂν ἐκλέξωσιν ὁμοφρονούντας ἐπὶ τῇ κοινῇ συμφέροντι· εὐυπολήπτους δηλονότι, ἀφιλοχρημάτους, φιλογενεῖς καὶ εἰλικρινεῖς Πατριώτας, διὰ τὰ οἰκονομήσωμεν τὰ πάντα ἐν ἄκρᾳ συμποσίᾳ, φυλαττόμενοι, ὅσον ἔνεστι, “μὴ δώσωμεν τὰ Ἅγια τοῖς κυσὶ, μηδὲ τοὺς μαργαρίτας δίσσωμεν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων,,.

“Τὰ ὑποσχεθέντα ἃς καταβαλθῶσι διὰ τῶν Ἐφόρων εἰς τὰ Ταμεῖα. Τὰ Ταμεῖα, ἂν καὶ ὥσι πλείονα τῶν δύο, ἢ τριῶν, ἃς λογίζονται ὡς ἓν, ἀποδίδοντα λόγον εἰς τὸν Γενικὸν Ἐφορον καὶ εἰς τοὺς σὺν αὐτῷ· αὐτοὶ δὲ πρὸς τὴν Ἀρχὴν. Ἄς λείψωσιν αἱ διχόνοιοι. Ἄς ἀνακαλίσσωμεν εἰς τὴν μνήμην ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ Ἀριστείδης εἰς τὸν Θεμισοκλέα. “Ὅλοι ἃς ἀφήσωμεν τὰ παλαιὰ, πληροφορούμενοι, ὅτι “ἐπὶ ξηροῦ ἴσταται ἀκμῆς,, ἢ παντελὴς τοῦ Γένους φθορά. Διὰ τὰ γίνωμεν δεκτικοὶ τῶν νέων, καὶ τὰ ἴδωμεν ἀνανεούμενον τὸν παλαιὸν Ἄνθρωπον, μὴ φεισώμεθα ἐν εὐκαιρίᾳ δαπάνης. Ἄς μεταχειρισθῶμεν ἐκουσίως ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίων, ὅσα ἀκουσίως βιαζόμενοι καταδαπανῶμεν ἀφειδῶς ἐπὶ ἰδιαιτέρᾳ καὶ κοινῇ καταστροφῇ,,.

“Ἄλλ’ ἴσως εἴποι τις, ὅτι “αἱ ἐλπίδες βόσκουσι τοὺς κενῆς βροτῶν., Τοῦτο αὐτὸ καὶ ἡμεῖς λέγομεν· οὐχὶ ὁμως γενικῶς· διότι “ἡ ἐλπίς πολλάκις οὐ καταισχύνει· ὁ γὰρ ἐλπίζων ἐπιμένει ἐνεργῶν τὰ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐλπιζομένου· ἐπιμένων δὲ εἰς τὴν ἐνέργειαν, ἐκτελεῖ τὰ χρειώδη· ἐκτελῶν δὲ τὰ χρειώδη, ἀπολαμβάνει πραγματικῶς τὸ ἐλπιζόμενον. Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κινήσωμεν., ἐγκαίρως ὁμως· “τῶν δ’ ἀδοκῆτων πολλὰ δῶκε Θεός.,.

“Ἐρρώσθε προβαίνοντες ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν, φίλτατοι.

“Τρίκκαλα, 10 Δεκεμβρίου, 1820.

Ὁ Ἀδελφός

ΠΑΝΟΤΤΖΟΣ ΝΟΤΑΡΑΣ.,

“Ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη, πολῦτιμος εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἑταιρίας, βεβαιώνει τὸν ἐνθερμον πατριωτισμὸν τῶν τότε τῶν ἀνδρώπων. Ἐκαμιν, ὡς φαί-

νεται, ἀποτελείσματα ἀγοθᾶ. Ἄλλ' ἡ Ἐφορία δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ τὸν ἀπαιτούμενον σταθερὸν σχηματισμὸν τῆς καὶ τὴν εὐκαιρίαν τῇ νὰ ἐνεργήσῃ πλήρεις, ὅσας ἔλαβεν ὁδηγίας. Εἰς τὴν Τριπολιτσᾶν ταυτοχρόνως ἤρχησαν διάφοροι ψιθυρισμοί, διὰ τῆς ὁποίας ἠναγκάζοντο οἱ ἄνθρωποι νὰ μετατεθῶσιν ἄλλῃ. Τὸ ἐπισυναπτόμενον Ἀντίγραφον ἀποδεικνύει, τὰ ὁποῖα οἱ ὑπογεγραμμένοι Πελοποννήσιοι εἶχον λάβει μίτρα.

“Ὁ παρὼν Πανάχος Λογοθέτης . . . πεπλουτισμένος μὲ τὰ προτερήματα τῆς σταθερότητος καὶ τῆς φιλοπατρίας, ἔλαβι, τὰ ὁποῖα συνεπιφέρει Ἰράμματα τῆς Α--Ἀρχῆς-- καὶ τροφῶν ἡμῶν Ἐκκλησίας, διὰ νὰ σᾶς τὰ ἐγχειρήσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ διευθύνεται εἰς τὴν ἐντάμωσίν σας. Βλέπετε ἐν αὐτοῖς τὰς Ἀπαντήσεις καὶ Διαταγὰς τῆς ἱερᾶς Τροφῶν, καὶ ὅτε διορίζεσθε καὶ ἡ Σειβασμιότης σας νὰ ἐφορεύσῃτε εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαιωμάτων καὶ εἰς τὴν εὐταξίαν καὶ διατήρησιν τῶν καθηκόντων. Διὸ ἀναζωσάμενοι καὶ αὖθις τὸν ἀρχαῖον ὑπὲρ τῶν καλῶν ζῆλόν σας, προθυμοποιηθῆτε, διὰ νὰ ἐμβουν εἰς τάξιν τὰ πράγματα σπυδαίως, οὕτω καλούσης τῆς . . . Ἐνεκα ταύτης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διαταγῆς ἐγράψαμεν πρότερον τῇ Πανιερότητί σας, Ἁγία Χριστιανουπόλεως, νὰ ὀρίσῃτε ἑδῶ, διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ στοματικῶς· ἀλλ', ἐπειδὴ καὶ ἐμποδίσθητε, δὲν ἔβλαψεν. Ἦδη νὰ τὸ ἐξακολουθήσῃτε, δὲν κάμνει, ὅτι δίδεται ὑποψία· καὶ πλέον μετὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ ἡμῖς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ λάβωμεν καιρὸν νὰ στοχασθῶμεν ἡσυχώτερα, ἀκούμεθα. Ἐλπίζομεν κατ' αὐτὰς νὰ μισεύσωμεν διὰ Καλαβρυτα· καὶ, ἂν μισύσῃτε διὰ Πάτρας κατὰ τὴν Διαταγὴν τῆς Ἐκκλησίας, παρακαλοῦμεν νὰ περάσῃτε ἐκεῖθεν, διὰ νὰ ἀνταμωθῶμεν. Ταῦτα καὶ μένομεν

Ἐκ Τριπολιτσᾶς, 14 Δεκεμβρίου, 1820.

Τῆς Πανιερότητός σας πρόθυμοι δούλοι

Σωτήριος Χαραλάμπου, Ἀναγνώστης Κωπανίτζας, Σωτήριος Νοταρᾶς, Ἀνδρίας Ζαήμης. „

Τοιαῦτα Γράμματα, διαθίγοντα τὰ πνεύματα, ἐσάλγησαν παντὲς ἀπὸ τὴν ἰδίαν Πόλιν. Θέλοντες νὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον τὸ τοῖς πατριωτικὸν πνεῦμα διαφόρων, κρίνομεν ὑσιῶδες νὰ καταχωρήσωμεν ἀκόμη καὶ μέρος μιᾶς πρὸς τὸν Μονιμβασίας Χρῦσανθον Ἐπιστολῆς τῇ ἰδίᾳ Σ. Χαλαρόμπη καὶ Α. Ζαήμῃ, γεγραμμένης ἀπὸ τὴν Τριπολιτσάν κατὰ τὰς 22 Δεκεμβρίου, 1820, ἀποκριτικῶς πρὸς ἄλλην ἐκείνου τῶν 18 τῇ ἰδίᾳ. Γνωρίζεται δὲ καὶ ἀπ' αὐτὴν, ὅπου σεν καὶ Ἱερεῖς καὶ Πολιτικοὶ ἦσαν ἀφαιρωμένοι εἰς τὸν κοινὸν Σκοπὸν.

“ . . . Ἀνέγνωμεν μετ' ἐπιστάσις, καὶ ὅσα σημειοῖτε· καὶ ἔγνωμεν, ὅτι παρακινήμενοι ἀπὸ τὸν διακαῇ πρὸς τὴν Πατρίδα ἔρωτα, ἀνεδίχθητε προθύμως καὶ εὐχαρίστως, τὴν ὁποίαν σὰς ἔδωσε φροντίδα ἡ Ἱερὰ καὶ σεβάσμιος Ύψιλη Ἐκκλησία. Ἐπανέσαμεν ἀποχρώντως τὸν φιλογενῆ ᾤον σας, καὶ κατὰ τὴν πατρικὴν ὁδηγίαν σας σπεύδομεν καὶ ἡμεῖς, ὅσον τὸ δυνατόν, ἵνα συσφίγξωμεν ἅπαντας τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ ὁμοφωνίας, καὶ νὰ ἔμβῃ εἰς τάξιν πᾶν τὸ ἀτάκτως πῆξι τοῦδε κινούμενον. Ἐλπίζομεν τῇ τοῦ Θεοῦ ἀντιλήμῃ καὶ δια τῶν θειοπειθῶν εὐχῶν σας, ὅλοι οἱ Ἀδελφοὶ νὰ ἐννοήσουν πλείον, ὅτι ὁ καιρὸς δὲν εἶναι καιρὸς ἀμφισβητήσεων, ἀλλὰ καιρὸς ὁρίων, καὶ νὰ παύσωσιν ἕως ἰδῶ τὰ προσητημένα καὶ εἶδε. Ἡ δὲ Παναγιότης σας μὲ τὴν φρόνησίν σας καὶ γενναιότητα σπουδάζετε διὰ τὴν σύναξιν τῶν μετρητῶν, τὰ ὁποῖα ἐνεκρίθη νὰ ἔμβουν εἰς Πάτρας, καὶ ἐκεῖ νὰ ἀποφασισθῇ τὸ Ταμιῶν, ὡς ασφαλέστερον καὶ οἰκονομικώτερον τὸ μέρος . . . Ἀυτὴ ἡ σπουδαία σύναξις τῶν μετρητῶν χρησιμῆς, διὰ νὰ πληροφορηθοῦν τὰ ἀναγκαῖα Μέρη τὴν ποσότητα, καὶ νὰ φρεντίσουν τὰ δέοντα . . . ”

“ Ἀπανταχόθεν διαφημίζεται ταχύτης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων Ἐργῶν· καὶ εἶδε ὁ Ἅγιος Θεὸς νὰ γίνῃ βοηθός, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ τὸ ἔλεός του . . . ”

Ὁ Δικαῖος (α) ἐν τοσούτῳ ἔφθασεν ἀπὸ τὴν Ἑφωσιανύπολιν εἰς Πίτσας κατὰ τὸν Δεκέμβριον, ἐφωδιασμένος μ' ὅλας τὰς ἀναγκαίας συστάσεις. Ἡ Νῆσος αὕτη καὶ τὰ Ψάρα ἔπνιον τὸν ζωηρότερον ἐνθουσιασμόν περὶ τῷ Πολέμῳ. Ὁ Δικαῖος, πάντοτε δραστήριος καὶ τολμηρὸς, ἐνῆργει καὶ ἡδὴ μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν. Παρα τὸν Γ: Κάνου εἶχεν ὁμοιόφρονα δραστήριον καὶ τὸν Π: Ἀρβάλην.

Πρὸ τῆς μεταβάσεως τε εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπου ἔμελλε νὰ παρυσιάσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἐψηλάντε, διευθύνει (24 Δεκεμβρίου, 1320) Ὁδηγίας τινας, ζητῶν τὸ νὰ δώσῃ οἱ Πελοποννήσιοι ἔγγραφον τὴν περὶ τούτων γνώμην των, διὰ νὰ τὴν ἀποσείλῃ, ὅπου διετάχῃ. Τὸ μέτρον αὐτὸ, μολονότι οὐσιώδεις, ἦτο πρόπιρά τις, ἢ πλαγία ὑποχρέωσις τῶν Πελοποννησίων εἰς τὰ μέλλοντα Κινήματα. Αἱ, περὶ ὧν ὁ λόγος, Ὁδηγίαι διελαιμβαίνοντο εἰς Ἀρθρα Θ, ὡς ἀκολουθεῖς.

“Α'. Ὅλοι οἱ Ἀρχιερεῖς, Ἀρχόντες καὶ Δημογέροντες τῆς Πελοποννήσου, ὅσους συνίδεσεν ὁ ἱερός τῆς ὁμονοίας δεσμός, νὰ συνέλθωσιν εἰς ἀρμόδιον μέρος μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ ν' ἀρήσωσι τὰ πρὸς ἀλλήλους πάθη χάριν τῆς Πατρίδος, καὶ ἀσπασθῶντες μὲ εὐκρίνειαν, νὰ συσκευθῶσι φρενίμως τὰ πρακταῖα περὶ τοῦ Ἱεροῦ Σκοπῆ, ἢ περὶ τῶν μελλόντων εὐτυχιστέρων καὶ ἀκινδυνωτέρων Κινήματων.

“Β'. Ἀφ' οὗ ἀνακρίνωσι τὰς γνώμας τοῦ Ἐψηλάντου καὶ ἐφεύρωσι τὸν ἀσφαλεῆ δρόμον τοῦ συμφέροντος, νὰ ἐκλέξωσιν ἀπ' ὅλον τὸ Συστήμα τῶν Προιστώτων δύο τοὺς δοκιμωτέρους καὶ ὑποληπτικωτέρους, οἱ ὅποιοι καθήμενοι εἰς τὴν Τριπολιτσάν, νὰ θεωρῶσι τὰς συμπιπτούσας κοινὰς τῆς Περ-

τρίδος ὑποθέσεις μὲ καθαρὰν συνείδησιν· οἱ δὲ λοιποὶ νὰ διοργανίσωσιν εἰς τὰς Ἐπαρχίας των τὸ Πρᾶγμα εὐτάκτως καὶ ταχίως,,.

“Γ’· Διὰ νὰ σηκωθῇ ἀπὸ αὐτοὺς κάθε ὑπόνοια ἐχθροπαθείας, καὶ ν’ ἀπέλθῃ εἰς τὰ ἴδια καθεὶς ἐλευθέρως ἀπὸ τὰ πάθη, στερεὸς εἰς τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην, καὶ πρόθυμος νὰ ἐκτελῇ τὰς Διαταγὰς τῆς Ἱερουσίας· οἱ ὑποχρεωμένοι νὰ δώσωσιν ἀναμεταξύ των ἔγγραφον ἐγγύησιν, διαλαμβάνουσαν τὴν ἀλληλένδετον συμφωνίαν, τὸ ἀπρόσεκτον τῶν παλαιῶν παθῶν, ἢ νέων, καὶ τὴν ἀδελφικὴν φροντίδα περὶ τῷ κοινῷ συμφέροντος,,.

“Δ’· Νὰ εἰδοποιηθῶσι διὰ κοινῷ ἔγγράφου οἱ εἰς Κωνσταντινούπολιν Ἐπίτροποι, διὰ νὰ καταβῶσι κάτω· πρῶτον διὰ ν’ ἀποφύγῃσι τὸν ἐπικείμενον εἰς αὐτοὺς κίνδυνον· καὶ δευτέρον νὰ εὐρεθῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὴν Ἀγῶναι, διὰ νὰ λάβωσιν, ὡς Συμπολίται, μέρος εἰς τὴν δόξαν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς κινδύνους,,.

“Ε’· Τὸ Στρατιωτικὸν νὰ διοργανισθῇ εὐτάκτως· Ἡ εὐταξία, φέρουσα τὴν εὐδοκίμησιν τῶν Ὀπλων, τότε θέλει φυλαχθῇ, ὅταν καθ’ ὅλας τὰς Ἐπαρχίας διορισθῶσι Χιλιάρχοι οἱ πλέον φρόνιμοι καὶ δόκιμοι εἰς τὸ νὰ ὀπλοφορήσωσι καὶ νὰ διοικήσωσι Στρατόν· Ἱερίπει νὰ γίνῃ κατὰ Ἐπαρχίαν ἡ ἐκλογὴ ἑνὸς Χιλιάρχου· ἔχοντος τὴν ἀδειαν νὰ στρατολογήσῃ, καὶ νὰ ἐπιστήσῃ κατὰ τὴν ταξιν τῆς Χιλιαρχίας του Ἀξιωματικούς· ἦτοι Ἑκατοντάρχους, Πεντηκοντάρχους καὶ Δεκάρχους· Εἰς αὐτοὺς θέλει ὑπόκειται νομίμως διοικούμενος ὁ Στρατός,,.

“ΣΤ’· Ὁ Γενικὸς Ἐφορος δὲν κρίνει εὐλογον νὰ ἀρμатωθῇ ὁ τυχὼν διὰ τὴν προξενουμένην σύγχισιν καὶ ζημίαν ἀπὸ τὴν ἀπειρίαν τοῦ Ὀχλου· νὰ ἐκλεχθῶσι δὲ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον ὅλην ἐικοσιπέντε μόσαι χιλιάδες Στρατός ἀπὸ ἀνδρας ἐκλεκτοὺς καὶ ἐμπείρους εἰς τὰ ὄπλα, διὰ νὰ ὀδηγηθῶσι τακτικῶς ἀπὸ τοῦτον μὲ τὴν ἀνήκουσαν ὑπακοήν, εὐδὲς ὅπου φανῇ εἰς τὴν Πελοπόννησον,,.

“Ζ’· Οἱ Χιλιάρχοι καὶ λοιποὶ Ἀξιωματικοὶ ὀφείλουσι νὰ παρατηρῶσι καλῶς τοὺς Στρατιώτας των καθ’ ὅλα· δηλονότι ποῖος ἔχει ὄπλα, καὶ ποῖος ὄχι, διὰ νὰ λάβωσιν εἰ

μὴ ἔχοντες. Ὅθεν πρέπει νὰ εἰδεασθῶμεν ἐγκαίρως περὶ τῆς
 αὐτῆς, διὰ νὰ ἐγχειρίσωμεν διὰ τῶν Ἀξιωματικῶν τὰ ἀναγκαῖ-
 α τῶ πολέμου ἐφόδια. »

« Π'. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ γένη Κατάλογος καθαρὸς τῆς Ἀ-
 δελφότητος ὅλης, διὰ νὰ ἐξετασθῇ ἡ κατάστασις τῶ καθενὸς, καὶ
 νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ συνεισφέρῃ ἀναλόγως, ὥστε ἡ καταβολὴ νὰ
 γένη ἐπὶ κεῖνα τῶ ἐνὸς μιλλιονίς. Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη τῆς Γε-
 νικῆς Ἐφόρου καὶ τῆς Σ. Ἀρχῆς. Ἀς ἤεϋρῃ δὲ καθεὶς, ὅτι,
 ὅσα καταβάλλων εἰς τοιαύτην ἀνάγκην τῆς Πατρίδος, αὐτῷ βρα-
 βευθῶσιν ἔπειτα ἀναλόγως, θέλουν πληρωθῇ καὶ πρὸς τὸ
 100, ὅταν σὺν Θεῷ ἀναλάβῃ ἡ Πατρίς. Καί, διὰ νὰ μὴ ἀμ-
 φιβάλλῃ τις εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ὁ τοιοῦτος θέλει λάβει
 Ἀπόδειξιν ὑπογεγραμμένην ἀπὸ τῆς Ἐφόρου καὶ Ταμίας. »

« Θ'. Οἱ Χιλιάρχοι καὶ Ἀξιωματικοὶ ἔχουσι χρεὶς νὰ ὀρ-
 κώσωσι τῆς Στρατιώτας τῶν κατὰ τὸν ἀκόλουθον Ὀρκον. »

Ὁ ρ κ ο ς .

« Ὀρκιζόμεθα ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ἀγάπην τῆς
 Πατρίδος ἀποφασίζομεν νὰ χύσωμεν τὸ αἷμά μας. Θέλομεν
 φυλάττει ὑπακοὴν εἰς τὴς Νόμους τῆς, εἰς τὰς ἐδηχίας τοῦ Σ.
 Ἐφόρου καὶ εἰς τὴς Ἀρχηγούς μας. Νὰ μὴ μεταχειρισθῶμεν
 κανὲν πρᾶγμα εἰς ἴδιον ὄφελος, ἀλλ' ὅλα μας τὰ ἐπιχειρήμα-
 τα ν' ἀποβλέπωσιν εἰς τὴν ὠφέλειαν ὅλων τῶν Ὁμογενῶν με-
 τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ βραβευθῶμεν, καθ' ὅτι μετὰ ταῦ-
 τα ἠθέλε κρίνῃ εὐλογον καὶ ἀνάλογον διὰ τοὺς κόπους μας
 ἡ Πατρίς. »

« Φίλοι μου Συμπολίται. Ἡ Πατρίς μας ἰστάθῃ ἀνέκα-
 θεν ἔνδοξος, ἐλπίζουσα καὶ ἤδη τὴν δόξαν τῆς ἀπὸ ἡμᾶς με-
 τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν παρελθουσῶν ἰλλειψιών τῆς. Φιλοτι-
 μηθῆτε, ὅσον τὸ δυνατόν, νὰ ἐκπληρώσετε τὰ ἱερὰ χρεή σας.
 Ἡ Σειραστή Ἀρχὴ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Ἐφορὸς μας ἐκριναν εὐ-
 λογον ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα νὰ τελειοποιηθῶσι διὰ τῆς ἀ-
 ξιότητος καὶ προστασίας σας· καὶ τοῦτο, διὰ νὰ μὴ εὐρι-
 σκητε πρόφασιν, ὅτι δὲν ἐρωτηθῇτε εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον τῆς
 Διοργανισμοῦ. Ἢδη ἀφιερῶνται εἰς τὴν κρίσιν σας, διὰ νὰ
 ἔχετε τὸ Δικαίωμα εἰς τὸν κοινὸν Λαὸν περισσότερον παρὰ
 τῶρα, ἀφ' οὗ τὸ διοργανίσθητε κατὰ τὴν θέλησίν σας. Τὸ
 ἔθνος κατὰ τὸ παρὸν, μολονότι ἔχει τὸν τρόπον νὰ ὀργα-
 νίσῃ τὰ Πράγματα καὶ ἀλλεοτρόπως, καὶ νὰ διατάξῃ τὰ
 πάντα εὐρύθμως, δὲν θέλει ὁμως νὰ σας κάμῃ αὐτὸ τὸ ἀδι-
 κον. Φιλοτιμηθῆτε λοιπὸν, Ἀδελφοί, διὰ τὸν Θεόν, προσπα-
 θήσατε νὰ ἐνεργήσῃτε τὸ Πρᾶγμα ὡς Ἀσκεδαμόνιοι, ὡς Ἀρ-
 κάδες, Ἰσχυροὶ, Μισσηνιοὶ καὶ Ἀρχεῖοι, διὰ νὰ δεῖξωμεν,
 ὅτι ἡμεῖς, μολονότι ἔχομεν νὰ κάμωμεν μετ' ἐν ἔθνος φίλων

χον, φιλοτάραχον καὶ ὁπωθεῖν κατὰ τὸ παρὸν διεφθαρμένον, πάλιν ἰδυνήθημιν νὰ τὸ ὀδηγήσωμεν εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον. Ἐγὼ εἶπα· ἱερέα, ὅσον ἰδυνήθην, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἡρώων χρεῶν μου πρὸς τὴν Πατρίδα. Μένει ὅμως τὸ Ἠράγμα τῶρα εἰς σὰς. Ἡ ἁρμονία τῶν πραγμάτων θέλει ἀποδείξῃ ἐνδόξους τοὺς Πελοποννησίους, ὅσον ἡ ἀταξία ἀδόξους, αἰωνίως δυστυχεῖς καὶ παρανάλωμα τῶν ἐχθρῶν. (Ὅ μὴ γένοιτο.) Παύω πλέον, καὶ εὐχομαι νὰ ἀκολουθήσητε τὴν ὀδὴν τὰς ὁδοῦ λόγου.

Ὁ Δικαῖος ἠκολούθησε φρονίμως τὸ μέτρον τῷ νὰ κυλακεύσῃ εἰς τὴν περίεσιν αὐτὴν τὰς φιλοτιμίας τῶν τότε ἰσχυρῶν τῆς Πελοποννήσου· μοιροῦντι τὰ ἐπιχειρήματα τῷ δὲν συνεφώνηεν μ' ἐκείνα τῆς Ἀρχῆς. “Ἐζητήθη, ὅθεν ἴδει, ἡ ἀντή-
“ κῆσα βοήθεια, καὶ ἐχορηγήθη ἀφθόγως, Πανταχόθεν ἠκούετο ταχύτης περὶ τῷ Πολέμου. ἀλλὰ δὲν ἐφαίνοντο πύποτε τὰ βεβαιώμενα ἄλλοτε βοηθήματα. Μάλιστα, ἀντὶ τῷ νὰ ἐφοδιασθῶσιν οἱ Πελοποννήσιοι, προσεκλήθησαν (κατὰ τὸν Φεβρουάριον τῷ 1820) παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐφορίας νὰ ἐμβάσωσι τὰς συνεισφοράς των. Ἀντίτεινον ὅμως, ζητήσαντες ἐξ ἐναντίας διὰ τῷ ἀπεσταλμένῳ Ι. Η. νὰ βοηθηθῶσι καὶ χρηματικῶς διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ Πολέμου.

Ενεκα τούτων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Κοινοποιήσεως τῷ Δικαίῳ ἀποφασίζουσιν οἱ Πελοποννήσιοι τὴν συνέλευσίν των, διὰ νὰ σκεφθῶσιν, ὅποια ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσωσιν ὀριστικὰ μέτρα· μ' ἄλλας λύσεις, νὰ ἐπιχειρήσωσι σύμφωνοι τὸν Πόλεμον, εἴν ἴδωσιν ἀρμοδιαν τὴν ἐποχὴν καὶ τὰ πράγματα. Θεωρεῖσι πρῶτον ὡς ἀρμόδιον τόπου τὰ Καλάβρυτα, καὶ ἔπειτα συνέρχονται εἰς τὴν Βοστίτσαν (κατὰ τὸν Ἰανουάριον τῷ 1821.) μεταχειρισθέντες πρόσχημα τὴν ἐξέτασιν διαφθ-

ρᾶς τινος περὶ ἀγρῶν τῇ Μεγάλῃ Σπηλαίν. Ἐκεί προσεκλήθη καὶ ὁ Δικαῖος, κινήσας (28 Δεκεμβρίου, 1820,) ἀπὸ Πέτσας (α), ὅπως ἔμεινεν ὡς Ἀντιπρόσωπὸς τῆς ὁ Ἀρβάλης, γράφων παντοῦ. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται ἀργοπορίαν.

Οἱ συνελθόντες εἰς τὴν πόλιν τῆς Βοστίτσῃς ἦσαν ἐκ μὲν τῶν Ἀρχιερέων ὁ Γερμανὸς Π. Πατρῶν, ὁ Χριστιανουπόλεως Γερμανὸς καὶ ὁ Κερνίκης Προκάπιος (β)· ἐκ δὲ τῶν Πολιτικῶν καὶ λοιπῶν ὁ Ἀσημάκης καὶ Ἀνδρέας Ζαῆμαι, ὁ Σ. Χαραλάμπου, Α. Φωτήλας, Ἀνδ. Δόνδος, Γ. Παππαδιαμαντόπουλος, Σ. Θιοχαρόπουλος, Χαραλάμπος Περρῶουκας, Σπυρίδων Χαραλάμπου καὶ λοιποὶ (γ).

(α) Διήλθε διὰ τῆς Ναυπλίου καὶ Ἀργους, ὅπως εὗρε τὸ Μυστήριον κοινὸν εἰς πολλοὺς.

(β) Ἐκίνησαν προσέτι ὁ Μονεμβασίας Χρῦσανθος καὶ ἄλλοι· ἀλλ' ἔφθασαν τὴν Συνέλευσιν περὶ τὰ τέλη τῆς.

(γ) Νομίζομεν σπουδαίαν μίαν Ἐπιστολὴν τῶν Νοταραίων γεγραμμένην κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν. Ἐξηγῶνται καὶ δι' αὐτῆς αἱ περὶ τῆς μέλλοντος Πολέμου ιδεαί, ὅσαι ἐμφύχωνον, ἡ ἐκράτην συνεσταλμένα τὰ πνεύματα. Διευθύνετο, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς περιεχομένης, εἰς τὴν Βοστίτσαν.

“Πανιερώτατε Συνέφορε Ἁγίε Παλαιῶν Πατρῶν, καὶ Ἐκλαμπρότατε Κύριε . . . Πρόεδρε τῆς Ἐφορίας, καὶ Θεοφιλέστατε Ἁγίε Καρυνεπόλεως, καὶ Εὐγενέστατοι Ἀρχόντες Πρόκριτοι Καλαβρυτῶν καὶ Βοστίτσῃς!,,

“Κυριευμένος ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν ἐκδηλώσας κατὰ τῆς Σπάρτης ὁ αἰσθητῆς Ἀριστομένης, χωρὶς νὰ κρίνῃ προτερον ἐπι-

Ὁ Π. Πατρῶν ἐπρότεινε νὰ σιμφῶσιν·

Α'. Ἄν ἦναι σύμφωνον ὅλον τὸ Ἔθνος εἰς τὴν μέλλουσαν Ἐπιχείρησιν, ἥ μόνῃ ἡ Πελοπόννησος ἀναδέχεται τὸ βάρος της.

στατικῶς τὰ κατὰ τὸν ἐνστασιασμόν καὶ τὰ μετὰ τὴν ἐνδεχομένην ἀποτυχίαν, ἀντὶ νὰ πολίσῃ τὴν ἐρημωθεῖσαν Πατριδα τε, πράξας, ὅσα καὶ αὕτῃ ἡ τῶν ἀγρίων θηρίων ἀποσρέφεται φύσις, ἐπροξένησα τὴν τελείαν καταστροφὴν της, ὥστε οἱ ἐναπολειφθέντες Μεσσήνιοι ἱβιάσθησαν νὰ μετοικήσωσι καὶ νὰ ἀπικισθῶσιν ἐκπατριωθέντες· διότι δὲν ὑπῆρξαν προηθεῖς. Ὡς αὐτὸ καὶ ἡμεῖς, οἱ κατὰ πνεῦμα μὲν υἱοὶ τῇ Τριτέρᾳ Γιανιρότητος, δυλοὶ δὲ καὶ φίλοι εὐκρινεῖς τῆς Ἐκλαμπρότητος καὶ Εὐγενείας σας, υφορῶμενοι δεῖν ἐγνωμεν, ἵνα ἀναφέρωμεν δι' ὑμῶν πρὸς τὴν ἱερὰν Ἑταιρίαν, ὅσα ἐστοχάσθημεν συντείνοντα εἰς τὴν εὐκταίαν κατόρθωσιν τῆς Ἐπιχειρήματος, ὧν πρῶτον τὸ νὰ βάλλωμεν φρενὴν κρηπίδα ἐλευθερίας, κατὰ τὸν Πίνδαρον· καὶ, ἀφ' ὧν μελιώσωμεν ἐπὶ τερπείας πέτρας, νὰ οἰκοδομήσωμεν ἐπ' αὐτῆς, μηδ' ὅλως φοβούμενοι μήτε τὰς ἐνδοθεν προσβολὰς τῶν Δυναστῶν, μήτε καὶ τὰς ἔξωθεν τῶν γειτνιαζόντων, αἰτίνες ἦτοι μετὰ τὰς ἐνδον, ἡ καὶ μόναι, δύνανται νὰ ματαιώσωσι τὸ σκοπύμενον, καὶ νὰ προξενήσωσι τὴν τελείαν καταστροφὴν τῆς φίλης Πατρίδος καὶ γενικῶς ὁλοκλήρῃ τῷ Ἔθνει..

“ Πανιερώτατοι, καὶ Ἐκλαμπρότατε καὶ Πατριῶται ἄριστοι! Ὅτι μὲν τὸ μέγα τῆτο Ἐγχείρημα δεῖται καὶ πόνου πολλοῦ, καὶ χρόνῳ μακρῷ, καὶ δαπανῇς ἢ μικρᾷς καὶ τύχης λαμπραῖς, πᾶς τις καὶ τὸ μικρὸν ἐπισήσας δύναται νὰ καταλάβῃ· καθὼς καὶ ὅτι τῶν τριῶν πρῶτων ὄντων ἐφ' ἡμῖν, τὸ τελευταῖον· ἡ λαμπρὰ δηλονότι τύχη, ἐκ ἐστὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν, τὴν ὁποῖαν ἀνάγκη πᾶσα νὰ ζητήσωμεν, καθὰ καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀπὸ τὴν κραταιὰν καὶ τροπαιῦχον διξίαν τῆς εὐλογημένης Αὐτοκράτορος, ὅςτι νικῶν ἐβράβευσε καὶ βραβεύει τὴν Εὐρήνην εἰς ἀπαντας, ὅσοι ἐχρηιάσθησαν τὴν ἀκαταμάχητον αὐτῇ ὑπεράσπισιν. Ὅταν δὲ ἐκείνη ἐκτανθῇ ὑπὲρ ἡμῶν, χορηγῶσα ἀφθονῆς τὰς βοηθείας της, τότε καὶ ἡμεῖς ἐκ ἐσμέν ἀξιοὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀνόματος. Ἰὰν δὲν ἀφειδήσωμεν καὶ πόνων καὶ τρημάτων, καὶ ἱππομονῆς, συναγωνιζόμενοι κατὰ τῶν Δυναστῶν, καὶ μηδ' ὅλως πτοῦμενοι τὰς προσβολὰς μήτε αὐτῶν, μήτε τῶν γειτόνων, πρὸς ὧς καὶ Στόλον ἔχοντας ἱσχυρόν καὶ Στρατὸν Τακτικόν, καὶ πολεμικὰς παρασκευὰς ἡμεῖς μόνον δυνάμεθα νὰ ἀνδῆξωμεν.

“ Ἐκτενέστεντες λοιπὸν Ἐφοροὶ ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς, καὶ ὡς ἐπιταττόμενοι νὰ ἐδιδάσωμεν αὐτὴν καὶ τὴς ἐν τοῖς πράγμασι τὰ συμφέροντα εἰς κατόρθωσιν εὐχερῇ τοῦ προκημύεντος, ἰδοὺ δηλοποιούμεν ὑμῖν καὶ δι' ὑμῶν τῇ ἱερᾷ Ἑταιρίᾳ, ὅτι χωρὶς, κινηθέντος πολέμου, νὰ εἰσχωρησῶσι τὰ Στρατεύματα εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ἐπικρατείας, ἐν δὲ τῇ Μητροπόλει καὶ καθ' ὅλα

Β'. Ἄν ἦναι ἀρμόδιος ὁ καιρὸς, ἐνῶ ἵσυχάζει ὅλη ἡ Εὐρώπη.

Γ'. Πῶς ἄρα θέλῃσι διατεθῇ αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, καὶ μάλιστα αἱ γειτονικαὶ, εἰς τὴν κήρυξιν τῆς Πολέμου.

Δ'. Ἄν τωόντι ἡ Ῥωσσία (α) λαμβάνῃ μέ-

τὰ μέρη ἐν ἐνὶ καὶ τῇ αὐτῇ χρόνῳ, ὡς ἐκ συνθήκης, νὰ κινηθῇ ἡ μηχανή, ἕδεν αἰσιον κατορθῆται. Ἀλλὰ, καὶ τῶν τιθέντων, ἡμεῖς οἱ Ἑλλοπονηῆσιοι ἔχομεν χρεῖαν δέκα χιλιάδων τετάχισιν Ῥ: Στρατὺ μετὰ τῶν πολεμικῶν παρασκευῶν, ὅπως βοηθοῦμενοι τακτικῶς ἀντιπαραταχθῶμεν πρὸς τοὺς Δυνάστας καὶ πρὸς τοὺς γειτνιάζοντας, οἵτινες διὰ φθόνον τῶν ἐνδεχομένων πιθανῶς τὸ νὰ ὠφεληθῶσι καθ' ἡμῶν, μικρὰν ἢ παντελῆ ἰδίαν ἔχόντων ὀπλων καὶ πολεμικῆς. „

“Προσέχετε λοιπὸν καλῶς, πρὸς αὐτὴ τῇ πατρικῇ ἐδάφει! μὴ τὸ Πράγμα κινηθῇ ἁώρως, καὶ ἐν ἐνὶ, ἡ δυοῖν, ἡ καὶ τρισὶ τόποις, ὡς ἐπιβλαβὲς. Ὁμιλήσατε μετὰ τῇ νεήλυντος ἐνεργῆ σιβασῇ Δικαίᾳ, ὥστιν ἀπονέμεμεν τὰς ἐγκαρδίους προσκυνήσεις ἀναλογισασθε, ὅσον τὸ χρέος ὑμῶν γράψατε τὰ χίσα πρὸς τὸν ἐρχόμενον Ἐκλαμπρον (β) καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ἀρχὴν, διὰ νὰ συγροατῇσωσι τὸ ἐπιχειρήμα, καὶ μετ' ἀκριβείας σαθμήσωσιν, “ὡς περ σαθμὴ δόρυ νήιον ἐξιδύνει “τέκτονος ἐν παλαμῇ,“ καὶ ὑπο νὰ κινήσωσι τὴν μηχανὴν ἐνταυτῷ καθ' ὅλα τὰ μέρη, προστάτην ἔχοντες τὴν ἀμαχον διέαν, ὡς διείληπται, κατὰ τῶν ἐνδεχομένων ὅπως μὴ γίνῃται τὸ Ἔθνος ἡμῶν θύμα τῶν βαρβάρων καὶ τὸν φθόνου τῶν πλησιοχώρων. καὶ διακινδυνεύσωσιν οἱ ἐνεργοί, χωρὶς νὰ ἰδῶσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐσιμμένας μετὰ τὰς θριαμβευτικούς σερᾶνους τῆς ἐλευθερωθείσης Πατρίδος. „

“Πρὸς τοῦτοις παρακαλῶμεν νὰ μᾶς ὀδηγήσητε, εἰς ποῖον μέρος νὰ ἐξαποστείλωμεν τὰς συνεισφοράς τῶν Ἀδελφῶν, σιμνέντες καὶ εἰ τι ἀκοῆς ἀξίον. „

“Καὶ ταῦτα μὲν διὰ τῇ παρόντος Γράμματος, ὡς μὴ ἐξοί διὰ στόματος. Εἴητε δὲ διαλογιζόμενοι τὰ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος καὶ τῶν Ἐνεργῶν τῇ θεῇ συνάρσει!

“1821, Ἰαννουαρίῳ 14.

Οἱ δέλοι καὶ εἰλικρινεῖς ἀδελφοί

Πανῆτζος Νοταρᾶς

καὶ οἱ λοιποὶ Ἀδελφοί. „

(α) Παράδοξον! Τὴν Ῥωσσίαν ἰδεῶμεν οἱ Ἕλληνες ὡς μίαν Θεότητα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέθετον τὰς ἐλπίδας των.

(β) Ἐκλαμπρον ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὸν Α. Τψηλάντην. Τὸ δὲ ἀνωτέρω ἀναφερόμενον διὰ Ῥ, εἶναι τὸ ἀρχικὸν τῆς λέξεως Ῥωσσικᾶς.

ρος ἐντρυγητικόν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν Ἑλλήνων· καὶ ποῖνις δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τρόπῳ περὶ τῆς, ἐνῶ εἰρηνεύει μὲ τὴν Πόρταν.

Ε'. "Ἄν ὑπάρχωσιν αἱ ἀνήκονσαι περὶ τοῦ Πολέμου προετοιμασίαι· καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ οἰκονομηθῶσιν αἱ μεγάλαι δαπάναι.

Ὁ Δικαῖος ἐρωτηθεὶς περὶ τῆ προσωπικῆ καὶ τῶν μίσων τῆς Ἀρχῆς, δὲν ἔδοσεν ἄλλας ιδέας παρὰ τὰς κοινάς· ἐβεβαίωνε δὲ μὲ ἔμφασιν λόγῳ ὀγλίγωρον τὴν κίνησιν τοῦ Πολέμου τῆς Ῥωσσίας, τὰ μέλλοντα μεγάλα βοηθήματα τῆς τοῦ Ἑθνους καὶ τὸν παρὰ τὰ ἄλλα ὀφέλιμον ἀντιπερισπασμὸν τῶν μὲν Παραδουναβίων καὶ τῆς Ῥύμελης διὰ τὸν πόλεμον τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ καὶ τὸν μέλλοντα τῆς Ῥωσσίας, τῆς δὲ Ἀνατολῆς διὰ τὰς ἀναφυομένας ἤδη ταραχὰς τῶν Περσῶν. Ἐβεβαίωνε πρὸς τούτοις, ὅτι εἰς μὲν τὴν Ἰδραν ἐσάλησαν 3,000 θυφείκια, 300 βαρέλια πυρίτιδος, 300 ἔιφη καὶ 600.000 μετρητῶν· τὰ δὲ διωρισμένα διὰ τὴν Πελοπόννησον φθάνουσιν ἐπὶ ὀλίγῳ. Διὰ νὰ πληροφορηθῶσιν ἀκριβέστερον οἱ Πελοποννήσιοι, ἀπέστειλαν τὸν Σπυρίδωνα Χαλαράμπη εἰς τὴν Ἰδραν, γράφοντες, "Ἄν ἔφθασαν τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν σύστασιν τοῦ Σχολείου μίσα. Ὁ Ἀπεσταλμένος ἐπεφορτίσθη μερικώτερον νὰ ἐρευνήσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν διάθεσιν τῶν Ἰδραίων καὶ τὴν ἐλπιζομένην, ἢ μὴ, διακήρυξιν τοῦ Ῥωστικῆ Πολέμου. Ὁδηγήθη δὲ νὰ παρευσιάζῃ τὰ γράμματα τότε, ὅταν εὕρῃ εὐδιαδίετης τύτης.

Τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου ἦσαν ἤδη ὑπὸ ἀστυνομικὴν παρατήρησιν. Μολοντῆτο ὁ Σ. Χα-

ραλάμπυ κατορθώνει τὴν μετάβασίν τε εἰς Ἱ-
δραν, ὅτε συζημένος πρὸς τὸν Γ. Γκιώνην βε-
βαιῆται τὸ ἀνύπαρκτον τῶν παραστάσεων τοῦ
Δικαίου καὶ, τὸ χειρότερον, ἐναντίως διόλῳ εἰς
τὸ περὶ Πολέμου πνεῦμα τοὺς Προὔχοντας Ὑ-
δραϊς. Κατίφυγεν ἐντεῦθεν καὶ μὲ κίνδυνον ζωῆς
εἰς τὰς Σπίτσας, καὶ φθάσας εἰς τὴν Βοστίτσαν
εὔρε τὴν Συνέλευσιν διαλελυμένην.

Ἡ Ἀποστολὴ τῆς εἰχεν ἀποτελέσει τὴν εἰρη-
σιν τῆς παρρησίας τῷ Δικαίῳ. Ὑπερηρίζετο αὐ-
τὸς ἀπὸ μερικῆς, ἐνῶ κατὰ τινα λόγον ἐλέγχετο
ἀπὸ τῆς ἄλλης, βατανίζοντας ἀσύμφορον διόλῳ
τὴν ρῆξιν τῷ Πολέμῳ διὰ τὰς ἐλλείψεις καὶ ἄλ-
λας γενικὰς αἰτίας. Δὲν εἶχον ἔτοι ἐπιχειρήμα-
τα μῆτε ὀλίγα, μῆτε ἀδύνατα. Τελευταῖον ἐδεί-
χθησαν συγκατανεύοντες καὶ αὐτοί, ἂν πρότε-
ρον ἐκίνην τὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, σύρον-
τα πρὸς τὸ μέρος των τὴν προσοχὴν τῷ μεγάλῳ
Στρατῷ τῶν Ἰωαννίνων. Ὁ Γερμανὸς Π. Πα-
τρῶν ἐπεχειρίσθη ν' ἀποδείξῃ καὶ ἱγγράφως
(διὰ 10 Ἄρθρων) τὸ ἐπιβλαβὲς τῷ Πολέμῳ εἰς
τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ ἀρχήσῃ πρῶ-
τη ἡ Πελοπόννησος τὴν κίνησίν της χωρὶς τῆς
προηγουμένης, ἢ τῆς ἀμέσως συμμετοχῆς, τῶν ἄλ-
λων Τόπων.

Ἄλλοι δὲν συνεφώνουν κατ' ἑκτασιν εἰς ταύτας
ταῖς παρατηρήσεις. Ἐξαιρουν (α) δὲ κατὰλληλον

(α) Ἠθέλησαν νὰ εἰπωσὶ τινες τὴν τοιαύτην διαγωγὴν τῶ-
των ὡς ἀποτέλεσμα, τῶν ὁποίων προέβλεπον δεινῶν περιστά-
σεων ὡς πρὸς τὰς ἀτομικὰς των καταστάσεις. Ἄν ἐκλάβωμεν τῶ-
το ὡς ἀληθές, ἔπῳς ἔχομεν νὰ κρίνωμεν ἐκείνους, ὅσοι καὶ
πλούσιοι καὶ χαίροντες ἰσχυρὰ πολιτικὴν ἔδειξαν τὸν ἴδιον εἰς

τὴν ἐποχὴν τῇ Κινήματος καὶ ἀναγκαίαν μάλι-
 σα τὴν ἑναρξίν τε, καθ' ὃν καιρὸν ἀφ' ἐνὸς μί-
 ρης οἱ Τῦρκοι εὐρίσκοντο ἑσωτερικῶς ἐκπεπληγ-
 μένοι, οὐδὲ ἰδύναντο νὰ γνωρίζωσι διὰ τὰς ἀμ-
 φιβολίας των, ὅποια ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶσι
 σαθερὰ μέτρα· καθ' ὃν καιρὸν ἐκυριεύοντο οὐ-
 τοι ἀπὸ τὴν μεγαλητίραν παραλυσίαν, μὴν ἔ-
 χοντες καμμίαν προπαρασκευὴν γενικὴν Πολέ-
 μῳ, μήτε ἐφωδιασμένα τὰ φρενιά των· καὶ ἀφ'
 ἐτέρων οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἀρκετὰ προδιατεθειμέ-
 νοι καὶ ἐνθουσιασμένοι. Τὸ ἔργον ἦτο κινδυνώ-
 δες καὶ αὐθάδες τῶντι. Ἀλλ', ὅπῃ ἡ ἀνάγκη πε-
 ριορίζει τὸν ἄνθρωπον, ἐκεῖ ἡ αὐθάδεια νομί-
 ζεται φρόνησις καὶ ἡρώϊσμός ἢ ῥίψοκίνδυνος πρᾶ-
 ξις. Οἱ μεγαλουργοὶ καὶ ἐνθουσιώδεις ἄνθρωποι
 δὲν ἐκράτησάν ποτε λογαριασμὸν εἰς τὰς κινδύ-
 νους τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεών των. Ἐπειτα, ὅ-
 σαι ἐπιχειρήσεις ἄρχονται μὲ κίνδυνον, ἐκείναι
 τελειόνουν ὥσεπιτοπλείσον μὲ ἑκβασιν καλὴν· τὰ
 δὲ Ἕθνη δὲν εὐγαίνουσιν ποτε ἀπὸ ἑνα κίνδυνου,
 εἰμὴ δι' ἄλλου κινδύνου. Οἱ Τῦρκοι ἤδη ἤτοίμα-
 ζον τὰς φυλακὰς καὶ τὰς δημίας των. Οἱ Πελο-
 ποννησιοὶ, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐν γένει,
 ἀπαῖ ἐνοχοποιήθιντις εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐξου-
 σίας, ἔπρεπε νὰ προκρίνωσι τὰ βίβαια κακὰ
 τῶν Τῦρκων παρὰ τὰ ἀβίβαια τῷ Πολέμῳ; Οἱ
 προβλεπτικοὶ ἄνθρωποι ὠφελήθησαν πάντοτε
 ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐκείνας, ὥσας κατίχουσιν εἰς

τὸ πνεῦμα τῷ Πολέμῳ ἔηλον; Ἄν οἱ τοῦτοι δὲν ἰφαίνοντο
 δευτερογενεῖς πρωταγωνισταί, ἔποιος ἰδύνατο νὰ προλάβῃ τὴν
 δυσεχίαν καὶ τὴν ὅχι ἀμφίβολον ἐπιστροφὴν τῷ Ἕθνῳ;

τὸν ἄπειρον κύκλον τῶν αἰώνων τὸν τύπον τῶν μοναδικῶν παραδειγμάτων. Ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ πρόοδος τῆς Ἑταιρίας καὶ ὁ κατὰ συνέπειαν ἐριθισμὸς τῶν πνευμάτων ἦτο μία ἐκ τῶν περιεσφύων, ὅσαι δὲν παρυσιάζονται καθημέραν.

Εἰς τὰς τοιαύτης φύσεως ἐνστάσεις ὁ Γερμανὸς ἀντεπέφερε καὶ 11 "Ἀρδρον, διὰ τῇ ὁποίᾳ ἐσχεδιάζετο ἡ ἀσφάλεια ὅλων καὶ ὁ ἀποκοιμισμὸς τῶν Τύρκων μέχρι τῆ δέοντος χρόνου (α). Μετὰ πολλὰς συζητήσεις ἐθεωρήθη ὅχι ἀρμόδιος ἤδη ὁ καιρὸς τῇ Πολέμῃ, καὶ ἀπεφασίσθη τέλος πάντων.

Ὁ Γ. Δικαῖος νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν πατρίδα τς (β), χωρὶς νὰ ἐνιργῇ τὸ παραμικρόν.

Νὰ παύσῃ πᾶσα ἐνέργεια μέχρι τῆς καταβάσεως τῆ Προσδοκωμένῃ (γ), διὰ νὰ παύσω-

(α) Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ Προεσῶτες (διελαύβανε το, περί ἡ ὁ λόγος, Ἀρδρον,) εἰάν ζητηθῶσιν εἰς Τριπολιτσάν πρῶτον ὡς ἀποκριθῶσι μετὰ τὴν Ἐξουσίαν, διὰ νὰ ἀναβαλλῶσι καιρόν. Γενομένης ζητήσεως δευτέρας, οἱ μὲν Ἀρχιερεῖς νὰ προφασισθῶσιν, ὅτι δὲν συμμετέχουσιν εἰς τὰ πολιτικά· οἱ δὲ Προεσῶτες νὰ προτείνωσι τὴν παραίτησίν των, ὡς ἀδυνατῶντες πλέον νὰ ἀντιπροσωπεύωσιν ἵνα λαόν, βεβαρυνμένον ἀπὸ τόσας ἐκτάκτας ὑποχρεώσεις καὶ τὴν κατὰ τὰς τελευταίας χρόνους γενομένην τρίτην μεταλλαγὴν τῶν Βαλῦδων τῆς Πελοποννήσου. (Ζήτηι Ἐλοχ: Κ. Κίφ: Κ.)

Ἐάν πάλιν ἡ Ἐξουσία ἐπαναλάβῃ μὲ περισσοτέραν ἐπιμονὴν τὰς προσκλήσεις τῆς, τότε σύμφωνοι ὅλοι νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἔδραν. Τοιούτῳ τρόπῳ, συσκεφθέντες μετὰ τῶν ἐκεῖ Προκριτῶν, ἡ νὰ πολιτευθῶσι τοὺς Τούρκους, ἕως ἡ σχίσωσι τὸ προσώπειον ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν Πελοπόννησον· ἢ, ἂν βιασθῶσι τελευταῖον ἀπὸ τὸ ἐνδεχόμενον ἀντίθετον πνεῦμα τῶν Ἑδραίων, νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὴν Κωνσταντινῆσιν, καὶ μεταμορφώοντες τὰ πράγματα νὰ πιστοποιήσωσι παθητικά καὶ ψευδεῖς τὰς παρατάσεις τῶν Πελοποννησίων Τύρκων, καὶ ἔτω νὰ σβυσῶσι διὰ τῆς αὐθόρμητης παρουσίας των κάθε ὑποψίαν τῆς ἰσότητος.

(β) Τὸ Λεωντάρι.

(γ) Ἀηλονότι τοῦ Δ. Τηηλάντου.

σιν οὕτως αἱ καταχρήσεις.

Νὰ ληφθῶσι μέτρα, ὥσε φθάσας ἕτος νὰ μὴν ἀσφαλῆς καὶ ἀγνώρισος μέχρι τινος ἢ εἰς τὴν Μά-
ννην, ἢ εἰς τὰς Παλαιὰς Πάτρας, ὅτε ἔμελλε νὰ
ἀποβιβάσῃ. Τότε νὰ κινηθῇ ἡ Πελοπόννησος
τακτικώτερον, λαμβάνουσα τὰς ὁδηγίας τε, ἀφ' ἧς
ὅπλοφορήσωσι προκαταρκτικῶς τὰ ἄλλα Μέρη
τῆς Ἑλλάδος (α).

Νὰ πεμφθῶσιν ἄνθρωποι εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ
ἄλλα μέρη, διὰ νὰ πληροφορηθῶσι τὰς διαδέ-
σεις καὶ αὐτῆς καὶ τῶν ἄλλων Δυνάμεων ὡς
πρὸς τὴν περὶ πολέμου ὑπόθεσιν τῶν Ἑλλήνων.

Νὰ ἐνεργηθῇ Κατάλογος τῶν ἑταίρων τῆς
Χερσοννήσου, καὶ ἕκαστος νὰ ὑποχρεωθῇ ὅχι
μόνον εἰς τὴν καταβολὴν, ὅσης ὑπεσχέθη χρη-
ματικῆς ποσότητος, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλην κατὰ
ζῆλον φιλογενείας συνεισφοράν. Τὰ δὲ χρήμα-
τα νὰ ἀποταμιευθῶσιν εἰς τὸ Γενικὸν Ταμεῖον
τῶν Πατρῶν (β).

(α) Ἦτον ἀδύνατον τῆτο νὰ κατορθωθῇ, καθὼς ἐναντίον
εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος. Παρὰ τὴν κεντρικὴν θέ-
σιν καὶ τὸν ἐκ συγκρίσεως πληθυσμὸν τῆς ἡ Πελοπόννησος
δὲν ἐπεβαρύνετο ἤδη, καθὼς ἄλλοτε, ἀπὸ δυνατὰ στρατεύματα
Ξενικά. ἐνῷ ἡ Στερεὰ κατεδλίβετο διὰ τὸν πόλεμον τῶν Ἰω-
αννίνων.

Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἐπρεπε νὰ τρίζωσι τὸν φυσικὸν των
δρόμον· καὶ θέλομεν ἰδεῖν ἄλλοτε, ὅτι καμμία ἄλλη Ἑλληνι-
κὴ Ἐπαρχία δὲν ἐκινήθῃ, εἰδὲ ἦτον εἰς τὰσιν τοῦ νὰ κινηθῇ,
εἰάν δὲν ὥπλιζετο πρώτη ἡ Πελοπόννησος.

(β) Ὁ σημειωθεὶς (ὑπὲρ τῆς κοινῆς δῆθεν Σχολῆς) κα-
τάλογος εἰς τὴν Βοστίτσαν περιεῖχεν ὀνόματα ἀπὸ μόνας τὰς
Ἐπαρχίας Π. Πατρῶν, Βοστίτσης, Ἀρκαδίας, Καλαμάτας
καὶ Ἀγίου Πέτρου. Ἡ δὲ καταβλητέα ποσότης ἐλογίζετο εἰς
162,600 γρόσια.

Ἀνεφέραμεν καὶ τῆτο, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν, μὲ ὅποια μέσα
ἐπασχον οἱ Ἕλληνες νὰ κινήσωσι τὸν Πόλεμόν των.

Ὁ Δικαίος δὲν ὡμολόγησεν, ὅσα ἔλαβεν εἰς τὴν Κωνσταν-
τινουπολιν χρήματα διὰ τὴν Πελοπόννησον.

Ἄν εἰς τὸ διάστημα τὲτο δὲν δυνηθῶσι νὰ οἰκονομήσωσι τὰς ὑπονοίας τῆς Ἑξουσίας, καὶ ζητηθῶν ἐπιμόνως εἰς τὴν Τριπολιτσάν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Προεσῶτες· τότε σύμφωνοι ὅλοι νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς Κυκλάδας, καὶ ἐκεῖθεν βλέποντες τὴν διαγωγὴν τῆς Ῥωσσίας καὶ τῶν ἄλλων Δυνάμεων, νὰ ὁδηγηθῶσι μονιμώτερον εἰς τὴν μέλλουσαν πολιτείαν τῶν.

Τοιοτοτρόπως διελύθη (τὴν 29 Ἰαννουαρίου, 1821) ἡ Συνέλευσις. Οἱ τόποι παρεφυλάττοντο ἀπὸ τὴν Ἑξουσίαν, ὡς εἶπομεν (α), καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ γίνωσιν εἰς τὰς λοιπὰς Ἀρχιερεῖς καὶ Προκρίτους ἔγγραφοι Κοινοποιήσεις περὶ τῶν πρακτικῶν. Ἐντεῦθεν ὁ μὲν Χριστιανσπόλεως ἐπεφορτίσθη νὰ εἰδοποιήσῃ εἰς τὴν διάβασίν του τὴν Προεσῶτα τῆς Κιαιριταίνης, Φαναρίου, Μισθρός, Καλαμάτας καὶ Ἀρκαδίας. Ὁ Μονεμβασίας τὸν Μαυρομιχάλην· καὶ οἱ λοιποὶ τὰς ἄλλους. Ἀλλ' ὁ πρῶτος ἐξέλαβεν ἀδιάφορον τὸ πρᾶγμα, ἢ διὰ δειλίαν διευθύνθη εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆ· ὁ δὲ Π. Πατρῶν ἐνῆργησεμίαν Ἀποσολὴν (περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου) εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ τὸν Ἰγνάτιον, ὅστις, εἰδοποιούμενος περὶ ὅλων τῶν διατρεχόντων, ἐζητεῖτο νὰ γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς ἐν ὁρξείως, ἢ τῆς ἀναβολῆς τῆ ὀργανιζομένης Κινήματος. Ὁ Πόλεμος μελουντῆτο προέλαβε τὴν ἔγκαιρον ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπεσπλιμένης Τομαρά, ὅστις ἔφερεν Ἀπάντησίν τινα σκοτεινὴν καὶ ἀμφίβολον.

(α) Ἰδε Σελ. 358.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Κατάσας τῶν Πατρῶν καὶ συνέπειαι — Ὁ Μιχμέτ Σα-
λήχ διατάσσεται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σφαγὴν τῶν Προκρίτων
καὶ Ἀρχιερίων. Προσκαλεῖ τὺς εἰς Τριπολιτσάν — Προ-
δοσία τῆς εἰς Δημητσάνην ἐνεργεμένης κατασκευῆς τῆς πυ-
ριτοκόνεως — Ἐξαγρίωσις τῶν Τέρκων — Μεθοδεύ-
ματα τοῦ Π. Πατρῶν — Εἴσοδος τῶν Ἀρχιερίων καὶ
τῶν Προεσώτων εἰς Τριπολιτσάν. Τὸ Ἀναστάσις Μαυρομι-
χάλης — Διαγωγὴ τῇ Ἐξεσίας — Ἀνακάλυψις πλήρης τοῦ
Μυσηρίου — Προσκλήσεις Ἐπαναληπτικαὶ πρὸς τὰς μὴ εἰ-
σελθόντας — Στρατηγήματα τῶν — Ἀποστολαὶ διάφοροι
— Ἐναρξίς τοῦ Πολέμου.

Τῆς Βοσίτσης ἡ Συνέλευσις ἠῤῥησεν, ὡς ἦτον
ἐπομενον, τὰς ὑποψίας τῆς Ἐξεσίας. Αἱ Πάτραι
περὶ πλέον ταρασσονται ἀπὸ τὰ ἀνόητα κινή-
ματά τινων, καὶ μάλιστα τοῦ Δικαίου, φυγόντος
ἀπὸ τὴν Μοῖνὴν τῶν Ταξιαρχῶν εἰς αὐτὴν τὴν
πόλιν. Τὸ Μυσηρίον διαδίδεται καὶ εἰς τὰς πα-
ραμικροτέραις ἀνθρώπους· καὶ ἤδη ἔτιοι τρέχουσιν
ὀχαλίνωτοι, ἐρωτώμενοι μεταξὺ τῶν εἰς τὰ κα-
φεπωλεία καὶ ἐμπροσθεν τῶν Τυρκῶν, “ὦ πόσα
ἔχεις;” Οἱ δὲ Αὐλητῆρες, ψάλλοντες συχνὰ τὰ
Ἱερῶκα Ἄσματα καὶ μάλιστα τὸ κοινότερον

“ Δεῦτε Παιδες τῶν Ἑλλήνων,,

ἐτριπλασιαζον τὴν λίειν Τυρκῶν, κάμνοντες
ἔτιο καταφανείραν τὴν μυσηριώδη ἐπόθεισιν τῶν
Ἑθνῶν. Τοῖς τοῖς κίνδυνοι ἐβίασαν τὰς Πάτρας
νὰ ἀπειλήσωσιν εἰς τὸν Δικαίον καὶ θάνατον.
Τελευταῖον τὸν ἀπὸ μακρυναν· ὁ δὲ Μαυρομι-
χάλης ὠδηγῆθη νὰ τὸν προσέχῃ περιωρισμένον

Ἐνας Καδδῆς τῶν Πατρῶν, ὀνομαζόμενος Μιχμὲτ Σαήρ Ἐφένδης, βλέπων Ἑλληνας τινὰς αὐθαδιάζοντας τολμηρῶς ἔμπροσθεν τῷ Μερκεμὲ τν, δὲν θεωρεῖ ἀπλὲν τὸ πρᾶγμα, καὶ διακοινώνει τὰς ὑποψίας τε πρὸς τὴς λοιπὸς Τέρκους, οἱ ὁποῖοι τὰς ἀψήφησαν (α). Ὁ ἴδιος ἀκολουθῶς, πληροφορούμενος, ὅτι οἱ Κυλαβρυτινοὶ καὶ Βοσιτσιάνοι Προεσῶτες φέρουσι πλησίον τῶν περικοιτίαν παρὰ τὴν συνήθη ἔνοπλον Φρεράν, ἀνεφέρθη κατ' ἐὐθείαν πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὅστις ἀπεφάσισε, καθὼς μᾶς βιβαιώνουσι, γράψας· Αἱ γενεαὶ αὐτῶν ἐξολοθρευθῆτωσαν!!

Ἐνταυτῷ Ὑπάλληλοὶ τινες ἔξων Ἀρχῶν, καὶ μάλιστα ὁ Διερμηνεὺς Θωμᾶς Βαρδύλδης, δὲν ἡσχύνθησαν νὰ βάλλωσιν εἰς κίνδυνον τὴν τιμὴν τῶν Κυρίων τῶν, φέροντες ἡμέραν καὶ νύκτα τὸ πρόσωπον τοῦ κατασκόπου ἐπὶ τῶν Τούρκων.

Κατὰ συνίπειαν, ὅσων προανεφέραμεν (β), ὁ Χαλὲτ Ἐφένδης, ψυχὴ τῷ Σουλτάνῳ, ἤρχησεν ἐπιμελόμενος τὴν πραγματοποιήσιν τῷ σχεδίου περὶ τῶν Προεστῶτων, τῶν Ἀρχιερέων καὶ ἄλ-

(α) Ἦσαν ἤδη παράξενα τινόντι τὰ φαινόμενα τῶν Πατρῶν. Καὶ Ἕλληνες καὶ Τούρκοι παρὶσσεύοντο πλαγίως, ἐμπνευσμένοι οἱ πρῶτοι ἀπὸ τὴν ἰδίαν τῆς ἐπιτιμωμένης ἰσχυρίας των, καὶ οἱ δεύτεροι ἀπὸ φόβον. Οἱ Τῆρκοι μολοντὸ, ὑποπτεύοντες τὰ πάντα ὡς ραδιουργίαν ἀλλοτε τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, καὶ ἀλλοτε τῶν Φράγκων, ἐσυμβέλευον τῆς Ἑλλήνας τὸ ν' ἀπέχωνται ἀπὸ ὀλεθρῆς ἀτοπίας. Ἐνιχόμενοι εἰς τὴν ἐπιδέσιν τῶν Ἰωαννίνων, καὶ τοὺς ὑπέσχεοντο πᾶσαν ἀσφάλειαν, εἰάν ὑπερισχύσωσι κατὰ τῶν Φράγκων. Τοιαύτη σχέσις ἰδεῶν δὲν ἦτον ὀλίγον ωφέλιμος εἰς τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων.

(β) Ἴδε Σελ. 334.

λων (α). Ὁ (ἐπιφορτισμένος τὴν Διοίκησιν τῆς Πελοποννήσου) Καϊμακάμης Μεχμέτ Σαλήχ δι-
τάγη κατὰ τὸν μῆνα Ἰαννουάριον τοῦ 1821 νὰ
βόλῃ εἰς ἐκτέλεσιν τὴν τρομερὰν ταύτην σφα-
γὴν. Ὁ σκοπὸς οὗτος δὲν ἐγνωρίζετο, εἰμὴ μό-
νον εἰς τὸν Σουλτάνον, τὸν Μέγαν Βεζύρην, τὸν
Χαλίτ Ἐφένδην, ὅσις τὸν ἐπειόησε, τὸν Χουρ-
σητ Πασσᾶν, Μεχμέτ Πασσᾶν, Ἰσοῦφ Πασσᾶν
καὶ Μεχμέτ Σαλήχ. Ὁ τελευταῖος ἐζήτησε κατ'
ἀρχὰς τὰ μέσα. Γνωρίζων ἐν τούτοις, ὅτι οἱ
πρῶχοντες Τῦρκοι αὐτῇ τῇ τόπῃ ἦσαν ἐνεκα ἰ-
δαιτέρων σκοπῶν συνδεδεμένοι διὰ ψευδῆς φι-
λίας μὲ τὸς πρῶχοντας Ἑλλήνας, ἐπροφυλάχθη
τῷ φανερώσῃ εἰς τέτους παρόμοιον μυτικὸν μέ-
χρι τῆς σιγμῆς, καθ' ἣν εὐρέθησαν ὅλοι ἡνωμέ-
νοι εἰς τὴν Τριπολιτσάν, πρωτεύεσταν τῆς Πελο-
ποννήσου.

Ἦδη ἐμψυχωμένος ἔτος ἀπὸ τὴν εἴσοδον τοῦ
Τυρκικῆ Στρατῦ (β), ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς
πράγμασι Τῦρκυς περὶ διαφορῶν συμφερόντων
τῇ τόπῃ καὶ ταῦτα ἔλαβεν ὡς ἀφορμὴν μιᾶς ἀ-
νάγκης, ἀπαιτήσης τὴν συγκάλεισιν τῶν Προκρί-
των καὶ Ἀρχιερίων τῶν διαφορῶν Ἐπαρχιῶν.
Κατὰ συνήθειαν παλαιὰν οἱ Προεσῶτες συνήρ-
χοντο δις κατ' ἔτος (τὸν Μάρτιον καὶ Σεπτέμ-
βριον) εἰς τὴν πόλιν ταύτην, πραγματευόμενοι

(α) Ἐντεῦθεν ἔχει τὰς ἀρχὰς τοῦ κυρίως τοῦ μέτρον τῶν
εἰς Ἰωάννινα Πασσάδων, οἱ ὅποιοι ἠθέλησαν νὰ εἰσάξωσιν εἰς
τὸ σφαγεῖόν των καὶ τῶν Σελιώτας, ἀφ' ἰδυσίασαν εἰς τὸ μί-
σός των τότε, ἄλλως. (Θέλομεν ὁμιλῆσαι κατὰ πλάτος εἰς τὰ
περὶ τῆς Σελίης καὶ περὶ ταύτης τῆς περιγὰσις.)

(β) Ἴδε Σελ. 328.

περὶ τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἐπιβολῆς τῶν φόρων τῷ τόπῳ, καὶ περὶ ἄλλων ἀκόμῃ γενικῶν ὑποθέσεων (α). Ὁ Μεχμέτ Σαλήχ συγκαλεῖ κατ' ἑκτακὸν αἰάγκην καὶ αὐτὸς καὶ ὅλως συγχρόνῳ τὺς Ἀρχιερεῖς (Καραμπάσιδας). Ἦτον ἐπόμενον τὸ νὰ δώσῃ τὰς μεγαλητέρας ὑπονοίας τοιαύτης φύσεως πρόσκλησις, ἐκδιδομένη μάλιστα εἰς περίσαςιν παρομοίαν.

Ὁ Μεχμέτ Σαλήχ δὲν εἰσακύεται. Κατὰ συνείπειαν αὐτοῦ ἀγνοῶν ὅτις πλέον τὴν εἰς τὴν Μάνην ἔξοδον τοῦ Θ. Κωλοκοτρῶν (β) Πάσσου Φωτομάρα καὶ ἄλλων, ἐπαναλαμβάνει σφοδρότερας τὰς προσκλήσεις. Συγχρόνως ὑποπτεύων τὰ ἐνδεχόμενα κινήματα τῶν ὑποτιθεμένων Κλεπτῶν καὶ Ζορμπάδων (Ἀνταρτῶν), ἐπικαλεῖται σπυδαίως νίαν στρατιωτικὴν Δύναμιν παρὰ τῇ Χερσῇτ Πασσᾷ.

(α) Ἴδε Σελ. 63.

(β) Ἡ ἐπιπλέον ἐδειλὼν εἰς τὴν παρουσίαν τούτου, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ἦτο συστημένον καὶ ἀπ' ἄλλας περιστάσεις (Ἴδε Σελ. 111) καὶ ἀπὸ τὸν πόλεμον τῆς Ἀγίας Μαύρας, οὗ ἐλαβε καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ Ταγματάρχου παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπὶ τῆς ἀναχωρήσεώς τε ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον, (ὅπως ἐπλεονάζειν ἡ Ἑταιρία, καθὼς καὶ εἰς τὴν νῆσον τῆς Κεφαλληνίας,) ἐξετάσθη ἡ Ἀλληλογραφία τοῦ ἀπὸ τὴν Διοίκησιν· ἀλλ' ἠδυνήθη ὅτις νὰ κρύψῃ τὰ ἐσιωδέστερα χράμματα καὶ ἄλλων καὶ τῷ Τρῆλαντου, ὅς τις τὸν ἐδίδεν ὁδηγίας περὶ τῆς ἀμέσας ἐξόδου τε εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Ὁ Κωλοκοτρῶνης κατάρθωσε τὴν μεταβασίν τε ἐπὶ λόγῳ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, ἔχων πλησίον τε ὁ μόνος· οἱ Τῆρκοι οὐκ ἔδυνον μὲ πολλὰς διὰ τούτο ἐξήλθον ἀλλεπαλληλως ἀπὸ τὸν Μαυρομιχάλην τὴν παράδοσίν τε. Ὁ Μαυρομιχάλης, μολοντι ἀμφιρρεπῆς ἤδη εἰς το περὶ Πολέμου πνεῦμα, ἠκολούθει ἀπατῶν πάντοτε τὴν Ἑξουσίαν, ἀν καὶ θέλων ἐξ ἐναντίας δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτημένην δύναμιν, διὰ νὰ τὸν λάβῃ ἀπὸ τὴν οὐσίαν τε Μερτσίνου, ὅπως ἐξενίστο.

Ἀπὸ τὴν Μανὴν ὁ Κωλοκοτρῶνης συνηγροικῆθη με τοὺς Πελοποννησίους, καὶ ἐνῆργει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Κινήματος. Ἡ παρουσία τε ἔδιδε μέγαν ἐνθουσιασμόν καὶ ἐλπίδας.

Ἐν τούτοις ἡ σύμπτωσις τῆς ἐκ μέρους τῶν Σηλιοτοπέλων (α) ἀνακαινίσεως τῶν νερομύλων τῆς Δημητσάνης, ἐκρημνισμένων προ 30 σχεδὸν χρόνων, καὶ ἡ γενομένη ἐκ μέρους ἐνὸς προδοσίας τῆς κρυφίας κατασκευῆς τῆς πυριτοκόπικως ἀποταμιευομένης εἰς τὰ Μοναστήρια καὶ τὰ ὑπόγεια μέρη, ἐπισφραγίζουσι τὰς περὶ ὅλων ὑποψίας τῶν Τέρκων. Κατ' εὐτυχίαν ἡ ἀποσάλευσα Ἐκτελεστικὴ Δύναμις ἐπέσπευεν ἄπρακτος, σφραγίσασα μόνον τὰς οἰκίας καὶ τὰ κενὰ ἀπὸ ὕλην ἐργοστάσια. Ἦδη οἱ Πελοποννήσιοι συντρέχουν ἐναγώνιοι, καὶ δυνάμει χρημάτων πραῦνουνσι τὸν Καϊμακάμην (β), ἐκδύσαντα τὴν ἀκόλουθον Διαταγὴν.

“Μεχμέτ Σαλήχ Ἐλέφ Θεῷ Καπιτζήπασσης τῆς Κραταιᾶς Βασιλείας καὶ Καϊμακάμης τοῦ Βαλῦ Μωρέως,,.

“Σοφολογιώτατε Καδδὴ Ἐφένδῃ τοῦ Καζᾶ Καρίταινας, μεγαλυνδεῖν ἡ Σοφία σε. Τιμιώτατε Βοιβόνδ Ἀγᾶ τῷ αὐτῷ Καζᾶ καὶ Βατζέχιδε, αὐξηνδεῖν ἡ Τιμὴ σας. Ἐκ τῷ πρὸς

(α) Οἱ Σηλιοτοπέλαιοι βοηθηθέντες ἀπὸ τὰς συνεισφορὰς τῶν Ἑταίρων, κατώρθωσαν νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν Δημητσάνην μίαν σημαντικὴν ποσότητα νίτρου.

(β) Παρὰ τὴν ἄλλην ἀθλιωτάτην κατάστασιν τῆς ἡ Πελοπόννησος ἔλαβε κατὰ τὰς τελευταίας τῆς χρόνος τὴν κακὴν τύχην τῇ νὰ δεχθῇ Διοικητήν της, ὡς εἶπεν (Σελ. 325) τὸν Μεχμέτ Χερσὴτ Πασσά, ἄνθρωπον ἡμιδιοποῦμενον, ὡς ἄλλον Σουλτάνον. Ἐπὶ τῆς ἀτυχίας τῆς ἐφθασεν ὁ, περὶ οὗ ὁ λόγος, Καϊμακάμης εἰς τόσῃ χρηματομανίαν, ὥστε ἐλάμβανεν ἀναφανδὸν ἀπὸ τῶν ἐναγομένων δι' ὅποιανδήποτε ὑπόθεσιν τριπλὴν χρηματικὴν ζημίαν, τὴν μὲν διὰ τὸ Ταμίον τῷ Χερσὴτ Πασσά, τὴν δὲ διὰ τὸν Μιζιμπασηρην, καὶ τὴν ἄλλην διὰ τὸν αὐτόν τε.

Μολοντες τὸ πάθος τῆς χρηματολατρείας τε ὠφέλησε κατὰ τὴν περίεσιν αὐτήν.

ἐμὲ σαλέντος Ἰλαμίς τῆς αὐτόθι Ἱερᾶς Κρίσεως μᾶς ἔγινε γνω-
σὸν, ὅτι οἱ Ἱεραγιάδες τοῦ εἰς τὸν αὐτὸν Καζᾶ περιχομένου
χωρίου Δημητζάνης ἑναντίον τοῦ Ὑψηλῆ Ριζᾶ ἀνεκαίνισαν
τέσσαρας Βαρυτομύλους ἀπὸ τῆς πρὸ καιρῷ κρημνισθέντας, καὶ
ἔτι ἕνα ἄλλον μύλον τῷ Τζιβερετζιλὲ, καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ
χέρι τῶν Ἱεραγιάδων πέντε μύλοι· πλὴν μέσα εἰς τὴν μύλους
ἐκτὸς τῶν ἐργαλείων δὲν εὐρέθη βαρῆτη, καὶ οἱ οἱ Κερχα-
νάδες μὲ τὸ μεραφέτι σας ἐβυλλώθησαν, καὶ οἱ δαλεύοντες τὴν
βαρῆτην ἔφυγον, καὶ τὰ σπήτια τῶν φυγόντων κατὰ τὸ νόη-
μα τῆς ἰδίας Ἰλαμὶς ἐβυλλώθησαν. Οἱ παρόμοιοι χωρικοὶ Ἱερα-
γιάδες τὸ νὰ ἀνακαινίσαν Βαρυτομύλους, καὶ τὸ νὰ δαλεύουν
ἀρκετὸν βαρῆτι, τὸ πῶς εἶναι ἐμποδισμένον καὶ ἑναντίον τῆς
Ὑψηλῆς Θελήσεως, εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι. Ὅθεν προσάζο-
μεν ἰσᾶς τῆς ρηθέντας, νὰ κρημνίσετε τῆς ἀνακαινισθέντας πα-
ρὰ τῶν εἰρημένων χωρικῶν Ἱεραγιάδων πέντε μύλους, καὶ εἰς
τὸ ἔξῃς νὰ μὴ τολμήσεν νὰ ἀνακαινίσαν μύλους πρὸς δαλεύσιν
βαρῆτις, χινομένης ἀπὸ ὅλης μεγάλης τῆς προσοχῆς κατὰ τῆ-
το, καὶ νὰ ἐβελλωθῶσιν, ὅσα σπήτια ἐβυλλώθησαν. Ἡρὸς
ἐνεργεῖαν τῶτων ἔξεδόθη τὸ παρὸν ἀπὸ τὸ μέρος μας, καὶ ἔ-
σάλη, τῷ ὁποίῳ φθάνοντος ἵσταλλαχ, προσάζομεν, ὅτι κα-
τὰ τὸ Μπυγιωρδὶ νὰ ἐνεργήσετε καὶ νὰ ἀκολουθήσετε, φυλατ-
τόμενοι ἀπὸ τὸ ἑναντίον ἐξάπαντος,,.

“Ἐξεδόθη τὸ Παρὸν ἀπὸ τοῦ Μωρέως Διβάνι, 1821,
Φεβρουαρίου 7, Τριπολιτζᾶ,,.

Ὁ ὄχλος τῶν Τύρκων τῆς Παθίδρας ἐξαγριῦ-
ται πλέον καὶ ἐπαπειλεῖ ἀνεξαίρετον σφαγὴν.
Ἡ Ἐξουσία καὶ οἱ Ἀγάδες μόλις τὸν χαλινώ-
την. Ὁ Π. Πατρῶν, βεβαιούμενος τὴν εἰσόδον
τῷ Χριστιανυπόλεως (α), καὶ βλέπων τὴν ἐξα-
γριώσιν τῶν Τύρκων, ἀτεχώρησεν ἐκ τῶν Πα-
τρῶν (27 Φεβρουαρίου, 1821,) ὑποκρινόμενος τὴν

(α) Πρῶτος ἔτος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Τριπολιτσαν, καὶ τῷτο
τὸ κίνημά τι ἠπάτησε τὴν ἄλλαν, γνωρίζοντας, ὅτι ἡξυρεῖν
αὐτὸς τὰς χινομένας Ἀποράσεις τῆς Βοστίτσας.

εἰς Τριπολιτσάν διευθύνσιν τε, καὶ ἀνέβη εἰς τὴν Καλάβρυτα, ὅπου διευθύνθη καὶ ὁ Λ: Δόνδος. Ἐκεῖ ἐπροσποιήθη τὸν ποδαλγόν. Γίνονται μετὰ τοῦτόν, τῶν Καλαβρυτινῶν, Βοσιτσιάνων καὶ ἄλλων σκίψεις πολλαὶ περὶ τῇ τρόπῃ τῆς ἀποφυγῆς τῶν κινδύνων, ὅσον τῇ ἑαυτῶν, τόσον καὶ τῆς Πελοποννήσου. Ἀποφασίζουσι τὸ νὰ μὴν ὑπάγῃ κανεὶς εἰς τὴν Τριπολιτσάν. Γράφουσι δὲ πρὸς τὴν Ἀρχὴν, ὅτι “πάθῃ πολιτικά τι-
 “νων Τέρκων, ὠφελύμενα ἀπὸ τὴν περίεασιν,
 “ἐπεισαν τὴν Ἐξουσίαν εἰς τὸ μέτρον τῇ νὰ θα-
 “νατώσῃ τέτες . . .”

Ἄλλοι ὅμως ἐκ τῆς ἰδίας τάξεως τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Προκρίτων, ἢ βλέποντες ἀδύνατον τὴν περαιτέρω διαπολίτευσιν τῇ πράγματι καὶ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν γενομένων ἀποφάσεων τῆς Βοσίτσης, ἢ κυριευόμενοι ἀπὸ τὴν ἀκολουθῆσαν εἰς παρομοίας περιστάσεις ἔντρομον ἀπελπισίαν, ἢ ἐλπίζοντες τέλος πάντων νὰ κατευνάσωσι διὰ τῆς παρουσίας των τὸν παλμὸν τῶν Τέρκων, εἰσέρχονται περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου εἰς τὴν Τριπολιτσάν μετὰ τὴν ἐλπίδα τῇ νὰ ἐξέλθωσι μετ’ ὀλίγον ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν διασῆμων ἡμερῶν τῇ προσεγγίζοντος Πάσχα. Ἦσαν ἔτσι Ἀρχιερεῖς ἐννέα, ὁ Μονεμβασίας Χρυσανθος, ὁ Κορίνθου Κυρίλλος, ὁ Τριπόλεως Δαυινῆλ, ὁ Λακεδαιμονίας Γρηγόριος, ὁ Ναυπλίου Γρηγόριος, ὁ Ἀνδρῆσης Ἰωσήφ, ὁ Δημητσάνης Φιλόθεος καὶ ὁ Ὠλένης Φιλάρετος, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ προεισελθόντος Χριστιανπόλεως Γερμανοῦ. Προειῶτες δώδεκα, ὁ Ἀλίξιος Ἱερεὺς Οἰκονόμης (ἀπὸ Φανάρι), Θεόδωρος Δι-

Λιγιάνης (ἀπὸ Καρύταιναν), Σωτήριος Νοταρᾶς (ἀπὸ Κόρινθον), Μελέτης Α. Κοπανίτσας (ἀπὸ Μισθρᾶν), Ἰωάννης Περρῶκας (ἀπὸ Ἄργος), Ἰωάννης Καραμάνος (ἀπὸ Ἁγίου Πέτρον), Ἀνδρέας Καλαμογδάρτης (ἀπὸ Π. Πάτρας), Ἰωάννης Βιλαέτης (ἀπὸ Πύργον), Ἰωάννης Τομαρᾶς καὶ Ἀντώνιος Καραπατᾶς (ἀπὸ Ἀρκαδίαν), Χατσηῖ Ἰαννούλης Κυριακὸς (ἀπὸ Καλαμάταν) καὶ Νικόλαος Γεωργακόπουλος (ἀπὸ Μωθώνην).

Ἡ Ἐξουσία, πάσχουσα νὰ ἀσφαλισθῇ κατὰ τὰς ἐλπίδας τῆς καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Μάνης, προσκαλεῖ τὸν Μαυρομιχάλην εἰς τὴν Τριπολιτσάν, διὰ νὰ βεβαιώσῃ ἕτος προσωπικῶς τὴν κατάστασιν τῆς Ἡγεμονείας τε, μολονότι δὲν ἐξήρτητο ἕτος ἀπὸ τὴν Διοίκησιν τῆς Πελοποννήσου. Μ' ὅλην τὴν εὐφημιον ἀποποιήσιν τῆς προσωπικῆς τε παρυσίας ἐπὶ λόγῳ τῆς βεβλαμμένης υὑγείας του, ὁ Μαυρομιχάλης, βλέπων παρὰ τὴν ἐπιμονὴν τῆς Ἐξουσίας κλονιζομένην συγχρόνως καὶ τὴν θείσιν τε ἐκ μέρους τῶν ἐπιτοπίων ἐχθρῶν του, ὑπεχρεώθη νὰ ἀποστείλῃ τὸν υἱόν τε Ἀνασασιον, (12 Φεβρουαρίου 1821).

Ἡ ὁρμὴ τῶν Τούρκων ἡλαττώθη πολὺ ἀπὸ τὴν εἴσοδον καὶ τύτου. Ἡ Ἐξουσία ἀκολούθως, ὀργιζομένη εἰς τὰς προσποιήσεις τῶν ἔξω, περιορίζει τὴν εἰσελθόντας, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἐμείναν μετημαλμημένοι· ἀλλὰ δὲν ἀποτολμᾷ καὶ νὰ τὴν φρονεύσῃ, μολονότι ὁ Μεχμέτ Σαλήχ ἐκοινοποιήσεν ἤδη τὴν μυστικὴν Διαταγὴν εἰς τίσοντας πρῶχοντας Τέρκους: τὸν Κιαμὴλ Πηὴν, Μεσαφᾶ Πηὴν, Σιχινετσήν Ἐφένδην καὶ Νανήν

Ἐφένδην. Οἱ, περὶ ὧν ὁ λόγος, Πελοποννήσιοι δὲν κατεδέχθησαν μήτε τότε, μήτε ἔπειτα νὰ ὁμολογήσωσι τὸ παραμικρὸν περὶ τῷ Μυσηρίου μ' ὅλας τὰς ἀπειλὰς καὶ τὰς ὑποσχίσεις τῶν Τῦρκων. Μόνην ἐφοβῶντο τὴν ἐνδεχομένην σύλληψιν Ἑταιρικῶν γραμμάτων (α).

Συμπίπτει τέλος πάντων προδιδομένη ἐντελῶς ἡ Ἑταιρία πρὸς τὸν Σεχνεϊσῆπ Ἐφένδην καὶ δι' αὐτὴ πρὸς τὸν Καϊμακάμην (β). συμπίπτει

(α) Καὶ μολοντῶτο ἐσάθησαν ἱκανοὶ νὰ ὑπερπηδήσωσι πολλάκις καὶ τὸν κίνδυνον παρομοίων περιστάσεων.

Ἐπὶ τῆς μικρᾶς συμπλοκῆς τῷ Περτσοβᾷ, χωρὶς κειμένου ἀπέναντι τῷ Παρθενίῳ Ὄρσι κατὰ μεσημβρίαν, εὗρον οἱ Τῦρκοι τῆς Τριπολιτσᾶς τὸ Δίπλωμα τῆς Πεντακασιαρχίας ἐνὸς πεσόντος Ἑταίρου, ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τῆς Ἐπισκόπου Βρυσηνῆς Θεοδώρητον καὶ Ἑλῆς Ἀνθιμον. Ἐπὶ συνελθούσας γατικῆς ὁλων τῶν Ἀγαθῶν ἠρωτήθησαν οἱ φυλακισμένοι νὰ ἐξηγήσωσι τὰ περιεχόμενα “Ἀρχὴ . . . Φιλικὴ Ἑταιρία . . .” Ἐνῷ ὅλοι ἐδίδαζον εἰς τὴν τροπολόγησίν των, ἕνας σοφίζεται ἐξ ἑτοίμου ἀποκρινόμενος. “Φιλικὴ Ἑταιρία φαίνεται ἡ Μασσωνία· καὶ Ἀρχὴ κἀποία τῆς Εὐρώπης με· γὰρ Δύναμις, ἡ ὁποία τῆς βοηθεῖ.” Τοιοῦτοτρόπως οἱ Τῦρκοι ἐβυδίσθησαν εἰς φόβου χειροτέρους.

Ὀλίγον ὕστερον, ἡ μετὰ τὴν μάχην τῆς Μηλιάς, ἐπιστηρίχθη εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Τῦρκων ἡ ἰδέα περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς βοηθείας. Διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν τῷτο, χρειάζεται κατὰ παρέκβασιν νὰ εἰπῶμεν, ὅτι ἐν ἀπὸ τὰ τραγήματα τῶν ἀνωτέρων Ἀρχηγῶν τῷ Πολέμῳ ἦτο καὶ τῷτο. Ἐξημερώνοντο συχράκις εἰς τὰ Στρατόπεδα πεζοδρόμοι, φέροντες γράμματα πλασὰ, ἀναφέροντα προόδους τῷ 1. Ῥηλάντε, κινήσεις τῆς Σερβίας καὶ Βουλγαρίας, κήρυξεν τῷ Ῥωσικῷ Πολέμῳ, ἀποστολὰς Εὐρωπαϊκῶν Στρατευμάτων, πυρπολισμὸς Στόλου, κυριεύσεις Φρυγίων κτλ. Πολλὰ ἐκ τῶν τοιούτων γραμμάτων ἐπιπτον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τῦρκων. Παρατηρῶμεν δέ, ὅτι, ὅσον ἦτο μέγας ὁ κίνδυνος, τόσῃν ἰδίῃν πίσιν οἱ Ἕλληνες εἰς παρομοίας εἰδήσεις· καὶ, ὅσῃν ἐμφύχωσιν ἐνέπνιον εἰς τούτους, τόσῃν ἀπετέλουν ἀφύχωνται εἰς τῆς Τῦρκους.

Δὲν εἶναι ὀλιγώτερον περίεργος καὶ “Ἡ Ψυχὴ τῷ Πατριάρχῳ Γρηγορίῳ,” Φυλλάδιον ἐπιτετηδευμένον κατὰ τὸ ἴδιον πνεῦμα, καὶ περιφερόμενον εἰς τὰ Στρατόπεδα τῆς Πελοποννήσου. Δι' αὐτὴ ἡ σκιὰ τῷ Γρηγορίῳ ἐπεκαλεῖτο ἀπὸ τῆς ὕψους τὴν ἐκδοκίμησιν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς ἀδίκως ἐκχυθέντος αἱματός τε καὶ τῆς τυραννίας τῶν Τῦρκων.

(β) Ἐχθρὸν ἀπὸ τῶν (ἄλλως φρόνιμον) Σωτήριον Κε-

ἡ ἀπὸ τῆς Λαλαίης σύλληψις ἐνὸς Ἀπεσαλμένου τῶν Καλαβρύτων εἰς Ἑπαρχίας τινάς· καὶ ἡδὴ τὸ Διβάνιον τῇ Μωρίῳ διατάττει ἐπαναληπτικῶς (19 Μαρτίου, 1821,) τὴν ἀφευκτον εἰς τὴν Τριπολιτσᾶν εἴσοδον τῶν Καλαβρυτινῶν (α), Βοσιτσιάνων, Γαρυναίων, τοῦ Π. Πατρῶν καὶ τοῦ Κερνίκης Προκοπίου. Δὲν ἦσαν ἀποβολιμαῖαι αἱ περὶ τούτων τῶν ἀνθρώπων ὑποψίαι τῆς Ἑξουσίας. Ἄλλως εἶναι δύσκολον πολλὰ νὰ πισεύσῃ τις, ὅτι ἡ Πελοπόννησος ἠθέλει ἀξιοῦν τὴν ὑψηλὴν τιμὴν τῆς ἀξιωμαρχοῦντος ἡμέρας τῆς 23 τῇ Μαρτίῳ, 1821.

Οἱ Πελοποννήσιοι ἠναγκασμένοι μεθοδεύονται καὶ εἰς τὴν σιγμὴν αὐτὴν τὸ ἀκόλυνον σχέδιον. Πλάττουν γράμματα, διευθυνόμενα πρὸς τοὺς ἰδίους ὡς ἐκ μέρους ἐνὸς Τύρκου τῆς Καθίδρας φίλου των, συμβουλευόντος ἐπικίνδυνον τὴν εἴσοδον των. Προένεχθαι αὐτὰ ἐσφραγισμένα εἰς ἓνα χωρικόν, ὁδηγηθέντα νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς τῆς ἰδίας κατ' ὁδόν, ὑποκρινόμενος τὸν βίαιον

γιάν, Προεσῶτα τῆς Τριπολιτσᾶς, καὶ τὸν Διερμηνέα τῆς Πελοποννήσου. (Ἰδε Σελ. 325).

Μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Τριπολιτσᾶς διέσωσεν ὑπερασπισθεὶς τὸν δεύτερον ὁ Νικόλαος Ταμπακόπουλος· τὸν δὲ πρῶτον ἐθανάτωσαν οἱ Ἕλληνες, ὑποχρεώσαντες νὰ καταφάγῃ πρῶτον τὸ αὐτίον τυ.

(α) Μετὰ τὴν Μάνην ὑπώπτευον οἱ Τῦρκοι τῆς Πελοποννήσου τὰ Καλάβρυτα καὶ τὴν Καρύταιναν, ὅχι μόνον διὰ τὰς ἐπηρεαζέσθαι εἰς ὅλον τὸν Ἄγιον σημαντικὰς Οἰκογενείας των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὀπλοφόρον δύναμιν καὶ τὴν θέσιν των. Ἡ Καρύταινα ἰλογίζετο εἰς ὀπλοφόρους ἐπέκεινα τῶν 4,000· τὰ δὲ Καλάβρυτα εἰς περισσοτέρους τῶν 5,000, ἂν καὶ ὅχι τόσον γενναίους. Οἰκογενεαὶ Τυρκικαὶ ὑπῆρχον εἰς αὐτὰς πολλὰ ὀλίγαι.

Ἐν γένει μολοντάτο τὰ ὄρενα μέρη τῆς Ἑλλάδος ὅλης ἐφύλαξαν τὰ ὄπλα των, ἂν καὶ ἡ Τυρκικὴ Ἑξουσία μετεχειρίσθῃ τοσάκις ὅλα τὰ δραστήρια μέτρα τῶ ἀφασκισμῶ τῶν,

ἐκ τῆς Τριπολιτσᾶς ἐρχομόν τε. Τοιοῦτοτρόπως ἐκίνησαν ὅτοι (9 Μαρτίῃ) μὲ τὸν ἀπεσταλμένον Ταχυδρόμον τῇ Καϊμακάμῃ, ἀπαντῶσι καθ' ὃδὸν τὸν Ἑλληνα πεζοδρόμον, καὶ δὲν προχωρῶσι προφασιζόμενοι τῆς ἐκ τῶν περιεχομένων τῇ Γρόμματος φόβος των. Ἐντεῦθεν ἐπέσειψαν εἰς Καλάβρυτα, ὅθεν ἔγραψαν πρὸς τινὰς τοὺς σημαντικωτέρους Ἀγάδας τῆς Τριπολιτσᾶς, παραπεμπόμενοι περὶ τῶν ἐναντίον των ἀδίκων μέτρων τῆς Ἑξουσίας, ἐκθίτοντες τὴν (ἐπιχειρηματικὴν) ἀθωότητά των, καὶ παρακαλῦντες νὰ ἀφειδῶσιν ἡσυχοὶ εἰς τὰ ἰδιά των. Τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν μετίβησαν εἰς τὴν Λαύραν (α), ὅπου συνεσκέφθησαν νὰ παραμερίσωσιν, ἕως οὗ ὀδηγηθῶσιν ἀπὸ τὰ πράγματα: Δηλονότι, ἂν ἡ Ἑξουσία ἐπιχειρισθῇ νὰ τῆς καταδιώξῃ πολιτικῶς, νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον· ἂν ἐνόπλως, νὰ ὀπλισθῶσι καὶ αὐτοὶ ἐξ ἀνάγκης.

Μετά τινὰ ἄλλην σκέψιν ἀπεφάσισαν· ὁ μὲν Π. Πατρῶν, Α. Ζαήμης καὶ Κερνίκης Προκόπιος νὰ μεταβῶσιν εἰς Νεζερά· ὁ Ἀσημάκης Ζαήμης καὶ Α. Φωτηλας εἰς Κερπηνήν· ὁ δὲ Σ. Χαραλάμπης καὶ Σ. Θεοχαρόπουλος εἰς Ζαρούχλαν. Ἐγραψαν ταυτοχρόνως πρὸς τὸν Π. Μαυρομιχάλην, τῆς Δελιγιαννίου καὶ ἄλλης, διὰ νὰ γνωρίσωσι, ποῖον ὅτοι εἶχον σκοπόν· ὀλίγους ὅμως εὗρον συμφορονῶντας· οἱ λοιποὶ δὲν ἐτόλμων διὰ τῆς εἰς Τριπολιτσάν ὁμήρους των ὕδθ

(α) Τότε διευθυνόμενον εἰς τὴν Τριπολιτσάν τὸν Γεώργιον Σισίνην ἐπέσειψεν ὁ Γερμανὸς Π. Πατρῶν, ἀποστέλλας τὸν Πρωτοσύγκελόν τε Βυσσαρίωνα μετὰ τῇ Κερνίκῃ Προκόπῃ, καὶ γραφῶν πρὸς τὸν "Πᾶ ὑπάγει;"

νὰ φαίνωνται συναγροικέμενοι πλέον. Δὲν ἔλειψαν οἱ ἴδιοι ὕτοι νὰ κάμωσι καὶ πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν νίαν Ἀποσολὴν, διὰ νὰ πληροφορήσωσι τὴς Ἐφόρου της (α) περὶ τῆς τελευταίας καταστάσεως τῆς Πελοποννήσου, καὶ νὰ λάβωσιν ὁδηγίας.

Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο οἱ Ἀγάδες καὶ ὅλοι οἱ Τῦρκοι τῆς Τριπολιτσᾶς, εὕρισκόμενοι εἰς τὴν μεγαλητέραν σύγχισιν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ταχυδρόμου (β), ἔγραψαν ἐπαναληπτικῶς πρὸς τὴς ἀνωτέρω Πελοποννησίους, ἀποσείλαντες τὸν Α. Καλαμογδάρτην. Αὐτὸς, ἀγνοῶν τὴν βασιμότητα τῶν διατρεχόντων, ἐφιλοτιμήθη νὰ τὴς καταπέισῃ διὰ τὴν εἰσοδὸν των εἰς τὴν Τριπολιτσάν.

Μετὰ τὴν ἄπρακτον ἐπιστροφὴν καὶ τέττα (γ) ἡ Ἐξουσία καὶ οἱ Ἀγάδες διευθύναν πρὸς τοὺς ἰδίους νία Γράμματα μετὰ τὸν Νικόλαον Μωθωνιόν. Εἰς τὸ ἴδιον μέτρον ὑπεχρέωσαν καὶ τὴς εἰς Τριπολιστὴν Ἀρχιερεῖς καὶ Προειστῶτας, οἱ ὅποιοι γράφοντες μετὰ πόνον τὴν ἀνάγκην τῆς εἰσόδου τέτων, γίνοντο ἐνταυτῷ, ὑποχρεωμίτοι ἀπὸ τοὺς Τέρκους, καὶ ἐγγυηταὶ τῆς ἀσφαλείας των, ὡς νὰ εἶχον οὗτοι ἠσφαλισμένον πρῶτον τὸν ἑαυτὸν των. Ἀλλ' ἦτον ἐπόμενον τὸ νὰ μὴ τελεισφορήσῃ οὐδὲ ἡ τελευταία αὕτη Ἀποσολή,

(α) Ἦσαν ἔτι ἀγνωστα εἰς τὴς Πελοποννησίους ἡ ἔξοδος τῆς Ὑψηλάντης καὶ τὰ συμβάντα τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

(β) Ἴδε Σελ. 374.

(γ) Παρεκινήθη ὕτοι νὰ μὴν ἔξω· ἐπρόκρινεν ὁμως τὴν εἰσοδὸν του.

αναφερόμενος κατωτέρω Ν. Μωθωνιός· ἔδειξεν Ἑλλητικώτερον χαρακτήρα.

καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὸ εἰς Κατσάναις κτύπημα τῷ Λαλιώτῃ Σεῖδῃ, διευθυνομένῃ εἰς τὴν Τριπολιτσάν μετὰ τῷ Ν. Ταμπακοπέλῃ.

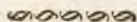
Ἀπὸ τὴν περίσασιν αὐτὴν λαμβάνει τὴν πρῶτην ἀρχὴν τῆς ἡ Κίνησις τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, ὅλως διόλῃ ἀπρομηθεύτου ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα τῷ Πολέμῳ μέσα (α).

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ Μυσῆριον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Θέλομεν κάμει τὴν ἀρμοδίαν ἀνακεφαλαίωσιν τῆς εἰς τὴν ἔναρξιν τῷ ἀκολούθῳ Τόμῳ, ὅς τις θέλει περιέχει τὴν κίνησιν τῇ Α. Ὑψηλάντῃ μέχρι τῆς καταστροφῆς του, καὶ ἐκείνην τῇ Σελίῃ μέχρι τῆς παραδόσεώς τε (1822).

(α) Οἱ Βαρετόμυλοι τῆς Δημητσάνης ἐργάζοντο τὸ ἡμερονύκτιον 150 ὄκ: πυρίτιδος, ἀπὸ τὰς ὁποίας οἰκονομῶντο κατὰ τὰς ἀρχάς ἡ Πελοπόννησος καὶ ἄλλα ἐνταυτῷ μέρῃ, καθὼς ἡ Στερεὰ καὶ ἡ Κρήτη.

Ἡ Ἐταιρία ἐδυνήθη νὰ ἀποστείλῃ πολλὰ ὀλίγον μέρος πολεμοφοδίων εἰς μόνας τὰς Π. Πάτρας ἀπὸ Κωνσταντινέπολιν καὶ Σμύρνην.

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΜΕΤΩΝΥΜΙΚΟΝ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

Α.

Ἀγαπητικός . . Συγγενής.
Ἀγκάδι . . . Ἐχθρός.
Ἀγοράζω . . . Μανθάνω.
Αἵρεσις . . . Ἑβδομάς.
Ἀκίνητον . . . Φυλακή.
Ἀλλάζοντες . . Φύλακες.
Ἄνθος . . . Φίλος.
Ἀπαθής . . . Σουλτάνος.
Ἀπαιτῶν—Μέγας Διερμηνεύς.
Ἀποτέλεσμα . Καταδίκασμα.
Ἀποτυχόντες . . Σέρβοι.
Ἀρραβῶν . . . Ἐπικύρωσις.
Ἀσήμενοι . . Εὐρωπαῖοι Βυ-
ζαντίου.
Ἀσθένεια . . . Περιορισμός
(Ἀρίστον).
Ἀυπνία . . . Ἑλλειψις.

Β.

Βαρῶ . . . , Δίδω.
Βριάρεως . . . Στρατηγός.
Βρονταί . . Ἀξιωματικοὶ Ἑλ-
ληνες.
Βροχή . . Ἀρχὴ τῶν Φιλικῶν.

Γ.

Γέρων Μάιτλαν.
Γλυκεῖς Ἴταλοί.

Δ.

Δακτυλίδιον . . . Λόγχη.
Δανείζω Γράφω.
Δένδρα Δυσφέκια.
Δεπτατζιόνε . . . Τρυργεῖον.
Δίδυμοι Λυδοβίκοι.
Δυναμωτικά . . . Τροφαί.
Δυσυχεῖς . Ἀρχιερεῖς Συνόδου.

Ε.

Ἐκδικητικοὶ . Προστ. Πελοπον.
Ἐλπίζοντες . . . Κατάδικοι.
Ἐλέφας Μίγα πλοῖον.
Εορτή Μήν.
Ἐρεθίζομαι . . . Ὀδεύω.
Εὐεργετικός . Καποδίστριας *)

Η.

Ἡμερωθέντες . . Βαρβαρίσοι.
Ἡρακλείας . Ἀλιζ. Στῆρζας.

Θ.

Θέατρον Πεδιάς.

*) Τὸν ἴδιον μετωνόμαζον καὶ Ἀρχιμανδρίτην,
καθὼς καὶ τὸν Ἀυτοκράτορα Ἀλέξανδρον Ἡγεμῆνον.

I.

*Ιατρικά . . . Ἐνδυμασίαι.
 *Ἴππος . . . Μικρὸν πλοῖον.
 *Ἰσχυρογνώμων . . Φραγκέ-
 σκος Αὐτοκράτωρ.

K.

Καλὸς . . Ἀλιζ. Ῥηλάντης.
 Καμήλα . . Ἐμπορικὸν πλοῖον.
 Καπετὰν Γιάννης· Καρτσάδα.
 Καπετ. Δημήτρης -- Μυρξζαι.
 Καπετ. Εὐσάδιος -- Χαντσερίδα.
 Καπετὰν Μαρμύνης -- Σέτσοι.
 Καπετὰν Εὐμορφόπελος· Καλ-
 λιμάχαι.
 Κατάπαυσις . . . Θάνατος.
 Καταφρόνησις -- Συγχώρησις.
 Κλεψιγαμία . . Δολοφονία.
 Κονδυλομάχαιρον -- Ἰ ραρμα-
 τικός.
 Κοπάδι . . . Στόλος.
 Κοπιῶντα . . Ἴπποι.
 Κρεδιτάρω . . Στέλλω.
 Κριμοτάρταρον . . Βαρύτη.
 Κύκλωψ . . Κατάσκοπος.

Λ.

Λογαριασμός -- Στρατεύματα.

Μ.

Μακαρίται -- Οἰκογένεια Να-
 πολίουτος.
 Μатаιότης . . Ἀποτυχία.
 Μαύρισμα . . Κρίψιμοι.
 Μίτικοι . . Τερκοί.
 Μπιλάντσον . . Πόλεμος.

N.

Νικόλαος . . Γάλλοι.

Νητεύοντες . . Βύλγαροι.
 Νότης . . . Πολεμοφοδία.

Ξ.

Ξεβύλλωμα . . Προδοσία.
 Ξεκαθάρσις . . Ἐκατὸν Χι-
 λιάδες.
 Ξύλινος· Ἠνώμιν· Ἐπαρχία.
 Ξύπνισμα . . Ἀρνησις.

Ο.

Οἶνοπλυτῶν -- Ἠγεμὼν Μολ-
 δαυίας.
 Οἶνοπόται . . Φαναριῶται.
 *Ολιγώτεροι . . Ζακύνδιοι.
 *Ορεξις . . Μίσημα.
 *Οψόρια . . Σπαθία.

Π.

Παλαιότερος . . Πατριάρχης.
 Παραυῖος -- Καπε-Κεχαγιαῖς.
 Πενθερός . . Ἀλή Πασσᾶς.
 Πλεονέκται . . Ἐμποροὶ Ἐλ-
 ληνες.
 Πληρωμή . . Ἡμέρα.
 Πλέσιοι . . Ἀρμένιοι.
 Πολλοὶ . . Κεφαλληνεῖς.
 Ποιμένες . . Βλάχοι.
 Ποιηταὶ . . Ἕλληνες εἰς τὸν
 Στόλον.
 Πολυφρόντισος . . Βεζύρης.
 Πόνος . . Ἐναντιότης.
 Πελῶ . . Λαλῶ.
 Πορνικῶς . . Κρυφαί.
 Πρόθυμοι . . Ἕλληνες.
 Προῖκα . . Στρατιωτικὴ βο-
 ῆθεια.
 Πτερωτὸν . . Ταχυδρόμος.

Σ.

Σιδηροῖ . . . Ἀγγλοι.
Σκέπασμα . . . Οἶκοι.
Σκοτίνασμα . . . Ὑποψία.
Σταθεροὶ . . . Γενιτσαροὶ.
Στεφάνωμα . . . Εἰρήνη.
Συμπέτεροι . . . Ἀλβανοί.
Συνετισμένον . . . Κάψιμον.
Σύνεφα . . . Μέλη τῆς Ἑταιρίας.

Τ.

Τέλος . . . Φθάσιμον.
Τιμημένα . . . Φανερὰ.
Τσιράκι . . . Πρέσβυς.
Τραγωδιστής . . . Κανόνι.
Τυροφάγος . . . Πυγμῶν Βλαχίας.

Υ.

Υπανδρεία . . . Συμμαχία.

Ὑποδήματα . . . Χρήματα.

Φ.

Φαλιμέντο . . . Κήρυξις.
Φατῆρα . . . Μία χιλιάς.
Φιλάνθρωπος . . . Αὐτοκράτωρ
Ἀλέξανδρος.
Φίλαντος . . . Βασιλεὺς Περσ-
σίας.
Φόβος . . . Νύξ.
Φρόνησις . . . Φυγή.

Χ.

Χορευταὶ . . . Κλεπτικὰ Στρα-
τεύματα.
Χορὸς . . . Κλέψιμον.
Χρονικὸς . . . Κόνσολος.

Ἐπόμενα εἰς τὸ Λεξικὸν τῆτο ἦσαν σαιρά τις Ἀραβικῶν Ἀριθμῶν μέχρι τῷ 107. Δι' ἐνὸς ἐκάστου ἐκ τούτων ἀντισημαίνοντο ὅσαι αἱ Ἑπαρχίαι, Πόλεις, Νῆσοι καὶ Θάλασσαι τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ῥωσσίας, τῆς Βλαχο-Μολδαυίας, τῆς Τερκίας καὶ ἐν μέρει τῆς Ἰταλίας. Οἱ ἀκόλουθοι ἀπὸ τῷ 108 μέχρι τῷ 114 ἐφανέρωνον·

- 108 . . . Ἀναγνωσταρᾶς
- 109 . . . Καπετὰν Γιάννης Φαρμάκης.
- 110 . . . Ὁ Πῆγς τῆς Μάνης Μαυρομιχάλης.
- 111 . . . Γεώργιος Ὀλύμπιος.
- 112 . . . Σάββας Μπίνιμπασσης.
- 113 . . . Θεόδωρος Κωλοκοτρώνης.
- 114 . . . Περραιβός.

Μετὰ τούτους ἠκολούθουν καὶ αἱ ἐφεξῆς Μετωνομίαι.

Ψευδομάντης	Μ. Χρησταρῆς.
Καινὸς Κομήτης	Κωνσταντῖνος Πεντεδέκας.
Παρασυρόμενος νέος	Ἀντώνιος Καραπᾶνος.
Ἀρμόδιος	Γρηγόριος Δικαῖος.
Μάκαινα οὔτιδανῇ	Γεώργιος Γάτσος.
Ἀνόητος	Θ. Πάνος.
Κατάλληλος	Δομνάνδος Γραμματεὺς τῆ Ῥωσικῆ Προ-
Μέτριος	Ἀνδρέας Σφαίλος. Ξενεὺς.
Συντείνων	Νικόλαος Παξιμάδης.
Πρόθυμος	Μ. Ριζάρης.
Παιγνιδιάρης	Συμεὼν Σταυρόπουλος (Τριπολιτσιώτης).
Ἀπλοῦς	Ἰωάννης Μπούμπας.
Δοκισήσοφος	Λάμπρος Πάλης.
Ἀμίτοχος	Ν. Κωνσταντᾶς.
Φιλόθρησκος	Ἀναστάσιος Γοργόλης.
Ὀκνηρὸς	Ἰωάννης Μπάηλας.
Πατήρ	Ζώης Ζωσιμαῆς.
Στ. Κ.	Γ. Δ.
Ἀδιάφορος	Ἀπόστολος Κλέντος.
Ζεστός	Διαμαντῆς Πογωβίνος.
Εὐγενής	Στοῦρζας.
Φρόνιμος	Ροδοφινίκης.
Ἀξίος	Γκίκας.
Περιποιητικὸς	Γουλιανὸφ.
Ἀγαπητὸς	Κανδιώτης.
Ἀνδρέας	Ἀριστείδης Παππᾶ.
Κυνηγότυχος	Ἀντώνιος Τσωνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

(Συμπληρωτικόν.)

· Ο Ἀναγνωσώπυλος ἐνεργεῖ τὴν κατάβασιν τῷ Δ. Ὑψηλάντῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα — Ὀδοιπορία — Ἐνθουσιασμός τῶν Ἑλλήνων τῷ Τερχίσι — Ἑλληνίδες προσφέρουσαι χρυσὸν κέντητον Σημαίαν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τῆς ἐξόδου τῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς τὸ Ἰάσιον φθάνει εἰς τὸ Κισνόβι ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης. Ἐκεῖ εὑρε γράμμα τῷ Αὐταδέλφῳ τῷ, εἰς τὸ ὁποῖον ἕτος ἀνέφερε τὸ βίαιον τῆς ἐξόδου τῷ διὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα μετ' αὐτοῦ πολὺ ἐμελλε νὰ τὸν κοινοποιήσῃ, καὶ τὸν ἐπεφόρτιζε τὴν δευδυνσιν τῷ πατρικῷ τῶν οἴκῳ.

Ὁ Ἀναγνωσώπυλος ἀπηλπισμένος ἤδη ἀπὸ τὰς προηγηθείσας περιστάσεις (α) δὲν προέβλεπε καμμίαν εὐχάριστον ἐκβασιν τῶν κινημάτων τῆς Μολδαυο—Βλαχίας, ἢ κατάσασις τῆς ὁποίας δὲν τὸν ἐλάνθανε· οὐδὲ ἰδεώρει χρήσιμον τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατάβασιν τῷ ἕνεκα τῶν ἀναφυομένων παθῶν ἀπὸ τὰς ἀντιζηλίας, τὰς ὁποίας ἐμψυχώνει πολὺ πλεον τὸ ἀνώμαλον τῶν πολεμικῶν περιστάσεων. Διὰ νὰ καθέξῃ μίαν θέσιν, ὁποῖαν ἔχαιρε καὶ ἐπὶ τῆς Ἑταιρίας, συλλαμβάνει τὸν σκοπὸν τῷ νὰ καταβιβάσῃ τὸν Δ. Ὑψηλάντην εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς Πληρεξέσιον τῷ Αὐταδέλφῳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ. Δὲν ἤλπιζε κυρίως τὴν

κατόρθωσιν τέττε τῷ σχεδιν τῷ ἀηληπισμένος ἐ-
πεχειρίσθῃ τὴν δοκιμὴν.

Τοιαύτη πρότασις, γενομένη κατὰ πρῶτον πρὸς
τὸν Δ. Ὑψηλάντην, ἐφάνη ὡς ὄνειρον. Παρὰ
τῆτον δὲν ἔμεινεν ἄλλος εἰς τὴν οἰκίαν, ἐνῶ οἱ
τρεῖς Ἀδελφοὶ ἐξῆλθον εἰς τὸ Ἰάσιον, καὶ ὁ
νιώτερος Γρηγόριος μετέβη εἰς τὰ Παρίσια διὰ
τὰς σπουδὰς τῆς. Μεολαταῦτα αἱ συνεχεῖς ἐπανα-
λήψεις καὶ ἐπιτηδεῖός τις διερεθισμός τὸν πεί-
θον. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔδειξε κατ' ἀρχὰς ἀντίστα-
σιν τινα, καὶ ἔτι πλέον ἢ Μήτηρ τῶν· ἀλλὰ
τέλος ἐπείσθη, καὶ ἐφοδιάζει τῆτον μὲ ἐν Ἑγ-
γραφον Συστάσει πρὸς τὰς Πελοποννησίαις (α),
τὸ ὅποιον θέλομεν ἀναφέρει ἄλλοτε εἰς τὴν ἀρ-
μοδίαν τῆς θέσεως.

"Ἦδη ὁ Ἀναγνωστόπουλος ἀναλαμβάνει τὴν φρον-
τίδα τῆς ἀναχωρήσεως· καὶ ἐφοδιάζεται γρα-
φόμενος ὡς ἔμπορος τῆς Βεσσαραβίας, καὶ
διευθυνόμενος διὰ ὑποθέσεις τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν
μὲ ἓνα Διευθυντὴν καὶ ἓνα ὑπηρέτην. Διευθυν-
τὴν τῆς μετεχειρίσθῃ τὸν Δ. Ὑψηλάντην ὑπὸ τὸ
ὄνομα Χαρίτος.

(α) Ὁ Δ. Ὑψηλάντης, θεωρῶν τὴν Πελοπόννησον ὡς
κέντρον, καὶ μὴν ἔχων πληροφορίας ἀκριβεῖς περὶ τῆς ὅλης
Ἑλλάδος ἀπετάθη πρὸς μόνους τῆς αἰτίας· ἀλλ' ἐπρομύθευσε τὸν
Δημήτριον ὀλίγας κόλλας ἀγράφαις μὲ μόνην τὴν υπογραφὴν
του, διὰ νὰ τὰς μεταχειρίσθῃ ἕτος, ὅπως ὁδηγηθῇ ἀπὸ τὰς
περιστάσεις.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραφε συγχρόνως πρὸς τὸν Δημήτριον,
ὁμολογῶν τὸ βάρος τῆς συνειδήσεώς τῆς ὡς πρὸς τὸν Ἀναγνω-
στόπουλον, τὴν ἀδωότητα τῶν ὁποῖς εἶχεν ἤδη πληροφορηθῇ,
καθὼς καὶ τὰς αἰτίας, ὅσαι ὑπεγόρευσαν τὴν κατ' αὐτὴν μη-
χανογράφειαν. Ἐσυμβάλλει δὲ νὰ θεωρῇ τῆτον ὡς φίλον του
πιστὸν καὶ ἀναπόσπαστον. Ἀπὸ τὰς περιστάσεως αὐτὰς ἔλαβεν ὁ
Ἀναγνωστόπουλος πλησίον τοῦ Δ. Ὑψηλάντου τὴν θέσιν τοῦ
Μέτορος.

Προπαρασκευασθέντες τοιούτοτρόπως καὶ μ' ὅσα ἠδυνήθησαν περισσότερα χρήματα, ἐκίνησαν διὰ τῆς Τρανσυλβανίας, Κροατίας καὶ Γερμανίας, καταβάντες εἰς τὸ Τριέσι. Κατὰ τὰς διαφόρους πόλεις τούτων τῶν μερῶν ἔγνωρίζετο ὁ Ὑψηλάντης πρὸς μόνους τὰς ἔγνωσμένους διὰ τὴν καθαρὰν πρὸς τὴν Πατρίδα τῶν ἀγόπην Ἑλλήνων. Τοιοῦτόν τι συνέβη εἰς τὸ Σιμπίνι τῆς Τρανσυλβανίας, ὅπῃ ἐφαιερώθη πρὸς τὸν Χρησόπουλον, Λιβέντην καὶ Βρετῶν (α)· καὶ εἰς τὸ Τριέσιον, ὅπῃ ἔγινε γνωστὸς πρὸς τὸν Α. Μ. Ἀντωνόπουλον, Παξιμάδην, Στράτον καὶ Προκόπιον Καριτσιωτὴν.

Οἱ ἀξιότιμοι ἄνθρωποι Ἕλληνες ἔδειξαν πολλὴν ἐλκρίνειαν καὶ ἀπεριόρισον ἐνθουσιασμόν. Ὁ πρῶτος (ὁ Ἀντωνόπουλος), ἐνῶ συνεισέφερε διὰ τῆς Ἀλεξάνδρου Καντακουζηνῆς ἰκανὴν ποσότητα χρημάτων, ἐπροθυμήθη νὰ προσφέρῃ καὶ ἄλλην, συγκεκλιμένην ἀπὸ 2.000 Ὑλλανδικά· ἀλλ' ἐσυμβουλευθὲν νὰ προμηθεύσῃ ταύτην εἰς πολεμοφόδια, περιμένων ἀκολούθως ὁδηγίας ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον (β). Ὁ Στράτος καὶ Παξιμάδης συνεισέφερον εἰς τὸν Α. Καντακουζηνόν. Μὲ τὸ

(α) Πρὸς τούτους ἐπροσποιήθη κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀναγνωστόπουλος, συστήσας τὸν Χαρίτοι ὡς διευθυντήν τε. Ὁ Λιβέντης μετ' ὀλίγον διηγῆται ὡς νύεν τὴν φημισθεῖσαν σύλληψιν τῆς Δ' Ὑψηλάντος εἰς τὴν Βιένναν, διευθυνομένης εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἱ λοιποὶ ὅλοι κατελυπήθησαν εἰς τὴν εἰδησίην αὐτήν· ὁ Ὑψηλάντης γνωρίζεται πλέον· χαραιοῦνται ἄνθρωποι, καὶ ἐσυμβουλευσαν, ὅτι ἐξώρην ἀρμόδιον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ δρόμου.

(β) Ὁ Αὐτὸς Ἀντωνόπουλος προεδιεύθυσε ποσότητα ἰκανὴν μολύβδου καὶ πυρροκόπωντος εἰς τὴν Ζάκυνθον· καὶ ταῦτα ἦσαν τὰ μόνα πρῶτα πολεμοφόδια, τὰ ὅποια ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν τρομακτικὴν Μάχην τῆς Λαλα.

πλοῖον τῷ δευτέρου ἀνεχώρησεν ὁ Ὑψηλάντης
κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαῖς ἀπὸ τοῦ Τριέσιον (α), φθά-
σας εἰς τὴν Ὑδραν κατὰ τὴν 8 Ἰουνίου ἡμέραν,
καθ' ἣν ὁ ἀδελφός τε Ἀλέξανδρος κατεστράφη
εἰς τὸ Δραγασάνι.

(α) Κατὰ τὴν διαμονὴν τε εἰς τὸ Τριέσιον πολλαὶ ἐκ τῶν
εὐαισθήτων Νεανίδων κατεσκεύασαν μίαν λαμπρὰν καὶ χρυ-
σοκέντητον Σημαίαν. Μὲ γράμματα χρυσὰ καὶ μεγάλα ἐ-
κέντησαν τὸ "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, Ἡ ΘΑΝΑΤΟΣ" κα-
θὼς καὶ τὸν Φοῖνικα.

Ἡ Σύζυγος τῆ Στράτης ὠδήγει τὰς λοιπὰς Νίας εἰς τὴν
περισπύδαςον ταύτην ἐργασίαν. Ὅλαι, ἐνῶ ἐκέντων, ἱφαλ-
λον τὸ

«ὦ Παιδιά μου,
Ὅρφανά μου,
σκορπισμένα ὧς κ' ἐκεῖ·
«Ὑβρισμένα,
διωγμένα
ἀπ' τὰ Ἑθνη πανοικί . . .»

Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὰ πατριωτικὰ αἰσθηματὰ των!

ΠΙΝΑΞ ΓΕΝΙΚΟΣ

Σελ.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ 6

ΕΠΟΧΗ ΠΡΩΤΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. 1

Αίτιαί τῆς διελείας τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τῆς Τύρκης — Πρόοδος τῆς Μοχαμετισμῆς — Αὐτοκράτορες τῆς Ἀνατολῆς — Παλαιολόγοι — Δεσποτισμὸς τῶν Τύρκων — Παιδομάζωμα — Δύο φρικώδεις Ἐποχαὶ κατὰ τῆς Ἀνατολικῆς Θρησκείας — Σπαχίδες τῆς Ἡπείρου — Σκενδέρ Πηῆς — Σπαχῆς — Τιμάρια κλπ. — Φόροι διάφοροι — Τσιφλίκια κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. Σελ. 26

Διαγωγή τῆς Μοχάμετ Β' ὡς πρὸς τὸ Θρησκευτικὸν τῶν Ἑλλήνων — Ἱερατεῖον — Κλέπτει — Προεσῶτες — Δημογεροντικά Συστήματα — Ναυτιλία — Ἐμπόριον — Φαναριώται — Συντεχνίαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. Σελ. 55

Διάσωσης τῶν Ἰνδαλμάτων — Ἐπιρροή τῆς Θρησκείας καὶ Γλῶσσης — Μεταγλωττίσεις βιβλίων εἰς τὴν Τυρκικὴν φωνήν — Ἀρχαὶ τῆς ἰκανότητος τῶν Μαθήσεων εἰς τὴν Ἑλλάδα — Ζωσιμάδα — Φιλόμυσον τῆς Ἱερατείας — Φιλόμυσος Ἐταιρία — Μεταφρασταὶ κ.λ.π. — Ὁφέλεια τῆς Ἱστορίας — Παρατηρήσεις.

ΕΠΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. Σελ. 75

Ἡ Ἑλλὰς ὡς πρὸς τὴν Ῥωσσίαν — Ἐπανάστασις τῆς 1769 — Χασσάν Πασσῆς καὶ Κλέπτει, ἡ ἑξολοθρευσις τῶν Ἀλβανῶν — Λαμπρὸς Κατσώνης, ἡ Πόλεμος τῆς 1790 — Ῥήγας Φεραίος — Οἱ Ῥώσοι εἰς τὴν Ἐπὶ ἀννήσον — Κωνσταντῖνος Ἰψηλάντης — Παπᾶ Ὁύμιος — Ἐπανάστασις τῆς Ὀλύμπου κ.λ. 1809 — Δαντισμοί, Κωλοκοτρώνης καὶ Ἀλῆ Παρμάκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. Σελ. 114

Κατάστασις τῆς Ὀθωμανικῆς Βασιλείας, ἡ Ἐπιστροφή — Σουλτᾶν Σελίμ Ι' — Μεταρᾶ Παύρακτάρη — Δερμπενδής —

Σουλτὰν Μαχμὺτ — Γενίτσαροι — Νομοθεσία Τῦρκων —
Τελευταῖαι παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. Σελ. 127

Οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Βιένναν — Καποδίστριας — Φιλόμουσος
Ἑταιρία — Ἀρχαὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας — Παρατη-
ρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. Σελ. 142

Ὁργανισμός, ἡ Διδασκαλία, τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν.

ΕΠΟΧΗ ΤΡΙΤΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. Σελ. 178

Ἀπόπειραι τῷ Σκυφᾷ εἰς Μόσχαν — Ὀρκος τῶν Ἀρχηγῶν
τῆς Ἑταιρίας — Νικόλαος Γαλάτης καὶ συμβάντα εἰς Πε-
τρέπολιν — Ἀναγνωσταρᾶς, Χρυσοσπάδης — Βατικιῶ-
της — Ἀνθιμος Γαζῆς — Σκέψεις τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἑ-
ταιρίας πρὸ τῆς καταβάσεώς των εἰς Κωνσταντινούπολιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. Σελ. 190

Κατάβασις τῷ Σκυφᾷ καὶ Ἀναγνωστοπῶν εἰς Κωνσταντινού-
πολιν — Παναγιώτης Σέκερης — Ἀσημάκης Κροκίδας —
Ἐμμανυὴλ Ξάνθος — Ἀποβολὴ τῷ Λεβιῶντι εἰς Ἰταλίαν
— Ἀποβίωσις τῷ Σκυφᾷ. Χαρακτὴρ τῆς — Σφραγίδος τῆς
Ἀρχῆς — Ἀποδοχὴ τῷ Σέκερι εἰς τὴν Ἀρχὴν — Ἀπο-
στολαὶ τῷ Ἀναγνωσταρᾷ, Χρυσοσπάδῃ καὶ Φαρμάκῃ εἰς
Πελοπόννησον, Μάνην καὶ Στερεῖν — Κουντουριώτης —
Πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὴν
Στερεῖν — Λεώντιος. Ἀλῆ Πασσᾶς Μάνδος — Παπᾶ
Μόσχος — Κόνσολοι Λεβαθείας — Λασπᾶς — Ἀποβολὴ
Τπάτρῃ εἰς Αἴγυπτον καὶ Συρίαν — Κατήχησις τοῦ Πα-
τριάρχῃς Ἀλεξανδρείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. Σελ. 212

Ζήλος τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν — Παραστάσεις
τῆς Νεολαίας Δραματικαί — Ἐφημερίδες — Ἡρωικὰ Ἀ-
σματα — Προφητεῖαι — Πλατομαντεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. Σελ. 220

Σκέψεις τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἑταιρίας περὶ Ἀρχηγῶν τῆς Ἑ-
παναστάσεως — Προκαταρκτικαὶ ἐνέργειαι — Ἀποβολὴ τοῦ
Ξάνθου πρὸς τὸν Α. Γαζῆν — Συνθήκη τῶν Ἀρχηγῶν τῆς
Ἑταιρίας — Ἐροδιακτικὰ Ἐγγράφα τῷ Ξάνθῳ πρὸς τὸν

Καποδίστριαν· τῇ Ἀναγνωστοπέλῃ πρὸς τὸν Νέγρην κτλ. — Διαγωγή τῇ Γαλάτῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Φόνος τήτου καὶ ἀποτελέσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'. Σελ. 233

Διαγωγή κινδυνώδης τῇ Δικαίῃ εἰς Μολδοβλαχίαν. Ὀλύμπιος, Σάββας καὶ Καραβίας — Φόβοι τῶν Ἀρχόντων — Γεώργιος Λεβέντης — Μεθοδεύματα Ἀναγνωστοπέλου — Πρώτη Ἐφορία τῇ Ἰαλατίῃ Καθήκοντα — Προσβολαὶ τῶν πνευματῶν Νέγρης καὶ Ἀναγνωστοπέλος, ἡ γὰρ περὶ τῆς Ἐφορίας τῇ Ἰασίῃ — Ἐνέρχεται καὶ πνεῦμα τῆς ὀργανιζομένης Σχολῆς διὰ τὴν Πελοπόννησον — Ἐγκύκλιος τῷ Πατριάρχῃ Ἰρηγορίῃ. Ἀποτελέσματα — Βοήθειαι διὰ φοροὶ τῇ Λεβέντῃ — Ἐφορία Βυκουρετίου — Νεόφυτος Δούκας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'. Σελ. 248

Συνωμοσία Δικαίῃ, Ὀλυμπίῃ καὶ Φαρμάκῃ. Ἀνακάλυψις — Χαρακτήρ Δικαίῃ. Ἀποδοχὴ τήτης εἰς τὴν Ἀρχὴν — Αἰτίαι καὶ ἀποτελέσματα τῆς μεταβάσεως τοῦ Π. Α. Ἀναγνωστοπέλῃ εἰς Ρένι — Διαγωγή τῇ Καποδίστρια εἰς τὴν παρυσίαν τῇ Ε. Ξάνθῃ — Ἀναγόμεναις τῇ Α. Τψηλάντῃ εἰς τὴν Ἀρχηγίαν τῆς Ἐταιρίας καὶ τῆς Ἐπαναστάσεως.

ΕΠΟΧΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. Σελ. 255

Διαγωγή τῇ Νέγρῃ καὶ Δικαίῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν — Ἀποτελέσματα τῆς πρὸς τὸν Καποδίστρια Ἐπισολῆς τῇ Νέγρῃ — Ψυχὴ τῇ Ἀναγνωστοπέλῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν — Πράξις καὶ χαρακτήρ τῇ Μητροπολίτῃ Ἰγνατίῃ — Ὁ Τψηλάντης εἰς τὸ Κισνόβι — Διαγωγή Π. Μαυρομιχάλῃ — Ἀποσολὴ καὶ δολοφονία τῇ Καμαρηνῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. Σελ. 268

Χαρακτήρ τῇ Α. Τψηλάντῃ — Ραδιουργίαι τῇ Ἰασίῃ — Διαγωγή τῇ Τψηλάντῃ καὶ δυσαρέσκεια — Σκέψεις, ἀφορώσαι τὴν διαρρύθμισιν τῆς διαγωγῆς τῇ Τψηλάντου ὡς πρὸς τὸ μέλλον Κίνημα — Διαβολαὶ κατὰ τῇ Ἀναγνωστοπέλῃ, καὶ συνδιαλέξει τήτης μετὰ τῇ Τψηλάντῃ — Ἐξέτασις περὶ τῆς πολιτικῆς διαγωγῆς τῇ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρῃ καὶ τῇ Τσεργῇ τῇ Καποδίστρια ὡς πρὸς τὴν Ἐπιχείρησιν τῇ Τψηλάντῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. Σελ. 280

Ἀποστολαὶ τῷ Δικαίῳ εἰς Κωνσταντινῆπολιν καὶ Πελοπόννησον
 --- Τῷ Περράβῳ εἰς τὴν Ἑπειρον --- Τῷ Ῥάτρου εἰς τὴν
 Θεσσαλίαν --- Τῷ Θέμελῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον --- Τῷ Μελοπίδᾳ
 εἰς Αἴγυπτον, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. Σελ. 293

Ἀπόφαισις τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καταβάσεως τῷ Α' Ῥηλάν-
 τῃ --- Πληρεξούσια --- Δευτέρα ἀπόφαισις περὶ τῆς ἐξόδου τῷ
 ἰδίῳ εἰς τὴν Μολδαυο-Βλαχίαν --- Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ
 ἠθικῆς τῶν διαφόρων τάξεων τῶν δύο Ἡγεμονιῶν Βλαχίας
 καὶ Μολδαβίας --- Ἀποστολὴ τῷ Ἀριστείδει Πάπῃ εἰς τὴν
 Σερβίαν --- Προπαρασκευὴ εἰς Ἰάσιον --- Ἐξοδος τῷ Ῥ-
 ψηλάντῃ --- Προκήρυξις πρὸς τὰς Φιλικὰς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'. Σελ. 308

Στάσις τῆς ἐν Κωνσταντινῇ πόλει Ἐφορίας --- Ἐνθουσιασμός
 τῆς Μεγαλουπόλεως αὐτῆς --- Διαγωγὴ τῶν Ἐφόρων ---
 Προδοσία κατὰ τῷ Π. Σέκερη --- Κίνδυνος τῶν Προεσώ-
 των τῆς Πελοποννήσου εἰς Κωνσταντινουπόλιν --- Προδοσίαι
 τῷ Ἀσημάκῃ Θεόδωρῃ τῷ Διόγου Ζακυνθίῳ κατὰ τῷ Α.
 Βλαχοπέλῃ τῷ Ζαφειράκῃ Νιαυσαῖς κατὰ τῷ Ῥάτρου τῷ
 Τσολάκογλῃ κατὰ τῷ Ι. Καβοσεργιοπέλῃ τῷ Κωνσταντίνῃ
 Δυσίττᾳ κατὰ τῷ Α. Μελοπίδᾳ κτλ. --- Διαβολαὶ κατὰ τῶν
 Ἑλλήνων --- Δολοπλοκίαι τῷ Λόρδῃ Μείτλαν μετὰ τῷ Α.
 λῇ Πασσᾷ --- Ραδιουργίαι τῷ Α. Κυμινδράκῃ καὶ Καλ-
 καντῇ. Ἀποτελέσματα --- Ὁ Ἰμβραχὴμ Πασσᾷ τῆς Πε-
 λοποννήσου ἀνακαλύπτει τὰς ἐνεργείας τῷ Λόρδῃ Μείτλαν ---
 Συκοφαντία τῷ Α. Κυμινδράκῃ κατὰ τοῦ Π. Μαυρομι-
 χαλῃ, καὶ προδοσία τῆς Ἐταιρίας --- Σχέδιον σφαγῆς τῶν
 Προεσώτων καὶ τῶν Ἀρχιερέων --- Μυσικαὶ Διαταγαὶ καὶ
 διαγωγὴ τοῦ Χουρσέτ Πασσᾷ --- Ἡ σειρά καὶ τὸ πνεῦμα
 τῶν εἰς Πρίβεζαν περὶ πολέμου προτάσεων τῷ Ἀλῇ Πασσᾷ
 πρὸς τὰς Ἑλληνας --- Διαγωγὴ τῷ Σουλτάνῃ τῷ Μπαμπᾷ
 Πασσᾷ --- Ὁ Χερσέτ Πασσᾷ ἐνδυναμώνει τὴν Διοίκησιν
 τῆς Πελοποννήσου --- Ἡ Πόρτα ἀπορρίπτει τὰς ὑπὲρ τοῦ
 Ἀλῇ Πασσᾷ προτάσεις τινῶν ξένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'. Σελ. 329

Σύστασις Ἐφοριῶν εἰς τὰς νήσους Ὀδρας, Πετσῶν καὶ Ὑρῶν
 --- Πράξεις Δ. Θέμελῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'. Σελ. 335

Στοχασμοὶ τῶν Πελοποννησίων περὶ Συστήματος ἐσωτερικοῦ,
 πεμφθέντες πρὸς τὴν Ἀρχὴν --- Ἀπαντήσεις τῆς Ἀρχῆς καὶ
 Διορισμός τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐφορίας --- Διενέξεις τῶν
 Πελοποννησίων --- Π. Νοταρᾷς --- Σ. Χαλαράμπου. Α.

Ζαήμης — Κατάβασις τῆς Δικαίης εἰς Πέτσας. Ὁδηγίαι τὰς πρὸς τὰς Πελοποννησίους — Συνέλευσις τῆς Βοσίτσης καὶ ἀποτελέσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'. Σελ. 364

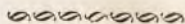
Κατάστασις τῶν Πατρῶν καὶ συνέπειαι — Ὁ Μεχμέτ Σαλήχ διατάσσεται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σφαγὴν τῶν Προκρίτων κατ' Ἀρχιερέων. Προσκαλεῖ τὰς εἰς Τριπολιτσάν — Προδοσία τῆς εἰς Δημητσάνην ἐνεργημένης κατασκευῆς τῆς πυριτοκόνεως — Ἐξαγρίωσις τῶν Γέρκων — Μεθοδεύματα τῆς Π. Πατρῶν — Εἰσόδος τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Προεστώτων εἰς Τριπολιτσάν. Τὰ Ἀναστάσις Μαυρομιχάλης — Διαγωγὴ τῆς Ἐξουσίας — Ἀνακαλυψίς πληρῆς τῆς Μυστηρίου — Προσκλήσεις ἐπαναληπτικαὶ πρὸς τὰς μὴ εἰσελθόντας — Στρατηγήματα τούτων — Ἀποστολαὶ διάφοροι — Ἐναρξίς τοῦ Πολέμου.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ. Σελ. 377

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'. (Συμπληρωτικόν) Σελ. 381

Ὁ Ἀναγνωστὸς πάλιν ἐνεργεῖ τὴν κατάβασιν τῆς Δ. Τψηλάντης εἰς τὴν Ἑλλάδα — Ὀδοιπορία — Ἐνθουσιασμός τῶν Ἑλλήνων τῆς Τεργεσίας — Ἑλληνίδες προσφέρουσαι χρυσοπέντητον Σημαίαν.

ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ

A.

- * *Αδαμάντιος Κοραῆς* — Πρόμαχος τῆς ἠθικῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος. Προλέγει τὴν Πολιτικὴν Μεταβολὴν τῆς 66 -- 67.
- * *Ἀδελφοποιητοί* — 144 -- 146.
- * *Ἀθανάσιος Ζαρεΐφης* — Ἐνεργεῖ εἰς Λεβαδείαν, 209.
- * *Ἀθανάσιος Σέκερης* — Κατηχεῖται πρῶτος, 161.
- * *Ἀθανάσιος Τσακάλωφ* — Ἐνας τῶν πρῶτων Ἀρχηγῶν, 132-134 — Παρακολοθεῖ τὸν Γαζὴν ἐκ τῆς Ὀδησσοῦ, 186-187 — Μεταβαίνει εἰς Σμύρνην — Κωνσταντινῆ-πολιν, 195 — Ἀποστέλλεται εἰς τὴν Μάνην, 225-226 — Ἀπέρχεται εἰς Πίσαν, 231.
- * *Ἀθανάσιος Χρησόπουλος* — Παρατῆρησις ἐπίτινος ἐκδόσεως τῶν Πολιτικῶν του Παραλλήλων γ' δ' — Ἴδε καὶ Σελ. 272.
- Αἰκατερίνη Β'* — Προσκαλεῖ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὰ ὄπλα, 85-86.
- * *Ἀλεξάκης Βλαχόπουλος* — Ἐνεργεῖ εἰς Ἰωάννινα, 208 — Προδίδεται, 314-315.
- * *Ἀλέξανδρος Κυμουνδερᾶκης* — Διαγωγὴ τοῦ ἐπίβου-
λος, 321-325.
- * *Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος* — Παραλαμβάνεται Μείλος τῆς Ἀρχῆς, 260 — (Ἴδε καὶ Σελ. 272.)
- * *Ἀλέξανδρος Σῦττος* — Διαγωγὴ τοῦ ἐπὶ τῶν κινήμα-
των τῆς Θεοδώρου, 234 — (Ἴδε καὶ Σελ. 299.)
- * *Ἀλέξανδρος Ψηλάντης* — Αναγνωρίζεται Γενικὸς Ἐπιτροπός, 254 — Χαρακτήρ, 268-269. (Ἴδε καὶ 302-303. — Πολιτεία, 269. (Ἴδε καὶ 306-307.) — Δυσαρρέ-
σκειαι, 273 — Διεύθυνσις Ἀποσολῶν καὶ Προκηρύξεων, 280-292. (Ἴδε καὶ 345.) — Σκοπὸς τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καταβάσεως, 293 — Ἀπόφασις τῆς ἐξόδου τοῦ εἰς Δακίαν. Παρατηρήσεις, 296-304 — Προκήρυξις πρὸς τὰς Φιλικὰς. Παρατηρήσεις, 305-307 — (Ἴδε καὶ Σελ. 382.)
- * *Ἀλέξιος Ἱερεὺς Οἰκονόμος, ἡ Παππαλίξης* — Κα-
τηχεῖται, 203 — Εἰσέρχεται εἰς Τριπολιτσάν, 370.
- * *Ἀλῆ Πασσᾶς* — Πρότασις ὑπὲρ τῆς ὑποδόσεως τῶν Ἑλ-
λήνων, 208 — Ἀναφορὰ πρὸς τὸν Σουλτάνον, 315 — Προ-
τάσις εἰς τὴν Συνέλευσιν τῆς Πρεβέξης περὶ τοῦ ὀπλισμοῦ
τῶν Καπιτανίων, 325-326 — Αἰτία τῆς ἐναντίον τε κινή-
σεως τῆς Σουλτάνου, 328.

Ἀλῆ Φαρμάκης — Πρότεται περισσῶς τῆς. Συμφωνίαι καὶ ἐνέργειαι μετὰ τῆς Θ. Κωλοκοτρώνη εἰς τὴν κίνησιν τῆς Πελοποννήσου, 110-112.

Ἀμβρόσιος Προτοσύγκελος — 338.

Ἀναγνώσης Κοπανίτσας — 338, 349.

Ἀναγνώσης Παππᾶ Γεωργίου, ἡ Ἀναγνωστὰς — Κατηχεῖται εἰς Ὀδησσόν, 185 — Ἀποστέλλεται εἰς Πελοπόννησον, 198-199 — Ἐνεργεῖ εἰς Ὑδραν, 201 — Διευθύνει Ἀποστόλῃς, 203 — Ἐνεργεῖ εἰς Πελοπόννησον, 205.

Ἀνδρέας Ζαήμης — Γράφει πρὸς τὸν Χριστιανσπόλεως, 349. Πρὸς τὸν Μονεμβασίας, 350. (Ἴδε καὶ Σελ. 338.) — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355 — Μεθοδεύματα, 370-373-374.

Ἀνδρέας Καλαμογάρτης — Εἰσέρχεται εἰς Τριπολίτσαν, 371 — Ἀποστέλλεται ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἀποτέλεσμα, 375.

Ἀνδρέας Λόνδος — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355 — (Ἴδε καὶ Σελ. 338).

Ἀνθιμος Γαζῆς — Ἐναντιοῦται εἰς τὸν Σκουφᾶν κλπ. 186-187 — Αἱ περὶ αὐτοῦ ιδεαὶ τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ἐταιρίας, 225.

Ἀντωνίος Καραπατᾶς — 371.

Ἀντώνιος Μ. Ἀντωνόπουλος — Συνεισφοραὶ, 383.

Ἀντώνιος Πελοπίδας — Ἀποστέλλεται εἰς Πελοπόννησον, 205-206. Αἴγυπτον, 211, 290 — Προδίδεται, 320.

Ἀριεΐδης Παππᾶ — Ἀποστέλλεται εἰς Σερβίαν. Θανατῶται, 299. — (Ἴδε καὶ Σελ. 73.)

Ἀρχηγοὶ τῶν Ἀφιερωμένων — 175-177.

Ἀρχιποιμένες — 169.

Ἀσημάκης Ζαήμης — Ὀνομάζεται μέλος τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐφορίας, 340. (Ἴδε καὶ Σελ. 338.) — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355 — (Ἴδε καὶ Σελ. 373-374.)

Ἀσημάκης Φωτήλας — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355 — (Ἴδε καὶ Σελ. 373, 374.)

Ἀφιερωμένοι — 170.

Β.

Βατικιώτης — Κατηχεῖται εἰς τὸ Ἰσμαήλιον. Δύναμις καὶ αἰσθήματα τῆς, 180.

Γ.

Γεράσιμος Ὀρφανός — Ἐξηγεῖται πρὸς τὸν Α. Τῆς λατῆς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Δακίας. Διορίζεται μετὰ τοῦ Δούκα εἰς τὴν πολεμικὴν προετοιμασίαν τοῦ Ἰακίου, 301-302.

Γερμανὸς Ἑσφιγμένιτης — Ἀποστέλλεται διὰ τὸν Ἀλῆ Πασσάν, 207.

Γερμανὸς Παλαιῶν Πατρῶν — Κατηχῆται, 206 — Ὀνομάζεται Μέλος τῆς Πελοποννησιακῆς Ἑφορίας, 340 — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355 — Προτάσεις, 356-359. (Ἴδε καὶ 361.) — Ἐνεργεῖ Ἀποσολὴν, 363 — Στρατηγήματα πρὸς ἀπάτην καὶ ἑναντίον τοῦ ἀναβρασμοῦ τῶν Τῦρκων, 370, 473-374.

Γερμανὸς Χριστιανυπόλεως — Διορίζεται μέλος τῆς Πελοποννησιακῆς Ἑφορίας, 340 — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355, κλπ. 363 — Εἰσέρχεται πρῶτος εἰς Τριπολιτσάν, 369.

Γεώργιος Καλαρᾶς — Κατηχῆται κλπ. 205 — (Ἴδε καὶ Σελ. 338.)

Γεώργιος Καστριώτης — 19-20.

Γεώργιος Λεβέντης — Καταβάλλει, 161. (Ἴδε καὶ 245-246.) — Ἀπαντᾷ τὰς ἐκ τῆς διαγωγῆς τινῶν ὀλεθρίας ὑποφίας, 234 — Συντρέχει εἰς τὴν σύσασιν τῆς Ἑφορίας τῷ Βακυρεῖς, 245. — (Ἴδε καὶ Σελ. 272.)

Γενιτσαῖροι — 121-122.

Γεώργιος Ὀλύμπιος — Συνωμόττει μετὰ τῷ Δικαίῳ. Ἀνακαλύπτεται. Χαρακτήρ, 248-250.

Γεώργιος Πάνου — Ἐφορος, 329 — Γράμμα τῆς Ἀρχῆς, 331.

Γεώργιος Σισίνης — 358, 374.

Γεώργιος Σέκερης — Κατηχῆται πρῶτος εἰς Μόσχαν, 178.

Γκίκας Γ. Γκιώνη — Ἐφορος, 329 (Ἴδε καὶ Σελ. 358.)

Γρηγόριος Δικαῖος, ἡ Φλέσας — Κατηχῆται εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἀποστέλλεται εἰς Ἰάσιον, 227 — Ἐπιβιβλεύεται, 251 — Διαγωγή του εἰς τὴν Λακίαν, 253, 254 — Συνωμοσία μετὰ τῷ Ὀλυμπίῳ κλ. 248 — Χαρακτήρ. Παραδοχὴ εἰς τὴν Ἀρχὴν, 251-252 — Ἀποστέλλεται εἰς Πελοπόννησον, 280 — Σχηματίζει τὴν Βυζαντινὴν Ἑφορίαν, 309 — κλπ. 315 — Καταβαίνει εἰς Πέτσας. Ὀδηγίαι πρὸς τὰς Πελοποννησίας, 351-354 — Μεταβαίνει εἰς Βοσίτσαν, 355. Ἐξήγεται, 358. Ἀποτελέσματα, 361 — Διαγωγή εἰς Πάτρας, 364.

Γρηγόριος Ναυπλίας — Κατηχῆται, 204 — Εἰσέρχεται εἰς Τριπολιτσάν, 370.

Γρηγόριος Πατριάρχης — Ἐξήγησις μετὰ τῷ Φαρμάκῃ, 202 — Προκήρυξις περὶ τῆς Σχολῆς, 244 — Σύσασις πρὸς τὸν Θέμελην, 332.

Δ.

Δερμπεϊδες — 118-120.

Δημήτριος Θέμελης — Ἀποστολὴ εἰς τὸ Αἰγαῖον, 285 — Ἐνέρχεται, 332-334.

Δημήτριος Παππατσόνης — 338.

+ Δημήτριος Ῥπατρος — Ἀποστολὴ εἰς Αἴγυπτον καὶ Συρίαν, 211 — Εἰς Θεσσαλίαν κλπ. 285 — Προδοσία καὶ θάνατος, 316-318.

Δημήτριος Ῥψηλάντης — Καταβαίνει εἰς τὴν Ἑλλάδα, 381-384.

Δῆκας Κωνσταντῖνος — Ἰδε Γεράσιμος Ὀρφανός.

Ε.

Εμμανυὴλ Ξάνθος — Κατηχεῖται εἰς Κωνσταντινούπολιν, 191 — Παραλαμβάνεται Μέλος τῆς Ἀρχῆς, 195 — Ἀποστέλλεται εἰς τὸ Ἱήλιον Ὄρος, 228 — Πρὸς τὸν Καποδίστριαν, 225, 233 — Ἀποβάλλεται, 253 — Ἐνεργεῖ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ Α. Ῥψηλάντου, 254. — Ἀποστέλλεται εἰς Βυκκρέσιον, 269.

Εφορία — Γαλατσίου, 235-238 — Ἰασίου, 239-241 — Βυκκρέσις, 245-247 — Βυζαντίου. Καὶ διαγωγὴ αὐτῆς, 309-312 — Ἰδρας, Πετσῶν καὶ Ψαρῶν, 329. (Ἰδε καὶ Σελ. 353.) — Μελοποννήσης, 340.

Η.

Ἡλίας Χρῦσοσπάθης — Κατηχεῖται εἰς Ὀδησσόν, 185 — Ἀποστέλλεται ἀπὸ τὴν Κωνσταντινέπολιν εἰς Μάνην, 198, 199 — Διαγωγὴ τε εἰς Ἰδραν, 201-202.

Θ.

Θεόδωρος Βλαδιμηρέσκος — Τὸ πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως Κίνημά του εἰς τὴν Βλαχίαν. Χαρακτήρ, 248-250.

Θεόδωρος Δελιγιάννης — 370.

Θεόδωρος Κωλοκοτρώνης — Διαγωγὴ πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, 110-112 — (Ἰδε καὶ Σελ. 84.) — Μετάβασις εἰς τὴν Μάνην καὶ ἐνέρχεται περὶ τῆς Πολέμου, 309.

Θεόδωρος Νέγρης — Ἀναφέρεται περὶ τῶν σκοπῶν τῆς Γαλάτου, 196 — Διαγωγὴ τε αἰς τὸ Ἰάσιον ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς Ἐφορίας, 240-241 ὡς πρὸς τὴν αὐτοσύνην τῆς Σχολῆς, 242 · β' εἰς τὸ Βυκκρέσιον, 252 · γ' εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, 255 — Ἀναφέρεται πρὸς τὸν Καποδίστριαν. Ἀποτελέσματα, 257-258 — (Ἰδε καὶ Σελ. 261.)

Θεοχάρης Ρένδης — Κατηχεῖται, 265 — Διορίζεται Μέλος τῆς Μελοποννησιακῆς Ἐφορίας, 340.

Θωμᾶς Βαρθολδός — 365.

Θωμᾶς Μίττλαν — Ἡ πολιτεία τε ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῶν Ἑλλήνων, 321-322, 320.

I.

- Ἰάκωβος Ῥιζος — Συντρίχει εἰς τὴν ὠφέλιμον διαγωγὴν τῷ Μ. Στίτσιν, 200 — ("Ἰδε καὶ Σελ. 302.)
- Ἰγνάτιος Ἀρτης — Συντρίχει τὴν Φιλόμουςον Ἑταιρίαν, 129 — Ἐνεργεῖ ὑπὲρ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Χαρακτήρ, 259· 260 — Ζητεῖται να γνωμοδοτησῇ περὶ τοῦ Πολέμου, 363 ("Ἰδε καὶ Σελ. 272.)
- Ἰερεῖς — 151· 169.
- Ἰωάννης Α. Καποδίστριας — Διαγωγὴν τε εἰς τὴν Βιένναν ὡς πρὸς τὰς περὶ Ἐπαναστάσεως προτάσεις καὶ τὴν Φιλόμουςον Ἑταιρίαν, 128· 129 — Προσκαλεῖται Ἀρχηγός, 221· 253 — Τὸ πνεῦμά τε ὡς πρὸς τὴν Ἀποστολὴν τοῦ Μαυρομιχάλη, 265· 266 — Διαγωγὴν τοῦ ὡς πρὸς τὸν Ὑψηλάντην, 276· 278.
- Ἰωάννης Βιλαέτης — 371.
- Ἰωάννης Καραμάνος — 371.
- Ἰωάννης Παπαδιαμαντόπουλος — Διορίζεται Ταμίας τῆς Πελοπονν. Ἐφορίας, 340 Συνέρχεται εἰς Βοσίτσιν, 355.
- Ἰωάννης Πετρόπουλος — Κατήχησις καὶ μεθοδεύματα, 203 — Εἴσοδος εἰς Τριπολιτσάν, 371 — ("Ἰδε καὶ Σελ. 338.)
- Ἰωάννης Τομαράς — 371.
- Ἰωάννης Φαρμάκης — Ἀποστολὴν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, 199, 202 — Συνωμοσία μετὰ τοῦ Δικαίου, 248 — Διορισμός διὰ τὰ Μαδεμοχώρια, 285.

K.

- Κλέπται — Τὸ σῆμα καὶ ὁ Τίτλος των, 34· 36 — Χαρακτήρ, δύναμις, ἐπήρεια, 37· 41 — ("Ἰδε καὶ Σελ. 82· 84.)
- Κόνσολοι Λεβανδέας — 209.
- Κρεββατᾶς — Ἐνας τῶν πρώτων μετόχων τοῦ Πολέμου τῷ 1769, 79.

Ευριακός Κ. Καμαρηνός — Ἀποσολή, διαγωγή καὶ θάνατος, 265·267.

Κωνσταντῖνος Κωλοκοτρώνης — Συντρίχει εἰς τὴν ἐξολοθρευσιν τῶν Ἀλβανῶν. Καταδιώκεται. Θανατεύεται, 83·84.

Κωνσταντῖνος Τυσίτσας — Προδίδει τὴν Ἑταιρίαν, 320.

Κωνσταντῖνος Ὑψηλάντης — Διαγωγή πρὸ τῆς 1806, 101·102 — Δραπέτευσις ἐκ τῆς Βλαχίας, 104 — Ἐπιστροφή μετὰ τοῦ Μιχελσων καὶ ἐνέργειαι, 105·106.

Λ.

Λάμπρος Κατσώνης· ἄλλως γνωριζόμενος Μαγγιὸρ Λάμπρος — 87.

Λεῶντιος — Διαδίδει τὸ Μυσήριον εἰς Ἰωάννινα κλπ. 206·207.

Λιβέριος Ἱερακόρης — 76.

Μ.

Μαχμουτ Β' — 117, 120.

Μαυρομιχάλοι — Συμμετέχουν εἰς τὸν κατὰ τὰ 1709 Πόλεμον, 79 — Χαρακτήρ ἐπὶ τοῦ Λάμπρου Γιατσώνη, 87 — Ἐγκολπωνονται τὸ περὶ Ἑλλάδος Σχέδιον τῶν Ἰάλλων, 110.

Μεχμέτ Σαήρ Ἐφένδης — 365.

Μεχμέτ Σαλήχ — Φυλάττει ἀποκρύφους τὰς πρὸς τῆς σφαγῆς Διαταγὰς, 366. (Ἴδε καὶ Σελ. 371.) — Προσκαλεῖ εἰς τὴν Τριπολιτσάν τῆς Προεσώτας καὶ Ἀρχιερεῖς. Ἐπικαλεῖται νίαν Δύναμιν, 367+. (Ἴδε καὶ Σελ. 370.) — Κρημνίζει τῆς βαρβατοσύνης τῆς Δημοτσαῆνης. Χαρακτήρ, 368·369.

Μουσαφᾶ Ἠσῆρακτάρης — Εἰσέρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν. Ἐνθρονίζει τὸν Μαχμουτ Β'. Ἀφανίζεται, 115·117.

Μοχάμετ Β' — Κυριεύει τὴν Κωνσταντινέπολιν, 12 — Ἐνδυναμώνει τὴν Ἐκκλησίαν, 28·34.

Μπαμπᾶ Πασσᾶς — Διαγωγή του ὡς πρὸς

τῆς Ἑλλήνας, 327.

Μπενάκης — Ἐνας τῶν Ἀρχηγῶν τοῦ κατὰ τὰ 1769 Πολέμου, 79.

N.

Νεόφυτος Δῦκας — Μίλος τῆς Ἐφορίας Βυκκρεσίῃ. Διςθήματα περὶ τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Κοραῆς, 246-247.

Νικηφόρος Παμπούκης — Κατηχεῖται εἰς Ἰδραν, 201 — Ἀποστέλλεται καὶ διαδίδει πρῶτος εἰς τὴν Πελοπόννησον τὸ Μυσήριον. Προδίδεται καὶ μεταβαίνει εἰς Πίσαν, 203-204.

Νικόλαος Γαλάτης — Κατηχεῖται εἰς Ὀδησσόν, 181. ("Ἴδε καὶ Σελ. 282.) Κηρύττεται Κόμης τῇ Ἑλληνικῇ Ἐθνῆς. Φυλακίζεται εἰς Πιτρίπολιν, 181-184 — Ἐπαπειλεῖ τὴν Ἐταιρίαν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Φονεύεται εἰς τὴν Ἑρμιόνην, 227-230.

Νικόλαος Γεωργακόπουλος — Εἰσέρχεται εἰς Τριπολιτσάν, 371 — Ἀποστέλλεται ἀπὸ τῆς Τέρκης. Χαρακτήρ, 375.

Νικόλαος Γιαννύσης — Ἀποστολὴ, 285.

Νικόλαος Λασπᾶς — Ἐνεργεῖ ὠφελίμως, 210.

Νικόλαος Λόνδος — 338.

Νικόλαος Σκεφᾶς — Πρῶτος Ἀρχηγὸς τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, 132-134 — Ἀπέπειραι εἰς Μόσχαν, 178 — Ὀρκίζεται μετὰ τοῦ Ἀναγνωστοπέλου, 180 — Κατηχεῖ τὸν Γαλάτην, 181-182 — Ἀποτυχάνει ἀπὸ τὸν Γαλάτην, 186 Καταβαίνει εἰς Κωνσταντινούπολιν. Κατηχεῖ τὸν Ξάνδο, 187-191 — Προτίζει τὴν χημικὴν κατασκευὴν τῇ Φιλοσοφικῇ Διδῇ, 139 — Θάνατος. Χαρακτήρ, 194-196 — ("Ἴδε καὶ Σελ. 161.)

II.

Παναγιώτης Α. Ἀναγνωστόπουλος — Ἐνας τῶν πρῶτων Ἀρχηγῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, 132-134 — Ὀρκίζεται μετὰ τοῦ Σκεφᾶ, 179-180 — Κατηχεῖ εἰς Ἰσμαήλιον, 186. Εἰς Κων-

σαντινύπολιν, 187-191 — Διευθύνει τὸ πνεῦμα τῆς Ἑταιρίας. Ἐπιβυλεύεται, 231 — Ἀναβαίνει εἰς Γαλάτσι, 233. Ἐπιτηδεύματα ὡς πρὸς τὴν σύσασιν τῶν Ἐφοριῶν καὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν Πατριαρχικῶν Προκηρύξεων, 234-247 — Ἀνακαλύπτει τὴν συνωμοσίαν τῆς Δικαίης, 248-250 — Διαφεύγει εἰς τὴν Ἰταλίαν, 258-259 — Προσκαλεῖται παρὰ τοῦ Α. Ὑψηλάντου, 259 — Διαβάλλεται καὶ κινδυνεύει, 270-279 — Καταβιβάζει εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν Δ. Ὑψηλάντην, 381-384.

Παναγιώτης Ἀρβάλης — Κατηχεῖται καὶ ἐνεργεῖ, 204 — Διορίζεται Ταμίης 240 — ("Ἰδε καὶ Σελ. 338.)

Παναγιώτης Δημητρόπουλος — Κατηχεῖται εἰς Ὀδησσόν, 185 — Θανατώνει τὸν Γαλάτην, 229.

Παναγιώτης Ζαφειρόπουλος — 338.

Παναγιώτης Σέκερης — Κατηχεῖται, 191 — Καταβάλλει, 161 — Προδίδεται, 162, ("Ἰδε καὶ 312.) — Κατηχεῖ, 191 — Δυσσареεῖται περὶ τοῦ Ξάνθου, 193-194 — Παραδέχεται εἰς τὴν Ἀρχὴν, 197.

Πανούτσος Νοταρᾶς — Κατηχεῖται, 205 — Διορίζεται Μέλος τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐφορίας, 340. ("Ἰδε καὶ 338.) — Ἐπιστολαὶ νοῦθετικάι, 346, 355.

Παππᾶ Θύμιος — 107.

Παππᾶ Μόσχος — Κατηχεῖ εἰς τὴν Στερεάν, 209

Πάργα — 68.

Πέτρος Μαυρομιχάλης — Ἀπαιτήσεις παρὰ τῆς Ἀρχῆς. Ἀνταποκρίσεις, 261-265 — Ἀποσολὴ τοῦ Παπαρηνῆ, 265-266 — Δυσκοφανταί τῆς Κωνσταντινουπόλεως, 323-324 — Ἀποσολὴ τῆς οὐκ εἰς Τριπολίستان, 371.

Ποιμένες — 169.

Προειστῶις — 42-45.

Προκόπιος Κερνίκης — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355 — ("Ἴδε καὶ Σελ. 374.)

Προμαντεία — 218.

Προφητεῖαι — 217 218.

P.

Ῥῆγας Φερῶταιος — Ἐνεργεῖ ὑπὲρ τῆς Ἑλευθερίας τῆς Ἑλλάδος. Συλλαμβάνεται. Θανατῶνται, 88 94 — Παρατηρήσεις, 95 98.

Σ.

Σάββας Μπίνμπασης, ἡ Καμινάρης — 209.

Σελῆμ Γ' — Ἐπιχειρίζεται τὴν Τακτοποίησιν τῆς Στρατῆς. Πίπτει τοῦ Θρόνου. Θανατῶνται, 115 117.

Σερβία — 103.

Σκαρλάτος Καλλιμάχης — 243.

Σπυρίδων Χαραλάμπης — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355 — Ἀποστέλλεται εἰς Ἱδραν, 358 359.

Στράτος — Συνεισφορά, 383 — Σύζυγος τοῦ-του, 384

Συστημένοι — 146 151.

Σωτήριος Θεοχαρόπουλος — 338.

Σωτήριος Νοταρᾶς — Εἰσέρχεται εἰς Τριπολίτσαν, 371 — ("Ἴδε καὶ Σελ. 338.)

Σωτήριος Χαραλάμπης — Ὀνομάζεται Μέλος τῆς Μελοποννησιακῆς Ἐφορίας, 340 — Ἀλληλογραφία, 349 350 — Συνέρχεται εἰς Βοσίτσαν, 355 — ("Ἴδε καὶ Σελ. 374.)

T.

Τσολάκογλης — Προδίδει τὴν Ἑταιρίαν. Θανατῶνται παρὰ τῆς Χερσὴτ Πασσᾶ, 319.

Υ.

Ἱδρα — Ἰγχεμονεύεται, 49 — Κατάστασις πρὸ τῆς Πολέμου καὶ μετέπειτα, 48 50.

Φ.

Φίλιππος Γρίν — 322

Φιλόμουσος Ἑταιρία — 129· 130 -- (Ἴδε καὶ Σελ. 66.)

Χ.

Χαλὲτ Ἐφένδης — Ἐπινοεῖ τὴν σφαγὴν τῶν σημαντικῶν Ἑλλήνων, 365

Χατσῆ Ἰαννέλης Κυριακός — Εἰσέρχεται εἰς Τριπολιτσάν, 371,

Χατσῆ Χασσάν Πασσᾶς — 82· 84.

Χερσῆτ Πασσᾶς — Διατάσσεται νὰ παρατηρήσῃ τὰ κινήματα τῆς Πελοποννήσου, 325 — Εἰσάγει Δύναμιν, 327· 328.

Χρισόδουλος Δυριώτης — Ἀποστέλλεται εἰς Ἰταλίαν, 194.

Χριστοφορος Περρῶαίβος — Παρατηρήσεις πρὸς τὸν Α. Ὑψηλάντην περὶ τῆς Ἑλλάδος, 280 — Ἀποστολὴ εἰς Ἡπειρον, 283· 284.

Χρυσανθος Μονεμβασίας — Ὀνομάζεται Μέλος τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐφορίας, 340 — Γράμμα εἰς Ἀρχῆς, 345 — Εἰσέρχεται εἰς Τριπολιτσάν, 370.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

~~~~~

Σελ. 19, σίχ. 16, γράφ. ὥσε ἡ ἄσπονδος ἐναν-
 τιον τε ἀποσροφή . . . — Σελ. 98, σίχ. 20, Ἡ
 πρόχειρος . . . — Σελ. 99, σίχ. 1 ἀλυσόδεσαν —
 Σελ. 159, σίχ. 33, χημικὴν — Σελ. 267, σίχ. 23,
 μετὰ τὸ “εἰς τὸν Δύναβιν” πρόσθες, “κατὰ τὰ
 τέλη τῆς Ὀκτωβρίου, 1820.,” — Σελ. 356, σίχ. 16
 διόρθ. “ . . . νὰ βάλωμεν φαεννὰν κρηπὶδ’ ἐ-
 λευθερίας . . . ,” Σελ. 185, 3, Δημητρόπουλος.

